

Friedrich Gerstäcker

Sarokház

Friedrich Gerstäcker

Sarokház

Friedrich Gerstäcker:
Im Eckfenster

Hungarian translation © Nagy Károly, 2024

ISBN 978-615-81563-6-3

Előszó

Friedrich Gerstäcker német vadász, utazó, író. Saját magáról azt vallotta, hogy jobban ért a puskához, mint a tollhoz. Ennek ellenére igen termékeny és sikeres író volt, több száz művet hagyott az utókorra. Amit az amerikai őserdőről, ottani szokásokról írt, azt el lehet hinni neki, mert éveken át élt többnyire magányosan az általa leírt körülmények között.

Egy operaénekes és egy színésznő gyermekeként született 1816-ban Hamburgban. Daniel Defoe „Robinson Crusoe” regényének olvasása keltette fel benne a távoli világrészek megismerése iránti vágyat. Kereskedőnek tanult, ezt azonban két év múlva abbahagyta, majd mezőgazdasági tanulmányokba kezdett.

21 évesen utazott első ízben az USA-ba, ahol különféle munkákat vállalt. Volt fűtő, matróz, vadász, farmer, szakács, ezüstműves, favágó, csokoládékészítő, szállodai alkalmazott. A városi élet nem igazán nyerte el tetszését, helyette inkább egy vadász izgalmas életét választotta.

Naplófeljegyzéseit hazaküldte anyjának, aki fia tudta nélkül irodalmi folyóiratok rendelkezésére bocsátotta, és hat évvel később, amikor visszatért Európába, meglepődött, amint megkérdezték tőle: Csak nem maga az a Gerstäcker, akinek kalandos történetei a folyóiratokban megjelentek?

Nagy Károly
fordító

Meglepetés

Rhodenburg, egy meglehetősen nagy, német vidéki város központjában, az öreg, jelenleg már ritkán használt kastéllyal szemben lakott egy nem túl nagy, de ezzel szemben elegánsan berendezett épületben a régi, igen gazdag családból származó Solberg báró. Jelentős vagyona teljes mértékben független életet tett lehetővé számára. Mivel azonban az ember csak a legritkább esetben tudja, hogy tulajdonképpen mi a jó neki, ráadásul még a változottságra is igény tart, így Solberg báró nem sokkal házasságkötése után kamarásként udvari szolgálatba lépett azon kötelezettség nélkül, hogy az udvart mindenhová követnie kellett volna.

Minden esztendőben csupán a nyár végén költözött azt udvar, gyakran csak maga a fejedelem rövid időre Rhodenburgba, és pedig egy közeli vadászkastélyba, ahol csupán kis udvartartást tartott. Ilyenkor azonban von Solberg kamarásnak el kellett látnia szokásos feladatait, ami gyakran minden idejét igénybe vette. Von Solberg báró azonban büszkén mondta magát a fejedelem szolgájának, valójában nem is volt a maga ura, és bárónak a legkevésbé sem számított.

Pillanatnyilag azonban a fejedelem az esztendő elején a németországi rezidenciáján tartózkodott. Az áprilisi idő olyan pompás volt, hogy már a nyarat idézte ebben a korai évszakban. A gesztenyefák csillogó, ragacsos rügyei felpattantak, ágain csiripeltek a madarak, a nap pedig olyan melegen küldte sugarait a földre, hogy a hó még a magasabb hegyekben is olvadni kezdett, és a víz rohanó patakokban ömlött le a völgy felé.

A Solberg család tagjai, maga a kamarás, a kegyelmes asszony és lányuk Franciska, egy kedves, életvidám, körülbelül tizennyolc éves üde, fiatal lány a reggeliző szobában foglaltak helyet. A kicsiny, barátságos, minden luxussal berendezett szobácska lakályos és barátságos látványt nyújtott. Az ablak nyitva volt, akadálytalanul süttött be a reggeli nap, a nagy virágasztalon pompás virágok és levelek virítottak, az ezüst kávézőkészlet sziporkázva csillogott

a napfényben és, ennek ellenére úgy tűnt, hogy a gazdag otthon lakói mindezt észre sem vették. Az egyébként oly büszke és ünnepeelt hölgy fejét a drága gyűrűkkel díszített kezével megtámasztva csendben és borúsan nézett maga elé. Franciska szemeiben jókora könnyecseppek csillogtak, és még maga a merev és előírással viselkedésű kamarást is valami bánat nyomasztotta, és csendben bámult maga elé, miközben kávéját kortyolgatta.

Az asszony tekintete ismételten a szófa feletti, friss koszorúval díszített kép felé siklott, mely egy fiatalembert, tulajdonképpen még gyermeket ábrázolt, aki rövid kabátban, nyitott gallérral, hetyke, ámde jóindulatú, fiatalos arckifejezéssel, bal karjával egy mellette álló kistermetű skót pónira támaszkodva, mellette nagy újfundlandi kutyával, mintha éppen még valamire várakozna, hogy aztán vidáman kiügessen a szabadba.

– Tíz éve, tíz végtelenül hosszú évvel ezelőtt történt, Rudolph, hogy Hans itt hagyott bennünket, éppen a születésnapján – szólalt meg végül halk, fájdalmas hangon az anya. – Ma lenne harmincéves, ha még élne – fűzte hozzá még halkan, alig hallható hangon, miközben néhány nagy, forró könnyecsepp gördült le az arcán.

– De miért ne élne, mama? – szólalt meg halkan a lány, miközben igyekeznie kellett azt a látszatot kelteni, hogy ő maga is milyen kevésbé reménykedik ebben. – Hiszen mennyi ember rajzott ki a nagyvilágba, és tértek vissza később jó egészségben és erőben övéikhez, és ha valaki képes arra, hogy átküzdje magát a nehézségeken, Hansra minden bizonnyal nyugodtan lehet számítani.

– És el tudod képzelni, ha még tényleg az élők sorában lenne, hogy egyetlen alkalommal sem írt volna nekem és az apjának? És miből tudott volna megélni? A kevéske pénz, amit magával vitt, néhány hónapra sem lett volna elég, nemhogy hosszú évekre! Nem és nem, a gyermekem meghalt, halott és egy távoli, idegen országban ismeretlen helyen van eltemetve, az anyai szívem súgja ezt nekem. Az én szemeim már soha többé az életben nem láthatják meg ismét kedves arcát.

Franciska fájdalmasan felsóhajtott. Erre semmit sem tudott válaszolni, bármennyire is szeretne volna megvigasztalni anyját. A kamarás felállt. Szégyellte megmutatni saját megindultságát, és kimért léptekkel elkezdett fel-alá járkálni a szobában.

Az anya csendesen sírdogált maga elé, képtelen volt titokban tartani és egyedül elviselni a keblében hosszasan, elfojtva visszatartott fájdalmat.

– Milyen csendes és sivár most ez a ház! – szólalt meg némi szünet után. – Emlékszel még rá, Rudolph, ha Hans reggel korábban kelt fel, mint mi, a reggelire várva odament a zongorához, és azzal a szándékkal, hogy felébresszen bennünket, nagy lármát csapva a nászindulót kezdte játszani a Szentivánéji álom című színdarabból? Azóta képtelen vagyok végighallgatni ezt az indulót úgy, hogy ne éreznék hatalmas szűrást a szívembe.

Franciska arcán néhány nagy könnycsepp gördült le, és elfordult anyjától, hogy ezzel ne fokozza fájdalmát, de hirtelen össze-rezdülve előre hajolt, miközben érezte, hogy anyja szinte görcsösen megragadja a karját. Az apa is dermedten megtorpant a szoba közepén, és hallgatózni kezdett a szomszédos szoba felé, ahonnan ekkor erőteljes akkordok hangzottak fel, melyek azonban szinte ugyanabban a pillanatban határozott formát kezdtek ölteni.

– Szent Isten – kiáltott fel az anya félig felegyenesedve székből, a nélkül azonban, hogy lánya karját elengedte volna. – Ez meg mi? Csak nem ...

Tényleg minden oka megvolt rá, hogy csodálkozzon, hiszen egyáltalán ki lehet az, aki a szomszéd szobában zongorázik? Franciska társalkodónője egy hete betegen fekszik a szobájában, és ezek a hangok! Ugyanaz az induló harsant fel, amiről az anya az előbb beszélt, amit fia távozása óta többé nem hallhatott a házban.

– Hans! – kiáltott fel az asszony, felsikoltva ejtve ki a nevet. – Irgalmas Isten!

A zongora hirtelen elnémult, majd néhány másodperccel később, még mielőtt az atya magához tért volna, hogy az ajtóhoz

siessen, azt heves mozdulattal felnyitották, és egy karcsú, erőteljes, napbarnított, kusza, sötét hullámos hajú fiatalember állt meg egy pillanatra a küszöbön, majd ujjongó hangon – kedves, drága jó anyám! – kiáltással odaszaladt a hölgyhöz, bensőségesen karjaiba ölelte, és homlokát csókokkal halmozta el.

Az anya félig ájultan, boldogan simult karjaiba. Franciska is odasietett, átkarolta fivérét, miközben a kamarás egy pillanatig szinte kábultan állt, mivel a meglepetésnek ez a formája, az egész jelenet, az izgalmával együtt, maga a törvénytelen besurranás is anélkül, hogy valamelyik szolga egy idegen érkezését jelentette volna, első pillanatra ellenére volt arisztokratikus felfogásának, de mindez tényleg csak egy pillanatig tartott. A fia, a gyermeke, az örököse, akit annyira a szívébe zárt, ott állt előtte. Nem vészett el, hanem erőteljes és egészséges, és amint ekkor a fia anélkül, hogy az anyját elengedte volna, odahajolt hozzá, és őt is átkarolta, és ebben a pillanatban nem volt boldogabb család az egész napsütötte földkerekségen.

Eltartott egy ideig, míg az egymásba fonódó karok láncolata oldódni kezdett, és lassacskán teret nyertek a gondolatok és a beszéd. Ekkor azonban a kérdések olyan áradata özönlött a fiatalember felé, hogy bár könnyek között, ámde mégis nevetve, mindkét kezét előre nyújtva felkiáltott: – De mama, Franciska, az ég szerelmére, ne mindent egyszerre, csak szépen sorjában! Szavamat adom, akkora bennem a zűrzavar, hogy azt sem tudom, hol áll a fejem. Először magamhoz kell, hogy térjek és felfogjam, tényleg itt vagyok nálatok, a szeretett, öreg Rhodenburgban, és a történet nem úgy, mint korábban már számtalan alkalommal csupán csak álom, hogy aztán egész nap az álmon morfondírozzak és küzdjek a honvágy ellen.

– De mégis honnan kerültél elő? – kérdezte az apa. – A napsütéstől egészen leburnultál.

– Direkt Peruból érkeztem.

– Peruból? – kiáltott fel az anya, döbrent csodálkozásában összezsapva két kezét – ilyen hosszú utat tettél meg a tengeren?

– Igen, mama – válaszolta mosolyogva a fia. – Az út persze igen hosszú volt, de az angol postahajókon gyors és kényelmes az utazás.

– És azok a rettenetes viharok, melyeket az utóbbi időben átéltünk itt – jegyezte meg az anya megborzongva. – Nem is tudom eléggé meghálálni az égnek, hogy még csak meg sem sejtettem, hogy éppen ebben az időben tartózkodtál a végtelen óceánon, különben belepusztultam volna a halálos félelemben.

– Hát ez persze tényleg szerencse, mama, hiszen teljesen feleslegesen aggódtál volna – válaszolta Hans mosolyogva. – Egyébként egész idő alatt a legpompásabb, nyugodt időjárásban volt részünk, ráadásul nagyon szórakoztató utazás volt különösen kellemes útítársak társaságában.

– És egyetlen alkalommal sem írtál nekünk, Hans – szólalt meg ismét az anya szemrehányó hangon. – Egyetlen levél sem érkezett tőled, melyből legalább megtudhattuk volna, hogy még élsz és gondolsz ránk.

– Tényleg így van, mama – válaszolta Hans zavarban. – A levélírás odaátról egy egészen különös dolog, és százával nevezhetnék meg neked fiatalembereket, akik elkövették ugyanezt a hibát. Mindaddig, amíg az ember semmire sem vitte, még semmit sem keresett, szégyelli magát minderről beszámolni hazafelé. Az ember nem szívesen vallja be, hogy csalódott minden reménységében, majd később, amikor már vitte valamire, akkor persze ismét mindenek előtt a hazájára gondol, és a levélírást megint csak egyre halogatja abban reménykedve, hogy nemsokára az első levélben meg tudja írni azt a napot, amikor képes lesz visszatérni a hazájába, amiből persze megint nem lesz semmi.

– De egyáltalán hogyan kerültél te Peruba? – kérdezte az apa.

– Reggeliztél már, Hans? – kiáltott fel az anya, miközben már meg is rázta a keze ügyében lévő csengőt. – Szegény fiam, erről meg is feledkeztem.

– Hát persze, mama – válaszolta Hans felnevetve, miközben az ajtóban már meg is megjelent a komornyik. – Még az éjjel érkeztem, és olyan későn már nem akartam zavarni benneteket, és azt is tudtam, hogy korán reggel sem tudok beszélni veletek. A reggeli kávémat megittam a fogadóban, de ez mit sem számít, még egyszer iszok egyet. Már olyan régen örültem annak, hogy egyszer megint itt ülhetek veletek ebben a meghitt szobácskában a kerek asztalnál, és egy csésze kávé bármikor hozathatsz nekem.

Az utasítások gyorsan elhangzottak, és bár a komornyik igencsak elcsodálkozott, hogy egy idegen urat lát az asztalnál, akit ráadásul nem is jelentett be, sőt egyáltalán nem is tudott róla semmit, csodálkozását mégsem tehetette szóvá. Franciska figyelmét azonban nem kerülte el döbbent ábrázata, és nevetve így szólt a fivéréhez:

– De hogyan jöttél be észrevétlenül a házba, Hans? Müller, a komornyikunk legalább is erről mit sem tudhatott, hiszen olyan csodálkozó tekintettel bámul rád.

– A kerten keresztül, kincsem – válaszolta nevetve a testvére.

– A kerten át? – kérdezte a komornyik. – Hiszen ahhoz hogy a kerten át tudjon bejönni, előbb a házon és a kerti szalonon kellett átjönnie.

– Persze – vélekedett Hans –, ha a tisztességes utat választottam volna az ajtón keresztül, én viszont átmásztam a kerítésen.

– De Hans! – szólalt meg rémülten a kegyelmes asszony. – Világos nappal? Mit fognak erről gondolni a szomszédok?

– Átkozottul közömbös volt számomra ma reggel, mama, hogy a szomszédok mit gondolnak rólam, mikor az volt a szándékom, hogy ne vegyetek észre – válaszolta nevetve a fiatalember.

– És azokon a hegyes vasrudakon! Baleset is érhetett volna.

– Ugyan már, átmászni a kerítésen alig kevésbé kényelmes, mint bejönni az ajtón. A keresztrúdak olyan ostobán vannak elhelyezve, hogy valóságos létrát képeznek. Mással nem is talál-

koztam, csak Claus, az öreg kertészünk vett észre, aki persze nem ismert meg, és azonnal el akart kapni. Mennyire megörült azonban az öreg, amikor megemlítettem neki a nevem! Rögvest fel is kísért a kis lépcsőn a kerti szalonhoz, amihez volt kulcsa.

– És tényleg most jöttél Peruból? – ismételte meg fejét ingatva az apa a kérdést, mivel meglehetősen határozatlan volt az elképzelése arról, hogy a térképen egyáltalán hol található Peru. Mindössze annyit tudott, hogy egykor Pizaro fedezte fel és hódította meg. – Gyermekek, gyermekek, egyáltalán hogyan jutottál el oda, mit műveltél ott, és egyáltalán honnan volt rá pénzed, hogy megéljél, és ki tudd fizetni a drága útiköltséget? – Majd vizsgálódó tekintetet vetve a fiára, még hozzáfűzte: – Kicsit elvadultnak és fesztelennek, ámde mégis egészen tisztességesnek látszol.

Hans felnevetett. – Igen papa, persze tényleg elég furá dolgok történtek velem, és kezdetben kénytelen voltam keményen és derekasan dolgozni.

– Még, hogy dolgozni? – kérdezte az anya döbbenten. – Dolgozni? Mit? Talán valami irodában?

– Hahaha, mama! – nevetett fel ismét Hans, miközben a komornyik éppen belépett és letette az asztalra a reggelit. – Na persze, még, hogy irodában! Szép elképzelésed von az ottani állapotokról. Csákánnyal és lapáttal, baltával és piszkavassal fűtő voltam egy Mississippi gőzösön. Voltam vasúti munkás és favágó, és ...

Tekintete találkozott az anyjával, aki arcán tényleg a döbbenet kifejezésével meredt rá, majd fiáról a komornyikra pillantott. Egyáltalán hogyan lehetséges, hogy fia egy szolga jelenlétében mondja el, vasúti munkás volt és favágó. Ilyen munkát errefelé csak a legalacsonyabb néprétegbe tartozó napszámosok végeznek. És közben a fia még csak el sem vörösödik!

Hans csendesen maga elé mosolygott. Jól érzékelte, mivel sértette meg anyja önértetét. Persze fájdalmat tényleg nem akart okozni neki, bár a maga részéről semmi rendkívülit nem talált az

elmondottakban. A komornyik ezt követően rögtön elhagyta a szobát.

– De Hans, ilyen tréfát mégsem kéne megengedned magadnak, amikor a személyzet is itt tartózkodik a szobában – figyelmeztette az anya barátságosan szemrehányó hangon.

– Miféle tréfáról beszélsz, mama?

– Hát arról, hogy favágóként dolgoztál.

– De mama, ez tényleg nem tréfa volt, nekem legalább is komoly vízhólyagok lettek tőle a tenyeremen.

– Csak nem azt akarod mondani ezzel, hogy tényleg és komolyan kénytelen voltál napszámos munkát végezni? – vetette ekkor közbe az apa.

– Tényleg ezt akartam mondani, papa – válaszolta Hans, jóhiszeműen apja szemébe nézve. – Az embernek mégiscsak meg kell élnie valahogyan, és legalább is kezdetben, gyakran voltam kénytelen minden alkalmat megragadni, hogy becsületesen túljussak a nehéz helyzeteken.

– De az isten szerelmére, legalább miért nem írtál nekem, hogy pénzt küldhettünk volna? Mégiscsak tudhattad, minden áldozatot meghoztam volna, hogy megkíméljem a fiam egy ilyen szégyentől.

– Még, hogy szégyen, drága apám – válaszolta Hans lassan, különös nyomatékkal ejtve ki a szót – odaát más foglmaink vannak a szégyenről. Ezt a szót arra tartogatjuk, ha valaki henyélés mellett adósságokkal igyekszik fenntartani magát az életben. Ha valaki azonban szorgalmasan és szégyenkezés nélkül két kezének munkájával igyekszik megkeresni kenyerét, az tisztességes embernek számít, legyen közönséges favágó az út mentén, teherhordó, vagy bármi más. El tudod képzelni, papa, hogy jómagam is cipeltem fel utasok csomagjait a gőzhajó kikötőjétől lakásukig egynegyed dollárért?

– O mon Dieu! – kiáltott fel az anya, kezeit tördelve, mivel még megfelelő német szavakat sem talált, amivel ki tudta volna fejezni döbbenetét. – Hans, Hans, hát nem is gondoltál a nevedre és a szüleidre? Képzeld el, ha valaki felismert volna, ha mindez itt közismertté vált volna! Az ég szerelmére kérlek, ne említsd meg ezt itt senkinek sem. Ó, miért is nem írtál, hogy küldjünk pénzt neked?

– Azért, mert így tartottam tisztességesnek, mama – válaszolta a fiatalember, miközben csinos arca elvörösödött. – Mert azt tartottam becsületesnek, hogy magam küzdjek meg sorsommal, mások segítségével.

– És ezt tartod becsületesnek? – kiáltott fel ismét az anya, még mindig felindultan a gondolat borzalmától.

Hans felnevetett. – Ne aggódjál, anyácskám. Neked a hazai körülmények között felnevelkedve erről teljesen más nézeteid vannak, de szavamat adom, hogy odaát százával találhatsz fiatalembereket, akik itt a legelőkelőbb nemesi családból származnak, és ennek ellenére odaát a legközönségesebb kézművesek, sőt segédmunkásként tevékenykednek anélkül, hogy ennek következtében a legcsekélyebb mértékben rosszabbá válnának, vagy kárt okoznának régi nemességüknek. Ellenkezőleg, odaát egyetlen év alatt több élettapasztalatot szereznek, mint itthon tízszer ennyi idő alatt, és ha visszatérnek hazájukba, persze más nézeteket hoznak magukkal az étellel és társadalmi viszonyokkal kapcsolatban, mint amit távozáskor magukkal vittek, de biztos lehetsz benne, anyácskám, hogy ez számukra és más emberek számára csak hasznos lehet.

Az anya még mindig a fejét csóválva nézett maga elé, mivel számára mindez annyira távoli nézet volt, hogy természetesen hirtelen képtelen volt egyetérteni vele. Az apa azonban, bár ép-poly kevéssé, mint a felesége, egyet tudott érteni az elhangzott véleménynel, de közben más, mindaddig felfoghatatlan gondolatra jutott, ugyanis azon morfondírozott, hogy a fia miből élhetett egész idő alatt, és hogyan juthatott pénzhez, mivel kézműves munkával nem kereshetett annyit, hogy olyan öltözetben jelenjen

meg, ahogyan itt áll előtte. Még csak a glazékesztyűk sem hiányoztak, melyek most ott heverték mellette az asztalon, és egyes ékszerek, amiket észrevett rajta, szintén nem kerültek el kutakodó tekintetét, aligha származhattak csákánnyal és lapáttal végzett munkából.

– Hm, Hans – szólalt meg végül, miközben előbb óvatosan torkát köszörülte – mindez nagyon szép és jó, és erről később talán beszélgetünk még, de most tényleg szeretném megtudni, hogy odaát az ottani életed milyen hivatással töltötted ki. Egy favágóhoz vagy hordárhoz képest számomra mégiscsak egy kicsit előkelőbbnek látszol, tehát kétségtelen, hogy másvalamivel is foglalkoztál.

– Én? Hát persze, papa – válaszolta Hans, éppen befejezve reggelijét, eltolta magától a csészét, és szinte akaratlanul a zsebébe nyúlt, mintha valamit elő akarna szedni, de aztán meggondolta magát, közben félig elmosolyodva, félig zavartan az anyjára nézett. Kétségtelen, hogy szívén viselt valamit, de látszólag elbizonytalanodva mégsem tette meg, amit akart.

– Mi van veled, Hans – kérdezte erre az anyja, le nem véve fiáról a szemét, és így a mozdulata sem kerülte el a figyelmét.

– Ó, semmiség, mama – nevetett fel a fiatalember. – Csak úgy ... nem is tudom ...

– Nos, hát mi lelt? Miért nem mondod ki kertelés nélkül, ami-re gondoltál?

– Mama el tudod viselni a dohányzást?

– A dohányzást? – kiáltott fel von Solberg asszony valóban megrémülve. – Hans, csak nem dohányzol?

– Naponta csak egyszer, mama, reggeltől estig – válaszolta felnevetve a fia.

– De Hans, ez rémes! – kiáltott fel Franciska, miközben az anyja a döbbenettől szótlannul ült mellette. – Hogyan vagy képes ...

– Tudod kincsem, ha az ember éveken át ténfereg odakint a nagyvilágban, mindenhol idegenként, bárhová is kerül, és mindig csak magára van utalva, akkor szüksége van valami szórakozásra, és így talál rá a legártatlanabbra, a dohányzásra.

– Még, hogy a legártatlanabb? – szólalt meg az anya, fejét ingatva. – A dohányosok ártatlanságukkal az egész környezetüket mérgezik.

– De ez jó szivarok esetén nem így van, mama, azt pedig gondolhatod, hogy én nem rosszakat szívok. A dohányzás szükségletemmé vált, de ha téged zavar, akkor a közeledben kerülni fogom. Egy félreeső helyet mindenhol talál az ember, ahol hódolhat ennek a szenvedélyének. – A kezét erre kihúzta a zsebéből, és csendes lemondással összekulcsolta ölében.

– De így nem fogod kellemesen érezni magad, a szobád meg még nincs is rendbe hozva.

– Ó, nyugodj csak meg mama, ezért ne aggódjál!

Az anya nagy elhatározással vívódott. – Ám legyen – szólalt meg hirtelen. – Az első napon az otthonodban nem kellene rögvest nélkülözned valamit, amire rászoktál. Egyébként persze nem tűröm el a dohányzást a helyiségeimben, ma azonban kivételt teszek a kedvedért, de csak a mai napon. Holnaptól kezdve alkalmazkodnod kell a házirendhez.

– Drága mama, ez tényleg nagyon kedves tőled – válaszolta Hans valóban megindultan –, és nem is tudom, hogy elfogadhatom-e ezt. – Egy pillanatig tényleg elbizonytalanodott az élvezet iránti vágyódásában egy már nehezen nélkülözött szivar iránt. Kezével tudat alatt már ismét a zsebébe nyúlt, ahol a szivarjait tartotta, amikor a húga is a segítségére sietett.

– Igen, mama, ma reggel hadd szívja csak el a szivarját. Érdekesebb is lesz, amikor beszámol utazásairól, és közben úgy ül itt, mint egy vitorlamester. Különben sem bírná ki a nélkülözést.

– Ó, Franciska, hát ebben tévedsz – válaszolta Hans, ekkor már szivartárcájával a kezében. – Amiről le kell mondanom, arról

le is tudok mondani, ezt már sokszor bebizonyítottam, azonban ha az embernek van rá lehetősége ... – A komornyik ekkor ismét belépett a szobába, hogy kivigye a reggeli étkezésletét. Hans megszólította:

– Ah, kedves barátom, megkérhetném, hogy adjon tüzet nekem?

A komornyik csodálkozva nézett rá. Egyfelől nem volt hozzászokva az ilyen barátságos megszólításhoz, mivel itt a házban csak utasításokat szokott kapni, az idegen ráadásul egy valóságos szivart tartott a kezében, amire kétségtelenül rá akart gyújtani, ilyesmit pedig eddig még nem élt meg itt a bárói családban. A házban még senki sem tudta, hogy ki az idegen, mivel Claus, az öreg kertész, aki felvilágosítást adhatott volna róla, senkivel sem érintkezett, különben is, az egész személyzettől előkelően visszavonultan élt. A vendég kívánságának az uraság részéről ellenkező utasítás hiányában természetesen eleget kellett tenni, és az ember a barátságos hang és első kedvező benyomásának hatására (arisztokratikus természete következtében egyébként inkább felháborodott volna) a szokásosnál sokkal gyorsabban indult, hogy hozza, amit a vendég kért, ami nem volt egyszerű feladat, mert a család közelében gyufát nemigen lehetett találni

Amint Hans tüzet kért a komornyiktól, Franciska tekintete akaratlanul anyjára siklott, és azonnal észre is vette, hogy a mama tekintete milyen csodálkozva mered a fiára. A jelenet a bárót is bizonyos mértékig felrázta letargiájából, mivel az utóbbi negyedóra alatt mintha félálomban üldögélt volna.

Milyen egyhangúan teltek eddig mindennapjai, kivéve persze azokat az időket, amikor az uraság itt tartózkodott Rhodenburgban vagy a vadászkastélyban. Ilyenkor persze létének volt értelme, naponta az asztalhoz szólították, ahol fontos személyiségnek számított, és milyen kegyesek voltak hozzá a királyi fenségek, olykor milyen bájosan mosolyogtak rá, és ilyenkor egész nap boldogság öntötte el a szívét. Mindaddig, amíg az uraságok meg voltak elégedve vele, más világ nem is létezett számára, és voltak olyan

pillanatok, amikor lábai szinte nem is érintették a talajt, hanem szinte lebegett a föld felett.

Amikor ezzel szemben az udvar elhagyta a várost, Rhodenburg mintha kihalt volna, legalább is az ő számára. A kastély üresen állt, nem volt színház, nem volt esténként társasági összejövetel, röviden mondva semmi szükség sem volt rá, és mivel Rhodenburgban senki sem vett tudomást róla, elhagyatva és nyomorúságosan érezte magát.

Most azonban hirtelen ebbe a talajtalan semmibe behullott egy esemény, ami a legcsekélyebb kapcsolatban sem volt az udvarral, és némi időre volt szüksége ahhoz, hogy bensőjében rendezni tudja az eseményt. A részletek is meglepték, a kerítés átmászása, a bejelentés nélküli megjelenés, fiának elfogulatlansága, ráadásul most még ez a szivarfüst, amit a legnagyobb lelki nyugalommal fúj a szoba levegőjébe, de maga a fia is, aki oly hosszú ideig hiányzott neki, hogy szinte már feledésbe is merült, mivel az udvarnál sohasem tettek említést róla. Tényleg némi időre volt szüksége, míg szellemileg össze tudta rakni és rendezni ezeket az körülményeket, és csak akkor tért vissza a földi valóságba, amikor mindez megtörtént.

Az anya, amint az első füstgomolyag elérte, kendőjével elhárítónan legyezgetni kezdte magát, most azonban, mivel már elhárult minden akadály, ő is ismét feltette a férje által már felvetett kérdést: – Tényleg, Hans, most én is arra kérnélek, mondd el nekünk, hogy milyen volt az életed odaát, hiszen egy anya ezt mindenképpen tudni szeretné. Aprópó, egyáltalán hol van a holmid?

– A csomagom? A hotelben, mama, ahol éjjel aludtam. Később majd elhozhatjuk.

– Melyik hotelben szálltál meg?

– Az Aranyoroszlánban, az volt a legközelebb a pályaudvarhoz.

– Az aranyoroszlánban? – kiáltott fel az apa, tényleg elcsodálkozva. Hiszen az egy teljesen közönséges kocsiskocsmá!

– Hát tényleg nem egy előkelő hely – nevetett fel Hans –, de mit számít ez, hiszen csak egy éjszakáról volt szó, és régebben, ha jól emlékszek rá, ez volt a legjobb.

– Remélem, az idegenek könyvébe nem írtad be a neved? – szólalt meg rémulten az anya.

– Miért ne, mama? Hiszen nem akartan inkognitóban fellépni!

– Hát ez rémes! – kiáltott fel az anya. A holnapi lapban állatkereskedők és vándorkereskedők között fogod megpillantani magad. Hans, Hans, egyáltalán nem értelek meg!

– Hát ezen most már nem lehet változtatni – szólalt meg felnevetve Franciska –, a rhodenburgiak pedig úgysem fogják ezen törni a fejüket, de most már hagyd őt mesélni, mama, mert különben tényleg nem tudunk meg egy szót sem a történetéről!

Hans karját a melléte ülő húga vállára téve kifújta a füstöt.

– Úristen, megfulladok! – kiáltott fel Franciska, fejét félrehajtva, amennyire tudta, és köhögni kezdett. A szokatlan füst tényleg kaparta a torkát.

– Igen, szívecském, folytatta Hans anélkül, hogy tudomást vett volna a köhögésről, csak levette kezét a húgáról. – Valójában nem sok mesélnivalóm van, bármennyire is érdekesek lennének számotokra esetleg egyes részletek a persze igen mozgalmas életemről. Néhány szóval azért mégis adok nektek némi áttekintést. Mint tudjátok, innen Észak-Amerikába utaztam. A zsebem épúgy tele volt ajánlólevelekkel, mint szívem eltelve reménységekkel, de mindkettőben csalódnom kellett. Az ajánlólevelek mit sem értek, legfeljebb az érintettek közül egyik-másik meghívott ebédre. Annak idején persze haragudtam az egész világra, később azonban magam is beláttam, azoknak az embereknek jó okuk volt erre, hiszen az isten szerelmére tényleg mit kezdhettek volna velem?

– De hát egy képzett fiatalember bárhol talál lehetőséget az előrejutásra, és ilyen ajánlóleveleket nem kap bárki – jegyezte

meg hitetlenkedve az anya, hiszen a fia annak idején az ország legelőkelőbb családjaiktól kapott ajánlóleveleket vitte magával.

– Mindez mit sem segített, drága mama – nevetett fel Hans. – Az emberek odaát annál sokkal gyakorlatiasabb természetűek, mintsem, hogy ilyen irományok kedvéért idegen emberekkel lépjenek üzleti kapcsolatba, akik ráadásul az első ránézésre zöldfülűnek látszanak.

– Zöldfülű? – kérdezte az öreg báró.

– Ez egy kifejezés odaát. Mondjuk éretlen, ami körülbelül ugyanazt jelenti. Én kétségtelenül zöldfülűként érkeztem az országba, és eszébe sem jutott senkinek, hogy helyettem fizesse meg a tanulópénzt. Ezt nekem magamnak kellett megtennem, és becsülettel meg is tettem. A pénznek, amit magammal vittem, ötszáz tallért, emlékszel rá még mama? a tizedrészét sem élhettem fel. A többivel a legnagyobb sebességgel egy derék honfitársam csapott be, egy fiatal szélhámos, talán éppolyan idős, mint jómagam, vagy talán még fiatalabb, és ezt követően magamra, a saját képességeimre voltam utalva. Hamarosan be kellett látnom, hogy nem találok olyan helyet, ahol fényesre polírozhatom a könyökömet egy pult mellett üldögélve, hogy azzal keressem meg, ami a létfenntartásomhoz szükséges. Az emberek, akik hajlandóak voltak alkalmazni, valami különös akartak kapni pénzükért, és végül ilyesmire rá is akadtam. Idehaza persze állandóan olvashatunk olyan beszámolókat, legalább is nekem kerültek ilyen könyvek a kezembe Amerikában, hogy ácsok, kőművesek, kézművesek vagy más szakmabeliek bére naponta ennyi meg annyi, és ez itt Európában valóban mesébe illőnek tűnik. Arról a tényről közben persze szó sem esik, hogy a munkások gyakran hónapokon keresztül loholnak munka után, miközben felélik az addig megkeresett pénzüket, mielőtt ismét találnának valami munkát ugyanolyan bérért, vagy egyáltalán bármennyiért, és velem is így történt. Bármilyen munkát elvállaltam, amit megkaphattam, de ezek ritkán voltak tartósak, aztán anélkül, hogy hosszasan töprengtem volna, egészen másvalamibe kezdtem. Bár vagyonokat nem kerestem, viszont az amerikai életet alaposan megismertem.

– Hat évig folytattam ezt az életet, és ez alatt az idő alatt még arra sem voltam képes, hogy legalább száz dollárt megspóroljak magamnak. Közben azonban rájöttem, hogy Amerikában kemény munkával bár fenn lehet maradni, komolyabb jövedelemre azonban szert tenni nem lehet, ehhez spekulációra van szükség, és erre szántam rá magam. Elkezdtem kereskedni.

– Te, Hans? – kiáltott fel a húga, csodálkozó tekintettel nézve rá. – Kereskedő lettél?

– Ezt éppen nem mondanám, szívecském – válaszolta nevetve a fivére. Tulajdonképpen nem lettem nagybani kereskedő, mert ehhez nem volt tőkém. Arra azonban rájöttem, hogy milyen árúk találhatnának lehetséges piacra, és értékesíthetők előnyösen. Ennek során igen gyakran léptem kapcsolatba német hajókkal, és gyakran vásároltam fel, amit a kapitányok privát hoztak magukkal. Nagy erőfeszítések nélkül egész csinos haszonra tettem szert, és néhány év alatt több ezer dollárt kerestem.

Ekkor tört ki az amerikai háború, és egy a spekulációban járatos német előnyösnek találta, egy rakomány leselejtezett fegyvert innen átszállítani odaát, hogy elképzelése szerint jelentős haszonnal adja el. Az amerikaiak azonban jól meg tudják különböztetni a használhatót a haszontalan fegyverektől. Nem kellett nekik az átszállított fegyver, és a kapitány kétségbe esve és félve attól, hogy kénytelen az egész rakományt magával hurcolni, arra a következtetésre jutott, hogy bármi áron túladjon rajta. Én végül az egész kacatot megvásároltam, és rövidesen rájöttem, hogy igen jó üzletet csináltam, mert akadt köztük néhány ezer elég jó állapotban lévő fegyver is. Ekkor beszerveztem néhány fiatal német kézművest, lakatosokat, kovácsokat és fegyverkészítőket, hogy az árukészletem használható állapotba hozzák. Természetesen darabbérben állapodtam meg, ami fél dollár volt fegyverenként. Erre persze ráment minden pénzem, de azt is tudtam, hogy mit akarok kezdeni szerzeménnyemmel. Peruban ismét kitört a forradalom, a spanyolok is szorongatták az országot, és mivel éppen találtam egy hajót, mely árút vett fel Lima felé, felpakoltam rá az egész készletem, és útnak indultam vele Peruba.

– Megfontoltabban nem is cselekedhettem volna. Eladtam mind a hatezer fegyvert, melyek nekem nem sokba kerültek. Minden egyes darabon négy-öt dollár volt a hasznom, így tekintélyes tőkéhez jutottam. Ezt követően Peruban volt még néhány szerencsés spekulációm, most pedig itt vagyok. Elkapott a honvágy, és szorítása mindaddig nem enyhült, míg a legközelebbi, legjobb gőzöst el nem értem Panamán keresztül, hogy visszatérjek hozzátok. Meddig fogok itt maradni? Ki tudja, idővel majd kiderül. A legfontosabb az volt elsősorban, hogy viszontlássalak benneteket, aztán ha az öreg Németországgal és ősi szokásaival nem tudok megbarátkozni, nos, hát úgy is jó, akkor visszatérek délre, és ismét folytatni fogom kalandos életem.

A szülők egyetlen szóval sem szakították félbe, mert amit halottak, túl szörnyűséges volt ahhoz, hogy tudatosulhattak volna bennük érzelmeik, sőt, hogy mindehhez hozzászólhattak volna. Fiúk, Hans von Solberg, a Solberg bárói família ifjú sarja hordárként, segédmunkásként, majd leselejtezett öreg fegyverek üzéréként, melyeket mások már használhatatlannak tartottak, darabonként négy-öt dollár haszonnal rásóz egy másik államra! Az anya persze érezte, mennyire helytelen egy ilyen tevékenység, a testvére talán úgyszintén, az atya ezzel szemben régi, mindeddig töretlen nemesi büszkeségében alig kapott levegőt az elképesztő és a legnagyobb elfogulatlansággal előadott tények hallatán, és amint Hans végül elhallgatott, úgy érezte, mintha keble mázsás teherből szabadult volna meg, ámde egy másik teher még mindig rajta maradt.

– Ilyen a világ odaát – mormolta végül maga elé. – Ezek azok az országok, melyeket az emberek a legdicsegetesebbeknek tartanak. Halatlan, felfoghatatlan!

Hans elmélyedt régi emlékeiben, szinte megfélekezve szülei jelenlétéről, de semmi esetre sem gondolva maradi előítéleteikre és nézeteikre. Édes istenem, a régi, begyöpösödött körülmények között növekedtek fel, és fogalmuk sincs az új, friss életről, ami odaát van.

– És ott mindenhol köztársaság van? – adott végül hangot gondolatainak az apa.

– Mindenhol, papa.

– De az előbb említetted, hogy azt a bizonyos kereskedelmi ügyletet egy kormánnyal kötötted meg.

– Nos, ez tényleg így volt, a köztársasági kormánnyal.

– Köztársasági kormány – mormolta halkán maga elé a báró, fejét csóválva. – Ez nekem éppolyan tűnik, mintha azt akarnám mondani, hogy monarchikus anarchia, törvényes lázadás, jóindulatú gyilkosság, vagy valami ilyesmi. Köztársasági kormány, ahol mindenki azt tesz, amit akar. Hát ez nevetséges. Mondd csak Hans, teljesen közönségesek ott az állapotok, amit elképzelni is alig tudok? Permanensnek kinyilvánított anarchia, szakadatlan forradalom a lázadók megbüntetése, vagy a trónhoz hűségesek megjutalmazása nélkül. Teljesen elképzelhetetlen, hogy ilyesmi hosszabb időn keresztül fennmaradhat, ennek ellenére úgy tűnik, hogy ebben az állapotban az emberek olyan jól érzik magukat, mint hering a sósvízben.

Hans felnevetett. – Ezt a helyzetet ti itt sokkal veszélyesebbnek gondoljátok, mint amilyen valójában, bár nem tagadhatom, hogy az örökös forradalmaikkal olykor egy kicsit túlzásba viszik, azonban egészen jól megvannak uralkodók nélkül, és sohasem zaklatják őket hatalmas járadékokkal, melyek ideát nyomasztják és kiéheztetik az államokat. Aki ott a kormányrúdnál áll, vagy hivatalnok, kijelenthet bármit, ami eszébe jut, olyan hirtelen, ahogyan akarja, és ezzel punctum. Aki pedig utána jön, az megteheti ugyanezt.

– Szép kis állapotok, és még mennyi ilyen jellegű szélhámoság történik Amerikában! – jegyezte meg az apa.

– A tisztességességre vonatkozó nézetek ott teljesen más jellegűek, mint itt nálunk – válaszolta a fia, vállát vonogatva. – Egy meggazdagodott szélhámos odaát a társadalom ünnepelt tagja

lehet, aki tönkrement, azt mindaddig lenézik, míg ismét valamire nem viszi.

– Hát ez borzalmas – kiáltott fel a báró.

– Tulajdonképpen nálunk is hasonló a helyzet – vélekedett Hans –, hiszen meg vagyok győződve róla, itt éppúgy vannak előkelők, mint bárhol máshol, csak az egyes emberek számára nem nyílik akkora lehetőség, hogy javítsanak a helyzetükön, mint odaát. Az emberi természet azonban minden bizonnyal ugyanaz mindenhol.

– Meg kell mondjam, hogy világos nézeteket hoztál magaddal ide a te Amerikából a mi rendezett viszonyaink közé – jegyezte meg az apa lassan maga elé bólintva. – Ezeket majd valószínűleg alapos vizsgálatnak kell alávetnünk, a tisztánlátás érdekében.

Franciska ezt megelőzően elhagyta a szobát, hogy megfelelő utasításokat adjon a személyzetnek Hans korábbi szobájának rendezésével kapcsolatban, hogy otthonossá tegyék, és ekkor tért vissza.

– Igen, igen, fiam – szólalt meg az anya is. – Attól tartok, hogy az itteni valóban civilizált körülményeinktől egy kicsit eltávolodtál.

– Tényleg úgy véled, mama?

– Nagy igyekezetünkbe fog kerülni, hogy idehaza ismét beilleszkedjél.

– De drága mama, a szabad, pompás élet odakint, a teljes mértékű kötetlenség azért mégiscsak számos, kellemes előnnyel jár, és őszintén bevallom neked, hogy rendesen elborzadok ezektől az előbb említett, igencsak túlzásba vitt állapotoktól. Itt Németországban mindenkinek megvan a maga szűk rekesze, kezdve lentről, fel egészen a plafonig. Olyan az egész, mint egy nagy könyvszekrény részlegekkel, abban hever mindenki, és ráfordul arra, aki a közelébe kerül. Ami jár neki, azt meghatározott napra meg kell kapnia, és magányosan elfogyasztja. Olyan az egész,

mint etetés az istállóban, én pedig mostanra már hozzászoktam a szabad legelőkhöz.

– Micsoda döbbenetes hasonlat! – kiáltott fel az anya elképedve.

Hans körülnézett a szobában. Úgy tűnt, mintha keresne valamit.

– Amit kérdezni akartam tőletek – szólalt meg aztán –, hogyan alakult a kicsiny Kathinka sorsa, és most hol van? Hiszen mindig együtt reggelizett velünk. Csak nem halt meg? – fűzte hozzá még gyorsan, szinte rémülten.

– Nem – válaszolta az anya, de úgy tűnt, hogy a kérdés kellemetlenül érinti. – Kathinka annak idején még kislány volt, és bizonyos körülmények között nálunk nőtt fel.

– Bizonyos körülmények között? – kérdezte Hans csodálkozva. – Hiszen úgy voltunk egymással, mintha testvérek lettünk volna, Franciska és Kathinka még az oktatásban is együtt részesültek.

– Persze – válaszolta von Solberg asszony, azonban még mindig tartózkodó hangon. – Kathinka kedves, jóra való gyerek volt, míg végül később kialakult némi nézeteltérés, ami arra késztetett bennünket, hogy megváljunk tőle.

Hans az apjára nézett, és észrevette, hogy amaz mélyen felsőhajtott. A kamarás igen komoly képet vágva úgy tűnt, lesújtva néz maga elé. Valami olyasmi történhetett, amiről a szülők nem szívesen beszélnek, és bár Hans elhatározta, hogy meg fogja tudni, mi történt, de nem rögtön most, együttlétük első órájában fog magyarázatot elvárni tőlük, amit nem akarnak önként és szívesen megtenni. Csak gondolatai időztek kis játszótársánál.

– Mennyi idős is volt Kathinka annak idején, amikor elmentem? – kérdezte halkán, mintha csak magában beszélne. – Ugye ugyanannyi, mint Franciska?

– Persze, csak három hónap különbség volt a gyerekek között – bólintott az anya.

– És mennyi ideig maradt még nálatok?

– Körülbelül nyolc hónappal ez előtt hagyott el bennünket.

– Édes istenem, akkor bizonyára igen súlyosan alakulhatott a sorsa, mivel el kellett mennie innen, és idegenek között kell megkeresnie mindennapi kenyerét. Szegény Kathinka.

– Kedves Hans – válaszolta az anya bizonyos öntudattal –, az ilyesfajta emberek a legcsekélyebb mértékben sem éreznek függőséget és hálát, ha saját érzelmeinkre gondolunk. Ezen túlmenően Kathinka olyan kitűnő nevelésben részesült, és annyit tanult, hogy a jövője minden vonatkozásban biztosítva van.

– És most hol van?

– Nem tudom. Azt beszélik, hogy állítólag egy orosz családdal, akik néhány hétig tartózkodtak itt, társalkodónőként Olaszországba utazott, de erről egy szót se többet – szakította félbe a témát az anya. – A viszontlátás miatti meglepődés örömeiben egészen megfeledkeztünk arról, hogy közöljük veled a legfontosabb családi eseményt: Franciska menyasszony.

– Menyasszony? – kiáltott fel Hans, abban a pillanatban minden másról megfeledkezve, miközben meglepetten nézett a testvérére.

– Rauten gróffal eljegyezték egymást – válaszolta az anya, nem minden büszkeség nélkül. – Régi galíciai családból származik, és egy szeretetre méltó, képzett férfi, aki maga is sokat utazott. Hosszú éveken át angol szolgálatban állt a távoli Indiában.

– Valóban? – kérdezte Hans. – Franciska, szívecském, a legjobbakat kívánom neked. Most hol tartózkodik?

– Itt van Rhodenburghban. Természetesen hotelben lakik, de minden reggel meglátogat bennünket. Bizonyára meg fogod kedvelni – mondta Franciska.

– Persze, drága húgocskám, amennyiben tényleg kedvel téged. Most azonban papa, megkérnélek, küldj át a házból valakit a híres Aranyorszlánba, hogy hozza el onnan a holmimat. A számlámat már kifizettem, összepakoltam mindent, csak a nevemet kell megemlítenie.

– Legalább Müller vagy Meier nevet adtál volna meg – sóhajtott fel a kegyelmes asszony –, de a szerencsétlenség már megtörtént. Franciska, légy oly jó, és azonnal küldd át a portást, és aztán a bátyádnak rögvest megmutathatod a szobáját is, hogy kezdhesse otthon érezni magát!

– Bravó, Franciska – kiáltotta Hans felugorva, miközben karját nyújtotta testvérének. – Gyere kincsem, vezess végig a régi helyiségeken! El sem tudod képzelni, mennyire vágyódtam rá, hogy végigjárjam a rég elhagyott szobákat. Ó, mennyire boldognak érzem magam ebben a pillanatban!

– Ez nagyon kedves tőled, Hans – válaszolta Franciska, miközben elhagyták a reggeliző szobát. – Egyvalami azonban feltétlenül szükséges, és a mamának ebben teljesen igaza van.

– És miben, szívecském?

– Abban, hogy a viselkedésre feltétlenül tanítgatnunk kell, mielőtt belépsz az itthoni társasági életbe.

– Tényleg így gondolod? – nézett rá oldalvást mosolyogva a testvére.

– Ez határozott meggyőződése, Hans.

Egy másik hazatérés

Ugyanazon a napon, déli tizenkettőkor az öreg Handorf asztalosmesternél az asztal meg volt terítve a nagyszobában. Vasárnap volt. Felesége és lánya éppen hazaértek a templomból. Letették

imakönyveiket és kendőiket, majd csendben leültek az ablaknál. Mindketten sápadtak voltak, vörösre sírt szemekkel.

Az atya, egy aggastyán, ezüstfehér hajjal, lassú léptekkel járkált fel-alá a szobában. A másik kettőnek, amint azok beléptek a szobába, még csak jó napot sem kívánt, talán meg sem hallotta halkan elsuttogott köszönésüket. Mélyen el volt merülve gondolataiban, melyek azonban kínos jellegűek lehettek, mivel ajkait összeszorította, szemeit borúsan a padlóra meresztette, ámde mégiscsak gondolhatott valamire, mivel tekintetével néha az öreg, feketeerdei órára pillantott, mely hosszú házában az egyik sarokban állt, néhány perccel déli tizenkettő előtti időpontot jelezve.

Egy talán tizennégy éves kislány állt az asztalnál és félénken nézett szülei felé. A sarokban pufók, körülbelül hatéves fiúcska játszott néhány törött, a legutóbbi karácsonyi ajándékból megmaradt fakatonával, az öregek unokája, elhunyt lányuk fia. Ő törte meg a csendet:

– Éhes vagyok, mikor eszünk, nagymama?

– Nemsokára, Max, csak egy kicsit várj még! Ha annyira éhes vagy, adjak neked közben egy darab kenyeret?

– Azt nem kérek, kenyeret nem akarok – motyogta Max. – Ma vasárnap van, és ma húst fogunk enni.

– Hánykor jön a vonat? – kérdezte az apa hirtelen rekedt hangon az óra előtt megállva, és felpillantva rá. Úgy tűnt, mintha nem akarna a feleségére nézni.

– Tizenegy óra negyvenhatkor a menetrend szerint – válaszolta halkan az asszony. – Már meg is kellett érkeznie, ha nem késett. – Aztán mély lélegzetet vett, mintha képtelen lenne elviselni valami nyomasztó terhet.

A férje nem válaszolt, hanem folytatta szakadatlan járkálását ide-oda a szobában. Max sírdogáló hangon megint megkérdezte:

– Nagymama, ugye eszünk végre, már alig bírom, olyan éhes vagyok.

– Mindjárt, gyermekem, mindjárt – válaszolta az asszony. – A nagybátyádra várunk, ma tér vissza hozzánk. Nem akarsz megvárni, hogy együtt ebédeljél vele?

– De én olyan éhes vagyok, miért nem jön hamarabb?

Odakint nyílt a ház ajtaja, majd ismét becsukódott. A férj nem messze az órától karba öltött kezekkel megállt a szoba közepén. Arca teljesen elsápadt, tekintete az ajtóra meredt. Az anya görcsösen összekulcsolt kezekkel, kínosan figyelve nézte az ajtókilincset, miközben Margarethe, a körülbelül húszéves lányuk, jobb kezét szívére szorítva az apját figyelte.

Odakint a kőpadlón egyre csak lassú, nehéz léptek közeledtek, majd abbamaradtak az ajtó előtt.

Az anya nehezen és gyorsan lélegzett, a szobában senki sem szólt egy szót sem. Ez eltartott egy teljes percig, miközben odabent senki sem moccant, még szempillájuk sem rezzent.

Ekkor a szoba ajtajának kilincse lassan megmozdult. Valaki kopogott, az ajtó centiről centire nyíltni kezdett. A küszöbön durva sűrke kabátban egy sápadt alak bukkant fel. Mélyen ülő szemeknek tekintete végigsuhant a szobán.

Odabent senki sem moccant. Hosszú évekig tartó távolléte ellenére senki sem üdvözölte őt isten hozott, vagy más barátságos szavakkal. Az anya összekulcsolt kezei azonban oldódni kezdtek, lassan megemelkedett, de nem állt fel. Nem is lett volna rá képes, hiszen reszkető tagjait mintha mázsás teher nyomasztotta volna.

A kislány jobb mutatóujját ajkaihoz szorította, és félénken, félig elfordulva nézett az „idegen” felé. Margarethe mozdulatlanul ült a székén, miközben könnyecseppek gördültek le arcán.

Az apa úgy állt ott, mint egy kőszobor. Testének egyetlen izma sem mozgott vagy rándult meg, szempillái meg sem rezdültek. Tekintete határozottan és acélosan meredt a fiára. Nem szólt egy szót sem, de megszólítást sem várt el. Hát itt van. Mindössze ennyi volt, amit ebben a pillanatban érzett. Arra pedig, ami a lelkét mardosta, nem talált szavakat.

A fia éppoly némán állt a küszöbön. Ki mondhatná meg, tekintete nyomán mit érzett, mely ekkor lassan végigsuhant egyik jelenlétéről a másikra? Szégyent? Bátortalanságot? Fájdalmat? Bűnbánatot? Vagy talán dacot? Hosszasan azonban nem bírta elviselni ezt a helyzetet. Kalapját kiejtve kezéből, a kisebb testvérek mellett, akik félénken kitértek előle, az anyjához sietett, és széke mellett térdre borulva, karjaival átkarolta, és fejét vállára hajtva így tartotta görcsösen anélkül, hogy akár egyetlen szót is szólt volna.

– Fiam, szegény elveszett gyermekem – szólalt meg az anya reszkető, alig hallható hangon, jobb kezét a fejére téve, miközben csendesén sírdogált maga elé. Max, akinek mindez titokzatosnak tűnt, és az idegen embert egyáltalán nem ismerte, vagy fel sem fogta, hogy a nagybátyja, félénken Margarethez simult, és annak ruhájában megkapaszkodva a még mindig térdeplőre meredt.

– Hát megjöttél a börtönből – szólalt meg végre az öreg asztalosmester üres, tompa hangon. – Végre visszaértél vándorutadról? Elég sokáig tartott. Sok mindent láthattál a világból.

A fia nem válaszolt, csak az anyját karolta át még mindig szorosán, magán érezve megnyugtató kezét. Olyan volt, mintha menedéket keresne nála, apja és annak szemrehányásai ellen.

Ezt az asztalosmester is így értelmezte. Aztán még mindig a fiára tapadó tekintettel maga elé bólintva komoran folytatta: – Rejtőzz el, Karl, rejtőzz el, mostantól más nem marad számodra, rejtőzz el a világ elől, magad elől! Csak a lelkiismereted elől nem tudsz elrejtőzni. Ó, Istenem, mindenható Isten! – És az idős, erőteljes férfi képtelen volt tovább állva elviselni ezt a pillanatot. Lerogyott a legközelebbi székre, arcát kezeibe temetve, miközben keble ösztönösen küzdött a nyomasztó érzéssel, ami szinte megfojtotta.

A fia ekkor lassan felemelkedett, arcát könnyek öntötték el, és lassan, holtápadtan haját félresimítva homlokáról, fénytelen tekintete apja magába omlott alakját kereste. Végül halkan, rekedt hangon megszólalt, lassan körbe járatva tekintetét.

– Tehát ti is valamennyien vétkesnek tartotok engem, képesnek egy ilyen bűncselekmény elkövetésére?

Senki sem válaszolt. Anyja aggódva nézte arcát. Margarethe, a húga, ekkor halkán odalépett hozzá. Határozottan a szemébe nézett, majd fejét bátyja keblére hajtva szerényen megszólalt:

– Sohasem tettem volna ilyet, Karl. Annak idején még nagyon fiatal voltam, és amikor azokban a nehéz időkben a gyerekek az utcán utánam kiáltottak és azzal gúnyoltak, hogy a bátyád agyonütött egy embert, és ezért börtönbe jutott, csendben sírdogálni kezdtem magamban, de még kisgyerekként sem hittem el soha.

– Gréti, drága kis Grétikém, tényleg te lennél? Milyen nagyra nőttél az eltelt hosszú évek alatt – mondta meghatottan a bátyja, miközben magához ölelte.

Az apa felemelte a fejét, de ekkor már az anya sem bírta tovább.

– Nem! – kiáltott fel. – Most, hogy becsületes, hűséges arcát viszontlátom, amikor saját szájából hallom, hogy ártatlan, most elhiszem neki, ítélné el őt a világ, ahogyan akarja, a saját anyja nem átkozhatja el. – És ültéből felugorva fia keblére vetette magát és átkarolta.

– Drága anyám!

– Borzalmasan érintett bennünket, amikor az első hírt meghallottuk, és a rendőrség erkölcsi bizonyítványt kért rólad – suttogta az asszony anélkül, hogy helyzetén változtatott, vagy fejét felemelte volna. – Annak idején itt persze senki sem tartott téged vétkesnek, még a rendőrség sem, csak később, amikor további hírek érkeztek az esküdtek előtti kihallgatásodról, az ellened elhangzott tanúvallomásokról, amit az itteni újságokban mindenki olvashatott, ó mindenható Isten! Mennyire szenvedtem akkor, mit kellett kiállnom, még az ablakon sem mertem kinézni attól való félelmemben, hogy tekintetem találkozhat egy másik emberével. És aztán megérkezett az ítélet híre, a hat év börtön. – Nem bírta

tovább, arcát fia keblére szorította, mintha ott akarná elrejtetni az átélt nyomorúságot.

– És mégis ártatlan vagyok, anyám – mondta Karl nyugodtan és rezignáltnan.

– Még mindig ezt mered állítani? – kiáltotta felugorva az apa, és úgy tűnt mintha durva szavaival akarná elnyomni és leküzdeni a benne is felmerülő kétségeket. – Még mindig ezt mered állítani, fiam, amikor nem csak bírák zárt ajtók mögött, hanem hozzánk hasonló polgárok, kézművesek, derék, feddhetetlen emberek, akiket semmilyen érdek nem motivált ellened vagy melletted, amikor az esküdtek valamennyi tanú nyilatkozata és a bizonyítékok alapján vétkesnek találtak a borzalmas bűncselekmény elkövetésében?

– Igen, – válaszolta Karl, nyugodt és határozott hangon apja szemébe nézve. – Annyira igaz, mint felettünk Isten ege, annyira, mint ahogyan abban reménykedek, hogy a Mindenható téged és anyám még hosszú évekig megtart egészségben, annyira, hogy a borzalmas tett elkövetésében olyan ártatlan vagyok, mint te, vagy Margarethe.

– Ó, fiam, fiam! – sóhajtott fel panaszosan az anya.

Az öreg asztalos döbbsen nézett rá. Amit hallott, persze nem olyannak tűnt, mint egy vétkes pimasz tagadása, és ez a fia volt, saját húsa és vére, de elképzelhető lenne, hogy mindazok a borzalmas bizonyítékok, amit mindenkit meggyőzve tettek közzé, hazugságok és megtévesztések lennének? Elképzelhető lenne, hogy bíróságok hat év börtönre ítéljenek egy embert, ezzel örökre becstelenné téve, ha csak az árnyéka is felmerülne, hogy az illető ártatlan lehet? Hát nem. – Ismét borúsan ingatta a fejét, és fortyogva nézett maga elé. Ez nem lehetséges.

– Mostanáig haraggal gondoltam a bírákra, mert igaz állításaimat nem voltak hajlandók elhinni, és közönséges bűnözőként kezeltek, de most már nem így vagyok ezzel, mivel saját apám is elfordul tőlem. Ez kemény, igen kemény megpróbáltatás – mondta fájdalmas hangon a fia.

Az öreg egy ideig még küszködött magával, végül szenvedélyes, megindult hangon megszólalt:

– Isten a tanúm, mennyire küszködtem és vívódtam minden bizonyítékkal szemben. Mennyire nem akartam elhinni, hogy saját fiam, akit hitem szerint derék, tisztességes emberré neveltem, közönséges bűnözővé, gyilkossá válhat, de az esküdtek, a nép derék, feddhetetlen polgárai maguk is meg voltak győződve erről, és kimondták ítéletüket, és csak fiatal életkorod, és korábbi büntetlen életmódod készítette a bírakat arra, hogy ne a törvény teljes szigorával ítélkezzenek feletted, amint azt az újságok megírták. Téged annak idején nem hat év börtönre ítélték, hanem megkegyelmeztek neked, és még azt állítod, hogy ártatlan lennél?

– Mindennek ellenére azt állítom, hogy ártatlanul ítélték el – válaszolta Karl teljes nyugalommal, miközben az anyja ismét felegyenesedett és kínos feszültséggel nézett a fiára. – Tudod, hogy mit mondtam védekezésésként?

– Százszor és százszor elolvastam ismételten – kiáltott fel gyorsan és hevesen az apa. – De képes voltál ezzel meggyőzni az esküdteket? Volt közöttük akár egy is, aki elfogadta érvelésed?

– Igen, apám, hárman közülük védekezésemet egyik lehetőségként fogadták el – válaszolta Karl.

– Maguk is úgy nyilatkoztak azonban, hogy ez valószínűtlen. Az órát állítólag megvásároltad a zsidótól, a botodat azonban, amivel a bűncselekményt elkövették, eladtad egy idegennek, akit sohasem találtak meg, és az úton egyetlen utazó sem látta azt az embert.

– Igen, apám.

– És a házban, ahol a zsidó megszállt, ráadásul eladásra kínálta az óráját az ottaniaknak.

– Tudom – válaszolta Karl. – A tanúk ezt vallották, de nekik talán ne lett volna órájuk, hogy kereskedjenek vele?

– És a pénz, ami nálad volt?

– Azt a pénzt tisztességgel kerestem meg, és még az ötvened részét sem tette ki annak, ami állítólag a zsidónál volt.

– Azt állították, hogy elrejtetted az erdőben.

– És az órát meg megtartottam volna?

– Ez volt az egyetlen, amit a védő védelmedre érvényesíteni tudott. Ó, hányszor és hányszor olvastam el éppen ezeket a szavakat, míg végül már kívülről tudtam, és még álmomban is felmondtam, de ez nem volt bizonyíték. Egy ilyen cselekmény utáni izgalomban kevésbé gondolhattál az órára, mint a botra, amit ott hagytál a holttest mellett.

– Én, apám? – mondta Karl leírhatatlanul fájdalmas hangon.

– A gyilkos – suttogta az apa bátortalanul.

– Akkor most mondd el becsülettel, őszintén az igazat úgy, mint a borzalmas eskü alatt tetted annak idején, amikor egykori bíravid előtt álltál – kérlete az anya könnyes hangon. – Űzd el a félelmet és fájdalmat a lelkünkről, és apád is hinni fog szavaidnak.

– Karl mélyen fellelegzett, de erői kezdték elhagyni. Utána nézett egy széknak, melyre inkább lerogyott, mint kényelmesen leült volna, és némi szünet után belekezdett:

– A bíróság előtt már mindent elmondtam becsülettel, anyám, de hallgassátok meg még egyszer. Még minden olyan élénken és elevenen áll előttem, mintha mindaz a borzalom tegnap történt volna, ámde mégis hét hosszú év telt már el azóta. A kihallgatási jegyzőkönyvből emlékezhetsz rá, apám, hogy a zsidóval egy meglehetősen rossz falusi kocsmában éjszakáztam. Ott Sziléziában még sivár, nagy távolságok vannak, és különösen rossz idő alkalmával az utakon alig van forgalom. Azt persze nem tudhatom, hogy a szerencsétlen embernél sok pénz van, de ez különben is mit érdekelt volna engem? Együtt vacsoráztunk. Fura figura volt, feje tele kuszaságokkal, és mivel én is beszámoltam neki kézműves életemről, néhány pohár sör mellett késő éjszakáig ébren maradtunk.

– Másnap reggel korán akartam útnak indulni. Hazafelé tartottam – fűzte még hozzá megindult hangon. – Reméltem, hamarosan, nagyon hamar viszontláthatlak benneteket, ezért igyekeztem annyira. Másra nem is gondoltam, csak arra, hogy minél hamarabb eljussak a legközelebbi vasútig.

– A zsidó azonban, aki Mózesnek nevezte magát, úgy nyilatkozott, hogy bár nem nagyon siet, egy darabon mégis elkísérne a következő faluig, ahol megint üzleti ügyei vannak, és az erdőn keresztül vezető úton mely előttünk állt, jobb, ha társaságban van az ember. Feltehetően ismerte a környéket. Két óra megfeszített menetelés után elértük a falut, de áthaladtunk rajta egészen az utolsó nagy házig, ahol Mózes maradni akart. Útközben tényleg igyekezett rám beszélni az óráját, nekem különben sem volt órám, és elég olcsón kínálta. Ráadásul pénzem is volt, mivel szorgalmasan dolgoztam és takarékosan éltem. Végül megegyeztünk. Nem is sejtettem, hogy ez a vétel milyen veszélyes lehet a számomra.

Ezt követően magányosan vándoroltam tovább, ami fárasztó volt a rossz úton, és már éppen azt fontolgattam, hogy a legközelebbi nagyobb faluban ebédszünetet tartok és egy órácskára kipihenem magam. Utam egy ideig ismét erdőn át vezetett, mely nyír-, fenyő- és égerfákból állt. Csak néha akadt közöttük egy-egy tölgyfa. Útközben nagyon kevés emberrel találkoztam. Néhány zsidó rozoga kocsival és két sovány gebével haladt el mellettem és egy lovas előzött meg heves iramban. Az útra nagyon figyelnem kellett, hogy időben kikerüljem a sáros kátyúkat. Találkoztam egy másik gyalogossal, aki hirtelen lépett elő az erdőből. Ez akkor nem is tűnt fel nekem, mert néhány alkalommal gödröket ugrottam át, és a bokrok között voltam kénytelen kerülni, hogy ott talán szárazabb vagy keményebb talajra találjak. Körülbelül olyan korú lehetett, mint én, talán egy-két évvel idősebb. Úgy volt öltözve, mint egy városlakó. Az út nem nagyon passzolt neki, röviddel azelőtt, hogy egymás mellé értünk, beragadt egy sáros kátyúba, és amint odaköszöntem neki, jó napot kívánok, felkiáltott:

– Ah, barátom, tehetne nekem egy nagy szívességet! Pompás botja van. Adja el nekem, bot nélkül alig jutok tovább ezen az átkozott úton!

– A bot igazi bunkósbót volt, de ügyes csavart faragással díszítve. Nem sokkal korábban vettem magamnak az utolsó városkában. Egy tallér tíz garast fizettem érte. Tulajdonképpen kicsit nehéz volt a gyalogláshoz, alul rajta vaskampóval. Úgy véltem, jó nekem ez a bot a továbbjutáshoz. Ámde az idegen olyan magas árat ígért érte, körülbelül a felét annak, amennyit a zsidónak adtam az óráért, hogy végül hagytam magam rábeszélni. Arra gondoltam, a következő faluban vehetsz magadnak másik botot, vagy vághatsz egyet az út mentén. Ezzel elváltunk, én továbbmentem előre az utamon, ő pedig ellenkező irányba indult el, és mivel az út ott kanyargós volt, rövidesen már nem is láhattuk egymást.

– Dél körül elértem egy kis fészket, a nevére nem emlékszek, csak néhány magányos házból állt, közöttük egy kocsmá. Ettem ott valamit, és egy órányt pihentem.

– A védő ezt is a mentségedre hozta fel – szólt közbe az apa.

– Tudom – válaszolta halkán a fia – az államügyész viszont azt állította, hogy annak, aki ilyen tettet hajtott végre, elhagyhatják erői, és ezért arra kényszerül, hogy kipihenje magát. Ebéd után továbbmentem, de az út olyan rossz lett, hogy csak lassan jutottam előre, míg végül néhány favágóval találkoztam, akik azt tanácsolták, hogy a legközelebbi ösvényen, amire rátalálok, menjek tovább jobbra, az erdőn keresztül. Találni fogok egy cölöpökre épült fahidat, az ott lévő út jobb állapotban van, és hamarabb elérek a legközelebbi helységig, mintha itt mennék tovább a széles úton. Meg is találtam az utat, de annak nemsokára vége lett, az is lehet, hogy a sáros talajon eltévesztettem. Röviden, egy másik ösvényre kerültem, de igyekeztem megtartani az irányt, melyet helyesnek véltem. Végül kibukkantam az erdőből, megpillantottam egy falut, és arrafelé igyekeztem.

– Tudom – szólalt meg az apa. – A vallomásod alkalmával megadtad, hogy valószínűleg eltévedtél.

– Ez valóban így is történt, apám – válaszolta Karl. – Jelentősen letértem az utamról, de azt is tudtam, hogy a faluban ismét rátalálok egy útra, ezért arrafelé igyekeztem. Amint azonban beértem a faluba, már esteledett, egy lovas csendőr jött velem szembe, és megállított. Arra utasított, hogy kövessem. A többi tudjátok – fűzte hozzá bátortalanul. – Rablógyilkossággal vádoltak, egy évig tartottak vizsgálati fogságban, és amit ki kellett állnom, aligha tudnám szavakkal elmondani nektek. Aztán elkövetkezett a bírósági tárgyalás. Mindannak ellenére, amit védelmemként fel tudtam hozni, elítéltek, és most pedig itt vagyok, kítaszítva a világba, miután leültem a büntetésem. Nyomorúságosan, megbélyegezve, börtönviseltként.

Elhallgatott, arcát kezeibe temetve. A szobában egy szót sem lehetett hallani. A gyerekek még lélegezni is alig mertek. Ez lenne a bátyjuk, a nagybátyjuk, akiről Margareth már annyit mesélt, ez a sápadt ember, lesóványodott arccal és beesett szemekkel?

– És szerinted, ki követhette el a gyilkosságot? – szólalt meg végül az apa. – Amennyiben te tényleg ártatlanul viselted el a borzalmakat.

A fia haragos tekintettel nézett maga elé. – Az a férfi – kiáltott fel rekedt hangon – aki megvette tőlem a botot! Másként nem lehetséges, mivel a botom, vérrel szennyezve, ott hevert a szétvert fejű, szegény zsidó mellett, és senki más nem lehetett a tettes, csak az az idegen!

– És sohasem találták meg?

– Nem – válaszolta Karl fakó hangon. – Az egész történetet nem hitték el nekem, és talán nem is keresték őt. Honnan tudhatnám, honnan jött, és hová ment! Persze néha olybá tűnt nekem, hogy ő volt az, aki elvágtatott mellettem, de nem láttam egyértelműen, hogy meg mernék esküdni rá.

– És hogy nézett ki?

– Nem tudom – suttozta a boldogtalan. – Annak idején a bíróság is felszólított, hogy adjak pontos személyleírást arról a sze-

mélyről, de erre nem voltam képes. Tudom, határozottan meg vagyok győződve róla, hogy azonnal felismerném, ha élém, kerülne, lelki szemeimmel olyannyira látom arcvonásait, arra viszont nem emlékszek, milyen színű volt a haja, a szeme, és hogyan volt öltözve. Sohasem figyeltem meg olyan részletesen az embereket, hogy emlékezni tudnék rá.

– De ha felismernéd, azt is meg kellene tudnod mondani, hogyan nézett ki – válaszolta az öreg.

– Nem, apám. Csak azt tudom, hogy városiasan volt öltözve, ruházata jobb volt, mint az enyém. Annak idején csodálkoztam rajta, hogy vékony csizmában jött ki a sáros útra, és nem úgy nézett ki, mintha már hosszú utat tett volna meg. Idegenek azonban nem nagyon szokták megfigyelni egymást. Különbö is, ellentétes irányba mentünk, ő kelet, én nyugat felé. Mi más lehetett volna számomra, mint egy idegen, akivel az ember egy pillanatra találkozik, és életében talán soha többé!

Az öreg lassan maga elé bólintott, lehetségesnek tűnt minden, amit a fia mondott neki. Az órán kívül csak kevés pénzt találtak nála, és csupán a bot volt a fő bizonyíték ellene, mivel a fogadósok, ahol mindketten megszálltak, pontosan felismerték. És akkor most hogyan tovább? Ha életében valaha még egyszer találkozna az idegennel, és felismerné, hogyan esküdhetne meg erre annyi év után? És tegyük fel, ez mégis megtörténne, hogyan tudná bebizonyítani, hogy ő követte el azt a borzalmas tettet? Hiszen még maga sem volt biztos benne, hogy tényleg ő volt az elkövető.

A gyerekek az egész beszámolót és beszélgetést riadt képpel hallgatták. Nem értették az értelmét, de mégis érezték, hogy valami súlyos és borzalmas dologról lehet szó, amit nem szabad megzavarniuk. Csak most, amikor a beszélgetés megszakadt, emlékeztetett Max a gyomrára, mert az ebéd ma felelőtlen módon késlekedett. Ki is gondolt most erre, talán a gyerekeket kivéve.

– Gréti, hát nem eszünk már végre? – motyogta és rángatta meg közben nénikéje kötényt.

– A gyerekek igaza van, jegyezte meg az apa, meghallva, amit a gyerek mondott. – Hozasd be az ételt, a gyerekek nem várhatnak rá ilyen sokáig.

A fiatal lány elhagyta a szobát, hogy eleget tegyen a felszólításnak, és Karl tekintete csak ekkor tévedt a gyerekekre.

– Ő lenne a Bärbel? – kérdezte, könnyes szemekkel a kislányra nézve. – Nagy isten, annak idején még karon ülő volt, a kis fickót meg nem is ismerem.

– Max a meghalt húgod, Lisbeth gyereke. Két évvel ezelőtt vettük magunkhoz.

– Gyere ide hozzá, Max! – Nem akarsz kezet nyújtani a nagybátyádnak?

– Nem! – kiáltott fel a fiúcska. – Félek tőle! – és ezzel nagyanyja kötényébe rejtette puffadt, vörös arcát.

– És a Bärbel sem ismer meg engem?

A kislány is félénken visszahúzódott tőle, háta mögé rejtve a kezét, hogy az idegen nehegy megragadja.

Karl mélyen felsóhajtott csendben maga elé nézve, majd hal-
kan, alig hallhatóan megszólalt:

– Ez fáj, nagyon fáj.

– Bärbel, menj oda hozzá – kérlelte az anya.

– Nem megyek, nem akarok! – kiáltott fel a gyerek bosszúsan.

– De miért nem, szívecském?

– A segédek azt mondták ma reggel, hogy börtönben volt!

– Bärbel, az ég szerelmére!

Gréti ismét bejött, feltálalta a levest, de holtápadtnak látszott.

– Jönnek az emberek? – kérdezte az apa tompa hangon.

– Nem, apám, azt mondták, hogy az ebédet vigyem ki nekik, a műhelybe.

– A műhelybe? – kiáltott fel a mester haragosan. – Miért?

Karl lerogyott az asztal melletti székre, és arcát kezeibe temette.

Az asztalosmester alsó ajkát fogai közé vette. Kétségtelen, hogy valami kemény szó volt a nyelvén, de türtőztette magát.

– Rendben – mondta némi szünet után, de erre csak azért volt szüksége, hogy összeszedje gondolatait. – Rendben van, ma vidd ki nekik az ebédet, de holnap...

A fia mellett állt, aki még mindig nem mozdult, csak testének ösztönös reszketése árulta el, hogy még él.

– Karl! – szólította meg nem túl hangosan, de a fiatalember nem mozdult. – Karl!

Karl bátortalanul felemelte a fejét. Ekkor idős apja karjait kitérte fia felé.

– Apám! – kiáltott fel Karl, felugorva.

– Fiam, gyermekem – szólt hozzá ismét az öreg, és a két férfi szorosan átölelte egymást, és így maradtak egy ideig.

Az alezredesnél

Nem messze a régi városi piactól, az úgynevezett Brinken – a régies település ívelt utcáján állt az úgynevezett „Udvari patika”, egy kétemeletes, nem csúnya épület, melynek földszintjét maga a tulajdonos, Semmlein udvari patikus lakta, miközben a felsőbb emeleteket bérbe adta. A szomszédos ház is az övé volt, ahol bőseges hely állt rendelkezésére laboratóriuma és gyógyszerraktára számára.

Rhodenburg persze, mint már említésre került, nem volt valódi rezidencia, az udvar állandó tartózkodási helye. Ez azonban mégsem volt akadálya annak, hogy udvari tapétázó, udvari hentes, udvari lakatos cégneveket stb. használjanak, melyek mindenféle láthatóak voltak a nagyszámú rövidáru-, bor-, háztartási felszerelés- és isten tudja még miféle boltok bejárata feletti cégtáblákon, és a gyakran fából metszett és tarkára festett tartományi címerek alatt, ha nem is volt különös jelentősége az „udvari szállító” feliratoknak.

Az udvari patika első emeletén von Klingenberg alezredes lakott a családjával, feleségével és két felnőtt lányával. Henriette lehetett úgy tizenkilenc-, fiatalabb húga tizenhét éves. Mindketten igen csinos lányok voltak. Henriette pompás sötét, gesztenyebarna hajjal és kék szemekkel, ami egészen elbűvölő külsőt kölcsönzött neki, Flóra pedig valamivel sötétebb hullámos hajjal és sötét szemekkel büszkélkedett. Mindkét fiatal hölgy felhőtlen életkedvvel nézett a jövőbe, mivel eddigi életútjuk csak rózsaszirmokkal volt behintve, és még sohasem léptek tüskébe, így számukra csupa boldogság volt az élet.

Szüleiknek persze csak igen csekély, alig említésre méltó vagyoniuk volt és ezen kívül apjuk nem különösen magas gázsijából éltek, ami valóban nem csekélység két felnőtt lánnyal, miközben az illendőséget is figyelembe kellett venni a természetellenesen fokozott igények ellenére. Némi támogatáshoz szerencsére hozzájutottak egy sajnos polgárinak számító nagynénjüknél, akinek ráadásul az arisztokrácia elvárásaihoz képest teljesen elfogadhatatlan neve volt: özvegy Mäusebrod. *(Az ibolyához hasonlóan a szabadban csoportosan terjedő, sárga virágú, igénytelen, tavasszal virító növény, magyar neve: salátaboglárka. A fordító megjegyzése.)* Ő az ifjú hölgyeket alkalmanként legalább némi zsebpénzzel támogatta, és ezen kívül már többször is nyíltan kijelentette, ha egyszer az Isten magához szólítja, Henriette és Flóra lesznek az örökösei. Az öreg alezredes húga szegény nemes kisasszonyként egy meglehetősen koros, gazdag kereskedőhöz ment feleségül, akit rövid időn belül elveszített annak halála miatt.

Henriette és Flóra a nappaliban, az ablak mellett üldögéltek, mindegyikük a saját varróasztalkájánál, és pillanatnyilag legalább is látszólag a nénikéjük számára készülő hímzésen dolgoztak, annak közelgő születésnapja alkalmából. Azonban sokkal gyakrabban pillantottak ki az utca másik oldalára, mint az a munkájukkal összeegyeztethető lett volna.

Éppen velük szemben, talán egy kicsit jobbra tőlük, az utca túloldalán egy sajátos módom épült erkélyes sarokház állt teljesen szabadon, a felénk néző oldal emeleti részén körülbelül kétlábnnyira kiugró, meglehetősen széles sarokablakú zárt erkéllyel. Alatta, de a homlokzat síkjában hasonló sarokablak volt, amit a vendégek igen kedveltek, mivel itt volt a város legjelentősebb, leginkább katonatisztek által látogatott kávéháza. Rendszeres találkozóhelyüket egyszerűen csak „sarokablak”-nak nevezték. Idővel aztán a helyre végérvényesen a „Sarokház” név ragadt.

Odabentről, a sarokablakból persze kiváló volt a kilátás a szomszédos házak felé, mivel azonban a ház oldalai srég helyezettéek voltak, az ablakokon az üvegtáblák csillogása miatt nem nagyon lehetett belátni, csak a tulajdonképpeni sarokablak keskeny frontja engedett némi érdekes betekintést a szomszédok részéről a tarka uniformisokat viselő tisztek eleven társaságára.

A kávézó felett, a sarokház első emeletén egy idős közjegyző, név szerint Püster lakott, aki itt született Rhodenburgban, de életének legnagyobb részét idegen országokban töltötte. Mindössze néhány évvel korábban tért vissza, és ez az idő teljes mértékben elegendő volt számára, hogy szakterületén ne csak Rhodenburgban, hanem nagyobb városokban is nevet szerezzen magának. Németország egyik legügyesebb jogászának számított. Egyébként sajátosan zárkózott ember volt, a külvilággal nem érintkezett barátságos társasági vagy egyesületi körülmények között, és sarokablakát is egy nagy, vékony, ámde kívülről átláthatatlan függöny védte a leskelődő tekintetek elől, így csak akkor lehetett megpillantani, ha úgy tartotta jónak, hogy a függöny mellett kidugja a fejét.

A két fiatal Klingensbruch kisasszony a maga varrőasztalkája mellett üldögélt, miközben anyjuk nem messze tőlük egy kényelmes fotelben foglalt helyet és egy regényt olvasott.

– Már megint ott van – szólalt meg Flóra, hímzése felett pillantást vetve a sarokház felé. – Ma nem tágít az ablak mellől. Én mondom neked, Jettchen, számomra teljesen rejtélyes ez az ember, többet nem is akarok arrafelé nézni.

– Ah, ne légy már ilyen gyerekes! – válaszolta Jettchen, de azért gyorsan ő is arrafelé nézett. – Mit érdekel bennünket ez a kellemetlen vénember. Csupán tégy úgy, mintha észre sem vennéd, majd magától megunja.

– Magától unna rá? – ismételte meg Flóra. – Pont olyan, mint pók a hálójában. Éppen úgy tanyázik egész nap odaát a szobájában. Elképzelni sem tudom, hogy mi lehet a szándéka. A függőnyt is csak ritkán húzza félre annyira, hogy rejtélyes szemei felvillannak mögötte, és egy pillanat alatt végigkémléli az egész szomszédságot.

– Ha engem zavarna, leereszteném a rolót – válaszolta erre Jetti.

– De hiszen akkor az ember nem lát semmit – kiáltott fel Flóra – és néha.... – De ekkor hirtelen elhallgatott, és amint Henriette feléje pillantott, észrevette, hogy Flóra mélyen elpirulva, csendben az utca felé fordul. Odalent éppen ekkor tartott a kávéház felé egy csinos, hosszú hullámos hajú fiatalember rövid fekete bársonykabátban. Fején széles karimájú fekete kalap. Feltehetően valami művészféle, valószínűleg festő, és tisztelettudóan köszönt felfelé.

Henriette is visszaköszönt, mivel pontosan nem lehetett megkülönböztetni, hogy a köszönés a két fiatal hölgy közül melyiknek szól. Valószínűleg mindkettőjüknek. A lányok nem tettek megjegyzést a fiatalemberre, talán anyjuk jelenléte miatt, aki ekkor hirtelen nyugodt hangon megszólalt:

– Az az ember tényleg igen kellemetlen, már számomra is terhes, de mit is lehet tenni ilyen esetben.

A testvérek tekintete találkozott, de gondolataik ebben a pillanatban kétségtelenül másfelé jártak. Meg is feledkeztek róla, hogy az előbb miről beszélgettek. Csak némán, félig lopva elmosolyodtak csinos orcáik, végül Henriette megszólalt:

– Kiről beszélsz, mama?

– Még, hogy kiről? – ismételte meg a kérdést az anyjuk. – Hát nem arról a vénemberről társalogtatok az előbb, aki odaát állandóan az összehúzott függöny mögül leskelődik, kémkedve az egész szomszédág iránt?

– Ó, hát persze! – kiáltott fel Flóra, mélyen elpirulva. – Ugye jól tudom, hogy ügyvéd az öreg?

– Úgy van, sőt doktor Potter újabban úgy vélekedett, hogy nagyon ügyes jogász, ugyanakkor állítólag fura egy alak. Házában csak egy öreg szakácsnőt tart és egy kistermetű púpos embert, aki állandóan egy nagy kék dossziéval a hóna alatt járkál. Te meg kinek köszöntél az előbb, Jetti?

– Ó, csak von Wöhfen hadnagy haladt el itt előttünk, akivel a legutóbbi tiszti bálon táncoltam néhányszor – válaszolta a lány, fejével az ablak felé fordulva.

– Csinos fiatalember, csak az a baj vele, hogy szegény, mint a templom egere – válaszolta az anya.

– Nos, hát csinos is, meg igen élénk is, és szívesen társalog – mondta felnevetve, ámde kényszeredetten Henriette.

– Csak ne lenne olyan unalmas – jegyezte meg Flóra.

– Persze, unalmas emberek is vannak – válaszolta a testvére. – Azonban látszott rajta, hogy kellemetlenül érinti a megjegyzés, ezért gyorsan témát váltott. – Odaát megint rázendített az énekesnő – mondta. – Milyen furcsa, erőteljes a hangja.

– Valóban – válaszolta Flóra – Úgy rikoltozik, hogy még a piacig is elér a hangja, ráadásul még az ablakot is nyitva tartja.

– Ó, édes istenem – vélekedett az alezredes asszony vállát vonogatva –, a színésznőknél éppen az a lényeg, hogy hallható legyen a hangjuk.

– A szomszédoknak viszont ez nem feltétlenül tetszik – jegyezte meg a fiatalabb kegyelmes kisasszony.

– De milyen csodaszépen énekel – válaszolta Henriette.

– Ki nem állhatom azt a szemtelen teremést – vetette közbe Flóra. – Mégiscsak tapintatlanság, hogy ennyire hallatja a hangját.

– Mondd csak mama! – szakította félbe a testvérét Henriette. – Ki lakik srégen szemben a sarokházzal az utca túloldalán jobbra? Kicsit messze van ahhoz, hogy innen pontosan fel lehessen ismerni. Reggeleként egy fura alakot látok rikítóan piros köntösben, és az egész fejét hajcsavarók fedik. Úgy tűnik, hogy egy idősebb úr lehet.

Az anya közben ismét elmélyült a könyvében, folytatva az olvasást, de válaszolt: – Azt hiszem az itteni színház igazgatója. Állítólag igen furcsa ember, a doktor mesélte nemrég.

– Az énekesnő alatt balra a kávéháztól?

– Azt nem tudom, gyermekem – válaszolta az alezredesné. – Először is, nem is olyan régen lakunk itt, másfelől mi közünk van nekünk az idegen emberekhez? Nagyvárosokban még azokkal sem törődünk, akik egy fedél alatt élnek velünk, még kevésbé az utca túloldalán lévőkkel. De amit mondani akartam: A nénikéteket még nem látogattatok meg a héten, pedig tudjátok, hogy apátok ezt mennyire fontosnak tartja.

– De mama, mi dolgunk lenne ott? – kiáltott fel Henriette, szájacskájának dacos kifejezésével. – Olyan furcsa az a vénasszony, mi meg úgy ülünk előtte, mintha a vádlottak padján lennénk, hogy meghallgassuk vádbeszédét és megjegyzéseit. Minden masniról, szalagról, amit viselünk, van valami megjegyzése, véleménye szerint minden feltűnő és kihívó, ahogy mondani szokta, mi pedig tényleg nem szaladgálhatunk úgy, mint az irgalmas nővérek!

– Drága gyermekem, te ezt nem érted, az illendőségre mégiscsak adni kell – vélekedett az anya lassan kihangsúlyozva minden szót. Persze apád testvérének tényleg meg van a maga furcsasága.

– Te is kerülöd őt, mama – vetette közbe Flóra.

– Azért, mert mi nem igen passzolunk egymáshoz – válaszolta némileg zavarban az anya.

– Éppen ez a helyzet a mi esetünkben is.

– Nektek mégiscsak komoly kötelezettségek van velem szemben – folytatta azt anya –, hiszen később sokkal többetek lehet, ha megfelelően viselkedtek. Kis kellemetlenség, hogy most valamelyest alkalmazkodnotok kell az öreg hölgy hangulatához. Ennyit tényleg megtehettek, és viseljétek el őt olyannak, amilyen.

– Még, hogy kis kellemetlenség, mama?

– Ennyit ki lehet bírni – válaszolta az alezredesné –, és ha idősebbek lesztek, ilyen elvárásokkal még gyakrabban fogtok találkozni.

– Mondd csak mama, milyen férfi volt tulajdonképpen az öreg Mäusebrod? – kérdezte Henriette. – Micsoda rémes egy név! A nénikénk soha sem tesz említést róla, és úgy tűnik apánk hallani sem akar róla.

Az anya erre a vállát vonogatta. – Nem lehetett valami boldog a házasságuk – válaszolta. – Igen gazdag volt, de nagyon beteges, ez meghatározta a hangulatát is. A nénikétekkel sem bánt valami jól.

– Milyen idős a nénikénk, mama? – kérdezte Flóra, és Henriette is kérdő tekintettel nézett az anyjára, mintha ugyanezt a kérdést tenné fel ő is.

– Ó, hát nem is olyan öreg, és olyan jó erőben van, hogy még sokáig élhet – válaszolta az anyja. – A hatvanas éveinek elején járhat.

– Akkor még persze igen fiatal – jegyezte meg Flóra naivan, mire Henriette képtelen volt elfojtani egy mosolyt.

– Annyira azért mégsem fiatal – fűzte hozzá. – Mi minden esetre fiatalabbak vagyunk. De az ígért örökség, mama, ha már így magunk között vagyunk, még igen távolinak tűnik. Először is közben mi magunk is megöregedhetünk és megöszülünk, másodszorban pedig ki tudja, hogy a végén egyáltalán jut-e nekünk valami.

– Jut-e nektek valami? – kérdezte az anya. – Ezt meg hogyan érted?

– Nemrég olvastam egy regényt – szólalt meg a fiatal lány – közben elgondolkodva ingatva a fejét –, melyben egy idősebb úr, nagy örökség ígéréssel haláláig ápoltatta magát az unokafivérével, miközben szélsőségesen székálta a fiatalembert. Amikor meghalt, semmi hagyaték nem maradt utána, még az ezüstnek tűnő evőeszközök is hamisak voltak, a vasból készült nagy pénzszekrényben pedig csak likőrös üvegeket találtak.

– De Henriette! – kiáltott fel az anya szemrehányóan. – Csak nem feltételezel ilyesmit a saját nénikédre?

– Az meg a saját nagybácsikája volt, mama...

– De egy regény, az egy kitalált történet, gyermekem, ami az életben valójában sohasem történik meg.

– Ki tudhatja! – válaszolta vállát vonogatva a fiatal lány. – A való életben sok fura és figyelemre méltó dolog történhet, amit ember aligha találhatna ki.

– És mi más haszna lehetne belőle a nénikéteknek, mint az, hogy néha meglátogatjátok? Hiszen csak nagyon ritkán jön el hozzánk, és mindig olyan barátságos és szeretetteljes irántatok.

– Ha ott vagyunk nála – mondta Flóra –, mást sem tesz, mint ócsárolja a férfiakat, és egy jó szót sem szól senkiről. Hogy mit élvez ezen?

– Keserű tapasztalatokra tett szert a saját életében – válaszolta az anya felsóhajtva. – Ritka az olyan jó férfi, mint az apátok.

– De a nénikénk véleménye szerint mindegyik olyan szörnyeteg, akik csellel házasságra csábítják a szegény lányokat, hogy aztán feleségként halálra kínozzák őket – vágta rá Flóra hevesen. – A papa azonban nem kínozt halálra téged, és Mäusebrod sem a nénikénket. Már régen meghalt, ő meg még mindig él, és véleményem szerint nem is úgy néz ki, mint akivel rosszul bántak, vagy egyáltalán hagyta volna, hogy rosszul bánjanak vele.

– Flóra mégiscsak a nénikédről van szó! – szólt rá az alezredesné félig meddig szemrehányó hangon, majd nyugodtabban még hozzáfűzte: – Hiszem és remélem, hogy mindketten elég tisztességesek vagytok ahhoz, hogy elnézzétek egy idős hölgy valamelyest eltúlzott nézeteit. Mindenesetre jó szándékkal teszi ezt irántatok, és ha megfogadjátok a tanácsomat, sohasem tévesztitek szem elől a figyelmet és szeretetet, amivel tartoztok neki. Mi lenne, ha még ebéd előtt elstálnátok hozzá? Az időjárás kellemes, és még legalább eltart egy órányit, mire ebédelni kezdünk.

– Igen, persze. Jetti, gyere, menjünk! – kiáltott fel Flóra, aki ekkor éppen megint kipillantott az ablakon, és ismét felfedezte odalent a fiatalembert fekete bársonykabátjában. – Igen szép tiszta a levegő, és még valamennyi szalagot is kell vásárolnunk. Legalább hat vagy nyolc könyöknyi még hiányzik.

– Semmi kifogásom ellene, legalább néhány napra megint elég lesz. – válaszolta Henriette, felemelkedve székéről.

– Fúj, szégyelld magad Jetti – szólt rá az anyja.

– Szórakozásnak mégsem nevezheted, mama – válaszolta a szelíd unkahúg, felső ajkával némi grimaszt vágva. – Tényleg csak a papa és a te kedvéért teszem meg.

– Akkor mégsem tehetjük fel az új kalapunkat, Jetti – mondta bánkódva Flóra, testvérét még mindig gyerekkori becenevén szó-

lítva. – Különben megint hallgathatnánk a nénikénk hosszas prédikációját.

– Na, még az hiányzik nekem, hogy pont ezért tegyem ki a lábam az utcára a régi kalapomban. Mégiscsak ki kell néznünk valahogy, nem úgy, mint egy madárijesztő – hangzott a válasz.

– A nénikénk mindig emlegeti, hogy az ő idején a fiatal lányok egészen máshogyan néztek ki, mint a mostaniak – mondta elmosolyodva Flóra. – Igaza lehet ebben, mama?

– Milyen értelemben néztek ki máshogyan, gyermekem?

– Véleménye szerint nem öltöztek ki olyan puccosan, mint manapság, és a divat sem volt annyira megveszekedett, de tudod, Jetti, a divatlap, amelyik nemrég került hozzánk a régi divat képeivel, és a nénikénket magam elé képzelem olyan öltözetben, menten nevetnem kell, hahaha!

– Mindig illendően és az ember társadalmi helyzetének megfelelően kell öltözködni – mondta erre az anya méltósággal. – A nénikétek persze ebben a vonatkozásban egy kicsit messzire megy, de minden bizonnyal jó szándékkal.

– Az öreg odaát megint az ablaknál áll – szólalt meg Henriette, éppen ekkor fejezve be toalettjét az ablakok közötti tükör előtt, és kitekintett az ablakon. – Mama, képzel, színházi látcső van a kezében! Ez az ember tényleg kiállhatatlan! Végigkémleli az egész szomszédságot. Most éppen a szemközti házat tanulmányozza.

– Az ég szerelmére, ne tégy úgy, mintha figyelnének rá! – mondta a mama. – Minden lakásnak megvan a maga kis kellemetlensége, ez a miénk egyébként minden tekintetben kellemes és pont megfelel nekünk, így egy ilyen jelentéktelen szomszédságot is elviselhetünk.

– Tehát agyó, mama!

– Agyó, gyerekek, lehetőleg ne késsetek le az ebédről!

– Nem, semmi esetre sem, de a papa már itt is van. Jó napot, papa!

– Jó napot, gyerekek, jó napot – üdvözölte őket az alezredes, éppen ekkor lépve be az ajtón. – Hová, háová? Egy kis sétára indultok?

– A nénikénket megyünk meglátogatni.

– Rendben van, ez nagyon rendes tőletek – mondta az apa szórakozottan, és úgy tűnt, kedve lenne összedörzsölni kezeit, ezt azonban akadályozta egyik kezében lévő kalapja, a másikban pedig egy köteg iratot tartott. – Azonban – fűzte hirtelen hozzá –, valószínűleg nem fogjátok otthon találni, az előbb találkoztam vele.

– Nem tesz semmit, papa – nevetett fel Flóra –, minden bizonnyal meg fogja tudni, hogy ott jártunk. – És a két lány már suhant is lefelé a lépcsőn.

Az alezredes alacsony termetű, ámde meglehetősen testes alkat volt. Az egyenruha tulajdonképpen nem nagyon illett rá, katonásnak sem volt semmiképpen sem mondható, ráadásul rövid lábain olykor a nadrágja is felcsúszott, amin gyakran derült az utcai csőcselék. Aktív szolgálatban sem volt már, csak a hadügyminisztériumban vették még igénybe, hasznosítva jelentősnek mondható ismereteit, de ezen kívül átnéztek rajta.

– Ma korán értél haza – szólt hozzá a felesége, miközben további üdvözlést nem is tartott szükségesnek. – Ez hogy történt, hiszen az irodát mindig tizenkettőkor zárják?

– Nagytakarítás van az irodában – mosolyodott el szórakozottan a kis ember, barátságosan biccentve a felesége felé, közben kalapját a legközelebbi székre, papírjait a közeli komódra téve. – A délután is szabad, váratlan öröm az irodában, kincsem.

– Úgy? – reagált erre az alezredesné, de nem viszonzva a barátságos pillantást. – Persze, amikor itthon sűröljük a padlót, akkor mindig olyan képet vágsz, mintha a világ legnagyobb igazságtalansága történné veled.

– Igen, kedves gyermekem – mosolygott némileg zavartan a vele szemben határozottan fellépő asszonyságra, mivel tulajdonképpen jogos és tagadhatatlan volt a szemrehányás. – Idehaza azonban más a helyzet, hiszen nekem éppen itt van a pihenőhelyem, ahová békében visszavonulhatok a külső molesztálások elől.

– Tehát molesztálásnak tartod, ha a saját lakásodat rendben tartják?

– Erről nem mondok véleményt – igyekezett óvatosan másra terelni a szót az alezredes, hiszen ez olyan fejezet volt, amelybe nem szívesen merészkedett, mivel gyakran ő húzta a rövidebbet. – Félreértettél, szívecském.

– Jól ismerlek én téged – zsörtölődött tovább a felesége. – Ha bármi történik a háztartásban, ami a legcsekélyebb mértékben zavar, akkor az rögtön nem felel meg neked.

– Egy szót sem szólok többet.

– Csak rád kell néznem, már tudom is, hogy mi a helyzet. De mondd csak, ha ma irodai szünnap van, akkor eddig hol voltál?

– Sétáltam egyet a szép időben, szívecském, aztán egy pillanatra betértem Baumannhoz, hogy elolvassak néhány újságot.

Az alezredesné erre mélyen felsóhajtott: – Tehát már megint a sörözőben! – válaszolta. – Jól tudod, Heinrich, hányszor kértelek már, hogy kerüld az ilyen helyeket.

– De szívecském, az egy teljesen rendes hely. Az összes tiszt oda jár.

– Mert tetszik nekik az a fiatal, pimasz teremtés – válaszolta a hölgy felháborodva. – Te pedig, a te korodban, egyáltalán nem passzolsz közéjük.

Von Klingenberg úr, az alacsony termetű, testes alezredes egész lényében volt valami kedélyesség, de semmi esetre sem kérkedett ősi nemesi voltával, és senki sem lett volna képes, például tiszteletre méltó pék- vagy hentesmesterként rangját rejtve

utazni, mint éppen ő. Tényleg nem volt tiszta szívből arisztokrata, és csak a felesége tartotta őt olykor nem csekély nehézségek árán többre, ő pedig ezzel szemben időnként igényt tartott némi felfrisülésre. Legfőbb igyekezete arra irányult, hogy fenntartsa a családi békét, így most is nyugtatgató hangon válaszolt:

– De drága gyermekem, túl súlyosnak látod a helyzetet, hiszen csak ritkán térek be oda. Van róla tudomásod egyébként, hogy ki költözött ide mellénk? Nemrég, amikor azokat a gyönyörű bútorokat cipelték be a mellettünk lévő házba a kis utca felől, egyre azon törtük a fejünket, hogy ki lehet az.

– Na, és ki volt? – kérdezte az alezredesné, aki ekkor szerencsére megfeledkezett az előbbi fejezetről.

– Schaller úr. Korábban odakint lakott a Waldhofer városkapunál, és akivel sohasem érintkeztünk, bár régi, fiatalkori barátom. Egykor egy ezredben szolgáltunk, de felhagyott a katonai szolgálattal. Vidám fiatalember volt, és később visszaköltözött Berlinbe.

– Házas ember?

– Persze, van egy felnőtt lánya is, talán jó társaság lenne Jetti és Flóra számára.

– És rendfokozata van még?

– Szívecsském, ezt meg sem kérdeztem tőle, éppen kifelé tartott Bau... hm, igen, Baumanntól, amikor én beléptem, és csak röviden üdvözöltük egymást.

– Az az emelet odaát pompásan van berendezve – mondta erre az alezredesné. – Tegnap nyitva voltak az ablakok, éppen takarítottak. Igen gazdag emberek lehetnek.

– Hm – mormolta az alezredes, aki ekkor a saját nappalijukra, vagy ahogyan a felesége emlegetni szokta, a fogadószobájukra gondolt, ahová az elmúlt évben mindössze két alkalommal jutott be, miközben az ott lévő bútorok majdnem annyiba kerültek, mint az egész többi berendezésük. – A látszat néha csal. Korábban

mindig anyagi gondjai voltak, de bizonyára gazdag nőt vehetett feleségül, legalább is a megjelenését látva jól mehet neki.

– És ő is a sörözőbe jár?

– Már említettem, hogy ott egészen válogatott társaság szokott összejönni.

– Még, hogy válogatott társaság! Igen, ebben igazat adok neked – jegyezte meg a felesége nyomatékos hangon –, de tulajdonképpen mondani akartam neked valamit, Heinrich, most éppen magunk között vagyunk, és kérdeznék valamit, tanácsot kérnék tőled.

– Tőlem? Ki vele, szívecském! – válaszolta feszülten felfigyelve az alezredes, mivel a háztartással kapcsolatos dolgokban akkor szokták kérdezni, ha valami rendkívüli kiadásra kellett pénzt adnia. Egyébként pillanatnyilag bármiféle társalgás kívánatosabb volt számára, mint a söröző, amit megfontolatlanul saját maga említett meg.

– A gyerekek az előbb csak úgy egymás között beszélgettek – kezdett bele az asszony –, és volt egy megjegyzésük a nénikéjükkel, a testvéreddel kapcsolatban, amit talán nem is úgy véltek, ahogyan elhangzott, de engem mégis nyugtalanított.

– Egy megjegyzés, kincsem?

– Mondd csak Heinrich – folytatta az alezredesné némi szünet után. – Vannak neked pontos ismereteid a testvéred vagyoni helyzetével kapcsolatban?

– Nekem, Sibylle anyagi körülményeiről? Ezt meg hogyan véled, kincsem?

– Úgy értem, hogy határozottan tudod-e, hogy jelentős vagyonnal rendelkezik? – kérdezett rá céljára direkt az asszony, mint egy valódi alezredes. – Magunk között nyíltan beszélhetünk erről.

– De egyáltalán hogyan jut eszedbe egy ilyen kérdés?

– Egészen természetes módon. Először is a testvéredről van szó, akkor is, ha nem éppen testvériesen viselkedik. A gyerekekkel szemben kétségtelenül jó, ezért magam is úgy vélem, hogy illendő figyelmességgel legyenek iránta, hiszen meg is ígérte, hogy később bőszégesen fog gondolni rájuk. Meg vagy győződve róla, hogy ehhez tényleg megfelelő eszközökkel rendelkezik?

– Eszközökkel? – kérdezett rá az alezredes, aki még mindig nem fogta fel, hogy a felesége merrefelé akarja terelni a témát.

– Pont olyan vagy ma, mint akit fejbe kólintottak – válaszolta erre érzelmes felesége. – Ez a sörivászat miatt van. – A kérdést úgy vélem, vajon tényleg olyan jelentős vagyonnal rendelkezik-e, hogy lányaink egyszer később...

– De drága szívecském – reagált erre elcsodálkozva az alezredes –, ezzel kapcsolatban egyáltalán nincsenek elképzelhető kétségeim. Mausebrod igen jelentős üzlettel rendelkezett, és igen ügyes kereskedő volt, és üzleti ügyeivel kapcsolatban minden a legnagyobb rendben volt. Sibylle járadéka legalább a háromszorosára annak, mint amennyire valójában szüksége van. Kétségtelenül szerencsés volt a házassága. A gyerekek csak nem kételkedtek ebben?

– Nem. Isten őrizze! – tért ki az asszony. – Ez csak Flóra odavetett megjegyzése volt, ami egy regényre vonatkozott, és engem, magam készítetett erre a gondolatra. De mit csinál azzal a sok pénzzel, ha háromszor annyi a bevétele, mint amennyire szüksége van?

– Nagyon jótékony – jegyezte meg a férj, aki pontosan tudta, hogyan gondolkodik a felesége a nővéréről, és őt használja ki véleményének továbbítására. – Különösen az afrikai misszionáriusok iránt érdeklődik.

– Igen, tudom – bólintott rá az alezredesné. – Az egyik nyúlánk settenkedő, a fehér nyakravalójával, állandóan rohangál hozzá a házába, ezt tudom. Ezek egyáltalán be sem teszik a lábukat oda, ahol tudják, hogy onnan nem lehet megszerezni semmit, és ki

tudja megmondani, hogy később nővéred a pénzét nem adja szívesebben a hottentottáknak, mint a mi gyerekeinknek?

– Szívecském, egy ilyen gyanúsítást tulajdonképpen nem is volna szabad vele szemben kijelentened, persze neki is megvan a maga kisebb gyengéi – válaszolta a férj.

– Még, hogy kisebb gyengéi? – szakította félbe a felesége, aki ekkor már lendületbe jött. – Ne vedd rossz néven, persze, részedről, a kedvenc nővéredről van szó, de egyébként is...

– Veronika!...

– A legrémesebb vén sárkány a földkerekségen – folytatta mégis az asszony anélkül, hogy abbahagyta volna. – Egyfelől senkinek, még egyetlen hajszáláról sincs jó véleménye, kérdezd csak meg a gyerekeidet, ha nekem nem hiszel. Másfelől olyan felfuvalkodott és beképzelt, hogy mindig attól tartok, az orra a túlsúlya miatt emeli hátra a fejét. És egyáltalán mire olyan büszke, kérdezlek téged? Csak a pénzére lehet, és ez a legvisszataszítóbb, amire egy ember büszke lehet. Még miránk is előkelően tekint le a Mäusebrod asszonyság.

– Miránk, Veronika?

– Igenis, miránk – folytatta az asszony ingerülten. – A gyerekeknek állandóan az egyszerűségről prédikál, és néhányszor már a tudomásukra is hozta, hogy egy olyan család, mint a miénk, ilyen csekély jövedelemmel egyáltalán nem is gondolhatna ilyen fényűzésre.

– Nos – bár egy halk sóhajtást alig tudott visszatartani, hiszen ebben a pillanatban tényleg nem mert igazat adni a nővérének –, fényűzésről a mi esetünkben tulajdonképpen nem beszélhetünk, bár néhány dologban...

– Hát éppen ez az, amit mondani akartam – kiáltott fel az asszony –, és különben is, semmi köze hozzá.

– De annyira kedveli a gyerekeket.

– Még, hogy kedveli őket? Saját magán kívül senkit sem kedvel. Mindenkit gyűlöl, talán a hottentottákat kivéve, és ez minden bizonnyal kölcsönös. Nem hinném, hogy az egész városban van legalább egy barátja.

– De hiszen te mindig olyan barátságos vagy vele, ha alkalmanként együtt vagytok, ami persze meglehetősen ritkán fordul elő.

– Mert nem akarom szükségtelenül letámadni – jegyezte meg az asszony –, mert tudom, hogy mivel tartozok a gyermekeimnek. Csak azt szeretném megjegyezni, hogy hamis játékot űz.

– Ostobaság, Veronika – válaszolta erre az alezredes, hátra téve bal kezét, jobbját pedig a mellényébe dugva fel-alá járkálva a szobában. – Hogyan jutottál egyáltalán ezekre a gondolatokra? Ő maga mondta nekem, hogy elkészítette a végrendeletét, amely szerint különféle kötelezettségeinek levonása után a mi gyerekeinket jelölte meg egyedüli örököseként.

– És miféle kötelezettségei lehetnek? – kérdezte az alezredesné. – Ki állhat még olyan közel hozzá, mint saját testvérének a gyerekei? Kötelezettségei talán a hottentották felé vannak, és mekkorák lehetnek ezek?

– Igen szívecském, de honnan tudhatnám én ezt? Más nem tudja, mint ő maga, és a közjegyző, aki rögzítette a végrendeletet.

– Ki lehet az? – kérdezett rá gyorsan az alezredesné.

– Püster közjegyző.

– Püster? Rémes egy név, és hol lakik?

– Ott láthatod az ablakában – válaszolta a férje, az utcára mutatva. – A sarokablakban, pont a kávéház felett.

– Az a rémes ember lenne, aki mást sem tesz, mint egész nap a szomszédai ablakait kémleli? A gyerekek már magukon kívül vannak miatta.

– De ha ők maguk nem kukucskálnának olyan gyakran arra-felé, akkor honnan tudnák mindezt? – igyekezett az alezredes tréfás fordulatot adni a beszélgetésnek.

– Te tényleg azt hiszed, hogy Püster úr felé bámulnak? – válaszolta sértődötten az asszony. – Ilyesmi eszükbe sem jutna. De tényleg, Heinrich, nem gondolod, hogy talán ettől az embertől...

– Melyik embertől, szívecském?

– Hát Püster úrtól, ahogyan azt a rémes embert hívják. Nem lehetne valami közelebbit megtudni tőle? A végrendeletre gondolkodok.

Az alezredes a fejét rázta. – Ez hivatali titok, Veronika. – válaszolta. – Erre esküt tett.

– Legalább csak körülbelül megtudhatnánk!

– Még csak körülbelüli utalásokat sem tehet, különben a legnagyobb felelősség hárulna rá. De mit is akarok mondani, hol maradnak ennyi ideig a lányok. Ugye hamarosan ebédelünk? Már kezdek komolyan éhes lenni, és az asztal még csak meg sincs terítve.

Az alezredesné csengetett. A cselédlány és vele együtt a szakácsné bejöttek, mire elhangzott a rövid utasítás: – Teríteni! – Valójában már minden bent volt a szobában, de a kegyelmes asszony még csak nem is gondolt rá, hogy saját kezűleg megterítsen, hiszen akkor minek a cselédlány? A két kegyelmes kisasszony közben még mindig flangált.

Hirtelen azonban rohantak felfelé a lépcsőn, lent a földszinten majdnem fellökték a patikus tanoncát, mire amaz kócos haja alól elképedve nézett utánuk. Nevetgélve és kuncogva surrantak át az előszobán, láthatóan pompás hangulatban. Az első mondat, amivel berontottak a szobába, így szólt: – Nem volt otthon! – Természetesen a nénikéjük.

– És a névjegyeiteket legalább otthagytátok?

– Persze, mama, de tudjátok, hogy tegnap éjjel ki jött meg Rhodenburgba a nagy utazásáról? Ah, Hanna, hozz gyorsan egy pohár friss vizet!

A cselédlány kénytelen volt abbahagyni a terítést, hogy behozza a vizet.

– Ne igyál olyan hevesen! – szólt rá az anya. – Nos, hát ki jött meg?

– A fiatal Solberg, állítólag egészen le van barnulva.

– Úgy van – kiáltott közbe Flóra –, és a városban azt is beszélik, hogy egy néger nőt vett feleségül, és három fekete gyereket is magával hozott.

– Te jó isten! – mondta elképedve az alezredesnő.

– Nekem is egy pohár vizet! – parancsolta Flóra, amint Hanna belépett a vízzel, így megint kénytelen volt kimenni.

– És ráadásul titokban érkezett – folytatta Henriette. – A szülei nem is tudtak róla, a kerítésen mászott át, és osont be.

– És éjszakára a Furmann fogadóájában, az Arany Oroszlánban szállt meg – folytatta Flóra.

– És harmadosztályon utazott, mert már nem volt semmi pénze – mondta nevetve Henriette. – Megkerült az elveszettnek vélt fiú, Solbergék kénytelenek lesznek ma levágni egy borjút.

– Hát ez mégiscsak csodálatos – mondta az anya, összecsapva kezeit. – De honnan tudjátok mindezt, gyerekek?

– Bertha von Noltje barátnőnkkel találkoztunk az utcán, egy darabig elkísértük, ő tudott, minderről. Szép kis jelenet lehetett abban a házban, el lehet képzelni. Franciska különösen örülni fog.

– Mindig is egy semmirekellő volt – bólintott az anya. – De most mihez kezdenek vele?

– Isten tudja! Hány éves lehet, tulajdonképpen, mama?

– Hát nézzük csak, gyermekem. Amikor meglépett, akkor éppen húsz éves volt. Ez ugyanazon a napon történt, amikor meghalt a bátyád – fűzte hozzá fájdalmasan felsóhajtva. – Azt a napot sohasem fogom elfelejteni. Éppen tegnap volt tíz éve, milyen régen már!

– És ennyi ideig csavargott a nagyvilágban? – kérdezte Flóra.

– Úgy van, gyerekek, de hagyjuk most a vagabundot – jegyezte meg az apa. – Ülünk asztalhoz. Kicsit váratatok magatokra.

Miközben a fiatal hölgyek elfecsegték minden városi pletykát, kalapjaikat és sáljaikat ledobták a legközelebbi székre, a cseléd-lány befejezte az asztal megterítését, behozta az ételt, és a család nekilátott a meglehetősen egyszerű ebédnek. Mindössze egy darab kicsinyke hús volt négy személy számára, némi zöldség körettel, az apa egy pohár világos sört is kapott. Édes istenem, a külvilág számára meg kellett tartani a látszatot, és hol lehetett volna máshol spórolni, mint az étkezésen, és a ruházaton. Mindezt persze senki sem látta, mivel a család sohasem fogadott látogatókat.

A sarokház

– Rhodenburgban, a Brinken, majdnem az Udvari Patikával szemben állt a korábban már említett sarokház, melyet azonban aligha lehetett sarokháznak nevezni, mivel szinte önállóan állt háromszög alaprajzának egyik tompa csúcsával a Brink felé, és minden oldalát utca határolta. Még a hátsó felénél is egy kis keresztutca volt, az úgynevezett Kísértet utca, ez választotta el a mögötte lévő épületektől, így az összes többi háztól elszigetelten állt.

Elöl, a nyugatra néző tompa csúcsával szemben húzódott egy szintén nyugati irányú igen szűk, hat lábnál nem szélesebb ut-

cácska, az úgynevezett Rosentwete, ennek jobb sarkán állt az Udvari Patika, bal sarkán egy szintén csinos, mindössze kétemeletes ház, annak baloldalán pedig a jól belátható Hauptgasse.

A Brink felől srégen a magányosan álló két ház mellett húzódott a két szintén keskeny, baloldali Bären-, és jobboldali Mühlgasse, így a sarokházból észak és dél felé kitekintve teljes mértékben láthatóak voltak a szemben lévő házak, sőt, még az ablakaikon is be lehetett nézni.

A régi, csodálatos, elől a tompa csúcán kőfaragók által gazdagon díszített ház, mint egy megfigyelőhely állt a többi ház között, és állítólag a múlt században még egy kísértettel kapcsolatos történet is fűződött hozzá, és ennek következményeként nevezték el a mögötte lévő utcát Kísértet utcának. Mostanra azóta persze már oly sok évtized telt el, hogy a mendemonda már meglehetősen feledésbe merült, vagy csak homályosan maradt meg öreg rhodenburgiak emlékezetében az akkori haláleset miatt az életet fenyegető veszedelem. Korábban egy ideig feltehetően lakatlan volt, mostanában pedig az újonnan berendezett helyiségeiben már senki sem félt a régen történetek miatt, sőt, a földszinti lokál a nagy üvegtábláival, briliáns csilláraival, márványlapos, vaslábú asztalaival és pompás büféjével megfelelt az újkor fokozott igényeinek, és ennek következtében a hasonló vendéglők számára veszélyes konkurenciát jelentett, különösen a magasabb társadalmi körbe tartozó vendégek vonatkozásában.

A ház egész külsejét, a lent kialakított luxus, fent pedig az évszázados, régi, szolid kőfaragó munka és a nagy, a tetőn túlnyúló sarkányformájú eresz jellemezte. Mindez figyelemreméltó benyomást keltett, és a városba érkező idegenek sohasem mulasztották el, hogy felkeressék.

A sarokház első emeletét, mint már említésre került, egy közjegyző lakta. A Bäregasse közelében lévő földszinti bejáratnál, ahol az emeletre lehetett felmenni, porcelántábla hirdette: „Püster, ügyvéd és közjegyző”.

Még a keresztnév is hiányzott, semmi sem utalt rá, hogy az illető doktor-e vagy sem, vagy bármiféle más rangja lenne. Ennek ellenére már régen tudta mindenki egész Rhodenburgban, hogy ez az egyszerű Püster egy egészen kiváló ügyvéd, aki a legnehezebb és legszövevényesebb eseteket szinte csodálatos éleslátással képes áttekinteni, és tulajdonképpen sohasem veszített el egyetlen ügyet sem. Ennek titka természetesen abban rejlett, hogy nem vállalt el minden peres ügyet, és olykor nagy nyereséggel kecsegtető ügyeket is elutasított, amennyiben úgy érezte, hogy valami nem stimmel. Amit azonban elvállalt, azt véghez is vitte, és ennek következtében irodájának üzleti forgalma nem volt csekélynek mondható, jóllehet egyébként távol tartotta magát a társasági élettől.

A Bärengasse felőli egyik nagyobb szobában volt az iroda, jobban mondva az írnokok szobája, ahol hat fiatal boldogtalan ember, akiknek a jó Isten semmi mást nem juttatott, mint csupán jó kézírást, volt kénytelen rossz világítás mellett, évi néhány tallér fizetésért folytatni napi rengeteg munkával járó tevékenységét. Mindeközben a közjegyző a saját privát irodája számára a sarokablakos nagyszobát rendezte be, ahol mindössze egyik emberével, egy alacsony termetű, nyomorékkal dolgozott együtt.

A háztartásával kapcsolatos tennivalókat egyébként egy öreg szakácsné, valamint egy tizenhárom-tizennégy év körüli cseléd-lány látta el, akit a közjegyző árvaként vett magához. Neki más feladata nem volt, mint az emeletet tisztán tartani, és közben még mindig iskolába járt. A szakácsnéval közös kamrácskájuk volt a Bärengasse felőli oldalon.

Püster a szobájában ült pultjánál, előtte néhány felbontott, éppen beérkezett levél. Közülük kettő úgy látszott, különösen felkeltette a figyelmét. Hol egyiket, hol a másikat vette kézbe, és egymás után többször is elolvasta, majd felállt, a sarokablakhoz lépett, és bár ezen a napon teljesen mással volt elfoglalva, tekintete régi szokásaként mégis végigsuhant a látómezejében lévő házakon.

Maga az iroda nagyon egyszerű, az üzleti tevékenységnek megfelelő dolgozószoba volt magas, iratokkal telepakolt polcok-

kal, a fal mentén jogi szakirodalomra kiterjedő kis könyvtárral, egészen egyszerű, lakkozott bútorokkal. Volt közöttük azonban néhány kényelmes karosszék is, kétségtelenül az ügyfelek számára.

Egyébként kellemes hely volt, különösen a kilátás vonatkozásában, mivel a ház tompa végének nagy üvegablaka, pillanatnyilag félre húzott zöld függönyével, pompás kilátást biztosított minden irányba. A függöny behúzott állapotában ez az erkélyszerű rész kisebb szobaként zárta le a helységet.

Nyílt a bejárati ajtó, és belépett mindenese, a kis nyomorék ember, név szerint egyszerűen csak Mux.

Mux egy egészen sajátos jelenség volt. Arcát órákon át lehetett nézni anélkül, hogy az ember rájött volna, hogy mi benne a különös. Arc kifejezése gyakran változott. Néha ráncos lett, ilyenkor az ember hajlamos volt az alig négy láb magas alakot, felhúzott, szabálytalan vállaival és viszonylag hosszú karjaival egy negyven éves férfinak tartani, miközben más alkalommal olyan tiszta, gyermeketeg arcot mutatott, mintha éppen csak túljutott volna tinédzser életkorán. Csak a tiszta, sötét szempár szikrázott a szép metszésű szemöldökei alatt mindig okosan és figyelmesen.

A közjegyző odafordult hozzá.

– Nos, mi a helyzet? Megtudtál valamit?

Mux megvonta a vállát, ami nála azt jelenti, hogy egy kicsit magasabbra emelte.

– Nem sokat, közjegyző úr – válaszolta. – Az Amerikából érkezett úr persze emlékszik rá, hogy Cincinnati-ban ismert egy Rehberg nevű urat, arról viszont nincs tudomása, hogy mi lett az illetővel. Odaát az emberek gyorsan elkeverednek egymás között, mindössze csupán annyi kell, hogy felszálljanak egy gőzhajóra, és már el is tűntek. Nem ellenőriznek ott senkit.

– Az asszonyról nem tud semmit?

– Nem, még azt sem, hogy az a bizonyos Rehberg házas ember volt-e, vagy sem. Egyébként fura egy fickó, beszédébe olyan mennyiségben kever angol szavakat, hogy az ember, ha valamennyit nem tud angolul, egyáltalán nem érti meg, hogy miről beszél.

– És te tudsz angolul, Mux? – kérdezte a közjegyző valamelyest elcsodálkozva.

– Nem sokat – válaszolta a púpos, és közben elpirult, mint egy kislány.

– Hm, hol tanultál angolul?

– Esténként magamban.

A közjegyző erre nem válaszolt, gondolatai már máshol jártak.

– Hát akkor nem küldhetek semmi különösebb vigaszt a szegény asszonynak – mondta, kevésbé Muxhoz szólva, mint inkább magában beszélve. – Mi mást tehetne, mint bárki más? A te amerikaiadnak igaza van, Mux. Aki odaát rejtve akar maradni, könnyedén megteheti. Mi is segíthetne rajta? Eggyel több szegény, becsapott lény van a világban. Más esemény nincs, Mux?

– De bizony van! Tegnap este a fiatal Solberg báró visszajött Amerikából vagy Afrikából, isten tudja, honnan. A legfurább történeteket mesélik róla a városban. Érkezésével még a szüleit is meglepte.

– A Hans Solberg? – kérdezte a közjegyző csodálkozva. – Hol a csudában kószált ennyi ideig a fiatalember? De mi van veled, Mux? Olyan sápadtnak látszol. Valami bajod van?

– Nincs semmi bajom, közjegyző úr – válaszolta nyugodtan a púpos. – Néhány perce furcsán éreztem magam, de már elmúlt.

– Nem reggeliztél?

– De, csak már nem emlékszek rá, hogy mit.

– Hm, ez a Hans Solberg fog némi felfordulást okozni a családban – folytatta Püster elgondolkodva. – Kíváncsi lennék rá,

hogy mire vitte. Különben egész ügyes, életre való fiú volt. Ismered a családot, Mux?

Ahogy a púpos fiatalember előbb elsápadt, most annál gyorsabban váltott színt. Mélyen elvörösödött, de teljesen nyugodt hangon válaszolt: – Sohasem jártam abban a házban.

Püster tekintete rá tapadt, de nem tett megjegyzést, és látszólag más témára váltva, ami azonban mégiscsak beleillett gondolatmenetébe, megkérdezte: – Apropos, Mux, érdeklődtél a varrónőnél az ingem iránt?

– Igen, közjegyző úr.

– Hogy van a kisasszony?

A kis ember a fejét csóválta. – Nem különösebben jól, szegényke. Szemei egészen ki voltak vörösödve, ami nem is csoda. Éjjel kinéztem az ablakon és láttam, hogy még ég a gyertya a szobájában. Bizonyára végigdolgozta az egész éjszakát.

– Aljanépség – mormolta maga elé a közjegyző. – Remélem, nem sűrgtetted?

– Eszembe sem jutott, hajszojja ő magát eléggé.

Püster az ablakhoz lépett, és elgondolkodva kitekintett az utcára. – Mäusebrod asszonyság még nem üzent értem? – kérdezte végül.

– Nem, közjegyző úr.

Az utcán a két Klingenbruch kisasszony igyekezett felfelé, seiyem uszályaikkal a járdát seperve.

– Rendben van Mux, mindjárt ebédidő, elmehetsz –, és nem is fordult felé, hanem tekintete a fiatal hölgyekre tapadt.

Röviddel, mielőtt beléptek volna a házukba, ismét találkozott velük a fekete bársonykabátos fiatalember. Püster jól ismerte, Heidewald volt, a fiatal festő, egy nem különösebben tehetséges, ráadásul szegény, mint a templom egere, aki ekkor a legtisztelteljesebb módon köszönt a két fiatal hölgynek. Ezt ezen a regge-

len már ötödször tette meg, ugyanis állandóan a nyomukban volt, és olykor lázas igyekezettel rohant a keskeny mellékutcákon, hogy ismét elébük kerüljön.

A két fiatal hölgy belépett a házba, a fekete bársonykabátos férfi azonban közvetlenül ezt követően ismét megfordult, és lassan elővette levéltárcáját, mintha valamit feljegyezni, vagy keresni akart volna. Hirtelen megállt, körülnézett, mintha nem lenne biztos, hogy figyelik-e. Ekkor lehajolt, és felemelt valamit, ami a földön hevert. A közjegyzőnek még kiválóak voltak a szemei. Talán leejthette a ceruzáját? De mégsem, mert amit felvett, inkább egy összetekert papírcsik volt. Csak nem az egyik fiatal hölgy?... Ez aligha volt elképzelhető.

A fiatal festő azonban pillantást sem vetett arra, amit megtalált, hanem egyszerűen mellényzsebébe dugta. Ceruza nem lehetett. Aztán lassan elindult visszafelé az utcán, arrafelé, amerről legutóbb jött.

Püster kinyitotta az ablakot, hogy szinte akaratlanul is, de utána nézzen, amikor balról valaki a torkát köszörülte. Fejével arrafelé fordult, és a Bärengasse túloldalán lévő sarokház második emeletén megpillantotta Sußmeier színházigazgatót vörös selyem hálóköntösében, fején szintén rikító színű, bojtos keleti sapka, kezében hosszúszerű török pipa, amint éppen kinéz az ablakon és kifújja a füstöt a friss reggeli légbe.

Bizonyára észrevette a közjegyzőt az ablakban, mert amint amaz fejével felé fordult, kegyesen üdvözölte, majd nem az első emeletig lógó pipát kivéve a szájából, és annak nagy, borostyán szipkáját olyan méltóságteljesen billentette felé, mintha azt akarta volna mondani: „Élj tovább, nyomorult halandó, egyelőre még kegyelemben részesítelek!”

Püster halkan, alig észrevehetően a fejét ingatva maga elé mormolta: – Tulajdonképpen mégiscsak furcsa, mennyi tényleg bolond ember rohangál a világban anélkül, hogy lenne valami határozott szempont, melynek alapján el lehetne kapni, és be lehetne zárni őket. Az a fickó amott a túloldalon nyilvánvalóan

teljesen bolond, de még senkit sem harapott meg, vagy támadt meg az utcán, az állam így mit sem kezdhet vele. Sajátos, hogy egy ember agyát, a természet csodálatos alkotását egyetlen orvos sem képes módosítani és ellenőrizni, ami egyébként valószínűleg áldatlan zűrzavart okozna az állami-, valamint a családi életben.

A direktor felállt odaát az ablakban, pipáját óvatosan behúzta a szobába, és visszalépett. Ennek következtében azonban Püster egy pillanatra az alak nagyobb részét is megpillanthatta.

– Vigyen el az ördög – kiáltott fel félig hangosan –, ha ez az átkozott fickó nem egy perzsa tört tart hálóköntösének övébe dugva. Olyat már hallottam, hogy egyesek érdemrendjeiket viselik hálóköntösükön, de hogy egy tört? Hát ez kész örület.

Ebben a pillanatban valaki kopogtatott az ajtón, és amint arra felé fordult, az írnoke lépett be és jelentette:

– Közjegyző úr, Semmlein patikus úr várakozik lent odaátról, és egy pillanatra beszélni szeretne önnel.

– Kísérje fel!

Az írnoke eltűnt, és néhány perc múlva erőteljesen kopogtattak.

– Szabad...

– Jó reggelt, Püster úr – köszönt Semmlein úr egy alacsony, széles vállú alak, valamelyest selypítő hangon, reggeli sipkájával a kezében, amivel csak úgy átsietett az utcán. – Volna számomra egy perce?

– Önnek mindig, szomszéd úr. Mivel szolgálhatok?

– Hm, a tanácsát szeretném kikérni, de átkozottul kacifántos ügyről van szó – mondta selypítve Semmlein.

– Kacifántos történet? – nevetett fel a közjegyző, közben egy székre mutatva. – Ezt hogyan érti, szomszéd úr? De kérem, foglaljon helyet.

– Igen, nézze csak – kezdte válaszát Semmlein úr, letelepedve –, ismeri a szomszédomat, az utca túloldalán, srégen szemben a

16. számú házban, a von Schaller urat? Nemrég költözött a házba. Szerintem az első emeleten lakik.

– Közelebből nem, csak látásból, szomszéd úr.

– Rendes embernek tartja?

– Már mondtam, hogy csak látásból ismerem.

– Hm, hát igen, akkor szerintem semmiről sem tud.

– De hát miért érdeklődik utána? Csak nem pénzt akar kölcsönkérni magától?

– Pénzt éntőlem? Soha! – nevetett fel a patikus, miközben kötött, reggeli sipkáját a lehetséges legkisebb térfogatúra tekerte össze. – De nézze csak, az egyik sógorom, Reuter patikus Berlinben, aki szerintem a feleségem egyik hűgát vette el, elküldött nekem egy, a báró úr számára kiállított számlát azzal, hogy az összeget hajtsam be, vagy ha nem fizet, akkor pereljem be. Ez számomra egy igen fatális ügy. A báró úr ugyanis a vevőm, és magam sem tudom, hogyan állok vele.

– Ennyi beteg lenne náluk?

– Na, azt mégsem hinném – válaszolta Semmlein úr, miközben igyekezett a feltekert sipkáját teljesen széttekerni. Egy doboz hashajtón kívül más gyógyszer még sohasem kellett neki, vásárolt viszont négy tucat szénsavas ásványvizet, aztán szerintem még egy tucat gyomorkeserőt, valamint mentolos cukorkát, és úgy tűnik, hogy mézes cukorka is nagyon kelendő, néha pörkölt mandulát is szokott venni. Nem nagy összegről van szó, de kuncsaftként mégis számít nekem. A sógoromnál azonban száznolcvanegy tallér, huszonnégy garas és hét pfennig a tartozása, leginkább ugyanilyen holmikért, és most fogalmam sincs róla, hogyan fogjak hozzá leggyésebben az ügühöz.

– Száznolcvanegy tallér, az persze már jelentős összeg, de kérdezte már von Schaller urat, hogy elismeri-e a számlát, és megtagadta, hogy kifizesse?

– Isten őrizz, még nem!

– Nos, hát nézze csak, az is lehetséges, hogy korábban, a költözködés zűrzavarában egyszerűen megfeledkezett róla.

– Hm – nevetett fel Semmlein zavartan – ezt tulajdonképpen valószínűtlennek tartom. A nemes uraknál egész csinos kis összegecskének számító kintlévőségem jött össze annak ellenére, hogy néha-néha igyekszek felfrissíteni az emlékezetüket. A házi hadügyminiszterem is úgy véli, hogy először barátságosan kérdezzek rá.

– Nos, hát ez magától érthető – válaszolta a közjegyző. – Ez a legegyszerűbb és legtermészetesebb. Ha megtagadja a számla kiegyenlítését, vagy nem tartja be a határidőt, amit esetleg önnek ígér, akkor mindenképp előtte a sógorától meghatalmazást kell kapunk, és ezt követően, amennyiben még mindig akarja, akkor jogi útra terelhetjük az ügyet.

– Nagyon jó – válaszolta bólintva az udvari patikus. – Bár csak túl lennék már rajta. Átkozott egy ügy, nem szívesen figyelmetek bárkit is. Csak a bérlőimet. Azok, ha nem fizetnek pontosan, mint a szélvész csapok le rájuk.

– Van gondja a bérlőivel? – kérdezte a közjegyző. – Odafent a tetőtéri szobácskákban persze bizonyára szegényebbek laknak.

– Nem, azokkal nincs – válaszolta Semmlein úr. – A susztert szerintem néha kicsit sürgetni kell, hogy rászánja magát a szokásos összeg megfizetésére, de a kis varrónő, a Peters percre pontosan fizet. Minden elsején, nyolc órakor, amikor megkondul a harang, hozza a néhány garását. A második emeleten az öreg kereskedelmi tanácsos is pontosan fizet. Az új bérlőmről, az alezredestől még nem tudom, de akik előtte laktak abban a lakásban, az a nemesi család, azokhoz rohangálhattam, mire végül megkaptam a lakbért. De visszatérve az ügyre, mi is segíthetne? Tehát mégis csak kénytelen leszek beleharapni a savanyú almába, és figyelmeztetni von Schaller urat.

– Ha ön helyett én harapok bele, akkor még savanyúbb lesz – mondta nevetve a közjegyző.

– Ebben megint csak igaza van – bólintott Semmlein úr, fel-emelkedve székéről. – Nos, hát szomszéd úr, ne vegye rossz néven, az ügyet még egyszer megbeszélem a jobbik felemmel, hahaha, aztán majd meglátjuk. Szerintem pompás a kilátás itt önnél – fűzte még hozzá, a sarokablakhoz lépve, és körülnézve. – Odaát nálam a kávéscsészéket is láthatja az asztalon, és az egész szomszédságot is megfigyelheti, szerintem azt a csinos lányt is, odafent – jegyezte meg ravasz mosollyal oldalvást nézve a közjegyzőre, aztán ismét a Klingenbergékhöz nézett fel. A nyitott ablaknál ott állt Henriette, az egyik virággal foglalkozva.

– Igen kedves gyermek – folytatta az udvari patikus. – Nagyon rendes emberek, tisztességes család. De az a gyerek egy gyöngyszem, szerintem. Az arca, a szemei és a haja, nézze csak, milyen ügyesen köti meg a virágot, és milyen kecses!

Püster felnézett, és ő is látta, hogy a lány egy piros szalaggal köti körül a virágot, amit egyébként nem szoktak ilyen célra használni.

– Valóban, nagyon kedves kislány – bólintott. – Azonban...

– Egyszer még pompás parti lesz – fűzte hozzá Semmlein úr, miközben szemöldökét felhúzva könyökével megbökte a közjegyzőt.

– Úgy véli? – kérdezte Püster száraz hangon.

– Ha az öreglány meghal, a Mäusebrod – suttogta Semmlein úr – pokolian sok pénzük lesz, én mondom, pokolian sok pénz, közjegyző úr, és a két lány fogja megkapni szerintem az összeget, az alezredesné már elmondta a feleségemnek.

– Ez persze nagy szerencse lenne, de ha jól tudom, az illető hölgy még a legjobb éveiben van, és a fiatal hölgyeket, legyenek bármilyen fiatalok, még túl is élheti – jegyezte meg a közjegyző.

Semmlein úr óvatosan körülnézett a szobában, mintha attól tartana, hogy hallgatózik valaki, majd odahajolva a közjegyzőhöz, halkán megjegyezte:

– Az nem.

– Az nem? – ismételte meg Püster csodálkozva. – És miért nem?

– Azért, mert ópiumot fogyaszt – pletykálta a patikus –, és kéthetenként két palack gyomorkeserűt is elfogyaszt, és azok a palackok meglehetősen nagyok.

– Ópiumot? – kérdezte fejét rázva a közjegyző. – Ostobaság, orvosi recept nélkül egyáltalán nem kaphatja meg.

Semmlein úr erre a vállát vonogatta. – Egy alkalommal az orvos felírhat neki valamennyit, ha eleget fecseg neki, aztán szerintem kéz alatt is meg tudja szerezni, és én mondom önnek, közjegyző úr, ha egyszer valaki rászokik az ópiumra, nem fog sokáig élni, és ennek következtében azok a lányok sült halak lesznek. *(A német nyelvben a Backfisch szónak két értelme van: Egyfelől bakfis, mint a magyar nyelvben, másfelől sült hal. Ez a mondatrész német nyelven szójáték, magyarra lefordíthatatlan. Fordító megjegyzése.)*

De most már tényleg mennem kell – mondta még, miközben igyekezett a tyúktojásnyira összenyomorgatott sipkáját ismét használható formájúra igazgatni. – Még meg kell fontolnom, és a házi minisztériumom közreműködésével le kell rendeznem a számlaügyet. De még valami, szomszéd úr, ugye ismeri a Handorf asztalosmestert?

– Persze, nekem is dolgozik, nagyon derék, megbízható ember – válaszolta Püster.

– Azt is tudja, hogy a fia börtönben volt?

– Igen, persze, azért járkált az apja mindig olyan nyomott hangulatban. Tulajdonképpen sohasem láttam nevetni.

– A fiát most engedték ki, és hazajött.

– Édes istenem, milyen nehéz nap lehetett abban a házban! Az embernek, ha nincs gyereke, néha talán sajnálja is, és ha van, gyakran micsoda gondokat okozhat!

– A fiú még egészen fiatal fickó korában agyonütött és kirabolt egy zsidót.

– Igen, tudom, azt követően ítélték el, de sohasem ismerte be, hogy ő lett volna a tettes.

– Persze, hogy nem, mivel szerintem tudta, hogy felakasztják – mondta Semmlein. – Már ilyen fiatalon gazember, pedig milyen derék emberek a szülei! Kellemes egy gyarapodás Rhodenburg számára, ráadásul az utóbbi hónapban még három betörésünk is volt.

– Nem hinném, hogy a fiatal Handorf esetében ilyesmitől tartanunk kellene.

– Ki tudja! – válaszolta Semmlein úr, jelentőségteljesen a vállát vonogatva. – Ha városi képviselő lennék, mindenesetre indítványoznám, hogy még legkevesebb két vagy három évre helyezzék rendőri felügyelet alá.

– Ez veszélyes kísérlet volna – mondta a közjegyző –, bár úgy tűnik, hogy egy valóban romlott ember esetén indokolt lenne, de akiben maradt még szikrányi becsület, ilyen intézkedéssel a teljes kétségbeesésbe hajszolná. Először mégiscsak ki kellene várni, hogyan viselkedik.

– Sajnálom a szegény szülőket – milyen derék, becsületes emberek, és most ez a nyomorúság egyetlen gyermekükkel! – mondta Semmlein úr. – Az öreg egész idő alatt úgy járkált, mint akit fejbe vertek. Csak arra vagyok kíváncsi, hogy a fiú itt fog-e maradni, hiszen ki adna munkát neki. De most már tényleg indulnom kell hazafelé. Hogy múlik az idő, odakint már kettőt üt az óra. Ne vegye rossz néven, hogy feltartottam, szomszéd úr! Áldott jó étvágyat!

És ezzel az udvari patikus már el is tűnt az ajtóban.

Püster az ablakhoz lépett, és utánaézett, hogyan totyog át az utcán és tűnik el a túloldalon a patikájában, amikor is felfigyelt egy hangos és haragos kiáltozásra, szemben balra a második emeleti szomszédja ablakában. Még éppen megpillantotta, amint a

direktor vörös hálóköntösében, fején a rikító színű, keleti sapkájának, libbenő bojtjával, bal kezében hosszú török pipával, jobbában ekkor azonban előrántott tőrrel hadonászva kiáltozik: – Pusztulj el, nyomorult áruló! – És mivel beugrott a szobába, eltűnt a szemei elől.

Püster azonban több figyelmet már nem is fordított rá. – Ez teljesen megőrült – mormolta halkan maga elé, és gondolataiban mélyen elmerülve járkálni kezdett fel-alá a szobájában.

A direktornál

Hans von Solberg a piac mellett ballagott, boldogan abban az érzésben, hogy végre egyszer megint végigvándorolhat a régi, jól ismert, szeretett utcákon és felkeresheti gyerekkori játszóhelyeit.

Ott volt még a régi iskola magas, sötét, kőfaragó munkával gazdagon díszített kapujával, és a szűk udvar, mely annak idején sokkal nagyobbnak és tágasabbnak tűnt számára. Megvolt még az öreg kút, melyből a vizet nehéz, felfelé meredő karral kellett felpumpálni, és a homályos, ólomba foglalt ablakok még ugyanúgy csillantak meg a szivárvány színeiben.

Rhodenburg az elmúlt tíz év alatt csak nagyon csekély mértékben változott, ennek ellenére vasúti hálózat már ott volt a közelben, de még hiányoztak azok a sinszálak, melyek bekapcsolták volna a tulajdonképpeni forgalomba, még kívüle esett a világot összekötő vasútvonalnak, ezért idegenek nem nagyon keresték fel, akiket az élénk élet csalta volna ide. Folytatódott régi, laza életmódja, de az emberek ennek ellenére jól érezték itt magukat, és mivel jobbat nem ismertek, nem is tartottak rá igényt.

A szűk utcáskákban olykor még mindig le- vagy felpakolták a teherhordó lovaskocsikat, ezáltal fél napra teljesen megakadályozva a forgalmat. A keskeny járdán az ember olykor, ha nem

volt figyelmes, nekiütközött a fejmagasságig lelógó vashorgoknak, amit az árúk raktárba emeléséhez használtak. Bérkocsi csak kevés volt a városban. A gyakran díszes oromfalak sajátosan otthonos képet adtak az egész helységnek, és Hans elmerült emlékeiben.

Kezdetben különösnek tűnt számára, hogy a csoportokba verődött emberek, akiket az utcán látott, németül beszélnek. Odaát csak spanyolul beszéltek, a gőzhajón csak angolt hallott, a vasúttal megtett út pedig nagyon rövid ideig tartott. Most pedig hirtelen mindkét lábbal egyszerre betoppant a szeretett, német életbe.

Tényleg úgy járkált, mintha félig álomban lett volna. Mást nem is látott, csak azt, ami a közvetlen közelében volt, és képes volt negyedórákat álldogálni néhány öreg parasztasszony közelében, akik a helybéli, oly régen nem hallott dialektusban civakodtak egymással, és minden elképzelhető rosszat vágtak egymás fejéhez, és amikor néhány fiatal püfölni kezdte egymást az utcán, és az egyik nagyobbik rátámadt egy kisebbre, ténylegesen a kisebbik pártjára állt.

Bekanyarodott az egyik mellékutcába. A sarkon egy tiszt mellett ment el, aki, amint véletlenül egy pillantást vetett felé, csodálkozva nézni kezdte. Hans egyáltalán nem is figyelt rá, és azt sem vette észre, hogy a férfi megállt, és utána nézett.

– Hans! – hallotta, hogy utána kiáltanak, mire hirtelen megfordult. – Tényleg te lennél? – kiáltott felé a százados, még mindig csodálkozva nézve rá. – Hans Solberg!

– Dürrbeck, te jó ég, Bernhard! – kiáltott fel Hans, odaugorva hozzá, miután néhány pillanatig csodálkozva nézett a felé forduló arcra. – Régi, kedves barátom, hogy vagy, és mivel foglalkozol?

– Hans, tényleg te lennél? – kiáltotta von Dürrbeck százados, még mindig ámultan csodálkozva. – Ember, te meg honnan kerültél ide? – És a két fiatalember tiszta szívből rázogatta egymás kezét.

– Közvetlenül Peruból, Bernhard. De mondd csak, hogy vagy, mész valahová? – fűzte még hozzá, belekarolva barátjába. – Gyere, elkísérlek. Éppen az utcákon csatangolok végig, elmerülve régi emlékeimben.

– Persze, határozott úti célom is van – mondta a százados, megszorítva barátja karját –, de el is halaszthatom. Menjünk most együtt, keressük fel régi kalandjaink helyszíneit, és beszélgessünk a régmúlt időről, de közben meséld el, milyen szerencsés körülményeknek köszönhető, hogy hazajöttél. El sem tudod képzelni, Hans, mennyire örülök, hogy láthatlak, és itt vagy velem.

A két fiatalember együtt barangolt a város utcáin, és Hansnak el kellett mesélnie barátjának, merrefelé töltötte az időt, és hogyan alapított magának derekasán egzisztenciát a nagyvilágban idegen segítség nélkül.

– De neked hogy megy a sorod, Bernhard? – kérdezte Solberg végül, miután iskolatársának legalább is nagyvonalakban elmondta mozgalmas és nyugtalan életének körülményeit.

– Jól, igen jól, Hans, bár még csak századosként látsz itt – válaszolta amaz. – Előléptetésünk átkozottul lassan megy, és mire az ember ezredes lesz, általában már megöszül. Ez az árnyoldala az itteni taposómalomnak, ahogyan mi az életünket nevezzük, és ebben kénytelen feltalálni magát az ember. Különben nagyon boldog ember vagyok, Hans, amennyire egyáltalán lehetséges a földön, mert...

– Szerelmes vagy – egészítette ki nevetve Hans. – Eltaláltam?

– Fején találtad a szöveget, és a menyasszonyom egy angyal.

– Ez utóbbi magától érthető – bólintott Hans. – Még sohasem láttam olyan menyasszonyt, aki vőlegénye szemében ne lett volna angyal. De hogy hívják? Ismerem?

– Mikor tértél vissza?

– Tegnapelőtt.

– Nem, akkor nem ismerheted, és talán nem is értesz egyet a választásommal – fűzte még hozzá.

– Én? – kérdezte Hans csodálkozva. És miért nem?

– Nem nemesi származású...

– Ugyan már, ennyit a régi nemesi szokásaitokról – kiáltott fel a fiatalember. Némelyek olyan elavultak, hogy ideje lenne alapjaiban restaurálni. Hogy hívják?

– Első énekes az itteni színházban.

– A mindenit! De derék lány?

– Elbűvölő, derék lány – nyugtázta Dürrbeck. – Súlyos harcot kellett megvívnia, hogy felhagyjon művészetével, míg végül az irántam érzett szerelme eloszlatta az utolsó kétségeit is. Hans, el sem tudom mondani neked, mennyire boldog vagyok.

Hans anélkül, hogy egy szót szólt volna, szívélyesen megszorította barátja kezét, és a két fiatalember, mindegyik saját gondolataiba mélyedve haladt tovább egymás mellett, míg végül Hans megszólalt.

– És az esküvőtök napját eldöntöttétek már?

– Van még egy kellemetlen körülmény, amit remélem, el tudok hárítani – válaszolta Dürrbeck. – Valamennyi színháznál szerződés alóli felmentéssel jár a házasságkötés, Constanze azonban, akinek annak idején fogalma sem volt a hamarosan bekövetkező kapcsolatáról, itteni, két évre szóló, határozott szerződést kötött, ráadásul olyan egészen szokatlan záradékkal, hogy amennyiben ezen idő alatt megházasodna, jelentős kötbért kell fizetnie. Másfél évet azonban mégsem várhatok!

– A türelmed ennyi idő alatt kegyetlen próbának lenne kitéve – mondta nevetve Hans. – Némi jóindulattal nem lehetne ezt mégiscsak megoldani? Apám talán tudna segíteni ebben.

– Aligha – válaszolta a százados a fejét rázva. – Az öregúr makacsul ragaszkodik rögeszméjéhez, hogy a nemesség nem ke-

veredhet, ezzel kapcsolatban már figyelmeztetett is rá, hogy őseimmel szemben ne kövessék el ilyen merényletet, ahogyan ő nevezi, és ha mégis így tennék, nem számíthatok a támogatására. Nem is merném, megkérni rá.

– Ez még a legkevesebb lenne, de a színházban kinek van döntő szava ebben az ügyben,?

– Az itteni direktornak.

– És beszéltél már vele erről?

– Őszintén szólva éppen most, amikor találkoztunk, igyekeztem hozzá, hogy felkeressem.

– Akkor elkísérlek! – kiáltott fel Hans hirtelen. – Legalább is tegyünk egy kísérletet, aztán majd meglátjuk, mi a helyzet. Hol lakik?

– Közvetlenül itt előttünk a Brinken, a 29-ben. Állítólag nagyon eredeti fickó. Egyesek azt állítják, hogy félig bolond, csak a színháznak él és azzal kapcsolatos terveit szövögeti, a világnak azt a részét el sem ismeri, melynek nincs deszkapadlója, vászonra mázolt fái és házai. A városban a legbolondabb történeteket mesélik róla, kétségtelenül némi túlzással, különben tisztességes embernek tartják.

– Ez a lényeg, a többire meg majd lesz valami megoldás. Vamonos compaño (*menjünk barátom*), majd a szekundánsod leszek, aztán majd meglátjuk, hogy nem tudjuk-e legyőzni az öregurat.

– És nemrég a te húgod is eljegyezte magát – mondta Dürbeck némi szünet után, miközben a sétányról lekanyarodva a Brink felé tartottak.

– Valóban – válaszolta Hans. – Ismered a jövődöbéli sógoromat?

– Néhány alkalommal már találkoztam vele.

– Tetszik neked? Milyen ember?

- Hát még nem ismered?
- Persze, az eltelt néhány nap alatt már megismertem, de a te véleményed is szeretném meghallgatni.
- Ó, állítólag igen tekintélyes családból származik, van benne valami rendkívül előkelő, tulajdonképpen egész lényében előkelő arisztokrata, ami különösen tetszik a szüleidnek.
- Ez még nem lenne hiba. És egyébként?
- És egyébként? Hát kedves Hans, eddig túl kevés alkalommal találkoztam vele ahhoz, hogy komoly véleményt mondhassak róla, és ráadásul minden alkalommal a húgod jelenléte mellett találkoztunk. Te magad is jól tudod, hogy a jegyesek ebben a stádiumban élvezhetetlenek mások számára. De már meg is érkezünk. Tényleg felmegyünk?
- Csak nem félsz?
- Ha őszinte akarok lenni, be kell vallanom, hogy igen. Nem szívesen kérek bárkitől bármit, ráadásul jelen esetben pénzről, kötbérről van szó.
- És jelentős az összeg?
- Legalább is szorult helyzetbe kerülnék, ha egy tételben kellene kifizetnem. Kétezer tallérról van szó.
- Egek! Ekkora összeg alapján a menyasszonyodnak pacsirta hangja lehet!
- Ez így is van, Hans! – kiáltott fel Dürrbeck megindultan. – Egyszer meg kellene hallgatnod! Magával ragadja az idegeidet, és mennyei boldogságba emel, vagy arra készíted, hogy akarsz vagy sem, kicsorduljanak a könnyeid.
- No lám, no lám, ilyen áradozást el sem tudtam képzelni rólad. De nem álldogálhatunk itt a kapuban, barátom. Tehát bátorság, én most elsütöm az első lövést. – És ezzel minden további nélkül meghúzta a csengőt, de maga is megriadt a bekövetkezett hatástól. Tényleg olyan volt, mintha a ház belsejében harangocs-

kák légioja szabadult volna el, akkora lármát csaptak az alsó helyiségekben. A két fiatalember döbbsen nézett egymásra. Ugyanabban a pillanatban azonban már nyílt is a kapu, melyet egy rugó tartott zárva, és beléptek a kis lakóházba, amit mindössze a tapétája tett feltűnővé, ugyanis kizárólag színházi reklámokkal volt teleragasztva, éspedig olyan darabokról, melyekben a direktor úr volt a főhős, vagy közreműködő, vagy még mindig játszott a szerepeket. Az érintett úr azt sem mulasztotta el, hogy minden plakáton piros ceruzával aláhúzza a saját nevét, így az ember rövid időn belül áttekintést kaphatott sokoldalú szerepeiről.

Sok idejük azonban nem maradt a szemlélődésre, mert egy nyomorúságos lény közeledett lefelé a lépcsőn, kopott fekete frakkban, melynek mérete azonban csak a vállánál passzolt, és feltehetően egy lényegesen magasabb emberé, korábban talán magáé a direktoré lehetett, továbbá egy szintén túl hosszú, felhajtogatott szárú nadrágban, és megkérdezte, mit óhajtanak az urak. Láthatóan elcsodálkozott, hogy egy tisztet lát, a kísérijét pedig pillanatnyilag első hősszerelmes szereposztású színésznek vélte.

– A direktor úrral szeretnénk beszélni magánügyben – ragadta magához a szót Hans. – Itthon van?

– Úgy is mondhatnám – válaszolta vállát vonogatva az ember. – Kétségtelenül itthon van, de a szerepét tanulja.

– És persze nem szereti, ha ilyenkor zavarják?

– Bizony nem...

– Akkor inkább válasszunk majd egy kedvezőbb időpontot – szólt Dürrbeck halkán a barátjához. – Nem akarok alkalmatlankodni nála.

– Mindig a szerepét tanulja, bármikor jönnek – vetette közbe az ember, bizonyára meghallván az elhangzottakat.

– Ebben az esetben, kedves barátom, megkérem önt, vigye fel a névjegyet a direktor úrnak, és mondja meg neki, hogy nem fogjuk hosszasan zavarni. Van névjegyed, Dürrbeck?

– Küldd csal fel a magadét, az bőven elegendő.

– Nos, hát akkor jöjjenek fel velem az első emeletre a várószobába – mondta a szolgálatkész kísértet, amint később kiderült, a színházi szolga. – Nem fog sokáig tartani. Az igazgató úr még feljebb van. – Ezzel biccentett a két barát felé, és elindult előttük felfelé a keskeny lépcsőn.

A kis sarokszoba az első emeleten várószobának tűnt, legalább is ez lehetett az igazgató nappalija, mahagóni és plüssbevonatú bútorokkal. A falakon tapéta egyáltalán nem volt, hanem sűrűn egymás mellett olajfestmények sorakoztak, melyek ismét nem mást ábrázoltak, mint magát a direktort, éspedig négyszer életnagyságban, főszerepeiben.

Wetter von Strahl, Lear király, A vadon fia és Karl Moor szerepeiben függött a falon, továbbá kisebb olajfestményeken, litográfiákon, acélmetszeteken és krétarajzokon, annyiféle kosztümben és merész beállításban, hogy a szemlélő beleszédült, ha arra gondolt, hogy a legkülönbözőbb arcvonásokkal ugyanazt a személyt látja.

A két barátnak bőven volt ideje, hogy unalmukban a képeket tanulmányozzák. Hogy a direktor szándékosan várokoztatta-e őket hosszasan zsenialitásának előszobájában, azt nehéz lett volna megállapítani, de eltartott jó negyedóraig, mire a színházi szolga ismét megjelent előttük, és megkérte az urakat, hogy jöjjenek vele tovább felfelé.

– A direktor úr ugyanis még hálóköntösben van, mint szereptanuláskor mindig – magyarázta közben a kis ember –, ebbe a lenti szobába csak fekete frakkban szokott lejönni.

– Hans elmosolyodva a barátjára pillantott, saját szürke, zekeszerű kabátjára mutatva, de nem szólt egy szót sem. Egy felfelé egyre szűkülő csigalépcsőn, mintha egy toronyban lettek volna, végül elérték azt a pontot, ahol állítólag megtalálják a direktort.

Azonban még itt is várniuk kellett, mert a direktor még mindig a szereptanulással volt elfoglalva, és mivel ebben a pillanatban

éppen emelt hangon, hangosan és hevesen beszélt, odakint jól érthetően hallották szavait:

Ó, vegyétek el ismét a fejemtől,
Vegyétek el, égeti fürtjeimet,
Mint naptól felhevült acél,
Mely eltalálta fejem, kiégeti
Gondolataimat homlokomból,
Lázás tűz mozgatja vérem,
Elnézést, ez már túl sok nekem.

– Tasso – súgta oda halkan Dürrbeck a barátjának, miközben a színházi szolga, pontosan ismerve az elhangzott szavakat, ekkor háromszor erőteljesen kopogtatott az ajtón. Odabent egy pillanatra csend lett, majd az előbbi hanghordozástól teljesen eltérő basszus, parancsoló hangon hangzott el: – Szabad! – A következő pillanatban az ember benyitott, és jelezte a két úrnak, hogy lépjenek be.

Hansnak tényleg uralkodnia kellett magán, hogy ne vágjon elképedt képet, mert éppen, hogy csak visszatért az óvilágba, és most egy olyan alakkal került itt szembe, akit a legfurcsább álmaiban sem tartott volna lehetségesnek. Sußmeyer direktor persze valamelyest az extra vagány népséghez tartozott, azokhoz az igazi komédiásokhoz, akik céljaikat kevésbé a művészetben, mint inkább a sikerben keresik, miközben annyira el vannak ragadtatva saját teljesítményüktől, és annyira hatalmasnak és nélkülözhetetlennek tartják magukat, hogy a színház körüli világot a központjukat körülvevő feleslegnek tartják, mely a közönséget biztosítja számukra. Aki nem látogatja a színházat, azt az emberiség figyelemre sem méltó képzetlen részének tartják, és azt sem tudják elképzelni, hogy egyáltalán miért léteznek a világon, de még a színházba járók között is tesznek finom különbséget, akiket képzett- és faragatlanként különböztetnek meg. Ez pedig kizárólag a tetszésnyilvánítástól függ.

Sußmeyer direktor mindenképp felett állt. Egy intézményt dirigált, ahogyan újabban a színházat nevezik (tulajdonképpen más megnevezés is volna erre, amennyiben egy színház vezetéséről

van szó), és csak ebben a szférában élt és szövögetett, de ezenkívül ilyen értelemben tanulta be saját szerepeit is, és természetesen elvárta, hogy a környező világ mindezt elismerje.

Persze, ahogyan most ott állt, olyasvalaki számára, aki nem ezekben a körökben él, és csak beugró a valódi, gyakorlatias világból, mindenesetre valami csodálatos, de kétségtelenül feltűnő jelenséget mutatott.

Szokásos, vörös függönyanyagból készült hálóköntöse volt rajta, mely távolabbról nézve tagadhatatlanul hatásosabbnak mutatkozott, mint közvetlen közélről. Alsóneműjéről csak a bokáinál megkötött fehér vászonszalagok árulkodtak, lábain elől csúcsos, felkunkorodó török papucsok, kezében meglehetősen megviselt szövegkönyv a gyakorolt szereppel, de legfurább kétségtelenül a feje volt.

Minden este ugyanis haját a leggondosabban számtalan papírgalacsinra tekerte fel, ezekkel a fején járkált egész nap, míg délután az előadás előtt megjött a színházi fodrász, és adonizálta őt, ahogyan a műveletet nevezte. Szövegtanulás közben természetesen a hajcsavaróira nem lehetett tekintettel, különben is, már annyira hozzá volt szokva, hogy már maga sem tudott róla, és hajcsavaróinak ma az adott különleges jelleget, hogy teljesen elmélyülve Tasso szerepében, a babérkoszorút, melyet Leonore von Este hercegnőnek kellett volna fejére tennie, saját maga rakta fel, nem a hajfűrtjeire, hanem a hajcsavaróira.

Így valamelyest duzzadt képével és fitos orrával állt ott, szövegkönyvvel a kezében, babérkoszorúval a fején, és várta belépő látogatóit.

A látvány valóban annyira különös volt, hogy Hans Solberg, aki nem volt egyszerűen kikökkenthető nyugalomból, egy pillanatra hebegve kereste szavait a bemutatkozáshoz. Sußmeyer direktor ezzel szemben, elmélyülve szerepében, jobb lábát előre vetve, amitől láthatóvá vált vörös papucs és alsónadrágjának egy része, felsőteste Tasso fellengzős szerepében kissé hátrahajolva szólalt meg:

– Mivel szolgálhatok uraim? Pichler! – szólt megrendítve a kezében lévő szövegkönyvet a színházi szolgálta felé – tűnés!

Pichler némán eltűnt az ajtón át, és Dürrbeck, aki mégiscsak érezte, hogy neki kellene megszólalnia, és mivel korábban ismerve az úr valamelyest excentrikus karakterét annyira, hogy ne legyen meglepődve, barátságosan megszólalt:

– Direktor úr, először is elnézését kell kérnünk, hogy itt, mondhatnám, szellemi vívótermében megzavarjuk, de jómagam olyan kéréssel fordulok önhöz, melynek során csak itteni barátom, von Solberg báró kísért el. – A direktor halkan megrendítette babérkoszorúját a bemutatott úr felé anélkül, hogy testtartását a legcsekélyebb mértékben megváltoztatta volna.

– Nem tudom, hogy személyesen ismer-e engem? – folytatta Dürrbeck.

– Ki ismerné a népeket, sorold a neveket, akik vendégként összejöttek itt – idézett a direktor.

– Von Dürrbeck százados – mutatkozott be a tiszt. – Bizonyára már hallott rólam?

A direktor babérkoszorús homlokán sötét felhők vonultak. Fejét lassan meghajtvva mondta: – Maga Constanze Blendheim vőlegénye.

– Úgy van, direktor úr – válaszolta Dürrbeck, ekkor már lendületesen. – Látogatásom célja, hogy sürgősen kérjem, azt a kikötést, amivel az említett kisasszonyt szerződésébe vette, ezúttal barátságosan elnézően kezelje. Családi körülmények sürgősen kívánatossá teszik, hogy Blendheim kisasszony hamarosan a feleségem legyen.

– És mi akadályozhatná meg abban, hogy még ezen a héten véghezvigye tervét? – kérdezte a direktor megnyerő hangon. – A magam részéről semmi akadályt sem gördítenék útjába, mivel tudom, hogy a hölgy személyében egy gyöngyszemet nyert el.

– Ön nagyon barátságos, direktor úr – mondta Dürrbeck, ámde mégiscsak zavartan, mivel nem igazán tudta, hogyan kellene megkerülnie ezt az engedékenységet. – Egyetlen kellemetlenség az ügyben – folytatta –, hogy a családom a társadalmi elvárások szerint, hiszen tudja, tiszt vagyok, nem fogadja el, hogy a feleségem nyilvánosság előtt továbbra is fellépjen.

– Hát itt van a kutya elásva – válaszolta erre a direktor, szemöldökeit sajátos izomjátékkal olyan magasra felvonva, hogy majdnem elérték hajcsavaróit. – Az előkelőségek égbekiáltó előítélete a művészetekkel és művészekkel szemben. Nyilvános fellépésnek nevezik a színpad szentélyét, a világot jelentő deszkákat, a romlásba hanyatló korunk egyetlen kulturális iskoláját. Még, hogy nyilvánosság előtti fellépés? Mintha bármit is használna, ha isteni hangját a hölgy egy csendes kamrácskában hallatná, senki által sem hallgatva.

– De drága direktor úr...

– Ó, már tudom! – folytatta emelkedett pátosszal szerepét –, polyhymnia legtehetségesebb tanítványát nem tartják méltónak arra, hogy belépjen egy főnemesi család körébe, ráadásul emellett még folytassa hivatását isteni lelkesedéssel. Ezt nevezik maguk nyilvános fellépésnek, és ilyen előítéletek mellett várja el tőlem, hogy feláldozzam, a szerződésemet?

– De ha ez Blendheim kisasszony legbensőségebb kívánsága lenne?

– Ez elképzelhetetlen – válaszolta a direktor, szemöldökeit leeresztve és oly szorosan összevonva, hogy csupán egyetlen sötét vonalat képeztek az orra felett. – Ez teljesen természetellenes lenne, és ami természetellenes, az elképzelhetetlen.

– És ha ön megkérdezné őt, saját magát?

– És mindaz az áldozat, amit én hoztam, és a kötelezettség, amibe belementem a publikummal szemben? – folytatta a direktor tragikusan. – Ez öngyilkosság lenne. Kain, hol van fivéred Abel? – kérdezné tőlem az úr, ha egy ilyen gyertyát saját kezemmel ten-

nék a véka alá. Bocsássa meg kérem a hasonlatot, de ezt maga a szentírás tartalmazza.

– És nem lehetne valami kiutat találni, valami megállapodást kötni? – kérdezte Dürrbeck. Éppen a bibliát idézte nekem, kedves uram, de mégiscsak valódi keresztényi érzület lenne illendő, hogy ne álljon útjába egy fiatal lány boldogságának.

– Még, hogy boldogság? – mondta a direktor vállát vonogatva. – Egyáltalán mi a boldogság? Boldogságnak egy olyan hang mondható, amivel Blendheim kisasszony rendelkezik, hiszen komoly tőke rejlik a torkában, és ha ezt egy ládikába zárja, és többé nem kamatozik, akkor ő maga taszítja el magától a boldogságot.

– De tisztelt uram – mondta Dürrbeck, aki számára kezdett kellemetlenné válni a beszélgetés, mivel képtelen volt célba érni –, teljesen eltértünk a tárgytól, amiről beszélni szerettem volna önnel, a kisasszony szerződését értem. Nem kell elmagyaráznom, mennyire kívánom a házasságot a fiatal hölgygel, és mennyire rettenetes lenne mindkettőnk számára, ha házasságkötésünket két évvel el kellene halasztanunk.

A direktor nagyot vonogatott a vállain, és fején a babérkoszorú egészen különös látványt nyújtott ehhez.

– A kérdésem ezért közvetlenül önhöz irányul, tisztelt uram – folytatta Dürrbeck. – Belemenne talán abba, hogy Blendheim kisasszonyt legalább a következő hónap során, amikor a színház pihenőideje kezdődik, felmentse szerződése és az abban foglalt kötelezettségek alól?

Sußmeyer direktor fennköltén széttárta karjait. – Mindenki számára van hely a földön, merre tartasz, nyájam? Hogy jövök én ahhoz, hogy tisztán szívességből felbontsam egy hölgy teljes tudatában megkötött szerződését, ráadásul olyan szerződést, amiből csak hasznom van? Nézze csak, százados úr – folytatta élenkebben –, itt van például második hősszerelmesünk szerződése, vagy a szubretté, melyek még két évig vannak érvényben, és ha ők fel akarnák bontani, és hoznák minden érintett beleegyezését, azt a legnagyobb örömmel hagynám jóvá.

– Ebben az esetben elnézését kérjük, hogy feleslegesen zavartuk – mondta Dürrbeck, türelmetlenné válva, és megragadva Solberg karját.

– Ne olyan hevesen, fiatalember – mondta a direktor, felémelve karját, szemöldökeit ismét a magasba vonva. Ön nem tudja, és nem tudhatja, hogy milyen szenvedéseket kell kiállnia a művészet templomának színpadán a dirigensnek, milyen nehéz jelenleg valóban tehetséges fiatal erőket megnyerni és megtartani. Az udvari színházak szédületesen nagy gázsikkal elhalásznak előlünk mindenkit, aki tényleg jó, aki nincs szilárdan hozzánk láncolva, és ez ellen még a szerződések sem védenek meg minden esetben, mert a szereplők ennek ellenére olykor mégis meglépnek.

– Mit tenne tehát, ha Blendheim kisasszony egyszerűen meglépne? – kérdezte Hans, aki kezdett bosszankodni az excentrikus emberen.

– A vőlegénye kezeskedik érte – mondta a direktor patetikusan.

– Vagy berekedne – szólt közbe Solberg. – Egész évben betegként van feltüntetve a programon, a gázsiját rendszeresen felveszi, és egyetlen hangot sem énekel érte?

A direktor számára a beszélgetés ezzel a fordulattal láthatóan kezdett kellemetlenné válni. Nem messze onnan, ahol állt, rálépett egy kis gombra, amit Hans akkor vett észre a padlón, amint ismét elvette onnan a lábát, és majdnem úgy tűnt számára, mintha az alattuk lévő emeleten egy kis harang kondult volna meg. Ezt követően patetikusan kinyújtotta kezét, melyben még mindig ott volt a szerepkönyv, és mély, színpadias hangon ismét Tasso szerepébe kezdett:

Oly gyengének tartanál, olyan gyerekek,
Hogy menten megviselne egy ilyen eset?

– Egyébként – fűzte még hozzá visszaváltva természetes hangjára és szokásos modorára, azaz ismét durva lett –, van itt helyben még rendőrség is, meg színházi orvos, büntetések és le-

vonások, hogy olyan színházi hölgyek számára, akik szándékos bosszúságot akarnak okozni, világossá tegyük, hogy viselkedésük mivel jár. Majd ismét pátoszba merülve folytatta:

A fényt akarom, hangokat hallani nem akarok,
A fényt akarom, ne szólj ezért többet.
Nem akarok szelíd bolond, izgága lélek lenni,
Ki elfordítva fejét jajgat, és mégiscsak
Megadja magát keresztényi közvetítőknek.
Tűnj el, ha mondom, hangokat nem akarok,
A fényt akarom.

Ez utóbbi szavaknál valóban impozáns testtartást vett fel, és még mielőtt a két fiatalember akár egy szóval válaszolhatott volna, körülötte a padlóban egy szabályos négyzet alakú nyílás nyílt meg, és a direktor eltűnt a süllyesztőben.

Solberg megriadt az első pillanatban, és oda akart ugrani, de a vörös hálóköntösben lévő alak nagy sebességgel merült alá a mélybe, csak hajcsavarós fején a babérkoszorúval volt még látható egy pillanatig, aztán az is eltűnt, és ugyanabban a pillanatban egy csapóajtó teljesen lezárta a megnyílt térséget.

– Úristen! – kiáltott fel Hans. – Ez egy igazi süllyesztővel lépett meg. Hahahaha, Dürrbeck, hát ez isteni! Mennyei ez a fickó!

– Ez egy örült – mondta a százados, aki ebben a pillanatban egyáltalán nem volt olyan hangulatban, hogy felfogja a helyzet komikumát. – Ez teljesen megörült, és egy ilyen emberrel természetesen mit sem lehet kezdeni. És most mi legyen? Attól tartok, hogy a fenyegetéssel csak tovább ingerelted.

– A zsugori mégiscsak tartotta magát a szerződéshez – válaszolta Hans fejét csóválva. A szolgát az elején direkt azért küldte le, hogy a döntő pillanatban működtesse a gépezetet. Az ötlet azonban tényleg pompás, eltűnik a süllyesztőben, mint Hamlet szelleme.

– Gyere – mondta Dürrbeck. – Kezdem kellemetlenül érezni magam ebben a helyiségben. Ez már nem művészet, ez komédia,

és minél hamarabb ki tudom menteni Constanzt erről a zűrös helyről, annál jobb. Gyere! – és megragadva barátja karját, elhagyta vele a házat.

Constanze

A Brinken, közvetlenül az Udvari Patikával szemben a második emeleten lakott Obrichter könyvelő a családjával, feleségével, három még nem felnőtt 6-tól 12 éves lányaival és a legifjabb könyvelő sarjjal, a még hátulgombolós nadrágot viselő négy éves fiúcskával.

A könyvelőnek persze nyomorúságos volt a fizetése, ennek ellenére csinos és tágas egész emeleti szintet bérelt azzal a szándékkal, hogy annak egy részét albérlőknek engedje át szerény bevételért. Ezzel persze azt kockáztatta, hogy azok el is maradhatnak. Mindaddig azonban szerencséje volt, sőt, ebben az esztendőben duplán, mivel a városi színház primadonnája költözött be hozzá.

A fiatal hölgy magányosan élt a világban, és mivel családi körbe szándékozott beköltözni, hogy ott egyidejűleg teljes ellátásban is részesüljön, amit egész tisztességesen megfizetett. A család így egy új, eddig még nem ismert jövedelemforráshoz jutott. Azonban mindkét fél jól érezte magát, mivel a háziasszony a gazdasszonyok megtestesült mintapéldánya volt, beleértve a kínos tisztaságot is, gondoskodó, mindig jóindulatú barátsággal, miközben Constanze Blendheim igen szerény igényű volt, és minden apró figyelmességet hálásan elismert, és rövidesen igen jól érezte magát a számára mégiscsak távol eső családi körben.

Két igen csinos helyiségben, a sarokszobában és az abból nyíló hálósobában lakott. A gazdasszony ennek következtében persze kénytelen volt igencsak összehúzni magát, viszont albérlőjétől az étkeztetést is beleértve majdnem annyit kapott, mint az egész

emelet bérleti díja, így a kis kényelmetlenséget mégiscsak szívesen elviselte, amit a könyvelő a maga részéről nem mondhatott el.

Alapvetően egészen jószívú ember volt, egész nap azonban, sőt egész évben előjárói ide-oda taszították, válluk felett néztek le rá, és arra kényszerítették, hogy alázatos legyen velük szemben, amit aztán saját négy fala között igyekezett jóvátenni, megszabadulva az alázatos hajlongástól. Itt már fölényesen kihúzva magát egy miniatűr házi zsarnok szerepét játszotta, amivel sajnos elég gyakran találkozunk az életben. Ezt azonban nem a felesége iránti durva viselkedéssel mutatta ki, az apró, jóindulatú asszonyka erre sohasem adott volna alkalmat. Egyszerűen csak törvényhozó hatalomnak tekintette magát otthonában, a család fenntartójaként kellett forognia körülötte mindennek, hiszen véleménye szerint munkájával ő tett meg mindent a család fenntartásáért. Valójában azonban a felesége egyetlen óra alatt többet dolgozott, mint ő egész nap az irodában, ahol a különböző hivatalnokok gyakran egymás útjában üldögéltek és ásítózva várták a munkaidő végét, ami megváltotta őket kínzókamrájukból, ahogyan tréfásan az irodát nevezték.

A napi étkezés mindeddig igen szűkös volt, mivel a néhány száz tallényi fizetést be kellett osztani, ha azt akarták, hogy egyáltalán kijöjjenek belőle, így hús például csak vasárnap került az asztalra. Most azonban ezzel szemben minden megváltozott, mivel albérlőjük, aki ezért bőségesen meg is fizetett, azt kívánta, hogy bár egyszerű, de mégis tápláló ennivalót kapjon. Különösen esténként, amikor hazatért a színházból, meleg húsételt kívánt, és aki őmelllette jól járt, az nem más volt, mint egyedül a könyvelő. Újabban minden délből kapott egy darabka húst is, mivel a fiatal primadonna elképesztően keveset evett, és ezen túlmenően a férj fukarkodásában addig ment, hogy a többletjövedelemre hivatkozva visszakérte feleségétől a konyhapénz egy kis részét, amire állítása szerint feltétlenül szüksége volt, hogy az irodai levegő által megtámadott testét egy pohár ászoksörrel erősítse.

A kis asszonyka ezt is angyali türelemmel tűrte. Ott voltak a gyerekei, akikért élt és akikről gondoskodott, és ami őt magát

illette, fiatal korától kezdve hozzá volt szokva a nélkülözéshez, és saját maga részére csak a legszükségesebbre tartott igényt, és az mennyire kevés volt!

A nem túl szűk lakásban is korlátozottak voltak a lehetőségei. A férjének feltétlenül szüksége volt egy dolgozószobára, ahol soha, semmi olyan munkát nem végzett, amit bármelyik másik asztalnál is meg ne tehetett volna. Külön hálószobára is igényt tartott, miközben az asszony arra kényszerült, hogy négy gyermekével egy másik szobában aludjon, hiszen egy nappali sem hiányozhatott. Ha olykor látogató érkezett, ami évente talán kétszer, ha előfordult, mégiscsak szükséges volt, hogy legyen egy tisztes-séges hely a lakásban, ahová bevezethette a vendégeket, és ezért anya és gyermekei egész évben az egészségtelen, fojtó levegőt lélegezték be a szűk helyiségben, ahol mindannyiuk ágya állt.

A nappali most Constanze Blendheim számára volt előnyös, mivel a szobája mellett volt, és ezek a helyiségek képezték a ház egész frontját a Brink felé. Itt fogadhatta férfi látogatóit, ha valaki felkereste. Obrichter asszony minden alkalommal örvendezett, hogy megint láthatja valaki rendes bútorait. Persze ez a kis gyengéje azért volt, mert büszke lehetett rá, hogy ezzel a kelengyével lépett be a háztartásba, és mindaddig a legnagyobb figyelemmel volt iránta.

A család nappalijában fogadta Constanze Blendheim a vőlegénye látogatásait is, és a könyvelő felesége ilyenkor alkalmanként megjelent, és szeretetteljes módon tevékenykedett egyszerű kartonruhájában, és mindig olyan tiszta volt, hogy öröm volt nézni. Hány éjszakát töltött a mosóteknő mellett, hogy saját magát és gyermekeit ilyen tisztán tartsa, azt senki sem tudta, hiszen erről sohasem szólt egy szót sem, és olykor még maga a férje is csodálkozott az állandóan tisztán tartott fehérneműkön. Mivel azonban ez nem került neki semmibe, és nem is volt molesztálva a témával, túl kevésbé érdekelte ahhoz, hogy ezen elgondolkozzék, vagy megkérdezze, hogyan lehetséges, de természetesen jól érezte magát ilyen körülmények között.

Constanze egész délután szerepét tanulta. Este nem volt elfoglaltsága, így egy nagyobb szerepre készült, de közben állandóan az ajtó felé figyelt, mivel Bernhard megígérte neki, hogy este feltétlenül ismét meglátogatja, és elmondja, milyen eredménnyel járt a direktorral folytatott megbeszélése. Már az sem volt jó jel, hogy ilyen sokáig várat magára, mert kedvező válasz esetén kétségtelenül nem mulasztott volna el egyetlen percet sem, hogy közölje a jó hírt, de mindeddig nem jött.

Obrichter könyvelő már öt után öt perccel hazaért az irodából, és a kormányépület, ahol névlegesen dolgozott, de valójában csak leülte óráit, tízpercre volt a lakásától, de édes istenem, az órák pontatlanul járnak a városban, és senki sem követelheti meg, hogy a hivatalnokoknak be kell várniuk a harangütést az irodában.

Éppen a kávéját kortyolgatta, ott volt mellette privát cukros doboza, mivel a család többi tagjának ilyen luxus nem járt, mert a könyvelő azt állította, hogy elég adót fizet ő az államnak (ebben igaza volt), hogy ezt a különködést ne engedhetné meg magának. Valaki kopogtatott. – Szabad – kiáltotta Obrichter úr, és von Dürbeck százados ott állt az ajtóban.

– Remélem, nem zavarok?

– Kérem, fáradjon beljebb – mondta a könyvelő, kék, gyapjú zsebkendőjével a száját törölgetve és felugorva a székéről, mivel nagyra becsülte a tisztikart.

– Blendheim kisasszony itthon van, ahogy hallom?

– Úgy énekel, mint egy pacsirta – válaszolta a könyvelő. – Esetleg megkínálhatom egy csésze kávéval?

– Őszintén köszönöm, csak egy pillanatra szeretnék a kisasszonnyal beszélni – válaszolta elutasító mozdulattal a százados. Egyszer már engedett egy ilyen meghívásnak, és mivel nem kedvelte különösebben a cikóriát, nem akart ismét csapdába esni.

A könyvelő elmosolyodott, hiszen tudta, mit jelent a csak egy pillanatra. – Lenne olyan szíves arrafelé fáradni? Hiszen már ismeri az utat.

– Nem várnánk inkább még egy percet, míg Blendheim kisasszony befejezi? Olyan kedvesen énekel, és nem szívesen zavarom meg.

A hivatalnok tiszteletteljesen odatolt neki egy széket, amit Dürrbeck köszönettel elfogadott, és amaz abban a tudatban, hogy ő maga jelentős bevételtől esne el, ha a fiatal hölgy oltár elé lépne, és arrafelé mutatva, ahonnan hangját hallották, kijelentette: – Tényleg nagy veszteség lenne az itteni színház számára, ha a kisasszony felmondana. Remélhetőleg az időpont még nem oly közeli...

– Ez még bizonytalan, kedves uram – válaszolta Dürrbeck kitérően, mivel kedvesének hangját szerette volna hallgatni, és eszébe sem jutott, hogy Constanze háziurát bizalmasává tegye.

A könyvelő még egyszer visszatért a kávéra. – Nem volna kedve mégiscsak egy félcsészényihez? Van bőven elég – fűzte még hozzá, megszellőztetve a kanna fedelét. – A feleségem mindig bőséges mennyiséget készít...

– Nagyon lekötelez, tisztelt uram – hárította el ismét a százados. – Már ittam kávémat. Úgy látom, nagyon későn fogyasztja.

– Láthatja, mindent nagyon rendszeresen teszek, mondhatnám harangütésre – válaszolta a hivatalnok, hirtelen ismét határozottan ülve vesszőparipájának nyergében, mivel most a saját személyéről volt szó. – Nyáron reggel hatkor, télen hétkor kelek fel, és ilyenkor a szobában már melegnek kell lennie, Ezt követően megiszom a kávémat, és hozzá elszívom a pipámat, amit Linchen, a legidősebb lányom addigra már megtömött. Aztán a napilap következik, elolvasom, iszom egy pohár vizet, ezt az utóbbi időben nagyon egészségesnek tartom. Aztán megborotválkozok, lassan felöltözök, és pont kilenckor elindulok az irodába. Kilenckor tulajdonképpen már ott kellene lennünk, ám ilyen korán mégsem jön senki. Tizenkettőkor, harangütésre bezárják. Ekkor sétálok egy kicsit, mindig ugyanazon az útvonalon, végig a sétányon, megteszek pontosan kétezer száz lépést, ezt már többször is pontosan megszámláltam. Ezt követően pont fél egykor itt ülök

lakásomban az asztalnál, ahol megebédelünk. Egykor készen vagyunk, ebéd után mindig innom kell egy pohár vizet, mert úgy találtam, hogy ez számomra rendkívül...

– Azt hiszem, Blendheim kisasszony befejezte – mondta Dürrbeck, meg sem hallván egyetlen szót sem az egész, unalmas magyarázkodásból, hiszen oda sem figyelt. Mit is érdekelt volna ennek az embernek, vagy bármely más könyvelőnek az életmódja. – Elnézését kérem, tisztelt uram...

– Kérem – válaszolta erre a hivatalnok olyan kézmozdulattal, mely mindenre kiterjedt, amit a százados kívánhatott volna. Formálisan elbocsátotta, mert már régen hozzászokott, hogy életmódjának előadása során félbeszakítják. Dürrbeck pedig a kedvese elé sietett, aki a megbeszélt kopogtatást hallván azonnal átjött a család nappalijába.

– Bernhard, mennyire örülök, hogy a mai napon még egyszer beszélhetek veled, mennyire vágyódtam erre – mondta Constance szívélyes hangon.

– Sápadtak látszol, szívecském – mondta a százados aggódó hangon, miután megcsókolta a lányt, és mélyen a szemeibe nézett. – Valami bajod van?

– Testileg nincs semmi bajom, Bernhard – mondta a fiatal, szépséges leányzó, hozzá simulva és fejét a vállára hajtva. – És ebben a pillanatban, amikor ismét itt vagy velem, lelkileg sincs semmi bajom, de amikor magamban vagyok, olykor kimondhatatlan félelem ragad magával, olyan érzés, amit szavakkal képtelen lennék elmondani, de ennek ellenére néha még a lélegzetem is elakad, és megdermed a vér az ereimben.

– Miféle érzés, Constanze? – kérlete Dürrbeck. – Hát nem vagyunk már túl szerencsésen a legfőbb nehézségen, és mi más okozhatna neked gondot vagy félelmet? A szerződésed?

– Nem tudom, talán a hosszas késlekedés és várakozás alatti bizonytalanság, de mégsem, sokkal inkább egy meghatározhatatlan valami, mint egy ismeretlen, fenyegető veszély megérzése, de

ha mégis őszintén megfontolom, semmire sem talállok bármiféle magyarázatot.

– Álmok, kincsem – mosolyodott el Dürrbeck. – Elnehezedett vér. Túl keveset mozogsz, de attól is tartok – fűzte még halkan hozzá –, hogy a koszt ebben a házban nem elég erőteljes és tápláló a színpadi örökös szellemi feszültséged és testi megerőltetésed mellett.

– Az ember tényleg megtesz mindent, amire képes, Bernhard – mondta Constanze jólelkűen. – De nem erről van szó, hiszen ha itt vagy nálam, azonnal megszűnik ez a gyilkos érzés, és olyan jól és könnyedén érzem magam, hogy jókedvemben ujjongani tudnék a boldogságtól.

– Szívecském, drága szívecském – hálálkodott a fiatalember, ismét szorosan magához ölelve. – De most rázd le magadról a gonosz álmokat, melyek tovább kínoznák szegény szerelmemet. Ma ismét kaptam egy kedves levelet édesanyámtól, aki meghív, hogy töltsük együtt a szabadságot a birtokunkon, ha addig nem köthetnénk meg a házasságot.

– Milyen kedves a mamád...

– Magammal hoztam neked a levelét, este olvasd el, amikor egyedül leszel. Annyi örömet fog szerezni neked, mint nekem is.

– Igazad van, Bernhard. Köszönöm anyádnak, hogy ilyen barátságosan kitarja karjait a szegény, hontalan árva felé.

– Még mindig olyan szomorú vagy szívecském, és nyomott a hangulatod? Most itt vagyok veled, és már nem lehetnek borúsak a gondolataid.

– Igazad van, Bernhard – mondta a szépséges leány, miközben mosoly futott át a persze még mindig sápadt arcán. – Meg kellene dorgálnod engem, hogy ennyire hálátlan vagyok veled szemben, pedig csak az irántad érzett szerelmem az oka, ami gondot okoz nekem, és félelemmel tölt el. Magammal kapcsolatban nincsenek aggályos gondolataim.

– Constanze, kedvesem, ismét látnom kell a rózsás gödröcskét az orcádon – mondta hízelegve, miközben az ablak közelében lévő fotelhez vezette kedvesét. Gyere, foglalj helyet, és most elmesélem neked mai látogatásom a direktorodnál.

– Ott voltál? – kiáltott fel Constanze hevesen. – És mit mondott? Természetesen ellenkezett. Kértelek is rögtön, hogy egyáltalán ne tedd meg ezt a hasztalan próbálkozást. Ő egy pénzember, semmi más.

– Kérlek, kincsem, azért annál valamivel mégiscsak több, és pedig a legkomikusabb fickó, akivel valaha találkoztam egész eddigi életemben – mondta felnevetve Dürrbeck. – Képzeld csak el, Tasso szerepét tanulta, hajcsavarókkal a hajfürtjeiben.

Constanze felnevetett.

– És ez még mind nem elég, Hans Solberg felbosszantotta, és miután alaposan ránk mordult, egy igazi, valódi süllyesztővel alásüllyedt az alatta lévő emeletre.

– Ez teljesen rá vall – nevetett fel Constanze, és homlokáról egy pillanat alatt el is tűntek a borús árnyak. – Csinál ő ennél még bolondosabb dolgokat is. Van a lakásában egy igazi, mennydörgést és villámokat előállító gép is, és amikor a társulat egyes tagjai kérelmekkel kínozták, előleget akartak, vagy hasonló kívánságaik voltak, eleresztett egy mennydörgést és vakító villám kíséretében eltűnt.

– Hát ez alig képzelhető el...

– Mégiscsak megtörtént – mondta nevetve Constanze. Nemrég nála járt a tanácsi szolga azzal a feladattal, hogy kasszírozza be az esedékes, vagy lejárt adókat, mire úgy elképesztette vakító villámmal és mennydörgéssel, miközben ő maga akkor is eltűnt, hogy az ember lerohant a lépcsőn, és odalent riasztotta a tűzoltókat. Azóta megtiltották neki a villámlást és mennydörgést, ami miatt a szomszédai már gyakran panaszkodtak, de a süllyesztőt továbbra is használja.

– De mondd csak kincsem! Ez az ember egyszerűen bolond, hogyan vezethet egy ilyen intézményt?

– Hát nem tudod, mit mond Polonius a Hamletben? – mosolyodott el Constanze. „Rendszer van a tébolyultságában”. Csak a színpadnak él, és ha nem is az értelme, az ösztönei vezetik, hogy ezen a téren átlagosan megtalálja a helyes megoldást. A gyakorlati életben teljesen használhatatlan lenne, amennyiben pénzügyekről volna szó, de a színház ügyeiben megfelelő. Persze hátborzongatóan mesterkélt színész, és egy egész sor szerepet játszik, melyekben részben túl öreg, részben túl fiatal, de a tűz, amivel beleveti magát, a valódi lelkesedés, amivel megtestesíti a különböző karaktereket, megint csak mellette szólnak, és a publikum már hozzászokott, tehát bármit, amit csak akar, mégis tetszik nekik.

– Azonban a világ bármely másik színházában kinevetnék.

– Ez lehetséges, sőt valószínű, de úgy tűnik, hogy ezt jómagam is érzi, vagy megint csak az ösztönei irányítják. Legalább is nem keresi az alkalmat, sőt, biztosan tudom, hogy a felkínált vendégjátékokat direkt elutasította.

– Ez legalább is tisztességes, még akkor is, ha ezt a tulajdonságot semmiképpen sem állítanám róla.

– Mit akarsz, Bernhard, hát nincs egy csomó ember, akik vesszőparipáikon kizárólag ezért lovagolnak be az emberi társadalomba, és úgy tűnik, hogy az égvilágon semmi más nem jár a fejükben, mint éppen ez? Másfelől vannak olyan emberek is, akiknek a fejét semmi más, csak kották, másokét meg számok töltik be. A mi direktorunk semmi mást nem ismer, és nem is akar megismerni, mint a színházat. A közelmúltban, a társalgóban egy híres festő haláláról beszélgettünk. A direktor többször is hallotta a nevét, mire végül megkérdezte: – Hol volt szerződése? – El sem tudja képzelni, hogy valakinek a legcsekélyebb más irányú érdeklődése is lehet. De mondd csak, végül is mit válaszolt neked?

– Csupa ostobaságot, szívecském – válaszolta Dürbeck. Tasso és Shakespeare idézeteket emelkedett stílusban, majd tudatos süllyesztéssel alámerült az alvilágba. Én mondom neked, Hans

Solberg, aki velem volt, ezt követően fél órán keresztül alig tért magához a nevetéstől.

– Miféle ember ez a Hans von Solberg? – kérdezte Constanze.

– Egy kedves, pompás ember – kiáltott fel Dürrbeck. – Anynyira természetes és szívélyes, az első pillantásra látható, hogy nem a mi erőltetett és sajnos teljesen természetellenes viszonyaink között nőtt fel.

– Sokáig volt Amerikában?

– Igen. Ma teljesen váratlanul találkoztam vele az utcán, fogalmam sem volt róla, hogy visszatért.

– A Solberg családdal nem vagy baráti kapcsolatban?

– Korábban gyakran jártam náluk – válaszolta Dürrbeck kitérően.

– És amióta mi eljegyeztük egymást, visszahúzódtak tőled – mondta Constanze halkán, de mélyen megindult hangon. – Menynyí áldozatot kellett hoznod, Bernhard, értem és szerelmedért!

– És áldozatnak nevezned, ha olykor egy a nemességére büszke család eltávolodna tőlem? – kiáltott fel a fiatal tiszt, villogó tekintettel. – Áldozatnak nevezed, hogy megnyertelek magamnak, Constanze? De nem ez a helyzet, mivel azonnal mesélni kezdtem rólad Hansnak, és ő ugyanolyan szívélyes maradt, amilyen mindig is volt. Csak az öreg kamarás úrban és beképzelt feleségében maradt meg továbbra is a régi beképzeltség.

– És a lányuk? Nemrég találkoztam vele, és udvariasan köszöntem neki, de nem vette magának a fáradságot, hogy visszaköszönjön.

– Talán nem ismert meg.

– Ez persze furcsa lenne – válaszolta elmosolyodva Constanze. – De hagyjuk ezt, Bernhard, azt hiszem, egy ilyen semmisség árnyékot vetne a lelkemre, vagy borússá tenné a bol-

dogságomat. Te itt vagy nekem, Bernhard, és tiszta szívemből szeretlek, és azt is tudom, hogy viszonzszeretsz. Meg vagyunk mi magunkban, és mit is érdekel bennünket a világ és a társadalom!

– Drágám, kedves Constanze – kiáltott fel Dürrbeck, lehajolva hozzá, és megcsókolva homlokát. – Mennyire boldog vagyok, hogy enyém lehetsz! De ne hidd, vagy félj tőle, hogy amikor már a kedves feleségem leszel, egyesek olyan büszkén fognak viselkedni, mint ahogyan némelyek jelenleg még fellépnek veled szemben. Mindeddig csak a menyasszonyom voltál, és könnyelmű ígéretek már gyakran szegtek meg. Az előkelőségek azonban semmit sem hajlandók megbocsátani, amíg nem biztosak teljesen a dolgukban. Aztán egyenrangúan belépsz soraikba, és majd látni fogod, milyen barátságosak lesznek mindenhol irántad.

– Hagyjuk ezt, Bernhard, ez legyen a legkisebb gondom – mondta a lány elmosolyodva. – Inkább azt mondd meg, hogy most mit határoztál, mert a direktorra már nem számíthatok.

– A direktorra? – nevetett fel Dürrbeck. Valaki, akinek ilyen eszközök állnak rendelkezésére, hogy megszabaduljon a számára terhes látogatóktól, nehezen képzelhető el, hogy tárgyalásba bocsátkozzék. De mit számít ez? Van még egy másik reménységem, és ezt először szeretném megbeszélni egy rátermett ügyvéddel. Nem tudom ugyanis, hogy egy ilyen törvényellenes kikötéssel tényleg leköthet-e. Amennyiben azonban tényleg ez a helyzet, akkor a legrosszabb esetben, ami megtörténhet, kifizetem a kötbért, és ettől még nem fogok elszegényedni. Egyvalamit azonban megígérek: Jövő hónap végén lesz szüleim ezüstitakodalmja, és ugyanazon a napon megtartjuk a mi esküvőnket is. Ezzel megelégszel?

– Drága Bernhardom!

Most azonban mennem kell. Már alkonyodik, és a kedves szomszédságnak a szemben lévő ablakok mögött nem akarok alkalmat adni rosszindulatú megjegyzésekre, miattad, Constanze.

– A két fiatal hölgy odaát szinte már majdnem kitekerte a nyakát, nehogy szem elől té vesszék az ablakunkat – mondta mosolyogva Constanze.

– A Klingenbruch lányok – bólintott Dürrbeck. Ahogyan a városban beszélnek, nincs is más földi táplálékuk, csak a botrány és a pletyka. De most jó éjt, szívecském, tarts ki derekasan most és a még hátralévő rövid idő alatt, és nemsokára ütni fog számunkra a boldogságot jelentő óra, amikor egybekelhetünk, és nem kell egymástól elkülönítve várnunk a sötétedést, hanem együtt örülhetünk neki. Jó éjt, drága, édes szívecském! És még egyszer szorosán átkarolta, majd elfordult, és távozott a házból, boldogan emlékezve erre az órára, amikor zavartalanul beszélgethetett a kedvesével.

A sörözőben

Másnap reggel, éspedig közvetlenül tizenkettő előtt Dürrbeck százados a piacon ballagott, de annyira el volt mélyedve gondolataiban, hogy egyáltalán nem is figyelt a körülötte lévőkre, míg végül meghallotta, hogy a nevén szólítják, és Hans kezét érezte vette észre a vállán.

– Halló, Bernhard – nevetett rá a fiatal Solberg. – Majd' nekimész az embereknek az utcán anélkül, hogy észrevenné őket! Merre tartasz?

Amint Dürrbeck felnézett, felismerte a barátját, aki belekarolva Rauten grófba, jövődő sógorába, állt előtte, vidáman nézve rá.

– Mi a helyzet, Hans? – kérdezte barátságosan, miközben jó-maga formálisan könnyedén meghajolt a gróf felé, aki ezt viszonozva szólította meg: – Szórakozottnak látszol!

– Az is vagyok – válaszolta a fiatalember –, majd csodálkozva még hozzáfűzte: – Az urak nem ismerik egymást? Jövődőbeli

sógorom, Leopold Rauten gróf, von Dürbeck százados, régi, fiatalkori barátom.

– Abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy néhány alkalommal már találkoztunk különböző helyeken, apád házában is, Hans – válaszolta Rauten mosolyogva.

– Úgy van, sőt, egy alkalommal, ha jól emlékszem, abban a szerencsében volt részem, hogy a gróf úrral eljátszhattam egy parti whistet.

– Valóban. A Schaller családnál, ugye?

– Azt hiszem, igen, de merrefelé tartasz, Hans?

– Ha őszinte akarok lenni, be kell vallanom, hogy mindeddig céltalanul kószáltam. Csak úgy flangáltunk, és beszélgettünk erről-arról. Még majdnem teljesen idegenek vagyunk egymás számára, és ennek ellenére nemsokára közeli rokonságba kerülünk. Most azonban megkívántam egy pohár sört, van itt valahol egy jobb hely a közelben?

– Minden bizonnyal, a legjobb, itt van, a közvetlen közelben – mondta Dürbeck. Baumann-nál, az úgynevezett cikóriában.

– Baljós név! – nevetett fel Hans.

– A vendéglőnek azért adtuk ezt a nevet, mert az ember semmirekellő kávét kap náluk, a sör azonban kiváló, és a napnak ebben az órájában a parányi helyiség tele van tisztekkel.

– Kiváló! – kiáltott fel Hans. – Édes istenem, milyen régen nem voltam már egy valódi, igazi sörözőben. Gyere, Leopold, ugye velünk tartasz?

– Be kell vallanom neked őszintén, hogy rossz sörívó vagyok, nem vonzódok iránta, és különösen délelőtt nem kívánom – mondta Rauten gróf.

– Van náluk kiváló portói, vagy sherry is – szólt közbe a százados.

– Ha tényleg így van, akkor semmi kifogásom ellene – egyezett bele a gróf, jöllehet még mindig valamelyest tartózkodóan. – Csak egy áldatlan füstfelhőbe fogunk betérni, aztán a szagtól meg alig lehet megszabadulni.

– Aha – nevetett fel Hans. – A mamától és Franciskától tartasz, amikor hazamegyünk ebédelni. Ugyan már, a levegő majd mindent kiszellőztet, különben is, egy kicsit hozzá is szokhatnak. Az ördögbe is, nekem egyáltalán eszembe sem jutna, hogy kegyelmes anyám érzékeny idegei miatt annyira feszélyezzem magam, hogy házon kívül se merjek elszívni egy szivart, te pedig jól tennéd, Leopold, ha Franciskát kezdettől fogva nem kényeztetnéd el ennyire! Később egyszer egy barátot viszel haza magaddal, aki talán ugyanolyan szívesen dohányzik, mint én, és nem tudsz neki olyan helyet mutatni, ahol folytathatja élvezetét, mire kellemetlenül érzi magát, és legközelebb nem jön el.

– Tehát úgy véled, hogy egy valódi dohányzófülkét kellene kialakítanom?

– Hát persze, ez tartozéka minden háztartásnak, és ha valaha megházasodok, szerződésben fogom kikötni, hogy a házban mindenhol dohányozhatok, mert sehol sem akarom feszéjzve érezni magam.

– Nos, hát tudod Hans, addigra talán megváltoztatod a nézeteidet, és az is lehet, hogy igazi papucsférj lesz belőled – válaszolta elmosolyodva a gróf.

– Ez persze lehetséges, de nem nagyon valószínű. Bernhard, hol van az a cikória vendéglőd?

– Itt van közvetlenül előttünk a Baumann, a cégtábla ott van a bejárat felett. Szerettük volna, ha cégtáblaként egy cikória növény képét helyezné ki a bejárat fölé, még azt is felajánlottuk, hogy ingyen a rendelkezésére bocsátjuk, de nem volt hajlandó rá, mert a név nem tetszett neki, sőt azt állította, hogy az egész városban nála lehet a legjobb kávé kapni. De már itt is vagyunk – és ezzel a másik kettő előtt belépett az ajtón, hogy mutassa nekik az utat. Egy meglehetősen tágas helyiségbe vezette be őket, ahol azonban

sűrű, kevert dohányfüst gomolygott feléjük, és látszott, hogy kis hivatalnokok, és polgárok társasága tölti meg a helyiséget.

– Ide? – kérdezte Rauten gróf, csodálkozva nézve Dürrebeck századosra.

– Itt csak átmegyünk, a mi lokálunk odaát van – hangzott a válasz.

– Úgy gondolom, jobb helyünk lenne Brinken a Sarokablakban – jegyezte meg a gróf.

– Itt is jól fogja érezni magát – mondta nevetve Dürrebeck –, akinek nem kerülte el a figyelmét, hogy a gróf kellemetlenül érzi magát ezen a helyen. – A túloldalon van a mi ajtónk – majd az asztalok között átfurakodva nemsokára el is érték a valamivel kisebb, de csinosan berendezett lokált, ahol anélkül, hogy zártkörű társaságot képeztek volna, de szinte csendes egyetértésben foglaltak helyet a helybéli garnizon tisztjei, valamint barátai, leginkább fiatal nemesek, hogy megigyanak egy pohár sört. Persze néha előfordult, hogy egy-egy idegen is betévedt, de mivel a többi vendég a legcsekélyebb mértékben sem vett tudomást róla, hamarosan kezdte magát kellemetlenül érezni, és nem maradt sokáig.

Dürrebeck számos ismerősre lelt, bemutatta nekik az urakat, és a többiek gyorsan és készségesen csináltak helyet a nagy, kerek asztal körül. Az új vendégek érkezése miatt megzavart társalgás hamarosan ismét élénken folytatódott. Érdeklődési köreik meglehetősen azonosak voltak, hasonló hajlamokkal és nézetekkel, és megfelelő téma sohasem hiányzott a társalgáshoz.

A rövidesen felszolgált bajor sör egyébként kiváló volt, Rauten gróf egy pohár sherryt rendelt, a beszélgetés pedig egy pompás arab mén körül forgott, akit az egyik magasabb rangú tiszt vett jelentős összegért, és magával hozta. A lóval kapcsolatos vélemények megoszlottak, de maradtak a témánál. Néhányan az árát is megnevezték, kétszáz Lajos aranyról volt szó, potom ár egy ilyen lóért, miközben mások felfedezni vélték a ló hibáit, és kifejezték azon nézetüket, hogy a vevő át lett vágva, és a kárt rövidesen maga is fel fogja fedezni.

A lokál ablakaira kék drótháló volt szerelve, így belülről az utcán járkálókat látni lehetett, de ami bent történt, az kívülről láthatatlan maradt.

Néhány fiatal tiszt felugrott és kinézett. A vendéglővel srégen szemben két fiatal, igen csinos lány haladt, akik azonban félreismerhetetlenül pontosan tudták, hogy belülről figyelik őket, mert nevetgélve és kuncogva pillantást vetettek, bár csak szerényen és futólag, de többször is a kék drótháló felé.

– Pompás két leányzó – jegyezte meg az egyik hadnagy –, becs szóra egészen pompásak, és a természetük...

– Kik azok? – kérdezte egyikük, és igyekezett, bár megkésve egy pillantást vetni feléjük.

– A Klingenbruch lányok. És az idősebbik teste, hű!

– Tényleg csinos lány – jegyezte meg a másik –, de mesébe illően kacér.

– Erről nincs tudomásom – jegyezte meg von Wöhfen hadnagy, kissé rekedtes hangján.

– Hahaha – nevetett fel egy másik. – Wöhfen úgy fut utána, hogy térdig kopik a lába rajongásában.

– Badarság – válaszolta Wöhfen. – Rajongás? Az én helyemben ugyanezt tennétek.

– A te helyedben? Ezt hogyan kell érteni?

– Hm – nevetett fel von Wöhfen árnyalatnyi zavarral. – Túl diszkrét vagyok ahhoz, hogy többet is elmondjak nektek, mint amennyit tudnotok kell.

– Münchhausen – csak semmi vadásztörténet!

– Még nem is mondtam semmit! – válaszolta von Wöhfen zárkózottan.

– Ha tényleg megkapják az örökséget, talán megéri a fáradozást – vetette közbe egy fiatal százados –, azonban... – de ebben a

pillanatban hirtelen elhallgatott, mert a megnyíló ajtóban ott állt a kisöreg Klingenbruch alezredes, és szórakozottan körülnézett a szűk helyiségben.

– Jó reggelt, uraim, már ennyien ilyen korán?

– Jó reggelt, jó reggelt, alezredes úr – harsant fel mindenfelől, és az urak még jobban összehúzódtak, mivel a másik asztalnál kivételesen néhány civil foglalt helyet, közülük az egyik egy idegen, így kénytelenek voltak magukhoz befogadni az alezredest, akit egyébként mindenki kedvelt.

A kisember valóban rendkívül kedvelt volt bajtársai között, és ha jó kedve volt, ami ritkán maradt el, a szobácska gyakran zengett a kis társaság hangos nevetésétől.

Az, hogy az alezredesné szintén derült volna, ha meghallja férje goromba vicceit, persze már más kérdés.

Hans hamar összeismerkedett az alezreddessel, akit Dürrbeck bemutatott neki, és mellette foglalt helyet. Klingenbruch még gyermekként ismerte meg, és őszintén megörült annak, hogy ismét találkozhatnak.

Rauten gróffal is találkozott már, és a beszélgetés hamarosan megint általánossá vált.

A másik asztalnál egyébként egy egészen sajátos csoport ült, éspedig nem csekélyebb személyek, mint Obrichter könyvelő hosszú, barna kabátban és fehér nyakkendővel, a sógora, Bollig pénztáros, egy teljesen kiszáradt emberke, aki alig látszott ki magas, fekete nyakkendője mögül, és időnként teljesen eltűnni igyekezetet mögötte, és még egy harmadik személy is, aki egyáltalán nem illett a másik kettőhöz, legalább is minden vonatkozásban különbözött tőlük.

Mister Hummel, ahogyan magát nevezte, a pénztáros unokaöccse volt, és éppen frissen és melegen tért vissza Amerikából, még egy hét sem telt el azóta, hogy megérkezett Rhodenburgba, hogy meglátogassa rokonait. Magától is rátalált a tisztek szobájára, és ott foglaltak helyet, mivel a másik helyiségben már nem volt

szabad szék. A másik két úr sohasem mert volna ide bejönni. Mr. Hummel azonban szabad amerikai állampolgár volt, bárók és grófok pedig nem érdeklik őt, biztosította erről nagybátyját, annak legnagyobb döbbenetére.

Annál a másik asztalnál egyedül Mr. Hummel vitte a szót, és Hans, aki a mellettük lévő asztalnál a legközelebb ült hozzá, és elég jól ismerte az ilyen fickókat Észak-Amerikából, pompásan szórakozott azon, ahogyan a német-amerikai förtelmes németiségét hallgatta, ami a rokonokat még inkább ledöbbsentette.

Alacsony termetű, de zömök alak volt, öklei láthatóan arról tanúskodtak, hogy a maguk idején, durván és fáradhatatlanul igénybe voltak véve. Arca simára borotválva, pofaszakállja sem volt, csak állkapcsa alatt meredt előre egy kefeszerű, rövidebbre nyírt szakáll, ami arcának kiálló alsó ajkával valami dacos kifejezést kölcsönzött. Egész lényében volt valami sajátos nyugtalanság, ami elég feltűnő volt a könyvelő nyugodt öntudatossága mellett, ép-púgy, mint ahogyan elütött nagybátyjának, a pénztárosnak hallgatag, de elragadtatott csodálkozásától. A pénztáros nem kevésbé büszke is volt unokaöccsére, egy igazi amerikaira, aki annyira épp most kelt át a tengeren, hogy még sósvíz szaga is volt. És hogyan tudott mesélni, micsoda figyelemreméltó kalandokat élt át, és Kaliforniában is járt, és igazi kaliforniai aranyat tartott magánál, babszem méretű darabokat a mellényzsebében!

A két öregúrnak, akik számára Amerika még mindig gyerekkori fantasztikus meseként élt emlékezetében, és rokonuk a különös, idegen szavakkal kevert beszédmódja is imponált nekik. Mindössze hat évig volt Amerikában, de a német nyelvet már majdnem teljesen elfelejtette. Igent vagy nemet már egyáltalán nem ejtett ki, csak yes és no hangzott el, aminek jó volt a hangzása, hiszen az ember ezt is megértette, és csak ritkán kerültek elő olyan mondatok, amin sem a pénztáros, sem a könyvelő nem tudott kiokosodni.

– Well – válaszolta Mr. Hummel a könyvelő kérdésére, amikor azt tudakolta, hogy az indiánok haragudtak-e rájuk, akiket az itthoni vásárokon és piacokon természetesen mindig csak egyen-

ként és félig-meddig már megszelídítve láthatott, hiszen ez más-ként nem is lehetett. – Well, Mister, valóban így van, bárhová is kerülnek – vélekedett Mr. Hummel. – A vörös bőrű olykor egészen treatable, néha azonban csámcsognak.

– Micsoda? – kiáltott fel a könyvelő elcsodálkozva, és Hans, aki ekkor éppen arrafelé nézett, kénytelen volt elfordulni, hogy felnevetve el ne árulja magát.

– Csak azt akartam mondani, hogy közöttük vannak jók és rosszak is, just about, mint közöttünk is.

– Érdekes, nagyon érdekes – jegyezte meg a pénztáros, közben folyamatosan a fejét csóválva. – Ilyesmi itt még sohasem volt. De amit még kérdezni akartam, Philipp, nyílegyenesen jöttetek át a tengeren?

– Nu of course, persze. Hogyan másként?

– És éjszaka is mindig? – Kérdezősködött tovább a pénztáros, akinek csak homályos elképzelései voltak, az is lehet, hogy odakint nincs utcai világítás.

Az amerikai felnevetett. – De uncle Tobias – hogy gondolod, éjjel ki kellett volna kötnünk egy postaállomásnál?

– És a kapitány mindig személyesen ott van?

– Yes, to be sure.

– És útközben főznek is, Obrichter – mondta a pénztáros kioktató hangon a rokonának. Hát ez tényleg érdekes.

– És aranyat is keresett Kaliforniában? – kérdezte a könyvelő, akinek feltehetően csak homályos elképzelése lehetett arról, ezt hogyan csinálják, talán úgy, mint amikor valaki errefelé elveszít egy öt garasost.

– Yes – válaszolt igenlően Mr. Hummel. – Ráadásul az aranymosás nagyon nehéz munka.

– Igen – egészítette ki a pénztáros. – Az arany a legnehezebb a fémek között.

– Oh, about that – nevetett fel Hummel. – Azzal nem lett volna semmi gond, mert ami aranyat ténylegesen megtaláltunk, az elég könnyű volt, de a mosót nehéz működtetni, és az örökös csá-kányozás és lapátolás. Az ördög vinné, hamarosan elegendő lett belőle, és egy store megnyitása volt a megoldás.

– Egy micsoda Mr. Hummel? Mit nyitott meg? – kérdezte a könyvelő.

– Egy store-t egy boltot, ahol groceries-t meg hasonlókat árultam.

– A könyvelő a fejét csóválta. Most megint nem tudta, mit jelenthet a große Reis, mert ő legalább is így értette, és mégiscsak szégyellte hogy örökösén bevallja tudatlanságát. Arra mégsem gondolhatott, hogy mazsoláról lehet szó.

– Komámuram, megmutatta már magának az aranydarabokat? – kérdezte a pénztáros. – Mutasd csak meg, Philipp, tényleg valódi arany hever ott, szanaszét a földön. Ó, bárcsak itt is tudnánk egy ilyen helyecskéről, odamehetnénk és keresgélhetnénk! Mégiscsak furcsa, hogy a Jóisten csak ott szórta szét, ahol a vademberek és bestiák élnek. Pont olyan, mintha örként rendelte volna őket oda, hogy vigyázzanak rá.

Mr. Hummel közben mellényzsebéből előszedett néhány szemcsés aranydarabkát, és miközben ezzel volt elfoglalva, maga mellé köpte a földre az undorító dohánylét.

Természetesen dohányt rágott, hiszen az emberek nem tartották volna valódi, igazi amerikainak, és ajkai körül a sárga csík is kedvelt szokásáról árulkodott.

Mr. Hummel ekkor néhány nagyobb darabot úgy tartott a kezében, hogy azok a legközelebbi asztalnál is láthatóak voltak, ha a tiszt urak erre fel akartak volna figyelni. Elég hangosan az értéküket is megemlítette, de sikertelenül. Fel sem figyeltek rá, és amint a könyvelő és a pénztáros már eléggé kicsodálkozták magukat az aranyon, kénytelen volt ismét a zsebébe dugni.

Közben már fél egyre járt, és a két hivatalnoknak be kellett tartania az ebédidőt. A könyvelő ekkor kétségbeesett elhatározással jobb mellényzsebébe nyúlt, mintha az a merész szándéka lenne, hogy az egész cechet kifizesse, legalább is Mr. Hummel így gondolta, bár a könyvelőnek eszébe sem jutott volna, hogy a saját pohár söre mellett a többit is kiegyenlítse.

– Stop! – szólalt meg erre az amerikai, és a könyvelő ilyen körülmények között szívesen abbahagyta a mozdulatot. That’s my business, Kellner, mennyivel tartozunk, és az elképedt fiúnak, miközben a tisztek asztalánál épp egy fiatal, csinos lány szolgált fel, az asztalra dobott egy dupla sást, azaz egy húszdolláros aranyat.

– Hahaha – nevetett fel amaz zavartan, mivel nem ismerte az érmét –, ilyen pénzt mi itt nem fogadunk el.

– Nem fogadjátok el? Úgy? – mosolyodott el Hummel úr. – Amit a paraszt nem ismer, azt nem kis zabálja meg. Of course a papírvacakot azt elfogadjátok, mi?

– Papírpénzt? Természetesen.

– Úgy? És how much is the damage?

– Hogy mondja? – kérdezte a fiatal fickó elképedve.

– Mennyibe kerül az egész?

– Az összezt akarja fizetni?

– Hát ez magától érthető. Csak nem képzeled, hogy ezért a potomságért mindenki külön-külön a zsebébe nyúljon?

– Hat pohár sör, összesen tizenkét ezüst garas.

– Hát ez szinte semmi – mondta Mr. Hummel, egy porosz tallért az asztalra dobva. – Komám, ez itt Németországban elképesztően olcsó. Kaliforniában ennyiért még egy snapszot sem kaptam volna. A többit tartsd meg – kiáltotta az igencsak meglepett pincérnek, amikor amaz a tallérból vissza akart adni, és a

könyvelő, aki feltehetően ekkora borralalóról még sohasem hallott, döbbenten megjegyezte:

– De drága Hummel uram, tizennyolc garast visszacapott volna!

– Azt tartsa meg magának a pincér – válaszolta közömbösen, miközben a pénztáros is zavartan dörzsölgette a kezeit, mivel egy ilyen pazarlás felfoghatatlan volt számára, bár erről itt nem szeretett volna nyilatkozni.

Mr. Hummel felállt, és miközben a kabátját gombolta, tulajdonképpen azon bosszankodott, hogy a tiszt urak ügyet sem vetettek rá, pedig szerette volna, ha nagyra tartanák, hogy éppen most érkezett frissen Amerikából. Végigpillantott a kerek asztal körüli vendégeken, akik közül néhányan már szintén indulni készültek. Az alezredes esetében is már legfőbb ideje volt, hogy a hazatérésre gondoljon.

Tekintete megakadt az egyik arcon, mely ismerősnek tűnt számára. Hasonlókat mindenfelé talál az ember, és más körülmények között talán nyugodtan elment volna mellette. Jelen esetben azonban tényleg alkalom kínálkozott arra, hogy éppen ezzel a stuck up népséggel, ahogyan magába nevezte őket, beszédbe elegyedjen, és minden további nélkül odalépve az érintetthez, hiszen ezer ördög, mégiscsak amerikai polgár volt, és amit gondolt, azt minden további nélkül ki is mondta, megszólította: How do you do, Sir? Nem ismerjük mi egymást?

Rauten gróf volt a megszólított, aki persze elcsodálkozott, de a legnagyobb nyugalommal nézett fel rá.

– Hozzám szólt?

– Yes, beg your pardon – válaszolta Mr. Hummel, valame-lyest mégiscsak elképedve az előkelő megnyilatkozáson. – Az arca olyan ismerősnek tűnik számomra. Nem járt Amerikában?

– Sajnálom – mondta Rauten gróf nyugodtan. – Abban a szerencsében még nem volt részem. És maga járt már Indiában?

– No – mondta Mr. Hummel meglepetten. – Oda még nem jutottam el. Maga viszont nagyon hasonlít valakire.

– És ki lenne az? – kérdezte a gróf, annyi fáradságot sem véve, hogy felnézzen az idegenre. Csak kezébe vette pohár sherryjét, és lassan szürcsölni kezdte, miközben az egész asztalnál elakadt a beszélgetés, és a tisztek mosolyogva néztek egymásra.

– Yes damn it – mondta Mr. Hummel zavartan, a neve most hirtelen nem jut eszembe.

– A nevem Rauten gróf. Talán ismerne?

– Rauten gróf? No, bless my soul, hát akkor nem a megfelelő fa alatt ugattam. Excuse me, Sir, a nevem...

– Arra egyáltalán nem vagyok kíváncsi – mondta a fiatal gróf olyan száraz, elutasító hangon, hogy Hans majdnem a képébe nevetett. Mr. Hummel azonban ezen annyira kiakadt, hogy zavartan meghajolt és saját magán és az egész világon bosszankodva, mivel nem kerülte el a figyelmét, hogy mindez mosolyt csalt a többiek arcára, feltette a kalapját, és minden további nélkül elhagyta a helyiséget. Két rokona alig érte utol az ajtónál.

– Hát ez pompás volt – nevetett fel Hans, amint az urak elhagyták a helyiséget. – Pompásan lekezelted, Rauten. Ismerem az ilyesfajta németeket, akik egy ideig az államokban kószáltak és kerestek néhány tallért. Aztán el akarják játszani az amerikai, és nincs is ennél szánalmasabb.

– Ellenszenves fickó – jegyezte meg a gróf közömbös hangon. – Úgy rága a bagót, mint egy matróz. Pfuj, már a közelsége is visszataszító volt számomra.

– Vele szemben most már biztonságban vagy, a közeljövőben bizonyára nem fog megint megszólítani – mondta Hans. – Tehát indulunk, uraim?

Minden polgári családban legalább is, elérkezett az ebédidő, és a legtöbb tisztnek, akik kifőzdében vagy hotelben étkeztek, szintén be kellett tartaniuk az ebédidőt.

Hans von Solberg, von Dürrbeck százados és Rauten gróf élénken társalogva kószáltak még egy ideig. Rauten gróf megkérdezte Hanst, hogy az összes amerikai ilyen kellemetlen személyiség-e, mit az a példány, akivel a vendégőben találkoztak, Hans pedig élénk beszámolót tartott néhány ilyen teljesen amerikanizálódott németről. Az élénk beszélgetés közben nem vette észre, hogy a keskeny járdán szembe jött vele egy kistermetű, nyomorék férfi, Mux, Püster jegyző írnoka, aki kénytelen volt megpróbálni, kitérni előle, de a következő ház falának nyomta. Hans észre sem vette őt, és nekiment úgy, hogy a kis púpos embert majdnem fel lökte, de máris odaugorva hozzá megállította, és felkiáltott: – Ó, ezer bocsánat, fájdalmat okoztam önnek? Nem volt szándékos. – Jóindulatúan megragadva a kis ember kezét szívélyesen megrázta.

– Ó nem, egyáltalán nem, köszönöm önnek – válaszolta Mux zavartan, elvörösödött arccal. – Nem okozott fájdalmat. – Elváltak, majd elsietett lefelé az utcán.

– A púpost majdnem eltapostad – mondta nevetve Rauten.

– Szegény kis ember – jegyezte meg Hans. – Ügyetlen voltam. Szívesen adtam volna neki valamit, de túl tisztességesnek látszott.

– Na, még az hiányzott volna! – vélekedett a fiatalember. – Bocsánatot kértél tőle, az nem volt elég? Ő meg miért nem tért ki? Az utca elég széles.

Hans erre nem válaszolt semmit, a beszélgetés ezzel abbamaradt, Dürrbeck pedig a következő sarkon másfelé indult. A másik utcasarkon még ott állt Mux, és előbb még elvörösödött arca most sápadt volt, mint a viasz, és szemével addig követte a fiatal gavalérokat, míg lehetséges volt. Amint eltűntek látóköréből, elfordult, és néhány világos könnycsepp gördült le az arcán.

Vizit

A Solberg házban vége volt az ebédnek, felszolgálták a kávé, és Hans a pompás, meleg áprilisi napon kiült a nyitott teraszra, hogy ott szívja el a szivarját. A kamarás úr tanácsán és anyja könyörgésén, hogy próbáljon meg leszokni a szivarozásról, mivel szokása nem kellemes, csak nevetett. A királyi fenség szintén nem tűri a közelében ezt a rossz szokást, a szagát sem tudja elviselni.

– Akkor ő maga ne szokjon rá a dohányzásra! – vélekedett Hans tényleg profán módon. – De fel sem foghatom, mama, miért kellene, hogy ez feszélyezzen engem.

– De hát a királyi fenség...

– Lehet akármilyen jóságos úr, de nekem mi közöm van hozzá?

– És ha magához parancsol az udvarba?

– Komolyan, mama, nekem nem lehet parancsolgatni, mivel nem vagyok vele szolgálati viszonyban, és különben sem áll szándékomban, hogy bemutassanak neki, mint ahogyan azt sem tudom, hogy az uralkodónak számít-e a társaságom. Ezzel az ilyesfajta társalgások rendszerint félbe maradtak anélkül, hogy a kívánt hatást elérte volna a fiánál. Élvezetében nem hagyta zavarni magát, és miközben Rauten gróf Franciskával a terasz előtt egymásba karolva sétáltak, élvezettel fújta a kék füstöt a levegőbe, kortyolgatta hozzá a kávéját, és az előtte lévő asztalon heverő újságokban és magazinokban lapozgatott.

A szülők ebéd után szokásuk szerint egy kis alvásra, rövid időre visszavonultak, de ez nem tartott sokáig, és amint az anya néhány perccel a férje előtt vörös folttal a bal orcáján megjelent a teraszon, rögtön így szólt Hanshoz: – Ah, fiam, amit elfelejtettem megemlíteni ebéd közben: Csütörtökre meghívtak bennünket Schallerék teázni és táncolni.

– Remélem, engem nem, mama – kiáltott fel Hans döbbenten.

– De bizony – erősítette meg anyja az elhangzottat. – Sőt azt hiszem, hogy elsősorban vagy főként miattad rendezik, hogy kissé bevezessenek téged a társaságunkba.

– De hogy jövök én ehhez, mama? Hiszen nem is ismerem ezeket az embereket, és őszintén be kell vallanom neked, nincs is különösebb kedvem hozzá, hogy nagy ismeretségekre tegyek szert, legalább is most kezdetben még nem. Hosszú éveken keresztül örültem annak, hogy az első hónapokat teljes nyugalomban, az otthon békés csendjében tölthetem el veletek, és most az egész elképzelésem odavan! Franciska teljesen eltávolodott tőlem, már csak a vőlegényével törődik. A szerelmesek alapvetően, ez általánosan ismert tény, nyomorúságosan rossz társasági lények, így a csendéletnek teljesen vége, és a nyakamba szakad ez az egész társasági nyomorúság, amibe egyébként is egyáltalán nem passzolok bele. Elnyel, és felemészt bennünket.

– Hans, megválaszthatnád a szavaidat. Döbbenetesen eldurvultál odakint – válaszolta erre az anyja.

– Schallerékről beszéltek? – kérdezte a kamarás úr, aki ekkor csatlakozott hozzájuk – szemüvege felett Hansra nézve.

– Igen – válaszolta az anya. – Úgy tűnik azonban, hogy Hansnak semmi kedve hozzá...

– Ez tényleg így van, papa.

– Másképp azonban nem lehet – jelentette ki hatalmi szóval az apa. – Nagyon le vagyunk kötelezve Schalleréknek, Rauten gróffal is az ő közvetítésükkel ismerkedtünk meg. Mindig olyan barátságosak voltak velünk szemben, hogy ezt a meghívást egyáltalán nem utasíthatjuk el anélkül, hogy megsértenénk őket, és magától érthető, hogy te sem hiányozhatsz. Így viszont feltétlenül szükséges, hogy azonnal bepótold, amit már régen nem lett volna szabad elmulasztanod: Azt ugyanis, hogy meglátogatód őket.

Hans mélyen felsóhajtott. – Már kezdődik – mondta rezignáltan. Alig tettem a lábam a hazám földjére, és máris hallom, mi

illik és mi nem illik, és mi az, ami feltétlenül szükségesnek és ajánlatosnak tűnik. Papa, attól tartok, hogy az unalmas elvárásaitokkal hamar megint a határon túlra űztök engem.

– De kedves fiam – szólalt meg megint a kamarás úr, aki képtelen volt felfogni az ilyesfajta nézeteket, mivel a szükséges viselkedési formák megfigyelését az anyatejjel együtt szívta be –, ha az életben figyelmen kívül hagynánk mindent, amire ügyelni kell, mivé alakulna az emberi társadalom? Durva, össze-vissza kavargó tömeggé, és ami nem tetszik nekik, azt lábbal tipornák. Ez így nem megy, és bár lehet, hogy egy köztársaságban vagy a kannibálok között megfelelő, de egy civilizált és szigorú törvényekkel szabályozott és törvénytisztelő országban nem jutnál messzire.

– De drága apám, nem igazán értem, mi köze van ehhez a civilizációnak és a törvényeknek. Embereket, akiket kedvelünk, és jól érezzük magunkat a társaságukban, szívesen keressünk fel, és minél gyakrabban találkozunk velük, annál jobb, és akikkel nem ez a helyzet, rendben, velük szemben is illedelmesek és barátságosak vagyunk, amennyiben érintkezésbe kerülünk, de nem keressük a közelségüket. Szavamat adom, papa, hogy ebben az esetben nem lenne annyi társasági érintkezés, de sokkal barátságosabbak, és ami még ennél is fontosabb, őszintébbek lennének a viszonyok, és ezen kívül a társasági hazudozás is elmaradna.

– Társasági hazudozás egyáltalán nincsen, fiam – mondta, von Solbergné, valamelyest metsző hangon. Egyszerűen csak utánazod az ócska stílust, amivel bár a színházban lehet hatást kelteni, különben meg egyáltalán nem igaz.

– De drága mama – nevetett fel Hans jóindulatúan –, ki is jelentkezett be nálad tegnap reggel? Az idős Pankenstein dáma. És ki volt az, aki elutasította heves és döbbenetes fogfájásra hivatkozva, miközben olyan egészségesen és élénken ült az asztalnál, amennyire csak lehetséges?

– De az az öreg hölgy olyan borzalmas – válaszolta a kegyelmes asszony, és láthatóan nem tetszett neki, hogy Hans éppen

ezt, az emlékezetében még frissen megmaradt példát említette meg. – Te pedig ezenkívül tudod, hogy előző nap tényleg heves fogfájásom volt...

– Igen, mama...

– És azt is, hogy abban a pillanatban nagyon el voltam foglalva.

– Pasziánszoztál.

– Kiállhatatlan vagy, Hans, és tényleg úgy elvadultál a te Amerikádban, hogy talán évekre lesz szükség, hogy valamelyest sikerüljön ismét helyretenni. Jelen esetben azonban határozottan kérlek, hogy engedelmeskedj nekünk, különben nagyon megsértene engem és apádat, és Franciskának és Rautennek sem volna kellemes. Valóban kedves emberekről van szó, némely vonatkozásban kicsit excentrikusak, de különben derék, megbízhatóak, és tényleg áldozatkész kedvességgel vannak irántunk. Annyira kevésbé kedvelsz bennünket, hogy képes vagy visszautasítani egy ilyen csekély kedvességet?

– Kedves, drága anyám, ezzel teljes vereséget mértél rám, és most már a kisujjad köré tudsz csavarni. Látnod kell, milyen szívélyes leszek Schallerékkal szemben, és még ma délután meg fogom látogatni őket.

– A holnapi nap tulajdonképpen alkalmasabb lenne.

– Nekem azt mondták, hogy az úri népség itt a városban legszívesebben a színházi előadás előtt fogad látogatókat – vélekedett Hans. – Abból a szempontból ez praktikus is, mert így mindig van megfelelő kifogás, hogy a látogatás ne nyúljon el hosszasan. Aprópó, mit is játszanak ma este?

– „Róbert, az ördög” című darab megy, de nem tudom hogy megnézem-e – válaszolta az anya.

– Ó, tényleg, mama, Blendheim kisasszony állítólag egészen csodálatosan énekel – kiáltott fel Hans.

– Tényleg tűrhető hangja van – válaszolta von Solbergné, valamelyest tartózkodó hangon –, de a darab nem kellemes és finom, mert túl szenvedélyes.

– Hogyan lehetséges – kérdezte Hans némi szünet után, mivel közben másra gondolt –, hogy Dürrbeck százados... vagy történt valami? Valami kifogásotok van ellene? Már kétszer kértem, hogy látogasson meg, de kitérő választ adott, és úgy vélekedett, hogy erről később majd beszélünk. Tehát valaminek mégiscsak történnie kellett...

Az, hogy már nem látogat meg bennünket, annak kétségtelenül illendőségbeli, udvariassági oka van – válaszolta von Solbergné méltóságteljesen. Társadalmi helyzetéről oly mértékben megfeledkezett, hogy eljegyzett egy színésznőt, így természetesen a továbbiakban az ő köreiben kell barátokat keresnie magának, és neked is azt tanácsolom, Hans, hogy legalább te ne keresd fel őt.

– Dürrbeck derék, pompás ember, olyan egyszerű, olyan természetes és olyan szívélyes...

– Ez lehetséges, de...

– Csak nem sértettétek meg?

– Még, hogy megsértettük volna? Isten őrizz! Mindössze annyi történt, hogy amikor elküldte nekünk az eljegyzéséről szóló értesítést, nem válaszoltunk rá.

– De édes istenem, ez feledékenység is lehet! – kiáltott fel Hans. – Ha valamelyik barátom értesítést küldene nekem az eljegyzéséről, előfordulhat, hogy én sem válaszolnék rá, de ennek ellenére tiszta szívből örülnék neki.

– Mint már említettem, te teljesen elvadultál – válaszolta az anyja. – Úgy tűnik, mindent elfelejtettél, ami a társasági érintkezésekre vonatkozik. Von Dürrbeck százados azonban otthonos az ilyen kérdésekben. A történetek alapján pontosan tudja, hogy a továbbiakban nem kívánunk érintkezni vele, és ezért bölcsen attól is eltekintett, hogy a menyasszonyát bemutassa nekünk.

– Mama, ne vedd tőlem rossz néven, de korábbi időkből még jól emlékszek arra, hogy különösen énekeseket és énekesnőket, vagy ügyes művészeket a legmagasabb körökbe, sőt még az udvarba is meghívták.

– Ez az eset fiam teljesen más és eltérő – jegyezte meg a kamarás úr, aki lehorgasztott fejjel az utóbbi negyedórán a hivatalos közleményeket olvasta, mivel csak hivatalos dolgokat szokott olvasni, és testtartásán a legcsekélyebb mértékben sem változtatott, csak a szemüvege felett pillantott fel a fiára. – Az ilyesfajta úgynevezett művészeket és művésznőket persze alkalmanként megtiszteltetésként meghívják a számukra egyébként elérhetetlen körökből, ez azonban nem barátságot feltételezve történik, hanem művészetükkel kell produkálniuk, amiért a háztól megfelelő honoráriumot kapnak. Mi azonban semmi esetre sem várjuk el, hogy eljegyzési vagy más családi értesítéseket küldjenek számunkra.

– A művészetet azonban mostanában sokkal többre értékelik, mint korábban. Hát nem vettek feleségül az utóbbi időben hercegek művésznőket?

– Ezt én nem ítélem el – válaszolta a kamarás úr, a vállát vonogatva. – Ez az ő dolguk, és a véleményemet sem kérték ki soha, különben nem történt volna meg néhány felelőtlenség.

– Dürrbeck valódi nemes és tisztességes ember, apám.

– Ezt a legcsekélyebb mértékben sem vonom kétségbe. Magam is kedvelem őt, és azt is tudom, hogy a királyi fenség is nagyra tartja, azonban...

– Azonban?

– Talán kínos pillanatokhoz vezetne, ha bensőséges társasági kapcsolatot tartanánk fenn – válaszolta a kamarás úr. Még ha túl is tenném jómagam bizonyos dolgokon, de mi mégiscsak válogatott körökben mozgunk, és kerülnünk kell minden rosszindulatú megjegyzést, különösen az én helyzetemben. Nekem nincs semmi kifogásom a polgársággal szemben, tiszteletben tartom őket, még

a kézműveseket is, amennyiben mindegyik marad a saját szférájában, és betartják a velük szemben állított korlátokat, de nem kívánnak társasági kapcsolatba lépni velük. Példát vehetsz a jövőendőbeli sógorodról. Rauten gróf egy igazi gavallér példája, és annyira kifinomult a taktikája, hogy gyakran magam is elcsodálkozok rajta. Éppúgy, mint testünkben a vér, az a társaságban a taktika, ami végső soron az ösztön egy bizonyos fajtája, ha szabad ilyen közönséges szót használnom. Ennek alapján érezzük az adott pillanatban, anélkül, hogy magunk is tudnánk róla, hogy mi illik, és mi nem. Vad és rendezetlen életedben elszoktál ettől. Ez az érzék, mert ezt a taktikát jogosan nevezhetjük hatodik érzékünknek is, még nem alakult ki benned, mert nem volt rá alkalom, hogy megfelelően kifejlődjön.

Hans csendben maga elé mosolyogva fújta a füstkarikákat a kék légbe.

– Azonban nincsenek kétségeim, hogy rövidesen sikerülni fog, ebbe bedolgozni magad – folytatta az apa nyugodtan. – A mi vérünk csörgedezik az ereidben, és anyád, fiam, olyan asszony, erről biztosíthatlak, akiben ez a tulajdonság a legmagasabb szinten kialakult. Kövesd csak őt minden kétséges esetben, melyben tanácsunkat keresed, és ő minden bizonnyal a helyes útra fog vezetni.

– Igen, papa – válaszolta Hans, akinek a taktikáról és illendőségről folytatott eszmefuttatás kicsit hosszasanak tűnt, ezt az órájára pillantva is észrevette. – Ha tényleg meg akarom látogatni Schalleréket, azt hiszem, legfőbb ideje indulnom, mert később kellemetlen lehetek a számukra.

– Ebben igazad lehet, de egyedül akarsz menni? Még be sem lettél mutatva nekik – mondta az apja.

– És miért ne tehetném meg magamban, papa? Szavamat adom neked, már számtalan helyen voltam kénytelen bevezetni saját magam, és nem jártam el rosszul.

– Persze, persze fiam – mosolyodott el a kamarás úr –, ezt el is hiszem neked a köztársaságodban, vagy az indiánok, vagy a

vadak között, de itt más szokások vannak érvényben, és ennek csak örülhetünk.

– Leopold bizonyára elkíséri őt – mondta Solberg asszony. – Azt hiszem, említette, hogy ma ismét látogatást kell tennie náluk.

– Kell! – nevetett fel Hans. – Így fejezitek ki a társasági elvárásaitokat. Látogatást kell tennem, ezt vagy amazt meg kell hívnom, eleget kell tennem ennek vagy annak a meghívásnak. Caramba! Elegem van, ha ismét bele kell gondolnom magam ilyen körülményekbe.

– Mit mondtál éppen, Hans? – kérdezte rémülten az anyja. Mi is volt az a szó –ca...

– Melyik szó, mama?

– A felkiáltásod.

– Ó, caramba – csak úgy hirtelen, régi szokásból csúszott ki a számon.

– És ez egy káromkodás? – kérdezte az anyja, és arcvonásairól le lehetett olvasni a félelmet.

– Nem, mama – nyugtatta meg őt a fia. – Jóllehet odaát rászoktam a dohányzásra, de a káromkodásra nem, mert az persze undorító szokás. A caramba teljesen ártalmatlan szó, amit a spanyol nyelvterületen még a legfinomabb hölgyek is használnak. Ez egy egyszerű felkiáltás csodálkozás vagy öröm esetén.

– Kedves gyermekem, a déli országokban, ahogyan mesélted, a hölgyek is dohányoznak, nekem pedig aligha kell elmagyaráznom, hogy a mi fogalmaink szerint az illendőség milyen mértékét kell ehhez hozzárendelnünk. Persze megnyugtató, ha biztosítasz róla, hogy megveted a káromkodást. A spanyol hölgyeket pedig ne vedd példaként, vagy kérj elnézést, ha mégis a példájukat követed.

– Hívhatjuk Rautent? – kérdezte a kamarás úr.

– Attól tartok, hogy ő és Franciska aligha köszönnék meg nekem, ha most elhívnám őket egy unalmas látogatásra.

– Nem hinném, hogy a látogatás unalmas lenne neki, Hans – biztosította őt az anyja valamelyest ingerült hangon, mert úgy tűnt, hogy bölcs figyelmeztetéseivel csak a levegőbe beszélt. – Rauten jól tudja, hogy mi illik. Úgy veszem észre, keleti szelünk van, és Franciska még nem öltözött fel. Jobb, ha bejön, és magára terít valamit. – Franciska!

– Mama?

– Nem jönnétek be?

A két fiatal megfordult anélkül, hogy a beszélgetést abba hagyták volna, és lassan elindultak a ház felé. Rauten alighogy meghallotta, Hans mihez kéri kíséretét, és máris, ahogyan az anya előre megjósolta, azonnal felkínálkozott, és mivel a két fiatalembernek nem is kellett öltözködni, néhány percen belül már útnak is indultak.

– El sem tudom mondani neked, Leopold – szólalt meg Hans, miután egy rövid ideig hallgatagon mentek egymás mellett keresztül a városon –, milyen különös érzés számomra, miután oly sokáig távol voltam, és mindenféle országban igyekeztem fenn tartani magam, hogy nemcsak változatlanul találom a régi helyet, hanem ugyanazokkal az emberekkel találkozok ugyanazokon a helyeken. Nézd csak ott a túloldalon az ollóköszörűst! Ő természetesen már nem ismer meg engem, én azonban őt sokkal inkább, hiszen milyen gyakran kellett megköszörülnie a késemet, és kisfiúként ott álldogáltam mellette, figyeltem őt, és csodálkoztam rajtra, hogyan tudnak világos szikrák kirepülni a nedves kőből. Nézd csak odaát a pék dagadt feleségét! Mint tíz évvel ezelőtt, ugyanúgy ül most is az ablakában, és zsemléket nyújt ki az utcára, és a kisfiúk lábujjhegyre emelkedve igyekeznek elérni. Az eltelt hosszú évek alatt mindezek az emberek nyugodtan élték tovább megszokott életüket, minden nap ugyanazokat az embereket látták ide-oda járkálni, velem meg mi minden történt ennyi idő alatt! Nem volt neked is ilyen érzésed, amikor visszatértél Indiából?

– Lehetséges, de ez nem tudatosult bennem ennyire, vagy legalább is nem gondolkodtam el rajta – válaszolta a fiatal gróf. – Ilyesmivel csak az ország belsejében lévő kisvárosokban találkozol, ahol a lakosság kisebb ügyletei képezik a lényegét, ami körül minden forog. Tengerparti városokban teljesen más a helyzet.

– Nézd csak, Leopold – folytatta Hans – még mindig régi emlékein ábrándozva –, itt a sarkon volt minden télen a csataterünk, ahol hógolyóztunk, onnan kanyarodott errefelé az iskolába vezető utam, és ezen a sarkon találkoztunk rendszeresen mi, gimnazisták a reáliskola tanulóival, Látnod kellett volna azokat a hógolyókat. A felnőttek közül, aki tehette, dél körül senki sem jött errefelé, mivel nem kíméltünk senkit, annyira veszett fiatalok voltunk.

Rauten gróf felnevetett. – A tulajdonképpeni iskolai életet sohasem ismertem meg, mivel egy informátor oktatott a birtokunkon, egy unalmasan száraz agglegény, játszótársaim pedig egyáltalán nem voltak – válaszolta.

– Szegény barátom – mondta erre Hans. – Ezek szerint szomorú lehetett a fiatalságod, és ki pótolhatná nekünk a fiatalságunkat, ha egyszer már ellopták tőlünk? A világ egyetlen hatalma sem. Az emlékeim talán még majdnem kedvesebbek nekem, mint amelyeket a távoli, szép világban szereztem, és megtekinthettem távol a hazámtól.

– Most azonban dobd el a szivarodat, mert megérkeztünk – mondta a gróf.

– Itt laknak?

– Az első emeleten, majd mutatom az utat. – És ezzel előrement, be a házba, fel a lépcsőn, majd hamarosan egy zárt üvegezett ajtónál meghúzta a csengőt.

– Az uraság itthon van?

– Igen kérem, kit tisztelhetek meg abban, hogy bejelentem?

– Rauten grófot és von Solberg bárót.

– Belépnének addig ide az urak?

A komornyik kinyitotta a nagy sarokszobát, ami feltehetően fogadóteremként szolgált, és tágasabb volt, mint amekkorának kívülről gondolni lehetett volna ezen az emeleten. Ezen kívül igen elegánsan volt berendezve, és legalább is ebben a pillanatban nem volt néptelen, mert von Klingenbruch alezredes egész családjával látszólag szintén néhány pillanattal ezelőtt érkezhettek látogatóba. Az uraság legalább is még álldogálva a falakon lévő néhány olajfestményt nézegette.

– Ó, kedves Rauten gróf! – kiáltott fel az alezredes, amint megpillantotta. Odalépett hozzá, és a kezét rázogatta. – Nagyon örvendek, hogy ismét üdvözölhetem. Hogy van, kedves Solberg?

– Hölgyeim – szólalt meg Rauten gróf – örvendek, hogy találkozhatok önökkel. Engedjék meg, hogy bemutassam barátom és jövődő sógorom, Hans von Solberg urat, aki éppen most tért vissza világkörüli útjáról. Von Klingenbruch úr családja, kedves Hans.

Hans meghajolt a hölgyek felé, és megrázta az alezredes kezét, akinek kövérkés és jóindulatú arca már kezdettől fogva szimpatikus volt számára. – Nemrég már volt szerencsém önt odaát...

– Úgy van – szakította őt gyorsan félbe az alezredes, hiszen ebben a pillanatban semmi kedve sem volt ahhoz, hogy a szerencsétlen söröző a felesége előtt megint említésre kerüljön. – Örvendek, hogy ismét láthatom. Nos, rendesen meghonosodott nálunk?

Hans megspórolhatta a választ, mert éppen ekkor nyílt a középső ajtó két szárnya, és Schaller úr és felesége lányuk kíséretében szeretetteljes mosollyal teljes toalettben beléptek a terembe.

– Hát ez nekem igen nagy örömet jelent! – kiáltott fel Schaller, hosszú léptekkel igyekezve öreg Klingenbruch barátja felé, majd mindkét kezét megragadva rázogatni kezdte. – Hölgyeim, teljes szívből üdvözlöm önöket. Kedves Rauten gróf, isten hozta, mint mindig. És itt?

– Hans von Solberg, kedves báró, aki látogatást óhajt tenni önöknél.

– Kedves Solberg uram, mennyire örvendek, hogy önt, a vándorlásra hajlamos embert itt láthatom minálunk! De hölgyeim, Rosamunda, kedves feleségem, az ifjú Solberg, Katharina, szívecském, íme egy igazi, élő perui! És most, tisztelt alezredesné és kedves ifjú hölgyek, az ön lányai, el sem tudom mondani, mennyire boldog vagyok, hogy szomszédok lettünk, és remélem, hogy jó szomszédságban leszünk, mint ahogyan régi barátok, az ön férje és jómagam között illik.

– De nem foglalnának helyet az uraságok? – mondta Rosamunda, Schaller úr felesége, bár már negyvenes éveiben, de még mindig fiatalos öltözetben, és hosszú loknijaitól sem volt még hajlandó megválni. – Kérem, hölgyeim, kérem, alezredes úr, von Solberg úr, kedves gróf...

Az alezredes egész nap talpon volt, és egy kicsit tényleg elfáradt. Engedett is a kérésnek, és rögvest letelepedett, mert éppen egy hímzett fotel mellett állt, de ugyanabban a pillanatban már fel is ugrott, mintha kígyó marta volna meg, az ülőhely ugyanis elkezdett alatta zenélni, és Gound Faustjából az indulót játszotta, mintha direkt ezért állították volna a szoba közepére.

Hans véletlenül éppen az alezredesre nézett, amikor az helyet akart foglalni, és rémületét és felugrását annyira komikusnak találta, hogy képtelen volt uralkodni magán és felnevetett, de a leghangosabban a két fiatal hölgy, Henriette és Flóra nevettek, miközben von Klingenbruch alezredes még mindig figyelmesen és bizalmatlanul nézte a furcsa székét.

– De ülj le mégiscsak, Klingenbruch! – kiáltott felé von Schaller nevetve. – Mitől félsz egyáltalán?

– Még, hogy leüljek? – kérdezte csodálkozva az alezredes. – Erre a játékdobozra? Csak véletlenül telepedtem le rá.

– Hahahaha – nevetett fel Schaller. – Fenséges vagy, Klinglenbruch, még mindig a régi. De a többi uraság sem foglalt még helyet. Kérem önöket, hölgyeim!

Tény, hogy valamennyien tartottak bármelyik párnázott szék használatától, mert mindegyiknél valami hasonlótól féltek, míg végül von Schaller asszony szavakba öntötte gondolatait:

– Ah, hölgyeim – szólalt meg valamelyest édeskés hangon – kérem, foglaljanak helyet. Az az egyetlen muzsikáló szék a házunkban, a kedves férjem szerencsétlen ötlete, amivel az utolsó születésnapomon lepett meg engem. A többi szék teljesen megbízható. Kérem, foglaljanak helyet.

A hölgyek végül hagyták magukat rábeszélni, de még mindig némileg bizonytalanul. Még Hans is megnyomkodta kézzel a legközelebbi fotelt, melyre rá akarta bízni magát, hiszen ki tudja... Von Schallerné azonban igazat mondott, és miközben az a bizonyos másik fotel még mindig fáradhatatlanul játszott az indulót, és az alezredest természetesen nem lehetett meggyőzni, hogy ismét ráüljön, így egy másik széket kerített magának, és a társaság végül megnyugodott.

A fiatal hölgyek természetesen egymás mellett foglaltak helyet, és a két Klinglenbruch kisasszony élénk társalgásba kezdett, miközben Katharina nem volt ennyire eleven. Olyasmikről beszélgettek, ami a leginkább érdekelte őket, a közelgő báli estről Schalleréknál, ami ezúttal is a szezont zárná, hiszen az időjárás, jóllehet még csak áprilisban, már teljesen nyárias volt. Von Schaller úr mindeközben rendkívüli élénkséggel járkált látogatói között, hol itt, hol ott téve pikáns megjegyzéseket, az alezredesnek anekdotát suttogott a fülébe, aki erre döbbszent pillantást vetett a felesége felé, majd hirtelen kitörő nevetéssel úgy tett, mintha görcsös köhögési rohama lenne, majd felkiáltott, mintha valamitől halálra rémült volna:

– De uraim, dohányoznak? Katharina, apád elfajzott lánya, miért nem vagy figyelmesebb?

– De báró úr, itt, a hölgyek szalonjában? – szólalt meg Rauten gróf.

– Csak semmi különbség, drága gróf úr – kiáltott fel von Schaller vidám hangulatban. – A kedves feleségem azért maradt meg ilyen kiváló állapotban, mert jól felfüstöltem!

– Theodor! – kiáltott rá a kegyelmes asszony döbbsen. – Igazán neveletlen ember vagy. Mit fognak gondolni rólad a hölgyek?

– De kedves szívem csücske, hát nem ez volt a legnagyobb hízélgés, amit mondhattam neked? – szölt vissza von Schaller úr vidám hangon. Aki meglát téged jelenlegi helyzetemben, képtelen lenne kitalálni, hogy hány éves vagy.

– Öregem – válaszolta Schaller asszony, megvető hangon –, már megint elviselhetetlen vagy ma, és mindig így viselkedsz Theodor, ha látogatók vannak nálunk. Kérem, bocsássák meg neki, hölgyeim, mert különben tőrhetően szokott viselkedni.

Katharina közben eleget téve apja kívánságának behozott egy kedves, kis üvegfedeles mahagóni dobozát, melyet először a grófnak nyújtott oda.

– Köszönöm, kegyelmes kisasszonykám, én sohasem dohányszok – mondta elutasító hangon.

– Valóban? És az alezredes úr talán?

Klingenbruch kétes pillantást vetett a feleségére. Ő azonban éppen élénk beszélgetést folytatott Schallernével a vaj- és tojásárakról, így szerencsére nem figyelt a férjére, mire amaz halkán felnyitotta a dobozka fedelét, azonban gyorsan ismét elengedte, mintha megégette volna a kezét, mivel alighogy hozzáért, ismét felharsantak a sajátos játékdoboz hangok, olyan hangzással, mint amikor vízcseppek hullanak egy fémedénybe.

A „Menyasszonyi koszorú” dallamai törtek elő a szivardobozból, Katharina pedig csintalan tekintettel elnézve felette, az öreg, némileg megdöbbsen úrra tekintett. A szerencsétlenség azonban

már megtörtént, és az alezredesné felfigyelt rá. Jobb lett volna, ha nincsenek fülei. A férje ennek ellenére elszántan belenyúlt a dobozba, és a „Menyasszonyi koszorú” dallamára kivett egy szivart, Hans pedig nevetve követte példáját.

A beszélgetés közben mindenféléről, a legközönségesebb dolgokról is forgott, ahogyan az ilyen kényszeredett látogatások és vizitek alkalmával majdnem mindig lenni szokott. Az embert egyfelől nem várták, másfelől mintha parázson ülne, hogy mihamarabb távozhasson, és csak összevissza beszél, anélkül, hogy tudná, miről, pusztán csak azért, hogy agyoncsapja az időt.

Hans közben kihasználva a lehetőséget, a pillanatnyi szünetekben szemügyre vette a számára még idegen két családot, de annyira eltérő karaktereket látott, hogy csak felületes benyomást tudott szerezni róluk.

Von Schaller úr volt számára ennek során a legérdekesebb személyiség: Magas, vézna de figyelemre méltóan hajlékony alkat, folyamatosan mozgásban, arcvonásai és tagjai egyaránt. Arisztokratikus vonásai tulajdonképpen nem voltak, vagy legalább is nem mutatta ki ebben az órában, de láthatóan világfi volt, és nem túl nagy, de tiszta, világosszürke és állandó mozgásban lévő szemei fel-felvillantak magas, már enyhén kopaszodó homloka alatt, és úgy tűnt, egyik vendégét sem hagyja egyetlen pillanatra sem figyelmen kívül. Közben volt egy sajátossága, jobb szemének hunyorgása, ennek következtében sohasem lehetett pontosan tudni, hogy éppen kire pillant, vagy az éppen hozzá szólóra fordítja a legnagyobb figyelmet.

A felesége egy esztétikus liba volt, Hans erről az első tíz perc elteltével teljesen meg volt győződve. Vele folytatott alig egy percnyi beszélgetés során már szinte valamennyi klasszikusról áradozott, és elragadtatással számolt be a legutóbbi régies zenei koncertről. Mindeközben hosszú, csábos hajfűrtjeit olyan koketten csapkodta ide-oda, mint egy fiatal lány, közben korall nyakláncával játszadozva, hogy persze csinos kezét is megmutassa.

És a fiatal hölgyek? Tényleg három elbűvölő alak, amint egymás mellett üldögélve és ártatlanul csevegve, mintha a világon semmi mással sem törődnének, de élénk szemeik közben fel-fel villantak, és Hans nem tudott szabadulni attól az érzéstől, hogy ebben a pillanatban kétségtelenül róla beszélnek. Valójában szinte semmi másról sem suttogtak egymás között.

Az alezredesné tetszett neki a legkevésbé. Mereven és előkelően ült ott, és csak pillantása, amit olykor a szórakozva nevetgélő férjére vetett, mondott kötetnyit róla. Hans elmosolyodott, amint arra gondolt, hogyan hallgatja a kis, kedélyes alezredes a prédikációit.

Flóra von Klingenberg egyszer csak halkán felkiáltott, és amint gyorsan és elcsodálkozva valamennyi tekintet felé irányult, és egy pillanatra még a beszélgetés is elakadt, a szófa alól egy másik, alattomosan egy lábszámolyba rejtett zenedobozból, a porosz himnusz, a „Hurrá neked a győztesek koszorújában” dallamának hangjai váltak hallhatóvá.

– Ó, istenem, mennyire megijedtem! – szólalt meg Flóra, és összevonva ruháit, bátortalanul lefelé nézett. – Csak teljesen véletlenül érintettem meg valamit a lábammal.

– „A haza megmentői” – zenélte azonban tovább a lábszámoly, és Schaller közben félholtra nevette magát a meglepődésen.

A látogatást azonban abba kellett hagyni, mert az íróasztalon álló bronzóra éppen ütni kezdett: Hat óra volt, és rövidesen itt a színházba indulás ideje. Az óraütés abbamaradt, de a lábszámoly még nem fejezte be. A játékszerkezet újabb dallamba kezdett: „Ó, te szelíd esthajnalcsillag”. „Se nem paripa, se nem óriás” – játszotta tovább a lábszámoly.

Erre meg az óra kezdett bele egy dallamba: „Oly szívesen üdvözöllek téged mindig” válaszolta az óra. Az egész világ muzikálissá vált, ebbe bele lehetett volna bolondulni.

De legalább a látogatás teljesítve lett. Hans felugrott ülőhelyéről, nem csekély gyanúval széke iránt, nehogy az is zenélő han-

gulatba kerüljön, de igazságtalan volt vele szemben. Nem volt benne semmi hamisság és zenegép, és ekkor megint, mivel Klingenbruchék is idejét látták a távozásnak, kezdődött a kezek szokásos rázogatója és a mihamarabbi viszont látásra kérése és viszont meghívások, ahogyan az lenni szokott.

Odalent az utcán a fiatalok elbúcsúztak Klingenbruchéktól, ők menten be is tértek közeli házukba, de nem mulasztva el a barátságos meghívást, hogy őket is látogassák meg, majd együtt tovább ballagtak felfelé az utcán.

– Leopold – szólalt meg Hans, aki egy ideig még csendben nevetgált maga elé, még mindig az alighogy elhagyott muzikális szobaberendezésre gondolva –, miféle emberek ezek a Schallerék tulajdonképpen? Nem igazán tudtam eligazodni rajtuk, mert egyikük sem tűnik nekem túlzottan arisztokratikusnak.

– Ebben igazad lehet – válaszolta a barátja –, de jóindulatú, kedves emberek, akiknek nagy hálával tartozok. Kicsit persze mindig lehetnek excentrikusak, édes istenem, melyik embernek nincsenek apró gyengéi és vesszőparipái, és mindaddig, amíg senkinek sem ártanak vele, nyugodtan el lehet nézni nekik.

– Hogyan tetszik neked Katharina? – folytatta némi szünet után.

– A lányuk?

– Igen.

– Ilyen rövid látogatás után persze nem lehet pontos ítéletet mondani róla, de összességében igen kedvező benyomást keltett bennem, különösen talán a két Klingenbruch kisasszonyhoz képest – mondta Hans.

– Kedves és nagyon pompás fiatal lény, nagyon ügyesen fest, és kiválóan zongorázik.

– Persze, hogy zenei talentum abban a házban! – nevetett fel Hans. – Milyen hangszereken játszik az öregúr?

– Gúnyolódsz rajta. Hallanod kellene egyszer, amikor hegedül!

– És a mama?

– Énekel – mondta Rauten, alig elnyomott sóhajtással. – Ez azonban csak egyike a gyengéinek, különben kedves, pompás asszony.

– Valakitől hallottam egyszer egy véleményt – mondta Hans némi szünet után, miközben egymás mellett lépkedtek –, hogy tulajdonképpen az emberi népesség huszonöt százaléka kisebb-nagyobb mértékben egy kicsit bolond, és valamilyen kiszámíthatatlan indíték alapján tényleg megőrülhet. Ez némileg merész állítás, de néha tényleg úgy tűnik számomra, végül is lehet hogy annak az embernek igaza volt – vélekedett Hans.

– Schallerékre ez nem kevésbé igaz – válaszolta Rauten.

– Nem akarok ítélkezni, de ennek ellenére a gyanúm fennáll, aztán meg ott van a színház direktora, aki velük szemben lakik. Leopold, látnod kellett volna a napokban. Az az ember tényleg fenomenális.

– Szívesen megyek néha színházba, esténként elűzni az időt, de nagyon óvatos vagyok, hogy az előadáson kívül aktív tagokkal ne kerüljek közeli kapcsolatba – mondta Rauten.

– Nagyon szigorú vagy ezen a téren.

– Lehetséges, de mindaddig nagyon jól éreztem magam ezzel a felfogással.

A beszélgetés ezzel megszakadt, mert közeledtek Solbergék házához, és Franciska már az ablaknál várta őket, és barátságosan integetett feléjük.

Mäusebrod nagynéni

Amint a két Klingenbruch kisasszony felért a lakásukba, nénéikéjüktől találtak egy cetlit, melyben arra kérte őket, hogy azonnal menjenek át hozzá, mivel ajándékot szeretne adni nekik.

Ajándék a nénéikéjüktől? Ilyesmi ritkán fordult elő, és bár a két ifjú hölgy nem tartotta sokra ezeket a látogatásokat, mégiscsak kíváncsiak lettek, és mivel úgyis fel voltak öltözve, elhatározták, hogy minden további nélkül eleget tesznek a meghívásnak.

A ház nagyon régi épület volt, és bár belül barátságosan volt berendezve, kifelé sivár, viharvert falakat mutatott, látszólag vágyakozva várva arra, hogy friss vakolatot és festést kapjon. A tulajdonosnő erről azonban hallani sem akart. Úgy vélekedett, és ebben részben igaza is volt, ritkán megy ki azért a házából, hogy kívülről megnézzze, és ha a sétányon járkáló embereknek nem tetszik, és kellemetlen benyomást kelt bennük a szomszédos házakhoz képest, akkor festessék ki, ez ellen neki nincs semmi kifogása. Ebben is maradt, a város pedig nem látott indítékot arra, hogy eleget tegyen a barátságos felszólításnak.

A néni odafent ült a szobájában, és egy gyapjú alsószoknyát kötött az üdvhadsereg számára. Szinte ez volt az egyetlen elfoglaltsága, amivel napjait töltötte. Esténként olvasott, de leginkább csak vallásos írásokat, és mielőtt lefeküdt, még egy fejezetet a bibliából is. A meleg gyapjú holmikkal, melyeket az év során elajándékozott, hogy a misszionáriusok boltjaiba kerüljenek idegen világrészekben, sokkal hasznosabban tette volna, ha itt helyben ajándékozta szerencsétlen családoknak, akik télen a dermesztő hidegben képtelenek maguk és gyermekeik számára meleg holmikhoz jutni. A mennyországban remélt helyért kötött a saját javára. A hazai boldogtalanok számára ott vannak a szegényházak, és aki túl büszke ahhoz, hogy oda betérjen, az oldja meg magának a problémáját.

Munkája közben szokása szerint öreg, bőrbevonatú foteljében üldögélt, amihez nagyon ragaszkodott, jóllehet unokahúgai már

többször felajánlották, hogy kötnek rá egy új huzatot. Az öreg ülőalkalmatosság már nagyon ütött-kopott volt, és nem is illett az egyébként horgolásokkal, szőnyegekkel, díspárnákkal, lábzsámolyokkal stb. szinte túlszűfolt szobába. A néni azonban semmiképpen sem akart lemondani róla.

Robosztus, tekintélyes asszonyság volt komoly, szigorú arccal, barna, szépnek nem mondható szemekkel, ajkai körül viszont borús határozottsággal, ami felett ráadásul kisebb bajusz is mutatkozott. Gyakran összevont bozontos szemöldökei sem járultak hozzá, hogy kellemesebbé tegyék arcvonásait.

Élete persze elég ridegen alakult. Szegény nemesi családban nőtt fel, melyben, mint számos hasonló esetben, csak a külső lát-szatra adtak, miközben odahaza a legszükségesebbeket is nélkülözték. Borús fiatalságot élt át. Életéveinek virágkorában persze körülnyüzsögték a fiatal férfiak, eleget hallott hízelgéseikből is, de mindössze ennyi történt. Szeretett egy polgári származású fiatal embert, aki esküdözött neki, hogy nem tud nélküle élni, de a szülők megtagadták beleegyezésüket, és néhány hónappal később a szerelme feleségül vette egy gazdag pék lányát. Családjának szűkös anyagi helyzete az évek során tovább romlott, fivérének a saját családja számára szüksége volt arra a kevésre, amije volt, de fivére, és szülei késztetésére, akik nemesi büszkeségüket már képtelenek voltak tovább fenntartani, végül elfogadta egy szintén polgári, de igen gazdag kereskedő kezét, persze nem szerelemből, hanem anyagi megfontolásból.

Az öregember rosszul bánt vele, állandóan szemére vetette szegény származását, melyből állítása szerint ő szabadította ki, és gúnyolódott a nemesi koldusokon. Durva természetű volt, olyan ember, aki szorgalommal és kitartással küzdött fel magát piaci segédmunkásból kereskedővé. Az asszony karakterét nem mérsékelte fanyar sorsa, végül nem tűrte némán férje szemrehányásait, és ettől kezdve napirenden voltak a házastársi civakodások. A férj egyszer csak meghalt, éspedig hirtelen, a városban pedig elterjedt a hír, hogy megmérgezték. Vizsgálatot rendeltek el, azonban úgy találták, hogy szívroham következtében hunyt el. Az özvegy hoz-

zárjuttott a jelentős vagyonhoz, távol az emberi társadalomtól, mivel egyáltalán nem érintkezett senkivel. Különösen a férfiakat gyűlölte, kivételt a papok képeztek, csak velük érintkezett, de velük sem barátságosan. Úgy tűnt, az egyházat is olyan ügynek tekinti, amit üzleti alapon lehet lerendezni.

Állandó társaságaként csak egy öreg, dagadt pincsi maradt, mozgásában már annyira megviselve, hogy alig tudott megmozdulni, de minden emberre ráfordult, még a papokra is, és egy nagy kandúr, aki munkája közben szinte mindig az ölében heverészett, és fél napokon át jóízűen dorombolt.

Most is így ült ott, amikor kopogtak az ajtón, és hangos „szabad” kiáltására, valamint a kutya bosszús morgására az ajtón a két fiatal von Klingenbruch kisasszony jó estét nénikénk kiáltással berontott a szobába, mire Joli, a dagadt kutya kiugorva kosarából dühödten és hevesesen megugatta a betolakodókat.

– De gyerekek! Úgy rontotok be mindig hozzám, mintha hajtóvadászaton lennétek, és hogy megijesztettétek a szegény állatot! – mondta Mäusebrod asszony, kötését a macskára ejtve, és bal kezével levéve szemüvegét. – Illik ez fiatal lányokhoz a ti korotokban? Igazán viselkedhetnétek rendesebben is!

– Ó, nénikénk, ne haragudj ránk, de egy kicsi, púpos ember követett bennünket, és amint gyorsan bejöttünk a házba, utánunk jött, mi meg rémülten felszaladtunk a lépcsőn – kérlelte Flóra, miközben odaugrott hozzá, és megcsókolta.

– Biztosan itt van a házban – igyekezett Henriette is bizonygatni a történeteket, szintén köszöntve a nénikét. – A lépcsőn is utánunk jött, csak nem lopni akar?

– Ugyan már, ostobaság – mondta Mäusebrod asszony, kelletlenül rázva a fejét. – Az ügyvédem írnoka, papírokat hoz nekem, már itt is van.

Ebben a pillanatban kopogtattak az ajtón, és a néni, miközben kikiáltott, hogy szabad, kötését letette maga elé a varróasztalkára, lerázta magáról a macskát és elindult az ajtó felé, mely ekkor las-

san kinyílt. Tényleg Mux jelent meg, egy köteg papírt tartva a kezében.

– Püster jegyző úr ajánlja magát – mondta közben.

– Rendben van, nagyon köszönöm.

Az asszony átvette a papírokat, az ajtó ismét becsukódott, és Mux már el is tűnt.

– Úgy megijedtem – szólalt meg Flóra.

– Olyan ostobák vagytok! – dorgálta őket a néni, miközben a papírokat betette a puldjába, majd ismét elfoglalta korábbi helyét.

– Egy ilyen apró emberkétől tényleg nem kellene megijednetek, csak a nagyok elől szaladjatok el, azért nem szólnék egy szót sem, de azok miatt nem lármáznátok így, erre fogadni mernék.

– De nénike!

– Na, üljetek csak le oda, gyerekek – folytatta az öregasszony, miközben kutakodó pillantást vetett az unokahúgaira. – Hivattalak benneteket, de jó isten – szakította félbe saját magát –, hogy néztek ki már megint – dörrent rájuk. – Mintha udvari bábra indultatok volna! Fel sem tudom fogni, hogy nem szégyellitek magatokat, így kimenni az utcára!

– De nénikénk – szólalt meg Flóra döbbenten –, ma már több látogatást is tettünk, és csak akkor találtuk meg a céduládat, amikor hazaértünk. Mégiscsak úgy kell öltözködnünk, hogy ne legyünk feltűnőek az utcán.

– És ezt nevezitek annak, ahogyan itt ültök? – kiáltott rájuk az öregasszony. – Hajfonat hátul, természetesen hamis, olyan, mintha hátra kellene vele rántani a fejeteiket, és ezek a tarka színek, az embernek káprázik a szeme, ha csak rátok néz!

A két fiatal lány hallgatott. Flórának persze volt valami válasz a nyelvén, de inkább lenyelte, az öregasszony pedig egy idő után folytatta:

– Ez nem illik tisztességes lányokhoz, gyerekek. Már attól, ami a kalapotokon van, egy tehén egy egész napig eléldégélne, ha tényleg Isten természetes adománya volna, de ez csak papírból és taftból készült utánzat festve és aranyozva, egy teljesen értelmetlen fejdísz, ilyenről csak misszionáriusok írásaiban lehet olvasni, amit a pogány népek bűnös kacatként viselnek.

– De drága nénikénk, most ez a divat – válaszolta Henriette. – Mindenki ilyet hord, és ha ebből kimaradnánk, akkor lennénk tényleg feltűnőek, te pedig éppen ezt nem akarod!

– Nem, persze, hogy nem akarom – mondta az öreg hölgy a fejét rázva. – Ez azonban csak ostoba kimagyarázkodás, semmi más, hiszen egyetlen rendes embernek sem tűnnének fel, ha egyszerűen, de tisztességesen öltözködnének. És szegény apátok meg honnan vegye a pénzt, egy ilyen ostoba luxusra, ami ráadásul hetenként változik. És azok a bojtos rongyok is a vállaitokon – folytatta némi szünet után –, illetlenek, hiszen egyáltalán nem melegítenek, semmit sem takarnak, csak ostoba dísz, amit csak olyan nőszemélyek terítenek magukra, akiknek az a fontos, hogy észrevegyék őket. Ez így nem mehet tovább, tisztességesen és a körülményeiteknek megfelelően kell öltözködnötök, mivel azonban úgy tűnik, hogy anyátok ezzel nem törődik, vagy végül az ilyen kacatok viselését meg is engedi, hiszen ő maga is úgy futkos a városban, mint egy vén bolond, ezért én láttam hozzá, hogy változtassak ezen. Itt van számotokra egy pár csinos, de egyszerű tavaszi kendő, ami igen jól fog tenni nektek, mert még zord időre számíthatunk. Hetty, ott vannak a komódon, hozd ide, és terítsétek magatokra, hogy láthassam, hogyan néztek ki vele.

Hetty elég döbbséget képet vágott, mert már akkor, amikor belépett a szobába, észrevette az új kendőket, és rájuk pillantva azt hitte, hogy a cselédlány részére készültek, vagy esetleg a nénikéjük saját maga akarja hordani. Egészen egyszerű gyapjúkendők voltak, sötétzöld alapon kék kockás, olyanok, melyeknek darabja talán egy tallér húsz garasban kerül, és ezt kellene viselniük világos nappal az utcán? A parancsnak azonban engedelmeskedni

kellett, hiszen nem bosszanthatták fel a nénikéjüket, és Henriette gyorsan fel is ugrott, és odahozta a kendőket.

– Itt van, kedves néni!

– Hát nézzétek csak – mondta az idős hölgy, miközben egyiket szétterítette az ölében, és egy részét a fény felé tartotta –, hogyan tetszik nektek? Nagyon tartós kendők, és bizonyára praktikusak.

– Ó, kedves nénikénk – szólalt meg Flóra döbbenten –, a kendők csodálatosan csinosak, és milyen puhák, otthon minden bizonyos jó szolgálatot tesznek majd nekünk.

– De az utcán nem, kisasszony? – kérdezte a néni gyorsan, fenyegető tekintettel pillantva rá a szemüvege felett. – Ahhoz persze nem elég jó nektek, he? Mindennek bársonyból és selyemből kell lennie, és legyen rajtuk csipke és fátyol, meg csecsebecse és hülyeségek, meg bojtok, ugye?

– De drága néni. Flóra nem is így értette – mondta kérlelő hangon Henriette.

– Na, és hogyan másként? – kérdezte szigorú hangon az öregasszony. – Házi használatra nem veszek nektek kendőt, mert semmi közöm hozzá, hogyan néztek ki otthon, viszont amikor engem látogattok meg, akkor nem akarom, hogy úgy nézzetek ki, mint a felcicomázott műlovarnők, hanem úgy, mint tisztességes lányok, akik a tisztességes öreg nénikéjükhöz jönnek, és kalapban most voltatok nálam utoljára, mivel minden alkalommal bosszant, ha ezeket az értelmetlen, ostoba kacatokat látom. Talán azt hiszitek, hogy morgolódos a természetem, de nem ez a helyzet. Kérdeztétek csak meg Jolit és Murrt, hogy szoktunk-e bármikor haragos szavakat váltani egymással. Ilyesmi egyáltalán nem fordul elő. Úgy élünk együtt, mint a gyerekek, és az öreg Rézivel úgyszintén, de amikor rajtatok mindig ezeket a cuccokat látom, és közben pontosan tudom, hogy semmi sem rejlik mögöttem, akkor előnt az epe, és utána az egész napom el van rontva. Ezért pillanatnyilag csak ezeket a kendőket vettem nektek, és meg vagyok győződve róla, hogy a kedvemért a többi ostoba kacatról le fogtok

mondani, és most erről semmi többet. Tegyétek le, gyerekek, helyezétek kényelembe magatokat, és meséljeteK nekem egy kicsit, mi történik odakint a világban.

– Ó, nénikém! – kiáltotta Flóra, levéve kalapját, majd a komód felé ugrott, hogy letegye. Eközben Joli kosara mellett suhant el, aki éppen rossz hangulatában utána mordult, elkapta a ruháját, és egyik fogcsonkjával beleakadt, majd hangos, dühödt vonyításba kezdett.

Flóra persze szintén lármázni kezdett, a néni felugrott a székéből, mintha valami ütést kapott volna.

– De Flóra, mit tettél már megint? Szegény Joli!

– Utánam kapott ez az utálatos állat, nénikém, és ó egek, nézd csak Hetty, széttépte az egész ruhámat. Az újruhámat!

– Miért ilyen vékony kacatokat vesztek magatoknak – mondta a néni megvető hangon, mivel közben észrevette, hogy Jolinak nem lett semmi baja. – Különben is, miért vagytok mindig ilyen szelesek. Joli ebben a házban nyugodt, megfontolt viselkedéshez van szokva, és nem hagyja felborítani a házirendjét. Fogd, itt van tű és cérna, és férceld össze!

– Adhatnál néhány gombostűt, néni – mondta Flóra, aki közelebb volt a síráshoz, mint a nevetéshez. – Itt csak összetűzőm, és odahaza a varrónővel majd megcsináltatom.

– A varrónővel? – kérdezte a néni csodálkozva. – Az ég áldjon, gyermekem, te nem tudod éppoly jól megvarrni, mint a varrónő? Remélem, megtanultál varrni és foltozni?

– Természetesen, néni, de a mifajtánk olyan szakszerűen mégsem tudja megvarrni.

A néni erre semmit sem válaszolt, csak a fejét csóválta, és Henriette, aki szerette volna a beszélgetést másfelé terelni, mivel veszélyes vizekre értek, és a nénikéjük ilyenkor néha rendkívülit alakított, mesélni kezdett mai látogatásukról Schalleréknál, és a fiatal Solbergről, akit most látott első ízben, ő az, aki sokáig volt

odaát Amerikában, és Rauten grófról, akivel szintén ott találkozott.

A néni nyugodtan végighallgatta, végül megszólalt: - Miféle ember az a fiatal Solberg?

– Ó, nénikém, egészen csinos, úgy első látásra. Sötét, hullámos a haja...

– Ugyan már – rázta meg fejét a néni békétlenül. – A hóhért érdeklí a haja. Azt akarom tudni, hogyan viselkedett, és ugyanolyan gögös-e, mint a kedves anyja, aki gyakran azt is fájlalja, hogy az orra nem a homlokára nőtt!

– Ó, nem, nénikém – mondta Henriette. – Nem ilyennek tűnt számomra. Sőt, ellenkezőleg, igazán tisztességes, egyáltalán nem kellemetlenül arisztokrata, egy alkalommal nevetlenül még fel is nevetett, amikor a papa ráült egy zenélő székre, amitől egy kicsit megrémült.

– Zenélő székre? Az meg micsoda? – kérdezte a néni.

– Hát egy szék, amibe be van építve egy zenélő doboz, és ha az ember ráül, hirtelen elkezd játszani a zenéjét.

– De gyerekek, csak nincs a Schallernéknek ilyen értelmetlen széke?

– Márpedig mégis van, nénikém, meg lábzsámoly, meg szivardoboz is, és mit tudom én, még micsoda – mondta nevetve Flóra. – Különben nagyon csinosan vannak berendezkedve, a Katharina meg olyan kedves lány...

– Az öreg skatulya meg bolond – mondta a néni.

– Kicsoda? – Von Schallerné? – kiáltott fel Henriette.

– Hát persze. Tegnap erre járt a férjével, azt a magas karót már messziről meg lehet ismerni, és ha valaha láttam felvitorlázott hajót, akkor az a Schallerné, ha nem igaz, ne tudjam többé Murrt az ölembe venni. Mintha álarcosbálba menne, úgy volt felöltözve. Az a vén nőszemély gondolna inkább a halálára ahelyett, hogy

virágokkal, műhajjal és nem tudom még micsodával aggatja tele magát tetőtől talpig! Hihetetlen, miket művelnek mostanában az emberek, én meg itt az ablakomban... – Kinézett, és hirtelen elhallgatott, majd egy ideig még kifelé bámult. Végül megszólalt: – Most csak azt szeretném tudni, mit művel a sétányon az a hadnagy, a Grünspecht, mert állandóan felnéz ide az ablakomra! Tényleg ne sétáljon erre azért, hogy az ablakomat bámulja. Ismeritek talán muszjót?

– Kicsodát, nénikém? – kérdezte Henriette, fejét felkapva, hogy kinézzen, de annyira mégsem, hogy odalentről észre lehessen venni. Lehet, hogy nem volt tiszta a lelkiismerete, és nem akarta kitenni magát annak a veszélynek, hogy egy odaátról küldött üdvözlét direkt elárulja. – Én senkit sem látok, nénikém!

– Hát nem látod azt a hadnagyot a túloldalon? Nos, hál' istennek jól látható vékony lábaival és hegyes kardjával. Hetty, ez a dolog nem tetszik nekem, miért vörösödtél el annyira?

– De drága nénikém, innen mégsem ismerhetem fel, hogy azazal az úrral valamelyik bálon már találkoztam-e! Egyik hadnagy pont úgy néz ki, mint a másik.

– Tényleg? – mondta a néni, de még mindig bizalmatlanul. – Mégsem tudhatom, szíved nem vonzódik-e hozzá, de ezt az ügyet most nem akarom közelebből megvizsgálni, de gyerekek, figyelmeztetek benneteket.

Flóra mélyen felsóhajtott, mivel nem tudta, most mi következik.

– Higgyétek el nekem – folytatta az öregasszony –, ismerem én eléggé a férfiakat. Ha valaki szívfájdalmat állt ki velük szemben, akkor az én vagyok. Valamennyien semmirekellők, kivétel nélkül, és ha némely menyasszony tudná, hogy mi vár rá eljövendő életében, inkább vízbe vetné magát, mint házasságba.

– De nénikém, nincsenek boldog házasságok is? – kérdezte Henriette. Nézd csak, ott van a papa meg a mama! A mama egészen biztosan nem boldogtalan.

– Azért, mert a papa egy hálósapka – válaszolta az elszánt Mäusebrodné. – Egy alezredes, akinek inkább alsószoknyát kellene viselnie, mint nadrágot vörös csíkkal! Arról viszont rendszerint csak nagyon kevés tudomása van a világnak, hogy micsoda nyomorúság uralkodik más családokban, és ezért annál nagyobb a nyomorúság odahaza. Ha lennének lányaim, szerencsére ez az eset nem áll fenn, saját anyjukként inkább kitekerném a nyakukat, mintsem rabszolgaként rábízzam őket egy férfire, aki lassan de biztosan halálra kínozná őket! Nemrég járt nálam egy közjegyző, akivel beszéltem erről a dologról. Egy nagyon tisztességes emberről van szó, akinek a helyén van a szíve...

– Házasemberről van szó, nénikém? – kérdezte Flóra.

– Nem, te kis kotnyeles. Nem házasember, különben ugyanúgy felébredt volna benne a tigris, mint az összes többiben. Tudjátok mit mondott? Jelenleg az itteni városban hat válási ügy van a kezeiben. És rajta kívül hány másik ügyvéd és közjegyző van még itt Rhodenburgban! Hat válási ügy, és micsoda nyomorúság előzte meg ezeket, mielőtt eljutottak idáig, hiszen a bírósági váláshoz előbb mindig elhatározás tartozik, hogy az ember egy ilyen privát ügyben a nyilvánosság elé lépjen.

– Hat válási ügy – mondta Henriette felsóhajtva. – Ez persze elég sok, de minden esetben egyedül a férfiak lennének a vétkesek?

– Mindenképpen – válaszolta a néni határozottan – Persze remélem – fűzte még hozzá –, hogy ilyen szerencsétlenség távol lesz tartva tőletek, és amivel jómagam ehhez hozzájárulhatok, azt meg is fogom tenni, de nem tudlak eléggé figyelmeztetni benneteket, hiszen a fiatalságnak nincs és nem is lehet semmi tapasztalata, ezért az idősebbeknek kell fellépniük az érdekükben.

– A következő csütörtökön teadélután lesz Schalleréknál – említette meg Flóra. – Valamennyien meg lettünk hívva.

– Feltétlenül valami érdekesebbet kellene tennetek, mint egész este körbeugrálni – válaszolta a néni, a hírtől nem éppen elragadtatva. – Itt újabb ismeretség kötöttet, és ti is kénytelenek

lesztek őket egyszer meghívni, ha nem akarjátok, hogy lebecsüljenek benneteket. Egyikből következik a másik, és a kiadások évről évre egyre nagyobbak lesznek, miközben a bevételek ugyanakkorák maradnak. Apátok nem lehet elég okos...

– Von Schaller úr apa fiataalkori barátja – válaszolta erre Henriette.

– Még, hogy fiataalkori barátja! – ismételte meg a néni, vállát vonogatva. – Mostanság mit jelent ez, azt tudjuk. Fiatal korokban együtt verték el a pénzüket, és most idős korokban folytatni akarják. De már indultok is? – kérdezte a lányokat, amint Flóra a testvére intésére ezúttal lassan és óvatosan felállt, és elindult a kalapjáért.

– Ó, igen, nénikénk, már esteledik, és tényleg nem sötétben akarunk hazamenni – válaszolta az idősebb testvér.

– Ebben igazatok van – mondta Mäusebrod asszony. – Ez nem is volna illendő. De vigyétek a kendőket, jobban mondva terítésétek magatokra, akkor nem kell kézben vinni.

– Ó, nénikénk, olyan meleg van ma este odakint, tényleg, mint júniusban, ezek meg mégiscsak valamivel hidegebb időre valók.

– Na, jól van, csináljátok, amit akartok, de azt a virágoskertet szedjétek le a kalapotokról, tisztességes lányokhoz nem illik, és én képtelen vagyok elviselni. Az a tiszt még mindig odalent ténfereg. Hetty, Hetty!

– De drága nénikém – kérlelte a fiatal lány –, tényleg nem vonhatsz engem felelősségre azért, mert valami férfinak semmi más dolga sincs, és abban leli szórakozását, hogy fel-alá járkál a sétányon.

– Tényleg nem, és remélem, hogy igazat beszélsz – válaszolta a néni. – Ámde figyelmeztetlek, gyermekem, figyelmeztetlek, hogy ilyen esetben semmiféle támogatást nem remélhettek tőlem, ezt ezennel előre is megmondom nektek, hogy később ne panaszkodjatok. Egy szegény lányt kényszeríteni lehet arra, hogy hoz-

zámenjen egy férfihez, és így biztosítsa a létfenntartását, de ha van más lehetősége, akkor tiszta bolond, ha feladja szabadságát, hogy egy férfi rabszolgája legyen, aki csak a pénze miatt veszi feleségül. A fivérem gyermekei vagytok, és nem akarom, hogy szerencsétlenül járjatok.

– Remélem, nem ezért aggódsz már most, nénikém – mondta felnevetve Flóra, miközben odaszaladt hozzá és megcsókolta. Az még nagyon messze van, én a magam részéről legalább is még nem gondolok a házasságra, és még egyszer, nagyon köszönjük a kendőket.

– Annál jobb neked – mondta erre Mäusebrod asszony –, és most induljatok, gyerekek. Hettynek igaza van, már alkonyodik, az öreg Rézinek fáj a dereka, így nem tud elkísérni benneteket.

– Akkor agyó, kedves nénikém – mondta erre Hetty, miközben mindkét lány összetekert és karja alá szorított magának egy-egy kendőt. – Nem látogatsz meg bennünket mostanában?

– Nem tudom, gyerekek, nem igazán érzem ott jól magam, de majd meglátjuk. A következő napokban valamikor talán eljövök, mert a szomszédságokban van valami dolgom.

A két fiatal lány Joli dühödt búcsúugatása közben elhagyta a szobát. Alig érték le azonban a lépcsőn és biztonságosan már hallótávolságon kívül voltak, amikor Flóra még minidig félig fojtott hangon megjegyezte:

– Ha ez nem a létező, vén, legnagyobb sárkány a városban, akkor inkább tényleg öreg vénkisasszonyként haljak meg, és vén-ségemre zárjanak össze egy bűdös pincével meg egy undorító szürke macskával, gyerekeket riogató kísértétként!

– Én fel nem veszem ezt a kendőt – mondta Henriette dacosan. – Botrányként futkossunk itt körbe-körbe a városban?

– Én meg a virágaimat nem szedem le a kalapomról! – kiáltott fel Flóra. – Ej, ha mi, fiatal lányok még virágokat sem viselhetünk, akkor ki más? Miért jó ez neki, hogy ilyen kiállhatatlan?

– Azt mondta, hogy nem fog támogatni bennünket – vetette közbe Henriette. – Ezt el is hiszem. Legalább is addig, amíg él, de ez sem tarthat örökké.

– Isten adjon neki megboldogult véget! – jegyezte meg Flóra, és ezzel a jámbor kívánsággal léptek ki az ifjú hölgyek az utcára, ahol Henriette bátortalanul körülnézett, és még éppen megpillantotta a hadnagyot, aki lassan távolodott tőlük és ebben a pillanatban még nem vette észre őket.

– Csak nehogy Wöhfen valami ostobaságot tegyen, és túl gyorsan és feltűnően utánunk eredjen – suttopta Henriette. A vén sárkány kétségtelenül leskelődik utánunk odafent az ablakában, és aztán Isten kegyelmezzen nekünk!

– Ugyan már, mi köze hozzá – mondta Flóra dacosan. – Nekem kezd elegendő lenni ebből a gyámságból! Arról magyaráz, hogy a férfiak rabszolgává teszik a feleségüket, hát ő másként bánik velünk?

– Valóban, már ott is jön Wöhfen! – sóhajtott fel Henriette, aki éppen hátranézett. – Na, hát ha a néni ezt nem veszi észre, akkor nem tudom, hogy mit.

– Ostobaság – válaszolta Flóra. – Tehetünk mi arról, hogy egy tiszt követ bennünket az utcán? Végül is nem vagyunk mi apácák, hogy férfi lényekkel ne állhatnánk szóba!

– Na persze, az utcán mindig nagy a szád – vélekedett a testvére –, de amikor odafent vagy velem, ki sem mered nyitni a szád!

– Azért, mert nem akarok felesleges vitát, de ha túlzásba viszi, akkor én is szembeszállok vele, és ha ki akar tagadni az örökségből a vén szörnyeteg, Isten bocsássa meg a vétkeimet, hiszen apám testvére –, ám miattam tegye meg, és akkor mégiscsak tudom, hogy kihez forduljak, mivel...

– A parkon megyünk keresztül?

– Tulajdonképpen egy kicsit már későn van, de mégis úgy gondolom. A néni az ablakából már nem láthat bennünket, Rézinak meg fáj a dereka, ez is Isten áldása, különben minden bizonynyal utánunk küldené kémkedni.

– Bárcsak Wöhfen egy kicsit járkálna még fel-alá. Túl ügyetlen, hiszen tudnia kellene, hogy kínos helyzetbe hoz bennünket.

– Ugyan már – nevetett fel Flóra. – A néni pontosan úgysem tudja megfigyelni az ablakából. Csak azt láthatja, hogy ugyanarra indul, mint mi, és utána meg bosszankodhat, hogy nem szidhat meg bennünket rögtön, és nem is tud semmit pontosan, a mi kedves nénikénk. Kedvem lenne ezt az öreg, undorító kendőt rögtön itt a sarok után eldobni. Ráadásul még ezt is cipelhetjük magunkkal.

– Jobb helyen van a karunk alatt, mint a vállunkon. De már itt is vagyunk a parkban. És tényleg, már jön is Wöhfen! Ez majdnem feltűnő egy kicsit. Bárcsak ne venné észre senki!

– Én is így gondolom – mondta Flóra. – Most ábrándozhatsz egy negyedóráskat a hadnagyoddal, hiszen tovább semmi esetre sem maradhatunk, én meg díszőrségként unalmasan trappolhatok melletted. Kár, hogy Heidewald, a festő, igen egykedvű. Ha egy kicsit figyelmesebb lenne, megfigyelhette volna, hogy útnak indultunk, és azt is tudja, a legtöbb esetben a parkon keresztül térrünk vissza.

– Hölgyeim – szólította meg őket ebben a pillanatban egy jól ismert hang, amint a fiatal lányok a még alighogy friss zölddel fedett sétányra tértek –, mennyire örülök, hogy itt találkozhatok önökkel...

– Nehezére esett hadnagy úr? – válaszolta Flóra. – Legalább fél órán keresztül állt őrt.

– Még, hogy őrt álltam, kegyelmes kisasszony?

– Nos, hát a nénikénk háza előtt, aki megállás nélkül érdeklődött, hogy ránk vár-e az a hadnagy.

– Ó, ezt végtelenül sajnálom! Azt hittem, hogy a kegyelmes nénikéjük ablaka a másik oldalra nyílik...

– Na persze, kegyelmes! – mondta Flóra, miközben ajkai gúnyos mosolyra rándultak.

– Ugyan, hagyd már – szólt rá Henriette –, most inkább ne civakodjunk a nénikénken!

– Kedves, kegyelmes kisasszonyom – suttogta a fiatal tiszt, miközben lopva megfogta a kezét, és csendben megszorította. – Mennyire boldog vagyok, hogy alkalmat ad nekem, bár csak néhány pillanatra, hogy a közelében lehessek. Ó, mennyire megvannak számlálva számomra ezek a percek...

– Schallerékhez nem hívták meg? – kérdezte Henriette halalkan.

– Mit keresnék én ott – mondta von Wöhfen úr –, le is mondanám.

– Mi is megyünk – mondta erre elmosolyogva a fiatal lány.

– Valóban? Ó, hát ez isteni! – kiáltott fel extázisban a hadnagy.

– Úgy hallottam, le akarja mondani – mosolyodott rá Flóra.

– Hogyan is sejthettem? Így már a világ minden kincséért sem! De mióta ismerik Schalleréket?

– A mai nap óta...

– Ez kiváló! Pompás emberek, és náluk talán nyílik rá alkalmom, hogy gyakrabban láthassuk egymást. De nem fordulnánk le jobbra? Ott elől közeledik valaki...

– Éppen ezért gondolom, hogy inkább menjünk tovább egyenesen – mondta Flóra, teljesen elvörösödve, mivel felismerte a rövid bársony zekét. Talán az a valaki elkísér majd bennünket.

– Tényleg, most látom, hogy von Heidewald úr közeledik – mondta Henriette. Hát ez tényleg véletlen találkozás...

– És nagyon szerencsés – egészítette ki von Wöhfen, mivel tudta, hogy most legalább is rövid időre zavartalanul cseveghet Henriettével.

Az üdvözlés az újonnan érkezettel, aki szintén már majdnem két órája leskelődött itt a parkban, hasonló volt, mint elődjével. Ő is a szerencsés véletlenről beszélt, míg végül magára maradt Flórával, azaz hatlépésnyire a másik pár mögött, és most fülébe süghatta szerelmi siralmait.

Von Heidewald úr rendkívül ábrándozó természetű volt. Állítása szerint szabad óráiban is, amint szerényen kijelentette, a festővásznát rongálja, verseket ír, melyekből Flóra már egy egész csomót tartott elzárva kis komódjában. Kétségtelen, hogy költeményeiben olyan rímek fordultak elő gyakran, mint Herz és Schmerz (*szív és fájdalom*), Lust und Brust (*kéj és kebel*) Tränen és Sehnen (*könnyek és vágyak*), Scheiden és Leiden (*elválni és szenvedni*) Gruß és Kuß (*üdvözlés és csók*), stb., és a befejezés szinte majdnem mindig az volt, hogy hűs sírba vágódik, hogy ott álmodozzon nyomorúságáról, miközben kedvese közeledik virágot szedve a sírjához. Beszédmódja is egy kicsit túl feszült volt, de Flórának ennek ellenére tetszett, és bár nem volt szabad összehasonlítást tennie Henriette jelenlétében, annak von Wöhfen hadnagya mindig elképesztően unalmasnak és egyhangúnak tűnt.

Flóra valamelyest szintén ábrándozó természetű volt, de ez másként nem is lehetett. Egy fiatal lány, aki épp most lép ki az életbe, és előzőleg már komoly mennyiségű érzelmes regényt olvasott, a holdfényt magától érthetően a világ legalkalmasabb megvilágításának tartja, és a legszívesebben olyan elbeszélésekben merül el, melyek boldogtalan szerelemmel kezdődnek és miközben a hős és hősnő gyötrelmeknek vannak kitéve, ámde mindezt elviselnek a legnagyobb hősiességgel, végül, és közvetlenül a befejezés előtt házassággal végződnek. Minél titokzatosabb a cselekmény, annál jobb, és ha a kétségbeesett vetélytárs golyót röpít a fejébe, amikor már semmi szükség sincs rá, az fűszerezi meg leginkább az egész történetet.

– Ah, Flóra – sóhajtott fel Guido –, ha tudná, milyen pokoli kínok között töltöttem el a mai napot, hiszen alig remélhettem, hogy találkozhatok önnel. Lázas nyugtalansággal kapkodtam a levegőt, hevesen vert a pulzusom, és gyakran úgy tűnt, hogy már nem bírom tovább, és ki kell törnöm, hogy döntő szót követeljek a szülei ajkairól.

– De az isten szerelmére kérem, von Heidewald úr – mondta Flóra döbbenten –, ezzel mindent elrontana, és anyánk soha többé nem engedne ki bennünket kísérő nélkül.

– Miért ilyen kegyetlen minden szülő? Pedig ők is voltak valamikor fiatalok – panaszkodott Guido, mintha már a legkeserűbb tapasztalatai lennének ezen a téren.

– De az már olyan régen volt, hogy teljesen elfelejtették – jegyezte meg Flóra. Apám talán még engedékenyebb lenne, de anyám az nem. Legfőképp pedig a nénikém. Nagy isten, ha meglátna itt bennünket!

– A nénikéje, a leírás szerint, amit már elmondott nekem, felettébb kedves hölgy lehet, és olyannak tűnik számomra, mint a kincset őriző pogány sárkányok. Az én kincsemet – fűzte még hozzá érzelmesen.

– És mi mégis annyira függünk tőle!

– Ez éppen a rettenetes! – kiáltott fel Guido. – Önök ketten a rózsák, ő pedig a köztük rejlő kellemetlen tüske. Tudja, drága kisasszony, olyan öreg, gonosz tündérekre gondolok, melyekről mesekönyveink számolnak be: irigyek minden szerelemre, és mindig nagy gazdagság birtokában csak a bajra és romlásra forognak.

– Sok mindenben igaza van, de mégiscsak a nénikém – sóhajtott fel Flóra.

– És csak ez menti meg őt a bosszúmtól, hiszen a szívemben démon mozgolódik, hogy erőszakkal rombolja le a korlátokat, melyek a szerelmünket akadályozzák – mondta Guido borúsán.

– Isten őrizz – kiáltott fel Flóra rémulten. – Csak ne vigye túlzásba, hiszen mindent elronthat! Mérsékelje magát a kedvéért!

– Olyan vagyok, mint puha viasz, az ön kezében – mondta Guido megindultan. – Flóra, ön azt tehet velem, amit csak akar. Egyvalamit mégiscsak kérnék. Tiltva van számomra, hogy egyszer egy csendes, bizalmas órában, kettesben beszélgethessek önnel. Mindig csak futólag, tömegben, mások szemei előtt kell igyekeznem, elcsípni a boldogságot, és közelebb kerülni önhöz. Fogadja eskümet itt, a park öreg tölgyei, a kék ég alatt, ahonnan az első, barátságos csillag villan le ránk: Sohasem fogom elhagyni! Lelkem az öné, egész lényem létjogosultsága csak az ön szerelmében rejlik, és ahogyan én önhöz akarok tartozni halálomig, ön is mondja meg nekem, Flóra, hogy az enyém akar-e lenni most, és mindörökké! És ekkor, előbb félénk pillantással körülnézve, hogy valahonnan nem figyelheti-e meg valaki, jobb karjával átölelte a lány derekát. – Akarod ezt szerelmem?

– Igen – suttogta Flóra, mire a fiú túlcsoorduló érzelmekkel első ízben megcsókolta. A másik pár előttük andalgott az esti szürkületben.

– Ó, istenem – suttogta Flóra.

– Így szeretnék meghalni – válaszolta alig hallhatóan Guido.
– Ó, bárcsak fellebeghetnék abba a kék éteri tengerbe, és hűvös sírban odalent újra meg újra végigálmodhatnám ezt az álmot!

– De nekünk most már mennünk kell! – kiáltott fel Flóra, csak most figyelve fel rá, hogy már rájuk tört az éjszaka. – Henriette, indulnunk kell, mit fog szólni a mama, ha ilyen későn érünk haza?

– Igen, persze – kiáltott vissza Henriette, aki szintén rendkívül izgatottnak tűnt. – Olyan késő lett, csak nehogy valami ismerőssel találkozzunk itt. Forduljunk el arrafelé, ott van a kijárat, és kulcsunk is van. Nem, nem kísérhetnek tovább bennünket!

És visszalépve hűgához, karon ragadta, és gyorsan a tőlük balra lévő porta felé vonszolta.

– Jó éjt! – hangzott mögöttük.

Útközben egyetlen szót sem szóltak egymáshoz. Mindegyikük túlzottan el volt foglalva saját gondolataival, amihez a testvér sem szólhatott hozzá, de annyira könnyednek és boldognak érezték magukat, hogy inkább lebegtek, mint jártak a föld felett, és csak a saját kapujuknál vették észre, hogy mennyire szaladtak, és kénytelenek voltak megállni, hogy levegőhöz jussanak.

Hazaérvén anyjuk persze szemrehányást tett nekik amiatt, hogy ilyen sokáig elmaradtak, de a lányok gyorsan elterelték a figyelmét a magukkal hozott kendőkkel, miközben anyjuk előtt nem titkolva teljes döbbenetüket egy ilyen ajándék miatt. Mindketten kijelentették elhatározásukat, hogy a kendőket nem fogják viselni, mert tényleg nem akarnak nyilvános botrányt keltve szaladgálni a városban.

A kegyelmes Klingenbruch asszony persze szívből igazat adott nekik, de a bölcsességet sem akarta szem elől téveszteni, így igyekezett megnyugtatni a lányait. Végül is mégiscsak függenek a velük szemben alapjában véve jóindulatú nagynénjüktől, és apjukat sem sérthetik meg nagyon, különben meg úgysem fog ez örökké tartani.

Ezek után Flóra mégiscsak kihasználta az alkalmat, hogy ki mondja véleményét az undorító bestiáról, a pincsiről. A nénikéjük csak azért tartja, hogy bosszantsa vele az embereket. Rá pazarolja a szeretetét, az unokahúgait meg csak arra használja, hogy rájuk zúdítsa epés megjegyzéseit és gonoszságait. Ez lenne a szeretett nagynéni.

Flóra, a kis finom lény, úgy fel volt háborodva, hogy szemeiből könnyek buggyantak elő. Fájdalma közben ennek ellenére a megtépett ruhájára gondolt. Azonnal le kellett cserélnie. Behívták a cselédet, és arra utasították, hogy azonnal vigye fel a házban tevékenykedő varrónőhöz, aki rögvest nagyon szépen javítsa meg, és még aznap estére hozza le. – Mondd meg neki, hogy a kegyel-

mes kisasszonynak feltétlenül szüksége van rá, és ehhez tartsa magát!

Kisebb események

Másnap a szokásos vendégek a déli órákban ismét összejöttek Baumann vendéglőjében, az amerikai is a sógorával. Amikor ők ketten elhagyták a lokált, von Dürrbeck százados csatlakozott hozzájuk, és Mr. Hummelhez fordulva így szóét:

– Bocsásson meg uram, ha idegenként egy kérdéssel fordulok önhöz. A nevem von Dürrbeck százados.

– Nagyon örvendek, százados úr, hogy megismerhetem – mondta Hummel úr. – Philipp Hummel a nevem – és közben erőteljesen megrázta a felé nyújtott kezét. – És mit szeretne megkérdezni?

– Jól hallottam újabban, hogy hosszabb ideig Amerikában élt?

– Yes – válaszolta a férfi, miközben a dohánylét a közeli ház falára köpte. – Jókora területet jártam be odaát.

– Pontosan ismeri az országot?

– Mint a saját zsebem.

– Egyszerűen arról van szó, hogy az egyik rokonom, egy fiatal tiszt nincs megelégedve az itteni körülményekkel, búcsút venne, és kivándorolna Amerikába – folytatta a százados, miközben a két úrral lefelé haladtak az utcán. – Mi persze teljes erőnkből megpróbáltuk lebeszélni erről az ötletéről, de rákapott a gondolat-ra, és nem lehet lebeszélni róla. Mit tanácsolna neki, hová forduljon, és egyáltalán gondolja, hogy odaát zöldágra tudna vergődni?

Mr. Hummel közben szorgalmasan készre forgatta szájában a bagót, ekkor ismét köpött egyet, és így szólt: – Well, ha a véleményemre kíváncsi, úgy kalkulálok, hogy mégiscsak az igazat akarja hallani tőlem.

– Éppen erre kérném.

– Of course (*természetesen*), igen, hát látja kérem, ha megfogadja a tanácsomat, akkor itthon marad Németországban, és békén hagyja odaát Amerikát.

– És miért, ha szabad kérdezni? Elnézést, de élénken érdeklődök a fiatalember iránt, és jómagam is döntően ellene vagyok a kivándorlásának.

– Ebben igaza van – mondta Hummel úr. – Fiatal tisztek, legyenek akár nemesek, vagy sem, egyáltalán nem passzolnak oda. Egy csomó idegen ötlettel érkeznek az országba, a vadászat a legfőbb gondolatuk. Persze, ha másképp nem fog menni, megélünk majd a vadászatból, mondják, a szabadban, a pompás erdőben, of course, és ha ezt követően elkerülnek az igazi mocsárba, ahol egyáltalán van még valami lelőni való, és nyakig elmerülnek a sárban, akkor azonnal honvágyuk lesz, és átkozni kezdik Amerikát.

– De az én fiatal barátom nem szenvedélyes vadász.

– Just the same thing (*ez ugyanaz*) – mondta az amerikai. – Ugyanolyan rossz a helyzet, mert akkor dolgoznia kell, ha életben akar maradni.

– Erre természetesen készen áll.

– Yes, of course. Ezt mondják valamennyien, ameddig itt vannak. Amit azonban az emberek itt munkának tartanak, olyan odaát nincs. Különben itt is próbát tehet, valóban készen áll-e arra, hogy odaát megragadja a munkát, és hogyan kell ténylegesen hozzálátnia, ha nem akar éhen halni.

– Már itt? De hogyan volna ez lehetséges?

– Easy enough (*elég könnyen*). Valamikor mindössze egyetlen hónapot töltsön el igazi szolgaként egy parasztnál. Elmehet olyan vidékre, ahol senki sem ismeri, a munka pedig senkit sem aláz meg.

– Nem, persze, hogy nem, de még mindig meg vannak a régi előítéleteink. Odaát minden bizonnyal dolgozni fog.

Yes – bólitott Mr. Hummel. – Ez a régi történet. All about alike (*mindegyik ilyen*). Mindaddig halogatják az urak a munkát, míg egy cent van a zsebükben, és csak akkor, amikor a tűz már a körmükre ég, akkor ragadják meg, közben szerencsétlennek érzik magukat, szenvedő leveleket írkálnak haza, hogy újabb pénzt küldjenek nekik.

– És nem lehetne talán valami állást szerezni neki odaát?

– No – mondta Mr. Hummel határozottan a fejét rázva. – Ilyesmi ott egyáltalán nincs. Az ilyen fiatal gentlemenek, akik csak olyasmit tanultak, amit odaát egyáltalán nem tudnak használni, ezrével szaladgálnak az országban, és előbb be kell csiszolódnuk. Az öklüket kell odatartani, a fejüket otthon hagyhatják, hiszen spekulációra ez a fajta egyáltalán nem alkalmas, és ha az ujjukat olykor ilyen pitébe dugják, hamarosan rájönnek, hogy az túl forró a számukra.

Ebben a pillanatban néhány tiszt közeledett, és egy civil úr is velük tartott, Rauten gróf. Dürrbeck százados azonban annyira el volt merülve gondolataiban, hogy egyáltalán nem is vette észre az urakat, míg közvetlenül a közelükbe nem értek, és köszöntek nekik. Dürrbeck hirtelen és szórakozottan válaszolt, Hummel azonban megállt, és utánuk nézett.

– I'll be damned (*átkozott legyenek*), ha ezt az urat nem láttam már valahol egyszer! – mondta, miközben jobb öklével a bal tenyerébe csapott. – Csak az nem jut eszembe, hogy hol, vagy két egyforma ember szaladgál a világban, melyek közül az egyik ugyanúgy néz ki, mint a másik.

– Melyik? – kérdezte Dürrbeck százados szórakozottan, és ő is arrafelé fordult. Ebben a pillanatban Rauten gróf feléjük nézett, de azonnal ismét elfordult, mintha észrevette volna, hogy az urak szintén utána néznek.

– Az az egyik, ott jobbra, de I don't care (*nem érdekel*), vinné el az ördög, felfuvalkodott ember! Annyi én is vagyok, mint ő, talán egy kicsit még több is.

– Talán attól tart, hogy félne a munkától? – kérdezte a százados, folytatva a félbeszakadt beszélgetést, mert gondolataiban még mindig azzal foglalkozott.

– Kicsoda? Amaz? – kérdezte Mr. Hummel, ujjával válla fellett hátrafelé mutatva. – Nyelestől együtt megeszem én azt a csá-kányt, amit eddigi életében az az ember a kezébe vett.

– A fiatal kivándorlónkról beszéltem.

– Oh, beg your pardon (*elnézést kérek*) – mondta erre Hummel úr. – Teljesen másra gondoltam, ja, igen, a munka, végül is azt megmutatná neki, és tudja, ha muszáj, akkor végül is rászánja magát, de nem fogja szívesen tenni, és ha tudja, hol megy jobban a sora, akkor inkább itt marad. Az emberek akkor elégedettek inkább, ha maradhatnak régi szokásaiknál.

– Tehát alkalmazásra nem számíthat?

– Teljesen lehetetlen mégsem volna, háziszolga, újságkihordó vagy valami hasonló talán mégis lehetne, ilyesmiért azonban mégsem veti bele magát senki az amerikai életbe, ráadásul egy hadnagy. Ilyen kesztyűs népségből van odaát plenty (*eleget*), nincs hiány belőlük, rendszerint azonban rossz dolguk van, egyáltalán nem passzolnak Amerikába.

– Alapjában véve, kedves uram, csak az előzetesen megfogalmazott aggályomat igazolja – válaszolta némi szünet után Dürrbeck százados. Jómagam nem ismerem Amerikát, de amit odaát hallottam, meglehetősen egybe esik az ön véleményével. Fogadják kérem, baráti köszönetemet!

– Oh shaw, nonsense (ó, *semmiség*) – válaszolta Hummel úr, elfogadva a felé nyújtott kezet, amit szívélyesen megrázott. – Szívesen tettem, állok mindig a rendelkezésére, ha újabb kérdései lennének.

– Alázattal ajánlom magam, százados úr – szólalt meg a pénztáros, aki mindedig némán és csodálkozva ment mellettük, és mivel a százados itt elkanyarodott, az urak elváltak egymástól.

Ugyanabban az időben, amikor a százados a német-amerikainál érdeklődött, a sarokházból kilépett a kis, púpos írnok. Átment az utcán a patikus házába, de nem állt meg odalent, az első és második emeleten sem, hanem rögvest a tetőtérig ment fel, ami három részre volt felosztva szegényebb emberek számára. A középső, nagyobbik, a sarok és a mellékutca által határolt részben egy suszter lakott a családjával. Jobbra mellette egy öreg agglegény londiner, balra pedig egy fiatal, magányos lány, egy varrónő, ő azonban otthon végezte a munkáját. Éppen ezért fehérneműk varrását is elvállalta, és mivel rendkívül ügyesen és gyorsan varrt, meglehetősen sok dolga akadt, így gyakran volt kénytelen az éjszakába nyúlóan fennmaradni. Sajnos éppen az e fajta munkát olyan rosszul fizették meg, hogy alig keresett többet a legszükségesebbnél. Szegény gyermeknek azonban nagyon szerények voltak az igényei, így tisztességgel küzdötte át magát az életen, mint sok ezernyi, többi szegény lány.

Mux felment a lépcsőn, befordult balra és rögvest kopogtatott a kis ajtón, melyen, keskeny papírcsíkon az alábbi volt olvasható: Katharina Peters, varrónő.

– Szabad! – hangozott tisztán odabentről, és erre kalapjával a kezében, belépett a kis nyomorék a szobába, mely Katharina Peters otthonát képezte.

Szűk, alacsony szoba volt, egyetlen tetőablakkal, ráadásul előre valamelyest srégen, és volt mellette még egy kis kamrácska is, a bérlő hálófülkéje, ámde annál tisztábbat, mint ez az otthon, el sem lehet képzelni. A padló annyira tisztára volt sikálva, hogy az

ember tényleg alig mert rálépni. Az ablak előtt csak rövid függönyök voltak, de úgy néztek ki, mintha éppen most kerültek volna elő a vasaló alól. A durva lakkozású komódon, a közönséges székeken vagy a szoba közepén álló, mindenféle célra használt keskeny asztalon egyetlen porszem sem volt látható.

Felesleges holmi persze nem volt idefent, ha az ember nem tartaná ilyesminek az öreg fekete erdei órát, és néhány, az ablaknál elhelyezett virágcserepet ibolyával és kankalinnal. Magánál az ablaknál sötét kartonruhában, sötét, pompás, vastag gesztenyebarna, fején hátul kontyba kötött copfokkal, maga elé kötött tiszta, kék lenvászon köténnyel és nyaka körül vékony, fehér vászonkendővel üldögélt Katharina Peters, szorgalmasan dolgozva munkáján, és amint felismerte látogatóját, barátságos mosoly futott végig arcán, és vidáman kiáltott feléje: – Minden elkészült, Mux úr. Jöjjön csak beljebb, és foglaljon helyet egy pillanatra ott, azon a széken! Már csak három gombot kell felvarnom, ezzel pedig pillanatokon belül elkészülök.

– Jó napot, kedves kisasszony! – szólította meg Mux lágy, dallamos hangon. – Nem azért kerestem fel, hogy sürgessem, most éppen ebédszünet van, és tulajdonképpen csak látni akartam, hogyan halad a munkával.

– Ah, annyian feltartottak – mondta a kis varrónő. – Különböben már a gombokat is rég felvarrtam volna. A közjegyző úrnak semmi esetre sem kell várnia rám, ha egyszer már valamit megígértem neki. Mindig olyan kedves és barátságos velem.

– Hogyan is ne lenne, hiszen ön is mindenkivel – mondta Mux jóindulatúan.

– Nézze csak, ott vannak az ingek, Mux úr – anélkül, hogy munkája mellől felnézett volna, és közben fehér, finom ujjai szakadatlanul tevékenykedtek. Ott vannak az asztalon. Nagyon finom lenvászon, könnyedén lehetett varrni. Azt hiszem, a közjegyző úr meg lesz elégedve vele.

– És mindezt egyedül, saját kezeivel készítette el ilyen rövid idő alatt? – kérdezte Mux csodálkozva.

– Ha az ember szívesen teszi, komoly mennyiséggel tud elkészülni. Az ujjak hozzászoknak, és akkor halad a munka.

– És mindemellett hány órát tudott aludni az éjjel?

– Nem sok alvásra van szükségem, Mux úr. Ha van rá három vagy négy órám, akkor megint friss vagyok egész nap.

– De a szemei! Észrevette kisasszony, hogy az utóbbi időben szemhéjai csúnyán kivörösödtek?

– Az csak egy megfázás miatt van – válaszolta a fiatal lány, és megpróbált mosolyogni. – Amióta újabban ilyen meleg van, vékony ruhában ültem néhány órát a nyitott ablaknál. A madarak olyan kedvesen csicseregtek odakint, én meg olyan régen, végtelenül sokáig nem hallottam őket, és bizonyára akkor fázhattam meg.

Mux csendesen maga elé sóhajtott, de egyetlen szóval sem válaszolt, a fiatal lány pedig igyekezett sokkal serényebben varrni a gombokat, míg végül az utolsóval is elkészült, majd vidám arccal így szólt: Úgy, Mux úr, ezzel is kész lennék, és mondja meg kérem a közjegyző úrnak – közben nagy szakértelemmel összehajtogatja az utolsó darabot is, és rátette a többire – de tudja mit? Mégsem bízom önre, inkább magam fogom átvinni.

– És ha maga át tud menni vele az utcán, azt hiszi, hogy nekem szégyenkezni kellene vele? – válaszolta a kis ember. – Nem, kedves kisasszony, éppen azért jöttem át, hogy megspóroljam önnek a lépcsőzést, és itt van a pénz, a közjegyző úr rögvest át is küldte a munkabért, mivel nem szeret tartozni – fűzte még hozzá, amint a pénzt letette az asztalra.

– Olyan barátságos velem a közjegyző úr – mondta a fiatal varrónő. – Szívesen és köszönettel el is fogadom, mert néhány vevőtől gyakran nagyon nehezen lehet megkapni a pénzt, és nem is gondolnak arra, hogy a mifajtánk a napi bevételből él.

– Az emberek adósai is maradnak? – kérdezte Mux csodálkozva.

– Hát persze – sóhajtott fel a varrónő. – Édes istenem, a gazdagok gyakran el sem tudják képzelni, hogy az ő szemükben ilyen kis apróság, mint tizenöt vagy húsz garas, egy munkásnak mennyire hiányozhat, ha éppen szüksége van rá, hogy csak a legszükségesebb, nélkülözhetetlen dolgokat meg tudja venni. És ha ezek után az ember figyelmezteti őket, akkor ráadásul még bosszankodnak is azon, hogy az ember ilyen jelentéktelenséggel zaklatja őket, de mégis meg kell tenni, hiszen ki adna kölcsön nekünk?

– Ah, istenem, tényleg így van – sóhajtotta Mux. – Olyan emberek, akik dúskálnak a jólétben, és semmiről sem kell lemondaniuk, nem veszik maguknak a fáradságot, hogy beleképzeljék magukat a szegények életébe. Ez gyakran nem is rosszakarat náluk, hanem egyszerűen a megértésük hiányzik az ilyen helyzetre, mások meg szenvedjenek miattuk.

A fiatal lány közben a kész ingeket az asztalon becsomagolta egy ív papírba, átkötötte egy zsinórral, miközben tekintete véletlenül a pénzre tévedt.

– De Mux úr, a közjegyző úr tévedett, ez egy tallérral több, ennyi egyáltalán nem is jár nekem.

– Nem így van, kisasszony – mondta a kisember. A közjegyző úr nem egykönnyen téved pénzügyekben. Tudnia kéne, hogy mennyire pontos ember, de kifejezetten kihangsúlyozta nekem, hogy ennyiért nem készítheti el az ingeket, ezért valamennyit még hozzátett.

– De el is fogadhatom?

– Természetesen, és ha megfogadja a tanácsomat, sohase tegyen neki említést erről, nem szívesen hallaná, ilyesmiről tudni sem akar.

– Utóbbi alkalommal is túl sokat küldött.

– Túl sokat tényleg nem, csak többet, mint amennyit ön kért, talán még mindig túl keveset.

– Édes istenem, ha többet kérnék, mint más varrónők, akkor senki sem rendelne nálam valamit. Sajnos túl sok szegény lány van, akik kénytelenek ebből élni, és így egyik elnyomja a másikat – mondta a fiatal lány.

Mux felvette a csomagot, körbepillantott a szobában, és úgy tűnt, mintha valamit még kérdezni akarna a fiatal lánytól. Semmi jelét nem látta ugyanis valami ebédnek, de félt is, nem akart fájdalmat okozni neki, mert a legkisebb utalás hatására is a lány életmódjára, tapasztalata szerint annak arcát előntötte a vér.

– Agyó, kedves kisasszony!

– Isten önnel, Mux úr, és kérem, mondja meg a közjegyző úrnak, hogy szívből köszönöm.

A kis púpos barátságosan biccentett felé, majd elindult lefelé a valamelyest sötét lépcsőn. Az első emeleten megállt egy ajtó előtt. Úgy vette észre, a zsinór elcsúszott, és a csomag kibomolhat, ezért megemelt térdére tette, hogy megigazítsa, és térdét az ajtónak támasztotta, hogy jobban meg tudja tartani egyensúlyát, de majdnem rosszul járt, mert anélkül, hogy odabentről lépéseket vagy a legcsekélyebb zajt hallott volna, az ajtó hirtelen, de teljesen zajtalanul kinyílt, és Mux majdnem a fiatalabb von Klingenbruch kisasszony karjaiba esett.

– Jézusom! – kiáltott fel a fiatal hölgy rémülten, de egyáltalán nem hangosan. – Maga meg kicsoda, és mit akar?

– Egyáltalán semmit, kisasszonyom – válaszolta Mux, amint éppen visszanyerte egyensúlyát, de még mindig elképedve. – Csak itt akartam szorosabbra kötni a csomagomat, amikor kinyílt az ajtó. Nem tehetek semmiről.

– Ostoba ember – mormolta maga elé Flóra, miközben viszszaeszközött az ajtót. Mux hallhatta szavait, mert érthetőek voltak, de semmit sem válaszolt rá. Maga sem tartotta jó ötletnek, hogy ilyen ügyetlen volt. Miért éppen az ajtónak, és nem az ajtófélfának támaszkodott? Már el is ment a kedve, hogy változtasson a csoma-

gon, mert az ifjú hölgy ismét kijöhet. Kicsit jobban bal karja alá szorította, és lesietett a lépcsőn.

Még a ház folyosóján Mux egy bársonybekecses fiatalemberrel találkozott, aki azonban a legkevésbé sem figyelve rá, minden további nélkül felfelé igyekezett a lépcsőn. Mux egy pillanatra megállt a kapuban, utána nézett, és sajátos mosoly rándult meg finom metszésű ajkai körül. Halkan maga elé bólintott fejével, mert most már világossá vált számára, miért nyílt ki az ajtó olyan halkan és gyorsan, és miért lett rá mérges a kegyelmes kisasszony. De mi köze lenne neki mindehhez? És gyorsan átosont az utcán, hogy odaát hamarosan átadja meglazult csomagját.

A sarokház lépcsőjén megelőzte Semmlein patikust és az öreg Handorf asztalost, akit jól ismert.

– Itthon van a közjegyző úr? – kérdezte őt a patikus, amint Mux el akart menni mellettük.

– Persze, Semmlein úr – válaszolta Mux. – Rögtön bejelentem önt. – Nem is tartott sokáig, már jött is vissza, és ajtót nyitott. – Kérem, fáradjanak be!

– Püster közjegyző fel-alá járkált a szobájában. Amint felismerte a patikust, megállt sétájában, és megszólította: – Hogy van, szomszéd úr?

– Köszönöm, közjegyző úr, kiválóan – nevetett rá a kis ember. – Néha jobban, mint amennyit megérdemlünk, hahaha! Közben megrázta a felé nyújtott kezét, és el sem engedte, majd folytatta: – Ma más ügyben jöttem, éspedig Handorf asztalosmesterrel, Rhodenburg derék, tiszteletre méltó polgárával, kinek családjában szerintem szerencsétlen helyzet alakult ki, és ezért tanácsot szeretne kérni öntől.

– Nagyon szívesen, nagyon szívesen, szomszéd úr – válaszolta az öreg közjegyző, miközben igyekezett kiszabadítani a kezét, mert kellemetlen volt számára, hogy a patikus szorongatja.

– Nos látja, szomszéd úr – folytatta Semmlein, némileg zavarban –, talán még emlékszik rá, hogy a közelmúltban beszél-

gettünk az érintett esetről, és őszintén bevallom, hogy akkor szerintem igazságtalan voltam. Jómagam megismertem a fiatalembert, és teljesen más véleményem alakult ki róla, bármennyire is egyszerűnek tűnik az egész ügy, de mégis annyira bonyolult, hogy szerintem az ördög sem volna képes kiigazodni rajta, és bár bízik benne, hogy képes vagyok megkülönböztetni a jogost a jogtalan-tól, mégis be kell vallanom, szomszéd úr, hogy a magam részéről képtelen lennék segíteni.

– És hogy áll az ügy? – kérdezte a közjegyző, igyekeztén eljutni a lényegig. – El tudná mondani nekem röviden? Hiszen a hosszú bevezetés egy lépéssel sem vitt bennünket közelebb a lényeghez.

– Valóban, és ebben az esetben a legjobb lenne – mondta Semmlein úr –, ha Handorf mester közölné az egyszerű tényállást, és erre persze meg is kérném.

– Közjegyző úr – szólalt meg az asztalosmester igencsak elszápadva, torkán csak fáradtságosan nyögve ki a szavakat –, nehéz ez az ügy egy olyan embernek, aki egész életét tisztességesen és becsületesen dolgozta végig kemény munkával, hogy saját családjá szívenéről beszéljen. Belátom, hogy másként mégsem lehetséges, és túl kell jutnom rajta. Tegye meg nekem azt a szívességet, hogy nyugodtan végighallgat. Nem tart sokáig, és biztos lehet benne, hogy az igazat mondom, és olyan őszintén szólok önhöz, mintha Istenem, utolsó bírám előtt állnék.

– Ez rendkívül leegyszerűsíténé az egészet – mondta Püster. – Tehát kérem, minden további nélkül térjen a tárgyra!

Az asztalosmester ekkor még mindig felindultan, de világos szavakkal elmesélte, hogyan indult fia, Karl vándorútjára, és végül Sziléziába jutott. Derék jó fiúnak tartotta, aki gyerekkorában jóllehet néha vad és fegyelmezetlen volt, de sohasem hazudott, inkább elviselte a legkeményebb büntetést is. Aztán arról a szerencsétlen napról kezdett beszélni, és hűsége senki számára, hogy mesélte el neki saját fia a tényállást. A bíróság persze túl súlyosnak és megalapozottnak találta a vele szemben felmerült

gyanúsítást, és csak fiatal életkorának és korábbi feddhetetlenségének köszönhetette a bűncselekmény súlyához képest enyhe büntetést.

Püster figyelmesen végighallgatta, mindössze határozottan nézett a férfi szemeibe, és közben meggyőződött róla, hogy igazat mond, ezt ő is átérezte. Amint azonban az apa kimerülten abbahagyta, mivel már mindent elmondott, amit tudott, némileg hosszabb szünet után, miközben némán maga elé nézett, magához ragadta a szót:

– Azt hiszem, hogy most már meglehetősen át tudom tekinteni az ügyet. Egyvalamit azonban még nem értettem meg: Milyen vonatkozásban vél tanácsot kérni tőlem. A fiát annak idején elítélték, és letöltötte a büntetését. A világ egyetlen törvénye vagy bírósága sem vonhatná még egyszer felelősségre. Az ügy tehát teljes mértékben le van zárva, és ha a fia beszámolója, valamint annak alapján, amit ön ezzel kapcsolatban elmondott nekem, jómagam is hiszek annak lehetőségében, hogy teljesen ártatlan, és csak szerencsétlen, bizonyítékok nélküli eljárás alapján ítélték el, de egyáltalán mit lehetne most még tenni?

– Valóban, közjegyző úr – mondta az asztalosmester, miközben arca még jobban elsápadt. – Önnek talán tényleg igaza van, de amit nekem otthon el kell szenvednem, azt el sem tudja képzelni, és Isten óvja ettől. A fiú visszajött, megtörve testben és lélekben. Derék ember volt, és még most is az, ezt merem állítani, bízva Istenben. Büntetését leülte, és a világi igazságszolgáltatástól, ha szabad használnom ezeket a szavakat, már semmitől sem kell tartania. De úgy gondolja, hogy ezzel a dolog le van rendezve? Itt, a hazájában egész életére meg van bélyegezve, bűnös, vagy sem, börtönben ült. A segédek nem akarnak vele egy asztalnál ebédelni, hárman már fel is mondtak, mások meg nem akarnak belépni helyettük. Ahol szegénykém megjelenik az utcán, utána futnak a gyerekek, és gúnyneveket kiáltoznak: börtöntöltelék, és hasonlókat. És amikor még csak utalást tettem rá, hogy felvenném a cégemhez, mindenfelől lármázni kezdtek velem, és kollégáim bizto-

sítottak róla, hogy ebben az esetben valamennyien ki fognak lépni.

– Igen, igen – bólintott a közjegyző. – Ez kellemetlen helyzet, de az előítéletekkel képtelenek vagyunk megküzdni. A legjobb emberek is megbolondulnak, és elvakulttá válnak, és mivel az ügyet még teljes homály fedi, el sem képzelhető, hogy meg lehetne győzni őket.

– Ebben igaza van, közjegyző úr – mondta az asztalosmester nehezen felsóhajtva –, és jómagam is teljesen feladnám, ha nem lehetne fiam ártatlanságát bebizonyítani.

– De hogyan tenné ezt lehetővé?

– Nem vagyok gazdag – folytatta a kézműves –, de szorgalmammal és spórolással a saját házamon kívül van még néhány száz tallér megtakarításom is, amit szükség esetére tartogatok, ha esetleg megbetegednék, vagy bármi más szenvedés szakadna a nyakunkba. Ez utóbbi most megtörtént, fiam romokban heverő híre miatt érint engem, és hogy azt helyre lehessen állítani, az utolsó garasig feláldoznám.

– De mit remélhet ettől?

– Azért jöttem, hogy ehhez kérjem a tanácsát – mondta az ember halk, alig hallható hangon. – Így gondolom: A fiam most beteg. A borzalmas izgalom és a szégyen, amiben mindenhol részesül, heves lázt váltott ki benne, ami talán egy ideig még ágyban tartja, utazásra legalább néhány hétig nem gondolhat, de ha ismét rendbe jön, és Isten és orvosunk segítségével ez már nem tarthat sokáig, azt szeretném, ha visszatérne Sziléziába, arra a helyre, ahol a bűncselekményt annak idején elkövették, hogy ott alapos kutatást hajtson végre.

– És ez most még mi hasznára lehetne?

– Azt állítja – mondta az apa, miközben hideg veríték jelent meg homlokán –, hogy bárhol is látná, felismerné azt az embert, aki annak idején elkövethette a gyilkosságot, ami közvetlenül a bot eladása után történt. Ha most néhány hetet eltöltene ott, és a

környéken minden helyet végigkutatna, fenn áll annak lehetősége, hogy ismét találkozik vele, hiszen most már teljes biztonságban érezheti magát.

– Szerintem a rendőrség segítségét is kérhetné – jegyezte meg Semmlein úr.

A közjegyző a fejét rázta. – Feltéve a szerencsés, de mégis valószínűtlen esetet, hogy tényleg találkozik a tényleges gyilkossal, és felismeri, tíz az egy ellenében fogadni lehetne arra, hogy az illető idegen csavargó volt, és a tett elkövetését követően sürgősen kerülni kezdte azt a környéket. Tehát ezt feltételezve milyen eredményt remél? Hogyan akarja bebizonyítani annak az embernek, hogy ő követte el a gyilkosságot? A bot bizonyíték lenne, de ki látta a kezében? Egyedül a maga fia. Az elkövető, miután magához vette, nem hagyta el az erdőt, míg végre nem hajtotta a gyilkosságot, és a botot feltehetően az agyonütött test mellett hagyta, és ezt tartották meggyőző bizonyítéknak a vádlottal szemben. És mit tudna még továbbá felhozni vele szemben? Ahogyan elmondta, több mint hét év telt el a bűncselekmény elkövetés óta, az agyonütött áldozat tulajdonából természetesen már semmi sincs a gyilkosnál, de ha lenne is, ki ismerné fel? A fia kétségtelenül nem, és ha a gyilkos bűnbánóan be is ismerné a tettét, a fia képtelen lenne erre az utazásra. Nem barátom, ez egyáltalán nem segít önnek, és egy lépéssel sem viszi közelebb, hogy a világgal szemben bebizonyítsa fia ártatlanságát, sőt, ott még újabb vád érhetné hamis gyanúsítás miatt, miközben részéről a bizonyítás teljesen lehetetlen lenne. Pusztán a kijelentés, amely szerint azt állítja, hogy felismerte az embert, aki annak idején megvette tőle a botot, és szerinte ő üthette le a zsidót, messze nem elég, bíróság elé állítani az illetőt, ráadásul sok év eltelté után. A vétkesnek csak annyit kell állítania, hogy soha életében nem vett botot az országúton egy kézműves legénytől, és ezzel az ügy teljes mértékben el van intézve, és le van zárva.

– De istenem, hát mit tegyek? – kérdezte a szegény ember teljesen kétségbe esve. Most, miután egy idő óta együtt élek a fiammal, az a teljes és határozott meggyőződés, hogy tényleg

ártatlan, nekem meg nyugodtan kellene elnéznem, hogy minden tisztességes ember bélpoklosként kerüli, a gyerekek meg gúnyolják az utcán?

– Tisztelt Handorf úr – szólalt meg erre a közjegyző barátságosan –, ez olyan szerencsétlenség, ami más emberekkel is előfordult már, de nem lehet változtatni rajta, mivel emberi tudásunk csak részleges. Valamennyien tévedünk, és amikor a vádlottal szemben halmozódnak a bizonyítékok, akkor nem tehetünk mást, mint legjobb tudásunk szerint ítélni és csak Isten tudja, hogy igazunk van-e, vagy tévedünk.

– És szerintem, mi lenne, ha kivándorolna Amerikába? – kérdezte Semmlein patikus úr.

– Nem gondolom, hogy ez rossz tanács lenne – mondta a közjegyző, lassan bólintva fejével. – Itt, a szülővárosában lehetne a világ legderekebb, legbecsületesebb embere, akkor is kihúznák a talajt a lába alól. Ha egyszer már kialakult egy ilyen előítélet, lehetetlen lesz megszüntetni, és legyünk őszinték, ilyen az emberi természet. A börtönnel valamennyien, szinte kivétel nélkül a becsstelenséget kapcsoljuk össze, ha volt rá indíték. Feltételezve, hogy nem politikai bűncselekményről van szó, ahogyan a bíróságok rendszerint nevezni szokták. Utóbbiak között ismerek embereket, akik börtönben ültek, és a kis ujjuk is többet ért, mint az urak, akik elítélték. Jelen esetben azonban közönséges bűncselekménnyel kapcsolatos a vád, ráadásul a legelvetemültebb, ami lehetséges: rablógyilkosság, és még akkor is, ha szívesen tekintem az esetet véletlen körülmények szerencsétlen egybeesésének, ami ártatlan embert kényszerített gyalázatos büntetés letöltésére, a széles néptömeg erről sohasem hagyja magát meggyőzni. Mi emberek alapvetően szívesen vagyunk hajlamosak arra, hogy embertársainkról hamarabb gondoljunk rosszat, mint jót. Semmlein úrnak teljesen igaza van. Adja oda a fiának azt a pénzt, amit egy hasztalan Sziléziai útra csak elpazarolna, hogy azzal fedezze utazását Amerikába, és ott majd békében és nyugalomban új életet kezdhet.

Az öreg asztalosmester csendben ült, két könyökét térdein megtámasztva, rövid, fehér hajú fejét lehorgasztva, és borúsan, némán maga elé meredt. A közjegyző szavai romba döntötték és elvették utolsó reménységét.

– Tehát szegény Karl, mint ténylegesen elítélt és megbüntett bűnöző arra kényszerül, hogy elhagyja otthonát, és egy idegen országban keressen magának új hazát? És utána? Nem marad meg mindig számára a mardosó félelem, hogy valaki felismeri, és újból beleköt? Mindaddig, amíg a szörnyű börtönben volt, ezt kevésbé érezte, csupa olyan ember volt körülötte, akik ugyanúgy büntetésüket töltötték. Most azonban, amikor vissza kell térnie a polgári életbe, mindenki becsukja előtte az ajtaját és szívét, ő meg magányosan tengődik az egész városban, és látja, hogy mindenki ujjal mutogat rá!

A kis patikus összekulcsolt kezekkel állt ott, és együttérző pillantással nézte az öreg mestert. – Szerintem ez egy nagyon szomorú történet – szólalt meg. – Szegény fickót tényleg őszintén sajnálom. Derék fiú volt, hiszen azóta ismerem, amikor még alig tudott járni, de tényleg, muszáj Amerikába költöznie – fűzte még hozzá gyorsan. – Szerintem amilyen hamar csak lehet, el kell utaznia, és odaát már nem fogják többé bosszantani és kínozni.

– Most még nem képes rá, mivel láza ezt nem teszi lehetővé – mondta a mester, felállva székéről. – Előbb rendbe kell jönnie, de utána jómagam is úgy gondolom, hogy ez lesz egyetlen lehetősége, amit megtehet. Itt kénytelen lenne elviselni a szégyent és megálázást, így arra kényszerül, hogy elhagyja szüleit és hazáját, hogy odakint, az idegen országban senki se tekintsen rá úgy, mint aki hosszú éveken át börtönben ült. Hál’ istennek nem bélyegezték meg, mint korábban az volt a szokás, hogy az elítéltnak Kain jelét élete végéig magán kellett cipelnie. De már túl hosszú ideje vagyunk itt, közjegyző úr. Bocsássa ezt meg kérem, egy megtört szívű apának. Korábban soha sem volt elég időm, szakadatlanul dolgoztam reggeltől estig, most a munka éppoly kevésbé tetszik, mint az evés. Lefoglálnak a gondolataim, közjegyző úr, azok gyalulnak, fűrészelnek és kalapálnak a fejemben, néha úgy kala-

pálnak, mintha szét akarnák verni a koponyámat. Ne vegye rossz néven, közjegyző úr – és ezzel kalapját két kezébe véve, lehajtott fővel a kézműves, Semmlein úr által szorosan követve, távozott az irodából.

Mux kis pultja meglehetősen a szoba közepén volt, és úgy helyezkedett el, hogy megfigyelhette a szemben lévő házsört az első emeletig, és a járdát. Éppen akkor, amikor a két szomszéd elhagyta az irodát, a Klingenbruch család, azaz csak az alezredes, annak felesége és Henriette Rauten gróf kíséretében, aki talán útközben találkozott velük, lefelé jöttek az utcán, és a kapuban természetesen megálltak, hogy még néhány búcsúszót váltsanak. Semmlein még a saját kapuján sem tudott bemenni, hanem főhajtással megkerülve a csoportot, jutott be a patikájába. Amint még ott álltak, nyílt a kapu, mire Mux kuncogni kezdett, mert a fekete bársonyzeke jelent meg, de hirtelen kedve támadt, hogy visszalépjen, viszont ez már nem volt lehetséges. Már észrevették, és kétségtelenül túl feltűnő lett volna. Így beletörődött a megváltoztathatatlanba. Kilépett, meghajolt az uraság felé, de csak Henriette válaszolt neki, hiszen a többiek nem is ismerték. Aztán szapora léptekkel elindult lefelé az utcán. Henriette még utána nézett mindaddig, amíg szemmel követni tudta. Végül a szülei beléptek a házba, és Rauten gróf elköszönt tőlük.

Táncos összejövetel

Elérkezett a nagy este, melyre Schallerék egy csomó meghívót küldtek szét, és az emeleten természetesen már egész nap rumli volt és sürgölődés, mintha a család nem is ünnepélyes estre, hanem a lakás teljes felforgatására törekedtek volna.

A szalonból majdnem az összes bútort eltávolították, csak a fellelhető összes széket vitték be. Az egyik helyiséget természetesen dohányzó- és játékszobának rendezték be, mivel Schaller úr

azt akarta, hogy valamennyi vendége, nem csak a fiatalok, jól érezze magát. A hölgyeknek öltözőszobát alakítottak ki, és Katharinának még az az ötlete is támadt, hogy a szomszédban lakó varrónőt beszervezze öltöztetőnőnek, amit a többiek bár illedelmesen, de határozottan elutasítottak. De még annyi tennivaló volt, hogy egy ilyen bagatell témán nem sokáig gondolkodhattak. Varrónőre ezen a napon különben is nagy szükség volt, mivel a kegyelmes asszony, valamint lányának ruhatára nem is volt rendben, és a szobalányt ide-oda hajszolták, míg végül mégis áthívták Peters kisasszonyt, hogy befejezze a készülődést.

Schaller úr ezzel szemben mindent saját maga szervezett meg, ezt nagyon ügyesen tette, és mindenre gondolt anélkül, hogy tevékenységéhez nagy felhajtást igényelt volna. Minden ment, mint a karikacsapás, a szalonból átsietett a konyhába, onnan a spájzba, a ruhatárba és az ebédlőbe, felügyelte az asztalosokat, akiknek kis pódiumot kellett összeállítaniuk a zenészek számára, ezzel egyidejűleg megszervezte a büfét, majd ismételten ellenőrizte a pincéreket, meggyőződve arról, elegendő lesz-e a készlet.

Délután három óráig von Schaller asszony is segített, kaviáros szendvicseket kengetett, felügyelte, hogyan keveri a szakácsnő a pudingot, amit hidegen akartak felszolgálni, átküldött Klingenbruchékhoz és néhány további ismerőshöz, hogy ezüst evőeszközöket, valamint poharakat és tányérokat kérjen kölcsön. Mindez nem volt zajtalan, egy valódi háziasszony legszebb tevékenysége, hanem inkább útban volt, mintsem segített volna. Hol a férje, hol a cselédlány volt rendetlen, vagy csinált rosszul valamit. Mindenkiel civakodott, ráadásul összetörte az egyik kölcsönkért tányért, és olyan hangulatba hajszolta bele magát, hogy végül a férje hálát adott Istennek, amikor a felesége végre visszavonult a hálószobájába, és bereteszte az ajtót, hogy magára öltse esti toalettjét, és ebben a tevékenységében senkitől sem hagyta megzavarni magát.

Sajátos dolog egy ilyen nagy társaság, sőt, vannak emberek, akik már előadásokat is tartottak arról, hogyan kell megszervezni a társas összejöveteleket. Ezek az emberek jogosultságukat tulaj-

donképpen csak jelenkori időinkben találják meg jobban, mint régen, vagy esetleg a jövőben.

Miért tartanak ilyen összejöveteleket? Azért, hogy lányaikat bevezessék a társasági életbe, valójában azonban sokkal inkább azért, hogy jó partit szerezzenek nekik és más fiatal hölgyeknek is, és alkalmat adjanak arra, hogy teljes pompájukban mutatkozhassanak meg, ami persze szabónők és fodrászok munkája. Természetesen a többiek részéről viszonzást várnak el. Kinek szolgálnak ezzel? A legtöbb résztvevő halálra unja magát, és hálát ad Istennek, amikor már túl vannak az egészen, és micsoda munkát, körülményeket és mekkora költséget okozott mindez a „barátságos háziaknak”! Mennyi békétlenséget és vitát okozott már ez a családokban, sőt némelyek, akik véleményük szerint csak a külső látszatra adtak, anyagi romlásba döntötték magukat, vagy legalább is megtették az első lépést ebbe az irányba.

Von Schaller úr azonban pillanatnyilag nem foglalkozott ilyen elmélkedéssel. Végül is most benne volt a kavarodásban, és amint a felesége belső felháborodásának minden jelével magára hagyta, megállt az ajtóban, és miután az becsukódott, mély meghajlással utána szólt: – Kegyelmes asszonyom, nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy megismerhettem. A nézetei persze természetesen ostobák, ön személyesen pedig egy nőnemű sárkány, olyan amilyen egyébként csak a mesékben létezik, nekem mégis abban a megtiszteltetésben van részem, hogy a legalázatosabban ajánlhatom magam. Hogy vinné el az ördög!

És ezzel, mivel szívét felszabadította, megint munkához látott, hogy befejezze az est előkészületeit.

Von Schaller röviddel ezelőtt költözött be a városba. Rhodenburgba telepedése óta alig telt el egy teljes év, de barátságos és kedélyes lény, valamint bizonyos mértékig előkelő gazdasága, amivel kezdettől fogva fellépett, gyorsan egy csomó barátot szerzett számára, és pedig elsősorban arisztokrata körökből, és ennek is meg volt az oka.

Rhodenburg, amint korábban már említésre került, nem volt tényleges rezidencia, még amiatt sem, hogy az ország fejedelme rövid időre, körülbelül másfél nyári hónapra ott tartózkodott. A nemesség ennek következtében valamelyest el volt szigetelve, túl kevés kör volt, melyekkel érintkezni lehetett, mivel polgári családoktól alapvetően távol tartották magukat, ahogyan az a közepes nagyságú városokban lenni szokott. Ezen kívül éppen az ottani nemesi körökben nagyon csekély volt a gazdagság. Szinte majdnem mindegyik családot az udvar tartotta el, ezért leszármazottaikatt betolták minden lehetséges beosztásba, hogy az államnak, vagy sokkal inkább a fejedelmi kasszáknak a lehető legkevesebb terhet jelentsék. Nagy felhajtásra így nem volt lehetőségük, még a nemesi kaszinó ügye is, amit meg akartak alapítani, végül elhalt, mivel nem tudták tisztességesen fenntartani, mert az egyén nem akart pénzt adni a többség számára. Ezért, amennyiben nemesi származású idegen érkezett, határozottan számíthatott arra, hogy ezekben a körökben, ha ő is hajlandóságot mutatott rá, a legbarátságosabb fogadtatásra talál. Ez alól természetesen von Schaller úr és családja sem volt kivétel, ráadásul ő maga szeretetre méltó társasági ember volt.

Tényleg értett hozzá, hogy minden körben feltalálja magát, mivel elmondása szerint fiatal korában különféle udvari körökben volt beosztásban, és hol ide, hol oda váltott. Tele volt anekdotákkal, melyeket minden réteg számára készenlétben tartott, és semmi esetre sem voltak prűdek. Urak és idősebb hölgyek társaságát kereste, akik aztán félíg-meddig fuldokló nevetéssel semmirekellő embernek nevezték. Fiatal hölgyek esetében ezzel szemben maga volt a megtestesült gáláns úriember, hízalgő szavak valódi lexikona, melyek olyan elfogulatlanul áradtak belőle. Az ember sohasem tudott kiigazodni rajta, hogy viccel, vagy komolyan gondolja.

Egyébként sok mindent megélt értelmes fejje, bár éppenséggel nem volt túlzottan iskolázott. Egész lényében volt valami felületesség, amit viszont ügyesen tudott álcázni, és néha úgy viselkedett, mint egy elszabadult csikó, aki először jut ki a szabadba, jókedvében és boldogságában hátra rúg, és nagyokat ugrál. Ilyesmit azonban csak olyankor tett, ha a felesége, aki ezt durva visel-

kedésnek nevezte, nem volt jelen. Kópéságra azért mindig készen állt, és így nemsokára valamennyi családban szívesen látott vendég volt. Unalmas ember volt elég a köreikben, és minek örülhettek volna jobban, mint hogy végre egyszer találtak egy olyan társági embert, aki változatosságot hozott szokásos száraz összejöveteleikbe.

Közben egyre inkább közeledett az idő, amikor már várható volt a vendégek érkezése. A szakácsnő, aki egész nap főzött, hússokat süített és süteményeket készített, és alig volt ideje saját ebédjének elfogyasztására, felment a tetőtérben lévő szobácskája-ba, hogy egy kicsit ő is kiöltözzön, mert így nem mutatkozhatott a vendégek és azok szolgálói előtt, akik később egyre többen érkeznek majd, hogy hazavigyék gazdáikat.

Már Katharina is befejezte toalettjét. Kedves, tényleg egyszerű lány volt, de szüleitől teljesen eltérő karakter. Leginkább csendes és tartózkodó volt, és tényleg volt benne valami komolyság, amit fiatal évei miatt tulajdonképpen még nem néztek volna ki belőle. Tényleg voltak olyan pillanatai, különösen, amikor úgy vélte, hogy nem figyelik, amikor mélyen felsóhajtott, és arcvonásain olyan kifejezés jelent meg, ami szívének mély szenvedésére utalhatott, ha egyáltalán lehetséges, hogy egy ilyen fiatal lány szívének másféle szenvedése legyen, mint egy boldogtalan szerelem. Tényleg ez az eset állt fenn? Itt Rhodenburgban erről nem tudtak semmit, és ha így volt, akkor szívében a nyilat valahonnan kívülről hozhatta magával.

Katharina egyébként, amint gondolható, semmit sem tudott segíteni az apjának. Teljes volt egyszerű ünnepi toalettje, de ennek ellenére nagyon ízléses. Pici rózsákkal díszített fehér muszlin ruhát, rózsaszínű szalagot viselt, és egy rózsát a hajában, ez volt minden ékessége, kivéve egy gyöngysort a nyakán. Tiszta, de komoly szemeivel, karcsú, nemes alakjával mindig impozáns látvány maradt, de ennek ellenére mégis valami szimpatikusság nélkül. Lehetett csodálkozni rajta, de az ember nem érzett vonzalmat iránta, és úgy tűnt, hogy erre nem is tart igényt.

– A mama még nem készült el?

– A mama? – kiáltott oda neki von Schaller úr, éppen nagyon elfoglalva azzal, hogy drapériát függesszen fel az egyik ajtó elé. – Áldott legyen a lelked, gyermekem, tudod, hogy mindig az utolsó pillanatra készül el, és még akkor is háromszor vagy négyszer hívni kell. Segítenél nekem megfogni itt ezt az anyagot?

– De apa, a vendégek rögtön jönnek, és már felvettem a kesztyűimet.

Apja éppen azon volt, hogy kevésbé kedves mondásai közül eleressze az egyiket, de aztán elharapta, ami a nyelvén volt és csak ennyit mondott: – Akkor légy oly jó, és legalább a cseléd-lányt hívd ide! Űristen, már ilyen későn van? Még munkaruhában vagyok, és még a gyertyák sincsenek meggyújtva.

Katharina csengetett. – A londonerek már itt vannak, ők majd elintézik, neked viszont igyekezned kell.

– Kellemes, nagyon kellemes, jegyezte meg von Schaller úr, a lépcsős létrán állva, egyik kezében szög, a másikban kalapács. – Bárcsak egy derűs szellőcske elűzné a felhőket, és előbukkanna a hold. Kedves Katharina, nem jön már végre az az átk... az a kedves cselédlány?

– Már itt is van, papa.

– Kérem, tartsa meg nekem itt ezt az anyagot, szívecském – mondta von Schaller úr, miközben az egyik oldalon rángatta. – Amott, hát nem látja, hová mutatok? Gyerekkorában valami súlyos esete lehetett. Kérem, kincsem, azon az oldalon. Láthatná, hogy a másik már készen van, vagy valami van a szemében?

A lány, akinek adottságai nem voltak eltűzöttak, végre felfogta, mit kell tennie. Az improvizált függöny végre rögzítve lett, és Johanna kivihette magával a létrát, hogy eltüntesse.

Von Schaller bárónak most már a saját toalettjére is gondolnia kellett. Katharinának igaza volt: Ennek már legfőbb ideje, és ha még tovább késlekedik, a vendégek a nyakára jönnek, és hiányos öltözetben találják, ezért gyorsan eltűnt. Katharina közben a legnagyobb nyugalommal megváltoztatott néhány előkészületet,

változtatásokat hajtott végre, utasítást adott, hogy gyűjtsák meg a gyertyákat, kölnit permetezett szét a teremben, mert apja persze egész idő alatt ki sem vette a szivart a szájából. És tényleg elkészült mindennel, amikor már megérkezett az első kocsi, és zajongó terhét kitette az utcára.

Von Schaller úrnak viszonylag kevés időre volt szüksége az átöltözés befejezéséhez. Még mielőtt az elsőként érkezők beléptek volna a terembe, lármát csapott felesége ajtajánál, majd mosolygó, sugárzó arccal máris ott állt a teremben, hogy előre nyújtott kezekkel üdvözlje vendégeit.

Märzen udvari tanácsos, egy kis, köpcös alak, valamennyi ünnepségnél mindig az első, ezúttal sem mulasztotta el a pontosságot, és von Schaller úr kifejezte, mennyire boldog, hogy láthatja. Az udvari tanácsos sokat számított az uralkodó fejedelemnél, sőt, udvarképes, és éppen ezért természetesen az előkelőségek társaságában állandó vendég volt.

Ismét előállt egy kocsi, és von Schaller asszony még mindig hiányzott. Von Schaller úr, miközben Katharina a vendégekkel társalgott, kirohant, és felesége ajtaján dörömbölve nyájas hangon beszólt: – Drága szívem, csak nem feküdtél le? Rögvest tizedet üt az óra, és a terem már tele van vendégekkel. Épp most érkezett újabb két kocsi.

– Máris jövök – szólalt meg egy hang, szinte mély basszusban. – Varázsolni mégsem tudok.

– Azt tényleg nem – nyugtázta a férje. Ezt én is tanúsíthatom, szívecském. – Majd borúsan összevont szemöldökkel visszament a szalonba, ahol arca azonban pillanatokon belül a legbarátságosabb kifejezésre derült vissza.

Solbergék éppen megérkeztek, és von Schaller úr alig tudta nekik szavakban kifejezni, mennyire örül, hogy itt láthatja őket. Az ifjú Solbergnek közben különösen erőteljesen megrázta a kezét, Katharina pedig anyja helyett, érte még mindig kénytelen volt elnézést kérni, szokásosan nyugodt, de barátságos komolysággal fogadta a hölgyeket.

Addigra már körülbelül húsz vendég érkezett meg, mire végül nyílt az ajtó és von Schaller asszony a szó legszorosabb értelmében belibbent a színpadra. A legnagyobb pompában jelent meg, vadonatúj cseresznyeszínű, természetesen mélyen kivágott seilyemruhában, hatalmas uszályal, hosszú loknikkal, hajában utánzott korallgarnitúrával és náddal, és egy Vénusszal, amint éppen kiemelkedik a hullámozó tengerből. Mindehhez természetesen nem nagyon passzolt öregecske arca és szikár termete. Ámde mit számított mindez egy ekkora társaságban, akik előtt ráadásul háziaszszonyként jelent meg. És milyen bájosan mosolygott mindenfelé, és mennyire boldog volt, hogy ennyi kedves barátját láthatja otthonában.

Ekkor a vendégek között elkezdődött a kölcsönös bemutatkozás, ami Hans von Solberget vette leginkább igénybe, hiszen ő volt az, aki a legkevesebb vendéget ismerte, és mindezt a legszívesebben meg is spórolta volna magának. Mire is ment volna mindezekkel a füle mellett eleresztett nevekkel, gyakran nem is értette, különben meg ugyanabban a pillanatban el is felejtette. Mindez azonban mit sem segített, hiszen eleget kellett tennie az elvárásnak, így némán viselte az elkerülhetlent.

Ekkor megérkezett a Klingenbruch család. Az alacsony, kedélyes alezredes teljes, éspedig gála uniformisban (de isten tudja, rövid lábai mellett hogyan lehetséges, hogy a nadrágja megint túl rövid volt), és láthatóan őszintén örvendezett, amint Hanst ismét üdvözölhette. Ő azonban akkor lélegzett fel szabadabban, amikor von Dürrbeck századost látta belépni az ajtón. Legalább egy barát is megérkezett, akivel egy ideig beszélgethet, és jól megértik egymást, hiszen a menyasszonyával igencsak elfoglalt Rautenre természetesen nem számíthatott.

A folyamatosan érkező későn jövők, valamint a tea és sütemények felszolgálása egyelőre még nem hagyta lecsillapodni a vendégeket. A teremben csoportokba verődtek, és Schaller izzadt ábrázattal igyekezett végére érni a bemutatásoknak.

Hans éppen Dürbeck társaságában az egyik ablaknál állt, amikor von Schaller úr Märzen udvari tanácsos társaságában odalépett hozzájuk.

– Kedves Solberg, engedje meg, hogy bemutassam önnek a szépművészetek első korifeusát. Märzen udvari tanácsos urat, Hans von Solberg úr, kedves udvari tanácsos, félig perui, azt hiszem, tetoválva is van, és az egyik ottani törzsben indián kacika.

– Nagyon boldoggá tesz, báró úr – mondta az udvari tanácsos, természetesen fekete frakkban, fehér nyakkendővel és mellénnyel, gomblyukaiban néhány rendjellel, kalapját még mindig maga előtt tartva, mintha egy kis alamizsnát kérne (az összes többi úr már rég leadta a kalapját). Nagyon boldoggá tesz, hogy személyesen részesülhetek abban a megtiszteltetésben, hogy megismerhetem.

– Udvari tanácsos úr, ön nagyon barátságos velem...

– Az udvari tanácsos úr fény itt Rhodenburgban, mondhatnám úgy is, hogy fáklya, és igen kiváló ember...

– De drága von Schaller úr – kuncogott az udvari tanácsos szégyenlősen zavartan, ami azonban nem állt jól neki, mivel egyébként kifejezetten ostoba képe volt –, olyan értékeket említ rólam, melyekkel én egyáltalán nem rendelkezek. Bár a királyi fenség kitüntetett...

Psztt, pszt – intett von Schaller úr a kezével –, ön szerénységből nem hiszi, különben meg az egész város tudja, és remélhetőleg még ma este hallani fogunk ennek igazolásáról.

Märzen udvari tanácsos száját ismét széles, barátságos mosolyra vonta, de von Schaller újból karon ragadta, hogy néhány további barátjának bemutassa, Hans pedig elmosolyodva így szólt Dürbeckhez:

– Az ég szerelmére, Bernhard, ez egy német szalonfigura, vannak címei és rendfokozatai, körbecipelik és mutogatják az embereknek, de hogy néz ki? Mint egy karikatúra. Mi ez az ember egyáltalán?

– Hát amennyit én tudok, meglehetősen jómódú ember, de ugyanakkor irogat is, és kedvelője a költészetnek. Előszavakat és alkalmi darabokat ír, kisebb ünnepségeket szervez, és ehhez a legkülönbélebb családoktól kap meghívásokat. Egyébként elképesztően unalmas fickó, állítólag a fehér glaszékesztyű még alvás közben is a kezén van, legalább is másként még sohasem láttam.

– Makacsul szorongatja a kalapját.

– Szoktál táncolni? – kérdezte Dürrebeck.

– Ha muszáj, akkor igen, de nem szenvedélyesen és sokáig – válaszolta Hans.

– Ma este nagyon csinos hölgykoszorúnk van.

– Valóban. Egyáltalán nem hittem volna, hogy Rhodenburgban ekkora a kínálat.

– Ismered von Schaller kisasszonyt közelebbről?

– Nem. Ma látom másodszor. Csodálatosan csinos, és annyira egyszerű, de komoly.

– Sajátos egy karakter, Hans. Mély érzelmű, és azt hiszem, nemes lelkű – mondta Dürrebeck. – Többször találkoztam vele, és társalgásra is alkalmam nyílt. Amennyire együgyű és beképzelt az anyja, az apjával még magam sem vagyok tisztában, annyira meglepett a lány egyszerűsége, meleg érzelmei és különösen a teljesen egészséges nézetei.

– Még nagyon fiatal lehet és már most ez a komoly kifejezés az arcán – mondta Hans. A Klingenberg kisasszonyok sokkal derűsebbek.

– Azok tényleg – mondta elmosolyodva Dürrebeck. – A fiatalabb, Flóra kisasszony különösen élénk. Kis szája két percre sem marad csendben. De most odamennék az öreg alezredeshez, pompás öregúr, tiszta szívből jóindulatú és mindig vidám.

– Ő nekem is nagyon szimpatikus – bólintott Hans. – A felesége kevésbé.

Dürrbeck keresztül ment a termen, Hans pedig közben magányosan folytatta megfigyeléseit, amikor egyszer csak kar nyúlt az ő karja alá, és amint arrafelé fordult, von Schaller urat pillantotta meg, aki barátságosan megszólította:

– Nos, kedves Solberg uram, érezze jól magát nálunk, és minél gyakrabban tér vissza hozzánk, annál jobb. Most pedig tegyen úgy, mintha otthon lenne.

– Nagyon barátságos hozzám, báró úr...

– Magunknak is kialakítottam itt mellettünk egy kellemes helyiséget – suttogetta mosolyogva –, ahol kényelmesen elszívhatunk egy szivart és megihatunk egy pohár jó sört.

– Kiváló ötlet – kiáltott fel Hans. – Ez persze tényleg meglepetés.

– De a hölgyektől sem vonhatja el magát teljesen, kedves Solberg – folytatta a báró. – Gondolja meg, hogy itt mindenki bizonyos hódolattal tekint önre, de a közbülső szünetekben majd kényelembe helyezjük magunkat.

– Ez nagyon jó, szívesen vagyok együtt a többiekkel, kedves báró, de be kell vallanom, hogy egy kicsit elszoktam a merev társasági élettől – mondta Hans.

– Ilyet nem is talál nálunk – vágta rá Schaller gyorsan. – Én legalább is ügyelek arra, hogy a környezetemben senki se érezzen kényszert, és mindenki találjon valamit, ami megfelelő a számára. Ezt majd látni fogja, kedves Solberg. Otthonosan fogja érezni magát nálunk, és miközben mi olyannak adjuk magunkat, amilyenek vagyunk, ugyanezt várjuk el a vendégeinktől is. Csak egyvalamit – fűzte hozzá, miközben óvatosan körülnézett. – Egyvalamire szeretném felhívni a figyelmét, és elnézését kell kérem.

– Az én elnézésem, kedves báró?

– Szegény feleségem – mondta halkan Schaller, valamelyest meghajolva magas testével.

– A felesége? – kérdezte Hans, csodálkozva.

Schaller azonban nem válaszolt azonnal, legalább is szavakkal nem, hanem egy meglehetősen jellegzetes mozdulatot tett. Jobb kezének középső ujjával halkán megkopogtatta a homlokát.

– Nem értem önt.

– Kedves barátom – mondta Schaller bizalmasan –, magunk között vagyunk, egészen magunk között. Azt hiszem, már ért is engem. Arra akartam utalni, hogy egy kicsit hóbortos, és néha, na más kifejezést nem is találok, egy kicsit eszeveszett ötletei vannak, de egyébként teljesen veszélytelen, kedves barátom, teljesen veszélytelen. Nem is kell mást mondanom, csak egy kicsit elnézőnek kell lenni vele, és a szavait nem kell mindig túl pontosan mérlegelni, egyébként szívből jóságos, mondhatnám egy kicsit zavarodott, feltehetően meglazult nála néhány csavar. Remélem, érti. De elnézését kell kérnem, szakította félbe magát ebben a pillanatban, amint észrevette, hogy a londonerek elkezdtek a székeket tologatni. – Azt hiszem, hogy az udvari tanácsosunknak van egy kis meglepetése számunkra, valami van a tarsolyában. Kiváló ember, csak néha egy kicsit unalmas, de ez minden szellemiekben gazdag emberrel előfordul, legalább is, mint mi, szegény halandók számára, akik a szárnyaló gondolatait nem mindig vagyunk képesek követni. Ha a szükség úgy hozza, legfeljebb lelépünk a vész-kijáratunkon.

– Azt hittem, táncolnunk kell.

– Igen, majd utána. A feleségem rajong az esztétikusért, és mindig talál benne valami meglepetést. Elnézést, mindjárt visszajövök önhöz.

Hans ekkor figyelni kezdte az udvari tanácsost, aki sajátos igyekezettel kezdett hozzálátni a fellépéséhez. Magas, valamelyest kopott cilindere talán díszként, még mindig a kezében volt, ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy egy kis asztalkát a szoba közepére cipeljen, majd alapját még mindig szorosan ujjai között tartva néhány gyertyát is saját kezűleg odavigyen. Közben valamit odasúgot az egyik londonernek, aki hamarosan visszatért

egy nagy pohárral, és az udvari tanácsos jelzésére letette két gyertya közé.

A vendégei láthatóan már tudták, hogy mi vár rájuk, miféle élvezet ugyanis, és az idősebb hölgyek bájos mosollyal letelepedtek a közeli székekre, csak a fiatal hölgyek topogtak egy kicsit türelmetlenül apró lábaikkal. Ők teljesen másvalaminek örültek, és csendben remélték, hogy rögvest kezdődik a tánc. Néhányan közülük azonban nehezen megszerzett tapasztalatból tudták, hogy Märzen udvari tanácsos, ha egyszer már szóhoz jut, nem fog egyhamar lelépni a színről, és mennyi értékes idő fog elveszni miatta.

Märzen udvari tanácsos eközben előnyös helyzetének teljes tudatában igyekezett frakkjának hátsó zsebéből előhalászni egy meglehetősen vastag könyvet, ami azonban egy kézzel nem volt lehetséges, ebben zavarta a kalap, és végül a boldogtalan filctetőt teljes kétségbeesésében a széke alá tette. Nem hagyhatta hosszasan feszültségben a hallgatóságát.

Hans pompásan szórakozott ezen a készülődésen, és maga is kíváncsi lett, hogy mit fog előadni a komikus kis uraság, amikor hirtelen észrevette, hogy a ház úrnője közvetlenül feléje tart.

– De kedves von Solberg uram – szólította meg a hölgy, közben legyezőjét kacéran jobb arcához tartva –, miért álldogál itt magányosan, elhagyatva? Miért nem keveredik el a fiatal népség között, és vonja el magát értékes jelenlétével?

– Kegyelmes asszonyom – szólalt meg Hans kissé zavarban, mert ebben a pillanatban arra gondolt, amit von Schaller úr néhány perccel ezelőtt mondott neki.

– Tényleg, kedves báró – folytatta a kegyelmes asszony bizalmasan –, nem tarthatja magát itt nálunk ennyire elszigetelten, és érezheti magát idegennek. Számunkra többé már nem is számít idegennek. El sem hiszi, hogy mennyit beszéltünk önről. Remélhetőleg a közeljövőben jobban meg fog ismerni bennünket, tekintse házunkat a sajátjának, a férjemmel is közelebbi barátságba fog kerülni. Csak egy kicsit elnézőnek kell lennie velem, erre kérem.

– Elnézőnek, kegyelmes asszonyom?

– Ah – sóhajtott fel von Schaller asszony, körülpillantva csupasz válla felett –, nagyon jóságos ember, és van is néhány szórakoztató talentuma, de...

– De?

– De – kezdett bele von Schaller asszony, közben közelebb hajolva a fiatalemberhez, és legyezőjét jobbról a szája elé tartva – gyakran olyan különös, tulajdonképpen nem is talállok rá megfelelő kifejezést, mondhatnám rigolyái vannak, hogy a legszerényebb szót használjam rá. – Tudja itt – és közben legyezőjével a fejére mutatott hasonlóan, mint előbb a férje az ujjával tette, amikor a feleségéről beszélt – néha hiányzik neki valami, ami bennem már komoly aggodalmat keltett, ha arra gondoltam, hogy elhatalmasodhat rajta – fűzte még hozzá. – Mindeddig azonban teljesen ártalmatlan, a kisebb gyengéit pedig el lehet nézni neki.

– De kegyelmes asszonyom – mosolyodott el Hans, mivel a házastársak efféle kölcsönös ajánlása kissé komikusnak tűnt számára –, biztosíthatom róla, hogy ilyesmit nem fedeztem fel von Schaller úr esetében, sőt, ellenkezőleg, nagyon éleslátású embernek tartom, ráadásul jó adag egészséges és teljesen természetes humorral van megáldva.

– Ez megtévesztő – suttogta a kegyelmes asszony. – Elképesztően megtévesztő, és néha magam sem vagyok biztos benne, de mégiscsak valami rossz szellem lakozhat benne, ezért tudni kell, megfelelően kezelni. Mint pórázon, szeretettel vezetem őt, és akkor tényleg a legjobb ember és végtelenül tisztességes.

– Ebben senki sem kételkedik, kegyelmes asszony, de úgy veszem észre, mintha az udvari tanácsos úr épp most kezdené meg az előadását. Vajon sokáig fog tartani? – fűzte hozzá még óvatosan.

– Ó, mennyei szokott lenni a felolvasása – mondta von Schaller asszony, epekedő pillantással tekintve a plafon felé. – Annyira mélyen átérző, annyira szellemes! Igazi emberi gyöngy-

szem, és ahogyan elmondták nekünk, a királyi fenség a nemesség közé akarja felemelni.

– Valóban? Von Märzen udvari tanácsos tényleg jól hangzana.

– Ah, meg is érdemelne – mondta von Schaller asszony elragadtatással. – Megérdemli a babérkoszorút! Teljesen poetikus ember, annyira áradózó, annyira lágy, csak egy kicsit talán melanholikus. Én mondom magának, amikor hallom, mindig úgy érzem, hogy szívből ki kellene sírnom magam.

Kellemes kilátások ezek egy szórakoztató estre! – gondolta Hans, de választ erre már nem kapott, mert az udvari tanácsos belekezdett. Von Schaller asszony jelentősegteljesen intett legyezőjével a fiatalembernek, hogy maradjon nyugton, majd a helyére osont.

Ha azt mondom, az udvari tanácsos belekezdett, akkor ez alatt azt értem, hogy a torkát köszörülni, ami bizonyos mértékig jelzés a hallgatóság részére, mint valamiféle elnök csengője, ami azt jelenti, hogy figyelmet kér, maradjon mindenki csendben. Majd befűjta az orrát egy horgolt szélű batiszt zsebkendőbe, ugyanazzal megpucolta a szemüvegét, kicsit megigazgatta a gyertyákat, ivott egy korty vizet, majd kénytelen volt megtörölni a száját, utána nézett a kalapjának, hogy még mindig ott van-e a szék alatt, és ekkor végre síri hangon elkezdett felolvasni egy fejezetet Reuter „Ut mine Stromtid” (*szabad fordításban kb: „Gyakornoki időmből”*) című művéből, egészen hátborzongató újálnémet dialektusban.

Hans kezdetben alig hitt a füleinek, de tényleg jól hallotta, és a hallgatóság nyugodtan ült, mint a bárányok, és az ellenállás egyetlen hangja nélkül hagyta magát társadalmilag bántalmazni.

Hans már jó negyedórája hallgatta, és érezte, hogyan kezd hideg verítékbe beleborzongani a háta, de ekkor észrevette von Schaller urat, aki óvatosan intett neki, és amint olyan zajtalanul, amennyire csak lehetséges volt, lábujjhegyen odaosont hozzá. Az öregúr a fülébe súgta: – Legfőbb ideje, hogy távozzunk a vészki-

járaton. Gondoltam, hogy Klingenbruch urat is magammal viszem, de olyan szelíden szundikál, hogy nem akartam megzavarni. Túl nagy zúrt okozna.

Mindketten kiosontak egy nyitott ajtón egy szomszédos szobába, és ezen keresztül egy kisebb, teljesen hangulatos szobácskába, a báró dolgozószobájába.

– Ezer ördög – kiáltott fel Hans vidáman, amint az asztalon megpillantott egy ládika szivart és sörösüvegeket. – Von Schaller úr, ez nagyon szerencsés ötlet volt!

– He, hát nincs igazam? – nevetett fel a szikár báró. – Ez az én menhelyem, ha odakint túl kegyetlenül bánnak velem. Az udvari tanácsos most fel van húzva, és előbb le kell járnia. Addig van időnk. Szolgálja ki magát, kedves Solberg, ragadja meg az alkalmat, én meg utánanézek, hogy egyik vagy másik boldogtalant ki tudom-e menteni az árból.

– De miért kéri fel ezt a rémes embert, hogy felolvasson?

– Még, hogy felkérjük? – mondta von Schaller úr, szemüvege felett komikus arcot vágva, és Hansra nézve. – Gondolja, hogy ez az ember hagyja magát felkérni? Beállít, zsebei tele könyvekkel és kéziratokkal, és sohasem vár addig, míg a vendégek megisszák teájukat. Az asszonyok egyébként rajonganak érte. Egy pillanat, és megint itt vagyok. Addig helyezze magát kényelembe.

Hans nem kérette magát sokáig, Schaller pedig alig öt perc múlva már vissza is jött Dürrbeck százados, doktor Potter háziiorvos és néhány további úr társaságában, és rögtön el is határozták, hogy megszerveznek egy kellemes whist partit. Hans azonban nem csatlakozott a játékhoz, mivel inkább az szórakoztatta, hogy végre egyszer kezdettől a végéig megfigyelhet egy igazi német társasági összejövetelt.

Jó fél órát azonban mégiscsak eltöltött a dohányzóban, és csak azt követően tért vissza a terembe.

Ott azonban a szerencsétlen udvari tanácsost igen csak verejtékezve látta viszont, mert egy kendővel éppen a homlokát töröl-

gette többször is, de még mindig fáradhatatlanul munkában, de ekkor már Reuter Stromtid művén már túl volt. Az újfelnémet dialektussal már felhagyott, és egy vastag kézirat segítségével a Pegazus (*csillagkép*) következett, mely nem dobogó patákkal, ámde mégis hasonló versekkel a felhők felett száguldott vele. Eszme-futtatás volt a halálról, amit előadott, és Hans éppen annál a résznél csatlakozott a többiekhez, amikor tényleg döbbenetes lelkiismeretességgel az elföldelt holtak elenyészését vázolta.

Előtte, valamelyest hátrébb a többiektől üldögélt az öreg alezredes lehorgasztott fejjel, csukott szemekkel, de senki sem figyelt rá, mivel a hallgatóságot éppen a borzongás ragadta magával.

Amint Hans óvatosan el akart menni az alezredes széke mögött, hogy Rautenhez menjen, akit álldogálva vett észre, sztoikus nyugalommal hagyva, hogy bármi megtörténjen vele, és miközben gondosan szondázta a terepet, megpillantotta hogy az öreg Klingenbruch széke alatt, de valamelyest kicsit hátrébb tolva egy horgolt terítővel borított lábzsámoly látható, ugyanolyan, mint a múltkori zenélő. Körülnézett, és látta, hogy senki sem figyel, és egy árnyalatnyi ördögi humorral, lábával lassan előre tolta, majd határozott mozdulattal rálépett a párnázásra, aztán a lábát gyorsan visszarántotta, és hirtelen legalább öt vagy hat lépéssel eltávolodott, így a legcsekélyebb gyanú sem merülhetett fel vele szemben, amikor az eszköz hirtelen működésbe lépett.

Jómaga azonban a „Hurra neked a győztesek koszorújában” dallamra volt felkészülve, de a lábzsámoly most mással lepte meg:

„Ó, nézzétek, mily pompásan sugárzik a reggel
Itt a parton borús éj után,”

– Döbbenet és borongás ragad magával – olvasta tovább az udvari tanácsos a saját szövegét –, a puha test még nem sokkal ez előtt...

„Di diddel di diddel, szálljatok a csónakba bátran” – énekelte tovább a lábzsámoly.

– Egészséggel és erővel, és aztán jön a szörny, melyet féreg foga rág – folytatta az udvari tanácsos.

„Merészen szálljatok szembe a hullámok hatalmával
Ámde okosan és bölcsen a hajótokért.

A lábzsámoly győzött, mert ekkor már maga a felolvasó is meghökkent, és arrafelé kezdett fülelni, és fejével mindenki a szerencsétlen alezredes felé fordult, aki közben gyanútlanul szundikált tovább.

„Bajtárs ne fecsegj, bajtárs ne fecsegj,
És hálód vesd ki is csendben!
Bajtárs ne fecsegj!
A tenger ura a merész vadász, dideldum di,
A tenger ura a merész vadász.”

Von Wöhfen hadnagy szerencsére ott állt mellette és megbökte. Szegény Klingenberg azonnal felébredt, és döbbenetesen vette észre, hogy minden szempár őt nézi, és ráadásul saját széke alól hallja a dal utójátékát: „Die deldiddel di dum di stb... ami harangjátékként harsant a terem halotti csendjébe.

Ez már sok volt az ifjú népség nevetőizmainak. Már régen mindenki tényleg a hátborzongató vers vége után vágyódott. Az alezredes teljesen megdöbbenve sandított a széke alá, és látványa lenyűgöző volt a többiek számára. Először félig-meddig elfojtott kuncogás volt hallható, de aztán a feltörő nevetést már nem lehetett elfojtani. Természetesen nem gondolhattak másra, mint hogy az öreg, kedélyes alezredes álmában rálépett a zenedobozra, és a termet vidám hahota töltötte meg.

Ebben a pillanatban Schaller jelent meg az ajtóban, nagyon elcsodálkozva a derűtségen, de pillanatnyi szünet közben meghallván a szórakoztató lábzsámolyt, ami már nyugodtan folytatta a második versszakkal: „Csel és bátorság a ti szövetségesetek”, rögvest felfogta, hogy mi történt. Az udvari tanácsos felugrott, és kéziratával a jobb kezében úgy állt a kis asztalkája előtt, a pisllákoló gyertyák között, mint egy haragvó isten. Schaller pillanaton belül a boldogtalan lábzsámolyhoz odaugrott, megragadta és

már vitte is kifelé, miközben az tovább folytatta: „Ámde hajócskád bölcsen és okosan vezesd...” és távolodva még hallhatóak voltak az elhaló hangok: „Bajtárs ne fecsegi!”

Von Schaller asszony természetesen odarohant az udvari tanácsoshoz, és igyekezett megnyugtatni a „szerencsétlen közjáték” miatt, és elnézést kért, és mondta, ne zavartassa magát, csak nyugodtan folytassa a felolvasást. A boldogtalan ezt meg is tette volna, de már nem volt lehetséges. A hallgatóság türelme elérte a tűréshatárt. A fiatal népség felugrált székeiről, nevetgélni és fecsegni kezdtek egymással, és teljesen reménytelen próbálkozás volt felkérni őket, hogy ismét foglaljanak helyet. Ide-oda tolongtak, az udvari tanácsos pedig már nem tehetett mást, mint kéziratait visszagyömöszölni a zsebeibe, előhalászni kalapját a szék alól, és visszavonulni a magánéletébe.

Amint Schaller visszatért a terembe, találkozott Hans-szal, aki kiválóan szórakozott a közjátékon.

– Ki az ördög hozta működésbe azt az átkozott kacatot? – kérdezte. – Az udvari tanácsos mennyire felháborodhatott! Hol van most?

– Arra ment – mondta nevetve Hans. – De milyen pompás tréfa volt! – Mit csinálnak a hölgyek amott a túloldalon?

Schaller felsóhajtott, fejét a magasba emelte, bal mutatóujját a nyakkendőjébe dugta, és körbeforgatta. – Szeretnének egy kis zenét. A nélkül nem megy.

– Tánchoz?

– Pillanatnyilag csak énekléshez. Ön zenekedvelő?

– Csak egy kicsit, de azért szeretek zenét hallgatni.

– Akkor menjünk vissza, és folytassuk a szivarozást.

– Miért? – nevetett fel Hans. – Talán nem tartja sokra?

– A feleségem fog énekelni – mondta a báró olyan beletörődéssel, hogy Hans kénytelen volt hangosan felnevetni, de Schaller

közben már megint kiment. Így elhatározta, hogy legalább az elejét meghallgatja.

Erre nem is kellett sokáig várnia. Von Schaller asszony már tényleg ott állt a zongoránál, kezében kottával, és arcáról félresimította hajfűrtjeit. Egy a családdal ismerős fiatal tiszt kísérte, és az ének szárnyán metsző, de rendkívül ábrándos hang harsant végig a termen, néha kicsit hamisan, de ez nem számított.

Hans csendben nevetett magában, mennyire tolongtak a hölgyek a dal végét követően a kegyelmes asszony körül, és milyen őszinte ábrázattal dicsőítették. Tekintetével szinte akaratlanul Katharinát kereste. Nem messze tőle magányosan álldogált, keserű vonásokkal ajkai körül, szemei a padlóra tapadva. Éreznie kellett, mennyire lehangoló volt a dal, és mennyire jogosulatlanok és mesterkélték a magasztalások.

Volt valami rejtélyes a lány zárkózott karakterében, és Hans elhatározta, hogy közelebb lép hozzá. Érdekelte, anélkül, hogy magyarázatot talált volna rá, miért, hogy kicsit mélyebben behatoljon a titokba.

A dal, vagyis sokkal inkább az éneklés szerencsére véget ért, de a zene még nem, mivel további hölgyek is felkérést kaptak, hogy énekeljenek, és Hans, körbejártatva szemeit legnagyobb belső szórakozására észrevette, amint von Klingenbruch asszony idősebb lányát, Henriettét titokban meglökve arra ösztökéli, hogy lépjen elő és hallassa hangját.

Először von Noltje kisasszony tényleg hangzatos és mély érzésű hangon Schuberttől a „Tündérkirályt” énekelte, aztán tényleg Henriette következett, aki kedves, telt hangon egy vidám dalt választott.

Von Schaller kisasszonyt közben többen kérték, hogy ő is énekeljen valamit. Ez nem tűnt kellemesnek számára, legalább is hosszasan tartózkodott, mindaddig, míg udvariasan tehette. Végül odaült a zongorához, miközben Hans a közelébe húzódott, és a kisasszony sajátát kísérve énekelte:

„A tenger messzire tündökölt
Az utolsó esti fényben...”

Mindezt olyan csodálatos alt hangon, olyan érzelmesen, hogy Hans akaratlanul könnyezni kezdett, és elfordult, hogy megindultságát senki se vegye észre.

A fiatal népség közben semmi esetre sem tartotta kíváncsnak a további fellépéseket, hiszen még mindig késleltették a vágyott és remélt, határozottan megígért táncot. Von Schaller úr ezen a téren sem hagyott ki semmi kíváncsot, mivel elég jól ismerte a vendégeit. Így jelt adott a büfé megnyitására, és miközben felkérte a társaságot, hogy fáradjanak át, és falatozzanak, egy kisebb szobában, függöny mögé rejtve elkezdték a „Tannhäuser”-ből az indulót játszani, hogy a párok rendeződni tudjanak, és eleget tegyenek az invitálásnak.

Hans még ottmaradt a hangszer közelében, és mivel látta onnan nem messze állni Katharinát, és különféle ifjak már a nyújtották is a karjukat neki, odalépett hozzá, és barátságosan megszólította: – Megengedhetem magamnak, kegyelmes kisasszony, hogy átvezessem a büfébe?

Amint megszólította, nem pont reá nézett, hanem inkább egy kicsit balra, és észrevette, hogy abból az irányból valaki feltehetően ugyanezzel a szándékkal közeledik. Futó pillantásával felismerte a fiatal Plotter doktort, aki ekkor természetesen azonnal elfordult. Katharina viszont barátságos mosollyal, ami olyan jól állt neki, minden további nélkül belekarolt.

Hans oldalvást pillantott, és észrevette a doktort, ahogyan az a karján lévő hölgyet nézi, és olybá tűnt neki, mintha arcán aggódó kifejezést vélne felfedezni. Mindez azonban csak egy pillanatig tartott, mert hosszabb megfigyelésre nem maradt ideje. A párok ott tolongtak körülötte, mellette von Wöhfen hadnagy, aki szerencsére Henriettét szerezte meg, valamint von Dürrbeck százados, a vőlegény, gálánsan a ház asszonyával.

Magában a büfében az urak teljesen előnyben részesítették a hölgyeket, a nem éppen tágas helyiség egyébként túl zsúfolt lett

volna, és ekkor barátságos, vidám élet kezdett kibontakozni, mivel szinte úgy tűnt, hogy a fiatal népség felszabadult a lidérc alól, mely az udvari tanácsos alakjában telepedett rájuk, és olyan volt, mint amikor álmában kínozzák az embert.

A gyors fordulat, ami a társaság mozgása miatt következett be, az alezredes számára nagy szívességgként mutatkozott, mivel a felesége éppen odaforakodott hozzá hogy titokzatos, ámde mégis szúrós tekintettel kísért szemrehányást tegyen neki teljesen illetlen viselkedése miatt, amit a felolvasás közben követett el. Ebben az elszántságában azonban alaposan meg lett zavarva, mivel az alezredes kétségbeesésében, hogy gyorsan megszabaduljon, az öreg von Noltje asszonynak, a legközelebb álló hölgynek nyújtotta karját. Ahogyan gonosz nyelvek a városban beszéltek, éppen ennek a hölgynek volt a legélesebb nyelve az egész birodalomban, de csak az ajtóig kellett kísérnie, addig meg úgys kibírja. Egyéb-ként is ismert egy nála még élesebb nyelvet az országban. Az alezredes a saját feleségét teljesen elhanyagolta.

Hans közben a londoner által rendeztetett egyik kisebb asztalnál talált helyet a hölgyével, ahol már néhány további fiatal pár is helyet foglalt. Sikerült neki szóra bírni partnerét, aki barátságosan társalogni kezdett vele. Hans rövidesen úgy találta, hogy Dürrbecknek teljesen igaza volt, amikor azt állította, hogy a hölgynek egészen különleges a karaktere. Alig volt tizennyolc éves, de egyáltalán nem úgy viselkedett, mint egy fiatal lány, és a másik szomszédját, aki unalmas hízélgéssel próbálkozott nála – vannak fiatal tisztok, akik néha ilyesmivel próbálkoznak – néhány odavetett szóval röviden lerázta magáról, de olyannyira, hogy amaz döbbenet elhallgatott, majd a továbbiakban már csak a saját hölgyére korlátozta a társalgását.

Amint Hans körülnézett, a velük szemben lévő asztalnál észrevette Potter doktort, aki von Klingenbruch asszonyt vezette asztalhoz, de társalgásában nagyon szétszórtnak tűnt, és szünet nélkül feléjük nézett. Bármennyire is figyelte, hogy Katharina ezt megérzi-e, de a legcsekélyebb mértékben sem vette észre semmit, ami ebben megerősítette volna. A lány egyetlen egyszer sem nézett

feléje, és úgy tűnt, hogy teljes mértékben átadja magát a társalgásnak.

A vacsora azonban nem tartott sokáig. A fiatal népségnek már meg-megrándult a lába. Az asztali zene, bár tompított hangon, amilyennek minden asztali zenének lennie kellene, de sajnos nem mindig ilyen, egy élénkebb galoppba kezdett, és a táncra vágyakozó párok ennek már nem tudtak tovább ellenállni. Az idősebb vendégek megrökönyödve látták, hogyan vonják meg tőlük a nyugodt fogyasztáshoz elengedhetetlenül szükséges parkettet. Köröskörül már éppen kezdték eltávolítani a szabad asztalokat, és ha valaki elhagyta székét, hogy újabb adag ennivalót szerezzen magának, visszatértekor már biztos, hogy nem találta meg. Valóságos forradalmi hangulat szállta meg az egész termet, és ha bárki még valami frissítőre tartott volna igényt, rövidesen be kellett látnia, hogy arra már csak a büfészobában tud szert tenni.

Alig tíz percen belül a terem teljes mértékben ki lett ürítve. Von Wöhfén hadnagy vette át a tánc megszervezését. Kezével tapsolt egyet, a párok rendeződtek, és a dallamra sugárzó arccal repültek át a termen, boldogan dőzsölve a pillanat mámorában. Csak egyetlen borús emberi arc világított északi fényként a vidám népség felett, Märzen udvari tanácsosé, kezében kéziratával, megvető, halottian kesernyés mosollyal meg-megránduló ajkai körül, az egyik ablaknál megtámaszkodva, és így nézte a tarkabarka zűrzavart.

– Már nincs semmi műértés ezen a világon – mormolta maga elé. – A fejekben és szívekben már semmi sincs, minden érzelem a lábakba tolt. Semmi érzés a szépség és magasztosság iránt. Fúj emberiség!

És az udvari tanácsos visszavonult a büfébe, hogy mérgében igyon egyet.

Hans von Solberg asztaltársnőjét természetesen felkérte az első táncra, ő pedig a felkérés a legbarátságosabban elfogadta, és néha a válaszaival is meglepte. Hans azonban képtelen volt felvidítani,

így nem tudott szabadulni a gondolattól, hogy talán nem is táncol szívesen. A hölgy ezt igazolta is.

– Nem találok túl nagy örömet benne – mondta nyugodtan. – Tulajdonképpen fel sem foghatom, hogyan tudják ilyen sokan ekkora szenvedéllyel élvezni a táncot.

– De egy valóban élénk társasági esetén, vidám, boldog emberek körében mégiscsak jobban érzi magát az ember.

– Valóban, boldog emberek között tényleg – mondta Katharina halkán, és úgy tűnt, mintha szíve igazán fájdalmasan összerándulna.

Hans szinte akaratlanul szeretne volna megkérdezni: – És ön nem boldog, Katharina? – Ebben a pillanatban szinte úgy tűnt számára, mintha már hosszú évek óta ismerné a fiatal lányt, és barátok lennének. De ez mégsem volt lehetséges. Milyen joga lenne neki, a teljesen idegennek, itt, ebben a házban, feltenni egy ilyen kérdést.

A táncnak vége lett. Mások tolakodtak oda, hogy felkérjék a ház lányát. Hans teret adott nekik, de a fiatal lány mégiscsak felkeltette érdeklődését. Távolabbról figyelte, de a lány mindenkivel közömbös volt, még akkor is, amikor a fiatal Potter doktorral táncolt, inkább volt hallgatagabb, mint korábban, és bár barátságosan, de csak röviden válaszolt a felé tett megjegyzésekre.

Rauten gróf kétszer a menyasszonyával, egyszer Katharinával, valamint Flóra von Klingenbruch kisasszonnyal táncolt. Most visszavonult a játékszobába, és Hans rövidesen követte, ahol néhány játékasztal már foglalt volt, az urak pedig meglehetősen erőteljesen füstöltek. Rauten gróf még az ajtóban állt.

– Tényleg nem tudom, hogy az ember beteheti-e ide a lábát – szólt Hanshoz, aki odalépett hozzá. – Később képtelenség meg szabadulni a dohányszagtól.

– Az a néhány pillanat mit sem fog számítani, ha a Mama vagy Franciska némi dohánybűzt szagol ki rajtad – válaszolta nevetve Hans.

– Tudod, hogy képtelenek elviselni.

– Ugyan már, ostobaság – mondta a fiatalember. – Csak ne beszélj nekem az elviselhetőségről. Csak beképzelés, semmi több! Gondolod, hogy érzékenyebbek az idegeik, vagy másképp vannak megszervezve, mint von Schaller kisasszony? Az öregúr egész nap füstöl.

– Hogy tetszik neked Katharina?

– Nagyon, tényleg nagyon – mondta Hans nyomatékkal. – Dürrebeck már felhívta rá a figyelmemet. Egészen sajátos karakter.

– Dürrebeck fiataalkori barátod, mi?

– Igen, és pompás, derék ember.

Rauten csendben maga elé nézett anélkül, hogy válaszolt volna. Hans oldalvást nézve rá, végül megszólalt.

– Valami problémád van vele?

– Nekem? Semmi – vélekedett Rauten a fejét rázva. – Miféle problémám lehetne vele?

– Nem tudom, de néhányszor már úgy tűnt számomra, mintha a jelenléte nem volna kellemes neked. Lehet, hogy tévedek, de legalább is ez volt a benyomásom.

– Kedves barátom, Hans – mondta Rauten gróf –, az életben vannak szimpátiák és antipátiák. Gondolom, ezt mondanom sem kell neked. Néha vonzódunk valakihez anélkül, hogy meg tudnánk magyarázni annak okát, viszont azonos körülmények között eltaszítva is érezhetjük magunkat tőle. Be kell azonban vallanom neked, hogy valami hasonló a helyzet von Dürrebeck százados esetében, és mégis képtelen lennék rá, hogy meg tudjam mondani ennek okát. Még sohasem váltottunk egymással barátságtalan szavakat. Útjaink azonban annyira párhuzamosan futnak egymás mellett, hogy minden emberi számítás mellett sohasem fogják keresztezni egymást, tehát sohasem ütközhetnek még akkor sem, ha megkerülik az egész földet.

– Igazságtalan vagy vele szemben még akkor is, ha tudatlanul.

– Akkor azzal vigasztalom magam, hogy ugyanazt kell nekem is eltűrnöm vele szemben, mert az ilyen érzelmek szinte mindig, nem is kell kimondanom a szót, hogy szinte, kölcsönösek. Szilárd meggyőződése, hogy ugyanolyan kevés szimpátiát érez irántam, mint én ő iránt.

– Még sohasem mondott egyetlen barátságtalan szót sem rólad.

– Én sem őrá, és erre tényleg nem is lett volna semmi okom. Mindig nagyon tisztességesen és úri módon viselkedik.

– Ebben az esetben figyelemre méltó egy ilyen előítélet, és alig indokolható.

– Kedves Hans, ki tehet az érzelmeiről? Vegyük kontrasztként példának a szerelmet. Némely szerelem teljesen indokolatlan, legalább is semmivel sem magyarázható, hogy egy férfi vagy egy fiatal lány választása pont arra az egy személyre esik, és nem másik szászra már korábban. Egyszerűen meglep bennünket anélkül, hogy akarnánk, és ha magával ragadta a szívünket, onnan már nem is lehet kiirtani.

– Ebben igazad lehet – bólintott Hans –, és egyáltalán fel sem foghatom, hogy jómagam miért nem lettem mindeddig sohasem szerelmes. Alkalmam lett volna rá bőven.

– Mert még sohasem találtál rá arra a lényre, aki szimpatikus lett volna a lelkednek – mondta mosolyogva Rauten. – Ha egyszer majd rátalálsz, és az érzés magad előtt is tiszta lesz, akkor a láng is magasra fog fellobbanni.

– Lehetséges – nevetett fel Hans. – Akkor addig nyugodtan várni fogok, de miről is beszéltünk? Teljesen más témára váltottunk.

– Katharináról.

– Valóban, igazad van, von Schaller kisasszonyról! Tényleg kedves lány. Hallottad az előbb énekelni?

– Igen. Pompás hangja van.

– Nem pusztán erről van szó. Az a mélyen átérző kifejezés, a lágy, szívet megragadó hang. Be kell vallanom, hogy teljesen magával ragadott, és ez már mond valamit!

– Tehetséges lány. Látnod kellene a mappáját. Annál is jobban rajzol és fest, mint ahogyan énekel.

– Valóban? Akkor tényleg csodálkozok rajta, hogy még nem rajongják körül. Vagy már megtörtént? Talán már jegyes?

– Nem, még csak egy éve laknak Rhodenburgban, és kezét már többször is odaadhatta volna, ráadásul igen előnyösen. A szülők magukon kívül voltak, de ő mindenkit, aki csak a legcélszerűbb vonzalmat érezte iránta, azonnal ridegen és elutasítóan kezelt, így végül senki sem mert közeledni hozzá.

– Valóban? De nem mennénk beljebb?

– Benézhetünk, de nem szeretném hosszabb ideig kitenni magam a sűrű dohányfüstnek – mondta Rauten.

A dohányzóban folyt a játék, éspedig nem csak whist, hanem néhány úr kis bankot hozott létre, de még nem voltak magasak a tétek. Rauten odalépett, és néhányszor ő is tett. Nyert, aztán veszített, majd visszatért a terembe. Nem hagyhatta sokáig magára a menyasszonyát, és abban az atmoszférában nem is érezte jól magát.

– Rautennek ma a nők járnak a fejében – mondta nevetve az öreg alezredes, akinek a családja szintén a teremben tartózkodott. – Különböztetve tényleg nem kell noszogatni a játékra, és pokoli szerencséje szokott lenni...

A játék azonban nagyon igénybe vette az urakat, és gyorsan ismét lekötötte a figyelmüket.

Hans sem maradt ott sokáig. Sohasem szokott hazardjátékot játszani, csak néha whistet, de ehhez ma nem volt meg a kellő nyugalma. Szeretett volna néhányszor még táncolni. Ismét felkérte Katharinát, és azt követően cotillonban a fiatal hölgyek, különösen Flóra és Bertha von Noltjen annyira igénybe vették, hogy levegőhöz sem jutott. Katharinát többet nem kérte fel.

Katharina az utolsó táncot Potter doktorral táncolta, és Hans figyelmét nem kerülte el, hogy a fiatalember arca mennyire sugárzott a boldogságtól. A lány maga, bár a férfi nagyon meresztette rá a szemeit, olyan nyugodt maradt, mint amilyen egész este volt. Amikor Hans végül elkészönt tőle, kezét nyújtott neki, zengzetes, ámde mégis lágy hangján köszönt el tőle: – Minden jót, von Solberg úr, és maradjon önnek szép emlék ez a mai este.

Hans szívesen válaszolt volna, és tényleg nem is volt zavarban, hogy mi lenne a válasz, de ez mégsem ment. Szokásos hízelgéseket nem ejtett volna ki a száján, és azt is érezte, hogy ilyesmi itt ezúttal alkatlan lenne. Különben meg mit is mondhatott volna? Katharinát közben már többen is igénybe vették. Búcsúzásként csendben megszorította a felé nyújtott kezét, majd elhagyta a házat szüleivel és a jegyespárral, a legzavarosabb gondolatokkal a fejében.

Másnap reggel

A következő reggel igazi áprilisi napot hozott. A szél északnyugatra fordult, és bármennyire meleg is volt eddig, jeges hideg vonult végig az országon, és úgy tűnt, hogy a már leküzdöttnek gondolt tél még egyszer szembeszegül az ébredező tavasszal, és minden erejét beveti a küzdőtéren. Keleten borús felhőtömegek tornyosultak, és négy óra körül olyan vad, hideg zúzmarával kevert hóvihar kerekedett, hogy napfelkeltekor Rhodenburg lakóit kemény téli táj lepté meg, és az elpakolt bundákat ismét kénytele-

nek voltak elővenni, hogy védekezni tudjanak a gonosz hideggel szemben. A hőmérő ugyanis mínusz két fokot mutatott, és a korábbi meleg napok után az ember így sokkal jobban érezte a hideget.

Dél körül az utcákon persze megint olvadni kezdett, a tiszta hó esővel keveredett, de ez semmit sem javított az időjárásen, és néhány házban, ahol már felhagytak a fűtéssel, újból be kellett gyújtani.

Rhodenburgnak volt egy hibája: Meglehetősen terjedelmes város volt, de nem igazi nagyváros. Egy csomó dolog, ami más helységekben nélkülözhetetlen része a mindennapoknak, itt még ritkaságnak számított, ezért csak takarékosan használták, mint például a bérkocsikat. Persze volt belőlük néhány tucat, de egy ostoba intézkedés következtében pont olyan helyen álltak, ahol alig vették igénybe, közvetlenül egymás közelében lévő két helyen, ráadásul nem is a város közepén, és ha az ember odáig már eljutott, akkor inkább gyalog ment tovább. A lakók így beletörődtek a megváltoztathatatlanba, gumicipőt vettek fel, felnyitották esernyőjüket, és botorkáltak céljuk felé. Így a mai nap is csak privát kocsikat lehetett látni az utcákon.

Hans von Solberg is a szülei kocsiját vette igénybe, hogy jövődöbeli sógora kíséretében megtegye a bál utáni elkerülhetetlen látogatásokat, és a különféle táncos lányoknál érdeklődjenek, hogyan aludtak, vagy sokkal inkább azt tudakolták, mennyire elégedettek a tegnapi esttel, ami teljesen érdektelen kérdés, hiszen erre az örökös sztereotip válasz: Kiválóan!

Rauten úgy tűnt, ma nincs különösen jó hangulatban, és ez természetesen nem kerülte el kísérője figyelmét.

– Mi van veled, Leopold? – kérdezte. – Ma nagyon borúsnak látszol, ez nem szokásos a te esetedben.

– Tulajdonképpen semmi különös – válaszolta a fiatal gróf. – De mégiscsak van valami: Kellemetlen hírek érkeztek a birtokaimról.

– Történt valami?

– Az intézőm bukott a lovával és egy ideig, pont most tavasszal, alkalmatlan az ügyek intézésére, miközben a másik gondnok, egy fiatalember még nem állhat az ügyek élére. Csak ostobaságokat követne el.

– Hm. De mit lehet ilyenkor tenni?

– Valamit mégiscsak lehetne – mondta Rauten borúsan összevont szemöldökkel –, ha a mamád nem ragaszkodna hozzá olyan makacsul, hogy esküvőm a húgoddal el legyen halasztva a saját házassági évfordulójáig.

– Édes istenem, mégiscsak megbocsátható gyengeség előszeretete a számára oly fontos nap iránt – válaszolta Hans.

– Ez ellen nekem a legcsekélyebb kifogásom sincs vagy volt, ha nem történt volna valami különleges helyzet – mondta a fiatal gróf. – Képzelheted, mennyire vágyódom a napra, amikor fiatal feleségem hazavihetem a saját birtokomra, csak anyád kedvéért egyeztem bele a semmiképpen sem jogos halasztásra. Azonban ahogyan a körülmények odahaza állnak, az ottani jelenlétem elkerülhetetlen, a távolság pedig túl nagy, hogy gyorsan hazautazzak, majd visszatérjek.

– Beszéltél a mamával?

– Igen, ma reggel. Kedves, jóságos asszony, de néhány dologban olyan érzékeny, ami indokolatlan.

– Mit mondott?

– Nem tudom pontosan felidézni neked. A nap jelentőségéről, szerencsés előjelekről, sejtelmekről és minden lehetséges ilyesmiről beszélt. Apád úgy tűnik, nem ellenezné, hogy beleegyezzen a kívánságomba, mert ő inkább érti, hogy mi függ attól, ha egy jelentős birtok pont ebben az időszakban van elhanyagolva, vagy tapasztalatlan kezekbe kerül. Jóságos anyádnak pedig semmi elképzelése sincs a valóságos gyakorlati életről. Szinte azt kell hinnem, úgy gondolja, hogy a magok tavasszal kikelnek maguktól, el

vannak vetve, vagy sem, és idegei annyira érzékenyek, hogy a legcsekélyebb élénk megbeszélés is kikezdi. Abba kellett hagynunk, és nem tudtunk megegyezni.

– Szüleim házassági évfordulója május végén van.

– Igen, de közben nekem meg ég a talaj a lábam alatt, és minden nap egy örökkévalóságnak tűnik a számomra.

– Hm, anyámat nehezen lehetne lebeszélni az egyszer már elhatározott napról. Ebben a vonatkozásban már régebből ismerem. A házassági évfordulója egybeesik a szülei házassági évfordulójával, és ha nem tévedek, a nagyszülőkével úgyszintén. Ezt gyakran mesélte nekünk, és mindig úgy vélekedett, hogy a gyermekei sem köthetnek házasságot más napon. Apám tehát nem volt ellene?

– Nem, ő legalább mellettem szólt.

– Nos, hát akkor talán mégiscsak a mamánál próbálkozzunk, hátha egyszer hajlandó eltekinteni attól a határozott naptól. Este beszélni fogok vele.

– Ezzel nagy szívességet tennél nekem, Hans – mondta Rauten gróf –, és akkor három napon belül mindent el lehetne rendezni.

– Hát jól van, majd meglátjuk, de a kocsi most éppen megállt, előbb essünk túl a kötelező látogatásokon.

Ennek neki is láttak teljes igyekezettel, de már majdnem mindenhol társaságra találtak, különösen Klingenbruchéknál, ahol hadnagyok egész csapata futott össze, hiszen mivel kevés volt a táncos, és von Schaller fél tucatot hívott meg.

Utoljára Schalleréket látogatták meg, mivel nem akarták őket túl korán zavarni, hiszen nem csekélység egy magánlakást teljes felfordulás után újra rendbe rakni. Von Schaller asszony persze mindezzel mit sem törődött, de Katharina az apja és a személyzet segítségével mindezt olyan gyorsan lerendezte, hogy délelőtt tíz-kor már nyomát sem lehetett látni a tegnapi rendetlenségnek.

Amint megálltak Schallerék ajtajánál, éppen akkor hagyta el Potter doktor a házat. Nagyon komolynak látszott, még pillantást sem vetett a kocsira, hanem nyugodtan útjára indult lefelé az utcán.

Hans utána nézett.

– Ismered közelebbről a doktort? – kérdezte Rautent, amint együtt beléptek a házba.

– A Potter doktort? Persze – bólintott. – Házi orvos Klingensbrüchénél és Schallerénél. Legalább is náluk láttam őt néhányszor. Igen nyugodt, igényes ember, állítólag egészen kiváló orvos, ámde szegény ördög. Schaller nemrég azt mesélte róla, kis vagyonkáját arra használta fel, hogy tanuljon, és állítólag a mai napig könyvek fölött görnyed éjszakánként.

– Nem házasságos ember?

– Isten őrizz! Elég neki saját magát eltartani. De miért kérdezed?

– Ó, mert éppen most ment el itt, és eszembe jutott, hogy tegnap ő is itt volt odafent.

A beszélgetés itt félbeszakadt, mert Rauten már csengetett. Az urak beléptek, és a báró maga fogadta őket szokásos humorával és határozott kézfogással. – Nos, fiatalurak, már ilyen korán talpon? Rauten, tegnap este tényleg nagyon csodálkoztam magán.

– Rajtam, kedves báró? Miért éppen rajtam?

– Menyasszonya van, és közben minden virág körül úgy lebeg, mint egy galád pillangó, ő, maga alattomos – nevetett rá von Schaller.

– De drága báró – nevetett fel Rauten, visszanyerve régi, jó hangulatát –, csak nem számít engem is azokhoz az unalmas Péterekhez, akik, ha egyszer már jegyesek, csak a saját választottjuk körül epekednek egész este, és minden más ember számára élvezhetetlenek? – válaszolta nevetve Rauten.

– Nem gróf – mondta von Schaller fejét rázva. – Annál jobban ismerem. Pompás volt, ugye? Ma reggel hatig együtt maradtunk, miután maga már elment. A fiatal emberek az utóbbi időben túl szolidnak tűnnek nekem, úgy is mondhatnám, fásultak, már táncolni sincs kedvük. Hárman vagy négyen közülük egész este a dohányzóban térferegtek, kedvem lett volna eltenni őket láb alól, ha nem szerveztem volna be egy csapat fiatal tisztet. A végén még nem lett volna elég táncos a hölgyek számára.

– És hol vannak a hölgyek? – kérdezte Hans.

– A feleségem csak egy órával ezelőtt kelt fel – mondta nevetve Schaller –, és időre van szüksége, hogy elkészüljön a toalettjével. Katharina azonban már korán reggel kéznél volt, és közben ketten rendbe hoztuk az egész házat. Természetesen pokoli volt a zűrzavar. Katharina rögtön jön. Eddig én üldögéltem itt, és csalódást kellett okoznom a fiatal embereknek, akik vizitre jöttek reggel. Klingenbergéknél jártak már?

– Éppen onnan jövünk.

– Fenséges volt az alezredes, amikor beindult alatta a lábzsármoly – mondta nevetve Schaller –, kapitális vén fickó, de igazi emberi lélek!

Hans felnevetett. – Pedig teljesen ártatlan volt, a szerkezetet én indítottam el.

– Hahahaha – harsant fel Schaller nevetése. – Hát ez kapitális. Legalább véget vetett vele a felolvasásnak.

– Ne vegye tőlem rossz néven, kedves báró – szólalt meg ekkor Rauten is –, de az udvari tanácsos tényleg rémes ember, és ha nevet kéne adnom neki, társadalmi ragadozónak nevezném.

– És ez kiválóan passzol is – mondta nevetve Schaller. – Bárhol látja őt, mellényzsebe mindig dagad valami kézírattól, és a gonosz nyelvek azt állítják, hogy jobb híján reggelenként a házvezetőnőnek olvassa fel a műveit.

– De miért hív meg egy ilyen embert?

Schaller a vállát vonogatta. – Ez az a műkedvelés, mely a mi időnkben dirigál. Ha az emberek nem unatkoznak egy műélvezet közben, akkor az nem volt klasszikus, nem volt tisztességes. Ugyanígy vélekednek a koncerteken, ahol az unalmas szimfóniák közben csak egy mentő trombitaszóló ébreszti fel őket, és belsőleg hálát adnak Istennek, amikor már túl vannak rajta, külsőleg azonban el vannak ragadtatva, és fel vannak dobva. Ugyanígy tesznek a felolvasások alkalmával is, melynek során halálra unják magukat, de azt hiszik, hogy kénytelenek végighallgatni, ha nem akarnak műveletlen embernek látszani. Az udvari tanácsos valódi büntetőpálca a városban, de mindenhová meghívják, és a feleségem tegnap este a haját tépte volna, ha nem jelenik meg. Nincsen rózsza tövis nélkül, uraim, és Märzen udvari tanácsost mindenhol túskeként szervezik be – fűzte még hozzá nevetve. – De már jönnek is a hölgyek – mondta –, miközben a fiatal férfiak felugrottak székeikről. – A kedves feleségem végre befejezte a toalettjét.

Igaza volt. Utánozhatatlan előkelőséggel libbent be von Schaller asszony. Hosszú loknijai körüllebegték sovány arcát. Hajában már kora délelőtt kis nefelejcs koszorúval, miközben minden mozdulata ömlengő és kényeskedő volt.

– Ó, milyen kedves, hogy ilyen korán, mondhatnám úgy is, hogy hajnalhasadáskor felkeresnek bennünket – mondta mosolyogva (közben meg kell jegyezni, hogy ekkor már fél egy volt, amit a kézművesek már délutánnak tartanak). – Kedves Rauten grófom, kedves von Solberg uram, de kérem, maradjanak csak ülve. A tegnapi fáradozások után aligha pihenhették ki magukat eléggé.

– Kegyelmes asszonyom, szerencsésnek tartom, hogy ilyen üdének láthatom. Kivirult, mint egy rózsza... – mondta Rauten gróf.

– Ó, maga hízelgő! – válaszolta szégyenkezve a vén skatulya, fejét félre hajtva, mint egy tizennégy éves bakfis.

– Kegyelmes kisasszonyom – üdvözölte közben Hans Katharinát – személyesen akartuk megtudakolni, milyennek találta a tegnapi estét.

– Nagyon barátságos, báró úr – mosolyodott el a fiatal lány. – Mint láthatja, teljesen jónak.

Nagy, sötét szemeivel jóhiszeműen nézett rá, és amint ott állt előtte, karcsú, nemes alakjával egyszerű házi ruhában, telt, gesztenyebarna haja hátul egyszerű copfokba fonva, Hans tényleg kénytelen volt bevallani magának, hogy régen nem látott ilyen széplányt. Kezeit tovább tartotta sajátjában, mint kellett volna, és csak amint érezte, hogy ki akarja szabadítani, engedte el ijedten.

A kis társaság helyet foglalt, Hans bizalmatlan pillantással tekintett a hozzá legközelebbi székre, mire Schaller felnevetett, amikor ezt észrevette.

– Az nem olyan, nincs mitől tartania, Solberg amott a sarokban van a vétkes!

– Ha az enyém lenne, már régen a tűzbe hajítottam volna – vélekedett von Schaller asszony –, de ennek a rémes embernek állandóan ilyen bolond ötletei vannak a fejében.

– Ez volt az egyik legjobb egész eddigi életemben – kiáltott fel nevetve von Schaller –, hiszen én mondom önöknek, hogy a legmerevebb társaság is mozgásba lendül, amint a szék belekezd az indulójába. Hát nem ez a lábzsámoly váltott meg minket tegnap este?

– Kiállhatatlan vagy – mondta a felesége –, ez annyira tapintatlan volt, amennyire csak lehetséges, a szegény, jóságos alezreddel szemben.

Schaller hamiskás pillantást vetett Hans felé, de nem árulta el, ő pedig alig figyelt az elhangzottakra, mivel élénken beszélgetett Katharinával

– Sok látogatójuk volt már ma reggel?

– Amott látom a különböző férfiak névjegyeit, de mivel túl el voltunk foglalva a ház rendbehozatalával, apám fogadta őket.

– Éppen Potter doktorral találkoztunk, amikor beléptünk a házba – mondta Hans, közben élénken figyelve a fiatal lány arcvonásait. Katharina azonban nyugodt maradt, mint volt.

– Ez lehetséges, de én senkit sem láttam. A férfiak beláthatnák, hogy egy olyan zűrzavar után, amelyet a tegnapi társaság hagyott itt maga után, mindig szükség van némi időre, hogy megint minden a helyére kerüljön.

– Ezért jöttünk utolsóként önökhöz – válaszolta Hans, ekkor már határozottan meggyőződve arról, hogy a benne, csendben felmerülő gyanú teljesen alaptalan. Katharina számára Potter doktor teljesen közömbös ember.

– Ez nagyon udvarias volt önöktől – mondta a fiatal lány mosolyogva. – De miért hagytak itt bennünket tegnap olyan korán?

– Tényleg korán volt – nevetett fel Hans –, hiszen már hajnalodott, anyám pedig nehezen viseli a késői lefekvést, és Franciska sem érezte jól magát.

– Sokat táncolt.

– Öreg hiba, de remélem, hogy amit elmulasztottunk, később bepótolhatjuk a saját házunkban. Apám ma reggel beszélt erről, és mivel az időjárás megint téliesre fordult, tovább ábrándozhatunk a téiben.

Úgy tűnt, mintha Katharina válaszolni akart volna erre, de mégis hallgatott, és mivel Rauten gróf intett, hogy induljanak, hiszen az ilyen látogatásokat nem illik hosszasan elnyújtani, Hans felemelkedett.

– Apropó, Solberg – kiáltott fel von Schaller úr. – szokott vadászni?

– Persze, de nagyon kijöttem a gyakorlatból, hiszen Peruban semmi sincs, amire lövöldözni lehetne, legalább is Lima környékén – válaszolta Hans.

– Volna kedve holnap kacsára vadászni? Tömegesen érkeztek a levadászható kacsák.

– Még puskám sincs.

– Kölcsönadok egy pompás gyújtótűs puskát. Tartson velünk! Éjszaka is kint maradunk, este és reggel is próbálkozunk, ha nem jelzik nekem, hogy a fajdkakasok elriasztották a kacsákat.

– Ez persze pompás lenne.

– Tehát rendben van. Holnap délután négykor jöjjön értem. Egy órán belül elindulunk, a szükséges vadászeszközöket előkészítve fogja találni nálam.

– Örömmel elfogadom – kiáltott fel Hans. – Már régóta vágyódom egy igazi német vadászatra.

– És önnel mi a helyzet, Rauten? Van kedve velünk jönni?

– Nagyon köszönöm – mosolyodott el amaz –, bár szenvedélyes vadász vagyok, ha kényelmesen tehetem, de a fajdkakas párzásától mégiscsak kérném, hogy mentsen fel. Hajnali kettőkor felkelni, és a sötétben felmászni egy nyirkos hegyre, pusztán csak a lehetőségért, hogy az ember lelőjön egyet az ágról az otromba madarak közül, nem tartozik a kedvelt szokásaim közé. Ha saját vadászataim során fajdkakasra bukkannék, ezt az élvezetet átengedném a vadászomnak.

– Akkor nem is igazi vadász – kiáltott fel Schaller –, vagy tényleg semmire sem értékeli a strapát. Akkor csak mi ketten megyünk, Solberg, és szavamat adom, hogy lesz alkalma lövésre.

– Ráadásul ilyen időben! – sopánkodott, Schallerné.

– Ugyan már, egy órával ezelőtt megfordult a szél, és holnap már derült lesz az ég – válaszolta a férje.

Amint Hans hirtelen ismét Katharina felé fordult, észrevette, hogy a lány tekintete határozottan és komolyan felé irányul, de aztán arcával nyugodtan elfordult, és csak akkor, amikor elköszönt tőle, üdvözölte őt barátságosabban, mint korábban.

Miközben Hans von Solberg és Rauten gróf a látogatásokat befejezve hazafelé tartott, látszólag mindketten elégedetten, hogy letudták a gondot, odaát Handorf mester lakásában a beteg fiú az ablaknál ült apja karosszékében, és sápadt arcát kezével a szék karfáján megtámasztva a gézzel elfüggönyözött ablakon keresztül borús gondolatokkal nézett ki az utcára.

Még mindig nagyon rosszul nézett ki. Az egyébként erőteljes, egészséges embert nem csak a láz támadta meg, hanem gondolatai is kínozták, melyek dolgoztak benne, és tovább járultak hozzá ahhoz, hogy teljesen levert legyen. Barna, enyhén hullámos haja vastag csomókban lógott sápadt homlokára, szemei beestek igazán rémes, sötét árnyalattal szegélyezett üregeikbe, kezei pedig olyan fehérek és áttetszők voltak, mintha sohasem küzdött volna velük izzadásig az életéért.

Ezen a napon hagyta el első ízben fekhelyét, hogy a nappaliban másfajta levegőt szívhasson, de a kinti időjárás nem tudta felderíteni. Olyan borús volt, mint saját szíve, és bár az átélt nyomorúság miatt már nem könnyezett, de mosoly mégsem ült ki sápadt ajkaira. Már nem dúltak benne olyan viharok, mint odakint az éles északnyugati szél, havat és fagyott esőt korbácsolva az ablakra, de a lelke olyan búzamezőre hasonlított, melyet letarolt a jégverés, és kicsépelve, megtört szalmaszálakkal fedi a talajt. Már teljesen odavolt, ifjúsága megtört, élete romokban, és már nem is köszönte meg orvosa gondosságát, amit érte tett. Jobban járt volna, ha most odakint fekhetne hűvös sírjában!

Margarethe halkan belépett a szobába. Első ízben hozott bátyjának megint forró húslevest, amit most már megehetett, és amint a tányért letette az asztalra, ahol az étkezéslet már ki volt készítve, odalépett hozzá, vállát átkarolva lágy, szeretetteljes hangon szólt hozzá: – Hogy vagy most, Karl? Valamivel jobban érzed magad?

– Drága Margarethe, hűséges ápolónőm, hogyan is köszönjem meg neked? – mondta a fiatalember anélkül, hogy felnézett volna rá, csak a fejét hajtotta lassan a lány karjára.

– De Karl, ne mond ilyeneket! – kérlelte a fiatal lány. – Ha én lennék beteg, te ugyanígy ápolnál engem.

– Olyan jó vagy hozzám, nem is tartasz engem vétkesnek...

– De Karl, a szüleid sem!

– A mama talán tényleg nem – mondta a beteg halkán. – Apám tekintete azonban néha annyira aggódva és kétségek között pihen meg rajtam, hogy a szívem szakad meg tőle.

– Nem, Karl, nem – kiáltott fel Margarethe aggódalmasan. – Pusztán a bizalmatlanságod csal meg téged, amit kénytelen voltál minden emberrel szemben megfogalmazni, és igazságtalan, amit róla mondtál. Hinnie kellett neked, és ezt szívesen meg is tette. Ne add át most magad ilyen borús és fájdalmas gondolatoknak, különben nem fogsz meggyógyulni! Hát nem tiltotta ezt meg neked az orvos is? Mégiscsak tudod, hogy mennyire jóindulatú irántad.

– Igen – bólintott Karl halkán maga elé. – Tényleg derék ember, aki még sohasem éreztette velem, hogy börtönben voltam...

– Karl! – kérlelte a húga könnyező szemekkel.

– Hagyjuk ezt, Grétikém – mondta a bátyja. – Mióta apám a közelmúltban a közjegyzőnél járt, és elvette utolsó reményemet is, hogy képes leszek bebizonyítani ártatlanságomat, és nem leszek többé bűnöző a világ szeme előtt, azóta elveszítettem az életkedvem. Hová is mehetnék? Még ha Amerika legtávolabbi, legvadabb országaiba is költöznék, minden ember előtt attól kellene aggódnom, hogy ismeri a szégyenem. Soha többé nem leszek abban a helyzetben, hogy szabadon nézhessek mások szemébe, és sohasem mernék más becsületes emberekkel egy asztalhoz ülni.

– Karl, Karl, csak kínozd magad, és engem is! – kérlelte a fiatal lány. – Ó, kérlek, ne mondj ilyeneket! Ha felment saját lelkiismereted, és Isten előtt már nem kell tartanunk semmitől, mégiscsak vidáman és bátran nézhetünk a jövőbe!

– Vidáman és bátran – sóhajtott maga elé a fiatalember, majd lassan rázni kezdte a fejét, és halkán így szólt: – Nem, Grétikém,

jó szándékkal vagy irántam, de ilyen már sohasem lesz. Isten elhagyott engem, és levette rólam a kezét, különben nem tűrte volna, hogy ilyen borzalmakat kelljen átélnem. Most már túl vagyok rajta, többé már nem is akarok panaszkodni, és elnehezíteni a szíved, szegény gyermekem. Ezt tényleg nem érdemelnéd meg tőlem. El fogok költözni innen, ha megint egészséges leszek. Messzire elköltözők, és az embereknek utána nem kell ujjal mutogatni erre a házra, és azt mondani, hogy itt lakik az az ember, aki agyonütötte és kirabolta azt a zsidót, és ezért hat évig ült börtönben.

– Mit ígértél meg nekem Karl? – kérdezte a húga.

A beteg kezeibe temette az arcát, de nem válaszolt, és egész idő alatt csendesén ült tovább. Megnyugodott, és amikor a húga végül megkérte, álljon fel és egye meg a levesét, készségesen követte az asztalhoz, mint egy gyerek.

– Hol van a papa, Gréti?

– Ma házon kívül van dolga, ezért is eszünk később a szokásosnál.

– És a mama?

– Odakint van a konyhában, tulajdonképpen segítenem kellene neki, de nem akarlak olyan sokáig egyedül hagyni. A doktor-nak is rögtön jönnie kell, hiszen ez a szokásos idő, hacsak nem tartja vissza a borzalmas időjárás. Úgy tombol odakint, mintha ki akarná tépni a kéményeket a tetőkből.

– Tényleg – mondta a beteg, és kinézett az utcára. – Milyen szívesen állnék odakint, és hagynám arcomba csapódni az esőt és havat!

– De ezt meg miért, Karl? A halálad lehetne a következménye.

– Gondold csak meg Gréti, már hét éve nem éreztem esőcseppeket az arcomon!

Szerencsére a húga közben nem nézett rá, mivel világos könnycseppek gördültek le az arcán, de a lány éppen elfordult, kihúzta a fiókot, melyben a kések és villák voltak, és kotorászni kezdett közöttük.

– Bárcsak jönne már az orvos – mondta Karl hosszabb szünet után, miután megette a feltálatlt levest. – Mindig olyan jóságos és barátságos, és annyira jól esik, amikor itt van nálam! A kinti orvosunk mindig durva és goromba volt az emberekkel.

– Azt hiszem, már jön is – mondta Margarethe gyorsan. – Az ő esernyőjét láttam itt éppen elhaladni az ablak előtt.

Nem tévedett. Odakint megkondult a csengő a ház ajtajánál, és néhány perc múlva Potter doktor, aki a beteget kezelte, kopogtatott az ajtón és belépett a szobába. Ismerte a fiatalember sorsát, aki egy szerencsétlen végzet áldozatává, és ezáltal nyomorulttá vált, és mindig kímélő gondossággal kezelte.

Potter doktor még fiatal orvos volt, talán huszonnyolc- vagy huszonkilenc éves. Körülbelül három évvel ezelőtt telepedett le itt Rhodenburgban, és már igen jelentős praxissal rendelkezett. Mindenhol szívesen látták, de mindig tartózkodó volt, és nem csak a betegeivel, akiket a legnagyobb áldozatkészséggel ápolt. Közismertsége jó volt, de mindig csendesnek és levertnek látszott, és a különböző családok bármennyire szívesen hívták meg köreikbe, csak nehezen tudták rábírní, hogy orvosi látogatásain kívüli meghívásokat is elfogadjon. Sőt, már az a híresztelés is terjedt, hogy Rhodenburgot elhagyni készül, jóllehet, erre semmi oka sem volt. Az orvos számára legnehezebb, megtalálni a helyét egy idegen városban, és bizonyos praxishoz jutni, és csak miután ez megtörtént, láthatja biztosnak a megélhetését.

Potter doktor a beteget ma lényegesen jobb állapotban találta, mint tegnap. Talán még nem volt teljesen láztalan, de pulzusa nyugodtabb volt, és csak arra figyelmeztette, hogy feleslegesen ne izgassa fel magát. Húgának kivörösödött szemei mégiscsak arról árulkodtak, hogy bizonyára megint valami ilyesmi történt.

Karl mindent megígért, és csak azíránt érdeklődött, hogy a doktor gondolja-e, hogy útnak indulhat. Érti, hogy távoznia kell, és odakint egy idegen világban talán nem érezné magát ennyire lehangoltan.

– Igen, tudja kedves barátom, ez attól függ, hogyan tudja itt tartani magát – mondta az orvos. – Rázza le a régi gondolatait, és csak az ön előtt álló úttal törődjön! Olvasson sokat! Számtalan útleírás foglalkozik a távoli országokkal, melyek egyfelől tanítani fogják, másfelől elterelik a figyelmét, és ígérhetem, talán már négy héten belül olyan állapotban lesz, hogy megkezdheti vándorlását.

– A vándorlásomat – ismételte meg a fiatalember fájdalmas hangon.

– Odakint a kék tengeren nemsokára ismét teljesen rendbe fog jönni, és megerősödik. Bárcsak magával mehetnék! – fűzte még hozzá alig elnyomott sóhajtással. – Mindig is vágytam rá, hogy egyszer láthassam a kék, végtelen tengert.

– Én is azt hiszem, hogy ott megint jól fogom érezni magam – bólintott Karl –, de nem német hajóval fogok távozni innen.

– Már mondtam önnek, kedves Handorf – válaszolta barátságosan a doktor –, hogy adni fogok magának egy levelet, egy sounthamptoni orvosnak címezve. Oda induljon. Valami alkalmat minden nap fog találni, tehát nem kell aggódnia.

– És ott nincsenek németek?

– Németek persze vannak – mondta Potter jóindulatúan –, de maradhat ott akár egy évig is, mire egy rhodenburgi emberrel, és tíz évig, mire ismerőssel találkozik.

A fiatalember csak lassan bólintott a fejével. Még mindig nagyon gyengének érezte magát. Talán a beszélgetés fárasztotta el. Az orvos, miután néhány tanácsot még odasúgott a lánynak, hal-kan visszavonult, hogy ne zavarja őket.

Karl csendben és magába roskadtan ült a székében. – Ó, bár csak meghalhatnék! – sóhajtotta szinte hangtalanul maga elé, majd könnyű, nyugtalan álomba merült.

A gyász hír

A vihar két óra körül érte el legmagasabb fokát, aztán a szél egyre inkább észak felé fordult, és már naplemente előtt kék foltok mutatkoztak az égbolton, és egyre jobban kiterjedtek.

Az angolok véleménye szerint, ha annyi kék kendő jelenik meg az égen, hogy abból egy holland hajós nadrágot tud varrni, akkor nemsokára kiderül az ég.

A szél persze még mindig végigsöpört az utcákon, de már felszárította a járdákat. A tél megint feladta, és már csak mérgében fújta hideg leheletét a fiatal zöldtől pompázó vidékre.

Beköszöntött az éjszaka, holdfényt még nem jelzett a naptár, az utcai lámpásokat már meggyújtották. Odafent Klingenbruchéknál együtt volt a család. Az alezredesnek éppen nem volt kimenőnapja, felesége és Flóra lánya társaságában üldögéltek, ő egyedül volt ugyanis együtt a szüleivel. Az apa kezdetben Henriettét egyáltalán nem is kereste, talán azt hihette, hogy a konyhában van. Végül mégiscsak feltűnt neki a hiánya.

– Hol van Hetty, Veronika?

– Átszaladt a nagynénjéhez, ott felejtette az egyik kesztyűjét, de már régen vissza kellett volna érnie, egyébként sohasem szokott ennyi ideig ott maradni. Volt még valami elintéznivalója, Flóra? És egyáltalán, te miért nem mentél vele?

Flóra kicsit elvörösödött a kérdést hallván, de mivel fejével éppen a kötésére hajolt, ezt nem lehetett észrevenni, és nyugodt hangon válaszolt anélkül, hogy a munkájáról felnézett volna. – De

mama, elhozni onnan valamit, Hettynek semmi szüksége sincs a kíséretemre, hiszen idősebb, mint én...

– Flórácskának ebben teljesen igaza van, és különben is, mindössze hatszáz lépésnyi innen – mondta mosolyogva az alezredes.

– Még a varrónőhöz is fel akart menni, és valószínűleg most odafent van nála – jegyezte meg Flóra.

– Az anya ezzel megnyugodott, Jetti azonban még mindig nem jött, végül mégis nyugtalan lett. Csengetett a cselédlánynak, és amint az bedugta dagadt fejét az ajtón, így szólt hozzá:

– Menj fel a varrókisasszonyhoz, hogy is hívják őt, Hanna?

– Peters kisasszonyhoz?

– Igen, és nézz utána, hogy a lányom odafent van-e nála.

– Üzen neki valamit?

– Tedd csak, amit mondtam. Nézz utána, hogy a lányom odafent van-e. Aztán gyere le rögvest, és válaszolj a kérdéseimre!

– Na, eszembe sincs odafent üldögegni – morogta maga elé a fogai között a valamelyest morózus lány, amint becsukta maga mögött az ajtót, hogy eleget tegyen az utasításnak, de néhány perc múlva a feje ismét megjelent.

– A kegyelmes kisasszony nincs odafent – és ezzel becsukta az ajtót. A dolog le volt rendezve.

– Hát ezt nem értem – mondta az anya csodálkozó tekintettel nézve a fiatalabb lányára. Ilyen sokáig Hetty sohasem szokott a nagynénjénél maradni!

– A nagynéni megint előadást tart neki – mondta Flóra, újabb gyapjúfonalat keresgélve és összehasonlítva a színeket. – Boldog vagyok, hogy nem kell ott lennem a partin.

Az alezredes a szemüvege felett lányára nézve válaszolt: – Hát tudod, gyermekem, a nagynénédnek némely dologban mégiscsak igaza van...

– Na persze, ha partinak mondod, az még rendben is volna – szállt be az anya az ütközetbe. – A fiatalság azonban nem szívesen hallgatja az örökös prédikációt. Végül mindig ott köt ki, hogy mi nem is tudjuk, hogyan kell nevelni a gyerekeinket, és ezt a testvéredtől kell hallaniuk.

– De szívecském – mondta a férje, aki teljes kényelemben érezve magát eszébe sem jutott, hogy bosszantsa a feleségét –, szívesen beismerem, hogy egy kicsit félrenevelem a gyerekeket, és ha a testvérem bepótolja, amit elmulasztottam, az nem számít nagy szerencsétlenségnek, hiszen tudod, hogy jó szándékkal teszi, és erre már számtalan bizonyíték is volt.

– Még, hogy jó szándékkal van irántuk! – morgolódott az alezredesné, aki nem akarta az egyszer már felkapott fegyvert visszatenni a sarokba –, ez az, amit még nem tudunk, mivel erre mindeddig még hiányoznak a bizonyítékok. Ígéretett persze nekik már eleget, és ha egyszer be is tartja, majd bevallom neked, hogy igazságtalan voltam vele szemben. Mindaddig, amíg hiányoznak a bizonyítékok, és ki tudja, valamelyikünk meg fogja-e élni ennél az asztalnál, megengedhetné, hogy maradjak a véleményemnél, és ki is mondjam. Én legalább is nem vehetem zokon a gyermekeimnek, ha türelmetlenek. Egy szenttel ez megtörténhet, de mi, asszonyok nem vagyunk szentek...

Ezt az Isten is tudja, jegyezte volna meg szívesen az alezredes, viszont óvakodott kimondani ezeket a szavakat, hiszen nyílt hadüzenet lett volna. Az anya ismét hátra támaszkodott a székén, a lámpa ott volt mellette, és folytatta regényének olvasását. Flóra szorgalmasan tovább kötött, az alezredes ismét a szakértői jóváhagyásra főnökétől kapott, lövegekről szóló mű fölé hajolt, ami a megítélés szempontjából azért jelentett nehézséget számára, mert gyanította, hogy maga a főnöke írta. Hetty még mindig nem jött meg. De hol volt Hetty?

A patika, vagy újabb nevén „Udvari patika”, ahogyan mostanában nevezni kellett, a város legöregebb épületei közé tartozott, és mivel annak idején a telkek és szántóföldek nem voltak annyira értékesek, mint manapság, a régi házakhoz kert is tartozott, amit a későbbi tulajdonosok felparcelláztak, hogy ne hagyják holtan feküdni a tőkét. Semmleín úr ezzel szemben inkább megtartotta a kertjét, és saját maga használta nagy virág- és növénykedvelőként. Csak kis részét engedte át egy lugassal együtt az első- és második emeleti bérlőinek, hogy sajátjuknak nevezhessenek egy picinyke területet, ahol meleg nyári napokon legalább a szabadban ihatják meg kávéjukat, már amennyiben egyáltalán „a szabadban” kifejezést alkalmazni lehetett a magas oromfalazatokkal és kőkerítésekkel körülfalt területre, ami inkább hasonlított egy „negatív” kémenyre. A kémenyben ugyanis a korom a magasba száll, itt viszont mindenfelől lefelé hullott, és a boldog tulajdonosok csak akkor tudták használni a kertet, amikor friss szellő fújt a tetők felett.

Estefelé, és ebben az évszakban, különösen a mai időjárás mellett senki sem gondolt arra, hogy lemenjen a nyirkos kertbe, és mivel az udvaron még lámpa sem égett, sötét és csendes volt. Csak a kút állt magányosan szivattyúkarjával az udvar bejárata mellett, és rezdült meg néha láthatatlan erő által megmozdítva az éjszakában, mintha működni kezdett volna, még a víz csobbanását is hallani lehetett, majd rögtön utána megint teljes volt a nyugalom.

– Csak az alezredes lugasába ne! – ahogyan a kis helyet a ház lakói nevezték, mivel a hozzá tartozó kis kert alig volt tízszer tíz lépés, ami természetesen szóba sem jöhetett – hiszen annyira titokzatos, mint a kút, melyet olykor mintha kísértet karja hozna mozgásba – hallatszott a szuttogás, és még más szerelmes szavak is elhangzottak anélkül, hogy a sötétben bárki is felismerhető lett volna.

– Henriette, édes életem, el sem tudom mondani, mennyire boldognak érzem magam, hogy végre egyszer zavartalanul karjaimban tarthatlak, és szívemhez szoríthatlak hallgatózó fülek

nélkül. Milyen kár, hogy csak ritkán lehet részünk ilyen boldog pillanatokban – suttogta egy férfias hang.

Ó, drága Júliusz, mennyire boldog vagyok – válaszolta ugyanolyan óvatosan, tompítottan egy női hang. – Csak a félelembe pusztulok bele, a borzalmas félelembe, hogy valaki betérhet ide, és elárulhat bennünket.

– De ki térhetne be ide ilyenkor, szívem szerelme? – kérlelte ismét a férfi. – Ne rontsd el együttlétünk rövid perceit indokolatlan félelemmel és gondokkal!

A lány némán simult karjaiba, a férfi csókjai égtek ajkain.

Az alacsony lugasban szűk volt a hely. Kénytelenek voltak a közepén állva maradni, ha nem akartak hozzáérni a körülöttük csepegő, még mindig nedves ágakhoz. A szent helyen még csak egy pad sem volt, de mit is érdekelt ez a szerelmeseket! Csak abban a boldog tudatban, hogy egymásra találtak, karolták át egymást, és nem csoda, hogy a negyedórak úgy röppentek el számukra, mintha másodpercek lettek volna.

Ebben a randevúban tulajdonképpen kizárólag azzal az ürüggyel állapodtak meg, sőt, tartották elengedhetetlenül szükségesnek, hogy terveket szövögessenek legközelebbi lépéseikre és viselkedésükre, vajon kívárlák-e a nagynéni halálát, vajon Júliusz már másnap reggel megkérje-e apjánál idősebb lánya kezét, Henriettének legalább is ez volt a kívánsága, egy olyan lányé, aki eddig még egyetlen pillantást sem vetett a külső polgári életre. Von Wöhfen hadnagy azonban mindezt jobban tudta, hiszen egy szegény hadnagy hogyan vehetne feleségül egy szegény lányt? Miből, és kinek a segítségével és engedélyével? Mindez elképzelhetetlen volt, de ilyen száraz szavakkal mondaná ezt meg a szerelmének? Ma este valóban nem, amikor a szájára valami kellemesebbhez volt szüksége, mint kedvesének előadást tartani egy háztartás költségeiről, ehhez kétségtelenül jobb alkalmat is lehet találni, amikor az sem lenne fájdalmas érzés, ha megzavarnák. Ezért sem az örökségről, sem a gázsról nem esett egy szó sem, ez utóbbi egyébként is annyira jelenetértelen, hogy szóra sem érdemes.

Most csak egymásé voltak, és ehhez a csepegő lomb maga a paradicsom volt számukra.

Ekkor felhangzottak a közeli toronyóra első ütései. Henriette rémülten felriadt, és számolni kezdte: – Egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolc? De hiszen ez nem is lehetséges!

– Nagy isten! – kiáltott fel, kibontakozva szerelme karjaiból.
– Ez nem lehet igaz! Nyolc óra mégsem lehet!

– Nekem úgy tűnik, mintha alig öt perce lennénk itt. Hét óra múlt, amikor betértünk ide.

– Ó, istenem, mit fog mondani a mama! – kiáltott fel Henriette. Isten veled, Júliusz, tovább nem maradhatok!

– Ó, milyen gyorsan, borzalmasan gyorsan száguld el az idő!
– panaszkodott Mars ifjú gyermeke. Minden jót, szerelmem, mikor láthatlak itt megint?

Ismét átkarolta, és jó ideig eltartott, mire a lány ajkai kiszabadultak, hogy válaszolhasson.

– Ah, annyira félek, Júliusz, hátha felfedeznek bennünket!

– Ne aggódj – nyugtatgatta a derék katona. – Engem senki sem fog meglátni, te pedig könnyedén ki fogsz találni valamit, hogy leosonj ide.

– Jó éjt Júliusz! – suttogta Henriette, még egyszer odasimulva hozzá, majd kitepte magát karjaiból.

– Holnap este várni foglak, szívecském, akkor is, ha órákon át kell várnom rád – suttogta szerelme. És a fiatal lány elsuhant, mint egy íjból kilőtt nyíl. Végigfutott a keskeny kerti ösvényen, szerencsésen elérte a ház folyosóját és a lépcsőt anélkül, hogy bárkivel találkozott volna, majd persze lélekszakadva, meghúzta a csengőt.

– De az isten szerelmére, Hetty! – kiáltott rá az alezredesné, amikor még át sem lépte a küszöböt – hol kószáltál ilyen későn az éjszakában? Hol voltál képes ennyi ideig elmaradni?

– A nénikémnél, mama, hol máshol lehettem volna? – mondta Hetty a világ legártatlanabb képével.

– És ilyen sokáig? Máskor meg amilyen hamar csak lehet, igyekszel otthagyni őt. És ilyen sötétben jönni végig az úton!

– De drága mama, az élénk utcán, ezen a rövid úton? És még a varrónőnél is voltam odafent, mielőtt hazajöttem, egy ideig nála is elidőztem.

– És a nénikéd mit mondott, gyermekem? – kérdezte az alezredes, akit kellemetlenül érintettek a kemény szavak.

– Semmi különösét, papa – válaszolta Henriette. – Csak különösen szűkszávú volt ma este. Schallerék báljáról kellett elmondanom neki mindent, kik voltak ott, hogyan voltak felöltözve, és mit ettünk.

– Erről hasonlóak a véleményetek – jegyezte meg az alezredesné.

– De a nénikém nem is kezdett belekötni a hallottakba, mama. Csendben tudomásul vette, amit hallott, csak néha a fejét csóválta.

– És miért kellett volna belekötnie? – kérdezte az apa. – Csak nem hiszitek, hogy az örömet leli benne? Hagyjátok békén a nénit, hiszen jóindulatú, derék asszony, és ha bármikor örömet tud okozni nektek, azt minden bizonnyal meg is teszi.

– A két fiatal lány egy pillanatra összenézett, mindketten a kendőre gondoltak, amit nemrég kaptak ajándékba a nénikéjüktől, és Henriette éppen azért, ahogyan anyjának mondta, csak sötétedéskor indult hozzá, mert nem volt szabad fejére tenni az új kalapját. De végül több szó nem esett, mert apjuknak nem akartak fájdalmat okozni, és mivel közeledett a vacsora ideje, a beszélgetés rövidesen más irányt vett.

A kis család körülbelül féltizenegyig maradt együtt, az alezredesné pasziánszozott, férje a szófa egyik sarkában üldögélve egyik hüvelykujját forgatta a másik körül, Henriette és Flóra ké-

zimunkáztak, és közben erről-arról beszélgettek. Végül mégiscsak ideje volt a lefekvésnek, az alezredes elfáradt, és horkolni kezdett, a felesége haragos pillantást vetett feléje, éppúgy, mint minden este, és akaratlanul összetolva a kártyákat, felhagyott a pasziánszszal. Amint hevesen félretolta a széket, az alezredes felriadt, csodálkozva körülnézett, és megszólalt:

– Nem volna ideje nemsokára lefeküdni, gyerekek? Kezdek tényleg fáradt lenni.

– Úgy? – reagált rá a felesége. – Elég egyértelmű volt a jelzésed. Úgy horkoltál, mint egy medve.

– Én, kincsem? – kérdezte csodálkozva a férje.

– Lehet, hogy a kutya volt az órán – válaszolta szeretett felesége. Javíthatatlan vagy. Gyertek, gyerekek, már elég későre jár. Jóéjszakát!

Ezzel fogott egy gyertyát, meggyújtotta, és elhagyta a szobát, hogy visszavonuljon a hálósobájába.

Jeti, amikor bejött a szobába, a kalapját az asztalra tette. Flóra, most elhaladva mellette a lámpával, felkapta, és fejét csóválva nézegetni kezdte, majd így szólt:

– De Hetty, az ég szerelmére, hogy néz ki a kalapod? Teljesen elvesztette a formáját!

– A kalapom? Hogyhogy? – kiáltott fel erre a testvére, és szerencséje volt, hogy még árnyékban állt. – Nagyon élesen fújt a szél odakint.

– Nézd csak meg, hogy össze van nyomva! – folytatta Flóra, kutakodó pillantást vetve a testvére felé. – Van egy régi közmondás: Az ember semmit sem keres a kályha mögött, ha nem maga dugta oda. Lehetetlen, hogy a szél tette volna ezt.

– Akkor a néni rémes pincsije telepedett rá már megint! – kiáltott fel Henriette. Nemrég már tett ilyet, és még soha életemben nem hallottam a nénit olyan szívből derűsen kacagni, mint akkor.

– Úgy? – szólalt meg Flór is mérgesen. – Az a rémes pincsi! De most már jó éjszakát, papa! Nem mész te is az ágyadba?

– De igen, gyerekek – válaszolt az apa, erőt véve magán, hogy rendesen élénknek mutakozzon. – Azt hiszem, tényleg itt az ideje, tehát aludjatok jól!

A családtagok visszavonultak szobáikba. A cselédlány még elmosogatta az edényeket a konyhában, elfogyasztotta szerény vacsoráját, hiszen szigorúan kiosztva kapta meg az ennivalóját, fél vajat egy hétre, és minden este két darab cukrot a következő napra. Mindezzel egy negyedóra telhetett el, és a tanács házának toronyórája éppen tizenegyet ütött, amikor odakint a lépcsőn nehéz lépteket lehetett hallani, melyek nem haladtak tovább felfelé, hanem megálltak az emelet előtt.

A fiatal lányok még nem aludtak közös szobájukban, mindketten el voltak foglalva saját gondolataikkal, és Flóra ekkor határozottan hallotta, hogy odakint valaki topog az üvegezett ajtajuk előtt, és a kilincsel is próbálkozik. Az ajtó természetesen be volt zárva. Talán tolvajok lehetnek? Ez azonban elképzelhetetlen volt, mert egyfelől ehhez még túl korán volt, másfelől ha valaki rosszindulatú szándékkal jött fel, minden bizonnyal nem csapna ilyen lármát. Bárki is volt, végül a sötétben megtalálhatta a csengő fogantyúját, és durván megrántotta, a csengő hangja végiglármázott az egész házon, mire a két lány rémülten felült az ágyában.

Ez meg mi lehetett? Kinek lenne bármi dolga náluk éjszaka, és egyáltalán hogyan tudott bejönni a házba, melyet mint tudták, a patikai inasnak, amikor tizet üt a toronyóra, lelkiismeretesen be kell zárnia? Az emeleten még senki sem mozdult. Ez csak valami tévedés lehet, valakinek talán egy emelettel feljebb kellett volna mennie. Ez sem maradt tovább kétséges, mert a csengőt másodszor is borzalmasan megrángatták, mely viharharangként harsant végig az egész házon, és az alezredes, akit a felesége már az első próbálkozásnál felrázott, egyszerre két lábbal ugrott ki ágyából.

– Úristen! Ha valaki a patikába akar bejutni, nem nálunk kéne előtte letépnie a csengőt! – mondta morgolódva.

– Te meg miket nem morogsz már megint – mondta a kedves felesége. Egyáltalán hogyan juthatott be a házba? Hozzánk jött valaki!

– Talán távirat? – motyogta kétségek között az alezredes, miközben magára rángatta a nadrágját, hiszen az éjszaka közepén csak ő nyithatta ki az ajtót az alkalmatlan látogatónak. – Fogalmam sincs róla, honnan kaphatnánk táviratot.

Kénytelen volt még inkább igyekezni, hiszen az éjszakai küldönc vagy látogató számára rendkívül sürgős lehetett, hogy bejusson. Megint rángatni kezdte a csengőt, és kész csoda, hogy a drót ezt kibírta. Von Klingenbruch úr ekkor végre feltépte a hálósoba ajtaját, és mivel már maga is bosszús volt, mérgesen kikiáltott: – Jól van már, rögtön jövök! – Aztán még mordult egyet: – Csodákra mégsem vagyok képes – és közben a legnagyobb igyekezettel befejezte a legszükségesebb öltözködést, hogy legalább megtudja, ki lehet odakint, és mit akarhat tőlük. Éjszaka mégsem törhetett ki háború, hogy a legsürgősebben a minisztériumba vezényeljük, de különben mégis mi történhetett?

Vége elkészült, de fegyvertelenül mégsem akart ajtót nyitni, mert ha mégiscsak rablók lennének, akik ilyen cselhez folyamodnak, hogy behatoljanak hozzá, akkor legalább tisztként felfegyverkezve pillantsák meg, ezért kardját kihúzta hüvelyéből, a csusasz pengét a jobb, a gyertyát a bal kezébe vette, és határozott léptekkel az előszobán végig az érintett ajtó felé indult.

– Ki van odakint?

– Ó, jaj, én vagyok, alezredes úr, nyissa ki gyorsan!

– Jó, de ki az az én éjféلكor?

– Rézi vagyok a Mäusebrod asszonytól. Ah, nyissa már ki végre, szerencsétlenség történt!

– A Rézi a testvéremtől? Miféle szerencsétlenség? – kérdezte az alezredes döbbsenten. Miközben mindezt maga elé mormolta, a kardját a bal karja alá vette, hogy mégiscsak kéznél legyen, majd

kiakasztotta a láncot, elfordította a kulcsot a zárban, és kinyitotta az ajtót.

– Ó, édes istenem – kiáltotta az öreg cseléd lány rögtön, amint megpillantotta maga előtt az alezredest. – Ne rémüljön meg, a jószágos asszonyom épp most halt meg!

– Meghalt? – kérdezte a kisöreg, úgy meredve rá, mintha egyáltalán nem értette volna meg, hogy mit mond.

Fura látvány volt, az alacsony termetű, kissé köpcös ember al-sónadrágban, egyenruhájának csak zakóját magára kapva, gyertyával a bal kezében, csupasz kardját ekkor megint a jobb kezében tartva, és előtte az öreg cseléd lány sápadtan, levegő után kapkodva, és reszketve az idegességtől. Jó fél percre mindketten ugyanabban a helyzetben maradtak, míg végre az alezredes ismét szóhoz jutott és fuldokló hangon megkérdezte:

– Mit fecseg itt, Rézi? Egyáltalán honnan került ide az éjszakában?

– Meghalt! – nyögte ki azt öreg lány. Édes istenem, hogy nekem ezt meg kellett élnem! És csak úgy hirtelen, mint amikor elfújják a gyertyát, és előtte még teljesen egészséges volt! Ó, micsoda szerencsétlenség, micsoda szerencsétlenség!

– De hát ez teljesen lehetetlen! – kiáltott fel a kisöreg, most már tényleg teljesen döbbenet, hiszen az éppen hallottakat még fel sem fogta egészen. – A lányom nemrég, az est folyamán még ott volt nála!

– Igen, a kisasszony egy pillanatra tényleg ott járt nála – mondta az öreg cseléd lány –, de rögtön el is ment, és szegény asszonyom talán bosszankodhatott miatta, de egész délután olyan furcsán csendben volt, egyetlen alkalommal sem civakodott velem, és ez nem is tetszett nekem, de nemsokára ezután...

– Ki az? – kérdezte ebben a pillanatban a kegyelmes asszony, nagy, fehér éjszakai hálósipkás fejét kidugva az ajtón. Hallotta, hogy odakint beszélnek, és a kíváncsiság kiűzte az ágyból. – Ki az, és mi történt?

– A Rézi van itt, Veronika – válaszolta a férje, még maga is félig dermedten a rémülettől és csodálkozástól. – Képzeld csak, a Sibylle hirtelen meghalt!

– Minden jó szellem dicsérje az urat! – kiáltott fel az asszony, és úgy ahogy volt, kirohant az ajtón az öreg cseléd lány felé. – Meghalt a Mäusebrod?

– Ah, édes istenem, micsoda szerencsétlenség, micsoda szerencsétlenség! – nyavalygott a szegény, öreg lény. – És olyan hirtelen, olyan rémesen hirtelen, olyan gyorsan, mint ahogyan az ember megfordítja a kezét, vagy megfőz egy kávé!

– De miben, és hogyan lehetséges? – szólalt meg az alezredes, aki még mindig nem tért magához a csodálkozásból, mert úgy tűnt, hogy különösebb fájdalmat ő sem érzett a történetek miatt. – De jöjjön csak be, Rézi, fellármázzuk az egész házat!

Az alezredesné elrohant, éspedig a gyerekek szobájához, hogy közölje velük a fontos hírt. Bekopogott. A két lány még mindig határozatlanul, hogy felkeljenek-e és öltözzenek fel, vagy várják ki a lárma végét. És ekkor hirtelen meghallották a kopogtatást.

– Ébren vagytok még, gyerekek?

– Igen mama, az ég szerelmére, mi történt?

– Nyissátok ki az ajtót, és eresszetek be!

Flóra mindkét lábbal egyszerre ugrott ki az ágyból, annyira kíváncsi lett. Félre tolta a reteszt az ajtón, majd visszasurrant a takarója alá.

Koromsötét volt a szobában, de az anyának gyertya volt a kezében. Belépett, becsukta maga mögött az ajtót, és előrenyújtott fejjel és felsőtesttel suttogva közölte a hírt:

– Meghalt a nénikétek.

– A nénikénk? – rikkantott fel mindkét lány hangosan.

– Pszt, ne olyan hangosan, fellármázzátok az egész házat! A Rézi van odakint. Éppen most halt meg.

Ezzel vissza akart térni, hogy meghallgassa a további beszámolót, de a fiatal lányok nem is gondoltak arra, hogy a helyszíntől távol maradjanak egy ilyen fontos pillanatban.

– Ah, mama, kérlek, gyűjtsd meg a gyertyánkat! – kérte Flóra. – Ott van melletted a komódon. – Édes istenem, csak nem tudunk ilyenkor aludni!

– Maradjatok csak fekvé – mondta az anyjuk, de közben mégiscsak eleget tett a kérésnek. – Mit is tehetnétek most odakint?

Hogy mit szándékoztak tenni a fiatal hölgyek, abban persze még nem egyeztek meg, de magtól érthető, hogy ott kell lenniük, és a legnagyobb igyekezettel magukra kapkodták a legszükségesebbet, hogy közvetlenül Rézitől hallják meg a részleteket.

– De hiszen egész este ott voltál nála – mondta Flóra még a heves öltözködés közben. – Akkor lett rosszul? Erről egy szót sem szóltál.

– Isten őrizz! Amikor eljöttem tőle, olyan egészséges volt, mint mindig, még az öreg szürke kandúr is ott üldögélt az ölében. Eszébe sem jutott volna, hogy a mifélénket kikísérje az ajtóig.

– Meddig voltál nála?

– Ó, drága Henriette, nem is tudom. Több mint egy órányi lehetett.

– Milyen furcsa, életemben nem hittem volna, hogy egyáltalán képes lenne meghalni.

– Én sem – nyugtázta a testvére, miközben különféle dolgok cikázta, a fejében. Azonban mindkét lány nagy késztetést érzett, hogy közvetlenül Rézi szájából hallják a részleteket, és hihetetlenül rövid idő alatt eljutottak odáig, hogy legalább apjuk előtt megjelenhessenek. Apjuk azonban még nem volt abban a helyzetben, hogy a lányok előtt mutakozzék, hiszen még mindig alsónadrágban és uniformisban állt az öreg cselédlány előtt, bal kezében gyertyával, jobb kezében a csupasz karddal.

Persze az öreg Rézi addigra már elmondta a lényegét, de a részletek tekintetében, mivel a fiatal hölgyek mégiscsak meg akartak tudni mindent, meglehetősen részletes felvilágosítást adott az alábbiak szerint:

Egész este nem vett észre semmi különöset az asszonyon azon kívül, hogy feltűnően csendes és nyugodt volt. Szokása szerint megvacsorázott, körülbelül még egy órán át a bibliát olvasta, ami nem éppen izgalmas olvasmány, majd nekilátott, mint minden este, forró vizet készíteni a spirituszlámpáján, hogy lefekvés előtt megigya szokásos pohár grogját. Egyszer már rászokott, és azt állította, hogy nélküle nem tudna elaludni. Aztán lefeküdt, majd csengetett, mint minden este, hogy a cseléd jöjjön be és vigye ki a spirituszlámpát, és hozzon be egy pohár friss vizet az éjjeliszekrényre. Rézi épphogy megtette mindezt, az asszony felnyögött: – ó, istenem – és ezzel elnyúlt az ágyon.

– Valami baja van, Mäusebrod asszony? – kérdezte a cseléd ezekkel a szavakkal, mivel sohasem szólíthatta kegyelmes asszonynak. De választ már nem kapott. Erre azt gondolta, hogy asszonya aludni akar, így „jó éjt” kívánva kiment, de a különös hang nem akart kimenni a fejéből, amit asszonyától hallott. Nem a szokásos beszédmódja volt, és olyan különösen hangzott. Kezdetbe persze nem mert bemenni hozzá, de a gondolat, hogy az asszony beteg is lehet, mégsem hagyta nyugton. Fogta a gyertyát, halkán kinyitotta az ajtót, odavilágított az ágy felé, de az asszony nem mozdult. Közelebb lépett és hallgatózott, de nem hallotta lélegzetét, mire magával ragadta a félelem. Megragadta a karját, és rémültében majdnem elejtette a gyertyát. Az asszony halott volt. A legnagyobb igyekezettel, ami ekkor a legtisztességesebb megoldás volt, amit egyáltalán tehetett, bezárta a lakást, és futott az orvoshoz, ahogy csak bírt, hiszen az is elképzelhető, hogy mégiscsak lehet még rajta segíteni. Potter doktor azonnal ment is vele, de már nem tehetett semmit. Úgy vélekedett, hogy valószínűleg szívrohamra volt. A doktor egyébként Rézit azonnal Klingenberg úrhoz küldte, hogy ne csak értesítse őt, hanem hívja is át. Addig ő marad a halott mellett. Az alezredes úr öltözzön fel

gyorsan, és jöjjön vissza vele. Ó, milyen rémes szegény asszonyt hidegen és mereven fekvé látni az ágyában!

Az öltözzön fel szavaknál az alezredes döbbenten nézett le alsó felére. A Rézinek tényleg igaza volt, de a rémítő hír miatti izgal-mában erre nem is gondolt. A testvére meghalt, ilyen hirtelen, ennyire váratlanul. Ez döbbenetes volt számára. Közben azt is érezte, hogy Potter doktor helyesen járt el azzal, hogy azonnal érte küldött. A felesége gondolatai viszont teljesen más nyomon voltak. Gyorsan a férje után ment a hálósobába, hogy ő maga is személyesen sűrűsse.

– Ez a vén bolond nőszemély, a Rézi egyedül hagyta ott a doktort. Nem volt képes bezárni a lakást? Igyekezz, hogy mihamarabb átérjél. Minden papír és értéktárgy szabadon hozzáférhető, és az idegen magányosan van a lakásban!

– De drága szívem – mondta a kisember, gyorsan beleugorva uniformisa nadrágjába, majd azzal kínoztta magát, hogy felvegye kicsit szűk csizmáját –, a Potter doktor tisztességes ember. Mégsem gondolhatod, hogy nekiáll ezüstkanalakat lopni!

– Senkinek sem lehet a szívébe látni – makacskodott az alezredesné. – Nem árt vigyázni. Testvérként és gyermekeid apjaként egyébként is kötelességed átmenni.

– De kedves, drága szívecském, mennék én, de előbb még-is-csak-fel-kell-hú-z-nom-eze-ket-az-át-kozott-csíz-mákat! Vinné el az ördög a susztert – fűzte még hozzá vérvörös fejjel. – Ez minden alkalommal kész állatkínzás! Hol van a zsebkendőm?

A kisembernek jókora időre volt szüksége, mire összekereste a holmiját, és elkészült, hogy indulhasson. Henriette és Flóra közben odakint az előszobában még mindig az öreg Rézit ostromolták ezernyi apróságra és részletekre vonatkozó kérdéseikkel, amit mindenképpen tudni akartak. Nem is nyugodtak addig, míg Rézi mindent el nem mondott, amiről tudomása volt. Aztán még apjukat is arra kérték, hogy másnap reggel, amilyen korán csak lehetséges, üzenjen, vagy még jobb, ha hazajön reggelizni.

Az alezredes elindult, de vissza kellett fordulnia, mert elfelejtette magához venni a ház kulcsát és a szemüvegét, de végül ki-jutottak, és az anya és lányai magukra maradtak.

– Hát ez mégiscsak nagyon szomorú eset – szólalt meg az alezredesné némi szünet után, miközben kezébe vette a gyertyát, hogy induljon aludni. A nagynéni halála miatt az egész családban még egyetlen könnycsepp sem gördült le. Nagyon szomorú eset.

Flóra meglepetve nézett fel az anyjára.

– És milyen hirtelen – fűzte hozzá Henriette. – Emlékszel rá mama? Nemrég még arról beszéltünk, hogy mindannyiunkat túlélhet. Mindig olyan erőteljesnek és egészségesnek látszott, most meg egyszer csak elaludt, mint a gyertya lángja! Tulajdonképpen mégiscsak ijesztő, hogy az ember milyen gyorsan tud meghalni.

– Isten nyugosztalja – mondta az anya felsóhajtva. – Velem szemben tulajdonképpen sohasem volt barátságos, de ezt teljes szívemből megbocsátom neki, semmi haragot nem érzek iránta, és nem csak a síron túlra, ez nem volna keresztényi. És most jó éjszakát gyerekek, feküdjetek vissza, aludni. És amit még mondani akartam, Hetty, holnap korán reggel indulnotok kell gyászruhát venni, és ne feledkezzetek meg fekete szélű papírról, borítékról és pecsétviaszról sem.

– Nem, mama, semmi esetre sem feledkezünk meg róla – mondta Flóra –, de tudod mama, mindjárt veszünk magunknak kettőt azokból a kis kalapokból, melyek hátul egy kicsit fel vannak hajtva. Azokat nagyon elbűvölőnek találom,

– Nos, gyerekek, vegyétek meg, ha úgy gondoljátok, de most már menjetek az ágyba, mert későn van. Reggel majd megbeszélünk mindent, talán én is veletek megyek, és segíték bevásárolni...

– Jó éjszakát, mama, aludj jól!

– Jó éjt, gyerekek. Az előszoba ajtaja be van zárva?

– Igen, rendesen.

- A Hanna nem volt ébren?
- Ó, az mindig bereteszeli az ajtaját, ha éjszaka kintről meghall valamit.
- Igen előnyös tulajdonság – bólintott az anya –, meg lehet bízni benne. Aztán visszament a hálósobájába, miközben az ifjú hölgyek is felkeresték a saját szobájukat, de alvásra tényleg nem gondoltak. Hogyan is tudtak volna az átélt izgalmak, a szíveiket betöltő új tervek hatása alatt az elalvásra gondolni!
- Figyelj csak Hetty! – mondta Flóra, alighogy elfűjták a gyertyát, pont szemben lévő ágyaik előtt állva a szűk kamrácskában – valami koromfekete bizsura is szükségünk van, hiszen valami feketét is viselnünk kell!
- Hiszen már vannak koromfekete koralljaink – mondta Jetty –, azok még egészen jól néznek ki.
- Ó, azt én már unom – vélekedett a fiatalabb testvér –, és egyik fülbevalónk és karkötőnk sem passzol hozzá. Bárcsak már reggel lenne, már előre is örülök a bevásárlásnak.
- Mi lenne a legjobb? – kérdezte Henriette némi szünet után, miközben mindketten elgondolkodtak. – Valószínűleg fekete strucc toll a kalapokra. A fekete virágok nem tetszenek nekem.
- Nem is tudom! – vélekedett Flóra. – Louise von Hebern is gyászolt a közelmúltban, és pompás bársonyvirágok és fekete gyöngyök és zománcdíszek voltak a kalapján. Elbűvölően nézett ki.
- Újabban feketére festett kócsagtollak is felbukkantak, melyek nagyon jól néznek ki. Mindenféleképpen hozatunk valamennyit haza, és majd megnézzük, melyik tetszik nekünk a legjobban.
- Szegény papa most egész éjjel ott ülhet a holttest mellett – mondta Flóra némi szünet után. – Hú, már abba is beleborzongok, ha csak gondolok rá!
- A Potter doktor ott van vele, bizonyára társaságot nyújt neki.

– És mikor tudjuk meg, hogy mi van a végrendeletben? – kérdezte Flóra. – Tulajdonképpen rögtön meg kellene, hogy mondják.

– Talán már holnap reggel meg fogjuk hallani – vélekedett a testvére. – A papa odaát van, és bizonyára utánanéz. Flóra, én olyan kíváncsi vagyok...

– És ha egyáltalán nem készített végrendeletet?

– Ó, bizonyára, hát apa nem ezt mesélte? Különb is, mi vagyunk a legközelebbi rokonai.

– De mi van, ha a Mäusebrod famíliából is jelentkezik valaki?

– Ugyan már – mondta Henriette. – Az öreg Mäusebrod már régen meghalt! Isten és a jog nevében a pénz a nénikénk lett, és így ki kell, hogy fizessék nekünk.

– De most már aludjunk, Hetty!

– Na persze, aludjunk, de nekem annyiféle gondolat kavarg a fejemben...

– Azt hiszed, nekem nem? De azért megpróbálhatjuk. Jó éjt, Hetty!

– Jó éjszakát, Flórácska! Ha reggel korábban ébredsz, mint én, akkor azonnal keltsél fel!

– Rendben van, de te is engem!

A kis szobácskában egy ideig csend volt. A tanácsháza öreg órája megint ütött, már hajnali kettő volt. Aztán már semmi sem mozgott. Egyszer csak Flóra suttogni kezdett:

– Hetty, Hetty, már alszol?

– Nem, persze, hogy még nem. Mit akarsz?

– Hetty, nekem olyan jókedvem van, hogy legszívesebben kiugranék az ágyból, és elkezdenék táncolni – suttogta a fiatal lány.

– De Flóra! – válaszolta Hetty.

Flóra kuncogva bebújt a takarója alá, és ettől kezdve több szó már nem esett kettejük között.

Az öreg Claus

Von Schaller úr, már ami az időjárást illeti, nagyon helyesen jósolt. Az északi szél majdnem teljesen keletire fordult, és legalább néhány napra jó időt ígért, hiszen áprilisban természetesen nem lehet tartósan jó időre számítani. Hans von Solberg minden előkészületet megtett az ígért vadászathoz, legalább is, ami a ruházatát illeti, hiszen a vadászat többi eszközéről von Schaller úr szándékozott gondoskodni. Reggeli után egy kicsit még kiment a kertbe, ahol fiatalkori ágyását ismét gondozásba vette, és ugyanúgy ültetgetett rajta, mint annak idején.

Az öreg Claus, a kertész szintén ott dolgozott, és a fiatalember, miután rövid ideig ásott, odalépett hozzá, hogy egy kicsit beszélgessenek. Az öreg a régi időkből még mindig megmaradt, Hans a házat el sem tudta képzelni Claus nélkül, őt magát pedig az öreg annak idején elég gyakran cipelte a hátán, és szívest-örömet játszadozott és tombolt vele.

– Mi a helyzet Claus, kikelt már valami a magokból, amit magammal hoztam? – kérdezte a fiatalember

– Igen, fiatalúr – bólintott az öreg szórakozottan. – Már egy egész csomó. Egészen frissek voltak, ahogyan említette. Alig több mint hathete kerültek le a növényekről, bár nehezen tudom elképzelni, hogyan jutott el velük ilyen hamar idáig. Majdnem mindenhol kikelnek, de én is igyekeztem gondoskodni róluk.

– Igen, a meleg talajban otthon érzik magukat, erre szükségük is van, de aztán örömet fogja lelni bennük, mert némelyik egészen ritka növénynek számít – válaszolta Hans.

– Ah, fiatalúr, nem is ez a lényeg, hiszen az uraság, és az emberek, akik ide jönnek, inkább valami nagyot és tarkát, mint ritkaságot szeretnének látni. Egyszerűen nem érdekli őket, és nem is értenek hozzá. Ha olykor valami igazán kényes növényt a legnagyobb igyekezettel gondoztam és fáradoztam vele, hogy bevihessem a kegyelmes apja úr szobájába, csak rábámult, megkérdezte, hogy ez mi, és honnan van, de másnap már rendszerint rám szólt – Claus, vigye ki innen azt a cserepet! Még csak meg sem nevezve a növényt. Semmi különös sincs rajta, csak útban van itt nekem – aztán már húzhattam is kifelé vele.

– Na igen, az én drága jó apám, ne vegye ezt rossz néven a szüleimtől, mivel csak a külső látszatra adnak az egész életben. Maga viszont mégiscsak örömét leli benne.

– Azt tényleg, azt tényleg – nyugtázta az öreg – de néha a kegyelmes úr is örömét leli benne. Újabban egy igen tudós embert hozott ide hozzám, a melegházba, aki kívülről tudta az összes növény latin nevét. Ámde mennyire meg volt lepődve, hogy milyen sok ritka és ráadásul pompás példányra bukkant nálam, és biztosította a kegyelmes urat, hogy én alapvetően értek a dolgomhoz, és a kegyelmes úr ennek láthatóan megörült. Igen jóságosan szólt hozzám, és két fényes tallért nyomott a kezembe, amikor elhagyta a melegházat. Az egyiket szívesen odaadtam volna az idegennek, mert annyira boldog voltam, hogy a kegyelmes úr egyszer végre megdicsért, de ezt mégsem tehettem meg, mert az úr igen előkelőnek látszott.

Hans felnevetett. – Hát ez tényleg nem ment volna, Claus, de a két tallért tényleg megérdemelte, és még annál is többet. Most persze nagy csend lesz a házban, ha Franciska elmegy, és én sem hiszem, hogy sokáig maradnék.

– Ó, édes istenem, sóhajtott fel az öregember anélkül, hogy félbehagyta volna a munkáját. – Egyre csendesebb lesz a világ, egyre magányosabb, míg végül mi magunkat is kivisznek és betakarnak egy földkupaccal. Aztán mindennek vége.

– Remélem, még sokáig eltarthat, mire ez bekövetkezik, Claus – válaszolta Hans.

– Ki tudja? És ebben nincs is semmi különös. Szép időket is megéltem, és így nem panaszkodhatok.

– És az mikor volt, Claus, kérdezte Hans, mivel ameddig vissza tudott emlékezni, az öreg mindig itt szolgált a családnál. – Már régen történt?

– Együtt éltem át önnel – mondta szomorkás mosollyal az öreg. – Része volt a szép időeknek. Ahogyan gyerekként mindig itt ugrált körülöttem, valamit mindig hozott nekem az urasági asztalról, és mindig mesélt valamit, és mindig azt akarta, hogy én is meséljek, és olyan élet volt itt ebben a házban, hogy az ember szíve felderült. Néha tényleg úgy éreztem, mintha nem is idegenek, hanem a saját gyerekeim lennének, annyira szerettem magukat. Ez volt az én aranyidőm. Aztán megváltoztak a dolgok. Először ön ment el, és akkor úgy éreztem, mintha a saját fiam távozna idegenbe. Aztán a Kathinka ment el – fűzte hozzá halkán. – Most meg a kegyelmes kisasszony nem marad már sokáig a háznál. Számomra a kegyelmes kisasszony már régen elköltözött, olyan ritkán jön ki a kertbe, és reggeli köszönéseit kivéve talán már egy éve nem beszélhettem vele egy szót sem. Persze – fűzte még hozzá gyorsan, miközben Hans csendben maradt – mostanra már felnőtt, előkelő hölgy lett belőle, és olyan sokat tanult, hogy a jó öreg Claus nem sok érdekes történetet mesélhet neki, de mindennek nemsokára vége. Nyáron az uraság egyébként is mindig elutazik három vagy négy hónapra, és ez alatt az idő alatt, amikor a kertem teljes pompában kivirágzik, magányosan járkálhatok benne, és néha úgy tűnik, mintha egy öreg remete lennék a cellájában. Úgy bizony, ezen semmi sem segíthet, és az ember kénytelen elviselni.

Hans egyetlen szóval sem szakította félbe. Neki is borús gondolatok járták át a lelkét, melyek jó ideig magával ragadták. Végül egyik gondolatmenetét követve megszólalt: – Tulajdonképpen miért ment el tőlünk Kathinka? Már annyira örültem annak, hogy

viszontláthatom, és elképzelni sem tudtam, hogy valaha is elhagyhat bennünket.

– Hm! – dörmögött maga elé az öreg Claus, de nem válaszolt, csak az ásóját szúrta mélyebben a földbe, mint korábban.

– Nos, Claus? – szólalt meg Hans felfigyelve. – Történt valami?

– Nem tudom – dörmögte a kertész. – Családi ügyekkel sohasem törődtem, még a sajátoméval sem.

– Nekem se mondaná el, Claus? Tudja, hogy nem pusztán kíváncsiságból kérdezem. A kis Kathinkát mindig annyira kedveltem, mint a saját testvéremet, és igazán fájdalmasan érintett, hogy nem találtam itt a házban.

Claus egyre csak tovább dolgozott, és olyan feltűnő igyekezettel, mintha még ma fel kellene ásnia az egész kertet. Látható volt, hogy az ügyről semmit sem akar elmondani, ugyanakkor azt sem tudta eldönteni, hogy a fiatalúr előtt éppen ezt kellene elhallgatnia.

– Tulajdonképpen mikor költözött el Kathinka? – vetette fel Hans ismét a kérdést, mivel jól látta, hogy másképpen kell tudakozódnia.

– Hogy mikor költözött el? – ismételte meg Claus a kérdést. – Úgy véli, hogy innen, ebből a házból? Ezt meglehetősen pontosan meg tudom mondani. Holnap lesz éppen nyolc hónapja, hogy itt, ugyanezen a helyen, éppen egy csokornyí rózsát metszettem a kegyelmes asszony számára, amikor idejött, elköszönni tőlem. Még egy szál rózsát is kért, én pedig odaadtam neki a legszebbet, amit találtam.

– Nagyon kedves gyerek volt, bólintott Hans halkan.

– Azt mondja, gyerek? – jegyezte meg az öreg, csodálkozó tekintettel felnézve rá. – Már tényleg nem volt gyerek, ahogyan ott állt előttem. A legszebb nő volt, akit valaha láttam egész eddigi életemben.

– A kis Kathinka?

– Még, hogy kicsi? Akkor volt, mint a maga húga, talán egy hüvelykujjnyiival még magasabb, és éppen azért, mert annyira angyalian szép volt. De mi közöm is van nekem ehhez! – szakította félbe magát az öregember, ismét megragadva az ásót. – Az én véleményem úgysem érdekelt senkit, mit is érdekelt volna őket az öreg Claus! Végezze csak rendesen a munkáját a kertben és gondoskodjon a melegházakról, bármi máshoz természetesen semmi köze sincs.

Hans felfigyelt. Kétségtelenül történnie kellett valaminek, amiről az öregember nem beszél szívesen, és most arra is emlékezett, hogy anyja a beszélgetést korábbi nevelt lányáról nem tartotta különösen kellemesnek. De miért éppen előtte titkolnak el valamit? Hát nem tartozik a családhoz? Az öreg láthatóan nem akart nyilatkozni, kifaggatni meg mégsem akarta. A helyzeten most már úgysem tud változtatni, de mindenesetre elhatározta, hogy kideríti, mi történt, ezért csak ennyit mondott: – Most legalább jó állása van, és egy kicsit körülnézhet a világban, és ha visszajön Olaszországból, bizonyára fel fog keresni bennünket.

Az öreg kertész erre felegyenesedett, csodálkozva nézett a fiatalemberre, majd rákérdezett: – Olaszországból?

– Hát persze, legalább is úgy tudom, hogy társalkodónőként utazott oda egy családdal.

– A Kathinka?

– Persze, ki más?

– És ezt kitől hallotta? Ha nem tévedek, anyám beszélt róla, de az is lehet, hogy a papa, vagy Rauten gróf. Már tényleg nem tudom, hogy melyikük volt.

– Utóbbinak lett volna rá oka! – mondta ekkor az öreg ingerülten. – Ha valaki az oka lehetett, hogy távoznia kellett a házból, akkor ő volt az!

– Rauten gróf, Claus? Ő biztos, hogy nem!

– Nos, hát ő persze, hogy nem küldte volna el, ezt én is így hiszem – bólintott az öregember –, de mások ezt jobbnak tartották. És azt mondja, hogy Olaszországba? A szegény gyermek véresre varrja az ujjait, és homályos lámpa mellett kinézi a szemeit, hogy tisztességesen fenn tudja tartani magát...

– A Kathinka? – kiáltott fel Hans a legnagyobb döbbenettel.

– Ugyan már – mondta az öreg Claus. – Nekem persze semmi közöm sincs hozzá, és ami nem a te dolgod, arra ne legyél kíváncsi, mondja egy régi, jó közmondás. Végül is nem látom be, miért kellene titokban tartanom, amit tudok, mivel a számat még senki sem tiltotta be. Ha nem tudná, hogy szegénykének, aki úgy élt itt, mint a ház gyermeke, most olyan szomorú sorsa van, mint a többi szegény gyerekeknek, akik igyekeznek távol tartani magukat a romlástól, és minden nap meg kell küzdeniük néhány garasért, amire szükségük van az élethez, nos, hát akkor nem árt, ha megtudja az igazságot!

– És ezek szerint Kathinka nem utazott társalkodónőként Olaszországba?

– Eszébe sem jutott – mondta az öregember. Itt, a városban üldögél egy padláskamrácskában, és más emberek ruháit varrogatja. Taníthatna bármit is, amire igény van, de többé már nem bízik meg az emberekben, és ha néha vasárnap meglátogattam, a szívem fáj, ha látnom kellett, milyen szegényesen igyekszik segíteni magán, és milyen türelemmel és elégedetten viseli sorsát. Azt hinné, hogy panaszkodik? Egyetlen szóval sem, meg sem rebbent, sőt, el akarta hitetni velem, hogy rendkívül jól érzi magát és boldog, de én jobban tudom, engem nem tudott félrevezetni...

– De az ég szerelmére, mi történt itt ebben a házban? – kiáltott fel Hans. – Hiszen valaminek történnie kellett, különben a szüleim nem taszították volna el maguktól.

– Valami minden bizonnyal történt – bólintott Claus, borúsan összevont szemöldökkel –, de valóban semmi olyan, amiben Kathinka lett volna a vétkes, ez teljesen biztos. A benti szolgácsi-cselékkal már szóba se állok, új divatú, felcicomázott népség, a

komorna vasárnaponként magas kalapot visel, rajta tollakkal, a szakácsnő kesztyűvel és napernyővel megy sétálni, valószínűleg azért, hogy a vörös képét a nap ne égesse le barnára, vagy ne hólyagosodjon fel. Amikor az öreg Dorothea még ott volt, néha be mentem a konyhába, hogy forró vizet hozzak a kávémhöz, de ő három hónapja felmondott. Nem az uraság kárára tettem, mivel időt takarítottam meg, de azóta kénytelen vagyok magam forralni a vizet. Ott hallottam meg valamennyit abból, ami történt, de hogy igaz-e, azt persze nem tudom. Dorothea szája elég hamar eljárt, de valami igazság mindig van az ilyen történetekben, nem az ujjukból szopják a népek, és a bentiek azt mesélték, hogy az ön kegyelmes húgának jelenlegi vőlegénye, annak idején még nem az volt, csak vendégként lakott a házban, többet érdeklődött a Kathinka iránt, mint az a kegyelmes mama asszonynak tetszett volna. Ez persze nem javított a helyzeten, ebben biztos lehet, botrány is volt, mert a Kathinka két teljes napig kisírt szemekkel járkált a házban, és a kegyelmes mamának végül maga mondta meg, hogy a Rauten gróf egy semmirekellő gonosz alak, akitől óvakodniuk kellene, vagy a Franciska, elnézést, azt akartam mondani, hogy a kegyelmes húga kisasszony egy életre boldogtalan lesz, és erre kitört a balhé. A kegyelmes mama indulatos lett, mire a Kathinka kijelentette, hogy inkább elhagyja a házat. A Francis... akarom mondani a kegyelmes húga kisasszony valószínűleg semmit sem tudott az egésztől, és kezdetben nem akarta elengedni Kathinkát, azt persze nem tudom, hogy neki elmondott-e valamit, de aztán hirtelen átfordította a nyársat, ami nekem eléggé fájt. Ekkor a Kathinka, mint egy elbocsátott szolga hagyta el a házat, és itt hagyott minden kedves holmit, amit korábban ajándékba kapott. A kegyelmes mama ezt persze nem akarta, de a fiatal lány, aki soha, senkivel nem váltott egyetlen haragos szót sem, bárki az ujjára csavarhatta volna, semmivel sem törődött, és véghez vitte akaratát. Az összes holmija most be van pakolva egy ládába, nekem kellett bepakolnom és beszögelnem a ládát odafent a padláson.

– És a Kathinka most hol lakik, Claus?

– Hm, éppenséggel nem tudom, hogy szívességet teszek-e neki, ha megmondom Önnek a lakása címét – dörmögte az öreg.

– És akkor én nem is láthatom viszont a gyermeket, akit százszor cipeltem a karomban, és akivel együtt nőttem fel?

– Gyerek, gyerek – mondta az öreg Claus fejét csóválva –, hogyan lenne gyerek! Önnek mindig csak a régi idők jutnak eszébe. De talán mégsem volna elítélendő, ha meglátogatná szegénykét – fűzte még hozzá némi gondolkodás után. – Legalább érezné, hogy nem felejtette el mindenki ebben a házban, ami mégiscsak az otthona volt. Én vagyok az egyetlen, akit viszontláthatott.

– És hol lakik, Claus?

– Az Udvari Patikában, de odafent a harmadik emeleten a tető alatt.

– Az Udvari Patikában, a Brinken, ahol a Klingenbruchék laknak?

– Igen, abban a házban.

– Édes istenem, ott már jártam, és fogalmam sem volt róla, hogy a szegény Kathinkám odafent lakik! Még ma meg akarom látogatni.

– De még azt sem tudja, hogy hívják!

– Kathinkának, hogyan másként? A vezetéknévét tényleg sohasem hallottam, ki is törődött volna vele! Nálunk mindig csak Kathinkának hívták.

– Az ajtajára ki van tűzve egy kis cetli, az van ráírva, hogy Katharina Peters, varrónő. Ott kopogtasson!

– Peters, Katharina Peters – mondta Hans eltűnődve. – Olyan idegennek hangzik, mintha házasság lenne. Persze tényleg kellett, hogy vezetéknéve is legyen, mi, gyerekek viszont ezzel sohasem törődtünk. Ó, Claus, milyen kedves kis teremtes volt, és milyen komikus! Milyen gyakran neveltünk rajta, és mégis milyen okos válaszokat adott! Arra már egyáltalán nem emlékszek, hogyan

került hozzánk, annak idején én éppen kollégiumban voltam, és csak arra emlékszek, hogy akkor találtam rá, amikor hazatértem, és attól kezdve boldogan éltünk együtt.

– Igen, fiatalúr, ez egy rövid és szomorú történet – mondta a kertész. – Amikor ön még apró legényke volt, a kegyelmes asszony egyszer sétakocsikázásra indult, de a lovak megijedtek valamitől és megvadultak, és odakint a Johannis kapunál a kocsi kis híján a töltésnek rohant és felborult volna, de egy fiatal művészember, egy festő, a képei még mindig ott függenek a kegyelmes uraság szalonjának a falán, éppen közeledett az úton, és bátor merészséggel a féktelen lovak felé vetette magát. Szerencsére sikerült úgy eltérítenie őket, hogy a bozótosban kötöttek ki, a kocsi egy pillanatra megállt, a kegyelmes asszony sértetlenül ki tudott ugrani, de a fiatalembert törött lábakkal kellett hazavinni. A beteg felesége belehalt a rémületbe, a férfi később rendbe jött, de belsőleg mégiscsak történhetett vele valami, vagy csak a bánat volt, de soha többé nem lett teljesen egészséges. Ennek ellenére még három évig élt, és dolgozott is, a kegyelmes úr sokat rendelt nála, ő pedig szinte minden nap itt volt a házban és festett.

– Erre még határozottan emlékszek – kiáltott fel Hans. – A férfire a nagy festőállvánnyal, aminek mi gyerekek nem mehettünk a közelébe. Annak idején néha a Kathinkát is magával hozta, nem igaz? Egész kicsi, kövérkés teremtés volt.

– Valóban – válaszolta Claus –, de az apja aztán meghalt, a kisgyerek pedig árván és szegényen maradt a világban.

– És akkor a szülők magukhoz vették? – kérdezte Hans felderülve.

– Jóságosak voltak a gyermekhez – bólintott az öregember –, hiszen csak az apjának köszönhatték, hogy családi boldogságuk nem lett megzavarva, miközben az övé teljesen romba dőlt.

– És most? – kérdezte Hans halkán.

– Igen, édes istenem – vélekedett Claus –, azóta már sok-sok év telt el, és idővel minden eltompul, de a kegyelmes szülei mé-

giscsak jól bántak a gyermekkel, és legalább is derék, rendes lánnyá nevelték fel. Tanult is eleget, és most őszintén megbirkózik a helyzetével, és Isten majd tovább fogja segíteni.

Hans igencsak elgondolkodott. Mindaz, amin fiatal gyerekként könnyedén és felületesen túltette magát, azon most felnőtt férfiként mélyebben és alaposabban elgondolkodott. Az, hogy a szülei annak idején magukhoz vették a gyermeket, nem volt több mint kötelességük, és az, hogy a lány nem maradhat velük élete végéig, tulajdonképpen magától érthető. De egy fiatal, tapasztalatlan teremtetést most hirtelen, amikor még sohasem tevékenykedett önállóan, teljesen magára hagyni, és csupán két keze munkájára készíteni? Nem történhetett volna ez más módon?

És kétségtelenül barátságtalanul válhattak el egymástól, hiszen Kathinka nem hagyta volna ott ajándékait, és ez megint csak nem tetszett neki, mert bármi is történhetett korábban, mégiscsak nagy hálára volt kötelezve a szülei iránt, és azt nem ily módon kellett volna kimutatnia. Nem csoda, hogy az anya most haragszik rá, de mégis miért mondta neki, hogy most társalkodónőként Olaszországba ment? Vajon ezt másoktól hallották? Lehetséges, hogy a dolog másként alakult anélkül, hogy a mama erről tudomást szerzett volna, és a házba sem jött vissza soha többé, ahogyan Claus állítja. Hans nem tudott eligazodni az egész történeten, és fejét csóválva, karba öltött kezekkel lassan ballagott vissza a ház felé. Közben azt is fontolgatta, hogy nem kellene-e anyjától megkérdeznie a pontosabb körülményeket, hiszen az is lehetséges, hogy Claus csak a konyhai pletykákat mesélte el, de aztán az is eszébe jutott, hogy a mama milyen hamar félbeszakította a számára kellemetlen beszélgetést. És miért kellene még egyszer feleleveníteni a kínos témát? Ő maga úgysem tehet semmit az ügyben.

Amint hazaért, a szülei nem voltak otthon, csak Franciska, az úgynevezett dolgozósobában, varrónők raja által körülvéve, mert a mindeddig halogatott kelengyével most már igyekezni kellett. Franciska persze aligha reménykedhetett abban, hogy a szüleit rá lehet bírni, esküvőjének korábbi megtartására, mint ahogyan már el lett döntve. Rauten azonban annyira sürgette, hogy legalább

mindennel készüljön fel, nehogy a végén még ő okozzon nehézségeket, és azért, hogy eleget tegyen a kívánságának, teljes erővel neki is látott ennek, és a szoba most olyan volt, mint egy felbolydult méhkas.

Hans a szobájában szivarozva leheveredett a Peruból magával hozott függőágyra, és egész csomó dolgon kezdett morfondírozni, melynek során a kis Kathinka képét ezernyi más dolog homályosította el: Franciska eljegyzése, Rauten, Schallerék, Katharina. Mindezek a gondolatok tarkán kavargtak a fejében, és csak miután az egymásba fonódó gondolatok és tervek tudatosodtak benne, csendesén maga elé mosolyodva gondolta: –Milyen furcsa élet alakult itt ki, alighogy betettem a lábam a hazámba! Mennyire csendes és kedélyes életem volt odaát Peruban, üzleti ügyek és tervek olykor persze ott is foglalkoztattak, de csak olyanok, melyek a saját személyemet és pénztárcámat érintették, és sem szívügyek, sem kedélyállapotok nem háborgattak. Itt meg alig melegedtem be, töltöttem el némi időt azzal, hogy szűkösen kiismerjem magam az utcákon, és az ördög máris elszabadult minden sarkon és a végeken! Ugyan már, pontosan úgy fogok tenni, mint odaát – fűzte még hozzá némi szünet után. – Állok mindennek elébe, de nem szövögetek egyetlen tervet sem. Minek is tenném? Hiszen az élet kibontakozik magától, és ahol tevékenyen be akarunk avatkozni, és azt gondoljuk, hogy bölcsen fogunk hozzá, rendszerint ott követjük el a legnagyobb ostobaságokat. Várjuk ki a végét – fűzte még hozzá mosolyogva. – Idővel a savanyú alma is beérik, és mivel van még időm bőven, nyugodtan kivárhatom a végét.

Ebben a pillanatban nyílt az ajtó, és mivel a gondolataival volt elfoglalva, előbb észre sem vette, hogy kocsi érkezett, és az anyja most ott állt a küszöbön.

– De Hans! – kiáltott fel az anyja, egy lépést hátrálva és tágra nyitva az ajtót. – Hát nem fulladsz meg ebben a füstben? El sem tudom képzelni, hogy az ember képes ezt elviselni.

– Ah, drága mama – kiáltott fel Hans, kiugorva a függőágyból –, tudod, ma egy kicsit fáztam odakint, még fagyos természetű

vagyok, és az ablakot nem szívesen nyitom ki, bármennyire melegen süt is a nap odakint!

– És képes vagy létezni ebben a füstben?

– Amint látod, mama, kiválóan – nevetett fel Hans. – Sőt, kitűnően érzem magam egy ilyen atmoszférában. A dohányfüst nekem körülbelül olyan, mint tengeri hálnak a sós víz, vagy a szardíniának az olaj.

– Rémes egy ember lettél Hans, teljesen elfajultál – válaszolta az anyja. Az embernek sohasem kellene hallótávolságon kívülre engednie a gyermekeit, különben minden alkalommal teljesen züllötten kapja vissza.

– Eszünk nemsokára, mama? Tudod, Schallernek megígértem, hogy négykor érte megyek.

– Igen, fiam, már meg van terítve. Nemsokára hallani fogod a csengőt.

– A papa itthon van?

– Minden bizonnyal.

– Akkor most már komolyan készülnöm kell, Schallert nem várakoztathatom meg, különben lekéssük a vonatot.

– Mikor beszélted meg vele?

– Tegnap, a társasági összejevetel után.

– Hogyan tetszettek neked az a vendégek?

– Nem is tudom, mama – válaszolta Hans némi szünet után. – Már gondolkodtam rajta, de ez a társaság még nagyon új nekem.

– Annyira azért mégsem, hogy ne tudnánk megmondani, mennyire tetszenek nekünk. Úgy emlékszek, mintha nemrég azt mondtad volna, hogy ezt az ember az első pillantásra meg tudja állapítani.

– Nos, hát a Schallerné egyáltalán nem tetszik nekem – mondta nevetve Hans. – Ha az első benyomásomból kellene kö-

vetkeztetést levonnom, akkor azt mondanám, hogy amennyiben az a nő nem teljesen bolond, akkor minden bizonnyal számíthat rá.

– De Hans!

– Nézd csak meg, hogyan öltözködik! Egy olyan asszonynak, aki elmúlt harminchat éves, nem kellene fiatalos karaktert mutatnia, különben minden alkalommal nevetségessé teszi magát. A többieket már úgyszemint tudja becsapni. Idősödő arca úgyszemint elárulja, és ha az életkorának megfelelően öltözködne, tiszta szívéből tekintenék egy ilyen nőt még szépnek. Ha azonban tarka, eleven színeket választ öltözetéhez, és mindenféle cókmoikkal díszíti magát, akkor teljesen szánalmas ízlésről, vagy ostoba és teljesen célt tévesztett hiúságról tanúskodik. Von Schaller asszony azonban még ennél is továbbmegy. Hosszú, hervadozó fürtjeivel és virágokkal a hajában tökéletes karikatúrát csinál saját magából, amin elsősorban a tiszték a városban, de egyébként minden tisztességes ember gúnyolódik.

– Egy kis gyengeség – mondta von Solberg asszony, ide-oda ingatva a fejét. – És melyik embernek ne lennének gyengéi? Különben meg nem árt vele senkinek, csak saját magának. A Katharina viszont egy kedves lány.

– Valóban, mama, de rajta még nem igazodtam ki teljesen – nyugtázta Hans.

– Hogyhogy?

– Van valami különös zártság egész lényében, hajlamos lennék azt mondani, hogy néha hideg és elutasító, aztán megint mint-ha ragyogó napfény vonulna végi tényleg csinos arcán.

– Nagyon tehetséges gyerek.

– Tudom, állítólag nagyon ügyesen fest, és igazán pompás a hangja.

– Hallottad már zongorázni?

– Csak a saját hangját kísérté legutóbb.

- Bármelyik koncerten feltűnést keltene.
- Milyen kár, hogy annyira fukarkodik mindezekkel az adottságaival,
- Csak nem azt kívánod, hogy nyilvánosan produkálja magát?
- Azt nem, de ahelyett, hogy anyját hagyja énekelni, inkább neki kellene megtennie. Egyébként a társasági est alkalmával Schaller maga mondta nekem, hogy a feleségének a fejében nincs minden egészen rendben, és meglepő módon az asszony hasonló megjegyzést tett a férjére.
- Az öreg von Schaller úr felettébb komikus figura, tele anekdotákkal.
- Tényleg így van, de mama mi a helyzet az ebéddel?
- Már utasítást adtam. Egyébként szívesen látom, hogy tartod a kapcsolatot a Schaller családdal, a lány megfelelő feleség lenne a számodra, Hans.
- De mama! – nevetett fel a fiatalember, de ennek ellenére egy kicsit elpirult. – Hogyan jutott ez ilyen hirtelen az eszedbe?
- Ilyen hirtelen? – kérdezett rá az anyja. Már régebben gondoltam rá, mert Katharina tényleg olyan menyem lenne, amelyet kívánok magamnak, és büszkék lehetnénk rá.
- A boldogság azonban mégsem ettől függ!
- Nem csak ettől, ezt én is belátom, de részben mégis.
- Dürrbeck választásával szemben mégis határozottan nyilatkoztál.
- De Hans, az teljesen más. Színésznő, és ráadásul polgári származású!
- Kedves mama, nem veheted tőlem rossz néven, ha odakint megváltoztak a nézeteim az úgynevezett polgári származásról, hiszen a különböző köztársaságokban nem sokat tudnak a nemes-

ségről, én pedig egész előre jutásom kizárólag ennek a nálunk kevésbé előnyben részesített osztálynak köszönhetem.

– De most visszakerültél a régi viszonyok közé.

– Kezdetben csak óvatosan, fél lábbal, mama, és azzal sem határozottan, hanem először csak próbálkozva, hogy elég szilárd-e a talaj, és kényelmesnek találom-e. Ha csalódottnak érzem magam, akkor egyszerűen visszahúzom a lábamat, és visszavonulok korábbi viszonyaim közé, melyeket pontosan ismerek.

– Ettől remélem, meg tudunk kímélni. Bízd csak rám magad Hans, én majd vezetni foglak – válaszolta az anya.

– Azt még nem tudom, drága mama – nevetett fel némileg zavarban a fiatalember –, hogy teljesen nyugodtan rád bíznam-e az irányításomat. Ellenáramlatokba, különösen passzátszélbe kerülhetsz, amit még nem is ismersz, és nem túl kellemes szembevitorlázni velük. Mindedig azonban, még jó széliránnyal vitorlázunk lassan a pályánkon, és bőven van még időnk, hogy mindent alaposan megfontoljunk – fűzte még hozzá Hans könnyedén. De végre már hallom a csengőt! Apropó, hol rejtőzködik Rauten? Ma még nem is láttam.

– Lehet, hogy vásárolni ment, vagy talán a kertben van.

– Nem, az előbb legalább is nem volt ott, és innen látnunk kellett volna, ha közeledik. Különös nyugtalanság bujkál mostanában abban az emberben, és olyan szétszórt, hogy állandóan téves válaszokat ad. Gondjai vannak a birtokával.

– És most a házasságot is igyekszik sürgetni, de nekem még a gondolat is rémes, hogy lányom emlékezetes napját más időpontra módosítsuk, mint amiben már megállapodtunk. Nyugodtan kijelenthetem, hogy saját házasságkötésem óta ez kedvenc kívánságom volt, és az a néhány hét tényleg nem számíthat.

– Mezőgazdaságban a gazdálkodók számára nagyon fontos időszakról van szó, és nem is tudom, hogy nem kellene-e engedékenynek lenned.

– Ne idegesíts fel, Hans! – szólt rá von Solberg asszony. – Az idegeim már úgyis túlfeszültek, még az hiányzik, hogy ennek az ügynek az emlegetése miatt még a fejem is megfájduljon. Már minden el van rendezve. Rauten gróf idejében megtudta, hogy az esküvő tavaszra esik, és ebbe készségesen beleegyezett. Az előzetesen megbeszélt ünnepi alkalom előtt el sem készülünk a legszükségesebb munkáinkkal, és mint már mondtam, a dátumot nem lehet és nem is kell megváltoztatni. Úgy gondolom, hogy ebben a kérdésben az anyának is lehet egy szava. Elég nehéz lesz megválnom a gyermekemtől. De már hallom is apát a lépcsőn közeledni. Gyere, Hans, és ha kedvelsz, ezt a témát többé nem említed meg!

Fatális ügy

Hans nem volt lelkes vadász, még csak különösebben jó lövész sem, mivel kevés gyakorlata volt ebben a nemes művészetben, hiszen Peruban kénytelen volt teljesen felhagyni vele, mert arra felé nincsenek vadászatra érdemes vadak. Ennek ellenére megörült a kis kirándulásnak, ami ismét elvezette egy igazi német erdőbe, és ifjúkori emlékeit is felébresztette, amikor apja néha kivitte magával, és Rhodenburgtól nem túl távoli birtokukon a nyári szünidők idején a nyulak réme volt.

A mai kirándulással mindezt igyekezett felidézni emlékezetében, és még az ebéddel is annyira igyekezett, hogy a megbeszélt idő előtt fél órával megérkezett Schallerékhez, és von Schaller urat még nem is találta otthon. Von Schaller asszony elmondása szerint kapott egy kellemetlen levelet, és azt igyekszik elintézni, de bármely pillanatban hazaérhet. Von Solberg úr lenne szíves egy pillanatra bejönni hozzá, a férje bizonyára nem fogja elmulasztani a megbeszélt időpontot.

Hans az anyja szobájában találta Katharinát, de ezúttal izgatottnak és szétszórtnak látszott. Barátságos volt, mint mindig, de

tekintete gyakran repült az ajtó felé, és néhány perc múlva von Schaller úr is hazaért, de nem volt jó hangulatban.

– Ah, kedves Solberg, pontos volt, ez nagyon szép öntől de ez az átkozott történet, nem is tudom, hogy a vadászatot nem kelle-ne-e elhalasztani egy másik napra. Kérem, jöjjön át velem a szobámba, ott mindjárt a fegyverét is megnézheti.

– Történt valami? – kérdezte Hans.

– Nincs tudomásom róla. De apropó, mégis. A városban épp most hallottam, hogy az öreg Mäusebrod, az alezredes szomszédunk húga az éjjel hirtelen meghalt.

– Ki gondolta volna! – kiáltott fel von Schaller asszony, összezecsapva a kezéit. A Klingenbruchék most gratulálhatnak egymásnak, állítólag szédületesen gazdag volt, és saját maga nem élt fel semmit.

– Annál többet juttatott a misszióknak – dörmögte Schaller. – De mit érdekel bennünket a vén skatulya! Kérem, jöjjön, Solberg, ha ma már nem sikerül, legalább választanunk kell egy másik napot.

Ezzel minden további nélkül előre ment, Hans pedig követte a kis dolgozószobába, hogy ott közelebbit is megtudjon.

– De mégis mi a gond? – kérdezte Hans, amint Schaller megállt a szoba közepén, és látszólag rá várt. – Üzleti ügyeket kell intéznie?

– Ó, egy egészen átkozott történet! – mondta Schaller bosszúsan. – Képzelve csak, negyedórával ezelőtt kaptam egy figyelmeztetést, hogy egy váltót, amit én is aláírtam, a kiállítója nem fizetett meg, és ma esedékes, és elképzelheti, hogy ez nekem milyen fatális ügy. Az összeg persze nem veszett el, mert az illető elég rendes, nekem viszont most azonnal pénzt kell szereznem, a bankárom pedig Berlinben lakik...

– És miért nem táviratozik neki?

– Ez pillanatnyilag nem jól kivitelezhető, mert éppen vitában állunk. Természetesen azonnal írtam neki, de a pénz olyan gyorsan mégsem jön meg, és számomra nem marad más lehetőség, mint ma itt a városban hitelt kell felvennem. Nem lehet közömbös a számomra, hogy az éjszaka eltelte után a váltó megfizetése elmarad-e, vagy sem.

– Mekkora összegről van szó?

– Ezer tallér. Nem nagy összeg, de ahhoz éppen elég, hogy zavarba hozza az embert. Ezért arra akartam kérni, kedves Solberg, hogy ma hagyjuk el a vadászatot, hiszen ilyen körülmények között ön is beláthatja, hogy itt kell maradnom, bármennyire is fatális nekem ez az ügy.

– Tehát pillanatnyilag másról nincs is szó, mint hogy azonnal szereznie kell ezer tallért? Különben semmi akadálya sincs, hogy elinduljunk?

– Semmi, csak ilyen gyorsan mégsem tudok pénzhez jutni.

– Talán mégis. Van itt toll és papír?

– Mit akar tenni?

– Adok önnek egy utalványt a bankáromhoz, aki itt lakik a városban. Az utalvány alapján kifizeti a váltót, és a dolog le van rendezve.

– De drága Solberg – kiáltott fel von Schaller –, ezt egyáltalán nem fogadhatom el! Barátoknak egymás között egyáltalán ne legyenek pénzügyeik! Üzleti ügyeket kizárólag üzletemberekkel kell lebonyolítani.

– De drága barátom, a néhány tallér miatt mégsem kellene elhalasztani a vadászatunkat! Használhatom itt ezt a papírt?

– Ó, persze, bármelyiket! – válaszolta von Schaller –, de ezzel végtelenül lekötelez engem, drága Solberg! Már az is szemtelenség volt részemről, hogy egyáltalán szóba hoztam ezt az ügyet.

– Badarság – válaszolta Hans, miközben megírta az utalványt. Észre sem vette, hogy közben nyílt az ajtó, és Katharina ott állt a küszöbön. – Az ügy így egészen egyszerűen le lesz rendezve. Címletekkel kapcsolatban van valami kívánsága?

– Nincs – válaszolta Schaller, és úgy tűnt, nem túl kellemes számára Katharina jelenléte.

– Úgy – kiáltott fel Hans, felugorva a székéről. – Ezzel készen is vagyunk... Ah, kegyelmes kisasszonyom! – szakította félbe saját magát, amikor észrevette maga előtt Katharinát, és majdnem megrémült, amint megpillantotta, annyira elsápadt a lány a rövid idő alatt. És milyen komoly tekintettel nézett az apjára! Von Schaller úr, azonban ezt látszólag észre sem vette, mert Hans részére az asztalra kipakolt vadászfelszereléssel volt elfoglalva.

– Kedves apám!

– Igen gyermekem – válaszolta von Schaller gyorsan a gyermeke felé fordulva.

– Óhajtanának esetleg az urak kávéját inni?

– Ó, persze, persze! De két csészével hozz ide nekünk, gyermekem, mert össze kell készítenünk a holminkat, és küldd ki gyorsan a cselédlányt egy bérkocsiért, hogy később ne kelljen ezzel is az időt tölteni. Már csak egy fél óránk van.

– Vadászni mész, papa? – kérdezte Katharina, tekintetével apja szemeit keresve, de ő már megint elfordult, és csak ennyit válaszolt: – Igen, szívecsém, ne feledkezz meg a bérkocsiról!

– Katharina nem válaszolt egy szóval sem, elfordult, és kiment a szobából, von Schaller pedig átadta az összekészített vadászfelszerelést Hansnak. Közben behozták a kávé, megitták, és a cselédlány közvetlenül ezt követően jelentette, hogy megérkezett a bérkocsi. Schaller előbb még átment a nappaliba az előbb kapott utalvánnyal, és néhány perccel később a bérkocsi már a pályaudvar felé tartott a két vadással.

Klingenbruch alezredes lakásában közben határtalanul nagy volt a nyüzsgés, hiszen magától érthető, hogy a család egy ilyen közeli hozzátartozó halálát követően csak feketében, mélységes gyászban jelenhet meg.

A két fiatal hölgy reggel a lehető legkorábban, amikor tudomásuk szerint már nyitva vannak a boltok, elindultak otthonról, hogy beszerezzék a legszükségesebb és nélkülözhetetlen holmikat. Az anyjuk persze rájuk szólt, hogy illendő lenne egy utolsó látogatást tenni a nagynénjükénél, hogy a halálos ágyánál elköszönjenek tőle. A két ifjú hölgy azonban egybehangzóan kijelentette, hogy halottat látni képtelenek, a borzalmas látvány álmukban megjelenne, és megrémülnének tőle, és mivel az alezredesné maga sem érzett semmi késztetést, hogy meglátogassa halott sógornőjét, végül ebben maradtak.

Az ifjú hölgyek igen kellemes délelőttöt töltöttek el. Az utcán persze nem nevetgélhettek, amihez igen nagy kedvük lett volna, hiszen ez nem illett volna az alkalomhoz, és ezt jól tudták, viszont végigjárhatták a különféle üzleteket, megnézhatték és tényleg meg is vásárolhatták a csinos holmikat, ami a leginkább tetszett nekik, és illett az alkalomhoz, és ilyen jól már régen nem érezték magukat. Nénikéjük haláláról már meg is feledkeztek, most már csak arról volt szó, hogy fekete ruházattal külsőleg jelezzék mély fájdalmukat, amit ilyen közeli rokonuk elvesztésekor érezniük kellett. Ebben nem is volt semmi rendkívüli, hiszen ilyet minden nap láthatunk, bárhová is nézünk.

A hagyomány értelme, hogy haláleset után a család fekete öltözetben járjon, éppen abban van, hogy a gyászolók távol tartsák magukat mindenféle feltűnő öltözettől és ékszertől, és egyszerű, igényes és komor ruhában gondolataik ne tévedjenek más, világi dolgokra. Az ipar viszont úrrá lett ezen a helyzeten, és mostanra már odáig jutott, hogy néhány hölgy számára rendkívül örvendetesnek tűnik, hogy végre egyszer rövid időre gyászba öltözzön, és ezzel teljesen új, arca számára rendkívül előnyös öltözetben mutatkozzon.

Ha az ember egy ilyen hölgyet lát gyászolni, akkor ruházata persze fekete, semmi kívánnivalót nem hagy maga után, de ha közelebbről megfigyeljük, az egyszerű, fekete ruházatba zománc van behorgolva, karkötő és fülbevaló szénfekete imitáció, mindehhez brossok, óraláncok, stb. tartoznak, és a kalapok bár fekete, ámde drága tollakkal és gyakran fekete gyöngyökkel is díszítve vannak. Gyásznak lehet mondani azt, ha valaki egy rakás fekete csecsebecsét aggat magára, és legjobb esetben is csak fekete divatra vált?

Az amerikai és az angol szokás praktikus. Náluk halál esetén fekete fátylat kötnék a bejárat folyosó ajtajának kilincsére, ez tájékoztatja a látogatót, hogy ne hangos vidámsággal közeledjen, már csak magáért is, ha esetleg nincs tudomása róla, hogy itt mi történt. Minden más kacatnak számít, és gyakran, elsősorban a hölgyek élnek a lehetőséggel, nem azért, hogy kimutassák fájdalmukat, hanem azért, hogy öltözetüket változatosabbá tegyék.

A két kegyelmes Klingenbruch kisasszony a gyász szomorú ügyét tényleg példás viselkedéssel kezelte. Flóra persze a különféle cikkek kiválasztásakor néha elevenebb volt, mint amennyire a helyzet komolysága miatt elvárható lett volna, de testvérének fegyelmező pillantása minden esetben, időben figyelmeztette, ami fiatalosan élénk arcvonásait ismét komolyra váltotta, hiszen nagynénjük meghalt, és végül egy szolgálával a hátuk mögött, aki a megvásárolt, vagy legalább is kiválasztott árúkat cipelte, visszasi-ettek otthonukba. Egyetlen délelőtt alatt persze nem tudtak min- dent beszerezni.

A lakásukkal szemben lévő kávéházban a sarokablaknál néhány fiatal tiszt üldögélt szivarozva, miközben kávéjukat iszogatták, és az utcán elhaladókat nézegették. Az ablakra drótháló volt kifeszítve, így belülről mindent látni lehetett, ami odakint történt, de kívülről nem lehetett belátni.

Ma leginkább lovassági tisztek jöttek itt össze, rögvest el is foglalva a legjobb helyet, és tényleg, egy kávéházban ennél kellemesebb helyet elképzelni sem lehet.

Mint már korábban említésre került, a sarokház tompa csúcsánál két vasoszlop támasztotta alá az emeleti erkélyt, az ablakon át jól áttekinthető volt az utca lefelé és felfelé tartó része. Kényelmes, párnázott ülések voltak ügyesen elhelyezve, és nem is volt ennél otthonosabb hely az egész városban, különösen rossz idő esetén.

A fiatal tisztek már hosszabb idő óta folytatták megfigyeléseiket, amikor Dürrbeck százados odalépett hozzájuk. Barátságosan üdvözölték egymást, és pillanatokon belül helyet szorítottak neki.

– Van valami újdonság, Dürrbeck?

– Semmi más, amiről tudnék, csak annyi, hogy kizöldellnek a fák.

– Ez már régi történet – nevetett fel egy másik. – Az újdonság mindig itt történik előttünk az utcán, és ennél ügyesebben kialakított hely nincs is sehol.

– Szerintem Semmlein udvari patikus álldogál odaát, és nézéztek csak, milyen szórakoztatóan néz ki – nevetett fel az egyik tiszt.

– Meg is van rá az oka. Az időjárás gyors változása úgy tűnik, a fél várost ágynak döntötte, és most mindenki a patikába rohan.

– Komikus egy fickó ez a Semmlein – mondta Dürrbeck –, de jószágos, tiszteletre méltó ember. Az itteni polgárság magjához tartozik.

– Ezt nem vitatom – szólalt meg egy másik –, de ezer ördög, kik azok a csinos lányok, akik éppen közelednek?

– A Klingenbruch lányok – mondta az egyik kapitány. – Bevásárolni voltak, egy szolga cipeli mögöttük az árút.

– Istenem, tényleg – szólalt meg Dürrbeck is. – A gyászruhákat vásárolhatták meg.

– Gyászruhákat, minek? Ki halt meg?

– Az öreg Mäusebrod, most éjjel, azt hiszem szélütésben. Az előbb beszéltem Potter doktorral. A bíróság törvényszéki képviselőt jelölt ki a hagyaték felügyeletére, és odafent nála mindent lepecsételtek.

– A Mäusebrod meghalt? Na, akkor gratulálok az alezredesünknek és az ifjú hölgyeknek. Ez azt jelenti, hogy ők lehetnek az egyedüli örökösök. Wöhfennek jó húzása van, vagy legalább is próbálkozhat. Pokolian meg van vadulva irántuk.

A két fiatal hölgy belépett a házba, és a két úr még éppen nézett utánuk, amikor egy bérkocsi állt meg a másik sarokház előtt, és ugyanabban a pillanatban von Schaller és Hans lépett ki a házból teljes vadászfelszerelésben, és beszálltak, majd elindultak lefelé az utcán.

– Nem a fiatal Solberg volt az, aki nemrég tért vissza Amerikából?

– De igen – válaszolta Dürrbeck. – Mostanában gyakran jár Schalleréknél.

– Állítólag pokolian sok pénzt hozott magával. Mindenesetre jó parti lenne, hiszen az öreg Solberg maga is nyakig ül a pénzben.

– Én is így tudom – bólintott egy másik. Rauten gróf, egyetlen lányuk vőlegénye az esküvő napján ötvenezer tallért fog kapni.

– Ezer ördög, hiszen ez nem is lehetséges!

– Pontosa tudom – mondta a fiatal huszártiszt –, hiszen ezt maga az öreg Solberg mondta nekem és több bajtársamnak nemrég, és ezt nem tette volna, ha tényleg nem így lenne.

– Akkor saját magának is gratulálhat – vélekedett egy másik. – Állítólag Rauten maga is igen gazdag.

– Pompás fickó – ragadta magához megint a szót az előbbi –, és ördögien gavallér.

– És mindkig pokoli szerencséje van a játékban! Ha nála van a bank, az ember mindig veszít.

– Hidegvérű és sohasem ideges vagy megindult. Nem emlékszek rá, hogy valaha is láttam volna hangosan vagy tiszta szívből nevetni. Azt hiszem, hogy illetlennek tartja.

– Így van, de mindemellett mégsem tetszik nekem. Ha néha viccelődünk, egészen csendben ül a társaságban, és nagy kék szemeit egyikről a másikra mereszti. Egyébként nagyszerűen lovagol, és a legjobb pisztolylovész, akit valaha láttam az életemben.

– Éppen ettől olyan nyugodt, de bajtársak, mennem kell!

– Randevű?

– Igen, de az egyik idős bácsikámmal, akinek megígértem, hogy előbb a múzeumba, utána meg a színházba kísérem el. Minden jót!

– Minden jót! – kiáltották utána a többiek. Legtöbben szintén felálltak, mert letelt az óra, amit szokás szerint együtt szoktak eltölteni, és szétszéledtek, hogy dolgaik vagy szórakozásaik után induljanak.

Csak Dürrbeck maradt ott. Az utóbbi beszélgetésben egyáltalán nem is vett részt, legalább is egyetlen szóval sem szólt hozzá, csak csendben maga elé nézve hallgatta a különböző megjegyzéseket. Így ült ott még egy ideig az ablaknál, és kinézett az utcára. Aztán felállt, valamelyest meghúzta kardjának szíját, majd ő is elhagyta a házat.

Mindeközben a két ifjú hölgy, Henriette és Flóra felértek az emeletükre, és már alig várták, hogy kicsomagolják pompás szerzeményeiket, és megbeszéljék szüleikkel, de rossz hangulatban találták őket. Az alezredes ugyanis szintén nem régen ért haza, és éppen arról számolt be, hogy elhunyt testvére lakását a bíróság zár alá vette, és a vagyontárgyakról leltárt készítettek. A szekrényeket és komódokat lepecsételték, és csak a halott számára legszükségesebbeket vették elő, ráadásul ott hagytak egy hivatalnokot, aki

tulajdonképpen őrt áll, miközben őt, az elhunyt testvérét teljesen félretolták.

Ez azonban csekélység ahhoz képest, hogy mindez kinek a kezdeményezésére történhetett, és amint az apa látta az eljárást, azonnal érdeklődött a bíróságnál, ahol tájékoztatták, hogy a gyors, és véleménye szerint kíméletlen eljárás kizárólag a missziós egyesületnek köszönhető, ahonnan minden bizonnyal már kora reggel bejelentették erre vonatkozó igényüket.

– Látod? – kiáltott fel a felesége éppen akkor, amikor a két lány belépett a szobába. – Hát nem megmondtam neked mindig? Egy pillanatig sem fogok csodálkozni azon, ha mindenét erre az egyesületre hagyta. Mit is számított ennek az asszonynak a saját családja!

– De Veronika! – szólt rá az alezredes. – Még nincs is a föld alatt, te meg már lelketlenül ítélsz felette. Erre egyelőre még tényleg nincs semmi indítékunk!

– De mi történt, mama? – kérdezte Flóra rémülten, és még Henriette is aggódva tekintett a szüleire. Felnyitották a végrendeletet?

– Nem, még nem – válaszolta az alezredes a fejét rázva. – Ilyen gyorsan nem megy, és nem is illene mindaddig, míg nincs eltemetve.

– De akkor mi történt?

– A missziós egyesület lefoglalta a hagyatékot! – mondta felháborodva az anya.

– Ez hogyan lehetséges? – kiáltott fel egyszerre mindkét lány.

– Badarság! – szólt közbe az apa. – Ne bolondítsd meg a gyerekeket! A missziós egyesületnek pillanatnyilag éppoly kevés jogosultsága van a hagyatékra, mint Semmlein patikusnak itt a házban, a földszinten. Az egyesület csak igényt jelentett be, hogy kurátort jelöljenek ki a hagyaték felügyeletére annak elkerülésére,

hogy idegen kezek jussanak hozzá. Ilyen igényt az éjjeliőr is bejelenthetett volna.

– Az éjjeliőrnek viszont ilyesmi soha nem jutna eszébe – vetette oda az asszony, mivel még mindig nem hagyta legyőzni magát –, mivel tudja, hogy semmi köze hozzá, és a legkevésbé remélhet bármit is, azok az emberek viszont tudják, hogy mit tesznek, és ha a néni nem tett volna nekik határozott felajánlást, aligha hiszem, hogy törődnének a dologgal. Te tanítgatsz engem emberismeretre, én pedig a testvéredet, Isten nyugosztalja, már a kezdetektől fogva teljesen átláttam!

– De gyakran voltál igazságtalan vele, Veronica – sóhajtott fel a férje –, és az elkövetkező napokban a sírjánál még bocsánatot kérhetsz tőle.

– Szívesen megteszem, ha tévedtem – válaszolta a felesége nem éppen olyan hangulatban, mintha mérlegelni akarná a szavait.

– Tehát még semmi sem dőlt el, papa? – kérdezte Henriette.

– Nem, gyermekem, nem, nyugodjatok meg!

– És mikor nyitják fel a végrendeletet? – kérdezte Flóra.

– Gyerekek! – szólt rájuk az alezredes fájdalmas vonásokkal jóságos arcán –, ez most nem alkalmas beszélgetés a számunkra, amikor megboldogult nénikétek még kihülten és mereven fekszik a halálos ágyán. Nem is voltatok nála, hogy még egyszer lássátok!

– Ah, papa, annyira félünk a halottaktól!

– Azt kívánom nektek, sohase legyetek arra kényszerítve, hogy holtak közelébe menjeteek – mondta komolyan a kis ember. Felállt és átment a szobájába, hogy egy ideig magára maradjon.

Néhány percig, miután elhagyta a szobát, a lányok és maga az alezredesné is nyugodtan, sőt valamelyest döbbsenten ültek az apa fegyelmező szavai hallatán. Szíveikben mégiscsak érezniük kellett, hogy igaza van, tapintatosabbnak kellett volna lenniük, már csak miatta is. Ámde ez mégsem tartott sokáig, mivel a csomagok ott heverték mellettük az asztalon, és valódi szeretettel egyikük

sem volt sohasem a nagynénjük iránt, így egymás között nem kellett feszélyezve érezni magukat.

– Nézd csak mama! – szakította meg Flóra elsőként a csendet, odalépve a magukkal hozott holmikhöz, és kibontotta a szalagokat. – Gondolod, hogy mindez megfelelő lesz?

– Ez az anyag nagyon csinos – mondta Henriette, közben minden másról meg is feledkezve. – A fülbevalók közül a nagyobbikat vettük meg, mama, bár a többiek is nagyon jól néztek ki, de mégiscsak kicsik voltak, és ezért nem illettek a brosshoz.

– A bross úgy csillog és villog, mintha gyémánt lenne – kiáltott fel Flóra.

– Hoztatok néhány csipkekendőt is?

– Persze, mama, semmiről sem feledkeztünk meg, néhány holmit még vissza fogunk küldeni, és mindent ki is cserélhetünk.

– És mennyibe került mindez?

– Majd felírnak mindent – jegyezte meg Flóra röviden és tömören –, később majd elrendezzünk.

Ez a téma tényleg túl jelentéktelen volt ahhoz, hogy hosszabban foglalkozzanak vele, és az asztalra kitergetett holmik sokkal inkább igénybe vették a figyelmüket. Mégiscsak meg kellett beszélni, felp próbálni és összehasonlítani, és némelyiket cserére is félretették. Öltözködési témákban egyáltalán nehéz teljesen mértékben elérni a hölgyek megelégedettségét. Ezt követően messze-menően és részletesen a varrónő feladataival is foglalkozni kellett. A „mamsel” odafent, ahogyan Flóra nevezte, túl előkelőnek tartja magát, hogy egy másik családnak varrjon, még akkor is, ha ugyanabban a házban lakik. Az undok teremtésnek még kenyérre is alig van pénze, mégis magasan hordja az orrát, de ennek ellenére nem lehetett nélkülözni, és legalább is az anyagok kiszabását rá kellett bízni, a ruhái mindig jól passzoltak.

Közben teljesen besötétedett, a gyertyákat már régen meggyújtották, és Henriette nagyon nyugtalannak látszott. Eppen ak-

kor, amikor a cseléd lány bejött a szobába, hogy megterítse az asztalt, megszólalt:

– Mégiscsak felszaladok a varrónőhöz, mama, hogy néhány dolgot megbeszéljek vele.

– Tedd azt, gyermekem, mert fontosnak tartom, hogy a ruháitok hamarosan rendben legyenek – válaszolta az anya.

– Henriette már éppen ki akart surranni, amikor Hanna közbeszólt:

– Nincs otthon, kegyelmes kisasszony, éppen akkor ment el, amikor vizet hoztam. A kész munkákat mindig este szokta házhoz vinni.

– Illendőbb lenne, ha ezt napközben tenné – jegyezte meg az anya. Henriette erre foga alá kapta alsó ajkát, mert a megjegyzés kellemetlen volt számára, majd úgy tűnt, mintha elmélkedne.

– Ah mama – szólalt meg hirtelen –, azt hiszem, mégiscsak a kisebb fülbevalót kellett volna választanunk. Legalább is szeretném megmutatni neked, hogy össze tudd hasonlítani a kettőt.

– Rendben van, Hetty, akkor holnap reggel hozd el, a cserébe meg úgyis bele fognak egyezni.

– Inkább átugrok most – mondta Henriette –, hiszen itt van a második házban, közvetlen a közelben...

– De gyermekem, van rá még bőven idő!

– Igen, de már csak három pár volt, és ha eladják az egyiket...

– De Hetty – szólt közbe Flóra –, egy egész dobozzal volt még neki, nem emlékszel? Mindegyik kártyán egy fél tucat!

– De én nem is arra gondoltam – vetette közbe Henriette bosszankodva. – Látnod kell mama, milyen jól néznek ki. Rögvest visszajövök.

– De gyermekem, éjszaka és ködben nem mászkálhatsz egyedül az utcán, legalább a Hannát vidd magaddal. Hanna! Kísérje át a lányom a kereskedőhöz!

– Drága mama – kiáltott fel Henriette, ekkor már közelebb a síráshoz, mint a nevetéshez –, hiszen már nem vagyok kis gyerek, hogy ne tehetnék meg húsz lépést kísérő nélkül! Mielőtt Hanna leérne a lépcsőn, én már odaát is vagyok –, és ezzel gyorsan felkapva kalapját, éppen az ajtó felé tartott, amikor odakintről csengettek.

– Hanna, nézd meg, hogy ki az!

A fiatal hölgy most már nem akart kimenni, ahol talán egy idegen áll az ajtó előtt. A cselédlány kiment, és közben az ajtó félig nyitva maradt, így odabent hallhatták, ki a késői látogató. Kintről ismerős hangot hallottak, aki megkérdezte:

– A kegyelmes asszony és az alezredes úr itthon vannak?

– Igen, itthon vannak – válaszolta Hanna –, rögtön szólok nekik odabent. Kit tisztelhetek az úrban? (A tisztelettudó kérdést már többször begyakoroltatták vele.)

– Rauten gróf...

– Ó egek! – kiáltott fel Flóra, aki az ajtó felé hallgatózott, és hirtelen visszaugrott. – Itt meg milyen rendetlenség van!

– Vezesd csak át a grófot!

– De ott koromsötét van, mama...

Ekkor olyan családi jelenet bontakozott ki, amelyet gyakran élhetünk meg váratlan látogató érkezése esetén olyan lakásban, ahol erre a célra egy meghatározott fogadószoba áll rendelkezésre, mely persze soha sincs rendben, amikor hirtelen szükség van rá. Hirtelen elhangzottak a legkülönbözőbb javaslatok: gyorsan meggyújtani a gyertyákat, ami persze túl sok időt vett igénybe, ezért ez sem volt megoldás, vagy vezessék át a papához, de hol van a papa, és egyáltalán miért nem jött elő? És mindeközben Rauten gróf a legangyalibb türelemmel állt odakint a gyér fénnel meg-

világított előszobában, csendesen maga elé mosolyogva, mivel egyáltalán nem került el a figyelmét, hogy milyen zűrzavart okozott. A legszívesebben már el is ment volna, mivel érezte, hogy ebben a pillanatban alkalmatlanul érkezett, de ez sem volt megoldás. Egyfelől nem illett, másfelől még inkább zavarba hozta volna a családot. De az idő, ameddig odakint hagyták álldogálni, tényleg egy kicsit hosszúnak tűnt. Az alezredes mindeközben mit sem sejtve, hogy valaki itthonléte iránt érdeklődik, pipázva üldögélt elnyúlva karosszékében a szobájában, és a „Rhodenburger Journal” hivatalos lapot olvasta.

Nem más volt azonban a teljes nyugalom és kényelem képével szemben tényleg kétségbeesett hangulatban, mint a lánya Henriette. Amint a gróft bejelentették, azonnal lekapta kalapját, és ha nem a legújabb kalapja, legszívesebben összegyűrte volna. Kis fehér fogait összeszorítva, ajkait erővel egymásnak feszítve ebben a pillanatban bárkit összekarmolt volna, ha rögvest tudja, hogy kit. Talán magát Rauten gróft.

A helyzet valamennyiüknek kellemetlen volt, és más nem maradt, mint megtenni egy határozott lépést, és miközben az alezredesné odasúgta Flórának: – Tüntesd el innen ezeket a kacatokat –, kilépett az előszobába, hogy fogadja a látogatót.

– Ah, kedves grófom, milyen kedves öntől...

– Kegyelmes asszonyom – mondta a gróf, akinek ekkor már tényleg kezébe volt a kilincs, hogy távozzon –, végtelenül sajnálom, ha alkalmatlan időben érkeztem, de ha csak sejtettem volna, hogy...

– De kérem, hogyan is gondolhat ilyet, ó, hát nem lépne beljebb? – A gróf az utóbbi tíz percben tényleg ezzel a szándékkal álldogált itt. – Hanna, szóljon a férjemnek! Teljesen magunk között vagyunk, gróf úr, persze van egy kis zűrzavar...

– Remélem, nem miattam?

– Ó, persze hogy nem – kiáltott fel az alezredesné, ebben a pillanatban teljesen megfélemezve a gyászról, amire egyébként is

alig gondolt. – A gyerekek éppen a ruháik között keresgélnek, de nem lépne beljebb?...

A szobájából ekkor előrohant az alezredes, mintha ágyúból lőtték volna.

– Ah, kedves grófom, mi járatban van? Kérem, fáradjon beljebb. Hogy van mindig?

– Kedves alezredesem – szólította meg Rauten gróf, aki ekkor tényleg belépett a szobába, ahol Henriette és Flóra addigra már lerámolt az asztalról –, sajnálattal hallottam, hogy előző éjjel szomorú veszteség érte, és nem akartam elmulasztani, hogy kifejezzem őszinte részvétemet. Közben szívélyesen megragadta a kisember kezét, miközben Klängenbruch a kézfogásra válaszolva így szólt:

– Igen, gróf úr, ez kemény megpróbáltatás, pedig a testvérem még olyan derék és életerős volt. El sem tudtam képzelni, hogy ilyen gyorsan elhagyhat bennünket.

– Ó, igen, gróf úr – szólalt meg a kegyelmes asszony halk, fájdalmas hangon –, kemény megpróbáltatás volt, és olyan gyorsan ért bennünket, tulajdonképpen az éjszaka közepén. Először azt hittük, hogy távirat érkezett.

– Legalább szelíd halála volt? – kérdezte Rauten gróf.

– Szélütés érte – válaszolta a kegyelmes asszony –, a gyerekek magukon kívül voltak.

– Ezt el is lehet képzelni. A fájdalom, ami ilyen hirtelen ér bennünket, annál kínosabb. Ah, itt is vannak az ifjú hölgyek! Kegyelmes kisasszonykáim, abban a megtiszteltetésben van részem, hogy üdvözölhetem önöket. Éppen a nagy fájdalomról beszéltünk, ami a családjukat érte...

– Ó, igen, gróf úr, nagyon magával ragadott bennünket...

– Ne hagyják magukat elragadtatni borús gondolatoktól – folytatta a gróf –, a múltó idő enyhít minden fájdalmat.

Henriette és Flóra tulajdonképpen nemigen tudták, hogy milyen képet vágjanak a megszólításhoz, de a társadalom az élet minden helyzetére megtanít bennünket, és a gróf elég taktikus volt ahhoz, hogy ne időzzön hosszabban a kínos témánál, így a beszélgetés hamarosan más irányt vett.

Rauten gróf tisztelgő látogatásának idején, a földszinten egészen más jelenet játszódott le.

Semmlein patikus éppen az irodájában ült és könyvelését ellenőrizte, amikor a fiatalabb tanuló, egy mindig rövidre nyírt hajú, pattanásos pufók srác, fejét bedugva az ajtón suttogta:

- Udvari patikus úr, valaki nálunk hátul beosont az udvarba!
- Mit akarhat? – kérdezte Semmlein, annyira elmerülve számolgatásában, hogy a megszólítás felét nem is hallotta rendesen.
- Valaki beosont az udvarba – ismételte meg a fiú a jelentését –, és valószínűleg megint fát akar lopni. (Előző héten ugyanis komolyabb mennyiség eltűnt az ott felhalmozott fából anélkül, hogy tudni lehetett volna, kire kellene gyanakodni.)
- Úgy? – jegyezte meg Semmlein úr, felfigyelve, miközben felegyenesedett, letette a tollat, és levette szemüvegét. – Ez igen érdekes, bizonyára megint el akar vinni egy ölnyi fát!
- Igen – mondta elképedve a fiú. – Gondoltam, patikus úr ezt nem fogja hagyni...
- Nem bizony, Caspar – válaszolta Semmlein, gyorsan lekapva hálóköntösét, és felvéve kabátját. – Ezt tényleg nem tűrhetjük, és utána nézünk, hogy el tudjuk-e kapni a fickót. Hol láttad?
- A kútnál állt, de még nem pumpálta – válaszolta a fiú.
- Már megint fantáziálsz, mint mindig...
- És a sötét alak egyszer csak elment mellettem, lefelé a kertben a sufni felé, ahol a tűzifa van.

- Az ágyások mellett, a házikó felé?
- Igen, határozottan láttam.
- És miről gondolod szerintem, hogy beosont?
- Azt nem tudom, patikus úr – válaszolta a tanonc. – Rögtön visszajöttem a házba, hogy szóljak magának.
- Bravó – bólintott Semmlein úr. – Akkor el is kapjuk. Hol van a háziszolga?
- Sebtapaszokat kenetet a patikában.
- Zárja be a kaput. Az udvarra nyíló ajtót is bereteszeljük. Az első segéd azonnal jöjjön ide hozzám. Te meg maradj a patikában, hátha szükség lesz valamire.

Az utasítások végrehajtása hamar megtörtén, mivel Semmlein úr rendkívül praktikusán látott neki az ügynek. Ha tényleg tolvaj van az udvaron, akkor most alaposan be van zárva, és kénytelen lesz megadni magát a kegyelemnek, vagy kegyvesztett lesz. Megkezdődött a közvetlen vizsgálat, amit személyesen Semmlein úr hajtott végre, éspedig egy nagy sebtapaszkenővel a kezében, ami persze nem volt hegyes, de úgy nézett ki, mint egy tűr, és komoly hatást keltett. Magával vitte az első segédet, egy még erőteljes és rátermett fiatalembert, meglehetősen súlyos mozsártörővel a kezében. Így kétségtelenül veszélyes ellenfélnek látszott.

Maga az udvar keskeny volt, a szabad tér legnagyobb részét a kert foglalta el. Az út, amiről a tanonc beszélt, a kert jobb oldalán húzódott végig, a jelenleg persze használaton kívül lévő istállók és néhány pince felé, melyekben Semmlein úr különféle vegyszereket és árukészletét tárolta, ahonnan persze nem egyszerre, hanem különböző időpontokban néhány holmit elloptak, és már attól tartottak, hogy valami házitolvaj lehet, aki ellen persze sokkal nehezebb védekezni. Most azonban úgy tűnt, ennek ellenkezője történhetett, és a zárt udvarajtó miatt, ami mellett ott állt a háziszolga, a tolvaj szökésére gondolni sem lehetett.

A keskeny udvari ösvényen egyébként semmi élet sem mutatkozott, és arrafelé olyan hely sem volt, ahol egy ember elrejtőzhetett volna. Éppígy be volt zárva minden ajtó is, a lakatok is sértetlenek voltak, behatolási kísérlet sem történt, így odabent sem lehetett senki. Más lehetőség nem maradt, mint a belopakodó, talán meghallván a zajt, a kertben keresett menedéket. Ebben az évszakban ez meglehetősen komoly feladat lett volna. Csak valamelyik lugasban rejtőzhetett el, és Semmlein úr minden további nélkül megkezdte a vizitet, ami nem sokáig maradt eredménytelen.

Már a második lugasban, az első Semmlein úr kertjéhez tartozott, megmozdult egy alak.

– Állj vagy lövök! – kiáltotta erre az udvari patikus előre szegezve a sebtapaszenőt.

– Semmlein úr, egy szóra! – szólalt meg egy fojtott hang, különösebb félelem nélkül.

– Egy szóra? – kiáltotta a háztulajdonos bizalmatlanul. – Ki maga, és mit keres itt?

– Kérem, jöjjön be!

– Ha bolond volnék! – válaszolta Semmlein úr. – Ennyire ostobának tart engem tulajdonképpen? Jöjjön ki, vagy hívom a rendőrséget!

– Tegyen meg nekem egy szívességet, és ne csináljon botrányt – válaszolta a leleplezett személy, aki még mindig az árnyékban maradt. Ismerőse vagyok, és nem tolvaj. Mindent meg fogok magyarázni, hallgasson meg nyugodtan, és küldje el az embereit.

– Ezt most inkább hagyjuk – válaszolta a patikus, aki még mindig nem bízott a helyzetben, de már különösebb félelmet sem érzett. Csak egy magányos személyről volt szó, és még akkor sem menekülhetett volna el az illető, ha fellöki őt. „És nem tolvaj” – állította a leleplezett. Tehát valami szerelmi ügyről van szó? Nos, ezt persze hamarosan meg fogja tudni, és mindenesetre világosan

látni fogja a helyzetet. Tudni akarta, hogy mi történik a saját házában, és az ilyen szerelmi légyottok egyáltalán nem tetszettek neki. Semmlein úr a sebtapaszkenőt, amit magával hozott, még mindig szorosan markolta a kezében és azt fontolgatta, mit kéne tennie. A szerelmi légyott lehetséges, mivel volt néhány ifjú hölgy a házban, de hogy a kegyelmes kisasszonyok közül valamelyik lenne, az elképzelhetetlen volt számára. Tehát valamelyik cseléd, mindenesetre a dolog most már teljesen veszélytelen volt. Odaindította az első segédet, hogy kéznél legyen, majd a sebtapaszkenőt maga elé tartva belépett a lugas sötétjébe.

– Megtudhatnám végre, hogy ki maga, ha szabad kérnem? – mondta megállva közvetlenül a sötét alak előtt.

– Kedves udvari patikus uram – suttogta a hang –, igen barátságosan kérem, hogy küldje el az embereit. Biztosíthatom, hogy a tulajdona nincs veszélyben. A legcsekélyebb mértékben sincs ilyen szándékom.

– Rendben van, de előbb legalább tudnom kell, hogy kivel van dolgom, mivel koromsötétben nem látom az arcát – válaszolta Semmlein úr.

– Tiszt vagyok...

– Ez lehetséges, de az is, hogy nem. Ha nem hallom a nevét, és nem ismerem meg a hangját, akkor vigyen el az ördög, ha nem csinállok botrányt, és akkor majd meglátjuk, ki bujkál itt. A sötétben bárki állíthatja magáról azt, hogy tiszt.

– De drága udvari patikus úr...

– Na, hát ha nem akarja, Müller úr, jöjjön be!...

– Hagyja abba kérem, hiszen ismer! Wöhfennek hívnak, von Wöhfen hadnagy vagyok.

– No lám! – mondta erre Semmlein úr. – Nagyon kellemes számomra, hadnagy úr...

– Kérem, küldje el az embereit!

– Na, Müller, minden rendben van. Visszamehet, a fiút tartsa odabent, Behrenst vigye magával, Johann pedig kinyithatja az udvari ajtót, és lásson neki a munkájának. A tapaszt közben már egészen kihűlt. Nos, hadnagy úr – fordult felé még mindig fojtott hangon –, a levegő most már tiszta. Kire várt itt? Ez itt az én házam, szerintem egy egyszerű, szerény polgár vagyok, és nem tűröm az ilyen történeteket. Legalább tudnom kell, hogy mi a helyzet.

– Drága udvari patikus úr, mégsem kívánhatja tőlem, hogy indiszkrét legyek – válaszolta von Wöhfen hadnagy...

– Kedves hadnagy uram, ez sem rajtam, sem pedig magán nem segít semmit – mondta a patikus. Tudnom kell, hogy kire várt a házamban. A mindenit! Nekem is van egy lányom, és egy ilyen helyzet átkozott ügy lenne a számomra.

– Megnyugodhat, Semmlein úr, eddig még nem volt abban a megtiszteltetésben részem, hogy megismerhettem volna a lányát.

– Ennek nagyon örvendek – válaszolta Semmlein úr. – Akkor kiről is van szó?

– Senkit sem kompromittálhatok...

– Nem is kell ilyet tennie. Polgári becsületszavamat adom, hogy tőlem senki sem fog hallani egy hangot sem, de tudnom kell.

– Megígéri?

– Szavamat adtam.

– Rendben van, hiszek önnek. A kis csinos varrónőről van szó, aki itt lakik a házában.

– No lám – kiáltott fel Semmlein úr. – Na, ha így van, akkor ennek a személynek holnap reggel el kell tűnnie a házamból.

– De drága, udvari patikus úr, becsületszavamat adom, hogy nagy tisztelője vagyok a fiatal lánynak. Derék és feddhetetlen.

– Köszönöm válaszát. Ezt úgy érti, hogy akár le is szaladhat egy tiszthez a kertbe.

– Soha többet nem fog előfordulni, de kérem, ne mondjon fel szegény lányoknak...

– Nos, tudja hadnagy úr, ez szerintem az én saját üzleti ügyem, és tudnom kell, mit teszek meg, vagy mit nézek el. De nem is akarom tovább feltartani. A levegő most már tiszta, kellemes, jó estét kívánok.

– Jó estét, udvari patikus úr – mondta von Wöhfen hadnagy olyan hangulatban, hogy legszívesebben megfojtotta volna a kisembert, majd kabátját füléig felhúзва szapora léptekkel elhagyta az udvart.

– Tehát a kis varrónő – mormolta maga elé Semmlein úr elgondolkodva a sötétben, amint a tiszt magára hagyta. – Ki gondolta volna a kis, álszent személyről. Esküdni mertem volna, hogy nem tesz ilyet, de ezek után a világon senkiben sem lehet megbízni többé. Csöcselék, nem más, mint csöcselék! Hm, de mégis elképzelhetetlennek tűnik számomra, mert ha ez nem egy derék lány, akkor... Figyelj csak, Semmlein, ennek az ügynek a végére kell járni. Az est meleg, és ha szerintem ott a sarokban leülsz az egyik padra, míg lejön valaki, az nem árthat meg neked.

Jól tudta, hogy az emberei közül senki sem fog kijönni, és a gondolatot tett követte. A sarokban letelepedett az egyik kerti padra, és egy ideig mozdulatlanul ülve maradt. Alig telt el egy fél óra, talán még annyi sem, de az idő lassan múlik, ha valamire vár az ember, amikor hirtelen meghallotta, hogy nyílik az ajtó, és egy sötét alakot látott kiosonni.

Hát persze, kincsem, tehát mégis, de holnap mégiscsak repülni fogsz a lakásból – gondolta Semmlein úr.

Az alak egy pillanatra megállt a kútnál. Hallgatózott, hogy minden nyugodt-e. Az udvari patikus meg sem moccant, mintha ebben a pillanatban éppen fényképet készítettek volna róla. Az árnyalak átsuhant az udvaron a kertkapu felé, és ekkor alig ötlépésnyi távolságra volt attól a helytől, ahol Semmlein ült, ő pedig halkan köhintett egyet. Az alak megállt, mintha lábai földbe gyö-

kerezték volna. Az udvari patikus erre felállt, és odalépett hozzá, mire Henriette alig tudott elfojtani egy sikolyt.

– Ah, udvari patikus úr, mennyire megijesztett!

– No lám, kegyelmes kisasszonykám! Egyáltalán nem is gondoltam volna, hogy ilyen későn valaki még lejön egy kicsit sétálni...

– Ó, hát olyan csodálatos idő van!

– Igen, ezért ültem le én is egy kicsit ott, azon a padon. Olyan fullasztó odabent a szobában...

– Egészen elképesztő, én sem bírtam ki odafent, és csak egy pohár friss vizet akartam felvinni a kútról.

– Ej, ej, és magának kell lejönni a vízért?

– Inkább azért, hogy néhány percig friss levegőt szippanthassak. De most már fel kell mennem, jó éjt, udvari patikus úr!

– Kellemes pihenést, kegyelmes kisasszonykám!

Henriette otthagyva őt, odaosont a kúthoz, megtöltötte a magával hozott poharát, aztán olyan gyorsan, ahogyan csak bírt, felzaladt a lépcsőn.

Semmlein udvari patikus pedig odalent állt, zsebre tett kezekkel, és füttyentett egyet a fogai között. Amint meghallotta, hogy odafent Klingenbruchéknál megszólal az ajtócsengő, félhangosan maga elé dörmögte: – Mi mindent meg nem él az ember idős korára! Né, né, né, édes istenkém, tehát ő lett volna a varrónőcske a harmadikról? Ó, te semmire kellő csavargó! – Majd elnémulva, csendben visszatért a patikájába.

A végrendelet

Egy hét telt el az előbbieken leírt esetet követően. Hans már régen visszatért vadászatáról, melynek során tényleg elejtett két kacsát és egy fajdkakast, Rhodenburgban pedig nem történt semmi különös. A mai nap abból a szempontból volt fontos a Klingenbruch család számára, hogy ez a nap volt meghatározva a végrendelet felbontására, éspedig ismét a missziós egyesület igénybejelentése alapján, mert a bíróság előtt kijelentették, az elhunyt határozottan biztosította őket, hogy jelentős összeget hagy rájuk, jótékony célra.

Ennek a beadványnak alapján lett kijelölve a mai nap, és a rokonok, valamint egyéb vonatkozásban érintettek idézést kaptak, hogy jelenjenek meg a végrendelet felbontása alkalmából.

Hans az adott napon minden különösebb elfoglaltság nélkül csavargott a városban. Baumann vendéglőjében ivott egy pohár sört, de ismerőssel nem találkozott. Éppen lassan hazafelé ballagott, amikor a Brinken, éppen az Udvari Patika előtt hirtelen megállt, és halkán maga elé motyogott: – Caramba, hát nem itt lakik odafent Kathinka, és nem kéne meglátogatnom? De ostoba vagyok, hogy mindeddig megfeledkeztem róla! De édes istenem, talán meg sem fog ismerni, és én sem őt. Tíz év hosszú idő, és az akkori gyerek talán már nem is emlékszik rá, hogy egyáltalán létezett egy Hans Solberg. Jó napot, mégiscsak kénytelen vagyok kívánni neki. – És ezzel az elhatározással már be is lépett a házba, és a Claus által elmondottak szerint felment a harmadik emeletre. A tető alá érve az alacsony folyosón alig tudott felegyenesedve továbblépni. A kalapját legalább is le kellett vennie, hogy ne ütközzön valamibe. Meglehetősen sötét is volt, hiszen a kevés tetőablak a picinyke szobákat világította meg, de a szeme hamarosan hozzászokott a félhomályhoz, és már a második ajtón megpillantotta a Claus által említett, néhány apró rajzszeeggel rögzített cédulát: „Katharina Peters, varrónő”, és minden további nélkül bekopogott.

– Szabad! – hangzott odabentről egy fiatalos hang, és amint benyitott, és megállt a küszöbön, szinte rémülten nézet körül a

szűk helyiségben, mert ennyire szegényesnek mégsem gondolta Kathinka jelenlegi tartózkodási helyét.

Ott ült előtte a fiatal lány az ablaknál, szorgalmasan elfoglalva munkájával, legkevesbé sem számítva egy fiatalember látogatására. Rémülten felugrott székéről, a munkát még mindig a kezében tartva, de tovább nem mozdult, a megszólításra várva. Kétségtelennek tartotta, hogy a látogatás valami félreértés következtében történt. Az úr eltéveszthette az ajtót.

Hans továbbra is ott állt a küszöbön, de nem szólt egy szót sem, csak csodálkozva nézte a fiatal lányt, aki szerényen, elpirulva várta mozdulatlanul a megszólítást, de ez a hallgatás és néma bámulás természetesen minden másodperccel egyre kínosabb lett számára.

Ez lenne Kathinka, a gyermek, akivel annak idején együtt játszottak, sőt, egészen korai időben mókásan a karján cipelt?

– Mivel szolgálhatok? – szakította félbe végül a számára rejtélyessé váló csendet a fiatal lány.

Hans még mindig nem válaszolt azonnal, csak egy fájdalmas mosoly suhant át az arcán, végül lágy, szívélyes hangon megszólalt: – Kathinka, már meg sem ismer? – Annak idején bizalmasan tegezte, de ez a megszólítás most valahogy nem akarta elhagyni ajkát.

Kathinka rémülten nézett fel rá. Teljesen elsápadt, de csak egy rövid pillanatra. Aztán a vér ismét sugárban öntötte el a halántékát, és visszakérdezett: – Von Solberg úr?

– Korábban Hansnak szólított, Kathinka...

– Igen, korábban tényleg – suttogta Kathinka halkán. – Hallottam, hogy visszajött, és nagyon hálás vagyok, hogy nem feledkezett meg rólam teljesen.

– Persze, hogy nem, Kathinka, de soha az életben nem ismertem volna meg, annyira megváltozott. Még gyerek volt, amikor elhagytam a szülői házat...

– Hosszú évek teltek el azóta – válaszolta a fiatal lány szerényen. De nem foglalna helyet egy pillanatra, von Solberg úr? Nagyön örülök, hogy hosszantartó és veszélyes utazásai után viszontláthatom.

Munkáját letette maga elé a kis asztalra, amely varróasztalkája volt, és odalépett az egyik székhez, de Hans megelőzte.

– És mindössze csak ennyi az üdvözlés, Kathinka? – kérdezte szívélyesen. – Még csak a kezét sem nyújtja? Nemrég tudtam meg, hogy egyáltalán még itt van a városban. Úgy hallottam, hogy egy családdal Olaszországba távozott.

– Olaszországba? – Kathinka lassan ingatta a fejét, de korábbi játszótársának bár szerényen, de mégiscsak odanyújtotta a kezét, és Hans jobbjaiban tartva a kezét és baljával simogatva szívélyesen így szólt:

– Kathinka, ki sem tudom mondani, mennyire fáj, hogy nem találtam a házukban. Fogalmam sincs róla, hogy mi történt – fűzte hozzá még gyorsan, amint észrevette a fájdalmas rándulást a lány arcán. – Abban viszont biztos vagyok, hogy nem volt hibás. Csak rá kell néznem önre, és érzem. Bizonyára elhiszi ezt nekem, Kathinka, hiszen együtt játszottunk annak idején, és ha néha civazkodtunk – fűzte hozzá még fájdalmasan –, mindig jó barátok maradtunk.

– Von Solberg úr – szólalt meg Kathinka, és megpróbálta kiszabadítani a kezét, de Hans nem engedte el.

– Von Solberg úr – mondta halkan – mennyire idegennek és természetellenesnek hangzik ez, de azt is jól érzem, hogy nincs jogom, másként megszólítani. Csak azt higgye el nekem, hogy bármi is történt odahaza, attól én távol álltam. Számomra ön még mindig a kedves kis testvérkém a régi időből, és ahogyan most itt látom magam előtt – tekintete ekkor zavartan végigsuhant a szégyenes, szűkös helységen –, meg sem tudom mondani, hogy mennyire összeszorul a szívem.

Hans ekkor elengedte a kezét, és Kathinka, miközben visszahúzta, suttogva mondta:

– Kérem, hagyjuk ezt, von Solberg úr. Olyan sokat, végtelenül sokat köszönhetek a szüleinek, hogy sohasem leszek képes viszonzni, és biztosítom önt, hogy ez uralja és fogja uralni a szívemet mindaddig, amíg élek. Azt kérdezi, hogy mi történt? Semmi, legalább is semmi olyan, amiért a legcsekélyebb szemrehányást kellene tennem magamnak. Minden bizonnyal félreértés volt, másra nem is gondolhatok, de szerencsémre volt, bármi is történt, mivel most jól érzem, hogy a sors olyan helyzetbe emelt, amire hosszabb idő elteltével sem számíthattam volna. A különválás idejének el kellett jönnie, és talán súlyosabban érintett volna, ha évekkal később következik be. Most, amikor még fiatal vagyok, könnyedén ment, és szülei jóságának köszönhetően, akik mindenre megtanítottak, olyan helyzetbe kerültem, hogy tisztességgel meg tudom keresni a kenyeremet.

– De kedves Kathinka milyen nehéz munkát kell most végeznie, amihez mégsem volt hozzászokva – válaszolta Hans, akire még mindig nyomasztó hatással volt a szegényes környezet, miközben még mindig nem tudta, hogyan kellene ezt kifejezésre juttatnia anélkül, hogy megsértse a szegény gyermeket.

– És lehet nekem valami kiváltságom, a többi hozzám hasonlóhoz képest? – kérdezte Kathinka komoly hangon. – Igen, valóban dolgoznom kell, von Solberg úr, de ha ismerné az érzést, hogy saját magát kell eltartania becsülettel, és nincs rászorulva mások segítségére és hálára kötelezve, hogy át tudja küzdeni magát az élet nehézségein, bizonyára nem sajnálna engem.

– Ismerem ezt az érzést, Kathinka, jól ismerem – kiáltott fel Hans megindultan. – És azt is belátom, hogy mennyire felemelő ez az érzés egy erős akaratú ember számára. De ennek ellenére – fűzte hozzá halkán –, keserű érzés számomra, hogy éppen önt látom erre utalva. Hogy képes rá, ezt megmutatta, de kedves Kathinka, ne haragudjon rám, ha felteszek egy kérdést, és arra gondoljon, hogy a bátyja szól önhöz, nincs valami eszköz, ami megkönnyíthetné fáradozását anélkül, hogy a legcsekélyebb mér-

tékben sem veszítene saját értékéből? Legyen mégiscsak egy kicsit bizalommal irántam, a régi testvéri szeretet maradványaként! Mondja meg nekem nyíltan és őszintén, ahogyan itt állok ön előtt, segíthetek valamiben bármilyen módon, és nem túl büszke ahhoz, hogy elfogadja a segítségem?

Kathinka arca ezeknél a szavaknál ismét mélyen elvörösödött. Úgy tűnt, mintha indulatosan válaszolni akart volna, de amint a fiatalember becsületes, hűséges szemeibe nézett, elfojtva indulatát csak halk hangon válaszolt: – Elhiszem, hogy jó szándékkal van irántam, von Solberg úr, igen, erről határozottan meg vagyok győződve, és ha ezen a világon valakitől elfogadnék segítséget, az ön lenne, ha éppen úgy adódna, hogy szükségem lenne rá, de nem ez a helyzet. Téved, ha azt hiszi, hogy valami gond kínoz, vagy nélkülözők. Igen – fűzte még hozzá, kényszeredett mosollyal – azon túlmenően, amennyi a megélhetésemhez szükséges, annyit keressem, hogy a nemsokára olyan helyzetben leszek, hogy vásárolhatok magamnak egy jó varrógépet, és aki megengedhet magának egy ilyen kiadást, az nincs szorult helyzetben.

– Küldhetek önnek egy varrógépet, Kathinka? – kérte Hans. Szerezze meg nekem ezt az örömet.

A fiatal lány erre a fejét rázta. – Nem – válaszolta. Ez nem megy, nem szabad elfogadnom, de egy kéréssem mégiscsak lenne önhöz, ha ezért nem fog megharagudni rám...

– És mi lenne az, Kathinka? – kiáltott fel Hans hirtelen. – Mondja ki szabadon! El sem tudja képzelni, mennyire boldoggá tesz vele.

– De kérem, ne értsen félre – válaszolta a fiatal lány halkán. – El sem tudom mondani, mennyire örülök annak, hogy viszontláthattam. Nem pusztán a régi szép időkre emlékeztet, hanem azt bizonyítja számomra, hogy nem felejtette el egészen azt a gyermeket, aki önként lehetett. Ennél tovább azonban nem mehetünk, és a kérés, amellyel önhöz fordulok, báró úr, az lenne, hogy soha többé ne jöjjön fel ide a szobámba!

– Kathinka! – kiáltott fel Hans tényleg rémulten.

– A jó nevemen kívül semmim sincs ezen a világon – folytatta a fiatal lány halkán –, és már bebizonyosodott számomra, hogy az emberek mindig a legrosszabbat gondolják az embertársaikról. Tegye meg ezt a kedvemért, von Solberg úr!

– Ezt kívántam volna legutoljára, amit kérhetett volna tőlem, Kathinka – mondta Hans fájdalmas hangon –, de azt is érzem, hogy igaza van, és talán fel sem kellett volna jönnöm. Nem gondoltam semmi rosszra.

– Tudom, tudom – válaszolta Kathinka gyorsan –, és tiszta szívemből hálás vagyok ezért a látogatásért.

– Rendben van, itt a kezem, Kathinka. Persze nem mondom azt, hogy soha viszont nem látásra, mert ez túl fájdalmas lenne számomra, még az is, ha soha többé nem hallanék önről, de a lakásán soha többé nem fogom meglátogatni, kivéve, ha hölgytársaságban, ezt a kivételt viszont meg kell engednie.

– Hölgytársaságban, von Solberg úr?

– Úgy vélem, hogy nem egyedül, vagy másik úr társaságában. Ez csak egy kikötés, Kathinka, de abban az értelemben, ahogyan kérte, minden hátsó gondolat nélkül teljesülni fog a kívánsága. Megelégszik ezzel?

– Igen, teljes mértékben, von Solberg úr.

– Nos, hát akkor minden jót, kedves, jóságos Kathinkám, és legyen meggyőződve róla, hogy emlékeink fiatal korunkra, a napokra és évekre, amit akkor együtt átéltünk, a legszebbek közé tartozik, amit a szívemben őrzök, és elsősorban ez volt az, ami visszavezetett a hazámba. Azt hittem, mindent úgy találok, ahogyan itt hagytam, és csak most látom, mennyire tévedtem. Minden megváltozott, de semmi sem lett jobb, és az embereknek igaza van, akik azt állítják, hogy az ember csak egyszer kap honvágyat, aztán soha többé az életben. Azt hiszem, ha visszatérek a csendes tengerre, másodszor soha többé nem fogok arra vágyódni, hogy visszatérjek német hazámba.

– De itt élnek a szülei...

– Igen, de ennek ellenére. Minden jól, Kathinka, látom, jelenlétem kínos az ön számára, és ez nem lehet így.

– Báró úr, látom, megharagudott rám...

– Önre, Kathinka? Nem, istenemre mondom, hogy nem, és bárcsak bebizonyíthatnám ezt! Egyvalamit azonban megígérek, és egyúttal ez kérésem is lenne ön felé: Ha valaha segítségre lenne szüksége, akkor bátran forduljon hozzám, mint testvéréhez. Meg fogja tenni?

– Igen, báró úr, megígérem – válaszolta Kathinka megindultan, miközben kezét az ő kezébe tette.

– Rendszerben van, ez legalább megnyugtató számomra. És most kedves testvércém, viszont látásra.

Szívélyesen megszorongatta a felé nyújtott kezét, és gyorsan elhagyta a szobát, hogy lemenjen a valamelyest sötét lépcsőn.

Lejebb, Klingenbergéknél nem olyan csendes volt a hangulat, mint odafent a varrónő szobáskájában.

Ezen a napon délelőtt kerül sor a végrendelet felnyitására és felolvasására a rokonok, és mindenki más jelenlétében, akik igényt tartanak erre. Az alezredes ezért átment az elhunyt lakásába, hogy ezen az aktuson, mint legközelebbi hozzátartozó, részt vegyen. A hölgyek otthon maradtak, de el lehet képzelni, hogy milyen feszült, várakozásokkal teli hangulatban. Kínos félelemmel hallgatóztak a csengő felé, hogy apjuk, véleményük szerint hosszas távollét után hazaérkezik-e végre.

A három hölgy mélységes gyászban volt. A néni temetésekor a nagy, üvegezett kocsiban elhelyezett koporsót új gyászruhákban követték, hiszen az egész városnak látnia kellett, mennyire siratják a közeli rokon halálát. És milyen elbűvölően sikerültek az új kalapok, és milyen jól állt a fekete a két ifjú hölgy sápadt arcához! Henriette végül mégiscsak a nagyobbik fülbevaló mellett döntött. Az apa még mindig nem jött meg. Csak nem történt valami, ami megakadályozta a végrendelet felbontását? Ez azért mégsem képzelhető el. Látták volna csak az alezredest, ahogy mindeközben

békésen üldögél Baumann-nál és iszogatja pohár sörét! Hát ennek bizony nem lett volna jó vége! A helyzet azonban az volt, hogy semmi kedve sem volt hazamenni, mert a hír, amit hozott, egyfelől bár jó volt, másfelől azonban jelentős hátrányt is tartalmazott, ezért először saját magával kellett tisztáznia. Legalább is remélte, hogy amennyire lehetséges, mérsékelni tudja a felháborodást.

A vendéglőben sajnos semmiféle kiút nem jutott eszébe, hiszen nem is volt. A végrendelet nem maradhat titokban, és mivel tovább már nem késlekedhetett, mert jól tudta, milyen türelmetlenül várnak rá odahaza. Így végül sóhajtva felállt, kifizette a kis cseh-jét, és lassan elindult a lakása felé.

– Ott jön a papa! – kiáltott fel Flóra, aki már legalább ötvenedik alkalommal vélte megpillantani, hogy közeledtét jelenthesse. – De olyan lassan jön, mintha ólomsúlyok lennének a talpa alatt!

– Ó, édes istenem, ez rossz előjel – kiáltott fel Henriette, holt-sápadttá válva.

– Na, megmondtam én ezt előre – bólogatott az alezredesné a fejével, rosszat sejtve. – Semmin sem fogok csodálkozni.

– De mama, hiszen ez el sem képzelhető, ez nem lehetséges!

– Minden lehetséges, lányaim! – válaszolta az alezredesné határozottan –, a nagynénék esetében meg pláne, Isten nyugosztalja! De mindjárt megtudjuk. Apátok még mindig nem ért be a házba? Kétségbeejtő ez az ember!

– Most lép be, mama – kiáltotta Flóra, aki már megint az ablaknál volt. – De még nem indult el felfelé, odalent beszélget a patikussal a kapuban.

– Semmleín úrral? – kiáltott fel Henriette hirtelen.

– Igen, odalent állnak egymás mellett, de most bejött. Én mondom neked, mama. úgy ver a szívem a mellemben, mint egy kovácskalapács.

Flóra becsukta az ablakot, Henriette pedig felugrott, hogy beengedje apját. Kinyitotta az előszoba ajtaját, és közben hallotta,

hogy fentről valaki lefelé jön a lépcsőn. Kétségtelenül legfelül lehetett, mert már a második lépcsőkaron közeledett, de az apját még mindig nem látta. A mamának igaza volt, tényleg kétségbe tudja ejteni az embert.

A fentről közeledő súlyos léptek ekkor az utolsó lépcsőfordulóra értek, mire Henriette csodálkozva felkiáltott, amint felismerte a fiatalembert: – Von Solberg úr! Hozzánk jött?

– Kegyelmes kisasszonyom – válaszolta Hans, nem olyan hangulatban, hogy kedve lett volna egy közömbös társalgáshoz –, örvendek, hogy üdvözölhetem, de nem akartam zavarni, hiszen súlyos veszteség érte. (A gyászruha figyelmeztette erre.) Dolgom volt odafent.

– Ó istenem, valóban – válaszolta Henriette –, de itt is van a papa, már annyira vártuk.

– Nem is akarom zavarni önöket. Jó napot, kedves alezredes!

– Ah, jó napot, von Solberg úr! Hogy van? Nálunk volt?

– Nem, valami dolgom volt itt a házban. Későbbi viszontlátásra! És meghajolva a fiatal hölgy felé, miközben apja kezét rázta, elindult lefelé az innentől már világos lépcsőn.

– Henriette elképedve nézett utána. Hol a csudában lehetett a fiatal Solberg odafent? A második emeleten nem, hiszen már a legfelső szinttől hallotta lépteinek zaját. Apja jelenléte azonban ebben a pillanatban gyorsan másfelé terelte a figyelmét.

– De papa, már olyan régen várunk rád!

– Igen, gyermekem – válaszolta az alezredes –, olyan gyalázatosan fáj ma a derekam, hogy alig tudok mozdulni, különben már negyedórája itthon lennék. A mama itthon van?

– Persze, papa, bent van a szobában.

– Rendben van, gyermekem

– És a végrendeletet felnyitották?

– Persze, hiszen mára volt kitűzve. Na, gyere csak be – mondta felsóhajtva, hiszen tudta, hogy most tűzbe kell mennie.

– De Heinrich, az ég szerelmére, hol voltál ilyen sokáig? Nos, mi a helyzet? – kiáltott rá az asszony már akkor, amikor átlépte a küszöböt.

– Igen, szívecském – válaszolta az alezredes, miközben egyensapkját letette a komódra, lecsatolta a kardját és beállította a sarokba. A bíróságok nem kapkodják el, mindennek a maga szabályozott módján kell történnie, ráadásul a missziós egyesület elnöke vagy igazgatója is jó félórányit várakoztatott bennünket.

– De az isten szerelmére kérlek, neki meg mi köze van ehhez? Tényleg egy percig sem kellett volna várni rá. Ezt tényleg nem hagytam volna! – kiáltott rá a felesége.

– Igen, szívecském, de én ott semmiről sem dönthettem, bele kellett törődnöm abba, amit a bíróság elrendelt.

– És mit rendelték el, ember? Ne kelljen minden szót kihúzni belőled, ebbe bele lehet örülni! Mi áll a végrendeletben? Mennyi a néni hagyatéka?

– Nos, gyermekeim – mondta felsóhajtva az alezredes –, a hagyatéka egyáltalán nem akkora, mint amire imitt-amott számítottak.

– Na, mit mondtam? – kiáltott fel az alezredesné –, és szemei felvillantak, mintha valami titokzatos tűzbe nézett volna. – Nekem persze soha nem akartatok hinni!

– Kicsinek azonban mégsem mondható – válaszolta Klingenberg. – Az egész nyolcvanezer tallért tesz ki, ezüstneműk nélkül.

– Nyolcvanezer tallér? – kiáltott fel a felesége. – Nos, hát ez több, mint amire számítottam! És rajtunk kívül van még más örököse is?

– Persze, szívecském, még különfélék – mondta az alezredes felsóhajtva –, és úgy tűnik, a missziós egyesület jól tudta, hogyan férközzön a kegyeibe.

– Ó, ezek az álszent kreatúrák! Tehát ezeknek dobta oda a pénzt?

– Nekem is az a véleményem, hogy jobban is felhasználhatta volna, de itt van a cetli, amire mindent feljegyeztem, ahogyan felolvasták.

– Add ide, hadd nézzem – kiáltotta a felesége türelmetlenül, és el akarta venni tőle a kis papírcsíkot.

– Nem tudod elolvasni, kincsem, mert gyorsírással jegyzeteltem – válaszolta a férje. – Tehát mindennek előtt elhunyt férjének három még élő rokona húszezer tallért kap.

– Húszezret? – hiszen ez kiteszi már a negyed részét!

– Mégis azt hiszem, hogy igazságos volt, mert az egész pénz attól a családtól származik.

– És a többi?

– Tízezret kap a missziós egyesület.

– Hát ez szörnyű!

– Ötezret kap az itteni öregasszonyok kórháza, az úgynevezett Asszonyok Menedékhelye.

– Így már egy gazdag alapítvány lett!

– Háromezret, a vászon holmikkal és bútorokkal együtt az öreg cseléd azzal a feltétellel, hogy életük végéig ápolja a kutyát és a macskát.

– Az összes vászon holmit? – kiáltott fel az asszony, összecsapva a kezét, miközben a két ifjú hölgy kínos feszültséggel hallgatta a beszámolót.

– Hatezer tallér oszlik meg még különféle kisebb érintettek között.

– Na, mindez már ki is teszi a nyolcvanezer tallért.

– Nem, még nem, szívecském, még csak negyvennégyezer. Részesedésként az örökségből hatezer tallért kapok, jobban mondván csak annak kamatait, halálom után ezt az összeget is a missziós egyesület kapja meg.

– És a gyerekek? Hát ez a vénség, Isten bocsássa meg a vétkeimet, ez az idős hölgy, nyugodjék békében, a gyerekekre egyáltalán nem is gondolt?

– Ó, igen, szívecském, Henriette és Flóra fejenként tizenöt-ezer tallért kapnak.

A két ifjú hölgy fellélegzett.

– Azonban ötvenedik életévükig csak a kamatokat – folytatta az alezredes. – Akkor megkapják a tőkét is, mert ezt követően, és ez kifejezetten rögzítve van a végrendeletben, nem házasodhatnak meg.

– Hát ez elég kevés – jegyezte meg az anya.

– Van azonban egy kellemetlen kikötés is – fűzte még hozzá az alezredes, bátortalanul a lányaira pillantva: – A kamatokat csak addig kapják, míg meg nem házasodnak.

– Micsoda? – kiáltottak fel egyszerre mindhárman.

– Ha az örökhagyó akarata ellenére valamelyik megházasodik, a részesedése szintén a missziós egyesületre száll vissza.

– De hát ez nem lehetséges, teljesen elképzelhetetlen! – rikácsolta az alezredesné, miközben a két fiatal lány holtápadttá vált. – Ki vehetné el tőlük azt, amit egyszer már megörököltek?

– Az ötvenedik életévük után már tényleg nem, addig pedig a tőke egy törvényes képviselőre van bízva – mondta sóhajtva a férje. – A végrendelet végül is ezt tartalmazza, és én is kegyetlennek tartom, de ezen már nem lehet változtatni.

– Na, mit mondtam? – kiáltotta felfortyanva az alezredesné, csillapíthatatlan haraggal. Igazam volt, vagy sem? És ezért kínozza vérig a vén sárkány a gyerekeket!

– De Veronika!

– Ugyan már, mit veronikázol itt nekem. – Az asszony már lendületbe jött, és csak egy agyvérzés tudta volna ebben a pillanatban elnémítani. – A testvéred igenis egy vén, jámborságot megjátszó zsugori ördög volt. Ilyennek mutatkozott, amíg élt, és most a sírjában folytatja!

– De kérlek, ne a gyerekek előtt!

– Ugyan már, ne a gyerekek előtt? Éppen a gyerekek ellen vétett, gyalázatos, semmirekellő módon vétett, és nem elég, hogy a férjét a sírba hajszolta, utána még minden férfit is tönkretesz, és képes még unokahúgainak is megtiltani, hogy megházasodjanak?

– De hát nem is tiltja meg, hogy házasodjanak, hiszen ezt nem is teheti meg.

– És miből házasodjanak, he? A te évi pár száz tallérodból, amire neked is szükséged van a létfenntartáshoz? Ha egyszer meghalsz, én meg itt fogok ülni semmi nélkül. Ó, ez a vén méregzsák, hogyan volt képes mindezt kifundálni és kiszámítani, és milyen barátságosnak játszotta meg magát mindig, amikor néha ide jött. Ilyen egy álnok macskát!

– Meghalt, Veronica, a sírjában fekszik.

Az asszonynak már egy ocsmány szó volt a nyelvén, de gyűlölete és haragja ellenére saját maga is érezte, hogy a férje előtt nem mondhatja ki. Alsó ajkát a fogai közé szorítva összevonta bozontos szemöldökét. Gondolatai azonban gyorsan másra telerlódtek, ami szintén átcikázott a fején.

– És ki kapja meg az ezüstneműket? Egy egész szekrény volt tele azokkal.

– Be kell olvasztani, és egy feszületet kell önteni belőle a Sebastian templom oltára számára.

– Ezt jól kitalálta – mondta az alezredesné keserű gúnnyal és szúrós tekintettel. – A vén álszenteskedő! És ezzel azt hiszi, hogy az első sorban vett magának helyet a mennyországban. De vajon nem tévedett? A gyerekekből meg erőszakkal akar vénkisasszonyt csinálni. Hát ez undorító, ez égbe kiáltó! Ezzel kimerült a dühkitörése, és előkapva zsebkendőjét a szófa sarkába vetette magát, és átadta magát fájdalomnak és csalódottságának.

A két fiatal lánynak leginkább sírni lett volna kedve, de mindez olyan újdonságként, nyomasztóan tört rájuk, hogy az egész szerencsétlenséget még nem is tudták egészen felfogni, és csak dermedt tekintettel figyelték apjukat, egyre csak újabb, bajokat és gonoszságokat várva a varjúnénjüktől. Az apa is kezdte kellemetlenül érezni magát az övéi között, és bár sértve érezte magát az elhunytá telt megjegyzések miatt, de azt is tudta, hogy nincs hatalma a felesége nyelve felett, másfelől ő maga is fájdalmasan csalódott reményeiben. A testvére nem valami kellemesen bánt a családjával, gondolta magában, de hogyan bánt korábban a családja ezzel a bizonyos testvérrel? Egyszerűen feláldozták egy öreg, gazdag férfinak, hogy egyfelől valaki gondoskodjon róla, és félretegyék az útból, másfelől abban a reményben, hogy a házassággal pénz és tőke kerül a Klingenbruchok lecsúszott famíliájába. És a feláldozottnak ezért kellett volna hálásnak lennie a családjá felé? Ellopták és megkeserítették az életét, és a papok ezt hamar felismerték, ügyesen kihasználták és kizsákmányolták a hangulatát.

Az alezredes alighogy visszavonult a szobájába, a két lányának már oldódott is a merev rémülete. Szavakat persze nem találtak azonnal, könnyeket viszont igen, és miközben egymás karjaiba omlottak, szorosan átkarolva egymást hangosan és hevesen zokogva alig tudtak megbékélni.

Mux, a Püster ügyvéd kis írnoka többféle feladattal járt a városban. Éppen hazafelé tartott, és saját gondolataival annyira el volt foglalva, hogy nem sokat törődött a mellette elhaladókkal.

Egy férfi ment el mellette, ránézett, majd megállt, amint továbbment. Egy pillanatra visszanézett, és utána kiáltott:

– Ó, uram! Ott maga!

Mux, aki közvetlen maga mögött hallotta a hangot, akaratlanul megfordult, és észrevette, hogy az idegen tényleg felé integet, és beszélni óhajt vele. Megállt, és megvárta, míg visszaér hozzá.

– Maga ott, little fellow (*kis fickó*) – szólította meg az idegen, miközben közeledett hozzá – nem maga volt, aki egyszer a szálláson on purpose (*szándékosan*) felkeresett, és egy név után érdeklődött?

– Ó, tényleg – kiáltott fel Mux, a különös kifejezésmód miatt azonnal visszaemlékezve az emberre. – Maga nem a járadékbeszedő pénztáros Bollingnál lakik?

– Of course (*természetesen*), de amit kérdezni akartam magától, hogyan is hívták azt, aki után érdeklődött? Gondolkodtam rajta, de nem jut eszembe.

– A neve? – kérdezte Mux, most maga is elgondolkodva. Ja, persze, várjon csak? Hogy is hívják azt az embert? Nem jut eszembe, de azt hiszem, annak idején felírtam a noteszembe. Ha megengedi, utána nézek.

– Nézzen csak utána – mondta az ember. Mindkét kezével zsebeiben, a bagólét messzire kiköpve a kocs út közepére. – Ráérek, nincs semmi dolgom.

Mux közben elővette kis noteszét, és lapozni kezdett, de annyi feljegyzés volt benne, hogy nem találta meg rögvest, amit keresett. – Strohmeier? – kérdezte végül. – Ez a név áll itt.

– No – válaszolta az amerikai fejét rázva. – Nem így hívták. Ilyen nevű ismerősöm egész életemben nem volt.

– Hm, Christoph Busch, nem, az sem volt, ő itt lakik, de mégis felírtam, mert nem tudtam megjegyezni. Pillanat, azt hiszem, ő lehet az. Nem Rehberg volt a neve?

– I'll be damn'd, if that aint him! (*átkozott legyen, ha nem ő az*) – kiáltott fel az amerikai, kihúzva két kezét a zsebeiből, és ökölbe szorított jobbával belecsapott a balkezébe. – Most már tudom, hogy hívják, a nevén már régen elmélkedtem, annyira, hogy esténként néha nem tudtam elaludni, és ide-oda forgolódtam az ágyamban. Rieberg! (*Rehberg kiejtése angolul Rieberg.*) That's the name, that's the fellow! (*Ez az a név, ez az a fickó.*)

– És talán emlékszik rá, hogy mi lett vele? – kérdezte Mux, most már emlékezve minden részletre.

– Hogy mi lett vele? No – mondta az amerikai. – Itt van a városban.

– Itt, Rhodenburgban?

– Még öt perce sincs, hogy a közelben találkoztam vele.

– És merre ment? – kérdezte Mux gyorsan.

– Arrafelé. Nem megyünk utána? Talán elkapjuk. Korábban egyszer már megszólítottam, mert olyan ismerősnek találtam.

– És nem kérdezte meg, hogy hívják?

– Yes, of course (*igen, persze*), de egészen más nevet mondtott nekem.

– És mi volt az?

– Azt persze elfelejtettem, az ördög lenne képes megjegyezni az összes idegen nevet! De nem tesz semmit, talán találkozunk majd megint vele.

A két férfi közben az amerikai által megadott irányba fordult. Végigkerestek néhány utcát, de a nevezett úrral nem találkoztak.

– Amit még kérdezni akartam – szólalt meg megint az amerikai –, valami problémája van Mr. Riberggel, hogy meg akarja találni?

– Nincs – mondta Mux, a fejét rázva –, csak valaki érdeklődött nálunk, felvilágosítást szeretett volna kapni róla, és ezért

mentem el magához a közelmúltban, mert azt mesélték nekem, hogy sokáig élt Amerikában.

– Yes – bólintott az ember öntelten maga elé. – Sokáig voltam odaát, és vissza is fogok térni, mert ez a Tschermay tulajdonképpen egy nagy semmi. Semmi business, semmi élet. Seholy sem jobb, mint odaát.

– Igen, kedves uram – mondta Mux, aki kezdte belátni, hogy felesleges utat tettek meg –, úgy látszik Rehberg úr nem járt erre felé, vagy talán bement valamelyik házba, esetleg üzletbe, és nem várhatok rá, míg előkerül, mert dolgom van otthon. De nem volna lehetséges, hogy megtudakolja az érintett úr nevét?

– Úgy tudom, Rieberg a neve...

– Igen, persze, de az is lehetséges, hogy itt jelenleg másként nevezi magát.

– Well, ebben megint igaza van, tényleg így tesz, de ezt ki fogom nyomozni, erre szavamat adom.

– És megkérhetném, ha megtudja, hogy Püster közjegyző úrnál leadja a nevet? Jó szolgálatot tenne vele.

– Püster közjegyző, micsoda átkozott egy név, de megjegyzem magamnak. Hol lakik?

– A sarokházban.

– Sarokházban?

– A Brinken az elágazásnál az az ék alakú ház.

– Ó, most már tudom, a földszintjén kávéház van. Rendben van, meg fogom találni.

– Esetleg nem lehet, hogy tévedett?

– Tévedtem volna? Ezt meg hogyan érti? Nem hinném. Akkor két egyforma embernek kellene szaladgálni a földön, egyik ugyanúgy néz ki, mint a másik, és ilyen nincs. Na, majd kinyomozom, más dolgom úgyszólván. Legalább van mivel eltölteni az időt.

- Akkor tehát jó reggelt ...úr. Hogyan is hívják?
- Mr. Hummel, Philipp Hummel, nemes...
- Köszönöm, tehát jó reggelt!
- Jó reggelt, jó reggelt. És önt hogy hívják tulajdonképpen?
- Mux...
- Mux? Hát ezt nem tart sokáig kimondani, és máris kész van. Tehát jó reggelt, Mr. Mux! Ezzel megrázta a felé nyújtott kezét, és ugyanabban a pillanatban szinte Mux válla felett megint kiköpte a bagólét az utcára, majd kezeit zsebre vágva elballagott lefelé az utcán.

Püster közjegyző

Püster közjegyző magányosan üldögélt a szobájában kis asztalkája mellett, éspedig a sarokablaknál. Néhány levél volt kiterítve előtte, ezeket olvasta figyelmesen, de gyakran az utcára is kitekintett, de alig fogta fel, hogy mi történik odakint, mivel a levelek sokkal jobban érdekelték annál, hogy figyelme elterelődjön.

Így telt el körülbelül fél óra, amikor egyszer csak halkan kopogtak az ajtaján, de egyáltalán nem is hallotta meg, vagy legalább is nem figyelt fel rá. Ekkor ismét kopogtak, most valamivel hangosabban és élénkebben.

– Ki az? Szabad! – kiáltotta Püster nem a legjobb hangulatban.

Az ajtó kinyílt, de nem ügyfelei közül valamelyik lépett be, hanem egy kedves leány arca jelent meg, homlokán elválasztott, dús barna hajjal, egyébként semmiféle ékszer vagy más bizsu nem volt rajta, még kalap sem.

– Zavarom, közjegyző úr?

Püster morcos pillantást vetett a hang irányába, de arcvonásai azonnal felderültek, amint felismerte látogatóját.

– Peters kisasszony? Nem, gyermekem, egyáltalán nem zavar, bár néha előfordul, hogy kissé tele van a fejem. Fáradjon beljebb! Mi jót hozott nekem?

– Pénzt, közjegyző úr – válaszolta a fiatal lány szerényen, engedve az invitálásnak –, éspedig elég sok pénzt, mivel kevés kiadásom volt, és az utóbbi időben igen szorgalmas voltam.

– Tudom, gyermekem – válaszolta a közjegyző szemrehányó hangon –, hiszen szinte egész éjszaka is dolgozik. Bármilyen későn térek nyugovóra, odaát még mindig ég a gyertya, és ezt nem kellene tennie.

– De hiszen örömet okoz számomra, amit ki tudok hozni magamból, és ha végül meglesz a varrógépem, akkor már nem is kell magamat annyira megerőltetni, és csak fele annyi időre lesz szükségem, mint amihez most egy egész nap és egy fél éjszaka kell – mondta a fiatal lány.

– Nos, mennyit takarított meg ismét? Nézzük csak!

– Látja, közjegyző úr – mondta a varrónő, zsebéből elővéve egy kicsi, pamutból varrt zacskót –, ez itt egy öttalléros papírpénz, itt van még négy ezüstitallér, egytallérnyi aprópénz, tehát összesen tíz tallér, és a lakbérem, tüzelőm, és minden kiadásom fizetve van, és senkinek sem tartozok akár egyetlen garassal sem.

– Ez több, mint amit sokan mások el tudnak mondani magukról – bólintott a közjegyző –, de ezért gyalázatosan sokat kellett dolgoznia!

– Nem mind én kerestem meg – mondta Kathinka elpirulva –, ön például mindig többet küldött, mint amennyit elkérhettem a munkámért.

– Én? – kérdezte Püster csodálkozva.

– Igen, persze. Ez nagyon jószágos öntől, de mégis nyomasztó hatással van rám, és jobban szerettem volna, ha nem tesz ilyet.

- De hogy is volt ez? Nem értem.
- Nos, hát utolsó előtti alkalommal, 20 garassal többet küldött, mint amennyit kértem, és utoljára, amikor az ingért öt tallér tizenöt garast írtam fel, és ezzel bőségesen meg voltam fizetve, hiszen sehol máshol nem kap magasabb bért az ember, egy egész tallérral többet küldött nekem.
- Úgy? – jegyezte meg Püster.
- Kértem is Mux urat, hogy vigye vissza a tallért, mire azt válaszolta, hogy ön kifejezetten így akarta.
- Úgy? Hm, akkor rendben van – dörmögte maga elé a közjegyző. – Ön néhány ezer öltéssel többet alkalmaz munkájában, mint más varrónők. Mennyi pénzünk is van most összesen?
- Még elég sok hiányzik – mondta Kathinka –, mindössze ötvenkét tallér lehet.
- Nézzük csak meg a számláját, gyermekem, rögvest pontosan látni fogjuk.
- Ah, annyi fáradozást okozok önnek, közjegyző úr, de amióta az a gonosz ember betört hozzám odafele, mialatt én házhoz vittem egy munkát, és elvitte az első keservesen megkeresett hat talléromat, többé nem volt nyugalmam, és attól féltem, hogy a végén mindig el fogja lopni a többi pénzemem is.
- Ostobaság, ne beszéljen itt fáradozásról! Más emberek okoznak gondot nekem, ön semmiképpen. Hát nézzük csak, mi van itt jóváírva önnek. Tíz tallért hozott most, felírva negyvenhárom tallér van, tehát stimmel.
- Negyvenhárom? Nem, közjegyző úr, csak negyvenkettő lehetett, mindent pontosan felírtam magamnak, és egy egész tallérral bizonyára nem tévedtem. Elírhatta magát. Csak negyvenkettő volt, és most ötvenkettő lett.
- A közjegyző a fejét rázta. – Mux írta be a különböző tételeket, a pénzt én magam számoltam meg, és fektettem be az ön javára.

Valamennyi kamat is hozzájön még, tehát mindenesetre több, mint ötvennégy tallér, talán még az ötvenöt tallért is megközelíti.

– De hát ezt fel sem foghatom!

– Mondanék én magának valamit, kedves gyermekem – bólintott a közjegyző jóindulatúan maga elé. – Ne várakozzunk tovább a varrógép megvásárlásával. Tud bánni vele?

– Persze, nagyon is jól.

– Rendben van. Akkor kiválasztok önnek egy minden bizonnyal jó varrógépet, és még ma meg fogja kapni házhoz szállítva.

– Még ma?

– Persze, minél hamarabb, annál jobb.

– De akkor adósságba keveredek, és ezt egyáltalán nem szívesen teszem.

– Először is nem lesz túl sok az adóssága, másfelől a gép saját maga fogja megkeresni a törlesztést.

– A kereskedő bizonyára nem fog kölcsönt adni nekem – válaszolta Kathinka –, és nem is akarom megkérni rá. Ki sem merném ejteni a számon.

– Nekem viszont minden bizonnyal ad hitelt, gyermekem, ezért ne legyen semmi gondja. Nálam fog törleszteni, ahogy éppen passzol önnek, erre ráér, és mostantól nem kell késő éjszakáig dolgoznia.

– Nem is tudom, hogyan köszönjem meg!

– Megköszönni? Badarság. Nekem semmit sem kell megköszönnie, csak saját magának. Tehát most mindjárt útnak is indulok, és ne csodálkozzon, ha hirtelen házhoz szállítanak önnek egy varrógépet. A szállítóknak nem is kell fizetnie semmit, mindent lerendezek, még a borraivalót is, mivel úgyis csak rászednék.

– Drága jó közjegyző úr!

– Jól van gyermekem, jól van. A dolog ezzel rendezve van, most pedig dolgom van, és csak akkor tudok indulni, ha Mux visszaért. Isten tudja, hol van ennyi ideig ez az ember. Na, nagy az öröm a házukban az örökség miatt?

– Örökség? – kérdezte Kathinka csodálkozva – Semmiről sem tudok. Miféle örökségről van szó?

– Nos, hát a Klingenbruchék az alezredes elhunyt testvére, Mäusebrod asszony után jelentős örökséghez jutottak.

– Akkor erről még nem tudhatnak, mert az előbb, amikor eljöttem az ajtajuk előtt, odabentről civakodást és sírást hallottam.

– Úgy? Tényleg? – mondta közjegyző, felvonva szemöldökét, gúnyos mosollyal ajkai körül. Tehát civakodtak és sírtak? Akkor bizonyára még tényleg nem hallottak az örökségről. – Felállt, és elkezdett fel-alá járkálni a szobában, kezeit dörzsölgetve, mintha belsőleg jól szórakozna a hallottakon. Fel sem figyelt rá, hogy Kathinka barátságosan elköszönt, csak futólag biccentett és még egy negyedórán keresztül folytatta szakadatlanul a sétáját, míg Mux vissza nem ért.

Ő pedig szokása szerint különösebb köszönés nélkül lépett be, hiszen reggel már találkoztak, és csak üzleti ügyekben volt távol. Kalapját feltette az erre a célra szolgáló szegre, és hallgatagon odament a pultjához, mint mindig.

Püster élesen figyelni kezdte, már akkor, amikor belépett a szobába. A fiatal fickó azonban ezt észre sem vette, és szó nélkül nekilátott munkájának.

– Mindent elintéztél, Mux?

– Igen, közjegyző úr.

– A számla is rendben van?

– Minden.

– Az aktákat elvitted a bíróságra?

– Természetesen, oda mentem először.

– És a leveleket leadtad?

– Mindent pontosan elintéztem, az egyik levélre még egy további bélyeget is ragasztanom kellett, mert dupla pénzért vették fel.

A közjegyző lassan maga elé bólintva, gondolataiban már ismét távol volt, aztán egy idő után megint Muxra nézve megszólalt: – Apropos, Mux, amit kérdezni akartam tőled: Mennyi pénzt vittél át a közelmúltban Peters kisasszonynak, a varrónőnek?

– Amennyit odaadott nekem, közjegyző úr. Pontosán már nem emlékszek rá. Talán nem volt helyes?

– Nem – válaszolta Püster röviden.

– Nem is tudom – mondta Mux dadogva és mélyen elvörösödve –, határozottan meg vagyok győződve róla, hogy az összeg helyes volt, amit átadtam neki. Saját magam számoltam le a pénzt.

– És mégsem volt helyes – mondta a közjegyző, le sem véve tekintetét az írnokáról –, túl sok volt.

– Túl sok, közjegyző úr?

– Igen, és már máskor is előfordult, hogy többet adtál neki a kelletténél, és a pénztárban is ebédje közben értem oda hozzá. Min-dössze egy csésze kávé volt cukor nélkül és egy darabka fekete-kenyér...

– Hát ezt fel sem foghatom – dadogta Mux.

– Én viszont fel tudom fogni – válaszolta Püster. – A saját zsebedből tetted hozzá, és hogy jössz te ehhez, Mux?

Mux hallgatott. Arca most már tényleg tűzpirossá vált. Végül halkán megszólalt: Ajándékként soha az életben nem fogadta volna el tőlem, pedig annyira szegény, olyan szörnyű körülmények között él. Egy alkalommal ebédje közben értem oda hozzá. Min-dössze egy csésze kávé volt cukor nélkül és egy darabka fekete-kenyér...

– Úgy? – mondta Püster.

– Pedig olyan derék lány, mindig elégedett, és annyira szerény, és sohasem panaszkodik...

– Te meg eljátszottad a jótévőt?

– Jótévőt, azzal a néhány tallérral, közjegyző úr?

– És miért nem adtál többet neki?

– Abból a pár tallérból, amim van?

Sajátos mosoly rándult meg az öreg ajkai körül, de többet nem szólt egy szót sem, és Mux, aki szerette volna a beszélgetést más irányba terelni, ekkor elmesélte találkozását az amerikaival és azt, amit megtudott tőle. Püster figyelmesen végighallgatta.

– És utána nem találkozott az érintettel?

– Nem, közjegyző úr.

– A címjegyzékben utána néztél?

– Igen, már annak idején, közjegyző úr, ott azonban csak egy Rehberger nevű úr van bejegyezve, aki szappanfőző itt a városban, és régi itteni lakos, mivel a korábbi címjegyzékbe is be van jegyezve. Nem lenne esetleg indokolt, ha írnék néhány sort Hamburgba, hogy legalább utaljunk a történetekre?

– Hm, nem is tudom, a nyom egyelőre még átkozottul gyenge, mert tegyük fel, hogy a férfit tényleg így hívják, és járt Amerikában, de még mindig felmerül a kérdés, hogy ugyanazon néven nem szaladgált-e odaát egy csomó ember, és tartózkodik ott még mindig.

– Ahogy gondolja...

– Persze írhatunk bármikor, és még valami: Kérdezd meg, hogy a hölgynek nincs-e esetleg fényképe az érintettől, mert rendkívül megkönnyítené az ügyet, és nem kellene véletlenszerűen ténykedni!

– Rendben van, közjegyző úr...

Odakint megint kopogtak, és a szokásos szólításra Dürrbeck százados lépett a szobába, majd barátságos köszönés után így szólt:

– Kedves közjegyző úr, néhány percre igénybe vehetem az idejét?

– Természetesen, százados úr. Mivel szolgálhatok?

– Mindenek előtt egy kérdés: Van tudomása arról, hogy egy házasság felold a színháznál minden megkötött szerződést?

– Nincs róla tudomásom, hogy lenne kifejezetten erre vonatkozó törvény, legalább is emlékeim szerint még egyetlen törvénygyűjteményben sem találkoztam vele – válaszolta a közjegyző. – Azt azonban tudom, hogy minden színházigazgató azt feltételezi, hogy van ilyen, és ez a gyakorlatban ugyanazt jelenti.

– Igen – válaszolta Dürrbeck. – A helyzet az, hogy a menyasszonyom, bizonyára tudja, hogy Blendheim kisasszony a jegyesem? (A közjegyző könnyedén meghajolva jelezte, hogy tud róla.) Tehát a menyasszonyom – folytatta a százados – óvatlanul hagyta, hogy a szerződésébe becsempésszenek egy kikötést, amely szerint lemond erről, és megígéri, hogy házasságkötése esetén a még több évre fennálló szerződést kétezer tallér kötbér megfizetésének kötelezettségével folyamatosan betartja.

– Ez fatális, ön pedig természetesen nem akarja a menyasszonyát vagy később a feleségét továbbra is a színházban hagyni – válaszolta a közjegyző elgondolkodva.

– Természetesen nem, már csak származásom miatt sem, különösen az itteni rosszindulatú felfogás következtében, mely ritkán méltányos egy tisztességes lánnyal szemben. Én pedig talán a legkellemetlenebb konfliktusba kerülhetek.

– Bizony, bizony az említett kikötés fatális, és a kétezer tallér sem csekélység – válaszolta a közjegyző. – Azt viszont nem látom be, hogy Sußmeyer igazgató, szeretetre méltó, bár kicsit egzaltált szomszédom miért ragaszkodna a szerződés ezen kikötéséhez. Vannak bizonyos eseteink a polgári életben, melyek feloldanak

minden szerződést, legyenek bármilyen kikötései. Elkötelezi magát például egy kereskedősegéd valamely üzletben, és behívják katonának, akkor legalább is arra az időre a szerződés ideiglenesen felfüggesztésre kerül. Betegség szintén felmentést jelent, és bár a menyasszonya a szerződésében elfogadta, hogy az adott idő alatt nem szándékozik megházasodni, az igazgató azonban ebben nem akadályozhatja meg. Ha viszont most tényleg összeházasodnak, és a felesége olyan helyzetbe kerül, hogy nem tud, vagy nem akar fellépni, az igazgató nem tehet semmit ezzel szemben. Beszélt már erről Sußmeyer úrral?

– Igen, mosolyodott el von Dürrbeck százados. – Ő azonban egy igen komikus, és nagyon egzaltált fickó, így tényleg nem lehet vele dűlőre jutni.

– Mennydörgés is volt nála? – kérdezte mosolyogva a közjegyző. – Ezt ugyanis megtiltottuk neki.

– Nem, viszont eltűnt egy süllyesztőben.

A közjegyző felnevetett. – Bolondok házába való – jegyezte meg. – De ha még egyszer elmegy hozzá, és határozottan közli vele, hogy Blendheim kisasszonnyal minden további nélkül összeházasodnak, és feleségével elutaznak, nem hinném, hogy ezt meg tudja akadályozni. A feleségnek minden polgári törvény szerint követnie kell a férjét, a kötberről meg megegyeznek vele. Szilárd meggyőződése, hogy ezzel meg lesz elégedve.

– De én nem alkudozhatok vele.

– Erre nincs is szükség. Kínáljon fel neki egy maximumot, amit vagy elfogad, vagy elutasít, és ha ellenszegül, jöjjön vissza hozzám. Addig pontosabban tájékozódni fogok ilyen esetekről.

– Be kell vallanom, hogy nem szívesen megyek el másodszor is hozzá.

– Püster csendben elmosolyodott, végül megszólalt: – Tudja mit? Ezt a komikus oroszánt egyszer szívesen meglátogatnám a barlangjában. Át fogok menni hozzá.

- Ezzel nagy szolgálatot tenne nekem.
- Lemondási díjat fizetne neki?
- Ha más lehetőség nincs, megfizetném neki az egész kötbért, mivel a feleségem semmi esetre sem léphet fel többé színpadon, legszívesebben amilyen hamar csak lehet, felbontanám a szerződését.
- Tehát legrosszabb esetben hajlandó megfizetni a büntetés felét?
- Ha ezzel békésen rendezni tudom a problémát, akkor örömmel.
- Rendben van, a továbbiakat bízza rám.

Dürrbeck odalépett a sarokablakhoz, és átnézett az utca túloldalára. Odafele a két Klingenberg kisasszony, szokásuk szerint az ablaknál ült, de alig néztek le az utcára. Kicsit sápadtnak és nyomottnak látszottak, legalább is amennyire innen látni lehetett.

– A két ifjú hölgy odaát úgy tűnik, nagyon lehangolt rokonuk halála miatt. Aprópó, közjegyző úr, igaz lehet, amit a városban az örökségről beszélnek?

– Tehát már beszélnek róla? – kérdezte Püster.

A város tele van vele. A két Klingenberg kisasszony mindvégig kiváló partinak számított, de a furcsa és tulajdonképpen igazságtalan, vagy jobban mondva barátságtalan végrendelet következtében csalódottak, már ha éppen indokolt volt így végrendelkezni.

Indokok persze voltak, és ezek már nem is számítanak titoknak, hiszen már sokan tudnak róluk – válaszolta Püster.

– És a végrendeletet nem lehet megtámadni?

– Nem – mondta a közjegyző. Mausebrod asszony teljes mértékben jogosult volt arra, hogy úgy rendelkezzen a pénzével, ahogyan akar, ráadásul a csuhások örömeire. Ezen nem lehet változtatni.

– Ah, megmondaná nekem, hogy ki az a csodálatosan csinos lány, aki odafent a tetőablakban éppen a virágait öntözi? Már többször találkoztam vele a lépcsőn, amikor Klingenbruchékhoz mentem.

– Egy fiatal varrónő, derék, rátermett teremtség, aki nehéz munkával küzdi át magát az életen, és kenyerét a varrótűjével keresi meg.

– Tényleg nehéz munkával megkeresett kenyér! Az arca olyan ismerősnek tűnik számomra, de mégsem jövök rá, hogy ki lehet. Hogy hívják?

– Peters, Katharina Peters. Jó kapcsolatban van Solbergékkel?

– Igen, korábban gyakran jártam náluk.

– Akkor ott láthatta. Árvaként vették magukhoz, és nevelték fel.

– Most már emlékszek rá – kiáltott fel Dürrbeck gyorsan. Ő volt az, aki gyakran járkált ki-be. És eljött onnan?

– Igen – válaszolta Püster szárazon.

– Most már tényleg emlékszek rá – bólintott komoran maga elé a százados. Annak idején hallottam róla. Apropos, kedves közjegyző, ismeri Rauten grófot?

– Látásból igen, egyébként nem.

– Mi a véleménye róla?

A közjegyző a vállát vonogatta. – Meglehetősen előkelő úr és a legtekintélyesebb családokkal barátkozik. Úgy hallottam, hogy rövidesen feleségül veszi a gazdag Solberg egyetlen lányát.

– És honnan származik?

A közjegyző erre megint a vállát vonogatta. – Von Solberg úr bizonyára informálódott róla, mielőtt odaadta neki a lányát.

Dürrbeck hallgatott, és tekintete ismét elkalandozott az ablak felé, ahol a fiatal lány még mindig a virágaival foglalatzkodott. Ma is olyan jó idő volt, hogy a virágokat kint lehetett hagyni a szabadban.

– És az a fiatal lány odafent ügyesen varr?

Nem csak varrónőként ügyes. A jelenlegi körülményeihez képest messze jobb oktatásban részesült, így különösen tiszteletre méltó, hogy kétkezi munkával keresi meg a kenyerét.

– A menyasszonyomnak most rengeteg varrnivalója van, és tudom, hogy keres egy jó varrónőt – mondta Dürrbeck.

– A fiatal lány csak a lakásán dolgozik.

– Talán ebben is meg lehet állapodni. Mindenesetre felhívom rá a menyasszonyom figyelmét. De már túl sokáig vettem igénybe az idejét. Tehát viszontlátásra, közjegyző úr! – És barátságos üdvözléssel elindult a kijárat felé.

Püster közjegyző még egy ideig szórakozott ábrázattal járkált fel-alá a szobájában, miután a százados távozott, és csendesen maga elé mosolyogva dörzsölgette kezeit. Már régen fontolgatta, hogy meglepi a direktort odaát a lakásában, és erre most kiváló alkalom nyílt. De mikor is menjen át hozzá? Talán holnap? Miért ne most rögvest? De vajon a direktor otthon van? Odalépett az ablakhoz, és átnézett. Odaát az ablak csukva volt, de mögötte mégis látott valami mozgást, ami leginkább lebegő tollkoronára hasonlított. Erre minden további nélkül felkapta a kalapját és oda-szólt Muxnak: – Rögtön jövök. – És elhatározását rögtön tett követte.

Amint odaát becsengetett Sußmeyer direktor házának ajtaján, és egy ideig a bent megszólaló csengő hangját figyelte, végül egy idős asszony, a komédiás házvezetője nyitott ajtót.

– Itthon van a direktor úr?

– Igen, a direktor úr odafent van. Kit jelenthetek be?

– Tudja mit, nem is kell, hogy bejelentsen. Püster közjegyző vagyok a szomszédból, és üzleti ügyben jöttem, ami csak néhány percet vesz igénybe.

– De ma este fellépése van...

– Nem számít, az ügy fontos. Első vagy második emelet?

– Ah, megint odafent rejtőzködik a másodikon, rögtön az első ajtó jobbra. Csak kopogjon be! Már ötször mentem fel hozzá egymás után a lépcsőn, és az öreg lábaim már nem akarnak engedelmeskedni.

Püsternek olyan tiszteletreméltó volt a megjelenése, hogy az öregasszony ráhagyta, bizonyára fel fog találni. Ha az úrnak alkalmatlan a vendég, majd egyszerűen elküldi. Meg volt a maga stílusa, hogy lerázza a vendégeket. A közjegyző közben elindult felfelé a keskeny lépcsőn, megtalálta az említett ajtót, és erőteljesen bekopogott.

– Ki az? – mennydörögte odabentről egy hang, és mivel Püster ezt úgy értelmezte, hogy „szabad”, minden további nélkül benyitott, és a következő pillanatban nem a direktort, hanem a valódi Wetter von Strahl grófot látta maga előtt állni, teljes harci felszerelésben, lecsukott sisakrostéllyal, és kivont karddal, mintha a lángoló, nehéz pengét minden további figyelmeztetés nélkül a szívébe akarná döfni.

Püster, aki a mindennapi életben, a legcsekélyebb mértékben sem volt félénk vagy legalább is szégyenlős, szinte akaratlanul mégis egy fél lépést hátrált, mivel egy ilyen jelentre nem volt felkészülve, Sußmeyer pedig tényleg elég impozáns látványt nyújtott. Tetőtől talpig csillogó, elől sárgaréz diszítésű lemezpáncélt viselt. Fején hatalmas sisak, a rajta lévő kék és fehér tollak szinte súrolták a nem túl magas helység plafonját. Lábain hegyes orrú cipő, szintén lemezburkolattal, kar- és lábvédőkkel és ehhez illő kesztyűkkel alakították a lovagot, ahogyan élt, még a kék-fehér vállszalag is ott volt rajta.

Ez lenne a direktor? Arcát persze nem lehetett látni a lecsukott sisakrostély miatt, de nem maradt sokáig kétségek között, mert a bádog alól mély, tompa hang szólalt meg:

- Hová mennél merész idegen,
Kit keresel e szentséges helyen?
- Van szerencsém Sußmeyer direktor úrral beszélni?

A lovag egy ideig késlekedett a válasszal. Még ott állt, a valamelyest leeresztett kardot maga elé tartva, jobb lába előrébb, feje hátravetve, és bal, pajzzsal védett karja mintha pillanatnyilag védekezne, félig behajtván. Szomszédját, a közjegyzőt azonban kétségtelenül felismerte, akivel korábban már többször is kapcsolatba lépett. A kardot hirtelen, mintha csak egy esernyővel tette volna, bal karja alá vette, és jobbjával felemelve a rostélyt, közben tisztelettudóan és modernül meghajolva, páncélban lévő jobb kezét a jogásznak nyújtva megszólalt:

– Közjegyző úr, örvendek, hogy üdvözölhetem! Elnézését kérem, épp most próbáltam fel a páncélzatomat. Ma este a „Heilbronni Katika” című darabot adjuk.

– Nagyon sajnálom, ha megzavartam!

– Kérem! – válaszolta Wetter von Strahl gróf tisztelettel, miközben a nagy kék és fehér tollak meglibbentek a sisakján. – Mivel szolgálhatok?

– Püster, akinek a figyelmét mindeddig csak a harcias alak kötötte le, körülnézett a szobában, és felfedezett még egy figurát, aki persze jelentős mértékben elütött a lovagtól. A direktor mindenese volt, Pichler színházi szolga, felhajtott ingujjakkal, nagy-kockás, igen foltos nadrágban, félrecsúszott nyakkendővel alatta régen nem mosott ingben, és izzadságban úszó arccal azon dolgozhatott, hogy előljáróját begyömöszölje bádog öltözetébe. Zsebkendő hiányában ekkor karjával letörölte homlokáról a verejtéket, de szemei még mindig bizalmatlanul tapadtak a páncélzatra, hogy ellenőrizze, nem fog-e elszabadulni rajta valami a döntő pillanatban. Apródnak kétségtelenül túl modern volt, és elég

jóváadásának sem látszott. Egyébként jelenléte zavarta a közjegyzőt, mert amit a direktorral meg akart beszélni, ahhoz tanúra nem volt szükség.

– Néhány szót szeretnék váltani önnel négyszemközt, direktor úr – jegyezte meg oldalvást pillantást vetve a szolgálára. – Nem fogom sokáig igénybe venni az idejét.

– Erre meg is kérném, mivel nem nagyon érek rá – válaszolta Wetter von Strahl gróf. – A művészet szólít, és az átkozott bádogosnak még meg kell igazítania a bal lábvédőmet. Pichler, lelépni!

Mindezt elutasító kézmozdulattal mondta, mintha a szegény ördögöt minden további nélkül el akarná tüntetni a földről.

Pichler azonban nem tűnt el azonnal, hanem kérdő mozdulattal, fejét balra billentve előbb a gazdájára nézett.

Amaz pedig határozottan ránézett, úgy tűnt, mintha fontolgatna valamit, közben bizalmatlan pillantást vetve a látogatóra. Végül lassan biccentett a fejével, mire Pichler kiosont az ajtón, mint egy kígyó.

– Amennyiben egyetért velem, menjünk át a dolgozószobámba, ahol senki sem fog zavarni bennünket – mondta a direktor előkelő, meghívó kézmozdulattal. Közben kinyitott egy ajtót, és miközben Püster belépett a szent helyre, a páncélozott, bádogokba öltöztetett, csörömpölő alak követte, majd a jogász számára igen elkötelezett mozdulattal egy széket tolt meglehetősen a szoba közepére, majd nem messze tőle helyet foglalt egy magas támlájú karosszékekben, de elég nehezen tudott letelepedni, a rajta lévő páncélzat miatt.

– Direktor úr – kezdett bele Püster –, tudja, mi jogászok kevésbé a saját, sokkal inkább más emberek ügyeivel foglalkozunk.

– Sok ember van ezzel így – válaszolta Wetter von Strahl gróf.

– Hajlamból. A mi esetünkben ez azonban üzleti ügy. Így én is másvalaki problémája miatt kerestem fel.

- Ügyvédként, vagy barátként?
- Mondhatnám barátként, önnel szemben is, hogy közösen találjunk megoldást az érintett ügyben.
- Térjünk a tárgyra – válaszolta a direktor, még mindig kezében tartva a csupasz kardot, de ekkor már hegyével megtámasztva a padlón, másik végén pedig két kézzel megmarkolva a keresztet, ahogyan régi, lovagokról készített képeken gyakran látható.
- Dürrbeck százados ügyében kerestem fel.
- Hű! – kiáltott fel Wetter von Strahl gróf, felugorva székéről, és jobb kezével ismét megragadva kardját, mintha le akarna csapni vele.
- Ismét fülembe cseng a név
 És gyorsabban kering ereimben a vér
 A sors utamba hozza megint a boldogtalant
 A pokolba vele...
- Elnézését kérem, direktor úr – szólalt meg erre a közjegyző, alig tudván elfojtani a nevetést, mivel nem akarta ingerelni az egzaltált embert. – Von Dürrbeck százados minden tekintetben tiszteletre méltó ember, és éppen azért jöttem el önhöz, mert egyezsége akarom rábeszélni.
- Még, hogy egyezsége! – kiáltott fel Wetter von Strahl gróf, lekicsinylő mozdulatot téve a fejével. – Minek itt egyezség? Szerződésem van. Ne idegesítsen fel, közjegyző úr!
- Látszott rajta, hogy tényleg kezd ideges lenni, de ennek nem a közjegyző volt az oka, hanem a szokatlan sisak. Idegességében le is vette, és letette maga mellé a földre. Püsternek ekkor már tényleg türtőztetnie kellett magát, mert a sisak alatt a fej tele volt hajcsavarókkal, különös látványt keltve a páncélzat mellett. A direktor azonban ezt észre sem vette, vagy talán ebben a pillanatban nem is gondolt a hajcsavarókra.
- Kedves direktor uram – mondta ekkor Püster a legnagyobb nyugalommal –, önnek tényleg rendelkezésére áll a szerződés, de

vannak olyan szerződések, melyek a bíróság előtt, amennyiben fellépnek bizonyos körülmények, semmisnek tekinthetők. Mindenki köteles megfizetni az adósságát, de ha nincs semmije, és csődöt jelent, ez a kötelezettség megsemmisül, hiszen lehetetlenné vált az adósság megfizetése.

– És ennek mi köze van a mi esetünkhöz?

– Sok. Ön nem tudja megakadályozni Blendheim kisasszonyt, hogy férjhez menjen. Igazam van?

– Nem, és nem is hiszem, nem is áll szándékomban.

– Rendben van. Keresztény törvényeink azonban előírják, hogy a feleségnek követnie kell a férjét. És mi van akkor, ha Blendheim kisasszony most férjhez megy, és a férje elutazik? A világ semmiféle szerződése sem akadályozhatná meg ebben, sőt, még abban sem vagyok biztos, hogy ön mentesülne attól a kötelezettségtől, hogy továbbra is rendszeresen fizesse a gázsiját.

– Húha! – kiáltott fel megint a direktor, csörömpölve felugorva a székéről. Ugyanabban a pillanatban azonban jobb lábával rálépett egy közvetlen mellette lévő gombra, és a közjegyző, aki tudta, hogy a direktor mindenféle bolondos kísértést űz a házában, tényleg semmi másra nem számított ebben a pillanatban, hogy ismét régi bevált menekvését akarja igénybe venni. A következő pillanatban már érezte is, hogy ingadozni kezd alatta a szék, amin ül, és még volt annyi lélekjelenléte, hogy felpattanjon, és odébb ugorjon, amikor a szék valóban alásüllyedt a mélybe, és a helyén egy lyuk tátongott.

– Ezer ördög, uram – kiáltott fel valóban rémülten – miféle marhaságot művel?

– Nyugodtan ülve kellett volna maradnia, különben kitörhette volna a nyakát – válaszolta Wetter von Strahl gróf nyugodtan.

– Köszönöm, hogy figyelmeztet, de ez már több, mint tréfa. A legjobb szándékkal kerestem fel, maga meg merényletet követ el ellenem. (A csapóajtó közben becsukódott, Pichler pedig odalént rábámult az üres székre.)

Wetter von Strahl elutasítóan felemelte a kezét:

– Egy szót se többet, közjegyző úr! Ne keverjünk össze két ügyet, melyeknek semmi köze sincs egymáshoz. Arra akar rábeszélni, hogy álljak el a szerződésemtől. Erre nincs semmi készte-tésem, így egyezsége sincs szükség.

– De mit is ért ön egyezés alatt? – kérdezte a közjegyző in-gerülten. – Én azt értem, hogy az ellenfél ajánlatot tesz...

– Azt kívánám, hogy megbeszélésünket alkalmas módon fejezzük be – válaszolta Wetter von Strahl gróf, de gondolkodás közben kézzel beletúrt a hajcsavarókba, aztán döbbsen egy pil-lantást vetett a tükörbe, majd hirtelen lenyúlt a sisakjáért és visz-szagyömszölte a fejére. Bizonyára rájött, hogy a látvány gyengíti azt a benyomást, amit a páncélzata keltett.

– Persze alkalmas módnak találta volna, ha belezuhanok a lyukba! – jegyezte meg a közjegyző.

– Nevezze meg nekem az egyezséget! – folytatta rendületle-nül a direktor.

– Jó ügyvéde Shrewsbury gróf
Ellenfelemnek és a birodalomnak. Én pedig
Az érdekem szolgáló tanácsokat kedvelem.

– Nem egészen értem önt direktor úr – mondta a közjegyző –, de azt hiszem, hogy javaslatom, amit megtennék önnek, magába foglalja az ön érdekét is. Von Dürrbeck százados perrel talán az egész szerződést semmissé tehetné, és erre elég nagy az esély, de mint már említettem, úriemberről van szó. Nem akar önnek kárt okozni, vagy igazságtalan lenni, és így azt ajánlja, hogy mivel a kisasszony a törvények ismeretének hiányában ment bele ebbe a szerződésbe, ezért ezer tallért felajánl egyezségként, miközben kétezer tallér kötbér lett rögzítve. Mit szól ehhez?

A direktor néhány percig elgondolkodott, majd maga elé kez-dett idézni:

– Mennyire másként hat rám ez a jel!

Te, a föld szelleme közelebb kerültél hozzám.

Készpénzben fizetve gondolja?

– Készpénzben fizetve azon a napon, amikor kilép a szerződésből.

Wetter von Strahl gróf elgondolkodva állt a közjegyző előtt. Ismét a kardjára támaszkodott és úgy tűnt, hogy alaposan fontolgatja az ajánlatot. – Mondanék én magának valamit, közjegyző úr – szólalt meg végre: – Szilárd meggyőződésem, hogy Blendheim kisasszonyt kényszeríthetném, hogy kétezer tallér kötbért fizessen nekem, ha tényleg meg akarná szegni a szerződést.

– De egyáltalán nem áll szándékában megszegni, csak férjhez akar menni. Különben meg tegyen, amit akar.

– Ennek ellenére nem ellenzem, hogy belemenjek egy ilyen vitába. Magának fogalma sincs az igazi művészetről.

– Kedves direktor uram, mindig a családé az elsőbbség.

– Magának fogalma sincs az igazi művészetről – ismételte meg a direktor ridegen és szigorúan. – Maga egy átlagember, gyakorlatilag talán mindent tud a törvények szörszálhasogatásáról, de szíve az nincs.

– Direktor úr!

– Nincs szíve a magasabb rendű dolgokhoz, a tiszta és érintetlenhez. Csak egy szerződésről hall, és ennyi elég is magának. Viszont milyen kötelezettséget vállal egy művésznő a műkedvelő publikum iránt, kilépésével milyen mértékben zavarja meg az együtttest, a színpadot meg egyszerűen gyárrá alacsonyítja le, ahonnan el lehet bocsátani a napszámost, és helyette fel lehet venni egy másikat, ezt nem érzi, nem érti meg.

– Szívesen belátom, hogy az ügyet más szempontok szerint fogja fel.

– Az egyedül helyes szempontból, de hagyjuk ezt. Von Dürrbeck százados ezer tallért fizetne nekem készpénzben, ha

Blendheim kisasszony megszegi a szerződését. Ezt állította, és vállalja a kezességet?

– Kijelentem, hogy vállalom a kezességet, direktor úr. Tehát teljes mértékben egyetért, és a későbbiekben sem kell további nehézségekre számítanunk?

A direktor páncélozott karját, kezében a karddal, a kebléhez emelte, és sisakos fejét elmélkedve lehorgasztotta. Közben teljesen heroikus helyzetet vett fel, jobb lába valamelyest előrébb, miközben a főhajtás a tollakat bájosan meglibbentette, végül így szólt:

– Az ember életében vannak pillanatok,
mikor közelebb kerül a világszellem mint egyébként,
És szabadon kérdezhet a sorsról...

Ámde kényszeríthetem én a művésznőt, hogy isteni talentumát, mely bármely színpadon legkevesebb háromezer tallért ér, továbbra is én hasznosítsam? Nem, és a lelkem nem is ennyire nagyra való. Ezenkívül minden valószínűség szerint nagyon hamar bekövetkezne az az eset, hogy borzalmas zavarokat okozna a repertoárumban. Ó, ti asszonyok, asszonyok! Így jártam, és ezt előre is láthattam volna. Most már odavan, vegye magához, az öné.

– Elnézést kérek direktor út – nevetett fel Püster –, eszemben sincs, hogy legényi voltomat szent házasságra cseréljem fel, és von Dürbeck százados is aligha értene egyet ezzel.

– Még gúnyolódik is? – kiáltott fel a direktor, ismét görcsösen megragadva kardját. – Mindent feláldoztam magáért, és ez a hála?

Közben erőteljesen dobbantott egyet a padlón, mire Püster már ugrani készült, mert nem bízott a padlóban, hiszen a padlódeszkák közötti rések is sülyesztőt rejthettek.

– Direktor úr – kiáltott fel ő is, félig bosszankodva, másfelől végtagjaiért aggódva – mindenért felelőssé teszem, ami itt történhet velem! Űzze a badarságait azzal, akivel akarja, de nem velem!

Egyébként nem kellett volna tartania semmitől. A dobbantás csak jelzés volt a színházi szolga felé, mivel miközben Wetter von Strahl gróf tragikus pózban, kardjára támaszkodva ott állt, Pichler bedugta a fejét az ajtón, és megkérdezte:

– Parancsol valamit a direktor úr?

Sußmeyer direktor fejét hátravetve, bal páncélozott karjával a közjegyzőre mutatott.

– Tüntesd el ezt a szörnyeteget, a farkasverembe vele! – mondta –, mire Püster látva a nyitott ajtót, egy pillanatig sem késlekedett, hogy kihasználja a lehetőséget.

– Ha ez a fickó nem bolond, akkor én vagyok az! – mormolta maga elé, de hosszabb elmélkedésre nem maradt ideje, mivel Pichler utána rohant lefelé a lépcsőn. Püster egyikben éppúgy nem bízott, mint a másikban, és nem is nyugodott meg, míg ki nem ért a nyílt utcára.

Látogatások

Rhodenburg tulajdonképpen meglehetősen csendes város volt, amikor az udvar rövid időre nem tartózkodott ott, de ha ott volt, a rhodenburgiak megállapították, hogy drágább lett a vaj. Egyébként úgy tűnt, hogy ez sem volt különösebb hatással a városra, mivel az uraság odakint a vadászkastélyban tartózkodott, és csak számos kísérijük és vendég volt a városban elszállásolva. Néha díszszemlék is voltak, és a magasabb beosztású hivatalnokokat ilyenkor meghívták a kastélyba.

Ennek az ideje még nem jött el, májusban még nincs vadászat. A pompás nappalok és esték alkalmával fél Rhodenburg kiözönlött a városkapu elé, hogy odakint megszabadulva a város sűrű levegőjétől, kávé és süteményt fogyasszanak. Az emberek ezt

kirándulásnak nevezték, és este tetőtől talpig porosan, vidám rajokban tértek vissza a város szűk utcáiba.

A két esküvő napja, Dürrbecké és a Solberg családé, minden nappal egyre közeledett. Solberg asszony nem egyezett bele Rauten kérésébe, hogy az esküvőt korábban tartsák meg. A kegyelmes asszony úgy tűnt, fejébe vette, hogy lánya házassága nem lesz boldog, ha az esküvőre nem azon a bizonyos napon kerül sor, és az ilyen előítéletekkel szemben természetesen nem lehet tisztességes indokkal megküzdeni. A hit, bármilyen formában is lép fel, hiszen egyáltalán ki tudná megkülönböztetni a hitet a babonától, érinthetetlen, és mindig külön világot képez.

Vidám napokat élt meg eközben von Dürrbeck százados, közeli boldogságának tudatában. Az ügy a direktorral lényegében rendezve volt. A jelentős vagyonnal rendelkező Dürrbeck az ezer tallért letétbe helyezte Sußmeyer rendelkezésére, ami számára akkor kerül kifizetésre, amikor Blendheim kisasszony kilép a szerződésből. Constanze Blendheim csak azt kötötte ki a vőlegényénél, hogy szerződésen kívül még egy alkalommal fellép, éspe-dig a gázsival nagyon rosszul megfizetett kóristák javára, hogy ezzel egyúttal a közönségtől is búcsút vegyen. Vajon nem volt ebben egy kis művészi hiúság is? Ki tudná ezt megmondani, hiszen a direktor kicsinyes bosszújában azért, mert elhagyja a színpadot, az utolsó héten elképesztően keveset foglalkoztatta. Ezt az előadást azonban, ami az egész kórust érintette, és ráadásul olyan estén kerülne rá sor, amikor egyébként sincs előadás, nem tagadhatta meg, különben nem csak az egész személyzetet, hanem az egész várost is felháborította volna maga ellen, és elég okos volt ahhoz, hogy ezt elkerülje.

Dürrbeck közben Hans von Solberg barátját bemutatta a menyasszonyának is, aki származásának ostoba előítéleteitől eltekintve tiszta szívből minden jót kívánt a kapcsolatukhoz. Ismét odafent jártak nála, hiszen Dürrbeck egy elbűvölő lakást bérelt ki a városban, és természetesen még sok mindent meg kellett beszélnie a menyasszonyával, és Hans, lévén rendkívül gyakorlatias természetű, kiváló tanácsokat adott. Utána a két fiatalember egymásba

karolva haladt lefelé az utcán, és közben egy ideig mindketten gondolataikba voltak elmerülve, míg végül Hans megtörte a csendet.

– El sem tudom mondani neked, Bernhard, mennyire együtt érzek a boldogsággal. Rátaláltál és megnyertél magadnak egy gyöngyszemet, és meg vagyok győződve róla, hogy boldog leszel Constanzéval.

– És valaha is kétkedtél ebben, Hans? – kiáltott fel Dürbeck csillogó szemekkel. – Létezik nála egyáltalán a világon elbűvölőbb és szellemesebb lény? Még közelebből is meg kellene ismerned, milyen jól gazdálkodik, mennyire gondos és fáradozó, és milyen jó szervező! Igazi gyöngyszem, és ha megfogadod a tanácsomat, hamarosan magadnak is keresel egy hasonlót.

– Hm, ilyen gyorsan talán mégsem fog menni. Nem is tudom. Amit itt eddig jegyespárokon megfigyeltem, nem készlet különös-képpen arra, hogy szabadságom felcseréljem valami rózsás kapcsolatra. A te példád viszont megingat ebben a nézetemben.

– Gyakran jársz Schalleréknál – válaszolta Dürbeck, oldalvást ránézve a barátjára. Katharina tényleg pompás lány.

– Valóban, de nem tudok kiigazodni rajta, és bármennyire is szívélyes tud lenni néha, annyira, hogy az embernek gyorsabban kezd száguldani a vér az ereiben, annyira rideg és elutasító is tud lenni, és a szülei... Apropó, Bernhard, mi a véleményed magáról Schallerről?

Dürbeck a vállát vonogatta. – Ha valaki erről kérdezne engem a városban, mindenesetre kitérő választ adnék. Veled szemben viszont nem akarom visszatartani a véleményem, ami nem különösen kedvező a Schaller házaspár vonatkozásában.

– Milyen szempontból?

– Ha őszintének kellennem, nem is tudom megmondani, mi lehet ennek az alapja. Legalább is a legcsekélyebb hátrányosat sem tudok róluk, de a legcsekélyebb jót sem. A férj mindenesetre

igen okos pajtás, aki minden életkörülmények között ügyesen el tud lavírozni.

– És gondolod, hogy szüksége van erre?

– Dürrbeck hallgatott egy ideig. – Nem ismételtem meg szívesen, amit a városban beszélnek. de a körülbelül nyolc nap alatt, amióta itt vagyok, többen érdeklődtek Schallerék iránt, tudok-e valami közelebbit az életkörülményeikről, és vajon gazdagok-e.

– Fiatalemberek érdeklődtek? – kérdezte nevetve Hans.

– Nem éppen úgy, ahogy gondolod – válaszolta Dürrbeck –, de mégis a lányuk miatt nem tudok kiigazodni. Megbízható forrásból tudom, hogy néhány nappal ezelőtt egy jó családból származó, jómódú és tisztességes úr megkérte a kezét, és kosarat kapott.

– Jó családból?

– Igen jó családból, és még a legjobb éveiben. Schaller állítólag magán kívül volt, és heves jelenetet rendezett a lányával.

Hans kezdetben az ezer tallérjára gondolt, amit Schaller persze még nem fizetett vissza. Barátjának utóbbi szavai azonban másfelé terelték a figyelmét.

– Valóban különös lény – jegyezte meg –, és a szüleire annyira nem hasonlít, amennyire egyáltalán lehetséges. Egyébként be kell vallanom, hogy egy ideje nem is láttam, és tulajdonképpen az volt a szándékom, hogy ma reggel meglátogatom. Ha nincs különösebb programod, Bernhard, akkor együtt felmehetnénk hozzá.

– Szívesen, különben is itt vagyunk a közelükben, csak Isten óvjon bennünket, nehogy von Schaller asszony karjaiba fussunk, mert az a nő tényleg borzalmas tud lenni.

– Kicsit bogaras...

– Valóban, talán több is, mint bogaras, és szilárd meggyőződésesem, azért leghőbb kívánsága, hogy Katharina minél hamarabb eltűnjön a házból, hogy ne egy felnőtt lány anyjaként mutatkozzon.

zon, és végre megint fiatalasszonyként villoghasson. Ezen a téren rendkívülit produkál.

– Édes istenem – nevetett fel Hans –, mindenkinek van egy kis gyengéje, és szívesen belátom, hogy ebből nagyobb adag jutott neki, mint másoknak, másfelől teljesen jólelkűnek találok, és barátságosan szót még sohasem hallottam tőle. De már itt is vagyunk!

A két fiatalember felment a lépcsőn, és odafent minden további nélkül beengedték őket. A cselédlány azonban felvilágosította a fiatalembereket, hogy a kegyelmes uraság nincs itthon. A kegyelmes úr már korán reggel távozott, a kegyelmes asszony félórával ezelőtt szintén, és hamarosan valószínűleg visszaér, a kegyelmes kisasszony azonban odabent van.

– És megkérdezné, hogy a kegyelmes kisasszony fogadna-e bennünket? Von Solberg és von Dürrbeck százados.

A cselédlány néhány perc múlva visszatért és kérte az urakat, szíveskedjenek befáradni, a kegyelmes kisasszony hamarosan megjelenik. Ezzel kinyitotta a szalon ajtaját, és a két úr belépett a pillanatnyilag elég sivár helyiségbe, mivel a bútorok fehér huza-tokkal le voltak takarva, és a rolót még fel sem húzták. A cseléd egyébként azonnal nekilátott, hogy legalább az utóbbi fogyatékos-ságon javítson. Dürrbeck közben a Schaller család nagy képkere-tekben falon függő portréit nézegette.

Von Schaller asszony korábban tényleg csinos lehetett, bár meglehetősen régen, ha nem is arcvonásai tekintetében, mert az eltelt évek ebben a vonatkozásban nem hazudtolták meg. Öltözete rendkívüli mértékben konzerválta, hiszen manapság ugyanúgy öltözött, haját pont úgy viselte, mint a talán tizennyolc vagy tizenkilenc éves fiatalasszony, sőt, még a valamelyest gyerekesen affektált lénye is megmaradt, ami egyébként a kiválóan megfestett képen is látszott.

– Katharina von Schaller azonban nem sok időt hagyott, hogy saját magukat foglalkoztassák a szalonban.

– Kegyelmes kisasszonyom – üdvözölte őt Hans –, nem akartunk lemondani arról a szórakozásról, hogy ismét meglátogassuk, és személyesen győződjünk meg arról, hogy vannak, ön és a szülei.

– Ez nagyon kedves önöktől – válaszolta Katharina, de mégis kutakodó pillantást vetve Hansra, mintha valamit még keresne a szavai mögött. – De nem lépnének be a nappaliba? Egy barátságos látogatáshoz nincs szükség merev udvariaskodásra, és odabent sokkal kedélyesebb.

– Ez nagyon kedves öntől – válaszolta Hans szívélyesen –, hiszen be kell vallanom, hogy én se nagyon kedvelem ezeket a fogadószobákat. Mindig olyannak tűnnek számomra, mint egy első osztályú pályaudvari várószalon. Mindig üresek, hidegek és ennek ellenére rettenetesen rendben vannak tartva.

– A lakószobában mindig kedélyesebb – jegyezte meg Dürrbeck is, miközben átmentek a másik helyiségbe. A szobalány durcásan utánuk nézve megjegyezte: – Legközelebb majd odalent hagyom őket –, és megint leeresztette a rolókat. – Nem nézhet ki rendetlenül, valami félretett munkának, egy nyitott könyvnek vagy másvalaminek mindig jeleznie kell, hogy emberek használják.

– A szülei távoztak?

– Igen, a papa már korán reggel, a mama nemsokára visszaér. De von Dürrbeck úr – fűzte még hozzá halkán és elpirulva – azt hiszem, sok boldogságot kívánhatok önnek, hiszen úgy hallottam, hogy már ki is van tűzve a esküvőjük napja, még ebben a hónapban.

– Köszönöm a szívélyes jókívánságát.

– És nincs kedve bemutatni nálunk a menyasszonyát? Hiszen közeli szomszédok vagyunk.

– Kegyelmes kisasszony – mondta Dürrbeck csillogó szemekkel – nem is kívánhatok jobbat, mint éppen azt, hogy megismerkedjenek, és ha megengedi, erre nem is kell sokáig várnia.

- Milyen jó lenne, ha együtt zenélnénk!
- És mennyire örülne Constanze egy ilyen meghívásnak!

A beszélgetés ekkor általánossá vált, elsőként a színházra terelődött a szó, majd más témákra is áttértek. Hans von Solberg figyelmét azonban nem kerülte el, hogy Katharina elsősorban a századoshoz fordult, viszont az általa tett megjegyzésekre vagy egyáltalán nem, vagy csak futólag reagált. Ennyire hidegnek eddig még sohasem mutatkozott iránta, és ez annyira feltűnő volt, hogy Dürrbeck is észrevette, és később meg is említette a barátjának.

Miközben még beszélgettek, az utcán tumultus keletkezett, mire mindhárman odaléptek az ablakhoz, hogy kinézzenek, mi történhetett odakint, de innen bentről mást nem lehetett felismerni, mint azt, hogy az emberek olyan gyorsan rohannak lefelé a Brinken, ahogyan csak bírnak, és lejjebb már jókora tömeg gyűlt össze.

Hans kinyitotta az ablakot, kinézett, és ekkor észrevette, hogy Semmlein udvari patikus néhány palackkal a kezében szintén a helyszín felé igyekszik. Mivel srégen futott át az utcán, Katharina is észrevette, és félénken megjegyezte:

Ó, istenem, már megint valami baleset történt! Szegény emberek, akiket érintett!

A túloldali ablakokból szintén kinéztek a lakók, többek között Constanze Blendheim is, és barátságosan átköszönt, amint vele szemben meglátta a századost. Sußmeyer direktor is a nyitott ablaknál állt vörös selyem hálóköntösében, ezúttal páncélzat nélkül, de a feje tele hajcsavarókkal, ámde visszahúzódott, amikor az utcagyerekek észrevették, és érdeklődni kezdtek iránta.

– Nézzétek csak azt a fickót, a fura hajtincseivel! Az egyik fiúnál szerencsétlenségére volt egy kicsi, rövid fúvócső, hozzá való agyaggolyókkal. Ezzel olyan ügyesen megcélozta a szent fejet, hogy a direktort éppen az orrgyökénél találta el, mire amaz annyira rémülten kapott oda, hogy a gyerekek valódi indiánüvöltésben törtek ki, de nem maradtak ott tovább, hiszen meg akarták

tudni, mi történhetett odalent, miközben úgy tűnt, hogy Sußmeyer direktort már nem is érdekli, mert nyomtalanul eltűnt az ablakból.

– Azt hiszem, lovak vadulhattak meg, legalább is úgy látom, hogy egy kocsit tolnak félre, melyből kifogták a lovakat – mondta Hans.

– Annyira óvatlanok az emberek, különösen a lovakkal. Ön, von Solberg úr, a közelmúltban olyan vad lóval lovagolt el itt előttünk, hogy halálos félelemben arra gondoltam, baleset fog történni.

– A feketém tényleg vad egy kicsit – válaszolta nevetve Solberg. – Különös, hogy a fekete lovak kemény, a sárgák pedig talán még náluk is gonoszabb karakterűek, miközben a fehérek és a barnák szinte mindig jóindulatúak. Még azt is ki lehet mondani, hogy az emberek karakterét a hajuk is jellemzi, legalább is utal rá. Ez azonban csak Európában mérvadó, mivel más népeknél előfordul, hogy kizárólag fekete hajúak, és közöttük a legelképzelhetőbb jellemek is előfordulnak.

– Akkor vegyük sorjába az ismerőseinket – mondta nevetve Dürrbeck, közben megint helyet foglalva, miután Constanze odaát visszahúzódott az ablakból. – Önnek kedves kisasszony, igen szép gesztenyebarna színű haja van, tehát szelíd jellemű. Ez stimmel. A húgodnak, Hans, fekete a haja, és tényleg igaz, amennyiben nem tévedek, hogy kicsit kemény a karaktere, és azt hiszem, majdani férjének még lesz elég gondja vele.

– A Rauten meg szőke – jegyezte meg Hans.

– Valóban csak azt nem tudom, hogy a szőke haját bevonhatjuk-e az értékelésbe, hiszen ez a hajszín kifejezetten az északiak tulajdonsága, mint ahogyan a fekete a délieké – vélekedett Dürrbeck.

– Így nem jutunk eredményre, hiszen közepes színnek csak a vörös és a barna jöhetne szóba – mondta elmosolyodva Katharina.

– Várjon csak egy pillanatra – mondta a százados –, ismerőseink közül egyáltalán kinek vörös a haja, amivel szemben mindig vannak előítéletek?

– Apámnak – mondta nevetve Katharina. – Nem is tudták?

– Tényleg – kiáltott fel Dürrbeck, és egy kicsit zavarba is jött. – Erre egyáltalán nem gondoltam ebben a pillanatban, és a dolog így nem is stimmel. Lehet, hogy a lovakra érvényes, de az emberekre nem. A hajszín ráadásul még örökölhető is, miközben az emberek karaktere sohasem.

– Számos gyerek mégis hasonlít a szüleine.

– Ezt én is belátom, de ennek oka inkább a nevelés lehet, és nem veleszületett előnyös vagy hibás magatartás.

– Ebben egyetértek veled, Bernhard – vetette közbe Hans, aki ma feltűnően hallgatagnak tűnt. – Az ember arca, arcvonásainak kifejezése lehet, hogy passzol a karakteréhez, de sohasem a hajának színéhez, hiszen a szőkéknek kellene a legszelídebbnek lenniük, és Norvégiában és Svédországban a sok ezernyi szőke között éppúgy találunk számos durva és züllött népséget, mint itt nálunk, vagy délen a fekete hajúak között. Én nem is tartok ki a hipotézis mellett, csak egy népies hitet akartam megemlíteni, ami könnyedén válik babonává, és mégis következtetéseket von le. De túl komoly témára akadtunk. Mit szólna hozzá, kegyelmes kisasszony, ha addig, amíg szülei megérkeznek, előadná egyik kedves dalát? Ez nagyon elbűvölő lenne.

Katharina tétovázott. – Az urak elnézését kell kérnem. Nem is tudom, olyan sajátos nyugtalanság fogott el, talán az előbbi utcai tumultus lehet az oka. Rejtélyes érzés fog el, ha megtudom, hogy valahol szerencsétlenség történt, és látom, hogy mindenki arrafelé rohan, nehogy elmulassza a borzalmas látványt. Ilyenkor képtelen vagyok megnyugtatni magam, gondolatban a történeteket mindig rémesebbnek képzelem el, mint ahogyan a valóságban történt.

– De kegyelmes kisasszony – mondta Dürrbeck százados –, még egyáltalán nem is tudjuk, hogy szerencsétlenség történt-e,

hiszen a mi rhodenburgi polgáraink a legjelentéktelenebb dolgokat is hihetetlen izgalommal fogadják. Tegnap például átmentem a piacon, és az egyik sarkon, egy nagy sarokkőnél, amit azért helyeztek el, nehogy a kocsik a ház sarkát súrolják, egy csomó embert vettem észre. Mivel utam éppen arra vezetett, az ácsorgók közül megkérdeztem az egyiket, hogy mi történt. – Látja, kérem, a sarokkőnek nekiment egy kocsi, legalább is a kereke annyira, hogy majdnem felborult. – Ez volt az egész szerencsétlenség, az emberek pedig seregestől gyűltek össze, és az egyszerű követ nézegették, amit bármikor sokkal egyszerűbben megtekinthetnek.

Odakint az előszoba ajtaján csengettek, és Katharina felfigyelt rá.

– Azt hiszem megjött a papa.

És valóban, gyors léptek közeledtek, az ajtó kinyílt, és vidám – hahó, társaságra találtam – felkiáltással az öregúr állt meg a küszöbön, és a következő pillanatban máris teljes erővel rázogatni kezdte a két úr kezét.

– Ez nagyon tisztességes – kiáltotta közben –, és nem is az előszobában, hanem barátságosan, ahogy illik, a lakószobában! De Katharina, micsoda gazdasszony vagy, se szivarok, se egy pohár sherry. Pfuj, szégyelld magad!

– De drága papa, nem is tudtam...

– Mit nem tudtál? Hogy az urak dohányoznak és isznak? Ez a gyerek tényleg istenien naív. De most gyorsan, kincsem, Tedd jóvá a hibádat!

Katharina odalépett a büféhez, palackot, poharakat hozott és apjának a szivardobozt, miközben Schaller tovább cseverészett, és senkit sem hagyott szóhoz jutni.

– Apropos – kiáltott fel közben –, épp egy kis jelenet volt a sarkon. Mindig van valami látnivaló Rhodenburgban. Éppen most gázolták el Potter doktort.

Hans tekintete véletlenül Katharinára tapadt, aki éppen a poharakat akarta megtölteni a sherrys palackból, és közben alig hallotta Schaller szavait, mert ugyanabban a pillanatban Katharina arca holtápadttá vált, a poharat túltöltötte, és a lány kénytelen volt balkezelével és a palackkal megtámaszkodni az asztalon, különben összeesett volna. Hans azonnal felugrott, hogy segítsen rajta. Schaller és Dürrbeck észre sem vették, de a lány máris összeszedte magát, megrázta a fejét, és csak ennyit mondott: – Milyen ügyetlen voltam! – És ezzel elfordult, hogy hozzon egy mosogatórongyot, amivel feltörölheti a kiöntött italt.

– Potter doktor? – kiáltott fel Dürrbeck gyorsan. – Baleset érte? Ez sok embert fog súlyosan érinteni Rhodenburgban.

– Baleset érte? – nevetett fel Schaller. – Isten őrizz! Donnersmark gróf lovai megvadultak, legalább is a kocsis nem tudott úrrá lenni rajtuk. Szerencsétlen módon az egyik iskolában éppen vége volt a tanításnak, és három vagy négy gyerek a kocsin térférges. Amint észrevették a nagy lármával közeledő kocsit, persze félre akartak ugrani, de nem tudták eldönteni, hogy jobbra vagy balra, és mindenesetre a lovak patái alá kerültek volna. A doktor azonban, aki éppen arra járt, még időben közbeugrott. Mint a szélvész, a baloldali ló feje felé kapott, mire az oldalra kapta a fejét, és a jobboldali lovat is magával rántotta, az meg felágaskodott, a lába beakadt, és olymértékben megsérült, hogy nem is tudott továbbmenni, és ezzel az egész ügynek vége lett.

– És a doktor? – kérdezte Hans, még mindig Katharinát nézve.

– Neki is rossz vége lehetett volna! A lovakat persze nem tudta feltartóztatni vad száguldásukban. Földre került, a könnyű, elegáns kocsi első- és hátsó kereke átment rajta, és mindez olyan gyorsan történt, hogy egyik csontja sem tört el, csak talán az egyik ló patája súrolhatta. Eszméletlenül elterült, mi meg gyorsan bevittük a legközelebbi házba, ahol három- vagy négy percen belül teljesen magához tért, annyira, hogy egyedül is haza tudott volna menni. A kabátja azonban teljesen szétszakadt, így kénytelenek

voltunk gyorsan egy bérkocsiért küldeni, hiszen így nem mutatkozhatott emberek között.

Katharina egész idő alatt, míg apja beszélt, a büfé mellett állt, és nem fordult meg.

– De gyermekem – kiáltott fel ekkor az öreg –, hol van az a bor? És még a tűzszerszámot sem adtad ide!

A fiatal lány odalépett az asztalhoz. Éppoly nyugodtnak látszott, mint előbb, csak arca volt még sápadt egy kicsit, és amikor felszolgált a bort és szívarral kínálta az urakat, senki sem sejtette, hogy néhány másodperccel korábban milyen hirtelen gyengeség vett rajta erőt. Kétségtelenül figyelemre méltóan tudott uralkodni magán.

A két fiatalember látogatása tovább tartott, mint eredetileg gondolták. Elköszöntek, és Schaller csak az ajtónál ragadta meg Hans karját, és félrehúzza odasúgta neki:

- A napokban le fogjuk rendezni az ügyünket.
- Rendben van – válaszolta Hans mosolyogva. – Nem sürgős.

Aztán a barátjával együtt lementek a lépcsőn. Amint leértek, Hans megállt a kapuban, és megragadva a százados karját, és így szólt hozzá: – Tudod Bernhard, hogy ma felfedeztem valamit?

- Hol? Odafent?
- Igen.
- És mi volt az?
- Katharina szereti Potter doktort.

– Ugyan már, mi nem jut eszedbe! Talán azért gondolod, mert megrémült az eset hallatán? Akkor Constanze meg a kőműves segédet szereti, akit nemrég agyoncsapott egy kő, mert amikor elmeséltem neki az esetet, ő is megborzongott.

– Ez másvalami volt, Bernhard – mondta Hans elgondolkodva. – Hidd el nekem, nem könnyen tévedek. Katharinának sem

annyira gyengék az idegei, hogy könnyen magán kívül legyen, és külön bizonyítéka volt ennek számomra, önuralma a jelen esetben. Nem figyelted meg? Észrevetted volna.

– Erre egyáltalán nem gondoltam – viszont ez egy reménytelen szerelem lenne, mivel ebbe a házasságba a szülei soha nem egyeznének bele. Azt hiszem, ebből a szempontból elég jól ismerem Schallert.

– És ez akadály lenne a lányuk számára?

– Az már más kérdés, de vagyontalanul – hát nem is tudom, hogy a doktor jövedelme elegendő-e egy feleség, és később egy család eltartására. Ezen kívül, amennyire ismerem őt, sohasem merné megkérni Katharina kezét, attól tartva, hogy elutasító választ kap.

– És most hová megyünk?

– Mi lenne, ha felmennénk Klingenbruchékhoz? Úgyis látogató kedvünkben vagyunk, és a családjukban előfordult haláleset óta még nem voltam náluk.

– Hallottál az örökségről?

– Igen, ez elég gúnyos megnyilvánulás volt az öreg nagynéni részéről.

– Tehát felmegyünk?

– Mivel épp itt vagyunk, előre!

A következő ház kapujában ott állt Semmlein udvari patikus, aki a balesetet tárgyalta meg néhány szomszédjával, és éppen be akart fordulni a lakásába, amikor észrevette a két barátot, akikkel szintén meg akarta beszélni az újdonságot.

– Hallották uraim, hogy éppen most gázolták el Potter doktort?

– Hallottuk, de állítólag szerencsésen megúsza.

– Pokoli szerencséje volt annak az embernek! – kiáltotta Semmlein úr –, de el is veszíthette volna egészséges végtagjait, és testében összetörhetett volna minden csontja!

– Tényleg nem sérült meg?

– Még egy kék foltja sem lett, de látniuk kellett volna a kabátját! Teljesen szétszakadt, a Donnersmark gróf meg örülhetett a gyalázatos lovának! Minek kell egy ilyen bestiával éppen a tanítás végén végighajtani az emberekkel teli városon! Az én fiam is ott volt a civakodásnál! Az orvos azonban pompás fickó, és elég bátor is, ezt meg kell hagyni!

Dürrbeck százados elköszönt, és amint Semmlein utána nézett, észrevette, hogy egy másik tiszt, von Wöhfen hadnagy arrafelé tart, egy fiatal, igen előkelően kiöltözött dámával (von Noltje kisasszony volt az illető). Ugyanabban a pillanatban, szinte akaratlanul visszalépett a kapuból, felnézett, és megpillantotta az idősebb Klingenbruch kisasszonyt az ablakukban, amint éppen a pár után néz. A házigazdát odalent meg sem látta. Hans és Dürrbeck azonban észre sem véve, hogy milyen privát dráma játszódott le szemeik előtt, felmentek a lépcsőn.

Már az első lépcsőfoknál heves hangot hallottak, kétségtelenül egy hölgyét, mire Hans rövid időre megragadva Dürrbeck karját, visszatartotta.

– De kegyelmes kisasszonyom – mondta ekkor egy nyugtató hang –, a múlt éjszaka éjfélig dolgoztam, de végül abba kellett hagynom, mert már nagyon fájtak a szemeim. Napfelkelte óta megint folytattam, de csodákra mégsem vagyok képes.

– Ezt el is hiszem, pláne ha napközben férfi vendégeket fogad, nem sokra megy a munkájával! – válaszolta az előbbi rikácsoló hang – én pedig ha megfizetem, akkor meg is követelem, hogy végezze a munkáját!

– De hiszen még nem is fizetett nekem! – válaszolta az előbbi hang, ekkor már ingerültebb hangon. – Már kétszer is kértem egy kis előleget...

– Ráadásul még szemtelen is! – rikácsolta az első hang, de erre Hans három ugrással már fent is volt az emeleten. A hallható lépések hirtelen véget vetettek a vitának. Hans annyit még látott, hogy egy karcsú, női alak félénken végigosan a folyosón, és odaér a felfelé vezető lépcső kanyarulatához, miközben a másik hölgy, valójában Flóra von Klingenbruch, a saját emeletükön belép a lakásukba, és becsukja maga mögött az ajtót.

Hans egy pillanatra megállt a felső lépcsőfokon, de amint Dürbeck, aki lassabban követte, utolérte, így szólt hozzá: – Figyelj csak, Bernhard, itt valami kisebb civakodás volt, az ifjú hölgyek idegesnek látszanak, és attól tartok, hogy ez nem a legmegfelelőbb pillanat a látogatásunkhoz. Azt is be kell vallanom, hogy pillanatnyilag nem is érzek különösebb késztetést, hogy látogatást tegyek ennél a családnál.

– Ahogy akarod, Hans. Én se nagyon kívánom, bemenni hozzájuk. – Erre megfordultak, és elhagyták a házat.

Egy fénykép

A Rhodenburg körüli sétány a város tulajdonképpen dísz volt, hiszen rendkívüli szorgalommal gondozták, és az egész nagyon ízlésesen volt kialakítva. Bárhová is tekintett az ember, mindenfelé a legkülönbébb fák ügyesen elrendezett csoportjait lehetett látni, és mindez olyan ügyesen volt összeállítva, hogy minden egyes facsoport kedves kis látványt nyújtott. Az út hol nyílt terepen, hol ügyesen, sűrű bokrok közé rejtve haladt, és még a legforróbb nyári napokon is mindenfelé árnyékot is lehetett találni.

Ezt a sétányt a rhodenburgi lakosok rendkívül kedvelték. Sohasem volt néptelen, legalább néhány sétálót mindig látni lehetett, hiszen még rossz idő esetén is a fák védelme alatt szárazon és kellemesen folytathatták sétájukat. Ma, a barátságos napsütésben

élénk volt a szépen kiöltözött emberektől. Vasárnap volt, és most, a polgárság ebédje után, egy óra körül, részben százával sétáltak ide-oda, mások a legközelebbi kapu felé tartottak, hogy különféle szórakoztató pavilonokat keressenek fel. Legtöbbször a fősétányon tartózkodtak, mely árnyas utat képezett az egész város körül, miközben a belsőbb, kanyargós utakat látszólag sokkal kevesebben keresték fel. A mai vasárnapi napon nem is elégedtek volna meg egy rövid sétával közvetlenül a város közelében. Messzebbre akartak eljutni, így természetesen a legrövidebb utat választották.

Nem kevésbé az oldaljáratokon is mindenfelé sétálókat lehetett látni, előkelőket és szegényebbeket nemesek és kézművesek köreiből, és természetesen mindenfelé katonák is kószáltak közöttük.

Két jól megtermett úr, akik egy darabon egy tisztet kísértek, épp akkor, amikor az utóbbi elkészült tőlük, rátértek az egyik árnyas ösvényre, és úgy tűnt, hogy direkt ezt a csendesebb helyet keresték.

– Hál’ istennek, ez az unalmas Péter végre elhagyott bennünket – szólalt meg von Schaller úr, mert ő, és Rauten gróf volt a két sétáló –, karonfogva kísérőjét bevezette a keskeny ösvényre. – Csak Isten a megmondhatója, mennyi rémes, halálosan unalmas népség szaladgál a világon! Az utóbbi negyedóra alatt másról sem beszélt akár egy szót is, mint a sárga lováról. Mi közünk van nekünk ahhoz a bestiához, akivel hagyta magát átverni?

– Ezt maga is érzi, ezért minden lehetőséget megragad, hogy találjon valakit, aki hajlandó elismerni lovának értékeit, vagy legalább is így tesz – mondta mosolyogva Rauten gróf.

– Hagyjuk a gazdáját – szakította őt röviden félbe Schaller, akinek más járt a fejében. – Rauten, meg kell mondanom magának, hogy zsákutcába kerültem itt Rhodenburgban, és ha rövidesen nem jutok valami segítséghez, a történetnek rossz vége lehet!

– Kedves Schallerem – mondta Rauten gróf vállát vonogatva –, tudhatja, hogy mindent megtettem, ami erőmből kitelt, hogy mindketten hamarosan célba érjünk, hiszen nekem is érdekem, sokkal nagyobb, mint sejthetné, de lehetséges volt? A szeretetre

méltó, de igen makacs anyósomat képtelenség eltéríteni megrögzött, örült ötletétől, és mi mást tehetnék, mint kívánni az adott időpontot? Azt, hogy közben parázson ülök, el is hinné nekem, ha minden részletet pontosan elmesélhetnék.

– Ördög bújt abba az asszonyba! – kiáltott fel Schaller visszafojtva egy már a nyelvén lévő káromkodást. – Az én öreglányom épp ilyen, de ez gyalázatosan áthúzza a számításomat.

– De drága Schaller, már kezdettől fogva ismerte a kitűzött időpontot, és teljes mértékben egyetértett vele.

– Mert nem számíthattam a közbejött eseményekre – kiáltotta Schaller. – Most meg mintha elszabadult volna a pokol, mert szinte minden nap történik valami, és a katasztrófát már nem sokáig tudom elkerülni, ha rövidesen nem jutok segítséghez. Ha lehetőség lenne, csak egy részét...

– Éppen ez az, ami nem lehetséges – mondta Rauten gróf nyugodtan és határozottan. – De mi igaz a szóbeszédből? Ma reggel a városban hallottam, hogy Solberg megkérte Katharina kezét.

– Badarság! – mondta Schaller. – Eszében sincs. Nekem legalább is nincs tudomásom róla, de azt is tudni szeretném, hogyan. A lány mindig olyan hűvösen kezeli, hogy közelében az ember libabőrös lesz. A fiú ilyen körülmények között tényleg nem melegegdedhetett be. Van még valami gyanúm, de isten kegyelmezzen meg a lányomnak, ha megbizonyosodok róla.

– És mi lenne az?

– Semmi, semmi, legalább is nem olyasmi, ami érintené a közös ügyünket, jóllehet engem elég közel érint. Mikor is van az a kétségbeejtő nap, amikor ön a halandók legboldogabbjává válik?

– Huszonhatodikán.

– Nagyjából tizennégy nap múlva. Hát ez kész örület! És határozottan tudja, hogy azon a napon mindent rendezni fognak?

– Persze, hogy tudom, hiszen még aznap este elutazok a feleségemmel.

– Schaller egy ideig elgondolkodva lépkedett a barátja mellett.

– Legboldogabb a halandók között – mormolta maga elé bizonyos mértékig akasztófahumorral. – Vajon ki találhatta ki a mondást: „legboldogabb a halandók között”? Ha közben az én Rosamundémra gondolok: „Ro-sa-mun-de”, ki lehetett az az örült, akinek az az ötlete támadt, hogy a feleségem a Rosamunde keresztnévet kapja? És ezzel a névvel szaladgál egész nap, én meg állandóan bosszankodok miatta, ha eszembe jut.

Rauten gróf felnevetett. – Úgy tűnik, jól berágott.

– Így is van – dörmögte Schaller –, ha a tűz az embernek a körmére ég, és a kezét nem tudja elkapni, akkor nagyon nyomorúságos a helyzet.

– De drága barátom, hiszen mindössze körülbelül tíz napról van szó, és nem hinném, hogy tényleg ennyire nehéz lenne túlélni ezt a rövid időt, és aztán biztos lehet benne, hogy meg van mentve.

– Rauten, én már magának sem hiszek – csattant fel hirtelen Schaller, de mindenesetre követve a gondolatmenetet.

– Maga tényleg nagyon vicces! – nevetett fel a gróf. Valaha is adtam én rá okot a legcsekélyebb mértékben is, hogy bizalmatlan legyen velem szemben?

– Nem – válaszolta Schaller –, amióta ismerem, erre még nem volt példa.

– Akkor meg mire ez az igazságtalanság? Legyen bölcs, Schaller. Minél öregebb az ember, annál gyorsabban repülnek a napok. Az a másfél hét úgy elszáll, hogy azt sem tudjuk, hová lett, és bármilyen követeléssel is lépnek fel magával szemben, amit a közbülső idő alatt teljesítenie kellene, igazán nem nagy művészet, elérni egy hét halasztást.

– Tudja egyáltalán, Rauten, hogy hányszor éltem már a halasztás lehetőségével? – válaszolta a báró. – Ó jaj, mennyire fáj a karom!

– Komikus egy fickó maga, Schaller – nevetett fel Rauten –, de tehetsége azért mindenesetre van, és így nem is kétlem, hogy végül sikerülni fog.

– Az ördögbe is, még, hogy tehetséges lennék? – mondta a báró. – Talán mégis igaza van, de egyúttal szerencsétlen is, mert mindig más javára dolgozok.

Közben levetette magát a legközelebbi padra, mert elfáradt. Fejét a háttámlára támasztotta. Rauten, talán saját gondolataival éppúgy elfoglalva, helyet foglalt a pad másik szélén, és a két férfi egy ideig némán üldögélt egymás mellett. Aztán Schaller egyszer csak hirtelen felfigyelt. Közvetlenül a hely mögött, ahol ültek, csak egy sűrű bokorral elválasztva, egy másik ösvény húzódott a létesítményben, mely szintén a legközelebbi nyílt térről ágazott el. A két ösvény egy ideig párhuzamosan futott egymás mellett, aztán a másik jobbra elkanyarodott, egy újabb nyílt térség felé. Azon az ösvényen is sétáltak, meglehetősen hangosan társalogva egymással, mivel mást nem láttak a közelben, és úgy vélték, hogy senki sem hallja őket. Schaller ismerősnek vélte az egyik hangot, kétségtelenül egy ifjú hölgyét, és határozottan hallotta a szavait:

– Ezek üres kifogások, von Heidewald úr. Már három napja sétálok a parkban anélkül, hogy találkoztam volna becses személyével, és a szóvirágai sem segítenek rajtam.

– De kegyelmes kisasszonyom – mondta egy férfihang, kétségtelenül az említett von Heidewald úr –, tényleg igazságtalan velem. El voltam utazva, és csak egy órával ezelőtt értem vissza.

– És ezt merészeli mondani nekem? – kiáltott fel ismét az ifjú hölgy. – Hát nem ment át tegnap a piacon? Bent voltam a divatáruboltban, és nem láthatott, én viszont felismertem

– De drága Flóra, ez tényleg tévedés lehetett!

– Ne nevezzon engem Flórának – kiáltotta felháborodva a szépség – nem akarom többé ezt a megszólítást hallani magától, mert tudom, hogy csak hamisság és csel van mögötte.

– De kegyelmes kisasszonykám, nem is tudja, mennyire igazságtalan velem. Én...

– A hang itt elmosódott, és Schaller, megragadva Rauten karját, odasúgta neki: – Jöjjön, kerüljünk arra. Azt hiszem ez Klingenbruch kisasszony hangja lehet, és látni szeretném, hogy kinek a társaságában.

– Szerelmesek civakodásának tűnik – mondta Rauten. – Mit érdekel ez bennünket! Be kell vallanom, Schaller, hogy nem különösen érdeklődök a fiatal hölgyek iránt.

– Én sem, Rauten – válaszolta a báró –, de kíváncsi lettem. Különben arrafelé ugyanolyan jó az út, mint az itteni.

– Hazamennék, már későn van...

– Csak néhány lépést, arrafelé. Aztán elkísérem, ahová csak akarja. – Szapora léptekkel elindultak az ösvényen, mely feljebb beletorkollott a másikba, és éppen a csúcsnál találkoztak a kis társasággal, éspedig nem csak Flóra volt egyedül egy fiatalemberrel, mint ahogyan Schaller gondolta, hanem Henriette is velük volt. Flóra és von Heidewald úr néhány lépéssel előrébb, Henriette pedig mint egy védőszent libegett mögöttük, tíz vagy tizenkét lépéssel lemaradva.

Flóra egyébként láthatóan megrémült, amint a két férfi olyan hirtelen és váratlanul felbukkant előttük. Úgy tűnt, mintha akaratlanul vissza akart volna húzódní a hűgához, de ez sem illett volna. Schaller és Rauten gróf anélkül, hogy tudomást vettek volna von Heidewald úrról, máris tisztelettudóan köszöntek, de elég taktikusak voltak ahhoz, hogy ne kezdeményezzenek rögtön beszélgetést. Elhaladtak a pár mellett, és csak ekkor vették észre, hogy Henriette kisasszony is kezd szaporábban lépkedni, hogy közelebb kerüljön a testvéréhez, különben mégiscsak feltűnő lett volna a helyzet.

– A világ már csak ilyen – mondta Schaller, amikor már távolabb voltak. – Korábban mennyei lény, legboldogabb a halandók között, itt meg megint egy másik történet, az örök szerelem. Ugyan már, mi számít öröknek! Alig tűnik el az örökség az orruk elől, az örökkévalóság máris összezsugorodik. Mi a helyzet a menyasszonya körül, Rauten? Tulajdonképpen soha sem lehet együtt látni magukat, és a rajongását sem látom. Ez már nem az első szerelem?

– Nem – válaszolta Rauten szárazon. – Franciska azonban nagyon kedves, megfontolt lény, és számomra a legfontosabb, minden túlzás nélkül. Meg vagyok győződve róla, hogy nagyon boldog lesz a házasságunk.

Schaller futó pillantást vetett rá, amit Rauten észre sem vett. Úgy tűnt, hogy a gondolataival van elfoglalva.

Egy feltűnően sápadt fiatalember jött velük szembe, úgy tűnt, a járás is nehezére esik. Valószínűleg beteg, vagy lábadozó lehetett, aki kihasználta a langyos tavaszi napot, hogy itt a parkban friss levegőt szippantson.

Rauten gróf elnézett felette anélkül, hogy megfigyelte volna. Talán valami kézműves lehetett. Azt sem vette észre, hogy hirtelen megállt, és tágra nyitott szemekkel meredt a grófra, mintha kísértetet látna. Schaller azonban, aki mindenre felfigyelt, észre vette, és akaratlanul megállt, ezzel kísérőjét is visszatartva. Ekkor természetesen Rauten is felfigyelt az előtte álló sápadt emberre, valamint arra, hogy az dermedten nézi őt. Részeg ez, vagy bolond? A közelsége azonban kellemetlenül érintette.

– Miért álltunk meg, Schaller?

– Ismeri ezt a fickót?

– Honnan ismerném? Valószínűleg részeg vagy bolond, mivel túl sápadtnak látszik ahhoz, hogy részeg legyen! Forduljunk vissza, most már tényleg haza kell mennem, hiszen Franciska már legalább fél órája vár rám. Jöjjön fel velem egy pillanatra!

– Semmi akadály – bólintott Schaller, követve Rautent, és visszafordult vele az úton. – Semmit sem mulasztanék el, hiszen a következő tíz napon teljes tétlenségre vagyok kárhozva.

A két úr egyébként csak rövid utat tett meg az új irányban, amikor Schaller lépteket hallott közvetlen maga mögött, és amint fejét hátrafordította, már érezte is karján a sápadt ember kezét. Az első pillanatban tényleg ijedten összerezdült, és Rauten is, aki azonnal felismerte az embert, kibontakozott Schaller karjából, hogy elkapja a fickót, ha esetleg fenyegető képet váгна. Annak azonban a legcsekélyebb ellenséges szándéka sem volt, valójában igen gyengének és megtörtnek látszott, így semmi rosszindulatot nem lehetett feltételezni róla.

– Mit akar? – kiáltott rá ekkor Schaller durván.

– Semmi rosszat, kedves uram – válaszolta a sápadt ember. – Csak egy kérésem lenne önhöz...

– És ez a módja, hogy karon ragadja az embert, és ráadásul koldulni kezd a nyílt sétányon? – kiáltott rá Schaller, mintha egy felsőbb emeletről nézne le rá.

– Nem akarok én koldulni, uram, csak egy kérdésem lenne. Hogy hívják ezt az urat itt ön mellett?

– Még, hogy engem hogy hívnak? – kiáltott rá Rauten csodálkozva. – És ha tudni akarja, miért nem engem kérdez? Rauten gróf a nevem. Mit akar tőlem?

– Rauten gróf – dadogta az idegen anélkül, hogy merev tekintetét levette volna a fiatalemberről.

– Ilyesmi még nem fordult elő velem – jegyezte meg Schaller bosszankodva. Jöjjön Rauten, ez az ember megőrült!

– Nos, mit akar tőlem? – kérdezte a gróf még egyszer, közben visszatartva a már indulófélben lévő Schallert.

– Én? Semmit, egyáltalán semmit – dadogta az idegen zavartan. Csak ez a hasonlóság...

– Ez megőrült – mondta Schaller még egyszer, most már magával vonszolva Rautent. – Láta már valaha ezt a fickót?

– Még soha életemben – nevetett fel Rauten. – Egyébként nagyon hasonlíthatok valakire, mert már másodszor fordul elő itt Rhodenburgban, hogy egy vadidegen megszólít.

– Ráadásul nem is szokásos az ábrázata – vélekedett Schaller, oldalvást ránézve kísérlőjére.

– Nem is tudom, miért gondolom, de úgy vélem, hogy ez az ember tényleg nem normális. Sápadtak és nyomorúságosnak látszik, szemei mereven ülnek a fejében. A rhodenburgi rendőrség annyira nyugodt természetű, hogy senkit sem tart veszélyesnek, míg valahol tényleg el nem követ egy betörést, és agyon nem üt néhány embert. Miről is beszéltünk, Schaller?

– Már nem emlékszek rá. Ez a bolond tényleg összezavart, vinné el az ördög! Miért is kellene azon törnünk a fejünket, hogy bolondokházába való-e, vagy sem!

Püster közjegyző házon kívüli útjáról tért vissza, és pultján a közben beérkezett levelek és újságok várták. Utóbbiakat félretolta, a leveleket elkezdte felbontani, egyiket a másik után. A negyedikből kiesett egy fénykép. Mux, aki mellette állt, felemelte és letette a pultra.

– Hm, a levél Hamburgból jött, Mux. A fényképet megmutathatod annak az úrnak. Hogy is hívják? Bummel?

– Hummel, közjegyző úr.

– Ah tényleg, Hummel. A levél könyöknyi hosszú, ráadásul angolul! El sem tudom olvasni. Ha az asszony népnek valami mondanivalója van, amire két szó is elég lenne, képesek rögtön egy aktát csinálni belőle. Olvasd el a levelet, és fordítsd le nekem a legfontosabb pontokat. Hadd nézzem azt a fényképet. Hm, az arc nekem is ismerősnek tűnik. Ördög és pokol, ezt az embert már láttam itt valahol! Nem ismered, Mux? Hol is van a nagyítóm?

– Mux magához vette a kis fényképet, és egy pillanatra figyelmesen nézegetni kezdte, majd halk, lágy hangján megszólalt:
– Ez nem Rauten gróf?

– Isten tudja, de én is azt hiszem, vagy legalább is elképesztő a hasonlóság – kiáltott fel Püster, kikapva a képet a fiú kezéből. Én mondom, a saját képe lehetne, és tényleg őt láthatta Bummel vagy Hummel úr! Na, olvasd csak el előbb a levelet, majd írd vissza, hogy valami tévedésről lehet szó...

– De mégis, nem kéne előbb megmutatnom a képet Mr. Hummelnek? – kérdezte Mux. – Végül is lehet, hogy tényleg csak hasonlít rá, de az is lehet, hogy az eredeti még itt van a városban.

– Ez nem csupán hasonlóság – válaszolta Püster, a fejét rázva. – Ez tényleg Rauten gróf, mint életben. Odalent előttünk megy éppen Dürrbeck százados. Szaladj le, és mondd meg neki, kéretem, hogy egy pillanatra jöjjön fel. Ő nagyon jól ismeri Rautent. Majd meglátod, hogy igazam van.

– A közjegyző félretette a képet, felbontott egy másik levelet, és éppen olvasni kezdte, amikor Dürrbeck belépett a szobába.

– Kedves közjegyző úr, beszélni óhajt velem, történt valami?

– Nem, százados úr. Elnézést kérek, ha megzavartam, de szeretnék megmutatni egy képet, és megkérdezném, hogy ki ez. Ismeri ezt az urat?

– Ez Rauten gróf! – kiáltott fel Dürrbeck, csak egy pillantást vetve rá. – De honnan került ide ez a kép?

– Küldték nekem – válaszolta kitérően Püster –, és valami véletlen csere történhetett, vagy tényleg figyelemreméltó a hasonlóság. Rauten gróf járt tengerentúl?

– Igen, Indiában.

– Amerikában nem?

– Nem hiszem, de mégsem, most jutott eszembe, hogy egy alkalommal feltették neki ezt a kérdést, és határozott nemmel válaszolt.

Miközben beszélt, megfordította a képet, és a hátoldalon az alábbiakat látta: „Firma G. W. Burlingham brothers, photographers, New-York city.” – Van kéznél nagyítója, közjegyző úr? – kérdezte egy idő után, miután ismét figyelmesen nézegette a képet.

– Igen, itt van – válaszolta Püster –, én is azzal néztem meg.

– Annyiban figyelemre méltó – mondta a százados –, hogy Rauten grófot itt Rhodenburgban sohasem lehetett rábeszélni, hogy lefényképeztesse magát, és határozottan tudom, hogy a menyasszonya már többször is kérte erre. De mégis lehet, hogy csak hasonlóságról van szó...

Miközben beszélt, odalépett a sarokablakhoz, és a nagyítón keresztül figyelmesen nézegette a képet. Amikor azonban felegyenesedett, határozottan kijelentette: – Ez nem hasonlóság, kedves közjegyző úr, ez tényleg maga Rauten, hiszen itt a bal arcán a nagyítóval határozottan felismerhető egy keskeny sebhely, ami az arcán most is látható, különösen, ha nevet. Egy pusztá hasonlóság ennyire nem lehetséges, vagy tényleg különös véletlenről lenne szó.

– Valóban? – szólalt meg a közjegyző, figyelmesen nézve a századosra, miközben a saját gondolataival volt elfoglalva. – Igen, ez lehetséges, de ez is csak akkor, ahogyan az előbb már megjegyeztem, elcserélték a beadványhoz mellékelt képet, ami figyelemre méltó tévedés, mivel a kép eredetije éppen itt van a városban. Be kell vallanom, ezt nagyon különösnek tartom.

– És megtudhatnám, hogy miről van szó, közjegyző úr? Hiszen tudja, hogy Hans von Solberg igen jó barátom.

– És Rauten gróffal nincs jó barátságban?

– Kevésbé – válaszolta Dürrbeck némi szünet után. – Természetesen ismerjük egymást, de nem vagyunk közelebbi barátságban.

– Kedves százados uram, itt egy egészen sajátságos esetről van szó, aminek nem lehet semmi köze Rauten grófhhoz, még akkor sem, ha tényleg egy róla készült fényképről lenne szó. Pillanatnyilag csak egy kérdéssel fordultak hozzám, és beláthatja, hogy erről nem adhatok felvilágosítást. Ha azonban valami tényszerűen megállapítható lesz, szavamat adom, hogy késlekedés nélkül értesíteni fogom róla. Amit még kérdezni akartam: Melyik napra tűzték ki a gróf és von Solberg kisasszony esküvőjét?

– Huszonhatodikára. Miért kérdezi?

– Csak úgy eszembe jutott – válaszolta Püster kitérően. Nagy ünnepségre készülnek Solbergék házában?

– Ahogyan Hans elmondta nekem, az esküvő előtti estén. A fiatal pár közvetlenül az esküvő után útnak indul Rauten gróf birtokára. Rauten nagyon sürgeti az esküvőt, mert úgy tudom, az intézője megbetegedett, és a teljes gondnokság pillanatnyilag egy még nagyon fiatal és tapasztalatlan ember kezébe került.

– Valóban? De az esküvőre korábban nem kerül sor, úgy véli?

– Nem, biztosan nem, mert ugyanerre a napra esik a szülők és nagyszülők esküvője is, és Solberg asszony ragaszkodik hozzá, hogy ezt a napot lelkiismeretesen betartsák. De miért érdeklődik ennyire a részletek iránt?

– Kíváncsiságból, pusztán kíváncsiságból, százados úr. Egy ilyen kis fészekben, mint Rhodenburg, az embernek más dolga sincs, mint állandóan mások ügyeivel foglalkozni.

– Amivel tulajdonképpen nem szokott törődni, ha nincs valami célja vele, kedves közjegyző.

– Öregszek, és ugyanabba a hibába esek, mint kedves sorstársaim – válaszolta a közjegyző mosolyogva. – Ezt rendszerint nem vesszük észre korábban, csak amikor felhívják rá a figyelmünket.

Dürrbeck elhallgatott. Jól érezte, hogy a közjegyző szándékosan kitér a további kérdések elől, és elég taktikus volt ahhoz, hogy ne erőszakoskodjon, bár szeretett volna többet is megtudni, és nem csupán szerénytelen kíváncsiságból. Úgy kedvelte Hans Solberget, mintha a testvére lett volna, és sötét, bár teljesen határozatlan gyanú merült fel benne, ami ennek ellenére nyugtalanítani kezdte. – Tehát a viszontlátásra, kedves közjegyzőm! – mondta, és elhagyta az irodát. A közjegyző hátra kulcsolt kezekkel, lehorgasztott fejjel, elgondolkodva kezdett egy ideig szapora léptekkel ide-oda járkálni. Mux ebben nem zavarta meg, és közben figyelmesen kétszer is elolvasta egymás után a Hamburgból érkezett levelet. Csak ezt követően tett megjegyzést, az utasítás szerint, ami mindössze két pontra vonatkozott. A többi, és ebben Püsternek igaza volt, csak felesleges vádaskodás és általános vélemény volt.

– Ha elolvasná ezeket a részeket, Közjegyző úr...

Püster odalépett, a pultra könyökölve megtámasztotta a fejét, és elolvasta, végül megszólalt: – Ez tiszta értelmetlenség, Mux, és átkozottul óvatosságnak kell lennünk, nehogy elkövessünk valami ostobaságot. Ezekre hivatkozva az asszonyt semmi esetre sem idézhetjük Rhodenburgba, és tényleg nem tudom, különben hogyan tehetnék meg. Ugyan már, válaszolj a levélre, küld vissza a fényképet és kérdezd meg, hogy tényleg a megfelelő képet küldték-e el. Mindenesetre úgy vélem, hogy elcserélték. Ha tényleg nem ez a helyzet, akkor még mindig megfontolhatjuk, hogy mit tegyünk.

– Nem kellene inkább itt tartanunk a képet?

– És mihez kezdünk vele? A következő levélben visszaküldhetik. – Szabad!

Odakint kopogtattak, és a „szabad” hívásra kinyílt az ajtó, és Semmlein udvari patikus, Handorf asztalosmester és egy sápadt,

nyomorúságosan kinéző ember állt a küszöbön, de Semmlein nem sokáig álldogált ott.

– Kedves közjegyző uram – mondta a kis emberke, szinte lélekszakadva – válthatnánk néhány szót önnel egyedül, teljesen bizalmasan?

– Miért ne, kedves szomszéd. Hogy van mester? Kérem, foglaljanak helyet. Tekintete mindeközben a fiatal, sápadt emberre tapadt, akit nem ismert.

– Közjegyző úr – szólalt meg Handorf fojtott hangon, mivel észrevette Püster kutakodó pillantását –, ez itt a szegény fiam, akiről korábban már beszámoltam önnek. Nagyon beteg volt, nyomorúságát és szégyenét nagyon a szívére vette, néhány napja már attól tartottam, hogy a Jóisten magához szólítja.

– Még most is nagyon betegnek látszik – válaszolta Püster. – De tulajdonképpen mi a problémájuk?

Semmlein egy pillantást vetett Muxra. – Szerintem négyszemközt szeretnénk beszélni önnel.

– Mux a titkos titkárom – válaszolta erre Püster –, és bár még fiatal, nagyon rátermett és titoktartó fickó. Ha nem kifejezetten személyes ügyről van szó...

– De szerintem igen – válaszolta az udvari patikus.

– Na, Mux, menj le egy kicsit. Vidd magaddal az aktákat, a levelet hagyd addig abba, még ráér, mert az ügy nem sürgős. És most uraim – folytatta, amint Mux aktacsomaggal a hóna alatt kisurrant az ajtón –, kérem, foglaljon helyet, mester, és a fia se maradjon állva, elég gyengének és bágyadtnak látszik, és most meséljék el, mi a gondjuk, kedves szomszéd, de igyekezzen röviden összefoglalni, mert még rengeteg dolgom van.

– Igen, tisztelt szomszéd – kezdett bele Semmlein úr –, ez egy egész különös ügy, szerintem az ember nem is hinné, hogy emberileg lehetséges.

– Elmesélné nekem inkább a történetet, és rám bízna, hogy megítéljem?

– A legnagyobb örömmel, de akkor inkább maga Karl mondja el, nem így gondolja, mester?

– Nem is tudom, hogy a közjegyző úr még emlékszik-e rá, amivel nemrég felkerestem és tanácsát kértem.

– Ha jól emlékszek, a fia szerencsétlen történetéről számolt be, de arra nem, hogy a tanácsomat kérte volna.

– De mégis, közjegyző úr. A fiam annak idején Sziléziába akartam küldeni, hogy körülnézzen, hátha rátalál arra az emberre, akinek eladta azt a szerencsétlen botot, ön pedig eltanácsolt a szándékomtól.

– Valóban, most már emlékszek rá, igaza van. Mi haszna is lett volna, ha ismét találkozik vele? Hiszen semmit sem tudott volna rábizonyítani, és csak saját magának okozott volna újabb kellemetlenséget. Az ügyet azóta már benőtte a fű, és már mit sem lehet kezdeni vele. Ellenszenves körülmények szerencsétlen egybeesése következtében ártatlanul letöltötte súlyos büntetését, és a világ semmiféle hatalma sem tudná jóvátenni neki az elvesztett éveket.

– De mégiscsak nevének becsületéről van szó, közjegyző úr – vetette közbe megindultan az apa.

– Ebben igaza van – bólintott rá Püster –, és ez most talán mindent jelentene, de hogyan volna lehetséges? Hol akarná felhajtani azt az embert, ha egyáltalán még él?

– De tegnap találkozott vele! – fortyant fel Semmlein.

– Kivel? A gyilkossal? – kérdezte Püster hirtelen, Semmlein pedig jelentősegteljesen bólintott a fejével, de ekkor Karl magához ragadta a szót, és tompa, felindultságtól alig érthető hangon szólalt meg:

– Igen, kezdetben én is azt hittem, de aztán összezavarodtam, hiszen ez szinte lehetetlen, de mégis szent esküt mertem volna

tenni rá, hogy ugyanarról az arcról volt szó, mellyel azon a bizonyos napon szemben álltam.

– Ettől nem lettem okosabb – válaszolta Püster a fejét rázva. Mesélje el nekem egyszerűen, mindez hogyan történt, és ha lehet, valamivel hangosabban, fiatalember, mert az évek múltával a hallásom kezd gyengülni.

– Igyekezni fogok – mondta Karl. – Az orvos elrendelte, hogy szippantsak friss levegőt, és mozogjak, ami hosszú éveken keresztül hiányzott nekem. Ezért a legmagányosabb ösvényeket kerestem a parkban, ahol remélhettem, hogy a legkevesebb emberrel fogok találkozni. Nem szerettem volna, ha látnak, és ki is tértem a felém közeledők elől. Egyszer csak hirtelen két úr kanyarodott elém az előttem lévő bokor mögül, és én a legszívesebben visszafordultam volna, de ez túl feltűnő lett volna. Ezen kívül igen elegáns volt az öltözetük, és engem nem ismerhettek. Nem szokásom útközben nézegetni az embereket, de szinte akaratlanul rájuk néztem, hogy lássam, felfigyelnek-e rám. Az alacsonyabbik arca, a másik feltűnően magas úr volt, hirtelen felkeltette a figyelmemet. Ismerem talán? Az egész túl gyorsan történt, hogy fontolgassak, egyáltalán lehetséges-e, de szemmel tartottam, és hirtelen mintha szíven szúrtak volna, mert az alak, aki az elmúlt évek során éjjel-nappal nem hagyott el, hiszen kizárólag az ő személyében hittem a vétkest, egyszer csak ott állt előttem, ugyanaz a termet, ugyanaz a szőke haj, ugyanaz a nyugtalan, kék szempár, és az egész testtartása emlékezetes volt számomra. Dermedten megálltam az út közepén, rábámulva, és képtelen voltam uralkodni magamon, amikor mindketten visszafordultak, és távolodni kezdtek tőlem. Ekkor elragadott a félelem, hogy a pillanat, melynek eljövételéhez Istenhez fohászkodtam, ismét elmúlhat, anélkül, hogy megszólítanám, és megtudnám, hogy kicsoda, és szinte lélekszakadva követni kezdtem őket, mert a két úr ekkor gyorsan távolodni kezdett. Amikor végül utolértem őket, alig tudván, hogy mit teszek, megragadtam a magasabb úr karját, és megkérdeztem tőle kísérője nevét.

– És hogy hívták? – kérdezte a közjegyző.

– A magasabb úr mérges lett, azt hitte, hogy koldulni akarok, és a másik sem volt valami jó hangulatban, de nagyon előkelőnek látszott, végül ő maga mondta meg nekem a nevét.

– És?

– Rauten grófnak hívták.

A közjegyző felugrott a székéről, mintha kígyó marta volna meg.

– Rauten gróf? – ismételte meg, döbbszerű tekintettel nézve a beszélőre. – Csak nem tévesen hallotta a nevet, fiatalember?

– Tévesen? – kérdezte Karl szomorúan. – Szemeim és füleim minden szótagot felfogtak, amit mondott, és ha százéves lennék, elfelejthetném én valaha is ezt a nevet?

– Rauten gróf – ismételte meg megint a közjegyző, mintha a nevet álmában emlegetné.

– Ez stimmel is – jegyezte meg ekkor Semmlein. – Rauten gróf és von Schaller úr az előbb mentek el együtt az ablakom előtt, és a báró szerintem tényleg nagyon magas ember. Mindenesetre együtt voltak.

– És tovább mi történt? – kérdezte a közjegyző, feszült figyelemmel nézve a fiatalember arcvonásait.

– Igen, persze – mondta Karl nyomott hangon –, mit tehettem volna még? Kétségtelenül hajszálpontosan hasonlított arra az emberre, aki annak idején megvette tőlem a botot, de egy ilyen előkelő úr, egy gróf, hiszen ez nem lehetséges, elképzelhetetlen, és magam is döbbszerűen álltam ott, és annyira tanácstalan voltam, hogy a két úr végül otthagytak és továbbmentek. Bizonyára boldognak tarthattak, legalább is ezt hiszem. Egyikük mondott valamit, ami legalább is így hangzott, de az értelmét nem is fogtam fel rögtön, és nem voltam olyan állapotban, hogy követni tudtam volna őket. Minek is, mit tehettem volna ezen a világon?

Püster lassan bólintott a fejével. – Tényleg nem tudott volna tenni semmit. Egyfelől fennáll annak lehetősége, hogy mégiscsak

tévedett, sőt ez a valószínűbb, hiszen magam sem gondolnám, másfelől feltéve, hogy felismerte az úrban a régi ismeretséget, az ég szerelmére, hogyan tudná ezt bebizonyítani? Nem is hinném, hogy lenne egyáltalán bíróság, mely befogadna egy ilyen vádat, hiszen mit is mondott, hány éve történt az eset?

– Valamivel több, mint hét éve.

– Nos, azt persze jól látja, hogy a gyilkosság nem évül el, de ha már annak idején sem merült fel a legcsekélyebb gyanú sem a tényleges elkövetővel szemben, vagy magát nem ítélték volna el, akkor természetesen most már teljesen lehetetlen volna bármiféle bizonyítékkal előállni, hiszen arra nem számíthatunk, hogy aki képes elkövetni egy ilyen bűncselekményt, most magától, minden kényszerítő körülmény nélkül hirtelen beismerje azt.

– És nem gondolja, közjegyző úr – szólalt meg ekkor az öreg asztalosmester, aki mindeddig egy szót sem szólt, és csak arcának kínos feszültségével figyelte a közjegyző arcvonásait –, hogy legalább feljelentést kellene tenni a bíróságnál?

Püster a fejét rázta. – Mi hasznuk lehetne belőle? Vagy egyszerűen jegyzőkönyvbe mondaná? Azzal nem menne semmire, és a továbbiakban semmit sem érne el vele. Hm, hm, hm, hm – felállt, és szapora léptekkel elkezdett fel-alá járkálni a szobájában. Oda-lépett a sarokablakhoz, egy ideig kinézett a semmibe, aztán visszafordult, és újból folytatta sétáját. Végül megállt Karl előtt, hiszen látogatói egy hanggal sem szakították félbe elmélyült gondolkodása közben, és megkérdezte: – Mi is volt a helység neve, ahol az a bizonyos bűncselekmény történt?

– Közjegyző úr, egy erdő közepén voltunk.

– Mi volt az utolsó falu neve, ahonnan továbbment?

– Wedeschütz!

– És a másik, ahová el akart jutni? Várjon csak egy pillanatig, a neveket fel szeretném jegyezni. – Ezzel odalépett a pultjához, fogta a tollát és egy papírlapot. – Tehát Wedeschütz Sziléziában?

– Igen, közjegyző úr, de ez csak egy egészen nyomorúságos fészek volt, mindössze néhány ház és egy kocsmá.

– Az nem tesz semmit. És a másik, az úti célja?

– Arra most nem emlékszek, nem jut eszembe, de egy Otibor nevű kisváros felé tartottam, és az már nem volt messze.

– Tehát Otibor a neve?

– Igen, közjegyző úr, és korábban már jártam ott, amikor be-masíroztam Sziléziába.

– És ott van bíróság?

– Hiszen ott hallgattak ki, és ültem sokáig vizsgálati fogság-ban.

– Vagy úgy! – mondta Püster.

– Ez lenne az a hely, ahová tulajdonképpen visszatérnék, hogy tudakozódjak – folytatta Karl –, hiszen fogalmam sem volt róla, hogy azzal az emberrel itt fogok találkozni.

– Mindenekelőtt, kedves barátom – mondta a közjegyző –, azt még egyáltalán nem tudjuk, hogy valóban arról az emberről van-e szó, és ha őszinte akarok lenni, el sem tudom képzelni, hogyan tudnánk ezt bebizonyítani. Rövid időre bízza rám ezt az ügyet, és ha elfogad tőlem egy jó tanácsot, akkor senkinek se beszéljen erről a találkozásról. Vagy talán már meg is tette?

– A húgomnak és anyámnak említettem – mondta Karl hal-kan.

– Na, pont elég egy titoknak, ha két nő már tud róla – bólin-tott Püster maga elé.

– Ők minden bizonnyal senkinek sem fognak beszélni erről – szólalt meg ekkor Handorf mester. A feleségem holtsápadttá vá-lik, ha csak hall erről a szerencsétlenségről, a Grethe meg egyál-talán nem is olyan, mint egy lány, hanem mindig csendes és zár-kózott, és ha az ember valamit meg akar tudni tőle, szó szerint szavanként kell kihúzni belőle.

– Annál jobb. Akkor most menjenek egyenesen haza, és mindkettőjüknek parancsolják meg, hogy hallgassanak, és ez önre is vonatkozik, szomszéd úr...

– Na, tőlem biztonságban van – kiáltott fel Semmlein úr. Szerintem én senkivel sem fogok beszélni erről, és ha a feleségem nem tudja meg, akkor ő sem.

– Rendben van. Tehát ha megtudok valamit, választ fogok adni önöknek. És még valami: A bot, amivel annak idején elkövették a bűncselekményt, a bíróság elé került?

– Igen, közjegyző úr, Otiborban, ahol kihallgattak.

– Ezt esetleg nem kérdezhetnénk meg? – kérdezte az asztalosmester.

– Ez mit sem segítene. Reményt nem kelthetek önökben, de legalább próbálkozhatunk. Teszünk egy kísérletet.

Ismét a pultjához lépett, felvette az ott heverő leveleket, és Semmlein ezt jelzésnek tekintette, hogy ne zavarják tovább. Intett kísérőinek, majd rövid köszönés után, amire Püster már nem is válaszolt, valamennyien elhagyták a szobát.

A közjegyző ekkor megírt egy levelet, borítékba tette, megcímezte, és betette a saját zsebébe, és csak ezután szólította a szobájában lévő szócsővel Muxot, aki minden további nélkül visszament a helyére, hogy befejezze előbb félbeszakított munkáját.

– Elvette innen a fényképet, közjegyző úr?

– Igen, Mux. A hamburgi levéllel még várhatsz. Előtte valamiről még felvilágosítást akarok beszerezni. Most elmegyek, Mux, ha valaki érdeklődne utánam, egy órán belül visszajövek.

– Rendben van, közjegyző úr. – És Püster kalapját gyorsan felkapva, már ajtón kívül is volt.

Különféle érdekek

Az idős Mäusebrod asszony végrendelete annyiban életbe lépett, hogy Bärwald jogtanácsost, a Mäusebrod ház régi barátját, közbecsült úriembert még maga az elhunyt nevezte ki végrendeleti végrehajtónak, aki az ügyet kézbe is vette, és hamarosan elkezdte betű szerint végrehajtani. Von Klingenbruch alezredesné, mivel a férje többszöri otthoni jelenet után sem volt hajlandó megtenni a szükséges lépéseket, persze elhatározta, hogy megtámadja a végrendeletet, vagy legalább is kísérletet tesz erre, de nem talált ügyvédet, aki hajlandó lett volna rá, mivel belátták egy ilyen lépés eredménytelenségét. Csak egy kis zugügyvéd volt hajlandó erre, de az alezredesné bizalmatlan volt vele szemben, és mivel az illető előleget is kért a költségeire, végül arra kényszerült, hogy feladja, és beletörődjön a megváltoztathatatlanba.

Vasárnap reggel volt. Az alezredes odaát üldögélt kis kamrájában, hiszen szobának aligha lehetett nevezni, és a vasárnapi lapot olvasta, mely hetenként egy angol regény fordításának folytatását hozta. A kegyelmes asszony még öltözködött, az ifjú hölgyek magukban voltak a nappaliban, természetesen mély gyászban elhunyt nagynénjük miatt, és egész megjelenésük, valamint arcvonásaik pontosan passzoltak öltözetük komor színéhez. Mindkét fiatal lány feltűnően sápadt volt, és Flóra, munkájával az ölében, fejcskékjét kecses bal kezére támasztva, ráadásul még könnyezett is. Ennyire szívükre vették volna nénikéjük halálát?

– A néni mégiscsak egy igazi szörnyeteg volt – törte meg Flóra a csendet –, és a mama ezt mindig is mondta, de mi nem akartunk hinni neki!

– Bárcsak a dagadt képébe vágtuk volna a vacak, borzalmas kendőket, amikor utoljára nála voltunk! – jegyezte meg Henriette mély gyászában.

A két lány megint hallgatott, de gondolataik másfelé kalandoztak, és Flóra, aki sokkal szenvedélyesebb temperamentumú, mint a valamelyest nyugodtabb testvére, finom alsó ajkát fogai

közé fogta, és végül, borús és mogorva tekintettel maga elé bámulva válaszolt:

– Egy tekintetben a néninek mégiscsak igaza volt, és mindaddig, amíg élt, nem hittem neki, de igaza, keserűen igaza volt!

– Miben volt igaza? – kérdezte Henriette borúsán. Tele volt az méreggel a feje búbjáig...

– De amit a férfiakról állított, abban igaza volt! – kiáltott fel Flóra hevesen. – Ezen a téren bizonyára volt elég tapasztalata. Ó, bárcsak legalább ebben hittünk volna neki!

– Jetti a homlokát is összeráncolta. Szívesen ellenkezett volna, de nem talált rá megfelelő szavakat. Már azon is bosszankodott, hogy nénikéjének valamiben igaza volt, de szívében mégis kénytelen volt egyetérteni vele, mivel bár még nem voltak tényleges bizonyítékai, mégis a legrosszabbtól tartott. Hányszor ment már le, különböző kifogásokkal esténként a kertbe, de mindig eredménytelenül, az ő Júliusza többé már nem bukkant fel, csak Semmlein udvari patikussal találkozott kétszer, aki mindkét alkalommal, ellenszenves udvariassággal üdvözölte. Mi dolga van ennek az embernek minden este a sötétben az udvaron? Micsoda egy kiállhatatlan alak! Júliusz azonban többé nem jelentkezett, és sem a városban, sem a parkban nem találkozott vele. De legalább egyetlenegyszer elment volna az ablakuk alatt, és felköszönt volna! De nem így tett, hanem szorosan a fal mellett ment, ha arrafelé volt dolga. Újabban Jetti mérgében már kis kezét is ökölbe szorította.

– Hamis, becsstelen népség, valamennyien azok! – mormolta Flóra a fogai között –, de jöjjenek csak nekem megint a hazugságaikkal és unalmas hízelgéseikkel! Most már tudom, mit tartsak erről, és mindketten hálát adhatunk Istennek, Hetty, hogy tapasztalatot szereztünk, különben talán mindketten boldogtalanná váltunk volna egész életünkben.

– Miért adhattok hálát Istennek? – kérdezte az anyjuk, aki ebben a pillanatban lépett be a szobába, és hallotta az elhangzottakat. – Mi van veletek? Flóra, te meg sírtál?

– A nénikénk miatt, mama – mondta Flóra, fejét félig elfordítva, anyja csodálkozó tekintete elől.

– A nénikétek miatt?

– Igen, mama, Mäusebrod asszony miatt, ha neked így jobban tetszik – válaszolta flegmán a fiatal lány. Örökségük következtében saját urainak érezték magukat, és Flórának eszébe sem jutott, hogy hagyja magát gyerekként kezelni. A mama azonban ezt nem vette jó néven, mivel ő volt a főparancsnok az egész házban, és most már ideje volt éreztetni vele, hogy ennek itt már semmi helye sincs.

– Na? – kérdezte az alezredesné, és előbb Flórára, majd Jettire nézett csodálkozva, nem éppen barátságos tekintettel. – Ezt meg hogy értsem? Azt hiszitek, mert rossz hangulatban vagytok, bosszúságotokat rajtam tölthetitek ki? Ezt kikérem magamnak. Miféle ostoba megjegyzés volt ez, kisasszony? – Mäusebrod asszony, ha neked így jobban tetszik? Nézzék már ezt a tejfelesszájút, ahogy itt ül és felhúzza az orrát! Még az életben nem fordult elő velem ilyen! Ne merészelj még egyszer így viselkedni!

– De Mama! – kiáltott fel Flóra akaratosan, hogy ne mutakozzon megint lealacsonyítva, mivel tudta, hogy különben örökre elveszíti a talajt a lába alól. – Elég öreg vagyok én már ahhoz, hogy egyszer rossz hangulatom is lehet, ha meg van rá az okom, anélkül, hogy arra kényszerülnék, hogy bárkinek is megadjam magam.

– Az lehet, hogy már elég öreg vagy – kiáltott rá az anyja, akiben már fortyogott a méreg –, elég öreg ahhoz, hogy belássad, hogy egy ostoba liba vagy, de eszed az nincs hozzá, ez nagy hiba, és most csak egyet mondok neked, nagyszájú kisasszony, vigyázz magadra, ne bosszants fel, mert éppen megfelelő hangulatban vagyok, hogy lerendezzelek!

– Mama – kiáltott fel az anya szeretetre méltó lánya – kikérem magamnak a szidalmazást, mostantól ezt már nem kell eltűrniem tőled, és nem is akarom, és Henriettének is ez a véleménye!

Az alezredesné mintha szélütés érte volna – ilyesmi még tényleg nem fordult elő vele egész életében. Csípőre tett kezekkel, előre hajlott felsőtesttel állt ott és dermedt csodálkozással nézett egyik lányáról a másikra, de haragja aztán kitört belőle. Elfojtott dühe átszakította a gátat, és legnagyobbreszt nemesnek egyáltalán nem mondható szavak olyan áradata hagyta el a nyelvét, hogy Flóra, jöllehet néhányszor eredménytelenül próbálkozott közbeszólni, a szóáradat gátlástalanul folytatódott. Amint azonban az alezredesné egyre nagyobb haragba lovalta bele magát, végül valódi dührohamot kapva kiáltozta: – Ha nem tetszik nektek itt ebben a házban, akkor miért nem mentek el, ti libák? Hiszen örököltek, vagy talán azt hiszitek, hogy szórakoztat, ha élethosszig vénkisasszonyként üldögéltek itt nekem, he? – Flóra erre felugrott a székéről, és Henriettel együtt gyorsan elhagyták a szobát.

Az alezredes odaát a kamrácskájában jól hallotta a botrányt, de egyáltalán nem volt kíváncsi rá, hogy miről is van szó, és még kevésbé állt szándékában, hogy beavatkozzon, sőt felállt a székéről, és amilyen halkan csak lehetett, betolta a reteszt, aztán kényelmesen visszaült a karosszékebe. A felvonóhid ezzel fel lett vonva, és most már semmi sem történhetett vele.

– Nyisd ki, Heinrich! – kiáltotta odakint a felesége hangja.

– Most nem tudom, gyermekem – válaszolta az alezredes, miközben kényelemből egyik lábát rátette a másikra, az újságot azonban óvatosan félretette, nehogy a lapok zaja elárulja. – Éppen öltözködök.

– Egy örökkévalóságig eltart, míg felöltözől, valamit mondanom kell neked!

– Várj egy kicsit, gyermekem, ha elkészültem, átjövök hozzád!

– Nyisd már ki végre! – kiáltotta bosszúsan az alezredesné, és elkezdte rángatni a kilincset.

– Abszolút nem lehet, kincsem – válaszolta a férje a legnagyobb nyugalommal, mivel itt teljes biztonságban érezte magát. Mindjárt átjövök.

Amit az alezredesné odakint mormolt, azt persze nem lehetett pontosan érteni, de áldások semmi esetre sem voltak. A támadást kénytelen volt feladni, mert az erődítmény nem volt hajlandó megadni magát, és átadni a kulcsot, és ezzel a rohamnak ártalmatlanul vége lett. Más csapatok érkeztek ugyanis a harctérre, és bevetésre készültek, mivel odakint ekkor csengettek az előszoba ajtajánál, és a feleség elvonult az ajtótól, nehogy valaki ebben a felindult állapotban pillantsa meg.

Hanna hosszabb idő után, mivel tulajdonképpen sohasem igyekezett, mégiscsak kénytelen volt ajtót nyitni, és odakint Dürbeck százados állt, aki az alezredessel szeretett volna beszélni. – Itthon van?

– Igen, azt hiszem, éppen öltözik. A kegyelmes asszony éppen most dörömbölt az ajtaján – válaszolta a cselédlány a legszívélyesebb ártatlansággal.

– De nem is akarok zavarni...

– Né, nem zavar, lépjen csak be, rögtön kész lesz.

Hanna így kezelte a tisztelgő látogatókat, és a századost minden további nélkül bevezette a nappaliba, ahol egy ideig magára maradt, mivel a fiatal hölgyek jelenlegi hangulatukban nem akartak a közelébe kerülni. A kegyelmes asszony sem volt annyira jókedvében, hogy látogatót fogadjon, ráadásul a látogatást nem is neki szánták. Viszont az alezredes is kénytelen volt kicsit húzni az időt, mielőtt mutatkozott volna, hiszen nem bukkant le későbbi következmények nélkül, és kénytelen volt kitartani annál, hogy most éppen öltözik. Végül azonban, éspedig Hanna kétszeri figyelmeztetésére, mégiscsak előkerült, és rátalált Dürbeckre, aki nyugodtan üldögélt az ablaknál, és a világ legnagyobb türelmével Constanze ablaka felé epekedett.

– Kedves századosom, elnézését kérem, hogy ilyen sokáig várattam magamra, de éppen öltözködtem...

– Kedves alezredesem nekem kell elnézést kérnem, ha alkalmatlan időben zavarom, de nem akarom sokáig feltartóztatni, csak egy kérdésem lenne önhöz, melynek megválaszolása sokat jelent számomra, és ön bizonyára nem fogja megtagadni tőlem a választ, mivel tudom, hogy barátja a Solberg féle háznak...

– Kérem, kérem, drága századosom, minden bizonnyal nem, amennyiben erőmből kitelik, de nem foglalna helyet? Mivel szolgálhatok? De állj, menjünk inkább át a szobáskámba, ott hangulatosabb, és elszívunk egy szivart.

Dürrbeck elfogadta a javaslatot, és átérván, minden további nélkül előadta kérdését.

– Ön közelebről ismeri Rauten grófot, alezredes úr, nem igaz? Nekem legalább is azt mondták, hogy egyszer járt azon a vidéken, ahol a birtokai vannak.

– Valóban így van – válaszolta zavart mosollyal az alezredes –, de édes istenem, az az ország elképesztően nagy, az utak nagyon rossz állapotban vannak, és egyes részei között különféle nehézségek miatt egyáltalán nincs is forgalom. Azt is be kell valanom, hogy sohasem jártam a gróf birtokain. A Rauten név azonban arrafelé meglehetősen ismert, és úgy tűnik, hogy tekintélyes családról lehet szó.

– Tehát sohasem találkozott valakivel a családból, és semmi pontosat nem tud egyes tagjairól?

– Nem, kedves százados, tényleg senkit sem ismerek.

– És a grófunkat mióta ismeri?

– Amióta itt van, azt hiszem, körülbelül hat vagy hét hónapja.

– Feltennék egy igen indiszkrét kérdést, és teljes mértékben önre bízom, hogy megválaszolja-e. Mi a véleménye Rauten grófról?

– Rauten grófról? – kérdezte valamelyest elcsodálkozva az alezredes, mivel nem tudta, hogy mihez kezdjen ezzel a kérdéssel.
– Nos, hát azt hiszem, egészen jó. Nagyon rátermett, kedves ember, egészen különösen kifejlett társasági talentummal.

– Ez nem tagadható. De különben?

– Különben? – ismételte meg a kérdést az alezredes, döbben-
ten nézve a századosra. – Nem tudom, ezt hogyan érti.

– Egész lényét értem ez alatt. Magam sem tudom tulajdonképp-
en, hogyan kellene kifejeznem magamat.

– Mindig nagyon tisztességesen viselkedik, és van valami
előkelőség az egész lényében.

– Nem erre gondoltam, ez megtanulható, de jó embernek
tartja?

– Igen, kedves századosom – válaszolta az alezredes, de lát-
hatóan zavarban volt. – Ez persze megint egy másik fejezet, és
őszintén be kell vallanom, hogy ezen, komolyan még el sem gon-
dolkodtam.

– És ha megfontolná?

– De egyáltalán hogy jutott erre a kérdésre?

Előre megmondtam önnek, kedves alezredes, hogy teljes mér-
tékben önre bízom a kérdés megválaszolását. Nem akarok erősz-
akoskodni, ehhez nincs is semmi jogom, de Hans von Solberg a
legbensőségesebb barátom, az egész Solberg féle háznak sok-sok
köszönettel tartozok, és előre is bevallom, arról van szó, hogy
számomra van valami rejtélyes ravaszság a gróf tekintetében,
amire eredménytelenül próbálok megfelelő kifejezést találni.

– Hm, – bólintott lassan maga elé az alezredes. – Egy tekin-
tetben igaza lehet, kedves százados úr. Be kell vallanom magának,
hasonló érzésem néha már nekem is volt, de mit is akarok monda-
ni? Benyomásaink alapján nem ítélnénk meg egy embert, ha
éppen valamilyen hatással van ránk.

– És miért nem? Éppen a benyomásnak kellene mérvadónak lennie, mivel a megérzéseink ritkán csapnak be bennünket. Mint már bizalmasan említettem, hiszen állításomhoz a legcsekélyebb támponttal sem rendelkezek, Rauten gróf, hogy a legszerényebben fejezzem ki magam, nem szimpatikus számomra, és soha sem lennék képes összebarátkozni vele.

– De édes istenem, arra a rövid időre, ameddig egyáltalán még itt lesz, valahogy csak ki tudunk jönni vele, különben is csak társaságban vagy futó látogatás alkalmával találkozunk vele.

Dürrbeck hallgatott egy ideig, és csendben maga elé nézett. Gondolatai mindenesetre másfelé jártak. Végül megszólalt: Valamit még kérdezni akartam, alezredes úr: A barátja még Galíciában él?

– Galíciában? Bizonyára, hacsak nem halt meg a közelmúltban, de erről tudomást szereztem volna, hiszen közeli rokona a feleségemnek, és hat héttel ezelőtt még kaptunk tőle levelet.

– Nagyon jó. Tenne nekem egy szívességet, feltűnés nélkül?

– A legnagyobb örömmel, kedves százados uram – válaszolta Klingenbruch jóindulatúan. – Csak ki vele!

– Rendben, akkor írjon néhány sort a barátjának, kérjen tőle haladéktalan és részletes felvilágosítást ezen a cetlin nevezett családról és Leopold örökösükről. A cím itt pontosan meg van adva, és ha választ kap, az eredményt haladéktalanul tudassa velem.

– Nem bízik Rautenben? – kérdezte az alezredes, miközben csodálkozva nézett a századosra.

– Nem – válaszolta Dürrbeck némi szünet után. – De mindez természetesen maradjon közöttünk. Nem akarok igazságtalan lenni Rauten gróffal, ha minden úgy van, ahogy elmesélte, de bizonyosságot akarok szerezni egy esetről, ami pillanatnyilag nyugtalanít engem, és mivel ez a tudakozódás teljesen tisztelettudó és jogos, feltétlenül úgy gondoltam, hogy megkérhetem a segítségét ebben az ügyben.

Klingenbruch kezét nyújtott neki, és csak ennyit válaszolt: mindez tisztességes, ahogyan lennie kell, és örömmel megígérem, hogy segíteni fogok. Persze nem osztozok a gyanújában, de ezzel nem ártok senkinek, az érintettnek sem, amennyiben ártatlan, ahogyan erről meg vagyok győződve.

– Tehát megegyeztünk, és ugye nem fog késlekedni?

– Szavamat adom – válaszolta Klingenbruch –, de ön is válaszoljon meg nekem egy kérdést: Semmi sem természetesebb a világon, mint az, hogy von Solberg úr már saját maga is igyekezett felvilágosítást szerezni a családról, hiszen nem feltételezhető, hogy odaadná a lányát egy vadidegen embernek?

– Ez persze meg is történt – válaszolta Dürrbeck –, de amint Hanstól tudom, nem közvetlenül, mivel Solbergnek ott nincs semmi nyomravezető kapcsolata, hanem Schaller úr volt a közvetítő, aki úgy tűnik, Galíciában jelentős kapcsolatokkal rendelkezik. Hanstól tudom, hogy rendkívül kedvezőek az onnan érkezett hírek.

– Igen, drága századosom, de más híreket aligha tudok szerezni önnek.

– Pusztán egy próbálkozásról van szó, és őszintén bevallom, hogy tiszta szívből én is ezt kívánom.

– Akkor meg is egyeztünk – kiáltott fel Klingenbruch szívélyesen –, és bízhat benne, hogy még a mai napon írni fogok a barátomnak!

– És ugye a választ megsürgeti egy kicsit?

– Ezt minden bizonnyal megteszem.

– Hogy vannak a hölgyek? Nemrég fájdalmas haláleset történt a családjukban...

– Szegény testvérem, Isten tulajdonképpen túl korán szólította magához, hiszen még tetterős éveiben járt.

– Magányos özvegyasszony életét élte, ami nem egy irigylésre méltó lét éppúgy, mint egy öreg agglegényé sem.

– Nos, tudja – válaszolta az alezredes, ekkor éppen a feleségére gondolva –, az öreg agglegények életének is meg van a maga kellemes oldala, ha ezt a fajta létet nem is akarnám teljességében védelmembe venni... De újabb látogató érkezik –szakította félbe saját magát felfigyelve (odakint valaki röviden, de határozottan meghúzta a csengőt) –, és ha nem csalódom, ez maga Rauten gróf lesz.

– Rauten gróf? – válaszolta Dürrbeck, és amint látszott, nem éppen örvendezve. – Jöhetett volna máskor is.

– Drága százados – mondta Klingenbruch jóindulatúan –, ha ez éppen nem passzol önnek, eresszék csak be, és nem is kell tudnia, hogy egyáltalán itt volt.

– Nem – válaszolta Dürrbeck rövid fontolgtás után. – Ez így nem megy. Ha véletlenül megtudná, és a hölgyek valamennyien tudják, hogy itt vagyok, a végén még azt hinné, hogy féltem találkozni vele, és nem akarom, hogy ilyen rögeszméje legyen.

– Rendben van, akkor jöjjön át velem, nehogy arra gondoljon, hogy titkaink vannak. Tényleg ő az – fűzte még hozzá, amint odakint ajtót nyitottak, és felismerte a gróf hangját. – Egyébként csatládunkkal szemben mindig nagyon szívélyesen viselkedett, a feleségem meg rajong érte.

A két úr azonnal átment a látogatók szobájába, a ház hölgyei már ott voltak, Rauten gróf éppen üdvözölte őket. Az érkező az alezredesnek szívélyesen kezet nyújtott, a százados felé csak ridegen és előírásszerűen meghajolt, aki erre hasonló módon válaszolt. A beszélgetés, melyben Dürrbeck is részt vett, általános volt, ezernyi dologról, és az ifjú hölgyek, korábbi bosszúságukkal a hátuk mögött gyászruhájuk ellenére igyekeztek a legderűsebb képet vágni.

Dürrbeck, jóllehet olykor-olykor bekapcsolódott a beszélgetésbe, ámde mégiscsak meglehetősen hallgató maradt, legalább is

Rauten grófhoz képest, aki ma igen lazának tűnt, és a fiatal hölgyeket néhányszor tényleg hangos nevetésre készítette.

Henriette és Flóra természetesen gyászöltözetükben rögtön fényképeztették magukat, és bár nem akarták kinyilvánítani, mégis úgy találták, hogy a sötét viselet hófehér arcukhoz tényleg kiválóan illik. Mivel éppen fényképekről esett szó, ezeket rögvest elő is hozták, hogy meghallgassák róla az urak véleményét. A képek tényleg kiválóak voltak, a művész néhány ecsetvonással némi szint is adott nekik, és ügyesen megválasztott beállítással valódi zsánerképet alkotott.

Dürrbeck százados felvette az asztalról az egyik képet, és hirtelen Rautenhez fordulva megjegyezte, hogy az amerikaiak rendkívül messzire jutottak a fotográfia terén. – Nem így gondolja ön is, gróf úr?

– Sajnálom, erről nem tudok véleményt mondani – válaszolta amaz meglehetősen rideg hangon. – Még sohasem voltam Amerikában.

– Sohasem volt Amerikában? – ismételte meg Dürrbeck csodálkozva, de határozottan figyelve Rauten arcvonásait. – Ez meglepő volna. Röviddel ezelőtt a kezemben volt egy fénykép önről, amit ott helyben készített egy cég, és a cégnév New-Yorkra utalt.

Rauten csodálkozva nézett rá, és Dürrbeck úgy vélte, hogy egy kicsit elsápadt, de ebben csalódhatott is, hiszen a fiatal gróf teljesen nyugodt maradt. Csak egy sajátos, szinte gúnyos mosoly játszadozott az ajkai körül, és a századostól félig elfordulva, figyelmét ismét a képekre fordítva válaszolta: – Ez persze elég meglepő lenne, hiszen életemben még soha nem készítettem fényképet magamról.

– És mégis van önről fénykép? – nevetett fel Flóra.

– A százados úr ezt állítja – válaszolta Rauten, de annyira becsúszva ejtette ki a százados szót, hogy az hirtelen elvörösödött. Megjegyzését is aligha folytatta volna, hiszen csak azt akarta megfigyelni, hogy a kép odavetett említése milyen hatással van a

grófra. Ebben persze csalódott, de a számára alapvetően kellemtelen férfi szavaiban rejlő gúny kétségtelenül választ követelt.

– Ha csak hasonlóságról lenne szó – folytatta –, de kétségtelenül és félreismerhetetlenül világosan felismerhető a képen a kis sebhely Rauten gróf arcának baloldalán, és aligha képzelhető, hogy két különböző ember ennyire hasonlítson egymásra, és ezen kívül mindkettőnek ugyanott lenne sebhelye.

– Tehát nem hisz a szavaimnak? – kérdezte a gróf ridegen.

– Bárcsak megmutathatnám önnek a képet.

– És hol látta?

– A barátomnál, a neve nem számít – válaszolta Dürrbeck, akit most már ingerelt az elutasító viselkedés. Klingenbruch azonban, aki szerette volna elkerülni a további szóváltást, hiszen nem lehetett tudni, hogy mi lesz a vége, gyorsan más irányba terelte a beszélgetést, és mivel Rauten ebbe belement, a viszály hamarosan elült.

Dürrbeck egyébként nem érezte jól magát a társaságban. Az alezredesné szintén olyan képpel ült ott, mintha kedve lett volna mérget önteni a kútba. Rauten ekkor Henriettével társalgott, von Dürrbeck százados pedig felállva kezét nyújtott az alezredesnek, váltott vele még néhány szót, majd ajánlotta magát a hölgyeknek, és hűvös meghajlással a gróf felé, amire ugyanilyen volt a válasz, elhagyta a házat.

– Ah, kedves Klingenbruch úr – szólalt meg a gróf, alighogy a másik becsukta maga mögött az ajtót – von Dürrbeck százados jelenlétében nem akartam megemlíteni, de nem is tudom, mi ketten nem szimpatizálunk egymással. Viszont lenne egy kérésem önhöz.

– Örömmel hallanám gróf úr, miről lenne szó?

– A napokban, még az esküvőm előtt – folytatta Rauten –, egy kis összejevetelt szándékozok tartani urak társaságában, és mivel otthonom még nincs, a hölgyekről sajnos kénytelen vagyok

lemondani. Mielőtt elhagynám Rhodenburgot, minden itt szerzett ismerősömet, akik barátságosan befogadtak, szeretném megvendégtetni, és szívélyesen arra kérem, szerezzék meg azt az örömet számomra, hogy ön is részt fog venni. Ön is a baráti társaságomhoz tartozik, és jelenléte nélkül összejövételünk elveszítené a fényét,

– Kedves gróf uram – mondta zavartan a kis ember, kérdő pillantást vetve a felesége felé –, ön tényleg nagyon kedves hozzám, de nem is tudom, esetleg a szolgálat...

– Ezt minden bizonnyal meg tudja szervezni. Különben is, háromkor jövünk össze, és a randevú helyszínéként az elbűvölő fekvésű Belvederét néztem ki, egy órányira a várostól. Ezen kívül velem és az apósommal együtt teheti meg az utat. Hans lovagolni akar, a többiek talán kisebb csoportba verődve jönnek. Arról pedig, hogy jól érezzük magunkat, gondoskodni fogok, feltéve, hogy ön is magával hozza jó hangulatát.

– Tehát ez végső soron igazi legénybúcsú lesz? – kérdezte az alezredesné.

– Nevezhetjük annak is, kegyelmes asszonyom – válaszolta nevetve Rauten –, de teljesen ártalmatlan, baráti jellegű. Ezenkívül azt is megígérem, hogy a férjét este tíz előtt rendben és épségben leszállítom önnek.

– És melyik napot választotta? – kérdezte az alezredesné, és a férje ekkor érezte, hogy bele fog egyezni, ami fontos szempont szokott lenni az ilyesfajta ügyeknél.

– A napja még nincs eldöntve, kegyelmes asszonyom – válaszolta Rauten –, mindenesetre a legközelebbi időben. Előbb még meg kell érdeklődnöm odakint, mikorra kaphatjuk meg kizárólagosan a magunknak a termet, hogy kéretlen vendégek ne zavarhassanak bennünket. Ha megtudok valami pontosat, azonnal jelentkezni fogok a hírrel. Tehát számíthatok önre, kedves Klingenberg?

– Egy ilyen meghívást egyáltalán nem utasíthat vissza – jegyezte meg az alezredesné, és Klingenberg kezét nyújtva megadta a választ: – Feltétlenül jönni fogok.

Odakint megint megszólalt a csengő. – Ma olyan nyüzsgés van nálunk, mint egy méhkasban – jegyezte meg az alezredesné –, Rauten meg erre halkán maga elé nevetett. Odakint azonban ismerős hang vált hallhatóvá.

– Ez Hans – mondta a gróf felugorva. – Ej, ej, ej, bizonyára engem keres, és azt is tudom, hogy miért. Rossz fát tettem a tűzre.

– Hölgyeim és uraim – szólalt meg Hans, aki ebben a pillanatban nyitott be az ajtón –, ne haragudjanak rám, ha így minden további nélkül berontok a házas hangulatba, de egy dezertőrt keresek. Rauten! Az ég szerelmére! Ember! A húgom odahaza beöltözve, lovaglórúhában majd megkergül türelmetlenségében, te meg itt üldögélsz kedélyesen más szépséges hölgyek társaságában, mint egy szószegű és hűtlen gavallér!

– Drága Hans! – kiáltott fel Rauten, aki közben már felugrott és éppen indulni készült –, alighogy meghallottam a hangodat, azonnal eszembe jutott, hogy vétkeztem. Franciska talán haragszik rám? De olyan gyorsan telt az idő, hogy tényleg elmulasztottam a megbeszélt órát. De most bepótolom. Kocsival jöttél, amit használhatnék?

– Isten őrizz! Fogalmam sem volt róla, hol talállak meg, és csak véletlenül hallottam meg a Sarokablakban, hogy ebbe a házba mentél be. Azok onnan mindent látnak.

– Velem jössz?

– Eszemben sincs. Teljesen jól érzem magam itt, ti meg úgyis rögtön messzire kilovagoltok, kivéve, ha a hölgyek nem szívesen látnak.

– De kedves von Solberg! – szólt közbe az alezredes.

– Rendben van – kiáltott fel Hans, miközben Rauten gróf elköszönt a családtól –, akkor egy kis időre ideülök Flóra kisasz-

szonyhoz, és nézegetni fogom, ahogy köt. El sem tudja képzelni, kegyelmes asszony, mennyire vágyódtam rá, hogy megfigyelhessem a kifinomult női munkát, amint a finom ujjacskák tovasiklanak és alkotnak. El sem tudom mondani, mennyire otthonosan és elvárásolva érzem magam egy ilyen munka nézegetése közben.

– És odaát nem látott ilyen munkát? – kérdezte az alezredesné a fiatalembert a legelbűvölőbb mosolyával.

– Nem, kegyelmes asszony. Ilyesmi odaát nagyon ritkán fordul elő, mert a déli hölgyek egyáltalán nem kedvelik az ilyesfajta kézimunkát.

– De akkor mivel foglalkoznak egész nap?

– Nagyon sok időt töltenek öltözködéssel, a fennmaradó időben odahaza traccsolnak, vagy sétálni mennek.

– Hát ez elég döbbenetes! – válaszolta az alezredesné.

– És most mi készül, kegyelmes kisasszony? – kérdezte Hans, székével odahúzódva Flóra közelébe, finom és ügyes kezeit nézegetve.

– A formája alapján nem tudja kitalálni? – mosolyodott el Flóra.

– Nézze el nekem, hogy ezen a téren semmiféle tapasztalatom sincs.

– De a húga mégiscsak köt?

– Soha. A kötőtűt teljesen elhanyagolja, és csak zenével és festegetéssel foglalkozik.

– Ah, én is nagyon szívesen tanultam festeni – sóhajtott fel Flóra –, és meg vagyok győződve róla, hogy tehetségem is van hozzá, hiszen virágok rajzolásakor mindig a legjobb voltam az iskolában.

– Tehát mi készül, kegyelmes kisasszonyom?

– Ha nem tudja kitalálni, megmondom. Egy szivartárca.

– A papának?

– Akkor nem ennyire nyíltan kötném.

– Tehát ezeket a munkákat mindig nagy titkok kísérik. Ennek is különös varázsa van, hiszen meglepetés a következménye, másvalakinek szerez vele örömet, miközben saját maga is megelégedettséget érez. Az ilyesfajta ajándékok nem egoisták egy kicsit, hiszen az ember éppúgy szerez vele saját magának örömet, mint annak, aki ajándékba kapja? Egy adományozásnak tulajdonképpen nem ez az értelme.

– Adni mindenképpen boldogabb dolog, mint kapni – jegyezte meg az alezredesné.

– Különösen hátpárnák esetében – sóhajtott fel a férj. – legalább is a szobámat úgy teletömték vele, hogy a szófámat el kell kerülnöm, és csak a nádszékeimet tudom használni.

– Soha többet nem fogsz kapni, Heinrich – jegyezte meg a felesége kissé éles hangon.

– Igen, szívecském – válaszolta az elpusztíthatatlan Klingenbruch –, ezt jó néhányszor már megígérted nekem, de mindig elfelejtetted.

– A világon te vagy a leghálátlanabb teremtés, Heinrich.

Hans közben Flórával csevegett, erről-arról kérdezte, míg végül az órára pillantva megállapította, hogy most már haza kell mennie.

– Igen kedves, tisztességes emberré vált ez az ifjú Solberg – jegyezte meg az alezredesné, amint odakint becsukódott mögötte az előszoba ajtaja –, pedig korábban milyen fékezhetetlenül vad gyerek volt!

– Nem is tudom, nekem még mindig egy kicsit nyersnek és kíméletlennek tűnik –, jegyezte meg Henriette. – Rauten gróf sokkal kifinomultabban viselkedik.

– Viszont ereiben egyetlen hamis vércsepp sincs – állt pártjára az alezredes. – Nyílt és őszinte szóban és pillantásában, és ha igent mond, akkor tényleg nem gondol "nem"-re.

– De más emberek sem tesznek úgy, papa.

– Na, az ember nem tudhatja, de elő szokott fordulni – válaszolta az alezredes.

– Kivel beszélget von Solberg úr odalent? – kérdezte ekkor az anya, odalépve az ablakhoz.

– Azzal a kiállhatatlan teremtéssel, a Berthával.

– Noltje kisasszonnyal?

– Igen, egész nap az utcán kószál, és nála kokettebb nősze mélyt még sohasem láttam.

– Ezer ördög, csak így hirtelen? – kérdezte az apa. – Korábban a legjobb barátnők voltak, egy szív, egy lélek!

– Nem más ő, mint egy hamis macska – igazolta Flóra is. – Maradjon csak tőlem is legalább tízlépésnyi távolságra. – Na, így a legjobb – nevetett hirtelen maga elé, kezeit dörzsölve. – Solberg hirtelen otthagya az utca közepén. Ezt kívánom neki!

Bertha von Noltje ebben a pillanatban felnézett, és felfedezte a családot. Illemtudóan felköszönt, és a két hölgy barátságosan és mosolyogva, gyors fejbólintással válaszolt. A formai elvárásokat mégsem sértheti meg az ember.

Öröm és bánat

Megint vasárnap délután volt, Handorf asztalosmester házában is, aki most teljesen megosztott gazdálkodást folytatott, ami tulajdonképpen valamennyire természetellenes az egyébként egyszerű háztartásban. Teljesen magányosan élt a családjával, miközben a

segédeknek és tanoncoknak külön helységük volt, ahol tartózkodhattak. A két rész számára külön főztek, ami nem az ételek minőségét jelenti, hiszen valamennyien ugyanazt kapták enni, csak külön fazekakban főztek számukra. Ez persze többbe került, mint a szokásos életvitelben, de Handorf mester így rendelkezett, hiszen érezte, hogy szegény fiát csak így kímélheti meg egy újabb megaláztatástól, ha csak egyetlen megvető szóról vagy pillantásról is lenne szó. Egyszerű kézműves volt, de szigorúan becsületes, derék ember, a jóra és feddhetetlenségre érzékeny. Éppúgy, mint ahogyan szilárd meggyőződése volt, hogy egyetlen fia ártatlan a terhére felrótt bűncselekmény elkövetésében, azt is felfogta, hogy a tömegek erről még nem győződhetek meg, és visszagondolt saját fiatalságára, hogyan viselkedett volna ilyen esetben. Ezért nem is követelte meg a segédeitől, hogy higgyenek fia ártatlanságában, hiszen ehhez egyáltalán nem is volt semmi közük. Csak el kellett végezniük a rájuk bízott munkát, a családdal nem kellett, és nem is volt szabad törődniük.

Emberei közül csak az egyik hagyta el őket, és pedig a legidősebb mesterlegény, ugyanaz, aki annak idején elsőként tagadta meg, hogy egy asztalnál étkezzen Karl-lal, és ezt követően a többi segéd is vele tartott. Kiváló munkaerő volt, egyébként jó családból származó derék ember, és tizennégy nappal később, mivel egy másik városban akarta megvetni lábát, megkérte Gréti kezét, mert úgy vélte, hogy a lány is kedveli őt. Talán Gréti is így gondolta, de a férfi nem alkalmas időt választott. Amikor megkérte a kezét, legyen a felesége, a lány nyugodtan azt válaszolta neki, hogy keressen magának egy olyan családot, akikkel hajlandó egy asztalhoz ülni, és egyszerűen hátat fordított neki, mire a segéd még aznap elhagyta a műhelyt és a házat.

Aki azonban ebben az időben a családdal törődött, nem más volt, mint a kis Semmlein udvari patikus, jómaga is becsületes, derék ember, és Handorf mestert is ilyennek ismerte, ráadásul annak idején iskolába is együtt jártak, és az apa elbeszélését fiának szerencsétlen sorsáról feltétel nélkül el is hitte. Segíteni is igyekezett, ahol csak tudott, és vigasztalan volt amiatt, hogy Püster közjegyző elvette minden reménységüket, hogy a fiatalem-

ber akár jogi úton is visszakaphatná nevének becsületét. Ez lett volna a legfontosabb, hiszen minden más, ahogy vélte, gyorsan megoldódna saját magától.

Most azonban annál inkább azon fáradozott, hogy a szegény fiatalembernek, akit egyszer már a védelmébe vett, új jövőt biztosítson, ami persze csak egy másik világban, Amerikában volna megvalósítható. Más célt nem is ismert, oda kell eljutnia, és amint a közelmúltban Obrichter könyvelőtől tudomására jutott, hogy a járadékbeszedőnél egy igazi amerikai lakik, egy olyan ember, aki hét évig élt odaát, és „minden gyereket” ismer Amerikában, azonnali hatállyal felvette vele a kapcsolatot, hogy mindenekelőtt megtegye a szükséges lépéseket.

Első feladat az volt, hogy az idegennek megmagyarázza az elítélt ártatlanságát, hiszen az ügyet nem lehetett eltitkolni, és titkolózásra nem is volt hajlandó. Ennek azonban megvoltak a maga nehézségei, mert a könyvelő maga sem akarta elhinni, mert szerinte egy igazi bíróság ekkora tévedést nem követhet el, és ártatlan embert nem kárhoztathat börtönre, ilyen nem fordulhat elő, ahogyan vélekedett, mert ha így lenne, akkor igazságosság nem is létezne. Mr. Hummel ezen megdöbben, hiszen egy börtönviselt befogadását nem javasolhatta Amerikának, ezért azt kívánta, vezessék be a Handorf családba, hogy ne csak Karl, hanem az egész derék családot megismerhesse, és ezzel el is érte, amit akart.

Hummel apja szintén asztalos volt, ezért rögtön otthonosan érezte magát, ahogyan nyilatkozott, és miután első ízben beszélgetett Karl-lal, ő maga is lehetetlennek tartotta, hogy elkövette volna a rablógyilkosságot. Ami azonban a bíróságokat illeti, a könyvelőnek égnék állt volna a haja, ha hallja, hogyan vélekedik róluk Mr. Hummel, hiszen szerinte gazemberség az egész, lusta, arisztokrata hókuszpókusz itt ebben a „Germániban”, ahol a jog a szegény embert sohasem védi meg, hanem egyszerűen lecsukja, miközben a nagy szélhámosok szabadon szaladgálnak. A fiatal Handorf azonban becsületes fickó, akinek pechje volt, ilyesmi előfordul, és ha itt félvállról veszik, akkor csak bátran vándoroljon ki az államokba, és ha pár száz tallért magával visz, akkor garan-

tálja neki, hogy néhány éven belül felküzdheti magát, és igazi férfivá válhat.

Hummel, miután bevezették a Handorf családba, gyakran meglátogatta őket, és csak egyvalami zavarta a házban: a tisztaság a nappaliban, mely mindig tisztára volt súrolva, és fehér homokkal volt felszórva. Ezért itt nem köpködhetett, és mindig ki kellett mennie az ajtó elé, de persze az előszoba ugyanúgy ki volt takarítva. Margarethe erre gondosan ügyelt, de mégsem szólt rá az emberre, mivel amaz a fivére pártjára állt. Csak amikor utoljára náluk járt, és ismét szóba jött Amerika, hiszen Mr. Hummelnek más témája nem is volt, nyilatkozott a bagorágásról, ami minden amerikainak szokása, gazdagoknak és szegényeknek egyaránt, mire Margarethe így válaszolt: – Ha így van, akkor, amíg élek, nem akarok amerikai férjet!

Mr. Hummel, aki szintén szerény összeggel jutott ki Amerikába, jelenleg nagy farm tulajdonosa volt Illinois államban, és úgy tűnt, hogy távollétében bátyjára bízva birtokát, egyedül jött vissza Németországba anyjáért, hogy magával vigye Amerikába. Az öregasszony Handorf elmondása szerint sok gondot okozott, mert rettegett a tengeri utazástól, és fia tiltakozása ellenére azt állította, hogy az életben nem bírná ki azt az utat. Végül mégiscsak sikerült rábeszélni, most meg az volt a gond, hogy képtelen volt előkészületeinek a végére jutni, de a fia látszólag már beletörődött ebbe. Végül is az egész, a hosszú nehéz munka után szórakoztató üdülésnek számított számára, hogy egyszer végre viszontláthatta Németországot és régi ismerőseit, és maga is úgy vélte, hogy egy-két hét nem számít.

Utolsó alkalommal, amikor Handorféknál járt, pontos leírást adott Karlnek az ottani földművelésről, a mezőgazdasági és állattartási gazdálkodásról, amihez alapvetően értett, és azt javasolta, hogy menjen vele, és félévig vagy egy egész évig dolgozzon a farmján, hogy először rendesen megismerje Amerikát. Utána még mindig tehet, amit akar, lehet farmer, vagy dolgozhat saját üzletében. Egyébként egy farmer számára igen nagy előny, ha valamilyen ért az asztalos- és ácsmunkákhoz, mivel odaát mindent saját

kezűleg kell megoldania, és minden farmer tulajdonképpen a saját lakatosa, kovácsa, asztalosa, péke, szabója és susztere, amit természetesen Handorf mester nem nagyon akart megérteni.

A kis család ma délután kávé mellett üldögélt, és természetesen megint Amerikáról beszélgettek, amiről az anya persze hallani sem akart. Karlak sem volt semmi kedve hozzá, de mi más maradt még számára?

– Lehet, hogy szép, nagy ország – szólt hozzá a beszélgetéshez –, és mindig is azt kívántam, hogy egyszer láthassam, de el sem tudod hinni, apám, milyen kínos érzés számomra, hogy most muszáj oda távozzom, hogy elrejtőzhessenek az itteni, németországi emberek elől.

– Ugyan már, még, hogy elrejtőzni! – mormolta maga elé az apja. – Ha magad előtt tiszta a lelkiismereted, akkor ne okozzon ez neked gondot, hiszen szabad emberként utazol oda.

– Mindig is leghőbb vágyam volt – folytatta Karl halkán –, hogy egyszer itt a szülővárosomban mesterként léphessenek fel. Büszke lettem volna rá, és most minden odalett...

– És biztos vagy benne, Karl – kérdezte az apa hosszabb szünet után miközben mindenki a saját gondolataival volt elfoglalva –, hogy az az ember, akit a napokban láttál, ugyanaz lenne, aki annak idején megvásárolta a botodat? Az ember könnyen tévedhet, és már annyi év telt el azóta.

– Igen, apám, ez igaz – mondta Karl –, de az arcában nem csalódok, vagy legalább is ikertestvére kellene, hogy legyen. Az eltelt hosszú évek alatt szemem előtt lebegett az alakja és az arca, és másra nem is gondoltam, miközben borzalmas büntetésemet töltöttem. Tudtam, hogy felismerném, ha találkoznék vele, de mit is segítené ez most már. A közjegyzőnek teljesen igaza van, semmit sem tudok rábizonyítani, ha saját magától nem akarná bevallani, arra pedig gondolni sem lehet, hogy megtenné. Most megtaláltam ezt az embert, aki, amint mindig is hittem, egyedül lenne képes arra, hogy visszaadja nevem becsületét, és most már magam is belátom, hogy rajtam semmi sem segít, és ha itt maradnék Né-

metországban, egész hátralévő életemben kénytelen lennék úgy élni itt, mint Kain, aki leütötte Ábel nevű bátyját.

– De apám – szólt közbe Margarethe, együtt érző pillantással figyelve bátyját –, ez az ember állítólag, ahogyan Semmlein úr nemrégén mesélte, rövidesen feleségül akar venni egy előkelő, fiatal hölgyet itt a városban. Nem kellene tulajdonképpen felkeresni a szülőket, és megmondani nekik, hogy milyen vejük lesz?

– Ez nem vezetne semmi jóra – válaszolta erre az asztalosmester borúsan nézve maga elé, és fejével bólintva. – Először is mit segítene ez neked, hiszen senki sem hinné el, és Karl még esküt sem tehetne rá, és csak a városi pletykát táplálná. Akkor inkább magam költözök el innen, hiszen az emberek ujjal mutogatnának ránk. Nem, Gréti, az az ember előkelő, aki már megszerezte mások jó véleményét. Az is furcsa lenne, hogy egy előkelő gróf állítólag leütött és kirabolt egy szegény zsidót az úton. Ezt én magam sem hinném el. Bár hasonlíthat arra a gazemberre, de el sem tudom képzelni, hogy ugyanarról a személyről lenne szó. Tehát mihez is kezdhethnél ezzel az ötlettel! De hol marad ma Hummel, délután el akart jönni hozzánk, talán még nem is ért vissza.

Igen derék ember – szólalt meg az anya halkán –, bárcsak jobban meg lehetne érteni, de annyi érthetetlen szót használ, hogy néha egyáltalán nem is jövök rá, hogy mit akar.

– Igen – mondta Margarethe –, és az a borzalmas bagórágás! A szája körül mindig sárga szegély van, és az az örökös köpködés, brrrr, még abba is beleborzongok, ha rágondolok. Hogyan képes rászokni egy ember egy ilyen borzalmas dologra, amitől minden más embernek undorodnia kell!

– Valóban – mondta az apa –, ez már csak egy ilyen divat Amerikában, és aki egyszer már elkezdte, képtelen leszokni róla. Nekem sem tetszik, a dohányzás kétségtelenül tisztább szokás.

– Azt hiszem, Hummel úr épp most ment el itt előttünk – szólalt meg Handorf asszony. Úgy tűnt, éppen most láttam az ablak előtt.

Ugyanabban a pillanatban megnyikordult a ház ajtaja, és Mr. Hummel, a világ legbarátságosabb ábrázatával megállt az ajtóban.

– How do you do, alltogether (*hogyan vannak*)? – kiáltotta. Szerencsésen visszaértem Rhodenburgba! Na, mi a helyzet?

– Hogy lennénk, Hummel úr? – mondta a mester, felállva és kezét nyújtva, amit az amerikai erőteljesen megrázott. – Még mindig a régi módon. Karl az utazáson töri a fejét. Szívesebben maradna inkább nálunk, az öreglány meg mindig könnyes szemekkel járkál a házban, de más lehetőség nincs, és ha lennie kell, hát Isten nevében! Mi emberek mégiscsak gyenge teremtmények vagyunk, és nem dolgozhatunk Isten akarata ellen.

– Ez ne okozzon önnek gondot, mister Handorf – mondta Hummel. Karl meg fogja kedvelni az államokat, és valamire vinni is fogja, és nemsokára útnak is indulunk. Anyám előkészületeinek meglehetősen a végére ért, és úgy gondolom, hogy a következő gőzössel elhajózzhatunk.

– De nem inna egy csésze kávé, Hummel úr? – kérdezte az anya.

– Na, ha még maradt egy, why not? please, Madame (*miért ne, kérem, madam*), de egyvalamit meg kellett ígérnem anyámnak, azt ugyanis, hogy odaát nem fogok meghalni, hehehe, mintha meg tudnám akadályozni! Tíz évig maradnánk még odaát, és anyám még nem is öreg annyira, hogy addig igen jól kitarthatna. Addigra már elegendő lesz, ha csak middling (*közepesek*) lesznek az évek, aztán készpénzért eladom a farmomat, és visszahúzó vagyok vele együtt ide Németországba.

Margarethe közben csodálkozva nézte Hummelt, mert egyáltalán nem látta, hogy bagót rágott volna. Egyetlen egy alkalommal sem köpött ki, és amikor megkapta a csésze kávéját, nem is ment előbb az ajtóhoz, ahogyan egyébként mindig szokta, hogy az undorító rágott dohányt kidobja. Ajkai persze még mindig tették a szokásos mozdulatokat, de dohány tényleg nem volt mögöttük, és a lány végül nem tudta elviselni, hogy ne kérdezze meg:

- De Hummel úr, ma nem is rág dohányt?
- No miss. I'm done with. (*Nem kisasszony, végeztem vele*) – válaszolta Hummel.
- Micsoda? – kérdezte Gréti.
- Leszoktam róla – válaszolta Hummel.
- Tényleg? – kiáltott fel Margarethe, és látszott rajta, hogy megörült ennek a hírnek. – De egyáltalán hogyan történt?
- Látja – vélekedett Hummel, miközben kicsit zavarba jött –, először is the old woman (*öregasszony*) akarom mondani, az anyám néhányszor már megkért rá, hogy állítsam le magam, aztán meg ön is úgy vélekedett újabban, hogy ez borzasztó, és sohasem választana magának olyat, aki tschuhte (*bagózik*).
- Mit mond? – kérdezte Gréti, akinek már zsongott a feje a sok idegen szótól. – Egyáltalán nem értem, mire gondol.
- Nos – ismételte meg Mr. Hummel saját magát, miközben elvörösödött –, azt mondta, hogy a tschu... akarom mondani a bagórágást borzasztónak tartja.
- Természetesen.
- És sohasem menne hozzá olyan férfihez, aki bagót rág.
- Most Grétin volt a sor, hogy elvörösödjön. – Igen, ebben tényleg igaza van – mondta nevetve az anyjára nézve. – Tényleg ezt mondtam, és így is véltem. Ez nem illik itt Németországban, és az édesanyja nagyon okos asszony, mivel arra kérte, hogy hagyja abba a bagózást.
- Tényleg az – kiáltott fel Hummel –, és nagyon jószágos, derék asszony, és hálát fogok adni Istennek, ha már ott lesz a birtokomon, és ápolhatom!
- És mikor akar indulni? – kérdezte Handorfné.
- Well, tudja – mondta Hummel –, az nem lényeg, hogy egy meghatározott járattal induljak, ha még várok valakire. Készítse

csak fel a fiát az indulásra, ha tényleg el akar utazni, és higgye el nekem, Mr. Handorf, én lennék a legutolsó, aki rábeszelné a fiát a kivándorlásra, ha nem tudnám, hogy jó dolga lesz odaát, és képes lesz valami derék dologra.

– El is hiszem önnek, Mr. Hummel, hogy őszintén és becsületesen így vélekedik a fiamról, és amit a magam részéről megtehetek, annak érdekében, hogy eljuttassam őt a világ másik végére, hogy újra boldog lehessen, az minden bizonnyal meg fog történni. Magam is belátom, hogy más lehetősége nem maradt, mint tengetűlra távozni, mert itt szegényében csak kínlódik, miközben odaát a szabad világban megtalálhatná a munkáját. Ha tudja, mennyi pénzre van szüksége, akkor csak mondja meg nekem. Nem vagyok gazdag ember, de annyim még mindig van, mi meg majd itt el leszünk valahogy, különösen akkor, ha gondok már nem terhelnek.

– Hm, igen – mondta Mr. Hummel csendben maga elé bólintva. – Majd gondoskodunk róla, és minden rendben lesz, de...

– Van még valami aggálya? – kérdezte az anya.

– Nekem? – kiáltott fel Hummel rémülten. – Semmi, amiről tudnék. Csak úgy, akarom mondani, hahaha – szakította félbe saját magát hangosan felnevetve – ez azért van, mert ha az ember egyvalamiről beszél, és közben másvalamire gondol. Damn it (*a fenébe*), egészen összezavarodtam! De minden rendeződni fog. I'll fix it (*rendezni fogom*), ebben biztos lehet. Van még valami apróság, amit saját magamnak kell megoldanom, mielőtt visszamegyek, de eddig még nem volt időm rá.

– Talán segíthetek? – kérdezte az öreg Handorf barátságosan. – Sokat fáradozott miattunk, és nagyon szívesen segítenék valamilyen...

– Hm – nevetett fel Hummel zavartan, - I d'ont know (*nem is tudom*), ámde lehet, hogy mégis. Az ember sohasem tudja a világban, hogy az egyik hol segíthet a másiknak. Tulajdonképpen két-féle ügyben jöttem vissza Germániába. Egyfelől idős édesanyámat

akarom magammal vinni, aztán egy kicsit még körül akarok nézni itt Ger... akarom mondani Németországban.

– Nos, hát mindkét ügyben előbbre jutott.

– Not by a long way (*messze nem*) – kiáltott fel Hummel gyorsan. A második üggyel még messze nem, hiszen ön még egyáltalán nem is tudja, hogy minek akartam utána nézni. Egy feleséget kellene kerítenem!

Most végre kimondta Hummel, és közben teljesen elvörösödött, senkire sem nézve, csak a sarokba, Grétinek meg forróság futott végig a hátán, de a világ minden kincséért sem hagyta volna, hogy ezt észrevegyék. Gyorsan megragadta a kávéskannát, és megkérdezte: – Még egy csészével, Hummel úr?

– Thank you (*köszönöm*) – mondta Hummel, odatulva a csészét.

Az apa Grétire, majd Hummelre nézett, az anyának meg mint-ha kés hasított volna a lelkébe. Ez meg mi volt? Egyszerre mindkét gyermekét kellene elveszítenie?

Hummel egy pillanatra teljesen elakadt, de nem az az ember volt, aki igyekszik lenyelni a szót, ami egyszer már a nyelvén volt. – Látja mister Handorf – folytatta némi szünet után, és még mielőtt Gréti levegőhöz jutott volna – annyit elmondhatok, hogy jól elvagyok a világban. Többet keresek, mint amennyire szükségem van, és más már nem is hiányzik nekem, csak egy feleség, hiszen egy farmer feleség nélkül just about (csak kb.) olyan, mint egy templom pap nélkül, vagy egy torony harang nélkül. Azonban bárhol is néztem körül, semmire sem jutottam. Lehet, hogy egy kicsit különc vagyok, pedig az amerikai nők is elég rendes nőszemélyek, de semmi sem múlja felül a németeket, és ha a Margarethe elfogadna engem... – Ekkor megint teljesen elakadt, Margarethe meg úgy elvörösödött, mintha az arcában minden ér megpattant volna.

– De drága Hummel úr! – szólalt meg erre az apa, maga is úgy megrémülve a lánykéréstől, mintha derült égből villám csapott volna a családba.

– Látja, Margarethe – fordult ekkor Hummel magához a lányhoz, és ez volt a legtisztességesebb, amit tehetett – A maga kedvéért hagytam abba a bagózást, és soha az életben nem fogom többé megpróbálni, hiszen itt Németországban láttam be, hogy ez tulajdonképpen mennyire nasty (*csúnya*). Ezen túlmenően tisztességes fickó vagyok, ezt tiszta lelkiismerettel állíthatom saját magamról, és amit megtehetnék magáért, ha már a feleségem lenne, azt minden bizonnyal meg is fogom tenni. Jó dolga lenne, és idős anyámmal sem lenne sok baja, hiszen ő még elég jól tartja magát – fűzte még hozzá zord érzelmességgel, amint látta a lány arcszínének változását, és szemeinek szinte lázas csillogását. – Ne gondolja, hogy tolakodni akarok. Tisztességes fickóként csak a szándékomat akartam elmondani, azaz csak annyit akartam mondani, hogy mi a hozzáállásom, és, hogy idős anyám megfiatalodna örömeiben, ha ilyen feleséget hoznék a házba. Most pedig fontolja meg a dolgot – folytatta, miközben felállt, és körülnézett a kalapja után. – A járadékbeszedő pénztáros Bolling úr, akinél lakok, átkozottul hosszú a címe, de derék ember, minden felvilágosítást meg tud adni rólam, mert pontosan ismeri a családomat. Tehát ne vegye mindezt rossz néven, mister Handorf, ez semmi különös, én meg majd feltalálom magam, Karl esetében meg marad az ajánlatom, ha velem jön, és abban bízhat, hogy odaát a helyes vágányra fogom terelni. Fontolják meg mindezt, holnap reggel visszajövök a válaszáért, ma még dolgom van a városban. Good bye Margaret – mondta ezek után kezet nyújtva az ismét mélyen elvörösödő lánynak. Good bye Mr. Handorf és Mrs. Handorf, good bye Charles! – és valamelyest ügyetlen meghajlással, mivel nem igazán tudta, hogyan juthat ki leghamarabb az ajtón, elhagyta a szobát.

Constanze Blendheim kisasszony ezen az estén lépett fel utoljára Júliaként a Rómeó és Júlia című operában. Eddig tartott a

szerződése, és bár tudni lehetett, hogy következő este, az esküvő keddre volt kitűzve, Benefice-ként még fellép a kórusban, mégis már a mai alkalommal hatalmas ovációban részesítették. Számtalan virágcsokrot és koszorút dobtak fel neki a színpadra, és egyik viharos visszahívás követte a másikat. A publikum tényleg nagyon sajnálta, hogy kiválik a társulattól. Mint majdnem minden esetben így van, semmi mesterkéeltség nem volt az ovációban, a tömeg szívéből jött, és a rhodenburgi ifjúság már meg is állapodott abban, hogy holnap este, előadás után, amikor örökre megválnak a színpadtól, szerenádot adnak neki, és fáklyásmenetet tartanak tiszteletére, ami rendkívüli eseménynek számít az egyébként csendes városban.

Már ma este lelkesedve várták a színház előtt, és amint elhagyta azt, és beszállt a reá várakozó kocsiba, hangos, az egész téren felharsanó éljenzéssel fogadták. Olyan mélyen meghatódott, hogy alig tudott köszönetet mondani a hozzá legközelebb állóknak, aztán hátradőlt, és kendőjét szemeire szorítva tiszta szívből elsírta magát.

Nem csak meghatottság volt ez a publikum lelkesedése miatt, mely mindig barátságosan és szívélyesen befogadta, keserű csepp volt az öröm kelyhébe, hogy most, fiatalon, friss erőben, diadala csúcán kell elhagynia pályáját, melyhez mindeddig egész lelkével kötődött.

Érezte, hogy Dürrbeck oldalán boldoggá válhat, azt is teljesen felfogta, hogy eljövendő helyzetében nem lehet része, nem szabad, hogy része legyen a nyilvános életnek, bár ezt a legcsekélyebb mértékben sem kívánta, de ennek ellenére most, búcsúzáván a színpadtól, a művészettől, ez valósággá fog válni, ami fájdalmas, nyomasztó érzés volt számára. Olyan volt ez, mintha másodszor kellett volna megválnia a szülői háztól, és amikor nemsokára a kocsi megállt ajtaja előtt, ahol von Dürrbeck százados várt rá, hogy jó éjt kívánjon neki, megszólalni is képtelen volt, csak némán megszorította a kezét, majd gyorsan felsietett a lakásába.

Dürrbeck maga is megindult lelkiállapotban volt. Érezte, hogy menyasszonya mekkora áldozatot hoz számára, és tényleg nem

haragudott rá ezért, különben nem lett volna igazi művésznő. Őt is magával ragadta a tömeg ujjongása, szerelmének látható meghatottsága, és szapora léptekkel, hogy úrrá legyen érzelmein, elindult lefelé az utcán, és csak később fordult meg, hogy legalább még egyszer, mielőtt felkeresné saját lakását, láthassa Constanze kivilágított ablakát, és érezze, hogy ott van a leeresztett roló mögött.

Így állt még ott az utca szélén egy ideig álmodozva és, felfelé nézve, amint valaki, aki éppen kilépett a szomszédos házból, megérintette karját, és felkiáltott:

– Százados! Ördög és pokol! Asztronómiai megfigyeléseket folytat? Mit művel?

– Kedves alezredesem! – kiáltott fel Dürrbeck, tényleg rácsodálkozva a kisemberre, hogy ilyen későn még az utcán látja, hiszen az alezredesné tudomása szerint tulajdonképpen nem kedvelte az ilyesfajta éjszakai kiruccanásokat. Valami különös esemény történhetett. – De mit látok? – mosolyodott el ő is. – Ilyen késő esti órában még idekint? Ez meg hogy lehet? Ilyen későn ritkán indul házon kívülre...

– Valóban – nevetgélt Klengenbruch maga elé. Megvan ma ennek az oka. Noltje meghívta a hölgyeimet, ahol csak ifjú népség és anyák jelenhetnek meg tiszteletbeli hölgyekként. Idősebb urak, hál’ istennek, ki vannak zárva, csak arra jók, hogy értük menjenek. Ezért ma este odaát voltam a Sarokablakban, ahol jó kis társaság jött össze, aztán felmentem mihozzánk, hogy egy kicsit megvacsorázzak, mert ott borzasztóan rossz az étel, most meg játszanék még egy parti dominót, és innék egy grogot. Velem jönne? Mihez kezdene most odahaza?

– Ma tulajdonképpen nem vagyok megfelelő hangulatban, hogy még kávéházba menjek – válaszolt Dürrbeck. Különben is felindult vagyok egy kicsit.

– Akkor legfőbb ideje, hogy lehiggadjon – mondta nevetve a kisember, közben minden további nélkül belekarolt a századosba.

– Jöjjön, tegye meg a kedvemért! Játszik velünk egy parti domi-
nót, és majd meglátja, milyen jól tud aludni utána.

– Hosszasan semmi esetre sem maradok...

– Milyen vicces! Mindenki a saját maga ura, és addig marad,
amíg jól érzi magát. Ma egyébként fél egyig maradok, akkor kell
indulnom Noltjéhez, hogy elhozzam a hölgyeimet. Most meg
kezdetnek ilyünk egy pohár grogot.

Dürrbeck megadta magát, persze nem szívesen, de nem akarta
megsérteni a jólelkű alezredest, mivel azt is tudta, hogy milyen
ritkán van szabad estéje. – Tehát rendben van, ilyünk együtt egy
pohár grogot, majd egy utolsó pillantást vetve Constanze ablakára,
együtt elindultak az utcán át a kávéház felé.

Odabent még egy élénk élénk társaság üldögélt, kizárólag
tisztok vagy azok közelebbi barátai. Legtöbbjük azonban csak a
színház után tért be ide, hogy elfogyasszák vacsorájukat és igya-
nak egy üveg bort vagy egy grogot, legkevesebben azért, hogy
játsszanak, mivel az előadás éppen elég témát nyújtott a társalgás-
hoz és gondolatok cseréjéhez, dupla élvezetett nyújtva ezzel.

A sarokablaknál lévő asztalnál is egymásra találtak néhányan,
leginkább fiatal hadnagyok, akik a színházért, de leginkább a ba-
lettért rajongtak. A korábbiak két fotelben üldögéltek a sarokban,
háttal az ekkor csukott ablakoknak, a később érkezők a székeken
foglaltak helyet, háttal a helyiség tágasabb részének. Közöttük
volt Rauten gróf, éspedig éppen szemben a keskeny tükrös oszlo-
pokkal, melyek közül kettő eltakarta az előépítmény főszlopa-
it, és az egész termet, különösen a kivilágított ajtót tükrözték.

A társalgás éppen a mai egészen szokatlan, a művésznőt éltető
ováció, virágcsokrok és koszorúk színpadra dobálása, a vég nél-
küli visszahívások körül forgott, és egy fiatal tűzérsegi tiszt, akiről
azt állították, hogy nem érzéketlen a második énekesnő iránt, le-
galább is gyakran ugratták miatta, meglehetősen határozottan
állította, hogy az egész „történet” mesterkélt volt. Minden énekes-
nőnek és színésznőnek van egy csomó rajongója, akik gondos-
kodtak erről, hiszen ha a publikum tényleg az éppen előadott játék

vagy ének miatt ragadtatta volna el magát, akkor természetesen nem lettek volna kéznél koszorúk és virágcsokrok. Azokat tehát már előre beszerezték, mielőtt tudni lehetett volna, hogyan fognak játszani vagy énekelni, és az adott estén nem is tündököltek, a virágáradat pedig már ott volt, ezért feldobálták, hiszen aligha vihették volna haza.

Egy másik ezzel szemben úgy vélekedett, hogy ma este nem ez volt a lényeg. A virágokat Blendheim kisasszony nem a mai énekléséért, hanem valamennyi, az itteni színpadon elért sikeréért kapta. Ez bizonyos értelemben művészi pályafutásának befejezése volt, és ha valaki egyáltalán tényleg megérdemel egy ilyen kitüntetést, az kétségtelenül ez a hölgy.

Rauten az egész társalgás alatt, ameddig az a színház körül forgott, egyetlen szót sem szólt. Ebben a pillanatban lépett be a helyiségbe von Klingenbruch alezredes és von Dürrbeck százados, mivel azonban a sarokablaknál minden hely foglalt volt, előrébb maradtak, és ott foglaltak helyet az egyik asztalnál, és Klingenbruch persze azonnal rendelt két grogot.

Rauten tekintete egy ideig a tükörre tapadt, majd rideg, nyugodt hangján megszólalt: – Uraim! Nem is tudom, rossz és talán elkényeztetett vagy mondjuk inkább megromlott ízlésem az oka, de én személy szerint nem találok semmi örömet a színházban, és csak néha megyek be egy félóra, hogy agyoncsapjam az időt, de tényleg nem azért, hogy egy úgynevezett világgá kürtölt műélvezetnek örvendjek. Még, hogy művészet! Mit értünk ez alatt? Az egész nem más, mint komédiázás, bizonyos mértékig sarlatánizmus, ami többé-kevésbé szemtelenül lép fel, és egy pillanatra talán imponál a tömegnek, és erre a pillanatra van minden kiszámítva, de nincs abban a helyzetben, hogy valódi műélvezetet nyújtson, nekem legalább is nem, amit kénytelen vagyok kihangsúlyozottan megjegyezni.

– De kedves gróf – szólalt meg az egyik lovaglómester –, azt hiszem, túl egoista a véleménye, saját magából kiindulva. Mi többiek, és ehhez néhány tanút is meg tudok nevezni, éppen azt érezzük, amit ön határozottan tagadni igyekszik, hogy ez műélvezet-

nek számít, és azt hiszem, hogy sokak nevében szólok, amikor kijelentem, hogy ma este Blendheim kisasszony tényleg ebben részesített bennünket.

– Te, George, ott ül Dürrbeck százados, Blendheim kisasszony vőlegénye – súgta oda neki egy másik tiszt –, hagyjuk ezt inkább abba. – A lovaglómester egyetértően bólintott, Rauten azonban magához ragadta a szót, és nyugodtan, semmi esetre sem tompított hangon folytatta:

– Igen, látja, lovaglómester úr, itt megint előtérbe kerül az ízlések közötti különbség. Számomra Blendheim kisasszonyban van valami pozitív ellenszenves, visszataszító, és amit néhány művészbajongó szenvedélyesnek és tüzesnek mond az ő előadásában, azt én inkább szemtelenségnek és nőietlen viselkedésnek nevezném.

A lovaglómester és még néhányan a tisztek közül igyekeztek jelekkel és suttogva meggátolni, hogy folytassa, ő azonban ezt nem értette meg, vagy másvalamire vonatkoztatta, vagy éppen nem akarta, hogy megzavarják, és a mondatát a legnagyobb hidegvérrel befejezte, aztán miközben kínos hallgatás telepedett az asztaltársaságra, lassan húzott egyet az előtte lévő pohárból. Csak a szomszédja, egy fiatal tiszt súgta oda neki gyorsan és sürgető hangszíval: – Gróf úr, a Blendheim kisasszony vőlegénye itt van a helységben, és éppen errefelé tart.

– Valóban? – mondta erre Rauten, de a legcsekélyebb nyugtalanságot sem mutatta emiatt.

Dürrbeck százados lassan megkerülte az asztalt, inkább azért, hogy láttassa magát, nem pedig azzal a szándékkal, hogy részt vegyen a társalgásban. – Jó estét, uraim! – mondta nyugodtan, az előbb elhangzottakat nem érintve, vagy talán nem értette, vagy nem is hallotta, hogy a jegyeséről beszéltek. Talán megfelelőnek tartotta, hogy legalább megmutatkozzék, de nagyon sápadtnak és borúsnak látszott, és pillantása, amit Rauten grófra vetett, amint elhaladt mellette, anélkül, hogy amaz a fejével felé fordult volna, a legkevésbé sem volt barátságos.

A többi tiszt pillanatnyi zavarában visszaköszönt, sőt, a fiatal huszár-lovaglómeister felállt, majd otthagya az asztalt, és rögtön utána a helyiséget is. Az ügy számára borzalmasan fatálisnak tűnt, és a továbbiakban ezzel mit sem akart kezdeni. Dürrbeck nyugodtan körbement, aztán vissza Klingenbruch-hoz, aki közben mintha parázson ült volna, mert a korábbi beszélgetésből minden szót megértett, és szerinte Dürrbeck ugyanolyan jól érthette.

A százados közben az asztalhoz visszatérve kiürítette a pohár grogját anélkül, hogy ismét leült volna, majd kezét nyújtva Klingenbruchnak barátságosan így szólt: – Jó éjszakát, kedves alezredesem, eleget tettem a kérésének, de fáradt vagyok, és aludni mennék.

– Várjon, én is megyek, Dürrbeck! – válaszolta az alezredes, és ő is kiürítette a poharát, és felállt. Az egész ügy kezdett rejtélyessé válni számára, mindenekelőtt szeretett volna elkerülni egy szükségtelen vitát.

– De uraim – nevetett fel eközben Rauten a sarokablak melletti asztalnál –, mi történt magukkal ilyen hirtelen? Kísértetet látnak? Mi ezt a halotti csend? Miről is beszélünk az előbb?

– Olyan témáról, amit szívesebben ejtenénk – válaszolta meglehetősen határozottan a vadászok közül egy százados –, azt hiszem, volna még elég más témánk is...

– Ja, a színházról! – kiáltott fel Rauten. – És miért ne éppen arról, százados uram? Ha valaki egy tallér belépődíjért énekel és játszik el nekem valamit egész este, úgy a pénzemért megszerzem magamnak azt a jogot is, hogy véleményt mondjak, és végképp nem értem, miért kellene dicsérnem, azt ami ellenemre van.

Dürrbeck és az alezredes ebben a pillanatban hagyták el a helyiséget. A vadásztiszt, von Soling százados, aki ekkor tisztának látta a levegőt, megszólalt: – Ez mind szép és jó lehet, gróf úr, és belátom, hogy számos embernek joga van, hol szerényen, hol tekintet nélkül mások jogaira, véleményének kinyilvánítására. Von Dürrbeck százados azonban, amint valamennyien tudjuk, Blendheim kisasszony jegyese, közvetlenül a közelünkben volt, és

ő valamennyiünk számára kedves és mindenki által tisztelt bajtárs, ezért kínos volt látni, mennyire sérültek érzelmei.

– És tudnom kellett volna, hogy bejött a hátam mögött? – kérdezte Rauten. Egyébként úgy tűnik, hogy az ügyet, már amennyiben hallotta szavaimat, amit kétlek, igen hidegvérűen fogadta. Egyáltalán nem is panaszkodhat, mert mindaddig, amíg a menyasszonya, ha tényleg annak akarjuk tartani, nyilvánosan fellép, akkor a publikumhoz tartozik, és nem őhozzá.

– Blendheim kisasszony nagyon tisztességes hölgy – szólt közbe egy másik tiszt.

– Úgy? – nevetett fel Rauten. – Ki is volt maguk közül, aki nemrég azt mesélte nekem, hogy korábban viszonya volt a trónörökösrel?

– Jó estét, uraim – mondta erre von Soling százados, majd hirtelen felállt, és otthagya az asztalt. Nemsokára a tisztek közül néhányan szintén követték. Különben is már későre járt.

A sarokablaknál odalent

Egy német közmondás szerint: „A pénz nem hoz áldást!” Valami igazság lehet benne, mint általában a közmondásokban, ha nem is érdemes általánosítani. Klingenbruchék házában azonban úgy tűnt, hogy találó, hiszen az örökség óta, ami persze az érintetteknek gondtalan egzisztenciát ígért, az ifjú hölgyek esetében azonban romba döntött minden reményt egy gondtalan élet iránt, úgy tűnt, hogy a békesség is végérvényesen távozott a házból.

Mindeddig az anya korlátlanul uralkodott a házban, az alezre-des pedig úgy tűnt, hogy csupán pénzforrásként van alkalmazva, most azonban fordult a helyzet, mert a lányok kezdtek emancipálódni, hiszen bármilyen körülmények között is, az teljesen mindegy, tény, hogy magánvagyonnal rendelkeztek, ami nem függött

a szülői akarattól, mivel csak sajátkezű nyugtájuk ellenében fizetett a végrendeleti végrehajtó.

Tizenhét és tizenkilenc éves korukban kibontakozó keserűséggel az emberi faj iránt kerültek a vénkisasszonyok kategóriájába, hiszen egy meghatározhatatlan érzés azt súgta nekik, hogy bár egy szegény lány hozzájuthat egy gazdag férjhez, és mást ők sem akartak, de örökségük elvesztésének tudatában, amennyiben megházasodnának, a legtöbb kérő távol tartaná magát tőlük.

Azt persze nem nehéz elképzelni, hogy az alezredesné nem volt hajlandó jóindulatúan engedelmeskedni lányai akaratának, de a helyzeten nem tudott változtatni, aminek napi civakodás és vita volt a következménye a házban. Klingenbruch is kezdett kicsit szabadabban mozogni, és lerázni magáról a felesége igáját. A kegyelmes Klingenbruch asszony kezdte elveszíteni a talajt a lábai alól.

Május huszonnegyediké hétfő volt, a Noltjénél tartott társasági összejövetel utáni reggel. A meghívás Bertha születésnapja alkalmából történt, és általában mindenki kiválóan szórakozott, csak Flóra és Henriette nem, mivel a gyász miatt nem is táncolhattak. Nénikéjük a halála után még jobban bosszantotta őket, mint amikor még élt, és még mindenféle más is történt, ami irritálta őket, és elvette jó hangulatukat.

– Nos, gyerekek, milyen volt? – kérdezte az alezredes másnap, amint hazaért a hadügyminisztériumból. – Jól szórakoztatok?

– Még, hogy jól szórakoztunk volna? – mondta Henriette, hátravetve a fejét. – Csak azért mentem oda, hogy az az ostoba liba, a Bertha, ne tehesse utána a leggonoszabb megjegyzéseket. Ismerem én őt elég jól.

– Mely urak voltak ott? – kérdezte az apa, elég bölcsen ahhoz, hogy ne engedjen teret a nőies féltékenykedésnek.

– Ki volt ott? – jegyezte meg Flóra, meglehetősen elutasító hangon. – Szinte senki, mivel a legtöbben lemondták, csak az a szegény Hans von Solberg, és még néhányan estek csapdába.

– Látnod kellett volna a Berthát tegnap este, papa! – kiáltott fel Henriette. – Úgy fel volt cicomázva, és dekoltált, hogy az már kész botrány. Szinte már az is tisztességtelen, ha csak említést teszünk róla. Akkor eléképzelheted, hogy nézett ki.

– Mennyire kellemetlen lehetett az anyjának!

– Ugyanolyan ő is, mint a lánya – válaszolta Jetty.

– Na, Hetty, annyira rosszul mégsem nézett ki, nekem legalább is nem tűnt fel. Viszont ha én olyan lennék, mint ő, a sovány nyakamból mégsem mutatnék annyit. Ebben biztos vagyok.

– Tisztek is voltak? – kérdezte az apa.

– Hát persze, minden mennyiségben, és micsoda példányok! – mondta Flóra flegmán. – Isten őrizzen tőlük. Őket mindig úgy vezénylik, mintha őrségbe kellene menniük.

– Von Wöhfen úr is ott volt – jegyezte meg Henriette. – A feje tetejére választékot borotváltatott, legalább kétujjnyi széleset.

– És a kis Priesteritz hadnagy! – nevetett fel Flóra. – Olyan komikus volt, különösen, amikor körülhízelegte a Berthát, és az ünnepség királynőjének, és a varázspalota tündérének nevezte.

– Rauten grófot is meghívták, de lemondta – jegyezte meg Henriette.

– Ott megy éppen a túloldalon, ráadásul von Dürrbeck társaságában. A két urat még sohasem láttam együtt.

– Kicsoda? Rauten Dürrbeck-kel? – kiáltott fel az alezredes csodálkozva, és közben gyorsan odalépett az ablakhoz. Hol láttad őket?

– Odaát, papa. Most mennek be együtt a kávéházba.

– Hm, tényleg! – mormolta a kisember halkán maga elé, mintha csodálkozna rajta. – Ennek örülök, mert már tényleg agódtam miattuk, de mégis fel sem foghatom...

– Mi van veled, miért nem, papa? – kérdezte Jetty, mert hallhatta a szavakat. – Történt valami?

– Ó, tulajdonképpen semmi – mondta az alezredes kitérően –, csak annyi, hogy Rauten tett valami megjegyzést odaát a kávéházban, ami a színházra vonatkozott...

– A Blendheimre, odaát?

– Isten őrizz, nem – kiáltott fel gyorsan az apa, hiszen túl tapintatos volt ahhoz, hogy továbbadjon egy ilyen beszélgetést. – Nem, inkább általános megjegyzés volt, de rosszálló értelemben, és attól tartok, hogy Dürrbeck talán nem vette jó néven. Különben sincs valami jó viszonyban Rauten gróffal, és ha őszinte akarok lenni, én sem kedvelem a grófot, úgy ahogy van.

– De papa, hogy mondhatasz ilyet? – kiáltott fel Flóra. – A grófnak egész lényében van valami előkelő és nemes.

– Igen, de nekem egy kicsit túlzottan előkelő – válaszolta az apa –, és nem is tudom, de számomra néha természetellenesnek tűnik. Vegyétek csak vele szemben Hans von Solberget, aki minden tekintetben azonos szinten van vele.

– Csak a rangját tekintve nem – jegyezte meg Henriette.

– Ugyan már – válaszolta Klingenbruch. – A katonaságnál semmi kifogásom sincs ellene, ott csak a rendfokozat számít, mert anélkül fegyelem sem lenne, de a polgári és társasági életben átkozottul keveset adok a grófi címre. Egy tisztességes bárót vagy egyéb, derék embert éppúgy kedvelek.

– Igen, szólalt meg az alezredesné, aki éppen ekkor lépett be a szobába, és hallotta az elhangzott szavakat. – Ilyen vagy te, Heinrich, erről ismerem meg a férjem. Éppoly szívesen járkálsz egy suszter társaságában, mint egy báróval.

– Ez mindig attól függ, szívecském, hogy miféle ember a suszter, vagy a báró – válaszolta az alezredes, akinek eszébe sem jutott, hogy felvegye a harcot a szebbik felével. – De gyerekek, valami megbeszéltnivalóm van Dürrbeck-kel, és mivel épp itt van

szemben, kihasználom az alkalmat, hogy elkapjam. Mindjárt visszajövök – és ezzel felkapva kalapját, magukra hagyta a hölgyeket.

Rhodenburg sétányán csendben és magányosan, összevont szemekkel sétált von Dürrbeck százados. Merre tartott? Azt maga sem tudta. Csak azt akarta, hogy senki se zavarja meg gondolatai közben, és ezek a gondolatok nem voltak barátságos jellegűek. Alig vette észre azokat, akik elhaladtak mellette, és néhány ismerőst csak annyira futólag és zavartan üdvözölt, hogy azok csodálkozva néztek utána, hiszen az ilyen viselkedés mindig távol állt tőle. Egy pillanatra tekintete egy közeledő alakot vett észre, hiszen egyébként a földre meredt. Rauten gróf volt az, a maga lazaságával, sétapálcájával két ujj között, a sétányon csavarogva, és amint a százados közelébe ért, előkelően felületes üdvözléssel el akart menni mellette. Dürrbeck tekintete azonban gyorsan és határozottan rátapadt, és félig felé fordulva, az üdvözlést kezének könnyed egyensapkájához emelésével viszonzva, megszólította: – Gróf úr, örvendek, hogy találkozunk. Éppen a lakásától jövök, de nem volt szerencsém, hogy otthon találjam. Válthatnánk néhány szót?

– Örömmel, százados úr – válaszolta a gróf, miközben amennyire lehet, szokásához híven kihúzta magát. Mivel szolgálhatok?

– Csak egy szóval – válaszolta Dürrbeck szárazon. – Emlékszik még rá, hogy tegnap este, amikor már én is a kávéházban voltam, milyen megjegyzést tett a színház egyik hölgyére?

– Sajnálom – válaszolta Rauten elmosolyodva – egyet fog érteni velem abban, hogy a színházról folytatott csevegés, vagy ami azzal összefüggésben van, túl jelentéktelen ahhoz, hogy figyelmünket egy pillanattal tovább lekösse. Nehéz és nagyon hálatlan munka volna egy ilyen beszélgetést másnap reggel visszaidézni, de mégis mire vonatkozik a kérdés?

– Szeretnék nagyon érthető lenni – válaszolta Dürbeck, akinek figyelmét nem kerülte el a Rauten szavaiban felismerhető gúny, és tényleg erővel kellett kényszerítenie magát, hogy megőrizze nyugalma. – Blendheim kisasszonyra tett egy úriemberhez méltatlan megjegyzést.

– Százados úr! – kapta fel erre a fejét Rauten gróf.

– Ön tudja, hogy Blendheim kisasszony a menyasszonyom...

Rauten hevesen akart reagálni, de gyorsan visszanyerte régei, de annál inkább provokatív hidegvérét. – Tudnom kellene? – kérdezte nyugodtan. – Bemutatta nekem a menyasszonyát, vagy legalább küldött egy értesítő kártyát? Honnan kellene tudnom róla? Talán a városi pletykákból, ami ilyesmivel foglalkozik? Azokra nem figyelek oda.

Dürbeck összeszorította a fogait, majd így válaszolt: – Ezen felteszem önnek a kérdést – mondta belső izgalomtól reszkető hangon –, amikor kiejtette azokat a szavakat, tudta, hogy a helyiségben vagyok, vagy sem?

– Százados uram – mondta Rauten a legnagyobb nyugalommal –, erre már nem emlékszek. Lehet, hogy észrevettem önt, vagy meghallottam a hangját, de ennek az ellenkezője is lehetséges.

– Kitér a válasz elől...

– A legcsekélyebb mértékben sem. Egyszerűen kijelentem, hogy ha láttam is volna, a publikumnak teljes mértékben kiszolgáltattam a színházi hölgygel kapcsolatos véleményem, amennyiben ez az őt illető kritikát illeti, nem tartottam volna vissza. Közéjük tartozik a Blendheim is.

– Blendheim kisasszony, ha kérhetem! – fortyant fel Dürbeck, elveszítve türelmét.

– És miért kisasszony? – mosolyodott el a gróf. – az ilyesfajta személyeknél csak a névelőt szoktuk kiejteni a név előtt.

– Gazember! – mondta Dürrbeck fogcsikorgatva. – Tulajdonképpen megérdemelnél egy ökölcsapást a képedbe!

– Ennyi elég – válaszolta a gróf mosolyogva. – Azt hiszem, most elérkeztünk arra a pontra, amire vágyott, és semmi szükség sincs további goromba sértegetésekre.

– Most hazamegyek, és addig otthon fogok maradni, míg elküld hozzám valakit, akivel szót tudok érteni. Hamarosan várom a válaszát – mondta Dürrbeck, de már megbánta, hogy ilyen messzire ment, hiszen az első szóval is elérhette volna célját. Ezzel hátat fordított, és el akart indulni lefelé a sétányon.

Rauten kis sétatálcájára támaszkodva, bal karját csípőre téve, csendben maga elé bámulva és elgondolkodva még ott maradt állva, de von Dürrbeck százados alig tett meg hat-nyolc lépést, amikor utána kiáltott: – Von Dürrbeck százados!

Dürrbeck megállt anélkül, hogy megfordult volna, csak fejével hátranézve mondta: – Nem hinném, hogy még további szavakra lenne szükség közöttünk.

– Ámde mégis, százados úr – mondta a gróf anélkül, hogy arcán akár egyetlen izom is megrándult volna. – Tennék még egy javaslatot.

– Javaslatot? Nekem? – kiáltott vissza Dürrbeck hevesen. – Talán gyáva lenne?

– Nem ismer engem eléggé – válaszolta ellenfele ugyanazzal a nyugalommal. – Ezért elnézem önnek a méltatlan gyanúsítást, amire még nem adtam okot. Mindketten elhatároztuk, hogy kitekerjük egymás nyakát, igazam van?

– Persze – mondta Dürrbeck borúsan.

– Rendben van. Akkor hagyja, hogy nyugodtan megbeszéljük a dolgot, de itt feltűnést keltünk – szakította magát félbe –, hiszen túl komoly képet vágunk ahhoz, hogy a mellettünk elhaladók csak egy barátságos beszélgetésre gondolnának. Engedje, hogy életünkben utoljára tegyünk még nyugodtan néhány lépést, induljunk

el lefelé. Néhány szóval elmagyarázom, hogy mire gondoltam, aztán majd csak önön múlik, hogy igen, vagy nem legyen a válasza. Elfogadja a javaslatom?

– Nem igazán értem, hogy mi közölnivalója lehet még velem – válaszolta Dürrbeck –, ámde legyen, jöjjön!

A két úr, mintha barátságos sétát tennének, elindult a sétányon, és Rauten minden további nélkül belekezdett: – Tudja, százados uram, milyenek mindkettőnk életkörülményei. Ön úgy gondolja, hogy a legközelebbi időben megházasodik, nálam ugyanez az eset áll fenn, sőt, ha nem tévedek, mindkettőnk esküvője a holnapra volt kitűzve.

– Az emlékezőképessége jelentős mértékben javult, gróf úr – mondta Dürrbeck ridegen –, de minek ez a bevezetés?

– Ezt nem bevezetésnek szántam, éppen a tárgynál tartok, amit rögvest be is fog látni. Egyikünk menyasszonyának, hogy melyiknek, az a sors kezében van, csalódás van szánva, de miért kellene, hogy mindkettőjük esetében ez történjen?

– Nem értem önt – mondta Dürrbeck borúsan.

– Ezt röviden elmagyarázhatom önnek. Ha én esek el, akkor természetesen az én menyasszonyom válik özvegygé, mielőtt megházasodna, de az öné sincs jobb helyzetben, hiszen önnek vagy el kell menekülnie, vagy letartóztatják, és néhány évig üldöghet az erődben. Ugyanez a helyzet az én esetemben is.

– És lehet változtatni ezen?

– Persze. Az ügy még totálisan kettőnk között van. Ne értsen félre – fűzte gyorsan még hozzá, amikor Dürrbeck dacosan felfette a fejét. – Egyezségről szó sincs, és nem is lehet. A mai napnak még döntenie kell közöttünk, de az ügghöz ügyesen is hozzáláthatunk.

– Még mindig nem értem, hogy mire gondol.

– Tehát röviden. Az amerikaiak rendkívül gyakorlatias népesség, ezt nem vitathatja. Ha valamihez hozzálátnak, azt nagyon

ügyesen teszik és lehetőleg a legkevesebb időveszteséggel. Még sohasem hallott az amerikai párbajról?

– Ó! – mondta Dürrbeck, és merev tekintettel a grófra nézett.

– Érti már, hogy milyen javaslatot akartam tenni önnek? Mindeddig, mint már említettem, még senki sem tud halálos vi-szályunkról, és legjobb, ha nem is tudja meg senki. Ha ön például hirtelen meghal, úgy engem lehetetlen lenne felelősségre vonni, ha pedig én halok meg, milyen gyanú eshetne önre? Még csak a vérem sem tapadna a kezeihez, de az ügy mégis kellemetlen ma-radna. A túlélő másnap teljesen tiszta lelkiismerettel megtarthatja az esküvőjét, és a halott? Ót egyszerűen elhantolják.

Dürrbeck hallgatott egy ideig. Sajátos, félelmetes érzés járta át a szívét, és bár teljes bátorsággal, életre-halálra bármely más em-berrel megküzdött volna, ez a fenyegető bizonytalanság egy pilla-natra megingatta, de csak egy pillanatra, aztán eltűnt, mint egy árnyék. – És mi lenne a javaslata?

– A legegyszerűbb a legjobb – válaszolta Rauten, teljesen üzletszerűen kezelve az ügyet. – Bemegyünk az első, legjobb ká-véházba, ahol kocka is van. Példa erre a Sarokablak, és kölcsönö-sen dobunk egyet, és hogy ne hívjuk fel magunkra a többi vendég figyelmét, kockázással sorsolunk ki egy üveg pezsgőt. A nyertes az, aki több pontot kap, és fizeti a pezsgőt. A másik pedig egysze-rűen még ma, legkésőbb éjfélig fejbe lövi magát.

Dürrbeck érezte, hogy szinte hallhatóan ver a szíve a keblében, és anélkül, hogy azonnal válaszolt volna, némán ment tovább a gróf mellett. Ez egy borzalmas kitérő volt, de mégiscsak kitérő, és Rautennek igaza volt. A túlélő hosszú időre a törvények rabja lenne, és milyen kínokat kellene kiállnia miatta Constanzének még akkor is, ha ő maga lenne a túlélő. És a párbaj? A módját már eldöntötték, így egyikük kétségtelenül meg fog halni. És mennyi-ben jelent különbséget ez a döntés? Az eredményét tekintve sem-miben, csak a nyertesnek jár azzal az előnnyel, hogy senki sem fogja zaklatni. A saját részéről még az a nem csekély különbség is fennállt, hogy Constanze neve az egész ügy folyamán említésre

sem került, viszont a hírneve mégis csorbát szenvedett. Ha az ügyet nyilvánosság előtt bonyolítanák le, ami a szekundánsok miatt elkerülhetetlen, miféle szóbeszéd terjedne el a városban? A legkülönbözőbb dolgokat találnák ki, mert mindenki úgy gondolja, hogy egy művésznőt nyugodtan lehet gyalázni.

– Rendben van, elfogadom a javaslatát! – kiáltott fel. Ördögi a gondolat, de igaza van, hiszen eléri célját. És mikor kell megtörténnie?

– Mikor? Most rögtön! – válaszolta Rauten. – Már csak azért sem késlekedhetünk, mert a vesztesnek még sok dolga van, hogy rendezze ügyeit ezen a világon. Nem is tudom, hogy képes lenné-e mindennel elkészülni, Viszont azzal az előnnyel is jár, hogy az ember nem adja át magát hasztalan és kínos töprengésnek.

– És az ön becsületszava, hogy teljesíteni fogja a feltételt, ha a kockadobás alapján ön a vesztes? Én a magam részéről ezt most kijelentem.

– Természetesen, becsületszavamat adom, hogy még éjfél előtt megteszem – válaszolta Rauten.

– Még éjfél előtt! – ismételte meg a százados tompa hangon, de nem fogtak kezét. Dürrbeck erre nem is tartott igényt, hiszen tudta, hogy a kimondott szó is elég, és ettől kezdve némán mentek tovább. Rauten ment elől, Dürrbeck pedig akaratlanul követte.

Így érték el a Brinken a kávéházat, ahol még kevés vendég volt, közülük is a legtöbben idegenek. Egyetlen tiszt sem volt a kávéházban.

– Madmazel – kiáltotta Rauten, amint beléptek a helyiségbe – egy üveg pezsgőt és két poharat, és a kockákat, ha kérhetem! Ki akarjuk sorsolni, hogy ki fog fizetni.

A fiatal hölgy, egy pirospozsgás lány, elegánsan kiöltözve, mivel elsősorban előkelőségek látogatták ezt a lokált, rövidesen jött is a rendeléssel. Gyakran fordult elő, hogy az urak italukat, sőt még a kávéjukat is, vagy egy palack bort sorsoltak ki, és ezért a

kockák mindig készenlétbe voltak helyezve a pulton egy vörös bársonnyal kibélelt börpohárban.

– Csak ide a sarokablakhoz, kincsem – kiáltotta oda neki a gróf, amikor a lány a tálcát a legközelebbi asztalra akarta letenni. – Mégiscsak ez a legjobb hely, és a két fotel mintha egy bizalmas palackhoz lenne idekészítve. – Ezzel fogta a palackot, felnyitotta, de úgy, hogy a dugó a plafonon csattant.

– Nos, százados úr – folytatta, teletöltve a két poharat –, a pezsgő megfelelő hangulatba fog hozni bennünket, hogy egy ugrást tegyünk a szabadba. – Koccintanunk nem is kell – fűzte még hozzá kesernyés mosollyal, amint látta, hogy Dürrbeck nem nagyon akarta elfogadni a poharat. – Elég nagy a valószínűsége, hogy a pezsgőt ön fogja fizetni, mert a szerencsém elhagyott az utóbbi időben, és őszintén szólva, ezzel meg is lennék elégedve. Mindig csak ugyanarról a kínládásról van szó, és aki mindig, túléli, az van hozzá a legközelebb. Tehát amit legalább kedvelünk! – és ezzel ajkához emelte a poharat, és egy húzásra kiitta.

Dürrbeck még mindig késlekedett. Most, amikor döntés előtt volt, sajátos, nyomasztó érzés vett erőt rajta, és ha most még egyszer megkérdezték volna, hogy a küzdelem melyik fajtáját választaná, semmi esetre sem döntött volna emellett. De most lépjen vissza? A gróf úgy tűnt, kitalálta, mi játszódik le a lelkében, mert sajátos, gúnyos mosoly rándult meg ajkai körül. Nem, ez már nem volt lehetséges, most már túl későn van! Ezzel megragadta a poharat, és egy húzásra kiitta a tartalmát.

– Tehát a kérdés most az, hogy ki fogja fizetni a cechet! – kiáltott fel ekkor Rauten. – Itt van bajtárs, öné az első dobás. Csak nem reszket? – mondta éles, de csendes hangon, és tekintete határozottan és tüzesen tapadt ellenfelére.

Dürrbeck semmit sem válaszolt, csak megvetően megrándultak ajkai. Határozott mozdulattal megragadta a börpoharat, megrázta, és a kockák kigördültek az asztalra. Két hatos és egy kettes.

Ezer ördög! – kiáltott fel Rauten. – Tizennégy! – Ez elég jól megközelíti a legnagyobb számot, és kétségtelenül kiváló dobás! Előre tudtam, ennyit nem fogok dobni. Akkor hát jöjjön a döntés!

Felvette a kockákat az asztalról, és betette a pohárba. Dürrbeck még mindig meredten nézett a márványlapra, melynek már a következő pillanatban döntenie kellene életről, halálról. Rauten is megrázta a kockákat, és hosszú, elhúzott dobással kigörgette azokat az asztalra, majd a kockák nyugalmi állapotba kerültek. A két férfi tekintete találkozott. A vendégek közül senki sem figyelte az itt gyakran folytatott játékot. Mit érdekelt ők, hogy a két idegen közül kinek kell fizetnie a palack pezsgőért!

Rauten lassan felszedte a kockákat, és odament a büféasztalhoz. – Nos, szépséges gyermekem – mondta nevetve –, nekem kell fizetnem a pezsgőért, és ez minél hamarabb megtörténik, annál jobb! – Ezzel benyúlt a zsebébe, elővett egy duplatallért, és odavetette a pénztárpultra.

Dürrbeck utánanézett, de alig látta az alakot. Mintha köd telepedett volna a helyiségre, és a különféle testek szivárványszíneket mutattak. Rauten megint ott állt előtte, és ismét megtöltötte a poharakat.

– Még egy pohárral, százados úr. A mi ügyünk most rendezve van, és már nincs semmi harag közöttünk.

– Istenem! – kiáltott fel az éppen belépő alezredes. – Tényleg itt találom együtt a két urat, és már pezsgőnél!

– Ezer ördög, Klingenbruch – nevetett felé Rauten. – Mintha hívták volna, öreg barátom. Még egy poharat, kisasszony! Épp egy kibékülést ünnepünk, és ön sem hiányozhat, alezredes. Honnan jött?

– Odaátról. Észrevettük, ahogy betértek a kávéházba, és gondoltam, átjövök, hogy jó reggelt kívánjak önöknek.

Dürrbeck erővel összeszedte magát. Érezte, hogy most semmiféle gyengeséget sem mutathat a gróffal szemben, és Klingenbruch sem veheti észre, hogy itt valami rendkívüli történt,

de a mosoly, amivel üdvözölte őt, mégiscsak kényszeredett volt, de mégsem kerülhette el a kisember figyelmét a szokatlanul felizgult állapota. Minden vér a fejébe toltult, arca izzott, még a szemei is kivörösödtek. Mindezt érezhette is, és kezét a homlokára téve mondta: – Ma már kicsit sokat ittam, és reggel nem jól viselem el a bort. Elnézésüket kérem. – Ezzel fogta a sapkáját és indulni készült.

– Tehát maradunk a megállapodásunknál, kedves százados úr, nem igaz? – mondta Rauten gróf.

– Természetesen – válaszolta Dürbeck. – Jó reggelt, uraim!

– Jó reggelt, kedves százados, jó reggelt! – mondta Klingenbruch barátságosan, de mégiscsak csodálkozva nézett utána mindaddig, amíg szemmel követni tudta. – Mi van ma ezzel a Dürbeckkel? – fordult aztán Rautenhez. Felhevültnek és idegesnek látszott, és a szemei is olyan különös fényben csillogtak.

– Nem tudom – válaszolta Rauten vállát vonogatva –, de nekem is feltűnt, és volt néhány sajátos megjegyzése is. Ön közelebbről ismeri, alezredes úr. Talán már bánja kapcsolatát azzal a színházi nővel, akivel össze akar házasodni? Egyik megjegyzése szerint valami hasonlót vélek.

– Talán valami kellemetlen hírt kapott, hiszen ma reggel, amikor találkoztam vele, nekem is nyomottak és levertnek tűnt, majd a szemei is nyugtalanul néztek ide-oda, mintha keresne valakit. Ma reggel nálam járt.

– Dürbeck?

– Igen, de nem talált otthon, később a sétányon találkoztunk. Már akkor panaszkodott nekem, hogy nem érzi jól magát, és azt javasoltam neki, hogy igyunk meg itt egy palack pezsgőt, amit el is fogadott.

– Figyelemre méltó – jegyezte meg Klingenbruch, gondolván a tegnapi estre és Dürbeck akkori bosszús hangulatára, és az, hogy most ismét együtt volt barátságban a gróffal, akivel sohasem tartott baráti kapcsolatot, egészen különös volt számára.

– Ragadja meg a poharát, alezredes – kiáltotta Rauten. – Éljen a tavasz!

Klingenbruch vetett egy pillantást Dürrbeck poharára, ami érintetlennek tűnt. Nem akart barátságtalan lenni a gróffal szemben, de ezt megemlítette neki. Rautennek úgy látszik, ízlett a bor, és ma beszédesebb is volt, mint amilyennek Klingenbruch valaha is látta. Egészen lazán viselkedett a „kisasszonnyal” is, akivel egyébként nagyon tartózkodó szokott lenni. És csak miután teljesen kiürítette a palackot, és sürgősen közölte Klingenbruch-hal, hogy haza kell mennie, amaz szintén felállt, és kikísérte az utcára, ahol elváltak útjaik.

Klingenbruch átment az utcán, és betért a saját házukba, de nem tudott szabadulni a Dürrbeck századossal kapcsolatos gondolataitól, akit már hosszú évek óta ismert és kedvelt. Viselkedése a gróffal szemben természetesen egészen rejtélyesnek tűnt számára. Pontosan tudta, hogy a századosnak sohasem volt jó véleménye Rautenről, és elképzelhető lenne, hogy a tegnap esti jelenet után még friss emlékekkel ma reggel ily módon barátkozna vele? De ezt mégsem tagadhatta, mivel saját szemeivel látta. Mi történhetett közöttük, ami ilyen változást idézett elő benne?

Klingenbruch gondolataiba mélyedve, megállt a lépcsőjükön. Ki adhatna erről felvilágosítást? Talán valaki odaát a kávéházban? De ismerősei közül senkit sem látott ott, és minél tovább morfondírozott, annál inkább szeretett volna magyarázatot kapni. Maga Rauten is annyira élénk volt, ami nem illett a természetéhez. Talán a pezsgő tette? Ez aligha lenne elképzelhető.

Megfordult a lépcsőn, és visszament a kávéházba. Ha mást nem is, a büféslányt megkérdezheti, hogy észrevett-e valami feltűnőt a két úron, vagy volt-e valami jelenet magában a kávéházban. Tulajdonképpen semmi köze sem volt hozzá, de kíváncsívá vált.

Odaát a „Sarokablakban” a helyiség majdnem üres volt. Csak két úr dominózott, egy harmadik pedig az egyik sarokban újságot olvasott.

A kisasszony azzal foglalatoskodott, hogy a használt poharakat elmossa, és helyükre tegye. Klingenbruch, hogy ne rögtön ajtóstól rohanjon a házba, rendelt egy pohár likőrt, és amikor a fiatal hölgy elé tolta, barátságosan megszólította: – Apropos, kedves kisasszony, a két úr, akikkel az előbb beszéltem...

– Rauten grófra és von Dürrbeck századosra gondol?

– Ó, talán ismeri az urakat?

– Hogyne ismerném őket. Rauten gróf szinte minden nap betér hozzánk, és a hátsó szobáskában szinte állandóan játszanak, hiszen tudja...

– Úgy? Valóban. De a két úr az előbb nem vitatkozott itt egymással?

– Még, hogy vitatkoztak volna? Isten őrizz! – válaszolta a kisasszony. Egészen jó hangulatban tértek be, és csak egy palack pezsgőt kockáztak ki, más nem történt.

– Kikockázták?

– Igen, persze. Ez itt elég gyakran előfordul.

– És ki vesztett?

– A gróf úr.

– Rauten gróf? Hm. – mondta Klingenbruch. Most jött igazán zavarba. Megitta a likőrt, fizetett, majd lassan átballagott a saját lakásába.

Az első gyanú

Odafent a sarokablakánál álldogált Püster közjegyző, és lenézett az utcára, azaz tekintetét arra irányozta, valójában azonban semmit sem látott abból, ami odalent történt, legfeljebb elhaladó

alakokat, mintha árnyjátékban váltakoznának, anélkül, hogy bárkit is felismert volna.

Odalent éppen Semmlein udvari patikus ment a túloldalon, és barátságosan felköszönt. Püster rábámult, de a köszönés úgy lepattant róla, mintha az a közeli ereszcsonnának szólt volna.

Sußmeyer direktor török pipáját szívta az ablaknál, és hangosan a torkát köszörülte. Püster felé fordította a fejét, de a torokköszörülést ténszerűen nem hallotta, csak tűz lángjaként lobogott szemei előtt a vörös hálóköntös és a direktor vörös képe.

Egyvalamire azonban mégis figyelmes maradt, a saját ajtajára, és fejével gyakran fordult arra. Láthatóan várt valakire, míg végül Mux lépett be, és Püster – na, megtaláltad? – kérdéssel fordult hozzá.

– Nem, közjegyző úr – válaszolta Mux, miközben kalapját a fogastra akasztotta. – Négy-öt különböző helyen jártam. A járadékbeszedő pénztáros felesége azt mondta, hogy valószínűleg valahol meg fogom találni, de sehol sem bukkantam rá, sem a sörözőben, sem a postán, sem a borpincében, vagy a cukrászdában. Négy különféle sörpincében is kerestem.

– Úgy. És megszomjaztál?

– Talán – válaszolta Mux, miközben kesernyés vonás rándult ajkai körül. – De hiszen tudja, hogy nem szoktam inni.

Hm, valóban. Néha talán nem is ártana neked...

– A járadékbeszedő pénztáros úrnál üzenetet hagytam – folytatta Mux –, hogy küldjék ide, ha hazaér. Így rendben van?

– Igen, persze, más lehetőség nem volt, ha nem lehetett felhajtani. De ezer ördög, Mux, az ügy most jön igazán lendületbe! Olvastad a Sziléziából érkezett levelet?

– Nem, közjegyző úr.

– Olvasd csak el, ott van, de olvasd hangosan, még egyszer hallani akarom!

Mux felnyitotta. – A fényképet visszaküldték! – kiáltott fel.

– Persze. Így is kértem. Olvasd csak!

– Tisztelt uram! – kezdett bele Mux az olvasásba. – Rauten nevű grófot nem ismerünk a környéken. Ez a név errefelé egyáltalán nem fordul elő. Ami azonban az ide küldött (mellékelten visszaküldve) fényképet illeti, a személy, akiről készült, sokak által ismert egyén, aki azonban már hosszú évek óta eltűnt a környékünkről. Az ember, akiről a fénykép készült, bizonyos Kuno von Tröben, a környékről származik, féktelen fiatalember, a szülei teljesen elhanyagolták, és igen vad életet élt. Adósságai miatt tűnt el a környékről, és az időszak, amit ön megadott, igen jól egyezik a ténylegessel. Apjának kis birtokát, a szülők már évekkel ezelőtt meghaltak, (mely félóránnyira van az ön által megnevezett falutól) a hitelezők kapták meg, és azóta már más kezekbe került. Bűncselekmény gyanúja nem merült fel a fiatal Tröben-nel szemben, és tudomásom szerint sohasem emeltek vádat ellene, kivéve az adósságait. Bűncselekmény elkövetésére alig tartanám képesnek, csak egy elképesztően könnyelmű fiatalemberről van szó, és a szomszédság annak idején hálát adott Istennek, hogy eltűnt a környékről.

Mellékelve elküldöm azt a bizonyos botot, mellyel meggyilkolták a zsidót, mivel azt reméli, hogy segítségével egy újabb bűncselekmény nyomára bukkanhat, de feltétlenül kérem, hogy küldje vissza, ha már nincs szüksége rá, mivel az aktákhoz tartozik.

Ez lenne tisztelt írásának a megválaszolása.

Öszinte tisztelettel

Friedrich Bertull

Jogtanácsos

Mux csodálkozva nézett a közjegyzőre. – Nos? – kérdezte amaz.

– Mindez persze stimmel – válaszolta a kisember –, de mit segíthet ez a fiatal Handorf úron? Sokkal valószínűbbé teszi, amit elmondott, de mindez még nem bizonyíték.

– Valóban nem – válaszolta Püster elgondolkodva. – Ebben igazad van, Mux. Ez még tényleg nem bizonyíték, legalább is bíróság számára nem, még csak vádat sem lehetne megalapozni vele. Ha azonban a másik ügy is stimmel, akkor már kétségtelenül súlya van, és azt hiszem, hogy kötelességem tájékoztatni az ügyről a Solberg családot, ők aztán azt tehetnek, amit akarnak.

– Be akarja panaszolni a gróft Solbergéknél?

– Nem, csak a fiatal Solberg figyelmét hívnám fel arra, hogy a persze pillanatnyilag még semmivel sem megalapozott gyanú merült fel a jövődöbeli sógorával szemben. Ő aztán úgy cselekedhet, hogyan gondolja. Menj át hozzájuk! Tudod hol laknak Solbergék?

– Igen, közjegyző úr – válaszolta Mux, de olyan halkán, hogy Püster csak beleegyező fejmozdulatát látta, de megértette.

– Rendben van. Add át üzenetem, hogy a fiatal bárót, azt hiszem, Hans a keresztnéve, kéretem, legyen olyan jó, és még a mai nap folyamán keressen fel, valamit szeretnék közölni vele. Megértettél?

– Igen, közjegyző úr.

– Akkor indulhatsz is, talán otthon van, sok időt nem vesztegethetünk el, mivel a napokban akarják megtartani az esküvőt.

Mux feltűnően elsápadt. – Nem volna jobb – mondta vonakodva –, ha inkább néhány sort írnánk neki? Ha nincs otthon, sokkal biztosabban megkapná az üzenetet, amikor hazaér.

– Odaadom a névjegyet, és írok rá néhány szót, ezzel elérhetjük ugyanazt a célt, miközben a városi posta a levelet talán csak holnap reggel kézbesítené. De mi van veled? Olyan zavartnak látszol. Történt valami?

– Nem, közjegyző úr – válaszolta Mux, fejét rázva. – Semmi, amiről tudnék. Csak azt hittem... de már megyek is – fűzte még hozzá határozottan. – Kérem a névjegyét, akkor üzenetet nem is kell átadnom.

– Na, nem szokásod neked, hogy félnél üzeneteket átadni – mondta Püster, miközben odalépett a pultjához, és ráírt valamit a névjegyére. – Tessék, itt van, de gyere rögvest vissza, mert ma sok dolgunk van. Apropó, mit írt az az asszony, mikor is érkezik?

– Tulajdonképpen már néhány napja itt kellene lennie – válaszolta Mux, de beteg lett, és az orvos nem engedte, hogy elutazzon, legalább is ezt jelentette nekünk. De amint jobban érzi magát, azonnal útnak indul.

– Ó, igen, most már emlékszek rá, nos, hát akkor akár ma, vagy holnap meg is érkezhetsz. Mindenesetre táviratozhatna előtte, hogy a hotelben szobát tudjunk foglalni számára.

Ezzel visszatért a munkájához, Mux pedig fogta a kalapját, hogy teljesítse a megbízást.

A Solberg házban nagy volt a sürgés-forgás. A nagyszobában a tapétázó dolgozott, hogy a készülő ünnepségre újszerű és pompás legyen. Mivel Rauten gróf határozottan kijelentette elhatározását, hogy közvetlenül az esküvő után elutazik ifjú feleségével, az öreg Solberg úr sem akart eltekinteni attól, hogy fényesen megünnepeljék a legénybúcsút. A már sokkal korábban elhatározott napra szétküldték a meghívókat, és most már csak az volt hátra, hogy teljes pompával berendezzék a szalont, és az est alkalmával a társaságnak az alsó emeletet is teljes egészében a rendelkezésére tudják bocsátani. Annyi ott helység, hogy vendégek százainak befogadására is alkalmas.

A kis család a mai napon ebéd előtt letelepedett a kertben. A tavasz teljes pompájával, ezernyi virágaival kitört, a pintyek szorgalmasan építették fészkeiket, a fecskék magasan húztak ide-oda a kék éterben. Mindenki örült a kedves, pompás időnek, és az sem csoda, hogy a napsugár betért az emberek szívébe is.

Solbergéknél már napok óta vendégeskedett néhány távoli rokon bárókisasszony. Olyanok voltak persze, akiket a mindennapi életben vidéki libáknak szokás nevezni. Apjuk csak azért küldte őket a városba, hogy egy kicsit megismerjék az ottani életet, majd együtt éljék át a legénybúcsú bált unokabátyjuknál. Egyébként kedves, jóságos lények voltak, derűsek és frissek, és örültek minden újdonságnak. A fiatalok kiválóan szórakoztak, és miközben Solberg úr és felesége a teraszon üldögélve nézegettek, ők az előttük lévő szabad területen hancúroztak.

Valamennyiük közül azonban ma legélénkebb a tulajdonképpen mindig inkább csendes és tartózkodó Rauten gróf volt. Alig negyedórával ezelőtt tért vissza sétájáról, amint említette, de gyorsan beugrott a hangos, fiatal népség közé, és még mielőtt öt perc eltelt volna, máris megszervezett egy társasági játékot, melynek során a fiatal hölgyek egyre hangosabban felujjongtak, és még maga az öreg báró is kezdett felmelegedni, aki egyébként a maga méltóságában távol tartotta magát az ilyen lármától.

Ilyen kedves oldalát Rauten gróf mindeddig még sohasem mutatta meg, és éppen ez volt az, ami Hansnak nem tetszett. Szókása szerint nem hagyta, hogy magával ragadja a hangos vidámság, ma pedig még másokat is magával ragadott, és Franciska ettől nagyon boldog volt.

Odabent a házban a szabadba vezető ajtónál megszólalt a csengő, és amint a cseléd kinyitotta, egy kicsi, púpos, nagyon sápadt ember állt odakint, és közölte, hogy Solberg úrral szeretne beszélni.

- Adhatok át neki valami üzenetet?
- Nem – válaszolta Mux halkán. – Megbízásom van a fiatal Solberg úr számára. Itthon van?
- Igen, a kertben.
- Odamehetek hozzá?
- Nem, társaságban van odakint. Lépjen be egy pillanatra, ide fogom hívni. – És a lakáj ezzel lassan elballagott. Minek is kellett

volna neki tekintettel lennie a kis, nyomorék, viseltes kabátban lévő emberre, kalapjával a kezében állva Solberg báró lakája előtt!

Mux magára maradt a tágas előszobában, melynek berendezése gazdagabb volt, mint némely nappali, más előkelő családoknál. Hatalmas mahagóni szekrények, ajtók helyett tükrökkel, márványlapos asztalok masszív, faragott lábakkal, aranyozott ruhafofasok és esernyőtartók, és tükörsima tölgyfatáblákkal burkolt padló.

És ennek közepén állt a kicsi, nyomorék, szegényes alak, Mux, kalapját két kezével szívére szorítva. Talán a szokatlan pompa volt nyomasztó hatással rá, ami körülvette? Aligha. Tekintete úgy siklott végig rajtuk, mintha észre sem venné azokat, de egyre hevesebben, egyre féktelenebbül vert a szíve, nehezen kapott levegőt, és láthatóan fokozódó érzelmeivel küzdött, míg végül nem tudott úrrá lenni rajtuk. Nem bírta tovább, és két kezével kis kalapját arcához szorítva könnyek törtek elő szemeiből.

Közben odakint vidáman tombolt a fiatalság, és mint a gyerekek, heccelték egymást bérbe adom a szobámat játékban, mely több variációval arra készítette őket, hogy szakadatlanul váltogassák helyeiket, és egymás elől halásszák el az elsőbséget.

Az idősebb von Solberg úr a teraszon állva, mosolyogva figyelte őket, amikor a lakáj odalépett hozzá és jelentette: – Báró úr, odakint egy kicsi, púpos ember várakozik, aki a fiatal báró úrral óhajt beszélni.

- Most nem ér rá – válaszolta röviden az öregúr.
- Azt állítja, hogy megbízása van.
- Megbízásról van szó, tehát nem koldus?
- Nem hinném, persze az is lehetséges.

A báró egy pillanatra még a kinti játékot figyelte, Rauten éppen az egyik fiatal hölgygel akart helyet cserélni, amikor Hans az útjába került. Egy másik hely még üres volt, és mint a villám megfordult, hogy azt elérje, de ekkor lábai alatt megpillantotta Fran-

ciska kissé túl hosszú uszályát, és attól tartva, hogy rálép, a lábát félrerántva elveszítette egyensúlyát, és hosszában elterült a fűvön, amit a többiek persze ujjongó nevetéssel üdvözöltek. Rauten azonban, kihasználva előnyét és egyébként is rendkívüli ügyességét, máris felpattant, észlelt egy még őrizetlen helyet, gyorsan odaugrott és el is nyerte, még mielőtt a fiatal hölgyek magukhoz tértek volna a nevetésből.

– Hans! – kiáltott oda a fiának ebben a pillanatban von Solberg báró. – Hans!

– Igen, papa!

– Kérlek, gyere csak ide!

– Rögtön, csak egy pillanat. – Hans ekkor észrevette, hogy Rauten esése közben elveszített valami fehér, csillogó holmit. Talán egy gyűrű lehet? Odaugrott ahhoz a helyhez, és a fűben egy dobókockát talált, amit nevetve zsebre tett. Most mégsem adhatta vissza tulajdonosának ennyi fiatal hölgy előtt, mert különösen Franciska megharagudott volna ezért.

– Hans, valaki keres!

– Engem, papa? – kiáltott fel a fiatalember és néhány lépéssel felugrott a teraszra.

– Nem tudom ki lehet, egy alacsony, púpos ember, valami megbízással keres.

Ezer ördög! – kiáltott fel Hans. – Hamburgi házunk megbízottjától, Püster közjegyzőtől jött. Csak nem történt valami? – És minden további nélkül keresztülfutva a kerti szalonon, az előszoba felé tartott, ahová a lakáj is követni akarta, de amint észrevette, hogy az öregúr is indulni akar, tisztelettudóan mögötte maradt.

Hans belépett a fogadószobába és körülnézett. Csodálkozva vette észre a kis, vézna, összetöpörödött alakot, arcát kezeibe rejtve, látszólag mintha fájdalmába lenne elmerülve.

Mux hirtelen felriadt, láthatóan teljesen megfélemedezett róla, hogy hol van. Körülnézett, és észrevette a fiatal nemes megtermett alakját.

– Bocsásson meg, báró úr – szólalt meg halkan, aggódó hangon –. Hirtelen nem jól éreztem magam.

– Kér egy pohár vizet? – kérdezte Hans jóindulatúan.

– Köszönöm önnek, már el is múlt – válaszolta Mux. – Csak egy üzenetet kell átadnom Püster közjegyző úrtól, aki arra kéri, hogy jöjjön át hozzá, amikor tud, mivel valamit szeretne közölni önnel.

– Fontos?

– Mux erre a vállát vonogatta. – A közjegyző úr arra kért, hogy személyesen önnek adjam át az üzenetet, azt hiszem, hogy fontos.

– Mit akar tőled ez az ember? – szólalt meg ekkor Solberg báró apja, aki követte a fiát, és most igencsak elsodálkozott, de bizalmatlanná is vált, amikor megpillantotta a kis Mux könnyes arcát.

Amint kimondta az első szót, Mux okos, nagy szemeivel határozottan ránézett, és mindaddig nézte, míg a házban volt, mintha varázserő vonta volna rá a tekintetét.

– Semmit, apám – mondta Hans. A jogász írnoka. A közjegyző beszélni akar velem, és azt hiszem, hogy még ebéd előtt átugrok hozzá.

– És ő maga nem jöhetett volna ide hozzád?

– Ilyesfajta ügyeket legjobb az irodájában lerendezni, ott legalább biztos lehet benne az ember, hogy nem fogják megzavarni.

– És most itt akarod hagyni a hölgyeket?

– Az üzleti ügyek előnyben részesülnek, papa. – Várjon egy pillanatra, rögvest magával jövök, vagy menjen inkább előre, és mondja meg a közjegyző úrnak, hogy azonnal jövök. – És ezzel

felszaladt az emeletre vezető csigalépcsőn, hogy a kerti játék után a szobájában megmossa a kezét.

Mux, mintha megbabonázták volna, egy pillanatig meg sem mozdult, az öreg báró azonban, mivel az ügy a továbbiakban nem érdekelte, figyelemre sem méltatva a kis küldöncöt, megfordult és visszament a kertbe, és Mux, akinek a livrés ember már ajtót nyitott, mintha mondani akarná, „na mi lesz már?” elhagyta a házat, melynek ajtaja azonnal becsapódott mögötte.

Hans, amikor a szobájában odalépett a mosdóasztalhoz, érezte, hogy a talált dobókocka még a kezében van, és odadobta íróasztalára, ahol azonban nem állt meg, hanem továbbgördült, és leesett a földre. A hatos volt felül.

Hans készülődése nem sok időt vett igénybe, csak futólag megfésülte barna, dús loknijait, felkapta a kesztyűjét, és éppen indulni akart, amikor észrevette a leesett dobókockát. Csak annyi időt fordított rá, hogy felkapja és az asztalra dobja, majd elindult, hogy felkeresse a közjegyzőt, mert már nem sok ideje maradt az ebédig.

Mux már korábban elérte az irodát. Amint visszaért, anélkül, hogy ránézett volna a közjegyzőre, jelentette: – A báró úr rögtön itt lesz –, aztán odalépett a saját pultjához.

Püster csodálkozva nézett rá, mivel figyelmét nem kerülte el a fiatalember zavart kinézete.

– Mi van veled, Mux? Sápadt vagy, mint egy sajt, szemeid pirosak, mint egy nyúlé. Rosszul érzed magad?

– Nem, közjegyző úr.

– Akkor meg mi bajod van? Nemrég egyszer már volt valami hasonló, ha nem tévedek, akkor is a Solbergékkel kapcsolatban, csak nem jut eszembe rögtön, hogy mi. Mondd csak meg nekem végre, Mux, hogy mi van veled. Egyébként is olyan különösnek tűnsz számomra.

– Különösnek, közjegyző úr?

– Igen! Tudod, hogy jó szándékkal vagyok irántad. Mióta anyád meghalt, egyedül vagy a világban, és meg lehetsz győződve róla, hogy mindent megtettem érted, a mi erőmből kitelt. Tehát ha van valami, ami a szívedet nyomja, ki vele, Mux, aztán majd meglátjuk, hogy mit kezdhetünk vele.

– Majd máskor, közjegyző úr – válaszolta Mux halkán. – Solberg úr már itt is van. – És ebben tényleg igaza volt. Ebben a pillanatban kopogtak az ajtón, és még mielőtt bárki kiálthatta volna: – Szabad! – Hans már ott is állt a küszöbön.

– Kedves közjegyző uram, beszélni óhajt velem – kiáltotta. – Talán hír érkezett a hajónkról?

– A hajójukról, Solberg úr?

– A Kleopátráról! – Hiszen tudja, hogy gondjaink vannak vele.

– A Kleopátráról semmit sem hallottam – válaszolta Püster szárazon.

– Hm – mordult egyet Hans. – Akkor nem is kellett volna ennyire sietnem. Azt hittem, valami jó híre van számomra, hiszen a jármű csak gyengén van biztosítva, és értékes rakomány van a fedélzeten. Tehát miről van szó?

– Van egy fél órája, Solberg úr?

– Körülbelül fél óra igen, de több nem.

– Az ügy nagyon fontos, az egész családja szempontjából.

– Akkor ki vele! Csak velem óhajt beszélni? – fűzte még hozzá, miközben egy pillantást vetett Muxra.

– Mux maradhat – mondta nyugodtan a közjegyző. – Megbízható, és tudomása van mindenről. Tehát kérem, mindenekelőtt olvassa el ezt a levelet.

Hans átvette a levelet, amit Püster Sziléziából kapott. Alighogy ránézett, megszólalt: – Rauten gróf? – Rauten tudomásom szerint sohasem volt Sziléziában.

– Kérem, olvassa csak el a levelet!

Hans az ablakhoz lépett. Első pillantása persze először a szemben lévő patikára, és a felső ablakokra esett. Mivel azonban ott senki sem volt látható, letelepedett egy mellette lévő székre, és figyelmesen elolvasta a sorokat, de közben egyre inkább a fejét rázta, és amikor befejezte, felnevetve kijelentette: – Igen, kedves uram, az ügy, amire ez az írás vonatkozik, talán különösen érdekes lehet az ön számára, de hogy nekem mi közöm lenne hozzá, azt nem igazán értem. Egyáltalán kicsoda ez az úr? Hogy is hívják? Von Tröben a levél szerint, de eltűntnek van nyilvánítva.

– Ott van mellékelve a fényképe...

– Nagyon jó! De az égvilágon mi közöm van nekem ehhez? Sem családokat, sem személyt nem ismerek ilyen néven.

– Felismeri talán ezen a fényképen?

– Istenem, ez Rauten! – kiáltott fel Hans, amint egy pillantást vetett rá. – Csak az a különös, hogy Rauten saját maga nyilatkozott nekem úgy, hogy idegenkedik a fényképektől, és sohasem lehetett rábeszélni, hogy fénykép készüljön róla. Nemrég anyám kérte határozottan, mivel meg akart tartani róla egy fényképet, de ennek ellenére nem egyezett bele.

– A fényképen az a bizonyos úr látható, Sziléziából, és a levél erre a fényképre vonatkozik – jegyezte meg Püster nyugodtan.

– Figyelemreméltó hasonlóság lehet két különböző ember esetén – mondta Hans. – De honnan van ez a fénykép?

– A fényképet Amerikából küldték nekem azzal a megbízással, hogy kutassak a rajta látható személy után.

– Ez a kép... – nevetett fel Hans –, kedves közjegyző úr, egészen összezavar engem. Miről beszél most tulajdonképpen?

– Én, kedves Solberg, mindig arról a személyről beszélek, akit a kép ábrázol, mivel az arcvonásokat nemigen lehet jól megváltoztatni, de a nevet igen, és ezért semmi sem megbízhatatlan.

nabb a világon, mint éppen a név – mondta komolyan a közjegyző.

– De hiszen Rauten Indiában volt, angol szolgálatban – válaszolta Hans. – Sohasem járt Észak-Amerikában, ezt határozottan tudom, mivel erről már többször is társalogtunk egymással.

– Ezt a fényképet viszont Amerikában készítették.

Hans megfordította, és elolvasta a céget. – Ez persze igaz – bólintott elképedve. – Véletlenül még a fényképészt is ismerem. A cég kétségtelenül valódi.

– És az arc nem lehet szintén az? – kérdezte Püster.

Hans elnémult. Amint a képet kézbe vette, felugrott székéről, és szapora léptekkel elkezdett fel-alá járkálni a szobában. Végül Püster előtt megállt, határozottan, de félig-meddig bátortalanul ránézett, és kijelentette: – Az egészet fel sem foghatom, csak azt hinném, hogy figyelemreméltó hasonlóságról van szó.

– Fogná ezt a nagyítót, és megnézné vele alaposabban a képet? Ismeri ugye a kis sebhelyet Rauten arcán?

Hans figyelmesen megnézte a képet. – Semmi kétség – szólalt meg végül. – De akkor meg azt nem értem, miért tagadta, hogy valamikor Amerikában járt volna.

– Tehát tagadja?

– Természetesen.

– Akkor talán megadhatom a rejtély kulcsát – mondta Püster komoly hangon. – Tévedés természetesen mindig előfordulhat. – Olyan ügyről van szó, amit tartózkodnék akárkinek megemlíteni mindaddig, míg nincs rá határozott bizonyítékom, és ez még nem áll rendelkezésemre, ezt mindenek előtt be kell ismernem önnek. Bár nincs semmi elkötelezettségem a családjával szemben, Solberg úr, mégis be kell vallanom, hogy az ön őszinte, nyílt lényére való tekintettel, pusztán barátként az alábbiakat közlöm önnek:

- Feszült figyelemmel várom, közjegyző úr.
- Nem soká kell várnia. Tehát tudni szeretné, hogy ki küldte nekem ezt a fényképet?
- Természetesen, kíváncsivá tett.
- Ám legyen, egy amerikai hölgy, aki azt állítja, hogy a képen látható férfi a férje, és nem csupán haraggal hagyta el, hanem magával vitte a teljes vagyonát is, tehát meglopta.
- Úristen! – kiáltott fel Hans. – Hiszen ez nem lehetséges, ez elképzelhetetlen! Egy ilyen bűnözőnek megbélyegezve kéne szadgálnia a világban, én meg épp most hagytam ott Rauten grófot, derűsen és vidáman játszott a többiekkel, mint egy gyerek.
- Valóban? – mondta Püster. – És ennek ellenére még egy súlyosabb vád is van ellene, amire persze szintén nincs bizonyíték, miközben saját határozott meggyőződéseem szerint vétkes: Gyilkosság és útonállás.
- Közjegyző úr, ez elképzelhetetlen! – kiáltott fel Hans döbenten. – Hol és mikor történt?

A Sziléziából érkezett levél megválaszolja a kérdését. Az annak idején ártatlanul bebörtönzött vádlott felismerte itt. Lenne szíves elolvasni ezt a kis írást, amit Mux jegyzett fel? Annak az egyszerű fiatalembernek a nyilatkozata, aki az említett gyilkosság miatt kénytelen volt hatéves börtönbüntetést letölteni, és aki ezt a Rauten grófot, amint éppen visszatért, véletlenül az utcán felismerte. Kérem, olvassa!

Hans kényelembé helyezte magát a széken, és figyelmesen elolvasta a röviden és tömören megfogalmazott beszámolót, mely csak a legfontosabb tényekkel foglalkozott.

- És Rauten gróf? – kérdezte, miután végigolvasta, és térdére eresztette a papírt.
- Ugyanaz az idegen lehet, akinek annak idején a kézműves legény eladta a botját.

– Hát a végén még megbolondulok, ha tovább morfondírozok rajta, de nem lehet, lehetetlen, ez elképzelhetetlen – kiáltott fel Hans. – Majd én számon kérem – hangoskodott, ismét felugorva. – Meglátom, mit fog szólni, ha a képébe vágom a vádakat. De egek, egy pillanatnyi vesztegetni való időm sincs – és rettenetes izgalmában kalapja után kapott, és el akart rohanni. Püster azonban útját állta.

– Meghallgatna engem egy pillanatra nyugodtan?

– Nyugodtan? Amikor a húgom egy rabló, egy gyilkos, egy házasságtörő menyasszonya? – nevetett fel vadul Hans.

– El akar rontani mindent egy csapásra, vagy inkább úgy akar cselekedni, mint egy értelmes férfi? – kérdezte a közjegyző.

– De mi mást tehetnék?

– Először is hallgasson végig nyugodtan, aztán tegye, amit jónak talál, de a saját és családjá érdekében előbb meg kell hallgatnia egy olyan ember tanácsát, aki már bebizonyította, hogy jó szándékkal van ön iránt.

Hans határozottan, de pillanatnyilag tanácstalanul nézett a szemébe. – Akkor beszéljen! – szólalt meg végül. – Igaza van, pillanatnyilag alig tudok uralkodni magamon, és nem is tudom, hogy mit teszek. Engedelmeskedni akarok önnek, sőt, jogában áll, hogy ezt meg is követelje tőlem.

A legfőbb az – folytatta Püster –, hogy kisasszony húga és a gróf kapcsolata semmi körülmények között ne jöjjön létre, addig, míg a két ügyet nem látjuk teljesen tisztán. Ha szélsőséges eset fordulna elő, mielőtt meggyőződésre jutnánk, akkor az ön szándékának semmi sem állhat útjába, de ez csak egy kétségbeesett és semmiképpen sem csálhatatlan eszköz lenne. Ami a rablógyilkosságot illeti, be kell vallanom önnek, hogy tényleges bizonyíték a gyilkos saját bevallása nélkül most már elképzelhetetlen, és mennyire csekély kilátásunk van rá, hogy erre rábírjuk, azt ön is beláthatja. Más a helyzet a házasságtöréssel kapcsolatos vád ese-

tén, mert a feleség Németországba követte a szökevényt, és számított rá, hogy órákon belül itt lesz Rhodenburgban.

– Idejön?

– Már itt is lenne, ha nem betegedett volna meg Hamburgban. Így kénytelen volt utazását elhalasztani, de tudomásunk van róla, hogy állapota javul, és abban ön is biztos lehet, hogy magától is igyekszik, és pedig kevésbé azért, hogy megtalálja hűtlen férjét, hanem sokkal inkább azért, hogy megmentse vagyonának legalább egy részét.

– Gondolja, hogy még Rauten birtokában van?

– Minden amerikai váltókban volt.

– Rauten csak most, elsején váltott be komoly mennyiséget ilyesfajta kuponokból! – kiáltott fel hirtelen Hans

– Valóban? – mondta Püster, fejével bólintva. – Akkor talán nyomra akadhatunk. Valamennyi sorozatszám a rendelkezésemre áll. Húsz darab ezreddolláros kupon volt.

– És most mit vár el tőlem, mit kell tennem?

– Pillanatnyilag egyáltalán semmit, csak azt, hogy az úr ne vegye észre, hogy a legcsekélyebb gyanúja is felmerült vele szemben.

– Lehetetlent kíván.

– Térjen ki előre, amennyire lehet. Most azonnal táviratozni fogok Hamburgba, és talán még ma este megjön a válasz, mikorra várhatjuk a hölgyet.

– És azután?

– Igen, ezt persze még magam sem tudom, mi lenne a legjobb eljárás részünkről, de azt hiszem, hogy hagyjuk ezt az adott pillanatra. Az idő múlásával a jó tanács is megjön, egy régi közmondás szerint. A legfőbb most az, hogy a grófnak ne adjunk okot a bizalmatlanságra.

De ez csak közelebb hozná a katasztrófát...

– Az ön szempontjából valóban, de ha egyszer szimatot kap, nem tudhatjuk, hogy nem fog-e nyomtalanul eltűnni, és ha az a szegény asszony megérkezik, addigra ő már hetedhét országon túl van a vagyonával.

– Valószínűleg igaza van.

– Egyébként nem én vagyok az egyetlen – folytatta a közjegyző –, aki már régebben nem bízik a grófban. A napokban beszéltem Dürrbeck századossal, és ő is kedvezőtlenül nyilatkozott róla. De valódi gyanúja mégsem lehet vele szemben, hiszen néhány órával ezelőtt láttam az urakat együtt lefelé jönni az utcán, és bementek a kávéházba.

– Dürrbeck és Rauten? – kiáltott fel Hans csodálkozva. Ez valóban figyelemreméltó, mivel tudom mindkettőjükéről, hogy ki nem állhatják egymást!

– Talán véletlenül találkoztak – vélekedett Püster.

– De Dürrbeck századossal mégiscsak beszélhetek erről – kiáltott fel Hans. – Szükségem van valakire, akinek kiönthetem a szívem, vagy kiszenvedek! Nagy, mindenható Isten, szegény húgom, szegény szüleim. Közjegyző úr, tévednie kell, másként nem is lehetséges, és az az asszony, ha megérkezik, igazolni fogja, hogy Rauten grófot még sohasem látta.

– Annál jobb, de még jobb, ha addig semmiféle gyanúsítást nem nyilvánítunk ki vele szemben.

– Soha többé nem leszek képes nyíltan a szemébe nézni.

– Pillanatnyilag várakozzunk! Egyébként teljesen elfogadhatónak tartom, ha Dürrbeck századossal közli, amiről most beszélgettünk. Tudom, hogy tisztességes ember, és önnek barátja, és támogatni fogja, amit tanácsoltam: Most várakozzunk, míg eljön a megfelelő pillanat, amikor döntő csapást mérhetünk rá!

– Rendben van – mondta Solberg. – De akkor most nem is mehetek haza és ülhetek le az asztalhoz ebédelni, ahol csak vidám emberekkel találkoznék. Az arcom pillanatokon belül elárulna.

– Akkor írjon néhány sort, hogy üzleti ügyek feltartják, és nem tud megjelenni az ebédnél. Ott van toll és papír, és Mux majd gondoskodik a levélről.

Hans késlekedett egy pillanatig, de más választása nem maradt. Gyorsan odalépett a pulthoz, néhány sort vetett egy ott heverő papírra, amit aztán lazán összehajtott.

– Lenne olyan kedves, Mux úr, és kézbesítené ezeket a sorokat a szüleimnek?

– Pontosan és azonnal gondoskodni fogok róla, báró úr – válaszolta Mux halkán anélkül, hogy felnézett volna a fiatalemberre, majd minden további nélkül fogta a kalapját és elhagyta az irodát.

Hans utánanézett. – Különös ez a fiatalember – szólalt meg. Az előbb, amikor üzenetet hozott nekem, az előszobánkban hevesen sírva találtam rá, és láthatóan borzalmasan felizgult állapotban volt. Boldogtalan valamilyen vonatkozásban?

Püster figyelmesen végighallgatta. – Ez különös – szólalt meg végül. – Boldogtalannak éppen nem mondanám, habár nem tartozik a legszerencsésebb halandók közé. Árva, úgy tudom, az apját nem kis ismerte, az anyja néhány hónappal ezelőtt halt meg, és most magáról kell gondoskodnia. Egy óhaját ismerem, ami a szívét rágja, de sírni még sohasem láttam, és miért éppen az önök házat választotta, hogy ott törjenek elő a könnyei, azt egyáltalán nem értem. Esetleg nem ismeri korábbiáról, vagy talán az ön szülei?

Hans a fejét rázta. – Nem – válaszolta –, és apám sem ismerheti, de az ilyesfajta nyomorék emberek valami miatt nagyon érzékenyek, és könnyen megsértődnek. Lehetséges, hogy a lakáj esetleg rátámadt. Csak ezt tudjam meg! De most már mennem kell, izzik a fejem, és addig nem nyugszok meg, míg mindent meg nem beszéltem Dürrbeck-vel, és nem hallottam a véleményét.

Minden jót, közjegyző úr, és csak annyit kérek még, hogy azonnal értesítsen, ha megtud valami közelebbit! Ugye számíthatok rá?

– Természetesen, közben azonban fokozottabban szemmel fogom tartani az illető úr értékpapírjait, jobb, ami jobb, sohasem lehet tudni, hogy még mi történhet.

Hans már nem is hallotta, fejében nagy volt a zűrzavar, és csak akkor lélegzett fel, amikor odalent kilépett az utcára, és kint volt a szabad levegőn.

Egyenesen elindult Dürrbeck lakása felé, ajtaját azonban zárva találta, és többszöri kopogtatásra sem kapott választ. Bizonyára nem volt otthon.

Egy esemény

Amint Dürrbeck százados elhagyta a kávéházat, úgy lépkedett az utcán, mintha álmában járna. Láta, hogy emberek mennek el mellette, és régi szokása szerint kitért, de senkit sem ismert fel. Így ment útján, kihúzva magát, de holtsápadtan. Végigment a sétányon, míg végül a kis parkba ért, és csak ott, egy csendes és néptelen helyen rogyott le egy padra, mert fáradt tagjai nem akarták továbbvinni.

– Hosszasan üldögélt ott, merev tekintetét a földre szegezve, míg végül hirtelen vad, derűs nevetésben tört ki, majd maga elé mormolta: – Hát megbolondultam én, vagy megőrültem, és álomban látom magam, mint egy hulla kóvályogni a városban? Vagy tényleg ez lenne a valóság? – fűzte még hozzá bátortalanul suttogva. – Igaz lenne, hogy életemmel, boldogságommal, szerelmemmel, reménységeimmel, fiatalságommal, mindennel másnak tartozok, és már csak néhány óráam van hátra?

Arcát megborzongva kezeibe temette, és belső szemei előtt a rémület és döbbenet képei suhantak el, míg végül erőt véve magán

felugrott ülőhelyéről. Elmenekülni! Az esti vonattal elhagyhatná Rhodenburgot, hogy soha többé ne térjen vissza ide! Irány Amerika. Ott a vadonban ismeretlen maradna. Ó, élni! Rauten maga az ördög, aki tévútra vezette! Bárcsak leszúrta volna rögtön ott, a kávéházban! Kapott volna érte néhány évet, és nem történt volna meg ez a borzalom. Miért is volt hajlandó kockára tenni az életét? Miért nem férfiúi küzdelmet választott penge, penge ellen? Egyáltalán érvényes-e egy ilyen küzdelem emberi és isteni törvények előtt? És ha ő, vagy másvalaki értesítené a rendőrséget? Néhány perc alatt mennyire kavargott mindez a fejében! De az utolsó gondolat visszaadta őt saját magának. A férfi felébredt.

Borús és összevont szemöldökkel karjait összekulcsolva keble előtt halkán maga elé suttogta: – Én tényleg megőrültem, különben nem jutott volna eszembe ilyen gyáva gondolat. Megtörtént. Mit segít most már a morfondírozás. Tudnék változtatni a helyzeten? Van ember, aki képes lenne rá széles e világon? Már nem! És most mi legyen? Szegény, szegény Constanze! Ó, istenem, hogy minden ilyen borzalmasan végződjön.

Hosszasan állva maradt mélyen gondolataiba merülve, míg végül közeledő lépteket hallott a kavicsos ösvényen. Sétálók közeledtek, számára idegenek, de közeledésük magához térítette. Délután három óra lett, és olyan gyorsan, döbbenetesen gyorsan repültek az órák, már egyet sem adhatott másnak, már csak kilencet mondhatott sajátjának.

Szaporá léptekkel visszaigyekezett a városba, belépett a szobájába, bezárkózott, hogy mindent, amit még ebben az életében el kell intéznie, további késlekedés nélkül megtegye. Közben többször kopogtatást hallott az ajtaján, de nem válaszolt. Már nem hagyhatta, hogy zavarják, hiszen mindennek, ami odakint mozog a nap fényében, van még elég ideje, neki azonban már nincs.

Hatóra körül összehajtogatta az utolsó levelet, aztán hozzálátott, hogy rendelkezzen a tulajdonáról. Besötétedett, mire befejezte, és ismét kínos gondolataiba merült. Constanze! Már csak ez a gondolat mozgatta a szívét. Látnia kellene még egyszer, hogy

mindörökre elváljon tőle? És képes lenne rá, hogy eltitkolja előtte lelkének kínos állapotát?

Ekkor átvillant rajta egy gondolat: Ma este lép fel utoljára a szegény kóristák javára. Erről meg is feledkezett. Mennyire várhatta őt ma délután, és végül akár még nyugtalanná is vált. Nyugtalan volt? Szegény Constanze! Még a nyugtalanságát sem oldhatta fel. Most már nem látogathatja meg, már régen a színházban van, talán már színpadra is lépett, és nem is sejti, hál' istennek, milyen szomorú vég fenyegeti a szerelmét.

Ismét leült, hogy utolsó szavakkal forduljon szerelméhez. Minden mást már nyugodtan, hidegvérrel lerendezett, de most forró könnyeket hullatott, és többször is kénytelen volt megszakítani a levélírást, mert kibuggyanó könnyei elhomályosították látását. Végül ezzel is elkészült, ez volt az összes közül a legnehezebb, és most már úgy tűnt, hogy leszámolt életével. Kilenc óra volt. Égve hagyta a lámpát az asztalon, levette egyenruháját, és lefeküdt az ágyára.

A városi színház nyomasztóan zsúfolt volt, minden jegy elkelt, a Trubadúrt adták. Ez volt az utolsó alkalom, hogy Constanze Blendheim egyáltalán fellépett, és a publikum kedvencének meg kellett győződnie arról, hogy nem hagyják csendben és zajtalanul kiválni a társulattól. A publikum még az előző alkalomnál is több tetszésnyilvánítással, virágokkal árasztotta el, és költemények hullottak alá az erkélyekről. Sőt, a város fiatal rajongói fáklyás felvonulásra készültek, és elhatározták, hogy az előadás végétével égő fáklyákkal végig sorfalat állnak egészen a lakásáig, és amikor hazaér, szerenáddal fogják üdvözölni.

Elérkezett az utolsó jelenet, melyben Constanze fellépett. Az első és második galérián, még a földszint első soraiban is ott ültek a fiatal énekesnő tisztelői, megint dobásra kész csokrokkal és koszorúkkal, melyek imitt-amott nem jelentéktelen ajándékokat és ékszereket is tartalmaztak.

Közben kiért a jelzés az utcára, ahol a lakása volt, most következik az utolsó jelenet, és a fáklyások legyenek készenlétben, hiszen közismert volt, hogy az énekesnő rögtön az előadást követően még kosztümben beugrik kocsijába, hogy amilyen gyorsan csak lehet, hazaérjen.

Constanze lüktető szívvel állt a kulissza mögött, végszóra várva. Már észrevette az előszínpadi előkészületeket fogadására, ámde ma este fájdalmas érzés töltötte el a keblét, amire nem talált megfelelő kifejezést. Tényleg eljött a pillanat, amikor örökre elhagyja a színpadot? Feladna egy művészi pályát? Ezt is mondani lehetne, hiszen Constanze Blendheim szívvel-lélekkel művésznő volt, nem egyike azoknak a színházi nagyságoknak, akik időnkben sajnos a többséget képezik, és akiknek minden törekvése a nagyobb gázsira, nagyobb tetszésnyilvánításra, hosszabb szabadságra és nagyobb virágcsokrokra irányul, mint amekkorát kolléganőik kapnak. Az ilyen szomorú nagyravágyás távol állt tőle, de ilyesmit még sohasem érzett, és akaratlanul a vőlegényére is gondolt, aki éppen ma délután hanyagolta el a legfeltűnőbbben.

Sem előadás előtt nem járt nála, amit egyébként szinte mindig megtett, sem azon a helyen nem látta, ahol szokása szerint helyet szokott foglalni, pedig határozottan megígérte, hogy ezt az utolsó előadást semmi esetre sem fogja elmulasztani. Történt valami? De egyáltalán mi történhetett?

Gondolataiba elmélyülten az egyik kulisszának támaszkodott, és szinte félálomban hallotta, ami odakint a színpadon történt. Közvetlen a közelében, csak egy vékony lenvászonsfallal elválasztva az egyik visszahúzott kulisszától, két színházi szolga sutogott egymással.

– Hallottad már? Von Dürrbeck százados épp az előbb lőtte agyon magát – mondta az egyik.

– Micsoda? – kérdezte a másik. – A Blendheim vőlegénye?

– Úgy van. Épp most jött be egy rendőr, és jelentette a direktornak.

A rendező az első kulisszánál állt: Elérkezett a pillanat, amikor Constanzének színre kellett lépnie, de nem jött. Oldalvást sietve szerencsére felfedezte a harmadik kulisszában.

– Blendheim kisasszony, a végszó!

A fiatal lány összerездült, nem volt ura mozdulatainak, de felfogta, hogy színre kell lépnie. Szerepe gyors mozdulatot követelt, erre még emlékezett, és mechanikusan engedelmeskedett. Szapora léptekkel kisietett. Dübörgő tetszésnyilvánítás fogadta: Mindenfelől koszorúk és virágcsokrok repültek, a publikum ujjongva kiabált, mit érdekelté őket a jelenet, másra sem gondoltak ebben a pillanatban, csak a búcsúzó művésznőre.

Constanze megállt. Az elűsű lámpák mintha tűzkoszorúval vették volna körül, a publikum mintha forogni kezdett volna vele együtt, körülötte virágcsokrok repkedtek, mint szűnes, tüzet szípkázó meteorok, fülei előtt sustorgott és zűgott, mint szűlvihar a lombtalan erdő ágai között. Kezeit felemelte, mintha meg akarna kapaszkodni valamiben, testével tett egy félkört, majd eszméletlenül lerogyott a koszorúi és virágai közé.

A publikum természetesen első pillanatban azt hitte, hogy az ováció keltette örömteli izgalom ragadta magával egy pillanatra, a kiáltozás még hangosabb és lelkesebb lett, hiszen ez világos jele volt hálájának és meghatottságának! A legféktelenebb ováció közben azonban hirtelen aláhullott a függőny, és amint a tenger még mindig tombolt, és áldozatát még egyszer látni akarta, a rendező kilépett a függőny elé és arra kérte a publikumot, legyenek elnűzőek, és csendben hagyják el a házat, mivel Blendheim kisasszony éppen egy nagyon szomorú hírt kapott, és réműltében elvesztette az eszméletét.

Halotti csend lett úrrá az emberekkel zsűfolt nűzűtűren, csak imitt-amott suttogtak halkan, majd egyre hangosabbá vált a kérdés: – Mit történt, mi lehet a szomorú hír? – Az világos volt, hogy valaminek történnie kellett, és az ajtók közelében lűvők kezdték elhagyni a termet.

A színház orvosa közben Blendheim kisasszonnyal volt elfoglalva. A direktortól hallotta a szerencsétlen lányt érintő hírt. Az egyik kóristának pedig, aki a közelben állt, amikor a színházi szolga hozta a hírt, az volt a véleménye, hogy azon a helyen, ahol szegényke éppen állt, hallania kellett. Az orvos úgy vélekedett ekkor, mivel tudta, a kocsi az ajtó előtt várakozik, hogy a még mindig eszméletlent azonnal a lakására kell szállítani. Természetesen vele akart menni, és segítségként az öltöztetőnőt is szándékában állt magával vinni. Ezen kívül lakásával szemben van a patika, és odahaza kényelmesebben el lehet helyezni és ápolni, mint itt, a sivár öltözőben, ahol még csak egy elviselhető szőfa sincs.

Alighogy kiadta az utasítást, máris végrehajtották. A beteget néhány kórista felemelte, és kivitték a kocsiba. A színházi inspektor lánya szintén felajánlotta, hogy velük tart, és a publikumnak még alig a fele hagyta el a színházat, amikor a bárkocsi már az utca felé tartott, ahol a rajongók felsorakoztak a fáklyásmenet-höz, és az énekesnőre várakoztak.

A kocsi gyors mozgása és a nyitott ablakon beáramló levegő hatására Constanze magához tért. Első pillanatban csodálkozva és rémülten nézett körül, de hamar eszébe jutott a döbbenetes hír. Arcát kezeibe temette, hiszen ez a menekülés a színházból csak igazolta a borzalmas igazságot.

Fáklyaláng köröskörül – ez meg mit jelenthet? A kocsi ekkor kanyarodott be az utcába.

Éljen a távozó művésznő, tisztelt Constanze Blendheim kisasszony, éljen, és még egyszer éljen, és még egyszer éljen!

És – éljen, éljen, éljen – hallatszott ezernyi hang, és a zenekar, melynek az volt a feladata, hogy férfi kvartettel adja elő a szernádót, zajos tussal kezdett, mire a szomszédos utcák lakói odarohantak látni, hogy mi történt. A fáklyások fáklyáikat lengették, és az ujjongásnak nem akart vége lenni.

– Az ég szerelmére, ez meg mi? – kiáltott fel Constanze, amint a kocsi megállt az ajtaja előtt, és az énekesek zengő hangon

belekezdtek Mendelssohn dalába: – Isten tanácsára... – Mit jelentsen ez? Ébren vagyok, vagy álmodok?

– Rhodenburg lakói – válaszolta az orvos zavartan –, akik a színpadtól búcsúzása alkalmából szeretnének önnek egy kis örömet szerezni.

– Örömet? Ó, istenem! De doktor, az ég szerelmére, amit a színházban hallottam...

– Jöjjön csak fel a lakásába, drága kisasszony, itt vagyunk a háza előtt, majd odafent...

– Az én házam előtt? – kiáltott fel Constanze hirtelen és holt-sápadtan. A fáklyák fénye annyira elvakította, hogy a saját utcáját nem ismerte fel. – Az ajtóm előtt? De az ég szerelmére, hol van Dürbeck, aki minden este itt szokott jó éjt kívánni nekem?

– Jöjjön csak fel! – sürgette az orvos. – Túl sok ember van itt ma, és láthatja, mennyire tolakodnak errefelé. Igyekeznünk kell, hogy bejussunk, vagy egészen elzárják előlünk a bejáratot.

Ebben teljesen igaza volt, hiszen a fiatalemberek, akiknek fogalma sem volt az énekesnő szomorú sorsáról, nagyon szerették volna még egyszer látni, így alig sikerült neki és kísérőinek bejutni a házba.

Az éneklés még folytatódott, de közben már szájról szájra járt a százados öngyilkosságáról szóló hír, és szédületes gyorsasággal terjedt. Az énekesek is hallották. A helyett, hogy hagyták volna befejezni éneküket, hivatlanok tolakodtak oda hozzájuk, és közölték velük a borzalmas hírt.

Egyik elhallgatott, aztán még egy, és hirtelen a többi is elnémult a dal közepén. A fáklyások imitt-amott elkezdtek eloltani fáklyáikat, vagy bátortalanul elvonultak lefelé az utcán. Nem volt megfelelő pillanat a diadalhoz és örömhöz, ezt jól érezték, és a korábbi ováció rejtélyessé vált a zavarodottság következtében. Olyan volt, mintha a halál toppant volna be egy vidám társaságba. A kíváncsiskodók tömege azonban még nem csökkent, sőt, inkább növekedett, de a zenészek és énekesek már bátortalanul visszahú-

zódtak, és a fáklyások is némán szétszóródtak. Imitt-amott egy-egy még világított, aztán már minden az éjszaka sötétjébe burkolózott, és már csak az udvari patika gázlámpájának tompa fénye világította meg az embereket, akik a boldogtalan menyasszony ablaka felé néztek.

A környék ablakaiban is mindenütt bámészkodók jelentek meg, és amint felbukkantak az első fáklyák, a Klingenbruch család minden ablaka is foglalt lett.

– Ki lehet az az alak, aki ekkora felhajtás megszervezésére képes egy színházi kisasszony körül – szólalt meg Henriette, aki anyjával együtt az egyik ablaknál állt. – A férfiak tényleg teljesen bolondok, egy királynő körül sem lenne ekkora felhajtás.

– Úgy tűnik, sok hódolója lehetett – vélekedett az alezredesné –, és egyáltalán nem is értem a századost.

– Én képtelen lennék ennyire nyíltan kiállni a színpadra – jegyezte meg a fiatal hölgy –, és a nyilvánosság előtt egy vadidegen férfinak a nyakába borulni, és örök hűséget esküdni neki, ahogyan ezt minden este megteszik. Ehhez tényleg különös természet tartozik.

– Valószínűleg ritkán talál nál tényleg jó családból származó embereket, akik ilyesmire hajlandók lennének – válaszolta az anya. – Ez szinte mindig jöttment népség.

– Ott jön a kocsi! – kiáltott fel Flóra, aki a mellettük lévő ablaknál állt. Ó, istenem, hogy óbégatnak, a végén még megsüketülök!

Felharsant az ének, az egészben volt valami ünnepélyes, úgy-hogy még a fiatal hölgyek is elnémultak egy pillanatra, hallgatva a hangokat, de ez nem tartott sokáig.

– Egy egész társaság száll ki a kocsiból! – kiáltott fel Flóra. – Blendheim kisasszony úgy tűnik, kis esti fogadást tart. – Ez igazán illik egy hajdonnához!

– Felismerted, mama, hogy kik voltak azok? – kérdezte Henriette.

– Nem, de egyiküket a többiek támogatták, azt hiszem, magát Blendheim kisasszonyt.

– Bizonyára ájultat játszott, hogy kimutassa meghatottságát – jegyezte meg a lánya. – Komédia az egész, hogy az emberek hagyják magukat ilyen ostobán félrevezetni!

Egy ideig megint hallgatták az éneket.

– Hallod? – nevetett fel Flóra –, az egyiknek elakadt a hangja!

– Már vége is van?

– Hirtelen mindenki elhallgatott. Most meg minek rohangálnak össze-vissza az emberek?

– A rendőrség bizonyára nem tűri el ezt az ostobaságot – jegyezte meg az alezredesné. – Látod, fel is bukkant egy rendőr.

– Ez teljesen jogos lenne – mondta nevetve Henriette, kárörvendve. – Borzalmas, hogy mennyire nincsenek tekintettel a szomszédokra. Ha valaki beteg, kénytelen végighallgatni ezt lármát, hiszen még az egészséges idegeket is irritálja.

– Valami történhetett – jegyezte meg ekkor az alezredes a harmadik ablaknál, miközben visszalépett a szobába.

– Küldd már le a Hannát, hogy érdeklődjön – javasolta Flóra. Hanna azonban már odalent volt a kapuban, hogy körülnézzen, hiszen jól tudta, hogy a nagyszobába nem mehet be bámészkodni. A mozgás azonban odalent rejtélyes volt. Az éneklés hirtelen abbahagyása, a fáklyások szétszóródása, és némelyek igyekezete, hogy saját fáklyájukat kioltsák, minderről a hölgyek már maguk is meggyőződtek. Ezen kívül a fényt is észrevették odaát Blendheim kisasszony ablakaiban, és különböző személyek árnyéka hamarosan ide-oda mozgott a leeresztett rolók mögött. Hanna hiányában ezért magát az alezredest küldték le, hogy érdeklődjön, azzal a hallgatólagos feltétellel, hogy mindaddig ne térjen vissza, míg

valami pozitív hírhez nem jut, és a hölgyek mindeközben hiába törték fejüket, hogy már odafentről megtudjanak valamit.

Az apa azonban nem maradt el sokáig. Nem is kellett messzire mennie, hogy megtudja odalent a szájról szájra terjedő hírt. A szóbeszédet persze nem akarta rögtön elhinni, hiszen túlzottan elképzelhetetlen volt, de mindenfelől igazolták, és tényleg balesetnek kellett történnie, különben az ünneplést nem szakították volna félbe ilyen hirtelen, ami mindenesetre sértő lett volna az érintett számára.

Amint hazaért, a kisember arcának színe sápadt volt, mint a hamu.

– Nos, papa, mi a helyzet? – rontott rá mindkét lánya. – Ugye a rendőrség vetett véget a botránynak?

– Gyerekek, szerencsétlenség történt... – mondta szinte reszkető hangon az alezredes.

– Szerencsétlenség? – kiáltottak fel mindhárman egyszerre.

– Dürrbeck százados agyonlőtte magát!

A hölgyek szótlanul álltak vele szemben. Az alezredesné volt képes elsőként megszólalni.

– Gondoltam, hogy ez lesz a vége (lelkének persze fogalma sem volt róla), ez nem maradhatott el. A százados boldogtalanul érezhette magát ebben a kapcsolatban. A kisasszony most ott ülhet a fáklyásmenetével és szerenádjával. A hiúság mindig kiderül! – mondja egy régi közmondás.

– Veronika! – kiáltott rá döbbenten a férje. – Az ég szerelmére, hogy mondhatsz ilyet?

– Hát nem ez az igazság?

– Nincs semmi együttérzésed a boldogtalannal?

– Ugyan már – válaszolta az alezredesné –, az ilyesfajta emberek messze nem éreznek olyan mélyen, mint a magunkfajták. Csak a te jószágos szíved festi le ilyen feketén a történetet.

Dürrbecknek már kezdettől fogva lehetett volna annyi esze, hogy belássa, ez a kapcsolat nem passzolhat a számára. Mostanra azonban már túl mélyen belemerült, és jól tudta, hogy az a nő nem ereszti el, és így nem maradt számára más választás, mint feleségül venni, vagy főbe lőni magát.

Klingenbruch háta mögött összekulcsolt kezekkel járkált fel-alá a szobájában. Már nem is hallotta, amit a felesége mondott, hiszen jól tudta, sohasem hagyná, hogy ellentmondjanak neki. Dürrbeck, Dürrbeck agyonlőtte magát, de miért? Nem talált rá semmi elfogadható magyarázatot, amit el tudott volna képzelni, hiszen a százados, ha akarta volna, jelentős vagyonával teljesen függetlenül élhette volna világát, és isten szerelmére, mi készthette egy ilyen kétségbeesett lépésre?

De most már nem volt képes tovább elviselni saját négy falát, meg kellett győződnie, éspedig azonnal, mivel a kósza hírek ellenére még mindig nem akarta elhinni a hihetlent. Más alkalommal a felesége persze igen erőteljesen ellenkezett volna, hogy ilyen késő éjszaka elhagyja a házat, ma azonban ő is szeretett volna közelebbit megtudni a köreiben kétségtelenül visszhangot keltő esetről, és így az alezredes elé nem gördített akadályokat.

Dürrbeck szállása nem is volt olyan messze. Tíz percen belül elérte a kicsi, barátságos, sétány melletti lakást. Kis ház volt, amit a százados a közelmúltban vásárolt meg, és ha nem is gazdagon, de szerfelett kényelmesen berendeztetett. Ha Klingenbruch azt hitte, hogy minden további nélkül bejuthat, ebben csalódnia kellett. Persze rengeteg ember állt a ház előtt, akik együgyű kíváncsisággal bámulták a tetőt, amely alatt épp az előbb gyilkosság történt, de senkit sem engedtek be. A főparancsnokság ugyanis, azonnal jelentést kapván, minden további nélkül két őrszemet állított az ajtó elé azzal a paranccsal, hogy másnap reggelig tartsák megszállva a bejáratot. Persze haladéktalanul kiküldtek egy orvost, hogy nézzen utána a boldogtalannak, és vizsgálja meg, életben van-e még, de ez hamarosan reménytelennek látszott. A lövés borzalmas biztonsággal a szívét találta el, és az élet már régen elszállt belőle.

Klingebruchot az őrség, bár a legnagyobb tisztelettel, mégis elutasította azzal a nyilatkozattal, hogy az ügyeletes tiszttől azt a szigorú parancsot kapták, hogy senkit se engedjenek be a halott lakásába, bárkiről is legyen szó, de az elhunyt barátainak holnap reggel engedélyezni fogják, hogy meglátogassák. Ezt kénytelen volt tudomásul venni, hiszen maga is jól tudta, hogy a katonáknak nincs saját akaratuk, csak a parancsot kell végrehajtaniuk. A helyszínt azonban mégsem hagyta el hamarabb, mielőtt részleteket tudhatott meg a szerencsétlen esetről, éspedig magától a százados tisztiszolgájától, akit ismert, és korábban a saját egységénél szolgált.

A szegény ördög magán kívül volt, könnyek csorogtak folyamatosan az arcán, és az alezredesten kívül mással aligha állt volna szóba.

– Ó, istenem, egy ilyen derék úr, és így végezze, hát ez rettenetes – mesélte.

– De egy idő óta nem vetted észre rajta, Martin, hogy levert volt és bánatos?

– Levert és bánatos? – mondta szipogva a hűséges katona. – Énekelt és füttyörészett egész nap, és mindenfélét vásárolt és hazacipelt, hogy az egész házat úgy tudja berendezni, mint egy babaszobát. Tegnap este kicsit bosszúsan jött haza, egy ideig fel-alá járkált a szobájában, aztán lefeküdt, de ma reggel már minden rendben volt. Reggel hatkor már a zongorájánál ült, játszott és énekelt hozzá, mint egy mezei pacsirta, és hamarabb gondoltam volna, hogy leszakad az ég, mint hogy ilyesmi történne.

– És utána mi történt?

– Napközben történt vele valami. Tizenegy órakor elment, de csak fél négykor jött vissza, és különösen sápadtnak és csendesnek látszott. Megkérdeztem, hogy beteg-e, de erre csak a fejét rázta, és azt mondta, hogy sok írnivalója van, és ne zavarjam. El is mehetek – fűzte még hozzá –, és este tíz előtt nem is kell hazajönnöm. Ez persze már feltűnt nekem, de természetesen nem gondoltam semmi rosszra, és el is mentem otthonról, de tízig képtelen

voltam távol maradni, és nyolckor visszajöttem. A századosom azonban bezárkózott, és amint odakintről hallgatóztam, hallottam, hogy lassú léptekkel fel-alá járkál a szobájában. Bekopogtam, de nem válaszolt, és mivel észrevettem, nem akarja, hogy zavarják, lementem a ház bejárata közelében lévő szobácskámba, és egy kicsit lehevertem az ágyamra. Feltehetően elbólinthattam, de egyszer csak hirtelen felugrottam, mert azt képzeltem, mintha a százados úr hívott volna, de semmit sem hallottam, halotti csend volt, és ekkor le akartam vetkőzni, hogy rendesen lefeküdjek. Egyszer csak odafent a házban lövés dörrent, alezredes úr, és ha még száz évig élnék, ezt a lövést életem végéig nem felejteném el! Visszaugrottam a csizmáimba, és dörömbölni kezdtem a századosom ajtaján. Minden olyan csendes volt, mint a sírban, és ekkor magával ragadott a félelem, még most sem tudom, hogyan rohantam le, majd vissza fel, de végre megtaláltam az öreg muskétámat, és harmadik ütésre már ki is szakadt a zár, és felrepült az ajtó. És akkor ott, istenem... – a szegény legény elérzékenyülve zokogni kezdett, és alig tudott magához térni.

De Klingenbruch most már eleget tudott. Csendesen elfordult, hiszen vigaszt úgysem nyújthatott, és gondolataiba mélyen elmerülve elindult hazafelé. A megtörtént tény most már igazoltan hallotta. De mi készíthette a szerencsétlen embert, hogy hirtelen, búskomorság vagy bánat minden előjele nélkül kezét emeljen saját életére, ugyanolyan rejtély maradt, mint korábban volt. Az alezredes mindezt képtelen volt felfogni.

A halottszemle

Az éjszaka nyugodtan telt el. Az embereknek az utcán elégük lett, bámulni a házakra, melyekbe boldogság és öröm helyett halál és nyomorúság vonult be. A gyertyák mindenfelé elaludtak, csak Constanze hálósobájában égett még világítva, ahol az öltöztetőnő Constanze cselédlányával volt ébren a boldogtalan mellett, mi-

közben odakint már hajnalodott. Odaát, Dürrbeck háza előtti előtéren még ott állt két ór, vigyázva a halottra. Őket kétóránként rendszeresen váltották, míg végül kilenc óra körül megérkeztek a hatóság emberei, hogy konstatálják a tényállást, és megtegyék a szükséges intézkedéseket, nehogy illetéktelen kezek szétkapkodják az elhunyt pillanatnyilag gazdátlan tulajdonát.

Klingenbruch képtelen volt otthon maradni, persze tízre be kellett mennie a minisztériumba, de előtte mindenesetre még egyszer igyekezett elérni, hogy megnézhesse halott barátját, és talán megtudjon valami közelebbit a sorsáról.

A lakása előtt Schallerrel találkozott.

– Hallotta már a szerencsétlenség hírét, alezredes úr?

– Rettenetes – válaszolta a kisember megrázkódtatva. Éppen most indulok, hogy szegény századosomat még egyszer meglátogassam.

– Akkor elkísírem – mondta Schaller hirtelen elhatározással. – És semmi elképzelése sincs, mi készíthette erre a kétségbeesett lépésre?

– Őszintén be kell vallanom, – mondta Klingenbruch –, ezen még nem is gondolkodtam el komolyan, hiszen az egész olyan hirtelen és váratlanul történt, hogy úgy éreztem, mintha fejbe vertek volna.

– A vagyoni körülményei rendben voltak?

– Kétségtelenül. Állítólag meglehetősen jelentős vagyont hagyott hátra, és nem hiszem, hogy akár egy garas adóssága is lenne a városban.

– És szerencsejáték?

– Soha, legfeljebb egy parti whist, de sohasem nagy tétben.

– Akkor az ördög van itt a háttérben – mondta Schaller, sűrű, szivarfüst felhőt fújva ki magából. – Ráadásul mindig jó hangulatban volt, hiszen sohasem láttam mogorvának vagy bosszúnak.

– Szeretetremlő ember volt, derék barát, és mindig barátságos és szívélyes – mondta Klingenbruch halkán maga elé. – Sohasem civakodott, nem volt hajlamos a veszekedésre, mint sokan mások, és azt hiszem, hogy egyetlen...

– Klingenbruch hirtelen elhallgatott, és megállt, mintha saját gondolatai szakították volna félbe.

– Mit is akart mondani, alezredes úr? – kérdezte Schaller.

– Igen, persze, miről is beszéltünk?

– Hát Dürrbeckről.

– Ó, tényleg. Csak azt akartam mondani, hogy egyetlen ellenséget sem hagyott maga után, legalább is senkit, aki arra készítette volna, hogy azzá váljon, amivé lett.

A két úr közben folytatta útját, de Klingenbruch közben szórakozottá vált. Néhányszor téves választ adott, és Schallernek is a legkülönbébb gondolatok cikáztak a fejében.

Az őrség még mindig ott állt a ház előtt, és a katonák tisztelegtek. Az alezredes kérdésére, hogy most fél szabad-e menni, az egyik azt válaszolta: – Parancsára, alezredes úr, már több úr van odafent a katonaságtól és a bíróságtól, és már nincs olyan parancs, hogy tiszt urakat elutasítsunk.

– Rendben van – mondta Klingenbruch –, akkor menjünk fel, de biztosítom, kedves Schaller, hogy olyan nehéz szívvel teszem, ténylegesen félek, belépni abba a helyiségbe.

A két úr némán lépkedett felfelé a lépcsőn, és Klingenbruch az ajtóban még néhány bajtárssal találkozott, akik éppen kifelé jöttek, és némán, leverten nyújtottak kezét neki.

A kis alezredes maga is megtorpant a küszöbön, de csak egy pillanatra, aztán a következő percben már ott állt a holttest mellett.

Ott feküdt Dürrbeck nyugodtan, mintha csak aludna, de arca már a halál színét mutatta, és fájdalmas kifejezést az egyébként

derűs arcvonásai helyett. Szemeit még tegnap este lezárták, ajkai félig nyitva voltak.

Az egyébként rendszerető ember szobája persze elég zűrösen nézett ki: A teljesen leégett lámpa még az asztalon állt, A földön véres vászon hevert, és az ágy mellett a széken ott volt a revolver, amivel halálos sebet ejtett magán, éspedig még öt lőszerral a tárbán.

A hatóság emberei röviddel ezelőtt értek a szobába, és látszólag nemigen tudták, hogy itt most mi a dolguk. Klingenbruch ezt persze nem vette észre. Szemei, melyekben könnyecsek csillantak, barátja halott arcára meredtek, és odalépve hozzá kezét a halott homlokára téve halk, fájdalmas hangon megszólalt: – Szegény, szegény barátom, hát így kell viszontlátnom téged? Ó, istenem, hát így kellett ennek történnie, és nem volt senkid, akiben megbízhattál volna?

– Ez egy nagyon szomorú eset, alezredes úr – mondta a hatóság egyik embere. – Nem tudja véletlen, van itt a városban esetleg rokona az elhunynak?

– Barátja van elég – mondta Klingenbruch –, de rokona nincs. A szülei máshol laknak, de menyasszonya van, akivel a napokban lett volna az esküvője, igen, ha nem tévedek, az esküvő napja mára, vagy holnapra volt kitűzve, itt a városban.

– Levelek hevernek itt – szólalt meg Schaller, aki közben körülnézett a szobában. – Ezekből később talán a tett motívuma is kiderülhet. Az egyik levél Constanze Blendheim kisasszonynak, a másik Püster közjegyzőnek van címezve.

– Ezekben majd utalásokat kapunk – mondta a hatóság embere, és kezét kinyújtotta a levelek felé. Schaller átadta neki, de még egy harmadik is volt a kezében.

– Ezt személyesen átadhatom, hiszen éppen a Solberg családhoz indultam, és a fiatal bárónak van címezve.

– Ha vállalná, von Schaller úr – mondta tisztelettudóan a hivatalnok –, a többieket azonnal eljuttatom a címzettnek. Itt van-

nak, Müller – fordult oda az egyik emberéhez kísérői közül. – Ezzel a levéllel menjen direkt Püster közjegyzőhöz, és kérje meg a közjegyző urat, hogy amilyen hamar csak lehet, fáradjon ide, várni fogok rá, a fiatal hölgynek címzett levelet pedig adja le szomszédos házában.

– Nem lenne jobb, a Blendheim kisasszonynak címzett levelet szintén a Püster közjegyzőre bízni? – szólt közbe Klingenbruch. – Ha a hölgy jelenlegi állapotában teljesen váratlanul...

– Igaza van, alezredes úr. Tehát mindkét levelet adja le Püster közjegyzőnél, aki majd rendelkezik róla, és egy kicsit igyekezzon, hogy mihamarabb végezni tudjunk az itteni ügyünkkel.

Ez tényleg csak egy ügy volt. A szavak a holttest mellett olyan hangosan és kíméletlenül hangzottak el, hogy Klingenbruch tényleg úgy érezte, hogy ez a hozzáállás szíven találta.

Megint ott állt némán a halott mellett, és nézte csendes vonásait, melyek az utolsó óra titkát rejtették.

– Jöjjön, Klingenbruch – mondta Schaller különösebb izgatottság nélkül, aki nem érezte jól magát ebbe a környezetben. Menjünk, hiszen itt úgysem vehetik semmi hasznunkat sem, és csak útban vagyunk.

Klingenbruch szinte akaratlanul követte, és amint ismét kilépett a szabadba, mélyen és kínosan fellélegzett. Több szót már nem is váltottak egymással, míg el nem érték a következő utcasarkot. Schaller ott megállt és kezét nyújtva az alezredesnek, így szólt: – Itt lekanyarodok Solbergék felé, kedves barátom, és kérem, adja át üdvözetem odahaza. Ez tényleg egy nagyon szomorú eset, és mélyen fájlalom. De önöknél odahaza mindenki rendben van?

– Köszönöm, igen. Minden jót von Schaller úr – mondta Klingenbruch, és lassan elindult a saját lakása felé vezető úton.

Schaller közben Solbergék felé vette az irányt, kevésbé az elhunyt miatti részvétebből, hanem inkább a kíváncsiság hajtotta, hi-

szen azt remélte Hans von Solbergtől, akinek mindig a nyelvén volt a szíve, hogy rögvest megtudhat tőle valami részletes információt a számára teljes mértékben megmagyarázhatatlan esetről. Ennek ellenére gondolatai másfelé kalandoztak, mert különféle dolgok cikáztak a fejében. Anélkül, hogy felfigyelt volna a mellette elhaladókra, csak ment előre a maga útján, amikor egyszer csak hirtelen megszólították.

– Halló, Schaller, hová?

Amint felnézett, Rauten állt előtte.

– Jó reggelt, Rauten!

– Hová?

– Solbergékhez.

– Honnan?

– Dürrbeck holttestétől. Hallotta már, hogy mi történt?

– Reggel már beszéltek róla a városban. Agyonlőtte magát.

– Igen, de miért? Fogalma sincs róla senkinek.

Rauten gróf a vállát vonogatta. – Ahogyan ma reggel mondták nekem, úgy vélekednek, hogy a már kimondott és vissza nem vonható kapcsolata lehet az oka. Ki tudja, mi készítette erre, hiszen ok nélkül senki sem lövi föbe magát.

– Sohasem volt baráti kapcsolatban Dürrbeck-kel?

– Különösebben nem voltunk barátok. Csak ritkán találkoztunk. De mit akar ilyen korán Solbergéknél?

– Levelet akarok átadni Hansnak, ami Dürrbeck íróasztalán hevert.

– Levél Hansnak? Mutassa csak! – mondta Rauten, sokkal gyorsabban és nagyobb érdeklődéssel, mint ahogyan eddig beszélt.

Schaller elővette a zsebéből. Mindössze egy borítékba zárt lap volt, és Rauten egy pillanatig elgondolkodva tartotta a kezében.

– Mondanék magának valamit, Schaller – jegyezte meg végül. – Ezt a levelet én magam fogom átadni a címzettnek.

– Schaller gyorsan ránézett. – A levelet rám bízta, és én átvettem – mondta végül. – Nagyon kellemetlen lenne számomra, ha...

Rauten nyugodtan a zsebébe tette a levelet. – Ne aggódjon. Minden felelősségtől mentesül, ha átadja nekem. Én magam most már a Solberg családhoz tartozok, és szavamat adom, hogy Hans meg fogja kapni.

– De gyorsabban kapná meg, ha én most közvetlenül odavinném neki.

– Ha... Egyáltalán nem gondol arra, hogy előbb felkísér a szobámba.

Schaller kérdő tekintettel nézett rá.

– Valamit közölnöm kell önnel, és az utca erre nem alkalmas hely. Jöjjön, Schaller. Holnapután lesz az esküvő, és az a nap mindkettőnkön segíteni fog.

– Adja Isten! – mondta a báró mélyen felsóhajtva. Legfőbb ideje, vagy a helyzet nálam kétségbeejtően fog végződni. Dürrbeck, az a szamárgolyót röpít a fejébe, miközben legkevesebb hatvan-hetvenezer tallér a vagyona. Ha lett volna valaki, hogy ilyen ostobaságot kövessen el, akkor az én lennék, de ezt az örömet nem szerzem meg a feleségemnek. Különben kíváncsi vagyok, hogy mi mondanivalója van nekem.

A két úr az utóbbi beszélgetés közben szorosan egymás mellett ment, és most odaértek Rauten lakásához. A gróf kinyitotta a szobáját, a kalapját a szőfára dobta, majd a zsebéből elővett egy kicsi, nagyon finom rugós kést, levetette magát az egyik székre, elővette a Hans von Solbergnek címzett levelet, és minden további nélkül a boríték alsó szélén elkezdte felbontani.

– Rauten! Az ördög bújt magába? – kiáltott rá Schaller, tényleg rémülten ugorva fel a székéről.

– Miért? – kérdezte a gróf anélkül, hogy zavartatta volna magát a munkájában.

– Megígérte nekem...

– Hogy Hans megkapja a levelet. Persze, és meg is fogja kapni, de előbb nézzük csak, mit is fog megkapni, hiszen Dürrbeck, bár semmit sem tudott rólam, mégis gyanút fogott, és ez mindkettőn számára veszélyes lehet.

– Ezer ördög – kiáltott fel Schaller rémülten. – Ez igaz lenne?

– Nézzük csak, mi van a levélben, nagyon csodálkoznék rajta, ha nem találnánk benne bizonyítékot.

– Végigfutotta a sorokat, és közben gúnyos mosoly jelent meg ajkai körül.

– Hans von Solberg meg fogja kapni a levelet, de csak tizen-négy nappal az esküvő után, és azt hiszem, még akkor is elég korán.

– És mit ír Dürrbeck?

– Nem sokat. A kéz nem elég határozott, meglehetősen bizonytalan. „Kedves Hans! Egy halott üdvözlése, amit küldök neked. Ne kérdezd, hogy mi készítetett erre a lépésre. Egyetlen válasz, amit adnék neked, az lenne, hogy nem tehettem, nem volt szabad mást tennem. De van még egy szavam hozzád, szívleld meg: Nem bízok meg Rautenben. Semmi határozott bizonyítékot nem tudok felhozni ellene, de nem tartom jó embernek. Klingensbruch ismeri a vele kapcsolatos nézetem, beszélj vele, és ha húgod házasságkötéséig nem kapsz határozott hírt, akkor kísérelj el Rautent egészen a birtokáig, ez az utolsó kívánságom feléd, az érdekedben és húgod érdekében. Győződj meg magad róla, hogy hol él. És most isten veled! Az időm ki van mérve. Üdvözlök és csókol tizezerszer szegény Bernhardod.

– Nos? – szólalt meg Rauten, miután végigolvasta a levelet. – Igazam volt?

– Nagyon jó orra van – biztosította őt Schaller, de egy kicsit mégis zavartnak és nyugtalannak látszott. – Ez a levél pillanatnyilag a fiatal Solberg kezében, mindkettőnknek keresztülhúzhatná a számítását. De az ördögbe is, tanúk előtt vettem át a levelet! Bárcsak rögvést zsebre vágtam volna ezt az irkafirkát, de ki sejtette volna, mi történik? És Klingenbruch is ott volt – fűzte hozzá még gyorsan. Átkozott egy történet ez.

– Mondja egyszerűen csak azt, hogy továbbításra átadta nekem, a többi majd én lerendezem – jegyezte meg Rauten nyugodtan.

– Ez ellen nincs semmi kifogásom, hiszen őszintén szólva éppen most nem akarok extra kellemetlenségbe keveredni – vélekedett a barátja. – És mi van a pénzzel, Rauten?

– Az egész program köztem és az öregúr között részletekig meg van beszélve – válaszolta Rauten. – Holnap tízkor veszem át a hozományt, hogy rendelkezni tudjak felette. Úgy nyilatkoztam neki ugyanis, hogy a nászúton ekkora összeget nem akarok magamnál tartani, különben nem tudnék szabadulni a gondoktól és félelemtől. Tizenegykor önöknél leszek. Kettőkor van az esküvő, háromkor egy egyszerű családi ebéd, és négy óra harminckor indul a vonat, mely Rhodenburgból elvisz minket a világba.

Schaller némán végighallgatta, közben néhányszor elégedetten bólintott, de mégis úgy tűnt, hogy van még valami aggálya, és egy ideig tovább bólogatva elmélkedett.

– És mi van, ha tizenegykor vagy mondjuk tizenkettőkor nem jön el hozzám, kedves Rauten? – szólalt meg végül, két könyökét a szék karfájára támasztva, miközben hüvelykujjai egymás körül köröztek.

– Akkor jöjjön el az esküvőre – válaszolta Rauten, és közben egy mosolyféle rándult meg ajkai körül. – Ezzel megnyugtattam?

– Teljes mértékben – válaszolta Schaller, felállva székéről. – Most már azt hiszem, hogy megbízhatok önben, mert a saját érdeke az enyémre is tekintettel van, és ez a legfőbb tényező minden üzleti ügyben. Apropos, járt már Dürrbecknél? Vagy inkább úgy kérdezném, hogy éppen oda tartott, amikor találkoztunk?

– Nem! – válaszolta Rauten gróf némi késlekedés után. – Egyrészt csak egészen felületes ismeretség volt, másfelől nem szeretek hullákat nézni. Gyerekkorom óta idegenkedek tőle. Min-dig tönkreteszi az egész napomat.

– Ezt én nem mondhatom, hacsak másvalami nem teszi tönkre a napomat – vélekedett Schaller szárazon. – De most már men-nem kell, de az ég szerelmére kérem, ne tegyen úgy, mint Dürrbeck százados!

– Óvakodni fogok – válaszolta nevetve Rauten, és kényelmesen elnyúlt a szófán, miközben Schaller indulni készült.

Furcsamód Dürrbeck halálának híre úgy tűnt, hogy a reggeli kezdetéig nem érte el Solbergéket, akik egyébként csekély mértékben érintkeztek a szomszédsággal. Csak a reggel kilenckor érkező borbély hozta a hírt, és igazán boldognak érezte magát, hogy tényleg valami újdonságot jelenthet, mivel már minden más családnál tudtak róla.

Az öregúr egyébként meglehetősen hidegvérrel fogadta a hírt. Von Dürrbeck százados ismerősei és barátai köréből kilépett, és azóta tulajdonképpen nem is vett tudomást róla. Miért is kellett volna különösebb érdeklődést mutatnia valaki iránt, aki nem is létezett számára.

– Miért? – Ez volt egyetlen kérdése a borbély felé, aki éppen ekkor készült, hogy beszappanozza.

– Nagyon sajnálom, hogy nem tudok további felvilágosítást adni, csak annyit tudok, amit az emberek beszélnek – válaszolta az udvarias ember.

– Mást nem is tud? – kérdezett rá von Solberg úr, mesébe illő kíméletlenséggel. A borbély azonban elmosolyodott, mert ezt dicséretként fogta fel, és hízeltgően folytatta: – Megbánhatta közelgő házasságát Blendheim kisasszonnyal, az énekesnővel, hiszen ő nemesi származású volt, a hölgy pedig nem, és előtte inkább szíven lőtte magát.

– Már eltemették?

– Elnézést, báró úr, csak tegnap lőtte agyon magát, és most van nála a bíróság, hogy lefoglalja a holmiját.

– Úgy? Adósságai voltak?

– Bizonyára. A tiszt urak egy kicsit könnyed életet élnek, ha-haha!

– Figyeljen egy kicsit, már megint megvágott!

– Elnézést kérek, báró úr, csak egy szőrszál tépődött ki. Nagyon erős szakálla van. Alázatosan köszönöm, készen is vagyunk – fűzte hozzá még a szakállszobrász, amint leszedte a törülközőt, és tisztelettudó meghajlással visszalépett.

Von Solberg báró befejezte az öltözködést, a család többi tagjai még a szobáikban voltak. Újságokat kezdett olvasgatni, türelmesen várva a reggelihez hívó csengetést.

A kisházban találkozott övéivel.

– Apropos, Hans, hol kószáltál tegnap egész délután? Nagyon hiányoltak itt téged.

– Dolgom volt, papa, a hamburgi ügynökünk volt itt, és sok megbeszélőnivalóm volt vele – válaszolta Hans.

– Nagyon figyelemreméltónak tűnik számomra, amikor Hanst ilyen tisztelettel hallok beszélni üzleti ügyekről, és olyan nagyszerű komolysággal űzi.

– Ez gyakran nem is vicc, mama, hiszen olykor egész hajórakomány értékes áruval van szó, melynél jelentős lehet a különbség, ha időben, vagy megkésve érkezik.

A család helyet foglalt az asztalnál, felszolgálták a kávé. A báró csészeje mellett mindig ott volt a rhodenburgi napilap. Ekkor felemelte, és egy futó pillantást vetett rá.

– Apropó – szólalt meg hirtelen, felnézve olvasmányáról –, hallottátok már? Dürrbeck százados tegnap este agyonlőtte magát.

– Dürrbeck? – kiáltott fel Hans, felugorva székéről, mintha villám érte volna. – Az ég szerelmére, apám, ez nem lehetséges!

– A borbély mesélte – válaszolta az apja –, ő pedig mindig huszonnégy órával megelőzi a napilapot.

– Dürrbeck? Von Dürrbeck százados? De hiszen ma lenne az esküvője!

– Bizonyára éppen ezért – mondta von Solberg báró, miközben lassan kávéját kortyolgatta – Az egész városban erről beszélnek, de én csak arról tudok beszámolni, amit a borbélyomtól halottam. Ezt a kapcsolatot megbánva vette el saját életét.

– Még, hogy a borbély mesélte! – kiáltott fel Hans magán kívül. – Én viszont pontosan ismerem Dürrbecket, és pontosan tudom, mennyire lelkesen beszélt arról az óráról, amikor életét öszszekötheti Constanze életével. Ó, egek, mi történhetett itt? Miféle téboly űzhette erre a szörnyűsége?

– Drága gyermekem – szólalt meg a báró nyugodtan –, te csak a külső látszat alapján ítéled meg a helyzetet, de ha már idősebb leszel, be fogod látni, hogy az gyakran mennyire csalóka. Senkinek sem lehet a szívébe látni.

– Dürrbeckébe igen – kiáltotta Hans felindultan. Olyan nyíltan és igaznak mutatta a szívét, ahogyan az a keblében volt.

– Most meg hová mész? Még félig sem reggeliztél meg!

– Természetesen a lakására – kiáltotta Hans. Erről meg kell győződnöm, mielőtt ismét nyugodtan tudok üldögelni. El sem képzelhető! Városi pletyka! Még, hogy Dürrbeck agyonlőtte magát? Előbb hinném el, hogy von Schaller asszony kolostorba vo-

nult apácának, vagy von Egersheim asszony nem visel párókát. Ez kész téboly!

– Legalább idd meg előbb a kávéd, ha nem is hiszed el, hiszen jelen esetben a legcsekélyebb ok sincs rá, hogy elrohanjál – mondta a húga.

– Ebben igazad van, Franciska, de ezen kívül van még egy csomó dolog, melyek a fejemben cikáznak, ezeket még ma reggel el kell intéznem – mondta elgondolkodva, miközben borús tekintettel a testvérére nézett.

– Mi van veled, Hans? – kérdezte Franciska. Már tegnap este óta olyan különös vagy, annyira csendes, és ma reggel néhányszor már észrevettem, hogy dermedten bámulsz magad elé.

– Üzleti ügyek szívecsém, az üzlet miatt van – válaszolta Hans csodálkozva, miközben állva megitta az elé tett kávé, majd gondolataiba mélyedve előkapott egy szivart és tűzszerszámot, meggyújtotta Havannáját, és anélkül, hogy bármit is mondott volna, elhagyta a házat.

Félórája lehetett távol, amikor von Klingenbruch alezredes bejelentette magát, és a fiatal báró után érdeklődött. A válasz az volt, hogy elment, és nem tudják, mikor tér vissza. Nagyon sok dolga van házon kívül. Az alezredes üzenetet hagyott hátra, Hans von Solberg legyen szíves, amint visszaér, keresse fel a lakásán, valami fontos közölnivalója van, de ne késlekedjen, mert az ügy nagyon sürgős.

A városban reggel szinte másról sem beszéltek, mint a százados öngyilkosságáról, és amit gyűlölködő vélekedésként annak okáról fel lehetett hajtani, azt fel is hajtották. Az emberek amúgy általában bármennyire is jószívűek, hajlamosak embertársaikról inkább rosszat feltételezni, gyakran már csak azért is, mert ezáltal saját magukat egy kicsit okosabbnak vélik. Természetesen ebben abban nem így cselekedtek volna, sokkal bölcsebben vagy tisztességesebben láttak volna hozzá.

Klingenbruch Solbergéktől rögtön hazafelé indult, de olyan izgatottnak érezte magát, hogy elhatározta, előbb betér a kávéházba, és iszik egy pohár konyakot vagy portóit. Ilyet ritkán tett, de éppen ezért, mivel a teste nem volt hozzászokva, ha egyszer mégis megtette, érezte jótékony hatását.

A sarokablaknál éppúgy, mint a többi helyiségben is, a korai napszak ellenére már számos vendég volt, leginkább tisztek, akik szükségét érezték annak, hogy kölcsönösen kibeszéljék magukat, és erre a legalkalmasabb helyként éppen ezt a lokált választották. A beszélgetés kizárólag egyetlen pont körül forgott. Sőt, még az üzlet kisasszonyát is bevonták a beszélgetésbe, mivel Dürrbeck tulajdonképpen ebben a lokálban volt utoljára, később már senki sem beszélgetett vele. Amikor hazafelé tartott, néhány bajtársa még találkozott vele, de nekik már akkor feltűnt szétszór lénye és sápadt arca. És itt hogy viselkedett?

– Igen – mondta a kisasszony –, a százados úr persze mindig is komoly és megfontolt volt, és ha olykor együtt viccelődött a többiekkel, mindig nyugodt maradt, tegnap még inkább.

– Egyedül érkezett?

– Nem, Rauten gróffal tértek be.

– Vele tulajdonképpen ritkán érintkezett.

– Egészen barátságosak voltak egymáshoz, és egy üveg pezsgőt is megittak együtt. Később az alezredes úr is csatlakozott hozzájuk.

– Valóban – bólintott a kisember –, tényleg így történt, Dürrbeck azonban már akkor is nyomott és levert hangulatban volt.

– Ez nekem fel sem tűnt – vélekedett a fiatal lány. – A gróf úr el is veszítette a palack pezsgőt, és kifizette.

– Elveszítette? Ezt hogyan kell érteni? – kérdezte az egyik tiszt.

– Ej, hát kikockázták, ahogyan az urak gyakran tenni szokták.

– Felfoghatatlan, hogy reggel még kedve van, kisorsolni egy palack pezsgőt, majd hazamegy, és elteszi magát láb alól – mondta ugyanaz a tiszt.

– Volt még itt valaki, amikor a két úr bejött, hogy kisorsolják a pezsgőt? – kérdezte Klingenbruch.

– Azt hiszem, igen – válaszolta a pincérnő –, ez a hely szinte sohasem szokott teljesen üres lenni, de már nem emlékszem rá, hogy kik voltak itt. Semmi esetre sem ismerősök, mert különben emlékeznék rájuk.

– És ki dobta a legnagyobb számot? – kérdete egy huszár lovaglómester.

– Ezt nem tudom, de kétségtelenül a százados úr, mivel a gróf úr fizette a palackot, amit rögtön rendeltek, amint betértek ide.

– És barátságosak voltak egymáshoz?

– Hát persze, ahogyan az urak mindig – válaszolta a fiatal lány. – Csak nem fognak veszekedni, amikor együtt megisznak egy palackkal! A százados úr nem is gondolhatott a borzalmas tetre, hiszen tudja, alezredes úr, amikor a százados úr kiment, a gróf úr még utána kiáltott: „Tehát maradunk a megállapodásunknál!” Azt hiszem, együtt akartak kilovagolni.

– Igen, igen, emlékszek rá – mondta a kis alezredes, fejével bólintva, majd lassan, egy hosszú húzással megitta a rendelt pohár portóit, de közben mintha teljesen elmerült volna gondolataiban. Aztán felállt, fizetett és elhagyta a kávéházat, hiszen üzenetet hagyott Solbergéknél, hogy otthon lesz, ha Hans jönne, és most várni akart rá. A minisztériumba nem ment be a mai napon, kiementette magát.

Bizonyosság

Hans von Solberg egy órával később tért vissza a szülői házba, miután Klingenbruch érdeklődött utána. Sápadt volt és zavartnak látszott, és első kérdése az volt, hogy járt-e itt von Schaller úr, és adott-e le neki egy levelet.

– Nem, báró úr – válaszolta a komornyik, – von Schaller úr nem járt itt, viszont von Klingenbruch alezredes úr igen, és beszélni szeretne magával. Úgy tűnt, ez sürgős lenne számára, és kéri a báró urat, amilyen hamar csak lehet, keresse fel otthonában.

– Nem adott le semmit a számomra?

– Nem, ebben biztos vagyok.

– Van valaki odabent?

– Rauten gróf éppen most érkezett.

– Úgy? – mondta Hans, és megtorpant az előszobában. – Én viszont most nem fogok bemenni. Ha apám érdeklődne utánam, Schallerékhez és Klingenbruchékhoz mentem, ebédre valószínűleg vissza fogok érní. Ha nem jönnek, kérem, ne várjanak rám.

– Parancsára báró úr. – Hans ezzel sarkon fordult, és ismét elhagyta az apai házat. Nyugtalanság hajtotta, és direkt Schallerhez sietett, hogy átvegye a neki címzett levelet. Vajon miért nem hagyta ott helyben azt a levelet, hiszen gondolhatta, hogy nem fogja elmulasztani halott barátjának meglátogatását azonnal, amint eléri a borzalmas hírt.

Schallert nem találta otthon. Von Schaller asszony még a reggeli öltözködésnél tartott, a cselédlány a konyhában volt, és Katharina maga nyitott ajtót.

– Solberg úr! – kiáltott fel szinte csodálkozva, amint felismerte a fiatalembert. – Micsoda ritka látogatás.

– Kegyelmes kisasszonyom, ha tudná, mi minden kavargott a fejemben az utóbbi időben – mondta Hans megindultan –, bizonyára megbocsátana nekem. A papája itthon van?

– Nincs, de nem jönne beljebb? A mama rögtön jön, és apámat is visszavárom, hiszen még nem is reggelizett.

– Ön nagyon barátságos hozzám – mondta Hans, eleget téve az invitálásnak. – Tehát von Schaller úr már korán reggel távozott?

– Rögtön, amint meghallotta a Dürrbeck századosról szóló szomorú hírt. Ön is hallott már róla?

– Igen – sóhajtott fel Hans mélyen –, persze, hogy hallottam. Dürrbeck azonban hátrahagyott nekem egy levelet, és reméltem, hogy itt meg fogom találni, mivel a papája elhozta.

– Akkor talán elvitte az önök lakására.

– Nem, én éppen otthonról jövök, bárcsak tudnám, hogy hol találhatnám meg, de egy lehetőség még van – szakította magát hirtelen félbe, miközben felállt. – Klingenbruch üzenetet hagyott, hogy beszélni óhajt velem, és talán ő vette át a levelet. inkább átmegegyek hozzá.

– Már menni is akar?

– Nem szívesen, kedves kisasszony – mondta Hans barátságosan –, szívesen beszélgettem volna önnel egy kicsit. Már olyan régen nem láttuk egymást.

– Ez csak önön múlt, hiszen tudja, hogy mindig szívesen látott vendég a házukban – mondta mosolyogva Katharina, de mégiscsak valami szomorkás vonás jelent meg ajkai körül

– Hans komolyan a szemébe nézet a csodaszép lánynak. Csak ekkor tűnt fel neki, hogy mennyire sápadtnak és megviseltnek, szinte betegesnek látszik a korábbiakhoz képest.

– Talán beteg, kedves kisasszonyom? – kérdezte, teljesen eltávolodva az előbbi beszélgetéstől. – Már nem látszik olyan elevennek és frissnek.

– Beteg voltam – tért ki Katharina –, és maradhattak még nyomai, most viszont már teljesen jól érzem magam. De jön is a papa – szakította félbe magát gyorsan, láthatóan örülve a zavarásért. – Ez az ő csengetése. Bocsásson meg kérem, egy pillanatra.

Hans maga is odament vele az ajtóhoz, mert késztetést érzett, hogy megkapja Dürrbeck utolsó szavait. Odakintről már hallotta is Schaller hangos, vidám hangját.

– Halló, Hans von Solberg! Végre egyszer nálunk is láttatja magát? Hol bujkált eddig?

– Kedves Schallerem – mondta Hans odalépve hozzá. – Ma reggel volt olyan szíves, és magához vette a halott nekem címzett végakarátát. Elkérhetném a levelet?

– A levelet? – kiáltott fel Schaller. – Hát nem kapta meg? Rauten magával akarta vinni a lakásukra. Még nem volt otthon?

– Rauten – mondta Hans csalódottan. – Persze voltam otthon, de nem, tartózkodtam ott sokáig, és Rautennel nem is beszéltem.

– Önöknél volt?

– Igen, úgy hallottam.

– És fogalma sincs róla, mi készthette Dürrbecket erre a kétségbeesett lépésre?

– Semmi. Előbb véltem volna, hogy leszakad az ég. Szegény menyasszonya! Hogyan tudhatta meg?

– A színpadon. Elájult, és le kellett eresztetni a függönyt. Állítólag súlyos beteg. A rolókat egész reggel még fel sem húzták, és egész éjjel égett a gyertya odaát.

– Akkor én most gyorsan hazamennék, és még Klinglenbruchékhoz is fel kell mennem – mondta Hans. Tehát viszontlátásra, kedves Schaller!

– Odakint hevesen rángatták a csengőt, és Hans, aki ekkor éppen Katharinához fordul, úgy tűnt, mintha megrémülne, sőt el is sápadt.

– Tehát viszontlátásra, kedves Solberg – mondta Schaller, aki ekkor maga is nyugtalannak tűnt. – Láttassa magát nemsokára nálunk, de hosszabb időre. Rendben?

Odakint megint megrántották a csengőt. A látogató türelmetlennek tűnt. A cseléd lány szintén előkerült, ha nem is nagyon sietve, és éppen kinyitotta az ajtót, amint Hans elindult.

– Az úr itthon van? – kérdezte egy morcos hang.

– Nem tudom – mondta a lány rémülten.

– Úgy? Tehát nem tudja? – mormolta az ember. – Hiszen ott áll teljes nagyságban, de néha előfordulhat, hogy nem szabad tudnia. Jó reggelt von Schaller úr! Figyeljen ide! Ma jöttem utoljára, és ha...

Hans észrevette, hogy itt most olyasvalami történik, ami lekötelné von Schaller urat, ha nem maradna itt tanúként, és ezért anélkül, hogy még maradt volna, gyorsan lesietett a lépcsőn. Különös, de mit akarhatott ez a durva ember? Úgy tűnt, mintha egy gyakran figyelmeztetett adósság miatt reklamálna. Schaller olyan pénzzavarban lenne, hogy képtelen eleget tenni a követelésnek? Persze még a saját ezer tallérját sem kapta vissza, pedig már régen letelt az idő, amit Schaller ígért, és Schaller a maga kedves elfoglalatlanságában említést sem tett róla, és Hans csak a fejét csóválta, összehasonlítva ezt, a mostani jelenettel. De gyorsan keresztül sietve az utcán, máris belépett Semmlein házába, de itt feljebb a lépcsőn megint egy kellemetlen jelenetbe futott, amit csak úgy kerülhetett volna le, ha egyszerűen visszafordul, és elmegy, de ezt mégsem akarta, mert mindenesetre szeretett volna Klingenbruch úrral beszélni.

Egy pillanatra megállt a lépcsőn, hogy ne mutatkozzék, így persze fültanúja lett a fent zajló szócsatának, melyben legnagyobb csodálkozására Semmlein udvari patikus hangját is felismerte.

Úgy tűnt, a vita egy lakásbérleti ügy körül forog. Valakinek fel akartak mondatni, akit Semmlein nem akart kiköltözni hagyni, és Hans már tényleg vissza akart húzódni, amikor Flóra hangját, és a saját nevét ismerte fel, ami felkeltette érdeklődését.

– De én megkövetelem, udvari patikus úr – kiáltotta Flóra, aki az utóbbi időben nagyon emancipáltnak tűnt, és semmi esetre sem az életkorának megfelelően lépett fel –, annak a személynek ki kell költöznie, vagy mi fogjuk felmondani a lakásunkat! Pimasz volt velünk szemben, megtagadta, hogy továbbra is dolgozzon nekünk, és akkor miből fog élni? Bizonyára nem az erényéből!

– Igenis, a saját fülemmel hallottam és saját szememmel láttam, hogy férfilátogatókat fogad a szobájában. Láttam, amint von Solberg úr jött le tőle, és bizonyára nem a bibliáról társalogtak odafent!

– Kegyelmes kisasszony – szólt közbe megint Semmlein, amivel már többször próbálkozott. A hölgyek azonban nem hagyták szóhoz jutni, ekkor éppen az alezredesné ragadta magához a szót.

– Hát nem! Látja, udvari patikus úr – mondta méltóságteljesen – egyáltalán nem mehet így tovább, hogy maga ilyen nőszemélyeket tűr meg a házában. Az egész házat rossz hírbe hozza, és ilyen körülmények között nem hagyhatom a lányaimat a maga fedele alatt.

– Szerintem – robbant ki ekkor a szó az udvari patikusból, akiben már felgyűlhetett egy csomó epe – csak egyvalamit mondanék én önnek, kegyelmes asszonyom, hogy maga kiköltözik, vagy inkább maradni akar, az nekem teljesen mindegy, mert bérelőket mindig találok. Ha viszont egy derék fiatal lányt rossz fényben tüntet fel, aki szerintem sokkal tisztességesebb, mint más emberek, akkor az embert tényleg előnti az epe! Ha von Solberg úr egyszer tényleg meglátogatta őt, akkor az szerintem tiszteletudóan, világos nappal történt, hiszen a fiatal lányt a Solberg házban nevelték fel, és még sohasem kellett hadnagyokat kizavarnom

mellőle a kertből, és egyszer sem csíptem el sötétben, odalent az udvaron.

– Udvari patikus úr! – kiáltott fel Flóra a legnagyobb döbbenettel. – Maga kezd arcátlan lenni!

– Kicsoda? Én? – válaszolta Semmlein a legnagyobb nyugalommal. – Persze, ha rajtam lett volna fekete bársonybekecs és lefelé osontam volna a lépcsőn, mintha csattanó maszlaggal lett volna behintve, és féltem volna, hogy az egyikre rálépek!

– És ilyesmit látott itt a házban? – kérdezte az alezredesné, meglepett, és a legkevésbé sem szeretetteljes pillantást vetve a lányaira.

– Na, szerintem vagy láttam, vagy álmodtam, ez teljesen mindegy, de azt megmondom magának, hogy a padlásfülkét, amit bérbe adott Peters kisasszonynak, nyugodtan felmondhatja, és akkor onnan ki kell költöznie, hiszen az a maguk lakásához tartozik, és bérleti díjat fizetnek érte nekem. Viszont a kis lakásba, ahonnan a suszter elsején kiköltözött, és újonnan berendeztettem, be fog költözni, és nem kell több bérleti díjat fizetnie, mint amennyit szerintem a padlásfülkéért fizetett, és akinek ez nem tetszik, az szerintem jöjjön csak hozzám, és mondja meg. Ezzel megfordult, és elindult lefelé a lépcsőn.

A vita ezzel félbeszakadt, mivel Klingenbruchné elég anyagot kapott ahhoz, amin elgondolkodhatott, és Henriette éppúgy, mint Flóra, láthatóan annyira elképedt, hogy eszükbe sem jutott a szemtelen házigazdának akár egy szóval is válaszolni.

– Egy ilyen faragatlan emberrel egyáltalán nem lehet tiszteségesen beszélni! – kiáltotta Henriette, amint a háziúr alig került hallótávolságon kívülre, és Flórával a nyomában besiettek a szobájukba, és maga az alezredesné is visszavonult, hogy elkerülje a további megjegyzéseket.

– Na nézzék csak, kit látok! Jó napot, von Solberg úr! – mondta Semmlein udvari patikus, amint előbukkant az első lépcsőpihenőnél, és találkozott a fiatalemberrel, aki éppen nagy len-

dülettel indult neki a lépcsőnek, mintha éppen most érkezett volna. Az alezredes úrhoz?

– Persze, kedves Semmlein úr. Hogy van?

– Köszönöm, szerintem tűrhetően, de megfogadna tőlem egy jó tanácsot?

– Jó tanácsot az ember sohase utasítson vissza, mert ilyet sajnos ritkán nyújtanak.

– Rendben. Tehát ha bejut hozzájuk, szerintem kerülje a hölgyeket, mert épp az előbb bosszantottam fel őket egy kicsit.

– Felbosszantotta őket, Semmlein úr?

– Azt hiszem, legalább is úgy vélem. Volt egy kis differencia, érti? Ezenkívül – fűzte még hozzá félig fojtott hangon – a nőket szerintem vinné el az ördög, természetesen a feleségemet kivéve. Jobb óvatosnak lenni velük.

– Mindegyikkel, kedves Semmlein úr?

– Azt hiszem, mindegyikkel – nyugtázta a kisember, nem nagyon késlekedve a válasszal. – De nem akarom feltartani. Felbosszantottam magam, felhajtok egyet a gyomorkeserűmből. Ön is kér?

– Nem, szívből köszönöm – nevetett fel Hans. – Reggel nem kedvelem a töményt, de este semmi esetre sem vetek meg egy pohár grogot.

– Na, akkor szerintem minden jót – mondta Semmlein úr és lement a patikába, miközben Hans a következő pillanatban már meg is húzta a csengőt Klingenbruchéknál. Hanna nyitott ajtót.

– Az alezredes úr itthon van?

– Igenis, a szobájában, már említette, hogy jönni fog. Menjen csak be hozzá.

Klingenbruch már nyitotta is az ajtót. – Ah, kedves Solberg, őszintén örülök, hogy láthatom! Kérem, lépjen beljebb. Hallotta már a borzalmas szerencsétlenséget?

– Mindent, kedves Klingenbruch – válaszolta Hans, miközben kezét fogtak. – Már voltam is ott.

– Megkapta a levelet?

– Schaller odaadta Rautennek, és még nem találkoztam a gróffal.

– Rautennek? – kiáltott fel Klingenbruch hirtelen. – Hogy jött ehhez? Határozottan megígérte, hogy azonnal személyesen viszi el önnek a levelet!

– De hallja, hogy a megbízást átruházta másnak. Szegény Dürbeck, hogy így kellett végeznie!

– Igen, igen – mondta Klingenbruch, de mégsem volt egészen a témánál, hiszen látszott, hogy gondolatai másfelé kalandoznak, de hamarosan visszatértek az előbbi pályára. – És van valami gyanúja, hogy mi készíthette szegény embert erre a lépésre? – kérdezte némi szünet után.

– Fogalmam sincs.

– Fontolja csak meg még egyszer – folytatta Klingenbruch. – A városban persze azt beszélik, hogy megbánta kapcsolatát Blendheim kisasszonnyal. Ez csak pletyka. Mi ketten ezt jobban tudjuk, hiszen teljes szívvel ragaszkodott ehhez a kapcsolathoz. Ezen kívül Dürbecknek volt elég vagyona, hogy még a szolgálatból is kilépjen, ha erre a legcsekélyebb mértékben hajlamot érzett, és azt is tudom, hogy volt ilyen szándéka. Ezen kívül testileg egészséges volt, és nem emlékszek rá, hogy valaha is beteg lett volna, vagy nem érezte jól magát, de mégis mi készíthette egy ilyen kétségbeesett lépésre? Belső hajlama biztosan nem. Ha azonban ezt nem feltételezzük, akkor csak egyetlen vélekedés maradhat, ez pedig az, hogy külső nyomásra tette.

– De ki lett volna olyan helyzetben, hogy ilyen hatással legyen rá? És ezen kívül kinek állt volna érdekében?

A kis alezredes igen komoly képet vágott, felállt, odament az ajtóhoz, hogy körülnézzon, odakint nem hallgatózik-e valaki, majd visszajött, és nyomott hangon válaszolt: – Azt hiszem, hogy von Dürbeck százados amerikai párbaj következtében lett öngyilkos.

– Így gondolja? – suttogta Hans inkább, mint hangosan mondta volna. – És mi a gyanúja, kivel?

– Rauten gróffal – válaszolta Klingenbruch szintén halkan, de teljesen határozottan, mire Hans alig elnyomott riadt kiáltással felugrott.

– És milyen alapon gyanítja ezt a borzalmat?

– Ezt egészen egyszerű szavakkal fogom megmagyarázni – válaszolta az alezredes, és ekkor elmesélte a fiatal Solbergnek a tegnapi esti jelenetet a kávéházban, Dürbeck rettenetes de arra az estére teljesen elfojtott haragját. Másnap reggel azonban együtt látta őket a kávéházban, amint kisorsoltak egy palack pezsgőt. Rauten szinte túlzott kedélyességgel, vidáman kifizette a pezsgőt, Dürbeck pedig zavartan, sápadtan és csendben a tele pohárral maga előtt ült ott, amit aztán ki sem ivott. Dolgaira hivatkozva hamarosan el is hagyta a lokált, miközben Rauten utána kiáltott: – Tehát maradunk a megállapodásunknál?

Hans mozdulatlanul állt a kisemberrel szemben, mereven reá meresztett szemekkel. – „Kisorsolták!” – suttogta végül, de alig hallhatóan. Nem így mondta, Klingenbruch? Kisorsolták. Kártyával, igaz?

– Nem – válaszolta az alezredes nyugodtan. – Kockával. A pincérlány maga mondta el nekem.

Hans két kezével beletúrt barna, hullámos hajába, szemei szinte kidagadtak üregeikből, annyira magával ragadta a fájdalom. Ez túl sok volt neki, és levette magát a szófára, arcát kezeibe temetve, hangosan zokogni kezdett, mint egy gyerek.

– Solberg! – kiáltott rá az alezredes, nem csupán megrázkódva a férfi fájdalmától, hanem szinte rémülten. – Mi van magával, isten szerelmére, mi van magával? Mérsékelje magát!

Hans meg sem hallotta, túl hevesen tört rá a fájdalom, hogy türtőztetni tudta volna magát. Felugrott, és szemeit törölgetve rekedt hangon megszólalt: – Ne haragudjon rám, Klingenbruch. Vannak pillanatok az ember életében, amikor képtelenek vagyunk úrrá lenni érzelmeinken. Próbálhatjuk tartani magunkat, ahogy tudjuk, de az áradat minden gátat átszakít.

– Kedves Solbergem...

– Nyugodt lehet, már elmúlt és nem fog visszatérni. Nem a könnyeket bánom, melyeket barátomért sírtam el, hiszen teljes mértékben megérdemelte. De most már nincs idő férfiatlan panaszkodásra, hiszen az ön szavai rettenetes gyanút keltettek bennem, ami ha beigazolódik, szinte lehetetlen bűncselekményt tár fel.

– De mire gondol? Amerikai párbaj sajnos már többször is előfordult nálunk. Magam is tudok két esetről, és nem tartják becstelennek.

– Tényleg nem, ezt tudom én is – mondta Hans –, de most hagyjuk ezt. Meg kell fontolnom az első lépéseket, melyeket haladéktalanul meg kell tennem.

– Ez még nem minden, kedves Solberg – mondta az alezredes, amint Hans indulni készült. – Amiért ma reggel felkerestem, annak sokkal fontosabb oka volt.

– Még fontosabb? – mondta Hans, fejét rázva.

– Persze, mert a legpontosabban a húga eljövendő boldogságával vagy nyomorúságával kapcsolatos.

– Ah! – kiáltott fel Hans, figyelve. Rauten...

– Figyeljen rám – mondta a kisember, miközben belső zsebébe nyúlt, és elővett egy levelet. – Nemrég, elhunyt Dürrbeck barátunk kezdeményezésére, aki már hosszabb idő óta bizalmatlan-

nak tűnt a gróffal szemben, írtam egy barátomnak Galíciába, hogy közelebbit tudjak meg a Rautenek életkörülményeiről. Sokáig nem érkezett válasz, de ma reggel, amikor hazatértem Dürbeck holttestétől, ezek a sorok vártak rám. Olvassa!

Hans szinte mechanikusan átvette a rövid levelet, mely így hangzott:

– Kedves Klingenbruch barátom! Szép kis vad hajszára készítettél engem, és ha nem éppen te lettél volna, óvakodtam volna attól, hogy belekezdjek. Két év alatt nem írtam annyit, mint a te kétségbeesett kérésed miatt. Tehát hallgasd meg az eredményt: Leopold von Rauten gróf nem létezik. Korábban volt egy a birtokon, a jelenlegi tulajdonos idősebb fia, aki tüdővészben meghalt. Az öreg Rauten grófnak van itt a környéken egy nagyobb, és egy kisebb birtoka, egy kis parasztgazdaság a nagyobb birtok előtt, ahol egy intéző gazdálkodik. Ez az adminisztrátor nem volt beteg. Ezen család Rautenjein kívül csak egy öreg, nyugdíjas ezredes létezik még, aki azonban nem túlzottan briliáns körülmények között öreg aggregényként északon él. Ha valaki nálatok erről a vidékről származó Rauten grófnak adta ki magát, úgy valószínűleg egy szélhámosról van szó, aki ezzel valamit el akar érni, ezért legyetek óvatosak. Nálunk minden ki jól van, valamennyien üdvözlnek téged...

Hans átugorta a következő sorokat, és az aláírást kereste.

Curt von Dachau, a. D. ezredes.

– És honnan érkezett ez a levél? – kérdezte Hans, szinte színtelen hangon.

– Ugyanarról a helyről, melyet Rauten a birtokához legközelebb lévő postaállomásként adott meg.

– És oda korábban nem írt senki?

– De igen, von Schaller úr, de nem közvetlenül.

– Von Schaller – ismételte meg végül Hans a szavakat, de úgy, mintha álmában beszélne. – De ez az egész szinte elképzel-

hetetlen, tulajdonképpen nem is volna lehetséges, ha csak az ember meg nem bolondul, és tényleg hinni kezd az ördög létezésében.

– És most mit gondol, mihez fog kezdeni?

– Klingenberg – mondta Hans, a homlokát fogva – ha most azt kérdezné tőlem, mit csinál a kínai császár ebben a pillanatban, azt könnyedén meg tudnám válaszolni. Most előbb össze kell szednem magam, legelőször is haza kell mennem, és valamiben bizonyosságot kell szereznem. Utána apámmal vagy a húgommal, legelőször talán odaát a közjegyzővel kellene beszélnem. A fejem kavarog, gondolkodni sem tudok. Olyan, mintha az idegek a fejemben összegubancolva egy szűk dobozba lennének begyömöszölve.

– A legjobb talán az lenne – mondta az alezredes –, ha most rögtön beszélne az apjával, és az úgy minden további nélkül eldönthető lenne.

– Igen, de a fickó rögvést figyelmeztetést kapna – vetette közbe Hans. – ez így nem jó. Előbb Püster véleményét szeretném hallani. Engedjen el most, kedves Klingenberg, most legelőször is friss levegőre van szükségem, hogy megszabaduljak ettől a rémálomtól.

– És ugye válaszolni fog nekem?

– Persze, persze, túl sokat köszönhetek önnek, hogy most ön nélkül döntő lépésre határoznám el magam.

– De az ég szerelmére, csak nehogy újabb párbaj legyen a vége – mondta a kisember. – Elég vér folyt már.

– Ne aggódjon! – válaszolta hűvös mosollyal a fiatalember. – Rauten vagy ártatlan, és akkor az úgy tárgyatlan, vagy pedig olyan döbbenetes gazember, hogy eszembe sem juthatna, kiállni vele szemben.

Megszorította a kisember kezét, és anélkül, hogy bárhol feltartóztatta volna magát, egyenesen hazaindult.

– Rauten gróf még itt van? – volt első kérdése, apjához, amint belépett a szobába, ahol anyja is jelen volt, de Franciskát nem látta.

– Már nincs itt – válaszolta az öregúr – de te meg nagyon zavartnak látszol. Mi van veled? Történt valami?

– Dürrbeck holttestétől jövök, apám – válaszolta a fiatalember. – Állítólag hátrahagyott nekem egy levelet, amit Rauten átvett, hogy elhozza számomra. Nem hagyta itt?

– Nem tett említést róla. Ő is ingerült volt egy kicsit – mondta a báró. Ő is járt ott, sokan jöttek össze, és ahogy áttolakodott a tömegen, úgy tűnik, hogy valaki ellopta a levéltárcáját.

– A levéltárcáját? Úgy?

– Az előbb indult a rendőrségre, hogy feljelentést tegyen.

– Valóban? Ez különös – mondta Hans hidegen. – És valószínűleg benne a levelemmel. Aligha fogja visszakapni.

– Ezt én is mondtam neki, de mégis meg akarja próbálni. Pénz kevés volt benne, csak a papírokat szeretné visszakapni.

– Természetesen – válaszolta Hans, és sajátos mosoly rándult meg ajkai körül.

– Mi van veled, Hans? – kérdezte ekkor az anyja is, aki mindaddig figyelmesen nézte a fiát. – Olyan különös vagy ma. Ilyennek tulajdonképpen még sohasem láttalak.

– Szegény Dürrbeck halála miatt bánkódok annyira, kedves mama – mondta Hans nyugodtan. – De hol van Franciska?

– Hol van Franciska? – ismételte meg az anya a kérdést. Édes istenem, hát hol lenne, odaát van a varrónőinél! Szegény gyereknek még annyi tennivalója van, és az idő meg olyan gyorsan múlik, és ma az utolsó darabnak is készen kell lennie, hiszen Rauten azt állítja, hogy már holnap reggel fel kellene adnia mindent.

– Azt bízzátok csak rám, mama – mondta Hans. – Ilyen feladatokkal kiválóan tudok bánni, és most már különben sincs semmi dolgom.

– Azt hittem, hogy számos üzleti ügyed van – szólt közbe az apa.

– A legtöbbet már elintéztam, már csak ma kell még néhány helyre mennem.

– Voltál Dürrbecknél?

– Igen, apám.

– Hm, kellemetlen eset!

– Kellemetlen, papa?

– Nos, hát fájdalmas, ha akarod. De hová mész már megint?

– Csak a szobámba, aztán visszajövök.

Hans a szobájába indult, és amint odaért, megállt a szoba közepén, és kezét a homlokára tette. Mit is akarhatott tulajdonképpen? A feje kavargott, gondolatait alig tudta összeszedni. Tekintete ekkor íróasztalára esett, ahová korábban a kockát dobta, és megfélemlített róla. Még mindig ott volt, mert a cselédlány, aki a szobáját takarította, semmit sem érinthetett meg a papírai között. Odalépett az asztalhoz, felvette a dobókockát, és elgördítette: Hatos. Még egyszer, megint hatos. Harmadszor is hatos. Ekkor megpróbálta másképp. Ha rövidet dobott úgy, hogy nem volt alkalma gördülni, akkor más számokat is mutatott, viszont ahányszor csak ki tudott gördülni, minden esetben változatlanul hatos lett az eredmény. Mérlegelni kezdte a kezében, és nehéznek találta, különösen az egyik oldalon. Erre minden további fontolgatás nélkül, a fiókból elővette nehéz, amerikai vadászkését, kicsit ferdén az ablakpárkányra tette a kockát, és a kés vastagabbik oldalával egy határozott ütést mért rá, ami azonnal szétválasztotta a különböző részeket. Ekkor könnyedén szétvette a részeket, és hideg verejték verte ki a homlokát, mert a belsejében határozottan felismerhető volt, hogy az a felülete, melyen kívülről az „egy”

állt, belülről ólommal volt kiöntve, ennek következtében ez a nehezebb oldal minden esetben a túlsúly miatt alulra került, miközben felül „hat” volt látható.

Hans a kezében tartotta az összetört kockát, és képtelen volt levenni róla tekintetét. És ez az ördög lopakodott be a családjába, és magával cipelné a hűgát a világba, majd természetesen elhagyná, hiszen ha nincs birtoka és kastélya, hogyan merné végül beismerni neki, hogy becsapta? És milyen alávaló módon gyilkolta meg Dürrbecket! Te jó isten! Nem volt nehéz ezzel a módszerrel átverni szegény fiút, mivel neki fogalma sem volt az ilyesfajta gazemberségről. És ez akar a sógora lenni! Élesen felnevetett, amikor ez eszébe jutott. És szegény szülei! Franciska, a szegény lány most azon fáradozik, hogy mindennel elkészüljön, hogy aztán elindulhasson boldogsága felé! Boldogság? Még szerencse, hogy időben jött vissza Németországba, hogy talán el tudja hárítani az övéit fenyegető végtelen szerencsétlenséget.

De hogyan lehetne most leleplezni ezt a bűnözőt? Bár Hansnak megvolt az erkölcsi meggyőződése, hogy teljes mértékben vétkes, de hogyan lehetne azonnal bizonyítékokkal leplezni? Talán az öreg Püster segíthetne, vagy legalább is tanácsot adhatna, ezért elhatározta, hogy azonnal felkeresi.

Az összetört kockát zsebébe tette, és el akarta hagyni a szobáját, amikor Franciska éppen kilépett egy mási ajtón, és igen elfoglaltnak látszott.

– Ah, Hans – szólította meg –, milyen nehéz ez a mai nap. Én mondom neked, azt sem tudom, hol áll a fejem!

– Én sem, Franciska – sóhajtott fel Hans, maga előtt látva testvérét boldogságtól sugárzó arccal, ámde tudta, hogy olyan fegyver van a kezében, amivel egyetlen ütéssel megszüntetheti azt.

– Mi van veled, Hans, olyan komolynak látszol ma.

– Dürrbecknél voltam, Franciska.

– Ó, igen – mondta a fiatal lány elgondolkodva, hiszen annyi minden kavargott ma a fejében. – Szegény Blendheim! És ma lenne az esküvője, és ha belegondolok, hogy én... – és megbor-zongva gyűrűkkel fedett ujjai mögé rejtette arcát, hogy elűzze a feltörő borzalmas képeket.

– Hogy te... Mire gondoltál, Franciska – kérdezte Hans hal-kan, és megpróbálta félrehúzni húga ujjait.

– Ó, ne is beszéljünk erről – kérlelte a testvére. – Még a pusztá gondolat is rettenetes!

– És képzeld csak el, hogyan érezheti magát szegény Constanze! Te örülsz az esküvődnek?

– Igen, örülök neki, Hans – mondta a testvére, most megint másra sem gondolva. Viszont félek is tőle, hiszen kétségtelenül azt jelenti, hogy el kell válnom tőletek.

– Tudod Franciska, hogy tulajdonképpen semminek sem kel-lene örülni?

– És miért nem, Hans?

– Mert még a következő órákban sem lehetünk biztosak, mégis hetekre, hónapokra, sőt évekre előre tervezgetünk.

– De az előtte lévő öröm nem meghosszabbított élvezet?

– Igen, ha reménységünk beteljesedik, de ha nem, a csalódás sokkal keserűbb és fájdalmasabb.

– Ah, Hans, olyan gonosz vagy, félelmet keltesz bennem, aztán csak gúnyolódni akarsz rajtam.

– Most nincs kedvem a gúnyolódáshoz, Franciska – mondta Hans komolyan, csendesén és elgondolkodva nézve a húgára. Titokban tarthatná még a testvére előtt, ami megindította, és gya-núját, hiszen már aligha lehet gyanúnak nevezni, inkább borzal-mas meggyőződés, ami úrrá lett rajta? De nem! Ómiatta kell még hallgatnia. Még nincs elég bizonyítéka, hogy akár a bíróságot, de sokkal inkább a vádlott menyasszonyát meggyőzhesse. Rauten

még nyeregben volt, és ha semmi további nincs, nyerni fog, ha elhamarkodják, vagy mindenesetre elég ideje marad, hogy büntetlenül visszahúzódjon vagy kitérjen a fenyegető veszély elől, és ennek nem szabad megtörténnie. Most legelőször is mindent meg kell beszélnie a közjegyzővel, és aztán ma délből az apjával akart beszélni.

– Jól van, Franciska – szólalt meg egy idő után, miközben szeretettel megsimogatta húga homlokát. – Ha azt tanácsoltam, előre ne örülj semminek, nem azt akartam, hogy pillanatnyilag gondjaid legyenek. Hűséges szívek vigyáznak rád, és bátran nézhetsz a jövő elébe.

– Mi van veled, Hans? – kiáltott fel ekkor Franciska tényleg rémülten. Ma reggel Rauten is olyan furcsa volt. Szétszórt volt, nem olyan, mint amilyennek egy vőlegényt elképzeltem magamnak. Mindketten elrontjátok nekem ezt a szép napot.

– Borús hangulatban vagyok, Franciska – válaszolta Hans. A mai nap és a szerencsétlenség terhére írhatod. Holnap reggelre a rémes árnyak talán már el is múlnak.

– Amit szeretnék is – kiáltotta Franciska –, mert aki nekem holnap haragos vagy bosszús képet vág, az azonnal száműzve lesz az udvaromból, és megtudja, hogy hová menjen! De most tényleg mennem kell, azt hiszem, jó negyedórát traccsoltam itt veled, Hans, tehát ha ebédelni jössz, hozd magaddal a régi, jó hangulatod! – és ezzel visszatért a szobájába.

Közjegyzői ügyek

Püster közjegyző a sarokablaknál állt, és csendben, elgondolkodva nézett ki az utcára. Mux a pultjánál dolgozott. Néhány beérkezett és nem különösen fontos levelet válaszolt meg. A köz-

jegyző végül felé fordult, egy ideig némán figyelte, és végül megszólította: – Mux!

- Közjegyző úr?
- Nemrég beszéltünk valamiről, de közben félbeszakítottak.
- Mi is volt az, közjegyző úr?

– Egyszerűen az, hogy milyen kapcsolatban állsz a Solberg családdal. Látnod, most megint elvörösödtél. Valami rejlik a háttérben, én viszont nem szeretem a titkolózást a házamban. Az egész hivatásom lényege, hogy tisztán lássam a dolgokat. Ezenkívül az, hogy jóindulattal vagyok irántad, a hosszú évek alatt már bebizonyosodott, Mux. Egyedül vagy a világban, és mindaddig, amíg élek, és nálam akarsz maradni, sohasem fog hiányozni, hogy otthonod legyen, és ha egyszer meghalok, nos, akkor is lesz valami a számodra, hiszen amennyire te magányos vagy, tulajdonképpen ugyanolyan magányos vagyok én is. Tehát ki vele! Azt is meg kell mondanom, hogy van egy gyanúm, hiszen anyádnak utolsó napjaiban volt néhány megnyilvánulása, aminek utána akartam járni, de Isten magához szólította.

– Közjegyző úr – szólalt meg Mux halkán –, bármi is legyen, az egyedül rám tartozik, és senkinek sem használnák, ha beszélnék róla, viszont valakinek kárt okoznék, és ezért, azt hiszem, jobb, ha hallgatok. Higgye csak el nekem, hogy nincs semmi becsstelenség, amit el akarok titkolni. Tudomásom szerint senkinek sem ártottam, és bárkinek nyíltan a szemébe nézhetek.

– Erről meg vagyok győződve, Mux – mondta Püster sokkal barátságosabban, mint ahogyan szokása szerint beszélni szokott vele, hiszen szinte kizárólag üzleti ügyekkel kapcsolatban beszéltek egymással. – Ezt nem kell nekem bizonygatnod, de éppen ezért pontosan tudni akarom, hogyan állok veled, és nem csupán kíváncsiságból érdeklődök, hanem alapos okom van rá.

- Alapos oka, közjegyző úr?

– Igen, hiszen a Solberg családdal mostanában nagyon sokat foglalkozok, és bizonyos mértékig egy ügynökséget is átvettem a

fiatal bárótól, és mint már mondtam, tisztán kell látnom. Ha azonban vonakodsz – folytatta némi szünet után –, miközben tekintetét nem vette le Muxról – kénytelen leszek erről az öreg von Solberg úrral beszélni.

– Közjegyző úr! – kiáltott fel Mux rendesen megrémülve –, és mi haszna lenne belőle, ha beszélnek? Sokkal jobb lett volna, ha magam sem tudtam volna meg, hiszen mindeddig csak fájdalmat okozott nekem, nem vigaszt.

– És kitől tudtad meg?

– Anyámtól, a halálos ágyán – mondta Mux és arcát kicsi és finom kezeibe temette.

Püster odalépett hozzá, és tekintete bensőséges részvétellel tapadt a kis, nyomorék alakra. Végül halkán megszólalt: – Megmondtad neked, hogy ki az apád, Mux?

Mux hallgatott, de egész teste hevesen megrázkódott, és Püster látta, mennyire igyekszik elfojtani, hogy zokogni kezdjen. Egy ideig békén hagyta, végül, amikor úgy találta, hogy egy kicsit már összeszedte magát, barátságosan megismételte a kérdést:

– Megmondtad neked, hogy ki az apád, Mux?

A fiatalember nem válaszolt, de hirtelen és hevesen bólintott a fejével, és ekkor már nem tudta visszatartani könnyeit, amiben Püster nem zavarta meg, csak lassan elkezdett fel-alá járkálni az irodájában, míg végül Mux elővette zsebkendőjét, és letörölte arcát. Ekkor ismét odalépett hozzá.

– Mondj el mindent, Mux! Ebben a pillanatban ne tekints kenyéradó gazdádnak, hanem atyai barátodnak, aki csak jót akar neked. Nem tenne jót, ha lenne valakid, akiben teljes mértékben megbízhatasz, és nem kényszerülnél rá, hogy mindent magadba zárd?

– De igen – mondta Mux némi szünet után, szerényen a közjegyzőre nézve. – Tudjon hát meg mindent, azt hiszem jobb is így,

legalább megszabadulok szívem terhétől, abban pedig biztos vagyok, hogy bízhatok a diszkréciójában, közjegyző úr.

– Ebben biztos lehetsz, Mux. Tehát az öreg von Solberg báró az apád?

– Igen – mondta Mux halkán. Anyám más néven ismerte meg, és ő megkérte a kezét.

– De akkor már házas volt.

– Igen, de szegény anyám ezt nem tudta, de később minden a tudomására jutott. Születésem után súlyosan megbetegedett, hónapokon át fantáziált, és mivel szegény volt, átadtak egy olyan közönséges nevelőnőnek, akik a civilizált országok szégyenére a mai napig üzik mindenfelé szégyenteljes tevékenységüket, és több gyereket ölnek meg, mint ahányat a pogány népeknél babonából meggyilkolnak. Anyám nem tudott gondoskodni rólam, nem volt beszámítható, és én teljesen elhanyagolva töltöttem fiatalságom első éveit. Annak a nőnek köszönhetem megnyomorodásomat is, hiszen állítólag teljesen egészséges, arányos gyerek voltam. Vajon leejtettek, vagy másvalami történt velem, arról nincs tudomásom.

– És a báró nem gondoskodott anyádról?

– Túl büszke volt ahhoz, hogy írjon neki. Ő kezdetben talán egyáltalán nem is tudott a nyomorúságáról, míg végül a helység papja gondjaiba vette. Írt a bárónak, és azonnal választ is kapott, melyben vérig sértette anyámat, de ennek ellenére úgy nyilatkozott a papnak, hogy mindent, amit a törvény előír, jöllehet erkölcsileg nem érzi kötelezve magát, tizennégy éves koromig meg fog tenni, és ezt meg is tette – fűzte még hozzá Mux halkán.

– És anyád soha többé nem látta őt?

– Soha.

– És van rólad tudomása? Ismer téged?

– Nem – mondta Mux a fejét rázva. – Csak újabban, amikor ön küldött, és annyira féltem, hogy odamenjek, akkor álltam előtte első ízben. De amint ott álltam a helyiségben, és megpillantottam

a férfit, akit sohasem nevezhetnék apámnak és nem is akarom annak nevezni, úgy éreztem, hogy megszakad a szívem, és én abba a házba semmi pénzért sem lépnék be még egyszer.

Mux holtápadt lett, miközben beszélt, de tiszta, kifejező szemei villogtak, az egész, nyomorék alak kihúzta magát, és olyan izgatott volt, amilyennek a közjegyző eddig még sohasem látta.

– Most már mindent tudok, Mux – szólalt meg végül, miközben kezét nyújtotta írnokának, aki félig döbbenten elfogadta a felé nyújtott kezét. – Köszönöm a bizalmad, és ezt sohasem fogom elfelejteni neked. Eddigi lényedben most már sok minden világossá vált számomra, amit korábban nem értettem, de nem kell megbánnod, és egyszer talán még minden jóra fordul.

– Én is ezt hiszem, közjegyző úr – mondta Mux komoran –, minden úgy alakul, ahogyan egyszer majd lennie kell. Többé ne beszéljünk erről. Csak egyetlen kérésem van, soha többé ne küldjön Solbergék házába, mert ott kigúnyolnának engem, amire semmi okot sem adtam.

– Többé nem kell oda menned – mondta Püster barátságosan –, és múltkor sem küldtelek volna, ha mindenről tudomásom lett volna, mint most. De most nem jön valaki?

Lentről lépések közeledtek a lépcsőn, és rögvest az egyik írnok dugta be a fejét az ajtón, és egy kék borítékot átnyújtva jelentette: – Távirat érkezett, közjegyző úr!

– Rendben. Mux, aláírja, hogy átvette. Honnan jött?

Mux már fel is bontotta a borítékot. – Hamburgból, közjegyző úr, angol nyelven.

– Az amerikai hölgytől? – kiáltott fel Püster hirtelen. Mit ír?

– Csak néhány szót: „I shall be in Rhodenburg tonight with the last train. (Ma este Rhodenburgban leszek az utolsó vonattal.)” – Tehát még ma megérkezik.

– Tehát még időben – bólintott Püster. – Bízol benne, hogy megtalálod a pályaudvaron, amikor megérkezik?

- Gondolom, igen.
- Akkor kísérd el a „Römisches Haus” hotelbe, a piacnál a sarkon, itt van közvetlen közelben, ott jó helyen lesz. Megteszed?
- Persze, közjegyző úr.
- És az emberek teljesítették eddig a megbízást?
- Azt hiszem, igen – válaszolta Mux. – Amit Rauten gróf a zsebében visz magával, azt persze nem lehet megfigyelni, de meglehetősen nyugodtak lehetünk, mert még fogalma sincs bármi-féle veszélyről.
- Annál jobb. Gondoskodj róla, Mux, hogy semmi se legyen elhanyagolva. Az úr itt meglehetősen élénk életet élt, és még jelentős összeggel rendelkezik. Istenem, ez a fickó minden szempontból igen dörzsölt, már évek óta megérett a bitófára, és ami még hiányzott neki, itt végül még a főnyereményt is megnyerte volna. Most már nem csak napokról, hanem órákról van szó. – Szabad!
- Nyílt az ajtó, és Semmlein udvari patikus állt a küszöbön.
- Volna rám szerintem talán öt perce, közjegyző úr? – mondta a kisember, miközben nyitva tartotta az ajtót.
- Jöjjön csak beljebb, szomszéd úr, mi a helyzet? Mit hozott nekem?
- Éppenséggel nem sokat – vélekedett Semmlein –, de talán még emlékszik a berlini adóssággövetelésre, amiről öt vagy hat héttel ezelőtt beszéltem. Ugye?
- Adóssággövetelés? De kivel szemben?
- Nos, hát a szomszédunk, von Schaller úrral szemben, aki szerintem a sógoromnak még mindig tartozik száznolcvanegy tallérral.
- Ah, persze. Igaza van. Még mindig nem fizetett?

– Nem, még mindig nem, és jószántából nem is fog, ez határozott meggyőződésem, és most már perelni akarok – mondta Semmlein.

– De drága szomszéd úr, von Schaller úr csak nem hagyja magát beperelni egy ilyen összeg miatt? Nemrég társasági összejövetelt tartott, ami legalább ennyibe került neki.

– Neki? – kérdezte Semmlein, és oldalvást félig-meddig gúnyos mosollyal nézett rá. – Ez átkozottul kevésbe került neki, közjegyző úr, de az ingyencségek boltjainak, a henteseknek, cukrászoknak, pékeknek stb. sokba, mivel biztos forrásból tudom, hogy az egész népségnek adós maradt. Még a mosónő is negyven tallért kap, vagy szerintem kapnia kéne, mivel senkinek sem fizet, és ha most az egész történet a nyakába szakad, akkor én is a törmelék alá kerülök a követeléssel.

– Tehát von Schaller úrnak ennyi adóssága van?

– Igen, én mondom magának – bólintott Semmlein. – Szélhámosság az egész, ahogyan a könyvekben meg van írva, és ha nem előkelő úrnak adta volna ki magát, amivel egy csomó embernek homokot szórt a szemébe, akkor már régen elkapták volna.

– És legalább figyelmeztette már?

– Én? Én mondom önnek – kiáltott fel Semmlein – befordul a legközelebbi sarkon, és elfordul, ha messziről észreveszi, hogy közeledek, hiszen most már személyesen nekem is tartozik negyven tallérral.

– Ez alatt a néhány hónap alatt?

– Ugyan már, mindent megvesz, ami ízlik neki, ásványvizet szerintem hordószámra. Fel sem tudok fogni egy ilyen embert, hiszen egyszer mégiscsak kiderül a szélhámosság, és most érkezett ennek az ideje. A bútorkereskedő, akinek még egyetlen darabot sem fizetett meg az egész berendezésből, szerintem jövő hónap elsején az egész cuccot elviszi a házból. Na, képzelheti, ha ez megtörténik, mindenki egyszerre fog nekirontani.

- Volt már nála valaha odaát?
- Eszemben sincs másodszor is odamenni, mivel, hogy a kegyelmes asszony nem kaparta ki a szemem. az tiszta szívélyesség volt tőle. Oka lett volna rá elég, ahogyan megjegyezte.
- Püster felnevetett. – Tehát tényleg be akarja perelni?
- Teljesen hivatalosan.
- Van meghatalmazása a berlini barátjától?
- Minden rendben van, közjegyző úr – mondta, miközben elővette levéltárcáját. – És hozzájön még a saját számlám is, hiszen ez most már egyre megy.
- De ez után a néhány hónap után mégsem perelhet.
- Tudja, ha szerintem fejre áll az az ember, közjegyző úr, akkor itt ülhetek, és még csak egy üres palackot sem kapok vissza az ásványvizeimből, pénzt meg sokkal kevésbé. Ezenkívül amióta többet nem adok neki, a szükségletét a Löwen-patikában szerzi be, azok meg legyenek boldogak vele. Tehát továbbiakra nem számíthatok nála.
- Minden papír magánál van?
- Nem, a számlákról még kivonatot kell készítenem, de az még ma megtörténhet, és ha lenne szíves az ügyet rögvest kézbe venni, az jó lenne.
- Rendben van, szomszéd úr, ha ragaszkodik hozzá, meg fogom tenni. Kijelentette, hogy nem fog fizetni?
- Isten őrizz – mondta Semmlein úr –, éppen ez a kétségbeejtő a történetben, barátságosan mondja, hogy nem is tudja, mihez kezdjen, mindig körülhízeleg, saját magát szidja, mert nem rendezte már régen az adósságát, a legdurvábbakat szórja a saját fejére, de nem fizet.
- Rendben van, akkor egy kicsit megpiszkáljuk az urat, hogy tud-e fizetni, a többit meg bízsa csak rám.

– Ez így jó lenne. Ne vegye rossz néven, szomszéd úr. Hallott a balesetről, ami az éjjel történt?

– Dürrbeck századossal? Persze. Épp onnan jövök.

– Szegény lány odaát! Vigasztalhatatlan állapotban van. A színházi orvos és Potter doktor reggel óta nála vannak. Attól tartanak, hogy elment az esze.

– Ez borzalmas lenne! Dürrbeck százados egyébként néhány apróság kivételével teljes vagyonát rá hagyta.

– A mindenit – kiáltott fel Semmlein –, szerintem szép kis összeg lehet! Akkor az az ostoba pletyka sem lehet igaz, hogy csak azért lőtte agyon magát, mert nem akarta Blendheim kisasszonyt feleségül venni.

– Badarság – az emberek gyorsan találnak ilyen magyarázatot. Tehát Semmlein úr, a pontos számlákat Berlinből és a magáét meg kell kapnom. A meghatalmazás meg van, a sajátját aláírhatja nekem, amikor visszajön, pillanatnyilag ezek lennének a legfontosabbak. Előtte még beszélni fogok Schaller úrral, majd meglátom, jobb belátásra tudom-e bírni, hogy rendezze az ügyet.

– Szóban persze, szerintem a legnagyobb udvariassággal. De jön valaki – szakította magát félbe, mert hallhatóan valaki kopogott az ajtón. Tehát viszont látásra. Ej, a Peters kisasszony – kiáltott fel azonban, amint a házában lakó fiatal lány benyitott az ajtón. Ej, nézzük csak, talán maga is be akar perelni valakit?

– Ó, nem, udvari patikus úr – válaszolta elpirulva Kathinka. – Csak a közjegyző úrnak hoztam el egy részét annak a pénznek, amit volt olyan kedves kifizetni a javamra. De önnek is nagy hállával tartozok, hogy pártfogásba vett lakásügyemben. A kegyelmes Klingenbruch kisasszonyok nagyon barátságatlanok voltak velem szemben, pedig sohasem bántottam meg őket.

– Nem, azt bizonyára tényleg nem tette meg, kedves gyermekem – mondta Semmlein –, és szerintem mást sem. De ne is foglalkozzon azzal a társasággal, és ha nem az alezredestől lenne szó, hiszen ő pompás ember, akivel szívesen beszél néhány szót az

ember, már régen felmondtam volna a lakásukat. Na, még egyszer jó napot, közjegyző úr!

– És mit hozott nekem, gyermekem? – kérdezte barátságosan a közjegyző, amint az udvari patikus távozott, és Mux is kiment a szobából, hogy Kathinka ne vegye észre, vörösre sírt szemeit.

– Pénzt, közjegyző úr – mondta mosolyogva a fiatal lány –, ha nem is mind, de legalább egy részét, mivel Klengenbruchék, amikor ma felmondták a szobámat, elküldték a pénzt, mely a lakbér levonása után járt nekem. Nézze csak, ez megint két egész tallér.

– És ilyen sürgős volt?

– Mindaddig nem lelem örömöm a varrógépemben, míg teljesen ki nincs fizetve, és remélem, ez most már nem fog sokáig tartani.

– És ennek érdekében mindenről lemondott...

– Miért ne? Mi hasznom lenne nekem ékszerekből, melyeket valószínűleg soha életemben nem hordanék? A géppel viszont tudom, ha elég szorgalmas vagyok, adósságoktól mentesen fenn tudom tartani magam.

– És ha egyszer megbetegszik?

– Isten ettől meg fog óvni, betegségek ellen meg úgysem tehet semmit sem az ember. Most még négy egész tallérral vagyok adós, igazam van, közjegyző úr?

– Úgy valahogy – mondta az öregember meghatottan, és jól tudta, hogy a lány nem hagyná, hogy ezen segítsen, mert önálló akar lenni, és véghez is viszi akaratát.

– Mi problémája van Klengenbruchékkal?

– Nem tudom – mondta felsóhajtva Kathinka –, de éppen a fiatal kisasszony tűnik igazán uralkodó karakterűnek, és elég rendszeresen úgy viselkedett, amivel fájdalmat akart okozni nekem, de nem kell bárkitől mindent eltűnőm, hiszen nem követek el semmi

olyat, amit nem volna szabad, és amiért fizetséget kapok, azért teljes értékű munkát szolgáltatok.

– Ebben igaza van. – Apropos, volna még egy kis munka, amivel megbíznám, ha van rá elég ideje, ami azt jelenti, hogy nem sürgős.

– Önnek mindig van, közjegyző úr, mondja csak meg, miről van szó! Rögtön el is vihetem?

– Nem, gyermekem, előbb körül kell néznem, és különben sem olyan sürgős. Majd átküldöm, vagy üzenek, hogy jöjjön át érte. Ma egy kicsit túlzottan el vagyok foglalva.

– Én meg csak zavarom mindig nehéz munkájában – mondta a fiatal lány –, kérem, ne haragudjon rám, közjegyző úr. – Ezzel összehajtogatta a papírt, amiben a pénzt hozta, és röviden elköszönve éppen kifelé indult az ajtón, amikor majdnem beleütközött egy úrba, aki éppen kopogás nélkül lépett be, úgy, hogy a lány halkán felkiáltva visszalépett.

– Kathinka! – kiáltott fel Hans von Solberg szívélyesen, kezét nyújtva felé. – Végre egyszer megint találkozunk? Már olyan régen vágyódtam rá, hogy láthassam, és bizonyára már meg is látogattam volna, ha nem tiltja meg nekem olyan szigorúan.

– De mégsem lehet, von Solberg úr, hiszen ezt maga is tudja – mondta Kathinka, miközben odanyújtotta neki a kezét, amit ő megtartott a jobbában, és baljával lassan simogatta.

– Tudom, Kathinka, tudom, és belátom, hogy teljesen igaza van, és egyáltalán nem is gondolok arra, hogy akarata ellen cselekedjek, de hogy itt semleges területen találkozok önnel, annál inkább örömet okoz nekem. És jól van?

– Nagyon jól, von Solberg úr, olyan sok munkám van, éppen, hogy el tudok készülni vele, és majdnem mindenki barátságos velem, különösen a közjegyző úr. Most azonban mennem kell, mert csak zavarjuk az urat. Minden jót, von Solberg úr – és ezzel kihúzza kezét az övéből, kisuhant az előszobába, és leszaladt a lépcsőn.

Hans csak állt ott, és utána nézett mindaddig, míg alakja el nem tűnt.

– Szegény gyerek – szólalt meg aztán szívélyes hangon, amint visszalépett a szobába. Derék lány, de nagyon szegény, saját kétékezi munkájára van ítélve, pedig mennyire másként történhetett volna minden!

– Igen, von Solberg úr – bólintott Püster –, valóban talpraesett gyerek, és ha valaha lányom lett volna, azt kívántam volna, hogy hozzá hasonló legyen.

Hans odalépett az ablakhoz. Katinka úgy suhant át az úton, mint egy nyíl, és bement a patikaházba, de a szíve nehéz volt, nagyon nehéz, és amint a lépcsőhöz ért, lassan és nehezen lépkedett felfelé, mintha ólom lett volna a talpai alatt.

– Egyébként – kezdte Püster –, nagyon szerencsés, hogy ma reggel felkeresett, mert különben kérettem volna, hogy jöjjön át hozzám.

– Történt valami? – kiáltott fel Hans, gyorsan megfordulva, mert a jelen megint igénybe vette gondolatait. Ebben a pillanatban nyílt az ajtó, és Mux lépett be. Persze, amint észrevette, hogy Hans ott van, kedve lett volna visszafordulni, de a fiatal Solberg már megpillantotta, így bátortalan üdvözléssel, amit Hans meg sem hallott, odaballagott a pultjához.

– Igen, von Solberg úr – mondta a közjegyző. – von Klingenbruch alezredes volt nálam az előbb, és azt mondta, hogy ön mindent tud. Így van?

– Igen – válaszolta Hans szinte alig hallhatóan –, és még többet is, mint amennyit Klingenbruch egyáltalán sejthetett. A kocajátékról is beszámolt?

– Persze.

– Rendben. Akkor ezt nézze meg: Rauten tegnap a kertben esés közben veszítette el, amikor felfokozott hangulatban a fiatal hölgyekkel játszott. Ez nem sokkal azután történt, amikor szegény

Dürrbecket ördögi, jobban mondva gyáva csellel a halálba küldte.
– És ezzel Hans a feltört kockát az asztalra dobta.

Püster felvette, és figyelmesen megnézte, de még az öregember is elsápadt, amint derengeni kezdett benne a borzalom.

– Ez egy hamis dobókocka – kiáltott fel döbbenten. – Csak nem hiszi, isten szerelmére, hogy Rauten még erre is...

– Most már meg vagyok győződve róla. Ez a leglelkiismeretlenebb gazember, aki valaha Isten földjét, gyalázta, és csak azért jöttem önhöz, hogy megkérdezzem, hogyan tudnánk megfékezni.

– És tudja, hogy a kocka önnél van?

– Nem, és nem is tudhatja. Ha keresné, kénytelen lenne azt gondolni, hogy valahol a fűben veszítette el.

– Tehát még biztonságban érzi magát? Az ön szülei még semmiről sem tudnak?

– Rajtam kívül senki a házunkban, hiszen bizonyára azonnal figyelmeztették volna.

– Akkor minden rendben van, hiszen éppen az előbb kaptam táviratot, hogy az asszony, akit kirabolt és elhagyott, már úton van, és ma este fog megérkezni.

– Hál’ istennek! – És aztán?

– Ma este már semmit sem lehet tenni, mert a vonat csak kilenc óra után 15 perccel érkezik, és rendszerint valamennyit még késni is szokott. Ezenkívül a szegény asszony bizonyára megviselt lesz az utazástól és izgalomtól, és így gondolni sem lehet arra, hogy még ma este háborgassuk.

– És holnap reggel?

– Az önök házában – mondta Püster elgondolkodva –, nem csinálhatunk botrányt. A húga halálra rémülne, ezenkívül még nehéz óra előtt áll, de arra gondoltam, hogy Rauten grófot, vagy

von Rehberg urat, vagy von Tröbent, legyen bármi is a neve, arra kellene készíteni, hogy idejöjjön hozzám.

– Ez nem fog egykönnyen menni, mert gyanút foghat.

– Ez aligha képzelhető el, de el is kerülhető egy ötlettel, amit kigondoltam. Arról bizonyára tudomása van, hogy az apja megígérte, az esküvő napján ötvenezer tallért. természetesen értékpapírokban, kifizet neki...

– Tudok róla – mondta Hans színtelen hangon –, és nagyon tartok tőle, hogy ezért a vérdíjért akarja szegény húgom nyomorulttá tenni.

– Bizonyára – bólintott a közjegyző –, hiszen nincs úti célja, birtokai a holdban vannak, és indulás után kétségtelenül hamarosan lelépne,

– És most mit tanácsolna nekem?

– Apját röviddel a döntés előtt be kell avatni a titokba, és tanúként is feltétlenül jelen kell lennie itt. Ha nyugodtan elmondja a vőlegénynek, hogy a tőkét már holnap, tehát egy nappal korábban ki akarja fizetni neki, mert esetleg a következő mozgalmas napon erre nem lenne alkalom, akkor nagyon csalódnom kellene Rauten grófban, ha ebbe nem egyezne bele örömmel. Az is teljesen természetes, hogy a kifizetés közjegyző előtt történik, hogy erről azonnal dokumentum készüljön, így elérhetjük, amit akarunk.

– Ez minden bizonnyal menni fog – mondta Hans izgatottan. De tételezzük fel azt a lehetséges esetet, hogy az asszony tévedett, és tényleg nem a férje...

– Ez az eset nagyon valószínűtlen – válaszolta Püster –, hiszen a fényképpel kapcsolatos kérdésünkre határozottan azt válaszolta, hogy róla van szó, amit ráadásul a sebhely is bizonyít, tehát tévedés aligha képzelhető el. Ezenkívül itt van még a kocka, és az alezredes levele is, és van még egy tanú is, akit a közelben fogok tartani, és ha ennek ellenére mindenki előtt ártatlannak vallja magát, akkor elnézést kérünk tőle, hogy ilyen borzalmasan meggyanúsítottuk, de határozottan azt hiszem, hogy nem fogunk ilyen

kellemetlen helyzetbe kerülni. Egyetlen fatális dolog csak az, hogy önökhöz és a gyászoló házba meg fognak érkezni a meghívott vendégek. Ha lehetséges lenne, ezt megelőzni...

– Ez meg fog történni – válaszolta rá Hans gyorsan. – Nálam van minden meghívott vendég listája. Ha biztosítani tudna nekem egy megbízható írnokot, aki tudja tartani a száját, akkor én is megírnék ugyanannyi lemondó levelet, de csak holnap reggel küldeném szét, röviddel az ön házában meghatározott randevú előtt. Rhodenburg nem nagy, és a leveleket egy óra alatt le lehet adni.

– És mi lenne a szövege?

Hans egy pillanatig elgondolkodott. – Röviden kellene fogalmaznunk. Ezt írnám: „Apám nevében jelentem önnek, hogy a mai ünnep el lesz halasztva. Közelebbit szóban. Hans von Solberg.

– Ez valóban elég rövid – mondta Püster nevetve –, és az emberek eléggé el fognak csodálkozni rajta.

– A magyarázatról többet később, jelenleg ennyi is elég. Bár csak lenne egy kis kézi nyomógépünk!

– Hány példányban kell megírni a levelet?

– Nyolcvan különböző cím van.

– És a leveleknek csak holnap reggelre kell elkészülni?

– Persze, nem is akarom, hogy ma a házukban legyenek.

– Rendben. Akkor Mux megteszi nekünk ezt a szívességet, ugye? Fürge keze van, és ő az egyetlen olyan megbízható ember akit ismerek, és nem beszél ki titkokat.

– Ah, lenne olyan szíves? – fordult most maga Hans a fiatalemberhez. – Nagyon lekötelné, és örömmel megjutalmaznám egy ilyen kellemetlen és unalmas munkáért.

Mux elvörösödött és úgy tűnt, mintha hevesen válaszolni akarna valamit, de láthatóan türtőztette magát, és végül megszólalt: – Öröömre fog szolgálni, báró úr, hogy egy ilyen kis szolgálatot

tehetek önnek. Ha átadja a listát, a levelek holnap reggel hat órára készen lesznek. De mi lesz az aláírásokkal? A borítékok címzését magam is el tudom készíteni.

– Magam jövök át – válaszolta Hans gyorsan. – Nagyon hálás vagyok. Hány órákor tudok bejönni a házba?

– Bármikor, amikor csak akar. Csak kopognia kell, várni fogom.

– Rendben. Akkor ezt megbeszéltük, de még valami: Nem volna lehetséges a hölgygel előtte beszélni? Tudnia kell, hogy a szövetségesei vagyunk, és talán még fontos dolgokat is közölhet velünk.

– A „Römisches Haus” hotelben fog megszállni. A neve Ellen Rehberg. Egyébként valószínűleg más néven fog bejelentkezni, nehogy idő előtt elárulja magát. Érdeklődjön csak az amerikai hölgy után, és üzenje meg neki, hogy a nevemben keresi, különben tíz az egyhez, hogy egyáltalán nem fogja fogadni. Megkapta a levelet, amit Dürrbeck hagyott hátra önnek? Schaller vette át, azzal, hogy elviszi önnek.

– Ez egy másik ostoba történet – mondta Hans, borúsan összevont szemöldökkel. Schaller odaadta Rautennek, és Rauten azt állítja, hogy a tolongásban ellopták a levéltárcáját.

– A tolongásban? Melyik tolongásban?

– Dürrbeck lakása előtt.

– Még hat ember sem volt ott, azok is messze a kivezényelt őrsegtől. Hallotta már, hogy Dürrbeck a teljes vagyonát menaszszonyára hagyta?

– Igen jelentős vagyonról van szó, de milyen borzalmas lehetett számára ez a csapás. De amit még kérdezni akartam, közjegyző úr – mondta Hans elgondolkodva – apámtól tudom, hogy von Schaller úr az ő kezdeményezésére Galíciában érdeklődött Rautenről, és az ő ottani körülményeiről, és a hírek állítólag na-

gyon kedvezőek voltak. Mennyiben felel meg ez a mostani híreknek?

Püster hallgatott, és csendben maga elé nézett, végül megszólalt: – Kedves von Solberg uram, Rauten gróf és von Schaller úr nagyon jó barátok.

– És elképzelhető, hogy szándékosan hamis beszámolót adott?

Püster a vállát vonogatta. – Von Schaller úr nagy házat vezet, miközben úgy tűnik, hogy komoly pénzzavarban van. A közeli napokban ki fog derülni, hogy egyáltalán fizetőképes-e, vagy sem, és őszintén be kell vallanom, nekem már most megvan erről a magam véleménye.

– Pénzzavarban lenne? – szólalt meg Hans. – Ezer ördög, ezt nem szívesen hallom, hiszen jómagam is... – Elhallgatott, és látható volt, hogy erről nem akar beszélni.

– Pénzt adott kölcsön neki? – kérdezte Püster, gyorsan átlátva a helyzetet.

– Én? Hát igen. Pillanatnyi pénzzavarban volt, de egy percre sem kétlem, hogy vissza fogja fizetni.

– Sok volt, vagy kevés?

– Nos, hát nem akkora összeg, amit legrosszabb esetben ne tudnék elviselni...

– Tehát mégiscsak sokról van szó – bólintott Püster. – Csak azt nem értem, hogyan képes von Schaller urunk ilyen kedélyes elfogulatlansággal a vesztébe rohanni, hiszen épp az előbb hallottam, hogy mához egy hétre megint nagy társasági összejövetelt tart, ami aligha lesz lehetséges számára, ha előtte nem rendezi adósságait, és nem nyugtatja meg a hitelezőit.

– Én bizonyára nem fogom megakadályozni ebben.

– Ön nem, de mások valószínűleg. Pillanatnyilag három vád van ellene a kezemben, ezek legkevesebb hétszázötven tallért

reprezentálnak. Kilátása lehet rá, hogy hamarosan pénzt kap, különben egyáltalán nem gazdálkodhatna így.

– Úgy gondolja? – mondta Hans, kérdő tekintettel nézve a közjegyzőre.

– Az ég szerelmére, ne hagyja magát lépre csalni, hogy még több pénzt kölcsönözzön neki! – kiáltott fel hirtelen Püster. – Amit ez az ember megkap, az olyan, mint egy csepp víz egy forró kőre! Egy pillanatra látványosan felsistereg, aztán nyomtalanul eltűnik, és jöhetnek a további cseppek!

– Ne aggódjon, kedves közjegyző úr, vigyázok én magamra. De kérhetnék most egy darabka papírt? Felírnám a lemondó kártyák szövegét, Mux úr, hogy legalább ezzel rendben legyünk.

Odalépett Mux pultjához, a kisember pedig elérakta, amire szüksége volt, aztán szerényen visszahúzódott. Hans azonban nem figyelt rá, leírta a néhány sort, majd indulni készült. Pillanatnyilag mindent elintézett, amit el kellett intéznie, a döntő lépéssel pedig a következő napig várni kellett. xxx

Az utas

Franziska von Solberget ma délután még meglátogatta néhány barátnője, hogy részben megbeszéljék vele a holnapi napot, másfelől, hogy egy kicsit segítsenek neki, hiszen szegény fiatal lány a csomagolás, ruhák rendezése és búcsúlátogatások közepette, melyeket már majdnem mind lerendezte, azt sem tudta, hol áll a feje. Rauten gróf közben valóban szívélyes volt hozzá éppúgy, mint az anyjához. Elkísérte a legunalmasabb és legfárasztóbb látogatásokra, segített neki a bevásárlásoknál, legalább egy részét beszerezte az ezernyi apróságnak, persze majdnem mind haszontalan holmi, de a menyasszonynak mégis szüksége volt rá, és közben tényleg fáradhatatlan volt.

De hol bujkál tulajdonképpen Hans? Néhány napja alig lehet látni, és Rauten állította, már alig emlékszik rá, mikor látta utoljára, legalább is olyan távolinak tűnik.

– Ah – mondta Franciska –, alig lehet bírni vele, annyira el van foglalva üzleti ügyeivel, csak jegyzetel és rohangál. Igazi kereskedővé vált.

– Nálunk csak egyetlen egyszer volt, amióta hazajött – mondta Bertha von Noltje, aki éppen azzal volt elfoglalva, hogy előkerítsen egy már gondosan elcsomagolt kalapdobozt, mert még néhány gallért is bele akartak tenni, amit semmi esetre sem szabad összenyomni. – Ha az ember tényleg látni akarja, muszáj meghívni, és még akkor sem lehet biztos benne, hogy eljön.

– Ah, amit még kérdezni akartam tőled, Bertha – mondta Franciska, belekarolva barátnőjébe, és a legtávolabbi ablakhoz vezette. – Látod, nekem megmondhatod, mivel távozni fogok innen, de nagyon érdekel, igaz, hogy von Wöhfen hadnagy megkérte a kezét?

– Igen, persze – mondta Bertha, felcsillanó szemekkel. – Nem is kell ezt eltitkolnom. Túl jónak tartottam magam ahhoz, hogy a hadnagy úrnál házagpótló legyek.

– Házagpótló?

– Hát nem vetted észre, hogyan meresztette szemeit és hegyezte füleit a Klingenbruch család körül, és szakadatlanul epekedve bámulta Jettit? Közben meg csak az öreg Mäusebrod néni gondolt, és amint amaz a végrendeletével áthúzta számítását, olyan feltűnő gonoszsággal vonult vissza, hogy igazi elégtétel volt számomra, lerázni magamról, és ezt nem Klingenbruchék miatt. Aprópó, ők is jönnek holnap?

– Igen, persze, nem tudtuk elkerülni, hogy őket is meghívjuk.

– Én sem tartom őket sokra – mondta Bertha –, kellemetlen páros az a két lány.

– Nem is tudom, Flóra mindig olyan élénk...

– Akkor nem láttad az utóbbi időben – mondta Bertha. – Biztosíthatlak, már azt sem tudja, milyen magasan hordja az orrát, és nekem már most olyannak tűnik, mint egy vénkisasszony, amivé remélhetőleg egyszer válni fog.

– De Bertha!

– Nem bírok magammal – mondta a fiatal lány –, ki nem állhatom őt.

– Újabban nem jártak nálatok?

– De igen, ezen nem lehetett változtatni, a papa nagyon kedveli az alezredest.

– Na, ti meg mit titkolóztok ott? – kérdezte egy másik fiatal hölgy, aki közben Rauten gróf segítségével igyekezett lezárni egy túlzottan megpakolt koffert. – Mi úgy dolgozunk itt, hogy már a karjainkat sem érezzük, ti meg ott álltok és traccsoltok!

– Ott jön Hans – kiáltott fel Franciska, éppen kinézve az ablakon. – Legfőbb ideje, különben tényleg megharagudtam volna rá.

Hans be is lépett a házba, de nem felfelé indult, hanem a saját szobájába ment, ahol rágyújtott egy szivarra, majd függőágyára vetve magát, kavargó füstfelhőket kezdett fújni a levegőbe.

– Hát ez tényleg kiállhatatlan ember lett – mondta Franciska némi szünet után, miközben türelmetlenül várt rá. – De vajon hol lehet? Nem sokat törődik velem. Hol van a bátyám? – kérdezte a cselédlányt, aki éppen egy csomó fehérneművel a karján lépett a szobába.

– A kegyelmes úr egyenesen a szobájába ment.

– Milyen utálatos – kiáltott fel a menyasszony. – Tényleg azt hiszem, hogy dohányzik, de most majd összekaphatja magát előttem – és ezzel minden további nélkül elviharzott Hans szobája felé.

– De Hans, nem szégyelled magad? Tegnap egész nap alig láttalak, ma reggel már napfelkeltekor elmentél, és most, hogy visszajöttél, még csak nem is köszöntél, én meg holnapután örökre elhagylak benneteket!

– Ne haragudj rám, Franciska! – válaszolta a fiatalember felugorva, majd odalépett a testvéréhez, magához vonta és megcsókolta a homlokát. – Ma egész nap, és tegnap is csak egyedül veled voltam elfoglalva.

– Velem, Hans?

– Igen, szívecském, csak veled, és holnap este majd megmondom, hogy mennyiben.

– De ezt így fel sem foghatom.

– Nehezedre is esne – mondta mosolyogva a bátyja. – Holnap viszont meg fogod érteni, és majd azt is elhiszed, hogy ma egy kicsit elfáradtam az ide-oda rohangálástól.

– És most ájtónnél velem? Ez így nagyon feltűnő, és az emberek már beszélnek róla.

– Kik vannak odaát, kincsem?

– Senki más, csak Bertha von Noltje, Marie von Hasting Klára húgával, Gretchen von Boßwitz és Leopold.

– Rauten?

– Igen, és biztosított róla, hogy már egy örökkévalóság óta nem látott téged.

– Egy örökkévalóság óta? Igen, persze, tegnap reggel óta, nekem meg úgy tűnik, mintha tegnap és ma között mérhetetlenül hosszú idő telt volna el.

– Mi van veled, Hans? – kérdezte a húga, aggodalmasan nézve rá. – Nem is tudom, egy idő óta olyan különösen komoly vagy. Amikor hosszú távolléted után hazatértél, magad voltál az élet és vidámság.

– Igen, de kedves gyermekem, minden nappal öregebbek és komolyabbak leszünk.

– De nem ilyen gyorsan, Hans, hiszen csak néhány hét telt el azóta. Valami nyomja a szíved, Hans? Valami gondod van? Mondd el nekem, és ha én vagy Leopold levehetjük rólad, örömmel meg fogjuk tenni.

– Ezt teljes szívemből elhiszem neked – válaszolta a bátyja meghatódva, miközben ismét magához vonta. – És azt is megígérem neked, hogy ami jelenleg tényleg foglalkoztat, és szétszórtta tesz, vagy rossz hangulatot kelt bennem, holnap déltől már nem lesz titok előtted, hacsak addig nem szűnik meg teljesen. Meg-elégszel ennyivel?

– Igen, Hans, teljes mértékben – válaszolta mosolyogva Franciska. – De akkor most kísérf át, és vágj barátságos képet, rendben? Nézd csak, annyi csinos fiatal lány van nálam odaát, és egy öreg agglegény, mint te, nem mutatkozhat mogorván, vagy teljesen visszataszítóvá teszi saját magát.

– Tehát kedvesnek kell lennem – mondta Hans kényszeredett mosollyal, miközben karját nyújtotta húgának. – Akkor gyere, Franciska.

– És szivarral a szádban akarsz átkísérni engem?

– Ja, tényleg – sóhajtott fel Hans. – Erre nem is gondoltam, épp az előbb gyújtottam rá. – De aztán letette az íróasztalán lévő hamutartóra.

– Még szerencse, hogy Leopold nem dohányzik! – mondta vidáman a fiatal lány.

Hans bólintott, de semmit sem válaszolt rá, és átment húgával, ahol a kis társaság már várta, és barátságosan üdvözölték.

– De Hans – szólította meg Rauten, kezet nyújtva neki –, hol bujkáltál az utóbbi időben? Már alig lehet látni!

– Tudod, hogy mi történt...

– Igen, Dürrbeck-kel. – Édes istenem, az ember akarata a saját mennyei birodalma! Jobb sorsa is lehetett volna, de nem akarta.

– Amit kérdezni akartam tőled: Állítólag magadhoz vetted a nekem írt utolsó levelét?

– Épp most mesélem az ifjú hölgyeknek, hogy mi történt. Természetesen a levéltárcámba tettem, és felfoghatatlan pimaszsággal alig negyedóra múlva ellopták a zsebemből.

– Ez teljesen új iparág lenne Rhodenburgban, hiszen korábban ilyesmiről nem volt tudomásunk.

– De mégis, von Solberg úr – szólt közbe Bertha – újabban már többször előfordult. Képzeld csak, anyámtól a pénztárcáját lopták el ruhája oldalzsebéből.

– Valóban?

– Igen – kiáltott fel Marie Hastings – és Schultes bírósági főtanácsosnak az óráját csípték le láncostól a színházban. Ilyen dörszöttek!

– Egyre terjed a kultúra és a kereszténység – mondta mosolyogva Hans – legalább is ezt mesélik nekünk, és úgy tűnik, Rhodenburg sincs elszigetelve a világtól. Mit tervezel ma estére, Rauten?

– Én? Semmit. A szülőknél maradok – mondta a gróf. – Éppen kikocsiztak, nemsokára visszajönnek, és az idő, amit még együtt tölthetünk, nagyon rövidre van szabva. Mi a véleményed?

– Nagyon jó fiú vagy – válaszolta Hans, lassan bólintva fejével, de szavainak olyan sajátos hangsúlya volt, hogy Rauten gyorsan felnézett rá. Hans azonban közben már Noltje kisasszonyhoz fordult, aki egy drága ékszerre hívta fel a figyelmét, melyet Rauten ma reggel ajándékozott a menyasszonyának, és Hans tényleg csodálkozva állt meg az értékes ékszer előtt.

– Olyan ékszer volt, hogy egy királynő is viselhette volna, pompás briliánsokból és egyetlen, rendkívül nagy smaragddal

középen, és az összes olyan ízléses foglalatban és arannyal átszőve, hogy az ember aligha tudott volna szebbet és értékesebbet elképzelni a világon. Amint a doboz fel lett nyitva, megint ott tolongtak körülötte minden oldalról a fiatal hölgyek, és ismét csodálkozó kiáltásaikkal töltötték be a szobát.

– Hát nem szép, Hans? – mondta Franciska összekulcsolt kezét bátyja vállára téve, arcával ráhajolva, miközben boldog csodálkozással nézte a kincset. – Hát nem mennei?

– Tényleg a legszebb – mondta Hans csodálkozva –, amit valaha ilyesfajta munkákból láttam, pedig éppen Peruban viselnek büszkén a hölgyek nagyon drága ékköveket. Franciska, ez egy olyan ajándék, amely miatt még egy császárnőnek sem kellene szégyenkeznie ünnepnapjain.

Valamennyiük tekintete a csillogó ékkövekre tapadt, és senki sem vette észre a Rautentől elfordulva álló fiatal Solberg arcán egy pillanatra látható fájdalmat. Hans azonban gyorsan visszanyerte önuralmát, hiszen nem kelthetett bizalmatlanságot, míg el nem jön a megfelelő pillanat.

– Hol készült ez az ékszer, Rauten? – kérdezte fejével a gróf felé fordulva. – Egyáltalán nem úgy néz ki, mintha német kezek munkája lenne, különösen az aranyból készült díszítések sajátosak, és fantasztikus jellegűek.

– Indiából hoztam magammal – válaszolta Rauten. – Annak idején, amikor elfoglaltuk a lázadók fővárosát, a katonák hihetetlen zsákmányokat hoztak magukkal a romokból, és mi, tisztek, könnyedén, rendkívül olcsón megvásároltuk a legértékesebb tárgyakat. Meg sem mondom, mennyit fizettem ezért az ékszerért.

– Valóban? Kétségtelenül jó üzletet csináltál. De szinte túl szép és pompás. Kár, hogy ritkán hordhatja majd Franciska!

– És ez mit számít? – mondta Rauten. – Örömet jelenthet számára, hiszen minden fiatal nő kedveli a szép ékszereket, nem igaz, Franciska?

– Ah, Leopold – mondta a fiatal lány bátortalanul –, nem is tudom, hogyan köszönjem meg neked ezt az értékes ajándékot! Túl szép, túlzottan szép ez nekem!

– Hát létezik egyáltalán valami, ami túlzottan szép lenne neked, Franciska? Korábban bizonyára egy indiai hercegnő viselte, mostantól pedig te fogad hordani, és több tündöklést fog fogadni tőled, mint amennyi pompát kapsz tőle.

– Ah, Franciska – szólalt meg Bertha von Noltje – szívesen veled mennék, már milyen régóta kívánom, hogy megismerhessem Európa keleti részét! Furcsamód engem egyáltalán nem a nyugat vonz, és ha választhatnék, hogy Párizst, Magyarországot vagy Galíciát ismerhessem meg, határozottan úgy gondolom, hogy a két utóbbi ország mellett döntenék.

– Csak nehogy megbánná – mondta Rauten elmosolyodva –, hiszen azokban az országokban csak a természet kárpótolhatná a pompás Párizsért, és éppen a természet nyújtana ott sokkal kevesebbet, mint a birodalom déli részei.

– Az nem számít, de olyan érdekes lenne...

Hans az ablakhoz lépett, és kinézett. Teljes mértékben a saját gondolataival volt elfoglalva, és csak az térítette vissza a jelenbe, hogy a fiatal hölgyek indulni készültek. Mindannyiuknak haza kellett érni ebédidőre, és nem akart vége szakadni a Franciskától való érzelmes búcsúzkodásnak.

A fiatal hölgyeknek, különösen fiatal urak jelenlétében az a fatális szokásuk, hogy végigcsókolgatják egymást, mintha egy egész életre köszönnének el egymástól, miközben a legnagyobb valószínűség szerint már másnap reggel, talán még ugyanaznap este viszontlátják egymást. Ennek okát senki sem tudja megmagyarázni, hiszen a túlzott érzelmesség bizonyítottan nem minden esetben az egyedüli oka ennek. Bárhogyan is legyen, meg szokott történni, és a fiatal hölgyek jelen esetben is ezt bizonyították.

A szülők kocsija éppen ebben a pillanatban érkezett vissza, és nemsokára ebédhez csengettek. Az öreg báró ma rendkívül derűs

hangulatban volt, és mivel Rauten, boldogságának közeli beteljesedése miatt szintén száműzött magából minden borús gondolatot, így hamarosan felélénkült a társalgás, és még az egyébként merev bárónő is a legnagyobb lelkesedéssel kapcsolódott be a társalgásba.

Csak Hans maradt szótlan, bár néha ő is bekapcsolódott a társalgásba, de nem vidám, könnyed szívvel, és mivel ezt maga is érezte, rideg volt a többiekhez. Ezt apja is észrevette, és végül megjegyezte:

– Figyelj csak, Hans, mondanék én neked valamit: Ma még szabad a pálya, foglalkozhatsz unalmas üzleti ügyeiddel, amennyit csak akarsz, hagyni foglak, menj csak a magad útján, de a holnap napra kikérem magamnak, hogy más embernek mutakozzál, mert a holnap napot nem ronthatja el egy emberkerülő. Mondd csak, az ég szerelmére, mi van veled?

– Drága apám, ne haragudj rám – mondta Hans –, bevallom, hogy ma tele van a fejem száraz eseményekkel, melyek nem paszszolnak az itthoni örömhöz és boldogsághoz, de azt is megígérem neked, hogy holnapra meg fogok változni. Holnap reggel persze – fűzte még hozzá borúsan –, lesz még egy szomorú kötelességem. Reggel hétkor, mert így kívánta végrendeletében, szegény Dürrbecket elkísérjük utolsó útjára, de ha ezen túl leszünk, biztos lehetsz benne, többé nem fogom átadni magam haszontalan töprengésnek és ábrándozásnak. Akkor majd megint örömet lelhetsz bennem.

– Rendben van! – kiáltott fel az öregúr, poharát emelve felé.
– Úgy legyen, és akkor majd szívesen megbocsátom neked az összes borús képet, amit az utóbbi napokban vágál.

– Tényleg annyira borúsnak látszottam?

– Igen, Hans – igazolta az anyja is –, és szegény Franciska már többször is panaszkodott nekem, hogy mennyire fáj ez neki.

– Rendben, tehát megegyeztünk! – kiáltott fel Hans. – De mi a helyzet, Rauten, holnap reggel te is elkíséred a halottat? Én magam néhány szót fogok szólni Dürrebeck sírjánál.

– Te, Hans? – kiáltott fel rémulten az anya. – Ilyesmivel mégsem kellene foglalkoznod. Még csak nem is becsületes halállal halt meg.

– Tényleg nem, mama, ebben igazad van – mondta Hans keserűen, és ebben a pillanatban nem mert Rautenre nézni, mivel azonnal elárulta volna magát. – De mégiscsak derék, tisztességes ember volt, és adja Isten, hogy egykor valamennyien olyan tiszta lelkiismerettel léphessünk Isten ítélőszéke elé, mint szegény Bernhard barátom.

– Hans, szégyelld magad, hogy ilyet mondasz – dorgálta az anyja –, hiszen öngyilkosságot követett el.

– Igen – bólintott Hans –, azonban nem tudjuk, mi készítette rá, és hasonló körülmények között nem ugyanígy cselekedtünk volna?

– Egy igazi keresztény sohasem emelne kezét saját magára – válaszolta az anya –, hiszen a hite és a szentírás megakadályozná ebben.

– Erről ne beszéljünk többet, mama – hárította el Hans –, véleményeink túl távol állnak egymástól, én pedig nem akarok fájdalmat okozni neked, vagy megsérteni érzelmeidet. Tehát te is jössz, Rauten. Hétkor gyülekezünk Dürrebeck lakása előtt.

– Nem tudom, Hans – mondta a fiatal gróf. – Egyfelől csak felületesen ismertük egymást Dürrebeck századossal, aztán azt is be kell vallanom neked, hogy nem vagyok különösebb híve az ilyen demonstrációknak. Nem akarom elítélni az elhunytat, de ahhoz sem akarok hozzájárulni, hogy ovációban részesüljön. Elnézésed kérem, de inkább azt részesítem előnyben, hogy a temetés idején még az ágyban maradjak, hiszen holnap élénk napunk lesz, és egy kicsit kímélni szeretném erőimet.

– Rendben van, legyen úgy, ahogy akarod – mondta Hans nyugodtan. – Különben is csak egy teljesen önkéntes menethez csatlakozásról van szó, és aki nem szívvel-lélekkel lenne ott, arra nincs semmi szükség. Most pedig mama – fűzte hozzá felállva az asztaltól –, odakint a kertben szeretném meginni a kávémat, és elszívni a szivaromat. Utána meg megyek a dolgomra, hogy még ma mindent el tudjak intézni, és holnap, papa, csak a tiétek, a családé lesznek.

Beköszöntött az éjszaka. Finom, kellemetlen eső permetezte a földet, és Rhodenburg utcái meglehetősen néptelenek voltak, legalább is az ember hosszú utat tehetett meg, míg végre tovaigyekvő vándorral találkozott. Csak egy omnibusz és néhány magányos bérkocsi gördült lassan a pályaudvar felé, mivel közeledett az idő, amikorra az esti, utolsó személyvonatot várták. Néhány esernyős ember kereste fáradhatatlanul az útját. És milyen hidegben hullott alá az eső, a szél valószínűleg megfordulhatott, és úgy tűnt, a május igyekszik megismételni a már elfelejtett áprilisi viharokat.

A pályaudvar maga, egy meglehetősen nagy, vasból és üvegből épített szépnak mondható boltív, félig sötétbe burkolódzott, csak az érkező vonat felőli oldal volt kivilágítva, és néhány vasutas és háziszolga ténfergett a vágány mellett. Néhány rhodenburgi lakos is megérkezett, és a várótermekben már gyülekeztek az utasok, akik az éjszakai vonattal akartak elutazni. De mennyit késik már megint ma a vonat! Már negyedtíz óra a városban, amikor a menetrend szerint éppen be kellene futnia, és még csak a jelzés sem érkezett meg az utolsó állomásról, pedig onnan még tíz-tizenegy percre van szüksége.

Végre megérkezett Rhodenburg számára a jelzés, hogy a várt vonat elhagyta az utolsó állomást, és körülbelül tíz perc múlva megérkezik. A hordárok kis kocsijaikkal kihozták az itt feladott csomagokat. Előkelően mozogtak közöttük a postaszolgálat emberei lezárt kocsijaikkal, majd várakozni kezdtek körülbelül azon a helyen, ahol a postakocsi rendszerint meg szokott állni. A harang azonban nem jelzett korábban az utasok számára, csak akkor,

amikor a vonat már láthatóvá vált, hiszen ekkor még volt elég idő, hiszen az érkezőknek előbb ki kell szállniuk, mielőtt beszállhatnak az új utasok.

A peronon egy fiatalember közeledett sötétszínű felöltőben, esernyővel a kezében. Körülnézett, és nemsokára megpillantott az egyik vasoszlopnak türelmesen támaszkodó alacsony termetű, nyomorék alakot, aki vékonyka kabátjában úgy tűnt, igencsak érzi a kellemetlen időjárást.

– Mux úr?

A kisember, bár hallotta a közeledő lépteket, de nem figyelt rá. Saját neve hallatán összerezdült, és döbenten nézett fel az úrra.

– Már itt van a posztján? – szólította meg amaz barátságosan.
– Úgy gondoltam, hogy mégis inkább társaságot nyújtok önnek, mert olyasmi is előfordulhat, amin nem tud úrrá lenni. Egyáltalán aligha hiszem, hogy a hölgy tud németül.

– Tudok angolul, von Solberg úr – válaszolta Mux halkán.

– Tényleg? Ezt nem is tudtam, így a jelenlétemre talán nem is lett volna szükség, de ha már itt vagyok, akkor együtt várhatjuk a hölgyet. Ha nincs túlzottan elfáradva az utazástól, talán megbeszélhetünk vele néhány fontos dolgot a holnapi nappal kapcsolatban. De már jön is a vonat! Már meg is kondult a harang. És most, Mux úr, legyen szíves, amott figyelje az első- és másodosztályú kupékat, én itt fogok várakozni, és majd meglátom, hogy találkozik-e a hölgygel. Amelyikünk előbb rátalál, megvárja a másikat, rendben?

– Természetesen, Solberg úr.

Hirtelen heves hangjelzés hangzott fel a peronon. A másodosztályú váróteremből urak tolakodtak ki zsákokkal és bőröndökkel, ernyőkkel és botokkal, melyekkel az ajtónál blokkolták a sokaságot. A harmadosztályú váró felől emberek özönlöttek ki kosarakkal, csomagokkal, sőt, némelyek ládákkal, mindezt be akarták gyömöszölni a kupékba, hogy megszóroljanak néhány

garas fuvarköltiséget, de a kalauzok visszautasították őket, mire visszarohtak a csomagfelvételhez.

Utasok bundában, csomagjaikat maguk mögött vonszolva a vendéglőt keresik, vagy bérkocsi után kiáltanak, szolgák tolonganak közöttük, ismeretlen hoteleket kínálgatva, a vonat tíz percig áll, összevissza tolong és hullámszik a tömeg, kiáltoznak, kocsikat tolnak, a vasutasok a tengelyeket kenik, ellenőrzik a világításokat, csomagszállító kocsik gördülnek ide-oda. Vigyázat! hangzik fel a tompa, mogorva kiáltás, hiszen az utasok a hordárok számára olyanok, mint biliárdjáték közben a játékosoknak a bámészkodók, útban vannak. Kiáltoznak, nevetgélnek össze-vissza, emitt anya búcsúzik a fiától, amott egy apa érkezik vissza hosszabb útról. Röviden: Számptalan kisebb csoport képződik, melyek azonban harangjelzésre egy pillanat alatt szertefosznak.

Két kondulás: – Beszállás! – A vonat késésben van, nem is tudja betartani a menetrend szerint tíz percet. Teljesen mindegy, hogy az utasoknak van-e annyi idejük, hogy egyenek valamit a büfében, hiszen távoli városokban már várnak a vasparipára. Tovább nem várakozhat.

Hans éppúgy, mint Mux közben bevetette magát a legsűrűbb kavardásba, hogy megtalálják a várt hölgyet. Hans különösen halálfélelemben, hogy a nő talán akadályoztatva van érkezésében, pedig a holnapi nap meghozza a döntést a családjában. Egyik kupéban sem találtak a képnek megfelelő magányos hölgyet, amilyet mindketten, bár különbözöt, elképzelték maguknak. Mindenhol, ahol már azt hitték, hogy rátaláltak az érintettre, azt a következő pillanatban rokonok vagy barátok üdvözölték, majd kiderült, hogy németül, az anyanyelvükön társalognak.

Egy csomó ember elhagyta közben a pályaudvart, a továbbutazók már beszálltak, éles hangon felharsant a főkalauz sípja, egy úrbő prémcsizmában rohant még halálra rémültén, bundája a karján, szendviccsel a jobb kezében. Az egyik kalauz kinyitott neki egy ajtót.

– Ez nem az én kupém...

– Velünk akar jönni?

A mozdony éleset füttyentett, a vonat megrándult. A prém-csizmás úr vajás kenyérrel a kezében előrevetett fejjel beugrott a nyitott kupéba. Még egy rándulás, majd kezdetben lassan, aztán egyre gyorsabban mozgásba lendült a vonat, míg végül odakint a pályaudvart elhagyva felgyorsult, és szuszogva, és vöröses, rejtélyesen izzó szemekkel kiszáguldott a sötét éjszakába.

Hans kétségbeesetten állt ott, és amint Mux odalépett hozzá, kezével hajába túrva kérdezte tőle: – És most mi legyen? Tényleg nem érkezett meg. Most mit tegyünk? A legjobb, ha rögtön táviratozunk.

– Az meg milyen nő, aki ott álldogál? – szólalt meg Mux, végignézve a peronon. Észrevett egy sötét alakot, aki láthatóan igen szegényes ruhában ott maradt, és láthatóan valakire várt.

Hans odavetett egy pillantást. – Egy nő, aki harmadosztályú kocsiból szállt ki. Elég slamposan és nyomorúságosan néz ki. Nem lehet az, akire vártunk. Ugye a közjegyző úr ismeri a hamburgi címet? Nem az lenne a legjobb, ha rögvest táviratoznánk?

– Előbb mégiscsak megnézem pontosabban amott, azt az asszonyt – mondta Mux, miközben nem tévesztette szem elől. A nő közben meg sem mozdult. Még csak fejét se fordította se jobbra, se balra, és úgy tűnt, mintha mérhetetlen türelemmel várná, hogy történjen, aminek történnie kell.

– Csak nem gondolja, hogy ez lenne az a hölgy?

– Nem, de odaállíthatta valaki, hogy az őt kereső személynek felvilágosítást adjon, miközben ő maga betért a vendéglőbe.

– Ez persze lehetséges – mondta Hans. Mux máris úton volt a még mindig magányosan álldogáló asszony felé, aki csak akkor nézett rá határozottan, amikor közelébe ért.

– Mondja kedves asszonyom – szólította meg, amint odaért hozzá –, vár valakire?

Karcsú, de szegényes alkat volt, még fiatal és amint most csodálkozva felismerte, csodaszép. A belőle kisugárzó szegénység annál feltűnőbb volt, a korábbi jobb időkből fennmaradt nyomok miatt. Oldalt szakadt és foltozott ruhája nehéz selyemből készült, valódi, de szintén szakadozott csipkegallért viselt a nyaka körül, viszont ékszernek a legcsekélyebb nyoma sem volt, de egy kicsi, még modernnek mondható, az időjárás által megviselt kalap volt a fején. Fehér kezei finomnak látszottak, és egész külseje azt a benyomást keltette, hogy egykor jobb, talán igen jó időket élhetett meg.

Az idegen asszony mereven ránézett, de kezdetben nem szólt egy szót sem, csak megrázta a fejét, majd angol nyelven megszólalt: – Nem értem a német nyelvet.

– Ön csak nem Mrs. Rehberg? – kiáltott fel Mux tényleg rémülten, de ekkor szintén angol nyelven.

– A nevem Ellen Riberk – válaszolta az asszony. Az ügyvéd úr küldte?

Mux az első pillanatban tényleg elfelejtett válaszolni, úgy megrendült az asszony vigasztalan látványán, mivel egy jobb körülmények között élő nőre számított, de most már Solberg segítségére volt szüksége, ezért csak ennyit mondott: – Kérem, madam várjon egy pillanatig –, majd odasietett Hanshoz, és közölte vele felfedezését.

– Hát ez lehetetlen! – kiáltott fel Hans megindultan. – Az a boldogtalan nő lenne, akire vártunk? De miért ne? – fűzte hozzá még halkán és borúsan. – Hát nem ugyanaz, mint amilyené az a fickó a húgomat tenné? De hála Istennek, hogy az a nő végre itt van, hiszen most minden nagyon gyorsan ki fog derülni! – és egy pillanatig sem várva, odasietett a jelzett alakhoz.

– Madam, van szerencsém Rehberg asszonyt látni magam előtt? – szólította meg angol nyelven.

Amint a karcsú magas férfi közeledett hozzá, az asszony tekintete gyorsan, szinte rémülten arcvonásait kereste, de egy telje-

sen idegen arc állt meg vele szemben, mire hangjában fájdalmas keserőséggel csak ennyit mondott: – Ha ezt szerencsének tartja, igen, uram. Sajnos így hívnak.

– Akkor megkérhetném, hogy kövessen? – mondta Hans, jól érzékelve, hogy itt, a huzatos peronon további beszélgetést nem folytathatnak. – Minden elő van készítve, hogy kényelmesen elhelyezzük, bizonyára fáradt lehet az utazástól.

– És ő itt van? – kiáltott fel az asszony, és igyekeznie kellett, hogy elrejtse nyugtalanságát.

Útközben vagy a hotelben mindent megbeszélünk – mondta Hans, gyorsan belátva, hogy egy valódi hölgygel van dolga, még akkor is, ha külseje nem erről árulkodik. – Kérhetném, hogy nyújtsa nekem a karját? Kis barátom gondoskodni fog a csomagjáról, és odakint bérkocsi vár ránk. Kéznél van a csomagjegye?

– A csomagjegyem? – szólalt meg a fiatalasszony, miközben keserű mosoly rándult meg ajkai körül. – Amit a világon még magaménak nevezhetek, némi fehérműt, mindazt ez a kis táska tartalmazza. Nincs csomagom.

– Akkor azonnal indulhatunk a hotelbe – mondta Hans, gyorsan túltéve magát a hallottakon. – Kérem, madam, engedje, hogy vigyem a táskáját, és fogadja el a karomat.

Az idegen nő nyugodtan átengedte a táskáját, elfogadta a felé nyújtott kart, Mux pedig, aki nem messze álldogált, le akart maradni. Hans azonban odakiáltotta neki, hogy kövesse őket, és néhány perccel később mindhárman az előzetesen megrendelt bérkocsiban ültek, és zötykölődve elindultak a „Römisches Haus” nevű hotel felé. Útközben nem beszélgettek, mivel a rhodenburgi kockakövek társalgást nem tettek lehetővé. A kocsi végül megállt a hotel előtt, és ugyanabban a pillanatban néhány pincér, szalvétával karjaikon a gázlámpák fényében megálló kocsinhoz ugrott, hogy fogadják a várt vendéget.

– Ó, istenem – mondta az asszony, ez volt első szava, amikor ismét megszólalt –, hiszen ez egy előkelő hotel, nem vagyok abban a helyzetben, hogy ide betérjek!

– Bízza csak rám, madam – mondta Hans barátságosan. – A nevem von Solberg, Püster közjegyző, aki önnek írt, pontosan ismer engem. Ön a vendégem mindaddig, amíg itt tartózkodik, az utazása és minden kiadása is teljes mértékben meg lesz térítve...

– Uram!...

– Ön talán saját érdekében fog eljárni – folytatta Hans –, de ezáltal nagy szolgálatot tesz a családomnak, amiről majd később fogunk beszélni.

– De a ruházatom nem olyan, hogy betérhessek egy ilyen hotelbe – mondta a fiatalasszony, miközben egész arca mélyen elvörösödött.

– Talán ez is megoldható – nyugtatta meg Hans. – Mindenek előtt jó ellátásra van szüksége, és abban itt része lesz. Tehát kérem, szálljon ki, megérkeztünk.

Hans kiugrott a pincérek által már kinyitott kocsiból, kisegítette az asszonyt, karját nyújtotta, és gyorsan bekísérte a hotelbe. A pincérek persze oldalba bökték egymást, és titokban összenevettek, egyikük azonban felismerte a fiatal von Solberget, és nem kifogásolhatták, amit tesz, azt jól tudták.

– Merre van a hölgy szobája? – kérdezte, amint felértek az első emeletre.

– Még feljebb – válaszolta a szobapincér.

– A második emeleten?

– A harmadikon, ha kérhetem. Pillanatnyilag kevés szabad szobánk van...

– Akkor hívja vissza a bérkocsit, keresni fogok egy másik hotelt – mondta Hans határozottan. – Első emeleti szobát követelek.

– Elnézést, ha várna egy pillanatig – válaszolta a pincér tisztelettudó hangon –, megkérdezem, a főnököt, talán mégiscsak lehetséges lesz.

– Mit akarnak? – kérdezte félénken a fiatalasszony, mivel a fényes megvilágításban és a számos idegen között kellemetlenül érezte magát.

– Semmit, amitől nyugtalankodnia kellene, madam – válaszolta Hans barátságosan. – Csak arról akartam gondoskodni, hogy kényelmes szállást kapjon, és mister Mux és én oda fogjuk kísérni. Mister Mux ugyanis annak a közjegyzőnek a jobb keze, aki kapcsolatba lépett önnel, és abban reménykedek, hogy holnap korán reggel elég erősnek fogja érezni magát, átélni egy talán nehéz, de ennek ellenére elkerülhetetlen jelenetet.

– Ő itt van? – kérdezte az asszony megborzongva.

– Igen – válaszolta Hans –, de várjunk egy pillanatig, mivel másik kulcsokkal látom közeledni a pincért. Gondolom, mindjárt fedél alá kerül.

– Jól vélekedett. Amint a gazda meghallotta, hogy von Solberg úr a hölgy kísérője, hirtelen mégiscsak lett szabad szoba, és a rövid zakós fiatalember ekkor felnyitott egy minden komforttal berendezett, igen kedves kis budoárt.

– És ide menjek be, ebben a ruhában? – kérdezte fájdalmasan a fiatalasszony, félénken körülnézve. – Elfogadhatom ezt a szobát?

– Igen, madam – válaszolta Hans szívélyesen, és hangja anyyira kellemes volt, jószívuén és barátságos szemekkel nézve rá, hogy az asszony csak egy rövid pillantást vetve rá, minden további késlekedés nélkül átlépte a küszöböt.

– Úgy – mondta Hans odabent, a kis táskát letéve a legközelebbi székre, miközben intett Muxnak, hogy jöjjön be. – Most rögvest magára fogjuk hagyni, csak a vacsorát akarom még odalent megrendelni, amit itt a szobájában kell elfogyasztania. És most, madam, engedjen meg nekem egyetlen kérdést, hogy holnap

teljesen biztosra menjünk. A fénykép, melyet Püster közjegyzőnek küldött, valóban és ténylegesen arról a férfiről készült, aki olyan semmirekellő módon elhagyta önt?

- Elhagyott és kirabolt, valóban és ténylegesen.
- Emlékszik egy kis sebhelyre az arcán?
- Persze, itt a bal arcán. Azt mesélte nekem, hogy indiánokkal küzdve kapta a sérülést.

- Amerikában?

- Igen. Cincinnatiában laktunk.

- És tényleg kirabolta önt?

- Mindenemet elvitte, amim volt – mondta a fiatalasszony borúsan. A teljes vagyonomat: Hús darab, ezerdolláros állami váltót, minden ezüst holmimat és egy gyémánt ékszert, mely apám szerint igen nagy értéket képvisel.

- Egy gyémánt nyakéket, középen egy nagy smaragddal? – kiáltott fel hirtelen Hans.

- Talán ismeri?

- Nagy isten! – kiáltott fel Hans –, lehetséges lenne és elképzelhető, hogy egyáltalán létezik ilyen gazember széles e világon?
- De madam, a nyakék jó kezekbe került, és biztosítva van az ön számára.

- Vissza tudja szerezni nekem az ékszert? – kérdezte izgatottan az asszony.

- Az ékszert minden bizonnyal, és talán még annál is többet – válaszolta Hans –, de úgy érzi, hogy már holnap korán reggel elég erősnek fogja érezni magát, hogy fellépjen vele szemben?

- Akár még ma is, ha lennie kell! – kiáltotta a fiatalasszony, felvillanó szemekkel. – Ó, ön nem tudja, nem is sejtheti, milyen ördögien bánt velem, beopta magát a szívembe és apám bizalmába, és hogyan hagyott el engem gyáva tolvajként! Már közel vol-

tam a teljes nyomorúsághoz, utóbbi betegségem mindent felémésztett, amit még magaménak mondhattam, az orvos, az ápolónő, a patika, a szállás. Ami nálam van, az a maradványa mindannak, amim volt, és csak a német közjegyző levele keltett fel bennem annyi reményt, hogy nem vettem gyors véget nyomorúságos életemnek.

– Szegény asszony! – mondta Hans halkán –, de úgy gondolom, hogy most már túl van életének legnehezebb időszakán, és bár a gazemberre férjeként már aligha számíthat, mivel különféle tetteiért minden bizonnyal börtön vár rá, azonban azt remélem, hogy tulajdonának legalább egy részét vissza kell kapnia. De most – szakította magát félbe –, nem zavarhatjuk tovább a szükséges nyugalmat. Csak még egyvalami: Ha felszólítanak, hogy jegyezze be nevét a vendégekönyvbe, akkor ne a sajátját, hanem valamilyen idegen nevet írjon be! Holnap dél körül Mux felkeresi, hogy elkísérje a közjegyző úrhoz.

Az asszony fájdalmas pillantást vetett szegényes és szakadozott öltözetére, de egy szóval sem válaszolt, hanem csak könnyedén meghajolt. Mostantól már nem volt szabad akarata, azt kellett tennie, amit az idegen férfiak elvártak tőle.

Miután a fiatal emberek elhagyták a hölgy szobáját, Hans odalent a főpincértől egy jó, tápláló vacsorát rendelt teával, és egy pohár forralt bort, és a lelkére kötötte, hogy legyen előzékeny a boldogtalan asszonnyal, ő maga pedig állja az összes költséget.

Mux egész idő alatt csendben maradt, csak szemei csillantak fel néha, amikor látta, hogy Hans mennyire jóságosan és gyakorlatiasan viseli a szegény elhagyatott hölgy gondját. Hans gondolataiba mélyedve lépkedett mellette, míg odaértek Püster közjegyző házának ajtajához.

– Jó éjszakát von Solberg úr! – mondta Mux halkán, miközben megállt, és tisztelettudóan levette kalapját.

– Jó éjt! – válaszolta Hans szórakozottan. – Ah Mux úr, Már itt is vagyunk a házuknál – fűzte hozzá gyorsan és barátságos hangon, és kezet nyújtott neki, amit Mux bátoritanul elfogadott.

– És szívből köszönöm, hogy velem tartott. Tehát holnap, ugye lesz olyan jó, és elhozza a hölgyet arra az időpontra, amit Püster közjegyző úr meghatároz?

– Természetesen, báró úr!

– A magam részéről korán reggel önöknél leszek. Tehát jó éjt. – Mux besurrant a házba, Hans pedig a még kivilágított kávéházban ide-oda mozgó alakokat pillantott meg, de nem volt olyan hangulatban, hogy betérjen. Néhány lépésnyit elindult az utcán, aztán megállt. Tekintete végigsiklott az előtte lévő házakon, a tetőablakokon is, ahol Kathinkát tudta, az emeleten, ahol a boldogtalan Constanze Blendheim lakott, a másik oldalon Schallerék ablakain, ahol a helyiségek még fényesen ki voltak világítva.

Nem tudta pontosan, melyik ablak tartozik Kathinka szerény padlásszobájához, de az egyik még világos volt, és egy pillanatig sem kétkedett abban, hogy a lány odafent szorgalmasan ül munkájánál, ami talán még órákig eltart.

– Milyen csodálatos mindez – mormolta aztán halkán maga elé, amint tekintete megint végigsiklott a különböző emeleteken. – Amott odafent egy szegény, derék, szorgalmas gyermek. A másik oldalon Schalleréknál csillogó nyomorúság, rongyok és nyomor, aranyló flitterrel behintve. Amott könnyekben az özvegy menyasszony, reménytelen jövő elé nézve. Odafent a bolond direktor, most éppen talán szultánnak öltözve, ottománján dőzsölve. Klingenbruchék, a jóságos, kis alezredes kokett, kellemetlen lányaival, és a még náluk is kellemetlenebb feleségével. Emitt a sarokablak egy semleges pont, ahol az emberek találkoznak, majd szétszélednek, és felette a jogász, szürke, okos szemeivel és magas homlokával. Mindez talán csak vékony fallal, vagy szűk utcácskával elválasztva, és mégis minden egyes szállás egy kis világot képez magában, saját örömeivel és gondjaival, könnyeivel és boldogságával, és milyen gyakran ugyanazon fedél alatt! Ki ismeri egyáltalán a szomszédját, és ha ismeri, törődik vele? De istenem – szakította magát félbe hirtelen –, van nekem gondom elég, hogy még másokkal is foglalkozzak! Előre, a szikla megindult a lejtőn, a holnapi nap majd mindent eldönt!

Kabátját szorosabbra gombolva, mivel éles szél fúj, bár az eső alábbhagyott, tovább ment a szülői ház felé.

Előkészületek

Amikor Hans este hazaért, a család még a kisebbik szalonban tartózkodott, de a komornyikkal üzent nekik, hogy heves fejfájása van, és szeretne korán lefeküdni, majd rögvest vissza is vonult a szobájába. Tényleg nem volt olyan hangulatban, hogy belépjen a vidám körbe, melynek résztvevői nevetgélve és tréfálkozva a szakadék szélén állnak, és csak az ő keze ránthatja őket onnan vissza.

Rauten persze, maga sem tudta miért, kellemetlennek találta eljövendő sógorának ezt a tartózkodó viselkedését. Vajon mi lehet vele? Kétségtelenül történt benne valami változás, éspedig Dürrbeck halála óta. Természete nem olyan volt, hogy ezt könnyedén leplezni tudta volna. Korábban határozottan szívélyesebb és derűsebb volt, vele is mindig nyíltan és barátságosan érintkezett, most viszont csendes és tartózkodó, szétszórtnak látszik, gondolatai távol vannak, és korábbi gondtalan karakterét szintén teljesen elveszítette. Vajon ez tényleg Dürrbeck halála miatt van így, hiszen másvalami oka aligha lehet, vagy talán megsejtette, hogy barátját mi készítette öngyilkosságra? Ugyan már, és akkor mi van? És most, néhány napon, vagy akár órán belül, amit már meg is tud számlálni, eléri célját, és akkor... Megvető mosoly rándult meg ajkai körül, amikor ilyen gondolatok suhantak át fejében.

Hans nem ment rögtön aludni. Még jó egy órán keresztül vándorolt a szobájában fel-alá, vagy karba öltött kezekkel üldögélve szivarját szívta, miközben csendben, elgondolkodva nézett maga elé. És mi minden suhant át a fejében: Milyen nyugtalan, szinte kalandos életbe merült itt alá, miközben ha odaát korábban a házájára gondolt, csak rendezett körülményeket tudott elképzelni! És

ahhoz képest, hogy nézett ki itt minden, még abban a néhány családban is, melyeket imitt-amott megismert. Rosszabb lenne ennél bármelyik dél-amerikai köztársaságban? Ott mindent természetesen, nyíltan üznek, miközben itt mindent társadalmi mázzal festenek át, amit jó modornak neveznek, és kifelé mindent csillogónak és tükörfényesnek mutatnak, belül viszont romlott és féregrágta, mint egy csőd előtt álló kiskereskedés, mely teljes árukészletét egyetlen utcai kirakatában tárja vevői elé.

De mit is segít a tépelődés! Erre most nem volt ideje, hiszen cselekednie kellett, hogy leránthassa a gonosztevő maszkját. Ezáltal talán más károk is fényre derülnek? Az idő múlásával ez majd ki fog derülni.

Másnap reggel Hans szinte a pacsirtákkal ébredt, mivel különös nyugtalanság ragadta magával, és nem hagyta tovább az ágyban.

Az idő ismét kiderült, a szél éjszaka teljesen tisztára söpörte az eget, és a talajt is teljesen felszárította.

Hans reggelenként saját kezűleg szokta elkészíteni a kávéját, mivel nem volt hozzászokva a késői reggelizéshez. Türelmetlensége aztán nem hagyta tovább nyugton. Már röviddel fél hat után elhagyta a házat, és felkereste a közjegyző lakását, hogy ott aláírja a ma reggel átadandó lemondó leveleket. Mux azonban azt a különös feladatot kapta, ne küldje szét korábban, míg meg nem kapja az erre vonatkozó utasítást, hiszen Rauten gyanút foghat, ha idő előtt hírt kapna erről.

Ezt elintézve átment Dürrbeck lakásához, hogy barátját elkísérje utolsó útján. Az egész tisztikar hiánytalanul megjelent. Katonai tiszteletadással kísérték, és az egyik bajtársa, valamint Hans beszélt mélyen megrázkódva a sírjánál. A papság azonban teljesen hiányzott.

Amint Hans megindultan hazaért erről a gyászünnepegről, úgy tűnt, a többiek már megreggeliztek, és a különböző családtagok visszavonultak szobáikba. Most érkezett el azonban annak ideje, amikor Hansnak beszélnie kellett apjával, de előtte még

Franciskával is beszélni akart, az ő szegény Franciskájával. Kérette, hogy jöjjön le, és tegyen vele egy kis sétát a kertben. Nem is kellett sokáig várnia rá.

Látod, Hans, ez nagyon szép tőled – mondta Franciska, amint néhány perccel később leért a testvéréhez. – Holnap erre már nem lesz alkalom, de ma még legalább utoljára tehetünk együtt egy sétát. Milyen különösen és rejtélyesen hangzik ez, és biztosíthatlak, ha erre gondolok, rendesen libabőrös leszek tőle.

– Néha megérezzük a fenyegető veszélyt, Franciska – mondta Hans, miközben húgával a karján sétáltak a kertben –, és egy ilyen érzést nem kellene szándékosan elnyomnunk.

– Mire gondolsz ezzel, Hans? – kiáltott fel Franciska rémülten. – Ez megint egy olyan sötét utalás, amelyet egyszer már tettél. Félelmet akarsz kelteni bennem, Hans?

– Félelmet? Nem, azt biztosan nem, szívecském. Az embernek sohasem kell félnie, hanem nyugodtan és határozottan kell szembelepnni azzal, amit a sors rendel, de engedj meg nekem egy kérdést, húgocskám, és erről tulajdonképpen még sohasem beszéltük, mondd meg tehát nekem: Tényleg tiszta szívedből szereted Leopoldot?

– Ez nagyon különös kérdés, Hans – válaszolta Franciska felnevetve. – Holnap a feleségeként leszek rábízva, és ma te azt kérdezed tőlem, hogy szeretem-e?

– Ne érts félre, kincsem – mondta Hans barátságosan –, gyakran kötnek házasságokat az életben, ahol az emberek bár kedvelik, de nem szereti, egymást.

– Nem értem a különbséget – válaszolta komolyan a fiatal lány.

– A különbség azonban mégis hatalmas – mondta Hans, maga elé bólintva. – Amit manapság szokás szerint szerelemnek gondolnak, nem több mint futó mámor, talán egy hirtelen vonзалom, valami tetszik a másik lényen, ami aztán ugyanolyan gyorsan meg is szűnhet. Ha azonban valakit tényleg szeretsz, akkor az egyúttal

olyan érzés, ami gyökeret ver a szívben, és viharos szenvedéllyel kapaszkodik gyökereibe, és ezért kérdezlek, Franciska, hogy tényleg szívből szereted-e a vőlegényed, vagy pedig, nem tagadom, elegáns, talán fénylő jelensége nyert meg téged annyira, hogy rá bízod egész jövődet?

– Rauten olyan jó és barátságos.

– Kitérsz a kérdésem elől, Franciska.

– Nem, azt biztosan nem teszem, kiáltott fel a fiatal lány –, és határozottan azt hiszem, hogy szeretem, ha már annyira ragaszkodsz hozzá, hogy szóban is kifejezzem.

– Azt hiszed, Franciska? – kérdezte Hans, hűgának reá emelt kék szemeibe nézve. – És ha most például azt hallanád, nem kell ilyen rémülten nézned rám, csak összehasonlítóként, képszerűen mondom, tehát feltételezve, érts jól engem, azt hallanád, hogy szíved választottja, vagy nem csak hallanád, hanem kellő bizonyítékokat is kapnál, hogy választottad rossz, számodra értéktelen lény, képes lennél elszakadni a gondolattól, hogy örökre hozzá tartoznál?

– Hans! – kiáltott fel Franciska, kiszabadítva karját az övéből, majd sápadtan és rémülten nézve rá –, komolyan beszélsz?

– De kincsem, csak példaként kérdeztelek. Ha megoldottunk egy számtani példát, annak is elvégezzük a próbáját, hogy lássuk, minden stimmel-e, és ilyen próbát az érzelmeinkkel is el kellene végeznünk, hogy teljesen biztosak lehessünk benne.

– Gonosz vagy, Hans – mondta Franciska –, úgy megijesztettél! Ilyesmire egyáltalán nem is gondoltam, vagy gondolhattam volna.

– Éppen ezért kérdezlek, szívecském. Magunk sem lehetünk soha biztosak benne, mert nem végezzük el a próbát.

– Van valami különös a kérdésedben – akadékoskodott Franciska –, ismerd be, vagy boldogtalanná teszel.

– Szeretném, ha boldog lennél, szívecském, nagyon boldog – kiáltott fel Hans, megindultan – és testvéri kézzel szeretné elhárítani felőled minden bajt, de most már eleget tudok. Hagyjuk ezt. Nem akartam elrontani neked ezt a szép reggelt, de lenne még egy kérésem, Franciska.

– Egy kérésed, Hans, mi lenne az? Ha teljesíteni tudom, biztos lehetsz benne, hogy szívesen megteszem.

– Tudom, és nem is nagy kérésről van szó – mondta a bátyja. – Tegnap, amikor több ismerőssel voltam együtt, egy fiatal hölgy számára gyűjtöttek, akit a férje semmirekellő módon elhagyott és becsapott, így most a legnagyobb nyomorúságban szenved. Véletlenül láttam is őt, teljesen lepusztultan és nyomorúságosan, pedig korábban szebb napokhoz volt szokva. Feltűnt nekem, hogy ugyanolyan alakja van, mint neked, és meg vagyok győződve róla, hogy ruháid olyan jól passzolnának rá, mintha mértéket vettek volna hozzá, és most azt kérdezném tőled, kincsem, hogy ki tudnád-e segíteni egy valamelyest még jó állapotban lévő ruhával, és némi fehérneművel, hogy pillanatnyilag a legszükségesebbel ki tudjuk segíteni. Biztos lehetsz benne, Franciska, hogy ezzel jó szolgálatot tennél.

– Ehhez nem is választhattál volna kedvezőbb időpontot, mint éppen a ma reggelt, Hans – kiáltott fel Franciska, talán örülve, hogy ezzel sikerült megszakítani az előbbi beszélgetést. – A szobámban egy komoly méretű csomag van megtöltve olyan holmikkal, melyeket a komornámnak akartam odaadni, hogy szegényeknek el tudja ajándékozni, mivel Lucie maga elég sajátos alkat, hogy ilyen holmikat hordjon. Megkaphatod az összest.

– Hálásan köszönöm, szívecském – kiáltott fel Hans –, de kihasználni sem akarom a jóságodat, valójában többre nincs is szükség, mint egy öltözetre, de tetőtől talpig.

– És magad akarod kiválogatni?

– De Franciska, én egyáltalán nem értek a hölgyek öltöztetéséhez – nevetett fel Hans. Készítsd csak össze, amire szüksége lehet, különös tekintettel egy még valamelyest jó állapotban lévő ruhára.

Ej, Hans – nevetett fel Franciska –, amit bár levettem, nyugodtan hordhatnám még, és remélni merem, hogy még tisztességes állapotban van.

– Annál jobb, szívem, csak kösd össze nekem egy régi kendőbe, hogy el tudjam küldeni.

– Még reggeli előtt?

– Ha kedvemre akarsz lenni, akkor most rögtön. Minél hamarabb megkapja szegény asszony, annál jobb.

– De akkor ezzel félbeszakad a sétánk.

– Ma reggel még sok dolgom van a városban, és ezzel nem késlekedhetek. Ha most rögtön összekészíted, akkor saját magam gondoskodhatok róla.

Ha így kívánod, természetesen. Akkor menjünk vissza a házhoz, és végignézheted, milyen ruhatárt állítok össze neked.

Franciska betartotta ígéretét. Tényleg elég sok ruhadarabja volt, melyek már nem voltak kifogástalan állapotban, azaz melyeket az elkényeztetett fiatal hölgy már nem talált elég jónak. Ezeket kiválogatta és becsomagolta. Hans azonnal hordárt hívatott, a csomagot Püster közjegyzőhöz küldte azzal az üzenettel, hogy Mux azonnal továbbítsa a tegnapi esti hölgy számára, de nem igazán bízott meg a feladat végrehajtásában, ezért saját maga utána nézett, és csak akkor tért haza, amikor már meggyőződött róla, hogy rendben végrehajtották. Elérkezett az utolsó pillanat, amikor beszélnie kellett apjával.

Közben már tíz óra lett, anyja és Franciska megint munkába lendült, hogy számtalan apróságra adjanak utasítást, amit ma estig még el kell intézni, hiszen magától érthető volt, hogy mindezt nem saját kezűleg tették meg.

Az apa odafent volt a szobájában, és ekkor Hans heves szívdobogás mellett felment hozzá. Egy pillanatra még meg is torpant, mielőtt bekopogott. De mit is segített ez? Csak még tovább fogott az elkerülhetetlenül szükséges idő.

– Papa – szólította meg apját Hans, amint belépett a szobába –, megbeszélhetnék valamit veled néhány percig?

Az öregúr kényelmesen elnyújtózva ült karosszékében. – Szívesen, Hans, szívesen, gyere, ülj ide mellém fiam, és mondd el, amit meg akarsz beszélni velem. Milyen komoly képet vágsz – fűzte még hozzá mosolyogva. Talán pénzre van szükséged?

– Nem, papa – válaszolta Hans, hirtelen úgy érezve, mintha valaki egyik kezével fojtogatná, a másik kezével elszorítaná a szívét. Alig kapott levegőt, és nyugtalanul fel-alá kezdett járkálni a szoba puha szőnyeggel fedett padlóján. – Nincs szükségem semmire. Az ügy tulajdonképpen nem is engem érint, hanem téged és Franciskát.

– Franciskát? – kérdezte az öregúr, két kezével megragadva a karosszék karfáit, és csodálkozva, szinte rémülten nézett a fiára. Volt valami különös, sőt titokzatos az egész lényében. – Ezt meg hogyan értem? Történt valami?

– Igen, apám – válaszolta Hans halk, majdnem rekedt hangon, miközben megállt előtte, nyugodtan, és határozottan a szemébe nézve. – Történt valami, és nagyon kérlek, viseld el férfiként, amit most elmondok neked, mivel a legnagyobb szerencsétlenség még nem ért utol bennünket.

– Hans! – kiáltott fel a báró tágra nyílt szemekkel, döbbenten nézve a fiára. – Mi van veled, Mi történt? Nem értem, mit akarsz. Ne kínozz tovább!

– Nem, apám – suttogta Hans –, mivel minél hamarabb elmondom, annál jobb, tehát hallgasd meg: Rauten gróf, aki csalárd módon beférkőzött közénk, hiszen egészen másként hívják, és egyáltalán nincsenek birtokai Galíciában, akkora gazember, hogy arra nincs megfelelő kifejezés a német nyelvben.

– Hans! – kiáltott fel von Solberg báró, halálra rémülten felugorva a székéből.

– Maradjunk zavartalanul magunk között – folytatta azonban a fiatalember, miközben odalépett az ajtóhoz, és betolta a reteszt.

Most meg kell tudnod mindent, és azért hallgattuk el mindeddig előtted, a mama és Franciska előtt is, mert attól tartottunk, vagy jobban mondva meg voltunk győződve róla, hogy nem tudtok uralkodni magatokon, és idő előtt felkeltitek a bűnöző figyelmét. Egyébként csak a legutóbbi napokban derült ki mindez határozottan, hiszen röviddel ezelőtt még magam sem tudtam semmit, ami gyanút kelthetett volna bennem Rautennel szemben.

– És az ég szerelmére, ki tud többet róla? Mi történt, Hans? Kétségbe ejtesz, ha most nem mondasz el mindent.

– Akkor maradj nyugodtan ülve a székedben, papa – mondta Hans. Azt hiszem, hogy most már meglehetősen világosan látom a helyzetet, és egyszerű szavakkal elmondom. És ekkor mindenről beszámolt az apjának, aki lélegzetvisszafojtva figyelte az ajkain elhangzó szavakat, mindazt, amit Klingenbruchtól valamint Püstertől Rautenről megtudott, valamint amit például a meghamisított dobókockáról saját maga figyelt meg és élt át. Hozzáfűzte még, hogy éppen most érkezett Rhodenburgba a fiatalasszony, akit semmirekellő módon kifosztott és elhagyott, és előterjesztette a tervet, amit Püster gondolt ki, hogy a tízszeres bűnözőt ne csak elkapják, hanem egyidejűleg teljes mértékben is bebizonyítsák vele szemben az elkövetett gaztetteit.

Az öregúr kezdetben kínos figyelemmel hallgatta, és néhány-szor közbe akart szólni, mintha úgy érezte volna, hogy ezeket a borzalmas vádakát vissza kell utasítania. Végül azonban, amint mindez egyre inkább rátört, fejét mellére horgasztotta, karjai lazán aláhullottak a szék karfájára, és a teljes kétségbeesés és megbánás képével ült a fia előtt.

Hans befejezte, és még arra kérte az apját, hogy fogadja el a tervüket, mivel ezáltal még remélhetik, hogy meglephetik őt, és képesek lesznek bűnei beismerésére készíteni. Az öregúr azonban alig hallotta, amit a fia ekkor mondott neki, szemei a földre meredtek, és csak halkan, kebléből mélyen sóhajtott: – Franciskám, szegény, szegény boldogtalan, elárult Franciskám!

– Valóban elárulva – mondta Hans, borúsan összevont szemöldökkel – de nevezheted boldogtalannak, amikor elhárítottuk róla a legnehezebbet, és a szó legszorosabb értelmében még sikerült megmentetnünk őt ettől az ördögtől? Elhinnéd, hogy ez az ember, akinek úgy tűnik, a világon sehol sincs hazája, Franciskát valamelyik birtokára vittel volna? Melyikre? Amikor egy sincs neki! Nem ez történt volna, hanem a pénzzel, amit ígértél neki, és minden drága holmival egyszerűen elmenekült volna, mint ahogyan az amerikai hölgyel tette, és a feleségét teljes nyomorban hátrahagyta volna valahol a vadonban. Legalább ettől megmentettük Franciskát, itt marad a szülői házban, és nem kell borzalmas időt átélnie, és mindezt a derék Püster közjegyzőnek és kis mindenesének Muxnak köszönhetjük. Most azonban, papa, nincs vesztegetni való időnk, mivel cselekednünk kell.

– És ma este a társaság! Ó, istenem, ha a kiöltözött vidám emberek belépnek ide a nyomorúság házába!

– Először is papa, ez még nem a nyomorúság háza – mondta Hans –, ezt már meg is előztem. Abban az órában, amikor Püsternél összejövünk, hat szolga fogja széthordani a város különböző részeiben a már megírt és megcímzett lemondó leveleket. Az uraságok majd fél napig törhetik a fejüket, hogy mi történhetett itt, és időben majd megtudják, mi pedig legalább biztosak lehetünk benne, hogy nem fognak molesztálni bennünket.

– És a mama és Franciska?

– Az ég szerelmére, ők most még nem tudhatnak meg semmit, hiszen ha Rauten ma reggel véletlenül még ide jönne, azonnal ráeszmélne, hogy felismerték, és abban biztos lehetsz, hogy azonnal összekapná magát.

– De az asszonyok már mindennel készülnek a ma esti ünnepségre.

– Tegyük – mondta Hans –, ez még mindig jobb, mintha könnyezve üldögnének, és kínos bizonytalanságban éreznék magukat. Most azonban, papa, mindenek előtt írd meg ezt a néhány sort Rautennek, amit már előre megfogalmaztam ezen a

cédulán. Ma fél egyre Püster közjegyzőhöz rendeled, hogy átadd neki a megbeszélte összeget, mivel holnap aligha lesz ideje, hogy rendelkezzen a pénz felett. Más semmi, és biztos lehetsz benne, hogy jönni fog.

– És most írnom kellene, Hans? Láthatod, mennyire remegnek a kezeim, mint ahogyan egész testben is reszketek.

– Ha én írnék, gyanút foghatna – mondta Hans –, mivel mindenfelől veszélyt érez, és velem szemben, ha nem tévedek, különben is bizalmatlanná vált. És ha Franciska írja meg a levelet?

– Soha az életben nem tenné meg.

– Nem is kell tudnia, hogy milyen célból, bízd csak rám. És egyetértesz azzal, hogy fél egykor Püster közjegyzőnél összejövünk az úgynevezett sarokablakban?

– És nekem ott mit kell tennem?

– Semmi mást, mint tanúként jelen lenni. Minden mást bízz rám és a közjegyzőre nyugodtan, de most már nincs vesztegetni való időm, és csak egy kérésem van még hozzád, apám: Ne áruld el magad, sem a mama, sem Franciska felé, gondold arra, hogy a gyermeked boldogsága forog kockán. A legjobb, ha utánam berteleszed az ajtót, és senkit sem engedsz be, míg vissza nem jövök érted, hogy magammal vigyelek.

– Azt hiszem, igazad van, Hans – mondta az öregúr halkán, félig megtört hangon. Úgy érzem, nyugalomra és magányra van szükségem, hogy még egyszer átgondoljam ezt az iszonyatot. Olyan hirtelen történt mindez, úgy tört rám, mint egy leomló ház, előjelek és figyelmeztetés nélkül, és most úgy érzem, mintha maguk alá temettek volna a romok. Hagyj magamra, Hans, hagyj magamra, így majd hamarabb elmúlik, és nem szabad magad azal vádolni, hogy egy öregember gyengesége megszegényítette azt, amit korábban gondosan felépítettetek.

– Most már ráismerek apámra – mondta Hans szívélyesen, miközben megfogta a kezét, és ajkaihoz emelte. Fel a fejével, papa, ha sikerül lelepleznünk a gazembert, akkor Franciska sem sírdö-

gálhat utána, hiszen hálát adhat Istennek, hogy megmentette ettől a gazembertől.

– És mit szól majd mindehhez a város és az udvar?

– Gratulálni fognak neked, hogy még időben elkerültél egy ilyen veszélyt. És most munkára. Ugye bereteszeled magad? Rendben! Minden mást bízz csak rám. – És ekkor könnyű szívvel távozott, hiszen elérkezett a cselekvés pillanata, és olyan vidám volt, hogy legszívesebben felujjongott volna.

Csak akkor szedte össze magát, amikor Franciska szobájához ért. Előszedte a zsebkendőjét, betekerte vele a jobb mutatóujját, és belépett húga kis budoárjába, aki éppen azzal volt elfoglalva, hogy előkészítse ruháit a mai estre.

– Ah, Franciska – szólította meg –, van kéznél egy ív levél-papírod?

– Persze, Hans, egy egész csomó. Mit akarsz vele? A mapám már elő van készítve az útra.

– Megtennél nekem egy szívességet?

– Szívesen, mit csináltál az ujjaddal?

– Ügyetlenül elvágтам az előbb, pedig a papa arra kért, hogy írjak néhány sort Rautennek. Éppen el van foglalva, bizonyos értékpapírokat rendez, és arra kér benneteket, hogy most ne zavarjátok.

– Örömmel, Hans, de nem tudom mit, apám nevében?

– Nem is ez a lényeg, a saját nevedben is megteheted. A papa már ma akarja átadni neki a hozományod, és az ügynek jogilag megfelelő formában kell megtörténnie. Csak arra kell megkérned, hogy pont fél egykor legyen Püster közjegyzőnél, ahol a papa is meg fog jelenni.

– De hogyan írjam le mindezt?

– Ülj csak le, kis butuskám, diktálni fogom neked, tehát: „Kedves grófom...”

– De csak nem fogom Leopoldot kedves grófomnak szólítani – nevetett fel Franciska.

– Tehát fogjuk egészen rövidre – bólintott Hans –. „Kedves Leopold! Apám elhatározta, hogy a hozományom már ma délben átadja neked, hogy még rendelkezess felette, és holnap már nem kényszerülsz arra, hogy üzleti ügyekre gondoljál. Legyél pont fél egykor Püster közjegyzőnél a sarokház első emeletén, papa és Hans ugyanakkor ott fog találkozni veled. Tisztelettel...

– Na persze, tisztelettel! – nevetett fel Franciska. – hagyd, hogy magam fejezzem be, és ne nézd a kezemet. Nem is kell tudnod, hogyan írnak egymásnak a jegyesek. Ezt majd magad is megpróbálhatod. Nekem is meg kellett tanulnom.

Szapura mozdulatokkal néhány sor írt még a lapra, majd összehajtotta, lepecsételte és megcímezte, aztán megkérdezte: – Jól csináltam?

– Igazi kincs vagy – kiáltott fel Hans ebben a pillanatban, de megindultságát közben alig tudta elrejtetni. – Fogalmad sincs róla, milyen fontos szolgálatot tettél saját magadnak!

– Én, Hans, saját magamnak? A pénznek ez úgylis mindegy...

– Nem annyira, mint ahogyan gondolod, de a levelet most gyorsan el akarom juttatni a címzettnek, hogy még otthon találja Rautent, hiszen különben elveszítenénk őt a városban.

– Nem így van – mondta Franciska. – Határozottan megígérte nekem, hogy délig otthon marad, ha esetleg még valamit mondani akarnék neki, tehát otthon éri a levél.

– Annál jobb, és most szívecském, viszont látásra! Ezzel átkarolta, amit egyébként csak nagyon ritkán szokott megtenni, és szívélyesen megcsókolta a felé nyújtott rózsás arcot.

– Olyan érzelmes vagy ma, Hans! – mosolyodott el Franciska.

– Ah, tudod, kincsem, annyi minden jár most a fejemben, de amin nem lehet változtatni, azt el kell viselni –, és még egyszer

barátságosan odabiccentve, gyorsan elhagyta a szobát, és egy pillanatig sem késlekedett, hogy a levelet eljuttassa közvetlenül a címzettnek az egyik szolgával.

– A levél a húgomtól van – mondta a férfinak –, és tudni akarja, hogy a grófot még otthon találta-e. Kérem, sürgősen hozza meg a választ.

– Parancsára, báró úr! – és a barátságos szavak által feltüzelve, amit ritkán pazaroltak a Solberg ház szolgálaira, a férfi inkább futott, mint ment, hogy mihamarabb végrehajtsa a kapott feladatot. A fiatalúrért különben is valamennyi szolga örömmel ugrott volna akár a tűzbe is.

Hans közben kínos negyedórát töltött el, míg végül megtudta, hogy a levél tényleg Rauten kezeibe került. Fatális helyzet lett volna, ha a küldönc nem találja otthon. Karba öltött kezekkel, szapora léptekkel járkált fel-alá a szobájában, és minden alkalommal a lépcsőhöz ugrott, ha csilingelt odalent az ajtó. A küldönc végül visszatért. A megbízást hihetetlenül rövid idő alatt hajtotta végre, de Hans számára mégis egy örökkévalóságnak tűnt.

– Nos, megtalálta?

– Igen, báró úr, éppen indulni készült.

– Elolvasta a levelet?

– Igen báró úr, de úgy vélekedett, hogy válaszra nincs szükség, időben ott lesz.

Hans szívesen adott volna egy tallért az embernek a fáradozásáért, de attól tartott, hogy gyanút kelt, ha túl nagy érdeklődést mutat éppen ezzel a levéllel kapcsolatban. Most senkiben sem bízott meg.

– Rendben van, köszönöm. Csak ennyit mondott, majd fogta a kalapját, hogy előzetesen még közelebbit is megbeszéljen Püsterrel.

Döntés előtt

Von Schaller úr házában annak ellenére, hogy pompásan, sőt fényűzően volt berendezve, nagyon szerencsétlen volt a hangulat. Schaller lábát messze elnyújtva a szőnyeg felett, két keze zsebei-ben, fejét hátul megtámasztva üldögélt szalonjának egyik karos-székében, és merev szemmel a plafont nézve füttyörészett. Srégen vele szemben az ablaknál ült a felesége, kicsit rendetlen pongyo-lában, már őszülő haja fésületlenül buggyant elő nem túl tiszta sapkája alól. Még papucsban, és szintén olyan hangulatban, ami öregedő arcának némileg visszataszító látványt kölcsönzött.

– Hagyd már abba végre ezt az átkozott füttyörészést – kiáltott rá a férjére. – Teljesen kétségbe ejted az embert. A fejem már olyan, mintha el akarna repülni.

– Hm – dörmögött Schaller, nem túl barátságosan nézve rá. – Tényleg kár lenne érte, de édes szívem, gondolod, hogy én jobb hangulatban vagyok? A füttyörészéssel csak kiszellőztetem ma-gam.

– És most mi lesz?

– Igen, szerelmem – mondta Schaller, miközben még hosz-szabbra nyújtózkodott, és lábai már a mahagóni asztal lábainak ütköztek. – Ez a nagy kérdés. Most mi legyen? És az a legréme-sebb az egészben, hogy mindössze egyetlen hitvány napról, nyo-morult huszonnégy óráról van szó.

– De minek állítottad ki azt a váltót, és ismerted el utána?

– Te, legártatlanabb lélek – mondta Schaller, de olyan képpel, és szavainak olyan hangsúlyozásával, mintha a legalávalóbb ká-romkodást vágta volna felesége fejéhez. – Miből éltünk volna, éltünk volna úgy, ami megfelel a hajlamaidnak, galambom? A tűz éppúgy égte a körmeimet, mint ebben a pillanatban, és ha ma találnék még egy ugyanolyan szamarat, aki segítene törleszteni,

ma is készségesen, tárt karokkal állnék elébe. De bármennyire is ostoba a nép általában, és lehet homokot szórni a szemükbe egy csomó dologban, a pénztárca dolgában képzettnek tűnnek, és rendszerint ösztönös és szinte görcsös hajlammal rendelkeznek, hogy csukva tartsák.

– De fel sem foghatom – mondta az asszony –, hogy egy ilyen ügyben egyetlen napról szó lehet. Egyszerűen azt mondod, hogy ma éppen véletlenül, nincs elfekvő készpénzed. Ez bárkivel előfordulhat, és holnap vagy holnap után fizetni fogsz.

Schaller a világ legbarátságosabb mosolyával végighallgatta anélkül, hogy helyzetén a legcsekélyebb mértékben változtatott volna. Még mélyebben süppedt a székbe, bizonyos mértékben a sajkát zsebébe. Amint a felesége befejezte, szeretettel bólintott felé, és így szólt:

– Igen okos galambocská vagy, szeretett feleségem, csak az a különös, hogy ilyen hosszan tartottad magad, hiszen a túl okos gyerekek általában nem szoktak sokáig élni.

– Kikérem magamnak az együgyű megjegyzéseid Theodor! – kiáltott rá az asszony ingerülten, már ismerve a férjét. – Talán nincs igazam?

– Bizonyára igazad van, szelíd angyalom! – mondta Theodor a legmegnyerőbb mosolyával. – Talán emlékszel rá, hogy mindig igazad van, csak az az egyetlen jóvátehetetlen hibád, hogy az égvilágon semmit sem értesz meg, és úgy totyogsz a festékben, mint tehén a műteremben. Ha ugyanis ma nem tudok fizetni, éspedig egy olyan váltót, melyet tizennégy nappal ezelőtt mutattak be nekem, és amit elismertem, mert kénytelen voltam elismerni, mert nem akartam már akkor ezt az élvezetet, úgy az urak tudni fogják, hogy fizetéseképtelen vagyok. És ez néhány órán belül elterjed a városban, és ha szórakoztat téged, fogadhatod egész Rhodenburgot: a susztert, a szabót, az asztalost, az ingyencségek kereskedőjét, a péket, a hentest, és isten tudja, még ki mindenkit, a „szerintem” Semmlein udvari patikussal az élen,

– Ezt én képtelen vagyok felfogni – mondta von Schaller asszony.

– Ez teljesen megbocsátható neked – biztosította őt a férje. – Szorgalmas tanulással minden ember okossá válhat, de a butaság Isten ajándéka, és ezt el kell fogadni.

– Kiállhatatlan vagy, Schaller, tovább már nem bírom ki veled.

– Kár, hogy erre nem jöttél rá már korábban, évtizedeken keresztül csodáltam a kitartásod, de amit kérdezni akartam: átküldtél valakit Rautenhez?

– Már fél órával ezelőtt, Katharina gondoskodott róla. A gyerekek többet is tud, mint amennyit kellene. Az előbb egészen vörösre voltak sírva a szemei.

– Édes szívecském – mondta von Schaller úr –, eltekintve a vörösre sírt szemektől, számos ember van így ezzel Rhodenburgban, és az a legrosszabb, hogy évről évre egyre okosabbak lesznek, de nem jön éppen valaki?

Odakint meghúzták a csengőt, Schaller felegyenesedett, kezét kivette a zsebéből, a cselédlány ajtót nyitott.

– Schaller úr itthon van?

– Ez Rauten – kiáltott fel Schaller, felugorva székéről –, de megint csak a régi nótát fogja elénekelni: „Holnap, holnap, csak ne ma!” Bárcsak tudna az ember valami ópiumszármazékról, amivel az egész várost huszonnégy órára el lehetne altatni! Ezzel két lépéssel az ajtónál termett, kinyitotta, hogy üdvözölje a hön vár-tatát.

– Halló – nevetett rá amaz, amint belépett a szalonba, ahol persze nem kerülte el figyelmét az itt eluralkodott hangulat. – Mi történt itt? A kegyelmes asszony lógatja szárnyait, Schaller meg úgy néz ki, mintha éppen rebarbarát ráгна!

– Fején találta a helyzetet – nyugtázta Schaller. – Valóban rebarbarát rágcsálok, némi ördöggyökérrel keverve, és kedves fele-

ségem, a galambocskám meg úgy néz ki, mint egy leöntött pincsi. Nekem a nyakamra fognak lépni, nem várhatok holnapig.

– Jó híreket hoztam – kiáltott fel a fiatalember, miközben kalapját ledobta az asztalra, és levetette magát egy székre. – Pompás híreim vannak!

– Vigye el az ördög! – válaszolta Schaller, hitetlenkedve nézve rá. – A hírei legalább rajtam is segítenek?

– Igen, olvassa csak el ezt a levelet! – mondta Rauten, miközben elővette a zsebéből a kis borítékot, és odanyújtotta Schallernek. – Apja megbízásából épp most írta nekem Franciska.

Schaller meglehetősen kíméletlenül elkapta a kis levélkét, felnyitotta a borítékot, és átfutotta annak tartalmát, de ehhez nem sok időre volt szüksége. Már a következő pillanatban sarkon fordult a levélkével a kezében, de aztán mintha valami gonosz szellem szállta volna meg, hirtelen ledobta a földre, leült a kis horgolt forgószékre, aztán megint felugrott, fellépett a lábzsámolyra, meg-rántott egy csengőzsinórt, egy mozdulattal kinyitotta a szivardobozt, és ugyanabban a pillanatban az óra is elkezdett ütni. Mindennek pokoli láрма lett a következménye: zenebona hangzott fel mindenfelől: győzelmi koszorúval üdvözljük..., ó, te szelíd esthajnalcsillag..., felharsant Goudon Faustjából a győzelmi induló, és mindeközben Schaller még melegítő nadrágban, rövid, gyapjú kötött kabátban valamiféle indiántáncba kezdett, megroggyantott térdekkel, és hátravetett felsőtesttel a leggroteszkebb helyzeteket és ugrásokat produkálta.

– De Theodor! – kiáltott rá a felesége, összeecsapva kezeit. – Te tényleg megőrültél? Beszakad a fülem! Kérem, gróf úr, kapja el a boldogtalant, a végén még kárt tesz magában.

Rauten kiválóan szórakozott barátja komikus mozgékonyságán és eszébe sem jutott, hogy megzavarja vagy félbeszakítsa. A zenebona sem zavarta, mivel nem volt semmiféle zenei érzéke, így teljesen átadta magát a pillanat élvezetének.

Katharina is meghallotta odakint a lármát, és csodálkozva benyitott az ajtón, hogy körülnézzon, mi történt, de gyorsan be is csukta, amint meglátta a grófot, aki még nem figyelt fel rá. Tényleg nem volt olyan hangulatban, hogy most végigszenvedje egy vendég fogadásának üres formáit.

Schaller végül magához tért, elsősorban azért, hogy még egyszer figyelmesen elolvassa a levelet.

– Tulajdonképpen milyen pompás kis nőszemély a menyasszonya – mondta kuncogva. – Nem is gondoltam volna, hogy képes ilyen értelmesen írni. Tehát fél egykor? De ezer ördög, Rauten, mindjárt annyi lesz!

– Addig van még tizenöt perc, és itt van szemben. Csak azért jöttem, hogy tanúként magammal vigyem. Velem jön?

– Persze, de gyorsan még magamra kell kapkodnom a ruháimat, de ez nem tart öt percnél tovább – kiáltotta Schaller. Úristen! Már megint kezdődik a „szelíd esthajnalcsillag”.

– És most meg van elégedve? Már nem bizalmatlan?

– Nyomokban sem, tulajdonképpen nem kis voltam soha.

– Schaller!

– Becsszóra nem! Hogyan is gondolhat ilyet? De öt percen belül itt vagyok. – Talán örült is neki, hogy félbeszakíthatja a beszélgetést. Átsietett a szobájába, hogy gyorsan átöltözzön.

– Von Schaller asszony ekkor észrevette az alkalmat. Izgalmaiban meg is feledkezett a nem éppen elbűvölő reggeli köntöséről, amiről ráadásul még a loknik is hiányoztak, és éppen megakarta rohamozni Rautent, hogy minden részletet kipróbáljon belőle, de Rauten elég jól ismerte, és tudott is egy elég gonosz módszert, hogy megszabaduljon tőle.

– Kegyelmes asszony – mondta –, ez egy olyan hosszú, komplikált történet, hogy tényleg több időre lenne szükségem, mint amennyi pillanatnyilag rendelkezésemre áll, hogy mindenről kellőképpen felvilágosítsam. De mi van velem? Nem is tudom,

hogy tévedek-e. Úgy megváltozott ma reggelre, hogy be kell val-
lanom, alig ismertem fel.

Von Schaller asszony, figyelme így felkeltve, döbbsen nézett a közeli tükörbe, és varázslatosan gyors volt a hatás. – Ó, istenem! – sóhajtotta, és szélesebben kiviharzott az ajtón. Hol is kalandozhattak el ennyire a gondolatai. Rémitő volt a látvány!

Rauten csendben maga elé nevetett. Jól tudta, hogy az asszonynak jó háromnegyed órára van szüksége, mire újra láttatni meri magát, és így legalább teljes biztonságban volt tőle.

Schaller viszont valóban nem maradt el sokáig, a fontos eseményt természetesen nem késleltethette, és amint visszatért a szobába, és Rautent egyedül pillantotta meg – az órák közben mind lejártak –, gyorsan így szólt hozzá: – Rauten, az öreg Solberg ötlete aranyat ér. Gondolja csak meg, hogy ma estig ezerkétszáz talléros váltót kell törlesztenem, és teljesen elvesztem volna, hiszen semmi pénzem sincs, hogy megszabaduljak tőle.

– Ez persze megint jócskán csökkenteni fogja a tőkét.

– Tudja, Rauten – válaszolta Schaller, sajátos mosollyal arcvonásain – attól tartok, hogy nem sokkal a maga elutazása után levelet kaphatok egy fiatal hölgytől, aki szintén képes lenne rá, hogy kellemetlen konfliktusokat okozzon itt nekem, ezért ezt aligha fogom bevárni.

– Le akar lépni?

– Mindeddig erre természetesen nem is gondolhattam, hiszen a környezetváltozáshoz, amire feltétlenül szükségem van, nem volt pénzem. Csak kényszeredetten kelhettem volna útra. Most persze megváltozott a helyzet. Nem leszek olyan szűk, hogy kapásból kifizessek ezerkétszáz tallért. Ekkora ostobaságot még nem követtem el egész eddigi életemben, és eszemben sincs, hogy öreg napjaimban kezdjem el. Meglehet, Rauten, hogy még ma este a maguk ünnepe után kis vidéki partit rendezek a családommal, hogy holnap reggel a hegyekben ébredjek. A legszükségesebb holmik becsomagolásához lesz még elég időm a nap folya-

mán, és ez a sok itteni kacat úgysem az enyém. Ma reggel még az volt a szándékom, hogy egy ideig még maradok, és ezért aggódtam annyira. Bolond voltam. Legyen igazság, még ha a világ bele is pusztul. Ha maga elmegy, olyan unalmas lenne itt ebben a fészekben! Mi is történt volna, ha csak holnap reggel kapom meg a pénzt! Mire tiltakozni fognak a váltó miatt, én már hetedhét országon túl leszek.

– És Katharina? Egy ideig azt hittem, hogy Hans érdeklődik iránta.

– Igen – mondta Schaller –, én is azt hittem, de attól tartok, hogy az ostoba teremtésnek más hajlamok vannak a fejében. Egy kunyhó és egy szív, régi történet. Annyira ridegen kezelte Solberget, hogy annak természetesen elment a kedve. De ezer ördög, Hans már jön is odalent az öreggel! Legfőbb ideje, jöjjön, Rauten! Nézze csak, Blendheim odaát az ablakban áll! Most mutatkozik első alkalommal. Egek, milyen sápadtnak látszik.

Rauten elfordult. – Tovább nem késlekedhetünk – mondta. Épp fél egyet üt, és az öreg báró egyike azon kétségbeejtő embereknek, akik pontosan az óra szerint élnek. Induljunk!

Handorf asztalosmester házában idővel minden valamivel jobbra fordult. Az öreg mester azonban még mindig gondterhelten járkált, az anyának pedig megint vörösek voltak a szemei.

Karl egészsége gyorsan javult, a fiatalember erőteljes teste győzedelmeskedett szellemi szenvedésén, ami oly hosszú ideig ágyhoz kötötte, de elhatározása, hogy elhagyja Németországot, és Amerikában keres feledést az elszenvedett nyomorúságra, már megszilárdult, és a mostaninál jobb alkalom aligha adódna a távozásra.

Mr. Hummel minden formai elvárásnak megfelelően megkérte Margarethe kezét, és mivel a mester érdeklődött Hummel sógoránál, és csak jó dolgokat hallott róla, nem tagadta meg áldását. Becsületes, nyílt lényre miatt Margarethe megszerette, és mivel a

bagóhoz már hozzá sem nyúlt, helyette dohányozni kezdett, ami ellen Margarethenek a legcsekélyebb kifogása sem volt, mivel „a férfiaknak szükségül van a dohányzásra” – vélekedett, így arra készültek, hogy a szokásos templomi kihirdetés után megünneplik a kapcsolatot, majd közvetlen utána elindulnak Amerikába, Karl pedig el akarta kísérni őket.

Margarethe odakint volt a konyhában, az anya az asztalkájánál ült és új zsebkendőket szegett be, Karl ott állt mellette az ablaknál, és elgondolkodva nézett ki az utcára. Az öreg Handorf odakint volt a műhelyben az embereinél, és éppen ekkor lépett ki, hogy mondása szerint szippantson egy kis friss levegőt.

Odakint munka közben megfélekezett mindenről, ami nyomasztotta, vagy legalább is nem lett úrrá rajta. Most, amint meglátta az anya kisírt szemeit, és fiának megviselt alakját, mindez ismét mázsás súllyal telepedett a keblére. Sipkáját félretolva megvakargatta alatta ősz fejét, közben nem ült le a kemény szófasarakba, ahogyan ilyen alkalmakkor szokta, hanem lassan elkezdett fel-alá járkálni a szobában, és tekintete lopva hol feleségét, majd fiát kereste, míg végül kínos lett számára a hallgatás.

– Ne bőgj állandóan! – mormolta. – Tudhatod, hogy egyre nehezebbé teszed a szívemet, és közben nekem is van elég elviselni valóm.

– De mindkét gyermekem, apa, mindkét gyermek egyszerre távozik ki a végtelen nagy, borzalmas tengerre! – panaszkodott az asszony, és ekkor már a könnyeit sem tudta visszatartani. – Ez olyan szomorú, annyira szomorú!

– Ah, mama – panaszkodott Karl –, azt hiszed, hogy könnyű szívvel távozik tőletek? Nem leszek többé vidám, amíg élek, és miattatok érzett aggodalmam sem fog soha elhagyni. De tehetnék másként? Kérdezd csak meg a papát, nem adott-e igazat nekem, hiszen itt mindenki kerül, mint egy kitaszítottat. Egyik segéd sem akar együtt dolgozni, vagy akár egy asztalnál ebédelni velem, az utcán a gyerekek ujjakkal mutogatnak rám, és a fiatal lányok a kútnál összesutognak, ha arra járok, és elmondják egymásnak,

hogy leütöttem egy embert, és állítólag börtönben ültem. El tudnám én ezt továbbra is viselni, és van itt még egyáltalán valami remény a számomra? Kezdetben igen, akkor még úgy gondoltam, és éjjel nappal arról álmodtam, milyen szerencse lenne, ha találkozna a valódi gyilkossal. Most végre találkoztam vele, legalább is egy férfivel, akinek a képe borzalmasan kínozott a hosszú évek alatt. Életben ott állt előttem, pont úgy, ahogyan mindig is láttam magam előtt, és most mit mondanak az emberek? Mit mond maga az okos, idős közjegyző, akitől tanácsot kértünk? Egy grófról van szó, és lehetetlen vádat emelni ellene, mivel a legcsekélyebb bizonyítékot sem tudnánk felhozni vele szemben. Így egyetlen és utolsó reménységem is szégyenemmé vált. Most már belátom, hogy Németország számára elveszett vagyok, és egyetlen reménységem már csak abban a távoli világban van.

– Igen – mondta az apa, borús tekintettel maga elé bólintva. – Ez az egyetlen reménység a számodra, és azt is belátom, hogy nem maradhatsz itt tovább, mert nekem is elszorulna a szívem, veled együtt megélni minden nyomorúságot, és egy férfi egyáltalán nem létezhet munka nélkül. De velem mi lesz? Hetvenegy éves vagyok, és bár koromhoz képest még mindig elég jó erőben, de azt is eléggé érzem, hogy a csontjaim kezdenek elfáradni. Hogyan is gondolhattam volna arra, hogy munka közben kipihenjem magam, de most már érzem, hogy erre szükségem van, ha nem akarom tönkretenni magam. Már nem megy úgy, mint ahogyan mennie kéne, és hogy meddig tartok még ki, azt ki tudja, aztán majd itt üldögélek. Ha itt maradtál volna nálam, átvehetted volna a műhelyt, és akkor teljesen más volna a helyzet. Akkor megbékélhetnék, és még mindig eltotyoghatnék a faforgácsban, mint ahogyan gyerekkorom óta hozzászoktam, de ez a lehetőség elszállt. Talán egy évig még elvagyok, és ha Isten egészségesen hagy, talán még két évig is, de aztán mindennek vége, a műhelyem fel kell adnom, eladhatom a szerszámaimat, bérbe adhatom a házat, vagy el is adhatom, és valahol egy kis szálláson élhetem le életem utolsó éveit öreg feleségemmel. Más lehetőség nincs.

– Talán mégis, apám – mondta Karl megindultan. – Látod, odaát az emberek, ahogyan Hummel úr mesélte nekem, szabad akaratok szerint tevékenykedhetnek, és egy szorgalmas és ügyes munkás saját maga ura lehet. Majd meglátod, apám milyen szorgalmasan fogok dolgozni, teljes lelkesedéssel, és megspórolok minden pfenninget, amit megkeresek. Szorgalmas munkás lettem, ezért nem is kell aggódnod, a börtönben mindig a mesterségemben dolgoztam, és nemsokára rá is jöttek, hogy mire vagyok képes. Mindenfelől kaptam munkát, a legfinomabb és legnehézebb munkadarabokat nekem kellett elkészítenem, és milyen szívesen tettem, hiszen tudtam, hogy egyszer később majd ezzel kereshetem meg a kenyeremet. Ha majd valamennyit már megkerestem, és közben egy kicsit megismertem az országot, akkor átköltözhetek hozzám, te és a mama. Addigra berendezek nektek egy barátságos otthont, és nem kell magányosan töltenetek öreg napjaitokat.

– Légvárak – mondta az öregember elutasító kézmozdulattal. – Ne tervezz évekre előre fiam, amikor még azt sem tudod, hogy élni fogsz-e a következő órában. Most Amerikával van tele a fejed, mint fiatal emberek ezreinek. Mindent fényben, pompában, napsütésben látsz odaát, és ezt nem is vehetem zokon, hiszen öreg hazád elég szenvedést okozott neked.

– Ne gondold, apám ne hidd ezt! – kiáltott fel Karl megindultan. – Egész lelkem a hazámon csüng, és sohasem gondolnék arra, hogy elhagyjam, ha nem taszítaná ki innen! Mennyire örültem mindig, hogy együtt dolgozhattam veled a szemed láttára, és egyszer majd saját otthont teremthetek, és öreg napjaitok során ápolhatlak benneteket, anyám és téged. A sors azonban másként rendelte, legalább is nem itt Németországban, hiszen melyik derék lány lépne oltár elé egy börtönviselt férfivel?

Az öreg bánatosan bólintott, az anya még hevesebben sírdogált, hiszen érezte, hogy a fiának igaza van. Minden odavan, minden elveszett!

Az ajtón kopogtattak. – Szabad! – kiáltotta az öreg Handorf, nem éppen örvendezve zavarásnak, de a polgárebereknek nem

szokásuk, hogy letagadják magukat, ha nem passzol nekik egy látogatás. Aki éppen jön, azt be kell engedni. Hogyan is hazudhatta, vagy üzenhette volna, hogy nincs itthon!

Az ajtó kinyílt, és nem más lépett be, mint a kis Mux, Püster közjegyző írnoka.

– Remélem nem zavarok? – mondta Mux.

– Jöjjön csak be, Mux úr – válaszolta az asztalosmester –, nem zavar bennünket, hiszen tudja, hogy mi a helyzet nálunk, és kimutatta, hogy együtt érez velünk.

– Nem akarom sokáig zavarni magukat – mondta Mux, aki az asszony szemein hamar észrevette, hogy régi, fájdalmas emlékek érinthették őt, melynek során egy idegen, bárki is legyen az, nem kellemes, vagy örömmel fogadható lenne. – Csak a fiatal Handorf urat szeretném megkérni, hogy most rögtön, késlekedés nélkül jöjjön át Püster közjegyző úrhoz, aki valami fontosat szeretne közölni vele.

– Velem? – kérdezte Karl csodálkozva.

– Igen, minden bizonnyal, de kérem, induljon azonnal, és ezzel egy jó cselekedetet fog tenni. Többet nem mondhatok, minden további meg fog tudni odaát a főnökömnél.

– Indulj már, Karl – kérlelte az anyja, aki feszülten figyelte a kisember szavait, hiszen az anyai szív mindenhez valami reményt fűzött. – Hiszen nem tudhatod, hogy a közjegyző úr mit akarhat tőled, és eddig mindig jó szándékkal volt irántunk.

– Persze, máris indulok, mama – válaszolta Karl, miközben már kalapja után nyúlt –, akkor is, ha nem is rólam van szó, ha ezzel szívességet tehetek a közjegyző úrnak. Otthon van?

– Odafent van az irodájában, ahol mindig is tartózkodik – válaszolta Mux. – Nekem van még egy utam, aztán én is jövök – és ezt a feladatát teljesítve, azonnal szapora léptekkel elindult a néhány háznyira lévő „Römisches Haus” hotel felé.

Karl azonban minden további késlekedés nélkül átment a közjegyzőhöz, különben amennyire lehetséges volt, világos nappal nem szokott mutatkozni odakint az utcán, viszont a hívásnak mindegyesre eleget kellett tennie, de közben sajátos érzése volt. Szíve olyan hangosan zakatolt a keblében, mintha valami különös dolog történne vele, de el sem tudta képelni, hogy mi lenne az.

Püster közjegyző egyedül volt a szobájában, és amint Karl belépett hozzá, barátságosan elé ment, kezét nyújtva neki, amit eddig még sohasem tett meg.

– Közjegyző úr – szólította meg őt Karl –, üzent, hogy jöjjenek át önhöz. Óhajt tőlem valamit?

– Pillanatnyilag tulajdonképpen csak mutatni akartam valamit – mondta az öregúr –, de nem sok vesztegetni való időnk van, mert rövidesen látogatókat kapok. De amit kérdezni akartam: Ismeri ezt a botot?

Ezzel a közeli sarok felé mutatott, ahol egy faragott, és sajátosan kialakított bunkósbot volt a falnak támasztva. Karl csodálkozva fordult a jelzett hely irányába, de alig pillantotta meg a botot, hirtelen odaugrott hozzá, két kezébe kapta, megnézte, majd izgalomtól szinte elfúló hangon felkiáltott: – Ez az én botom, ez az a boldogtalan fadarab, amivel az az idegen leütötte a szegény zsidót! Ó, istenem, honnan került önhöz ez a bot?

Püster nem válaszolt azonnal. Egy ideig csak lassan maga elé bólogatott, mintha számított volna a felismerésre, majd mosolyogva megszólalt: – Attól a bíróságtól, ahol annak idején elítélték. Azt persze nem írtam meg az ottani uraknak, hogy a botot arra akarom használni, hogy talán megtaláljam az igazi gyilkost, mivel nagyon kérdéses, ez sikerülhet-e, hiszen ki vallaná be szívesen, a nagy ostobaságot, amit elkövetett, vagy elkapkodta a dolgot! Azzal az indokkal kértem el az uraktól a botot, hogy úgy vélem, egy másik bűncselekmény elkövetésének nyomára akadhatok vele, és ezzel szemben persze nem volt ellenvetésük. A bot, mint corpus delicti, még mindig az akták melléklete volt, az ügy

egyébként már le van zárva, és az elkövető letöltötte büntetését. A botot így elküldték a kért címre, de felhasználása után visszakérték, mivel a tárgy az aktákhoz tartozik, és tulajdonképpen nem szabad elválasztani tőlük. Tehát arról a bizonyos botról van szó?

– Ó, pontosan felismerem! – kiáltott fel Karl – és bármely pillanatban megesküdttem volna rá, ha meglátom! Még a faragott kígyó is ott van, lefelé tekeredve egy darabon, amott pedig a gonosz arc, kidugott nyelvével. Annak idején jó viccnek tartottam, mert annyira hasonlított egyik korábbi segédünkre, a Breitkopf-ra.

– Rendben van, Handorf úr – jegyezte meg a közjegyző, pillantást vetve a faliórára. – Nos, tudja meg röviden, hogy minden előkészület megtörtént, arra kényszeríteni a férfit, akit az igazi tettesnek tart, hogy vallomást tegyen.

– Közjegyző úr! – kiáltott fel Karl, szinte elakadó lélegzettel.

– Még nem kelthetek reményt önben, hogy be fogja-e vallani az önnel kapcsolatos esetet is – folytatta Püster –, hiszen ez aligha képzelhető el. Különféle más ügyekben is erős bizonyítékok vannak ellene, így a döntése kiszámíthatatlan. Most arra kérném, vegye magához a botot, és lépjen be vele ebbe a szomszédos kis szobába, és maradjon ott, míg szükség nem lesz önre. Én, vagy Mux hívni fogjuk, és akkor lépjen szembe a férfivel, és kérdezze meg, hogy még felismeri-e önt. Aztán hogy ön mit fog mondani, vagy akar-e kérdezni valamit tőle, azt teljes mértékben önre bízom, hiszen bármit is tanácsolhatnék most, addigra tízszer is elfelejtetheti. A pillanat fogja eldönteni, aztán majd meglátjuk, hogyan viselkedik. Pontosán megértette a véleményem?

– Igen, közjegyző úr – válaszolta Karl, felvillanó szemekkel.

– De nehogy valami ostobaságot kövessen el azzal a bottal – fűzte még hozzá hevesen a közjegyző, mivel hirtelen eszébe jutott valami. – Gondolja meg, hogy pillanatnyilag semmiféle bizonyítékunk sincs az úrral szemben, csak a hasonlóság, amit azon a fickón felfedezett, és ennyi év után akár tévedhetett is. Inkább oda állítanám a botot, ahol nincs rögtön szem előtt.

– Karl fájdalmasan elmosolyodott. – Ne gondoljon ostoba elhamarkodottságra részemről, ráadásul a saját irodájában! Olyan nyugodt leszek, mint amilyen most vagyok, de a botot mégiscsak magamhoz venném, annak az embernek együtt kell látnia engem a botommal, és majd kiderül, hogy igazságtalanul vádolom-e, vagy sem.

– Hallom, hogy jön valaki – mondta Püster. – Kérem, lépjen be ide, és ne legyen nekem türelmetlen, ha esetleg kicsit soká fog tartani! Ne kapkodja el a dolgot!

Von Solberg báró elindult otthonról a fiával, miközben nem csoda, hogy lázas izgalomban volt. Lakásában mindenki szorgalmasan el volt foglalva az ünnepi est előkészületeivel. A lépcsőn még találkozott Franciskával, a világ legboldogabb arcával, és hangos boldogsággal ugrott a nyakába, és mindennek kellene szertefoszlania, és csak csalódott reménységek maradjanak a házában? Túl borzalmasnak találta, ahogy végiggondolta mindezt, és még mindig abba a gondolatba kapaszkodott, hogy Hans tévedett, a férfi, akinek gyermeke boldogságát tenné a kezébe, nem lehet akkora gazember, hogy ilyen ördögi szándékkal lopódzott be a házába.

Apa és fia némán mentek egymás mellett végig az úton, mindegyikük elfoglalva saját gondolataival, míg elérték Püster házát, és Hans ajtót nyitott apja számára.

– Hans – szólalt meg ekkor az öregúr, szinte akaratlanul megállva –, el sem tudom képzelni, hogy igazad lenne borzalmas vádjaiddal. Inkább magammal kellett volna hoznom a tőkét, elő is készítettem a szekrényben, hiszen hogyan fogunk ott állni, ha Rauten, mint istenben remélem, mentesül a borzalmas vádak alól? Elképzelhetetlen, hogy egy ember, sokkal kevésbé pedig egy olyan férfi, akire rá akartam bízni gyermekem egész boldogságát, ekkora gazember lehet. Gondold csak meg, hogy maga Schaller adott róla nekem megnyugtató felvilágosítást, és mit gondolnánk róla, ha minden hamisnak és csalásnak bizonyulna?

– Drága papa – mondta Hans megindultan –, hidd el nekem, hogy soha sem merészeltem volna így megvádolni bárkit, sokkal kevésbé azt a férfit, akit már eljövendő sógoromnak tekinthetek, ha nem lennének szinte tényleges bizonyítékok a kezemben. Pusztán csak azért hívtalak magammal, hogy erről személyesen is meggyőződjél. Ha azonban minden csak csalódás és tévedés volt, magam leszek az első, aki kezet nyújt Rautennek, bevall neki mindent, és bocsánatot kér tőle, és ha Rauten tisztességes ember, akkor éreznie kell, hogy ő maga csak nyert azzal, hogy beszédtem ma mindaz, ami felmerült vele szemben, és ezáltal lehetősége nyílt arra, hogy a legcsekélyebb gyanúval szemben is tisztázza magát, ami nem ragadhat rá.

Az öreg báró csendben és elmélkedve nézett maga elé, de fia szavai legalább megnyugtatták, hogy egy tévedés vagy félreértés lehetőségét is figyelembe vették. Felnézett rá, de tekintetét közeledő alakok elterelték. Schaller volt és Rauten, akik az utca túloldaláról közeledtek feléjük.

– Itt vannak! – mondta halkan. – Pillanatnyilag még nem érzem elég erősnek magam, hogy találkozzak és közömbösen vagy akár szívélyesen szóba álljak velük. Tartsd fel őket egy pillanatra, Hans, gyorsan felmegyek a közjegyzőhöz, és beszélek vele néhány szót, hogy összeszedjem magam. Belátom, hogy elkerülhetetlen, és majd meglátod, hogy nem fogok gyengének mutatkozni odafent.

Kezet nyújtott a fiának, és gyorsan belépett a házba, hogy legalább most elkerülje a találkozást Rautennel.

Hans persze legszívesebben felment volna vele, mert neki sem volt semmi kedve ebben a pillanatban, hogy kötözködni kezdjen. Ha azonban arra gondolt, milyen ördögi gonoszsággal tolakodott be ez a bűnöző a családjá házába, miközben nem állt távol a gyanú, hogy von Schaller, ez a tékozló és lelkiismeretlen adós volt a segítője, úgy azonnal megszűnt minden aggálya egy esetleges megtévesztéssel kapcsolatban, ami egyébként teljesen idegen volt őszinte és nyílt természetéhez. Az ördögbe is, az urak legalább felkészültnek találják!

– Hello Hans! – szólította meg őt Rauten, miközben átért az utcán és kezét nyújtott neki. – Jó reggelt! Apádat kísérted el?

– Igen, Rauten. Jó reggelt, Schaller. Tanúkra szükségünk van, és von Schaller úr is feljön talán néhány pillanatra? Túl sok időre nincs szükségünk az egész ügylethez.

– Örömmel, kedves Solbergem – mondta a báró, miközben durván és erőteljesen megrázta a fiatalember kezét. – Tulajdonképpen már Rauten is beszervezett engem.

– Annál jobb. Viszont van még néhány percünk, mivel apám éppen előrement, hogy mindent megbeszéljen, hogy aztán gyorsan le tudjuk rendezni az egészet. Hogy van, Schaller? Minden, mint régen?

– Minden, mint régen, kedves Solbergem, és elvagyunk nagyon vidáman, eltekintve néhány csalódástól – mondta nevetgélve a báró. – Pénzek nem érkeztek meg pontosan, és hasonlók, de bolond volna, aki ebből gondot csinálna magának, de az bizonyára nem én leszek.

– És a felesége, és kisasszony lánya?

– Ó – nevetett fel Schaller –, az én szelíd feleségem mindig észnél van! Figyelemreméltó asszony, aki az ismert természeti törvények ellenére évről évre egyre fiatalabb lesz. Képzelse csak, megint a fejébe vette, hogy a napokban ismét társaságot kell adnunk, hogy a szezon vége előtt még egyszer rendesen kitáncolhassák magukat.

– De hiszen ma este lesz erre elég alkalom – mondta Hans elhatározva, hogy egy rövid időre még idelent tartja az urakat.

– Az öreg hölgyeknek? – mondta Schaller kétkedve. – Nem lenne jót nekik. Ezzel szemben otthon, a ház asszonyaként valamennyi táncos boldogan a rendelkezésére áll, és szavamat adom, hogy ezt gyakran rettenetesen ki is használja.

Ebben a pillanatban Mux kanyarodott be a sarkon egy hölgyet kísérve, de gyorsan ajtót nyitott, amint észrevette az urakat, és

előre engedte a hölgyet. Karcsú, nemes alak volt, apró mintás, igen elegáns ruhában, arcát azonban rövid, fekete fátyol fedte, de éppen elég hosszú ahhoz, hogy eltakarja arcvonásait.

Schaller nem is nézett rá, Hans is félig el volt fordulva, Rauten azonban csodálkozva nézett utána, és a hölgy alighogy eltűnt a házban, felkiáltott: – Hans, észrevetted a hölgyet, aki éppen be-
ment?

– A hölgyet? Ja, persze, de nem figyeltem meg.

– Ez különös – mondta Rauten. – Menyire hasonlított Franciskára. Ugyanaz a ruha, hasonló kendő, csak kissé nehezkesebb volt a járása. Vajon hová mehetett?

– Ide ment be, ebbe a házba?

– Persze!

– Akkor bizonyára itt lakhat, talán a legfelső emeleten, de mit érdekel bennünket az a hölgy?

– Én sem figyeltem volna fel rá – válaszolta Rauten –, ha első pillanatban nem azt hittem volna, hogy Franciska. Hát ez igen figyelemreméltó. Ugyanaz az öltözet.

– De Rauten, csak nem azt hiszed, hogy Franciska annyira egyedi ruhát visel, amit a gyárban egyedül neki készítettek?

– Ha viszont a közjegyzőhöz ment – mondta Schaller –, akkor zavarni fogja a tárgyalásunkat, és idegen tanú különben sem kellemes egy ilyen ügynél.

– Püster közjegyző mindaddig, míg le nem rendezte a mi ügyünket, aligha fog mást fogadni – válaszolta Hans. – Különben azt hiszem, ideje, hogy felmenjünk. Már elmúlt fél egy.

– Épp most ütött felet.

– Rendben, tehát indulás, uraim! Lehet, hogy száraz ülés lesz, de akkor talán hamar befejezhetjük.

Minden további körülményeskedés helyett benyitott az ajtón, Schaller és Rauten követték, mindketten nagyon meglepődve azzal, hogy a várt ügylet most hamarosan lerendeződik.

A sarokablaknál odafent

Alighogy Püster közjegyző a fiatal Handorfot betelerelte a szomszédos kis helyiségbe, Solberg báró lépett be a szobába, és Püster össze is rezzent egy pillanatra. Az idegen hölgyet várta, aki még mindig nem jött meg, és most már az urak kezdenek megérkezni. Mi lesz így az egész tervéből! Az öreg báró azonban nem tette lehetővé, hogy ezen elmélkedjen, mivel odament hozzá, mereven kihúzva magát, mint egy katonai parádén, és megszólította:

– Közjegyző úr, van önnek tudomása arról, hogy milyen szerencsétlen gyanú vezetett el ma engem az ön házába?

– Mindenről tudok, báró úr – bólintott a kisember. – Tudnom kellett mindenről, hiszen csupán gyanú alapján nem mertem volna cselekedni. Sőt, még többet is tudok, mint amennyit ön pillanatnyilag sejt, éspedig határozottan azt a tényt, hogy von Schaller úr, Rauten gróf meghitt barátja, aki ha nem tévedek, vezette be őt az ön házába, egy egészen közönséges csaló és szélhámos.

– Schaller? Hiszen ez elképzelhetetlen! – sóhajtott fel a báró.

– Elképzelhetetlen? – vélekedett vállát vonogatva a közjegyző. – Nem sok időnk van rá, hogy most ezen elmélkedjünk, hiszen egy fél óra múlva robbanni fog a bomba, és nagyot tévednék, ha a két tiszteletreméltó úriember nem kerülne egyszerre kínos helyzetbe.

– Csak nem gondolja, hogy összefogtak ellenem?

– Nem csak gondolom – válaszolta Püster, hanem határozottan meg is vagyok győződve róla, de most megtakaríthatjuk az

erre vonatkozó elmélkedést, mert bizonyítására nem kell sokáig várni. A fia is itt lesz?

– Már odalent áll az ajtóban, Rauten gróf társaságában.

– Ezer ördög – fortyant fel Püster. – Átkozott történet, és a hölgy még nincs itt. Most közvetlenül az urak előtt kell bejönnie a házba!

– Milyen hölgy? – kérdezte a báró.

– Ez is egy meglepetés lesz az ön számára, báró úr! – kiáltott fel Püster, kétségbeesve dörzsölgetve a kezeit. Én mondom önnek, ma olyan a helyzet nálam, mint más embereknél karácsonykor, egymást érik a meglepetések, de azzal a különbséggel, hogy a karácsony sokaknak örömet szerez, mi meg csak egyvalaki meglepésére készültünk fel itt ma. Bárcsak jönné már az a boldogtalan hölgy, de isten is tudja, a nők sohasem készülnek el öltözködésükkel. Csak arra vagyok kíváncsi, hogyan lesz, ha valaha állami szolgálatba lépnek, amit most nagyon szeretnének.

Odakint az előszobában könnyed lépések hangzottak.

– Ez Mux – sóhajtott fel a közjegyző –, és ha a hölgy nem jött vele, akkor valamennyien alaposan blamálva leszünk.

Tényleg Mux volt az, a következő pillanatban nyílt az ajtó, és Püster kebléből sóhaj fakadt: Hál’ istennek, – amint észrevette a Mux által kísért hölgyet.

Mux, megpillantva az öreg bárót, visszariadt, de gyorsan összeszedte magát. Tisztelettel köszönt neki, amit az öregúr izgalmasában észre sem vett, vagy nem vette figyelembe, a főnökével pedig halkan és határozottan közölte: – Rögtön idefent lesznek, közjegyző úr!

Püster azonnal rájött, hogy az idegent, lefátyolozva, ahogyan megpillantotta, odalent az urak nem ismerhették fel.

– És észrevették, hogy hová megy? – kérdezte.

– Nem – válaszolta Mux. – Még odalent ácsorognak az ajtó előtt. Minden a legnagyobb rendben van.

– Üdvözlöm, madam – mondta Püster, tiszteletteljes meghajlással. – Legyen olyan szíves, lépjen ide a függöny mögé. Egy kényelmes fotelt fog találni, és csak arra kérem, hogy rövid időre maradjon teljesen nyugodtan, hogy jelenlétét ne vegyék észre. Ha elő kell jönnie, én fogom a társaság elé vezetni.

A hölgy nagy szemeket meresztve nézett rá, de meg sem moccant, és Mux ekkor odasúgta a közjegyzőnek, hogy az idegen egyáltalán nem érti a német nyelvet.

– Hát ez átkozott egy történet – vélekedett Püster. – Akkor abból sem fog semmit megérteni, amit meg fogunk tárgyalni!

– Bízsa csak rám, közjegyző úr – mondta Mux barátságosan. – Már mindenről részletesen felvilágosítottam. Tudja, hogy mit fognak megbeszélni, és mikor jön el a pillanat, amikor elő kell lépnie. Majd a többit is elmagyarázom neki. – Ezzel odafordult a hölgyhöz, teljesen tiszta angolsággal elmagyarázta neki röviden, amennyire lehetséges, a közjegyző kérését, és bekísérte a sarokablak előtt teljesen leeresztett függöny mögé, ahol eltűnt vele együtt.

– Intelligens kis fickó – jegyezte meg a báró, aki az utolsó pillanatban figyelte fel Muxra.

– Valóban így van – bólintott a közjegyző helyeslően. – De most, tisztelt uram, foglaljon helyet amott abban a fotelben, már hallom is, hogy jönnek az urak, és az ég szerelmére kérem, őrizze meg a hidegvérét.

– Mux!

Mux előjött a függöny mögül, és minden további nélkül odalépett a pultjához, és a következő pillanatban már nyílt is az ajtó, és megjelentek az urak: Schaller, von Rauten és Hans.

– Halló, kedves közjegyzőm – kiáltott fel, amint észrevette Püstert, miközben előrenyújtott kezekkel odament hozzá, és erő-

teljesen megrázta a felé nyújtott kezét. – Már egy örökkévalóság óta nem láttuk egymást, vagy csak távolról a szemben lévő ablakokban! Végtelenül örvendek, hogy ilyen frissnek és egészségesnek látom!

– Báró úr, különös megtiszteltetés számomra – mondta szárazon a kisember.

– Schaller azonban, észrevéve Solberg bárót, őhozzá lépett: – Ah, drága báró, megelőzött bennünket, mi? Még mindig frissen a talpán, és menetelés közben még a fiatalabbakat is lehagyná. Nos, ma este abban a szórakozásban lesz részem, hogy bemutathatom kis családomat, már előre is végtelenül örvendek, tényleg – és Rauten is már alig várja, hogy az ördög köszönné meg neki!

– Kedves von Schaller uram – válaszolta a báró, felállva az üdvözléskor – adja Isten, hogy ma este valamennyien olyan vidáman, mint ahogyan mi ketten kívánjuk, találkozzunk, és valóban látni fogja, hogy az öreg Solberg évei ellenére még táncolni is tud!

– Ezer ördög – nevetett fel Schaller –, akkor én is megpróbálom, becsszóra, és ha megpillant egy fiatalembert, aki a lábait lóbálja, akkor az én leszek, hahaha!

A nevetés kissé erőltetetten hangzott, senki sem csatlakozott hozzá, és még von Solberg báró is túl komoly képet vágott. Püster azonban, közben odalépve Muxhoz, néhány szót suttogva váltott vele, majd nem túl hangosan, de jól hallhatóan megszólalt:

– Uraim, megkérhetném önöket, hogy foglaljanak helyet, hiszen úgy gondolom, hogy aminek itt meg kell történnie, az rövidesen meg is fog történni. Gróf úr, ha kérhetem, ezen a széken, von Schaller úr, ha kérhetem, emitt. Elkészültél az írással, Mux?

– Igen, közjegyző úr.

– Rendben van. Tehát tisztelt uraságok, feltételezem, mindannyiuknak tudomása van arról, miért részesültem abban a megtiszteltetésben, hogy a tisztelt urakat magamnál láthatom.

– Azt hiszem, igen – szólalt meg Schaller.

– Nagyon jó! Megengedhetem magamnak a speciális kérdést, Rauten gróf felé, hogy szándékában áll-e a mai nap folyamán átvenni a hozományt, és holnap Franciska von Solberg bárónővel házasságot kötni?

– Ha ez a formai elvárás – mosolyodott el Rauten –, akkor szívesen készen állok a kérdés megválaszolására, de alig hittem volna, hogy ez szükséges. Tehát igen.

– A közjegyző csendben és határozottan nézett a grófra. Kül-
sőleg látszó nyugalma ellenére hatalmas izgalomban volt és leg-
nagyobb igyekezettel próbálta ezt eltitkolni.

– Nagyon jó, és von Solberg báró úrnak szándékában áll, von Rauten gróf úrnak, jövődöbeli sógorának ezt a hozományt, ami kerek ötvenezer tallért tesz ki, a mai nap folyamán átadni?

– Persze – válaszolta von Solberg színtelen hangon.

– Tényleg szükség van ezekre a formaságokra? – kérdezte mosolyogva Rauten. – Ha jól tudom, az egész csak magánügy, amit talán egy közjegyző hitelesíthet, de tényleg nem szükséges ehhez egy különös kihallgatás.

– A gróf úr megjegyzése helyes, és szokásos körülmények között ilyesmire nem is lenne szükség – válaszolta Püster. – Jelen esetben azonban arról van szó, hogy a két tény tanúk előtt hangozzék el, majd arra kérem, gróf úr, jelentse be ellenvetését, amennyiben másvalaki kifogást emel e házasságkötés ellen.

– Kifogás másvalaki részéről? – kérdezte csodálkozva Rauten. Apósának jéghideg, komoly viselkedése már feltűnt neki, hiszen ilyennek még sohasem látta. És most a közjegyzőnek ez a különös megjegyzése! Ez meg mit jelentsen?

– Persze – válaszolta Püster nyugodtan. – csak egy jelenték-
telen körülmény merült fel, viszont egy ilyen fontos ügyben a
legjelentéktlenebb dolgokat is figyelembe kell venni, és ezért,
természetesen von Solberg báró nevében felteszem a kérdést: Volt
ön valaha Észak-Amerikában?

Rauten dermedten nézett rá. Mit vélhet ezzel ez a száraz aktakukac? Rövid, szinte barátságtalan választ adott: – Nem!

– Valóban nem? – kérdezte Püster, miközben a mellette lévő pultjáról felvette a már előkészített fényképet. – Így persze teljesen érthetetlen számomra, hogyan készíttethetett magáról fényképet New-Yorkban. Nem önről készült ez a fénykép?

Átnyújtotta a grófnak a képet, és Rauten alig vetett rá egy pillantást, máris érezte, hogy szívébe tolul a vér. Mi történik itt? Mi célja lehet ezeknek a kérdéseknek? Honnan került ide ez a kép?

Felugrott székrétől, bár tudta, hogy mozdulataival nem árulhatja el magát, hiszen az öreg Solberg szemei szinte belé fűrődtek, és nevetve felkiáltott: – Ez persze figyelemreméltó hasonlóság, és életemben nem gondoltam volna, hogy van egy ilyen hasonmásom. Csak az a szerencse, hogy odaát van az óceán túloldalán. – De honnan került magához ez a kép?

– Ezt éppen meg akartam említeni. Egy hölgy küldte nekem, akit a férje gonosz, semmirekellő módon elhagyott. Abban reménykedett, hogy ezáltal a nyomára akad.

Miközben Püster beszélt, Rauten tekintete végigsiklott a szobában, és észrevette Hanst, aki karba öltött kezekkel az egyik ajtófélfának támaszkodott és figyelmes szemekkel határozottan ránézett.

Rauten keblében most merült fel először a gondolat, hogy valami véletlen folytán, ha nem is elárulták, de gyanúsítják, vagy meg akarják vádolni. De ki az ördög tudna bizonyítékokat felhozni ellene, ha képes megőrizni nyugalma, és nem árulja el saját magát?

– Püster közjegyző úr – szólalt meg gyorsan összeszedve magát –, kérem, térjünk a tárgyra. Mindaz, amit előadott, tényleg nem tartozik ide. Mit érdekel bennünket, ha egy asszony a meglépett férjét keresi? Mi közünk van hozzá? Mit érdekel bennünket továbbá egy fénykép, kivéve azt az esetet, hogy speciális érdek fűződik ahhoz a tényhez, hogy figyelemreméltó a hasonlóság

velem. Esküt tettem, hogy nem vagyok házas, mivel lehetetlen volt számomra, hogy Indiából beszerezsem ennek írásos igazolását. Tehát mit akar ennél többet?

– Csak annyit, hogy bemutatnék még másvalamit is önnek, gróf úr – válaszolta Püster, miközben lassan odalépett a sarokablakot eltakaráó függönyhöz. Eltűnt mögötte, de a következő pillanatban félrehúzta a függönyt, és karján egy hölggyel lépett elő.

– Ismeri ezt az asszonyt Max von Rehberg úr? – kérdezte nyugodt, szinte színtelen hangon, és Rauten ekkor döbbenten nézett a saját felesége arcára.

– Max – szólalt meg a hölgy nagy, mélyen ülő szemeivel rábámulva. – Hát itt kell megtalálnom téged? Álnok, áruló gazember, boldogságom gyilkosa és vagyonom elrablója. Utolért végre a megérdemelt büntetés?

Rauten egy pillanatilag tényleg szótlanul állt ott, és az öreg báró döbbenten vette észre az arcvonásain végbemenő változást. Mindenható Isten, a gyanú többé már nem gyanú! A kétszeresen esküszegő rabló ott állt bírāja előtt!

A legkellemetlenebb szerep Rauten mellett kétségtelenül Schallernek jutott, akinek az egész jelenet úgy tűnt, mintha színházban lenne, és ő csak nézőként ül a nézőtérben, vagy ő is együtt szerepel a színészekkel? Gondolataiba mélyedve, jobb térdét kezei közé fogva hintáznia kezdett a székén, amit otthon gyakran tett meg, és tekintete közben félig félénken, félig elképedve az idegen asszonyról Rautenre, Hansra, a báróra, majd a közjegyzőre kalandozott. Ezek most tényleg komolyak, vagy bolondos legénybúcsúztatás az egész, ami arra megy ki, hogy jól szórakozzanak rajta?

Rauten azonban megint elsőként szedte össze magát. Felegyenesedett, és anélkül, hogy válaszra méltatta volna az asszony megszólítását, sőt, még egy pillantásra is alig méltatta, ridegen így szólt:

– Püster közjegyző úr, mi ez a komédia, amit itt eljátszik? Mit akar ez az idegen hölgy, és miért szólít meg engem idegen néven? Bolondok házába kerültem, vagy mi ez itt? Kedves báróm – fordult ekkor az öregúrhoz –, kénytelen vagyok azt hinni, ez az időpont nem alkalmas arra, hogy lerendezzük üzleti ügyünket. Ebben a környezetben legalább is eltekintek tőle, és inkább felkeresném önt a saját házában, mielőtt megérkeznek a vendégek.

Miközben mindezt elmondta, felkapta a kalapját, és elindult az ajtó felé. A befelé nyíló ajtóhoz azonban a legnagyobb nyugalommal Hans támaszkodott, és amint Rauten odalépett hozzá, anélkül, hogy testhelyzetén változtatott volna, így szólt hozzá: – Maradj még, Rauten, még nem vagyunk kész, még nekem is volna egy szavam hozzád.

– Ó, istenem – panaszkodott közben az asszony – ne eresztétek el, ellopta a teljes vagyonomat, és ha most kijut a szabadba, nincs ember, aki valaha is megtalálná!

– Nyugodjon meg, asszonyom – suttogta Mux, odalépve hozzá. – A lakását megszállták, és semmit sem tudna magával vinni.

Amint Hans nem adott helyet, Rauten büszkén kihúzta magát, és éles hangon kérdezte: – Mit jelentsen ez? Tényleg komédiát játszanak itt velem, amire a menyasszonyom hívott meg? Magyarázatot követelek!

– Csak azért jöttünk itt össze – mondta Hans határtalan nyugalommal –, hogy beszélj ezzel a hölggyel Rauten, mivel kiválóan tudsz angolul, hiszen ő azzal vádol téged, hogy az a férfi vagy, aki New-Yorkban házasságot kötött vele, majd gonosz módon elhagyta és kifosztotta.

– Von Solberg úr! – kiáltott fel Rauten haragosan.

– Ez csak egy vád – mondta Hans könnyedén –, amit gyorsan elháríthatsz. Be kell azonban látnod, Rauten, hogy nem veheted feleségül a húgomat, míg el nem hárítod ezt a vádat.

– Jól van, mit akar a hölgy?

– Téged nem – válaszolta Hans szárazon –, csak a kötvényeket és a nyakékét akarja visszakapni, amit állítása szerint magaddal vittél. Kérem, madam – fordult ekkor angol nyelven a fiatalasszonyhoz –, adja elő a vádját, jómagam és apám beszélünk angolul, a fiatalember úgyszintén. Schaller úr, nem tudom, beszél ön angolul?

– Hahaha – nevetett fel Schaller, és ebben a pillanatban legszívesebben valahol a földgolyó másik oldalán lett volna. Kezdte sejteni, hogyan alakulhat az egész ügy, mivel pénzről mindeddig szó sem volt. – Nyomokban sem, kedves báróm, a legcsekélyebb mértékben sem, csak szűkösen néhány szót franciául.

– Gentlemen! – szólalt meg az asszony, és csodaszép volt a nemes alkat, amint kihúzva magát, sötét, hullámos fürtjeivel és szikrázó szemekkel, állt a vádlottal szemben (Mux megint odalépett a közjegyzőhöz, hogy néhány szóval lefordítsa szavait) – ez az ember itt – és tekintetét a vele szemben álló Rauten grófra emelte – az előző esztendőben Max von Rieberk néven belopakodott a családukba és képes volt elnyerni a szívemet. Akkor még nem sejthettem, hogy nem más, mint egy közönséges gazember, aki mint éjszakai betörő, világos nappal lépett a házukba, hogy mindent ellopon, amit kezeivel el tudott érni, de egy betörőnél is rosszabb volt, aki beéri az arannyal és ékszerekkel. Házunk becsületét és boldogságát is elrabolta, és ezért eredtem a nyomába az esküszegő árulónak, ezért nem pihentem és nem volt nyugalmam, küzdve a nélkülözéssel, hogy utolérjem, és átadjam az igazságszolgáltatás büntető kezeinek.

– Ismered a hölgyet, Rauten? – kérdezte Hans halkán szinte mosolygó hangon, de szintén angol nyelven.

– Nem – válaszolta Rauten mogorván. – Szerintem ez a nő a bolondok házából kiszabadult örült. Sohasem voltam New-Yorkban, vagy egyáltalán Észak-Amerikában.

– Úgy hazudik, mint ahogyan itt áll! – kiáltott fel az asszony, hátravetett fejjel, karját felé nyújtva. – Gyáva, szálnalmas, hazudozó gazember!

– Hans, ez túl megy minden emberi türelmemen – mondta Rauten, borúsán összevont szemöldökkel. – Meg vagyok győződve róla, hogy ez az asszony egyike azoknak a boldogtalan lényeknek, akik valami megrögzött mániával futkosnak a világban, ezért nem is tud megsérteni. Azt azonban, hogy ti valamennyien szigorú bíróként ültök itt, és úgy tesztek, mintha kihallgatóim előtt állnék, nem vagyok hajlandó tovább elviselni, és nem is kell eltűnnöm. Mire való mindez? Egy ilyen nőszemély örült nyilatkozata vagy vádaskodása elegendő ahhoz, hogy elhiggyétek, valóban a férje lennék? Felmutatta a legcekélyebb bizonyítékot, mutatott be papírokat, vagy bármit?

Hans hallgatott egy pillanatig, és közben csendben maga elé nézett. Végül megszólalt, ismét német nyelven: – Egy pillanatra függesszük fel ezt az esetet, Rauten. Részemről van még valami apróság, amivel kapcsolatban felvilágosítást kérek. Emlékszel még rá, hogy azon a napon, amikor Dürbeck agyonlőtte magát, délben néhány fiatal hölggyel játszottunk a kertben?

– Igen, de ez mi már megint?

– Éppen az alattunk lévő lokálból jöttél, ahol Dürbeck barátommal kisorsoltatok egy üveg pezsgőt, és az ő életét.

– Ezt meg kitől hallottad? – kérdezett vissza Rauten borúsán összevont szemöldökkel.

– Teljesen mindegy, hogy ki mondta – folytatta Hans hidegen. – De közvetlenül ezt követően játék közben megbotlottál, és ez a játékszer esett ki a zsebedből. Ismered ezt a dobókockát, Rauten?

– És mi dolgom lenne nekem ezzel a dobókockával? – kérdezte Rauten hűvösen.

– Épp most mondtam el, hogy láttam, amint kiesett a zsebedből – folytatta Hans. Kezdetben nem is ügyeltem rá, egyszerűen zsebre tettem, hogy megfelelő alkalommal visszaadjam, de véletlenül rájöttem, hogy ez egy egészen különleges dobókocka. Nézd

meg, milyen vicces: az egyes alatt vastag ólomlemez van. Micsoda véletlen! Ezzel a kockával csak hatost lehet dobni.

– Most már emlékszek – mondta Rauten. – A ház előtt találtam, amikor be akartam menni. Valaki elveszíthette, én pedig erre nem is gondoltam.

– Egy ilyen kocka ellenében – folytatta Hans még mindig ugyanolyan hideg, de most már reszkető hangon –, szegény Dürbeck barátom nem küzdhetett meg.

Hans! – kiáltott fel Rauten felugorva, szemei tüzet szórtak, egész testében remegett, és látható volt, hogy csak rettenetes erőfeszítéssel tudja visszatartani magát.

Hans persze meg sem mozdult, de ellenfelét gondosan szemmel tartotta, hogy bármiféle támadást gyorsan és ügyesen elháríthasson. Ekkor Schaller tanácsosnak tartotta, hogy közbeszóaljjon.

Ez a történet itt kellemetlen, ezt már érezte, és hogy Rauten ma reggel Solbergéktől miért nem kapta meg az ötvenezer tallért, az kézenfekvő volt, de a történet még kellemetlenebbé válhat, ha további dolgok is felmerülnek vele szemben, és ezért ha minél hamarabb kivonja magát a balhéból, annál jobb. Van otthon most épp elég dolga, és további felvilágosításra semmi szüksége sem volt.

– Kedves Solbergem – szólalt meg, felugorva székéről, ahol az utóbbi negyedóra alatt mintha gombostűkön ült volna –, olyan ügyeket említ itt meg, melyektől az embernek égnek állhatna a haja, ha éppen indokoltak lennének, de be fogják látni nekem, hogy ez a vita egy harmadik, nem érintett fél számára kínos lehet. Egyáltalán fel sem foghatom, hogy miért, valószínűleg véletlenül hívtak meg egy családi tanácskozáshoz, melynek ügyeit sokkal inkább négy szemközt, tanúk nélkül kellene lefolytatni. Ha megengedik, a legalázatosabban ajánlom magam.

– Kérem, Schaller, maradjon – szakította őt félbe Rauten. – Úgy tűnik, összeesküvés történik itt ellenem, melynek során szeretném, ha lenne egy pártatlan tanúm.

– Én is arra kérem, Schaller úr, hogy rövid ideig még maradjon, van még egy különösen pikáns esetünk, mely rendkívül érdekelheti önt. Egy kisebb ügyben később még szeretnék felvilágosítást kapni öntől.

– Kedves Solbergem – mondta Schaller, régi humorával teljesen boldogtalan kísérletet téve –, meg fogja bocsátani nekem, ha kétkedek abban, hogy érdekelne, de mivel mindkét fél úgy tűnik, ezt kívánja, egy ideig még kitartok, de meg kell jegyeznem, hogy fontos üzleti ügyben fél kettőkor otthon kell lennem a lakásomon.

– Türelmét már nem fogjuk sokáig próbára tenni, von Schaller úr – válaszolta Hans hidegen. – Mindenekelőtt engedjen meg nekem egy kérdést: Honnan szerezte be referenciáit Rauten grófról és annak galíciái birtokairól? Talán mégiscsak érdekelni fogja, olvassa csak el a levelet, mely pontosan arról a környékről érkezett, ahol persze valami grófi családnak vannak Rauten-féle birtokai, de közöttük senki sem Leopold. Közjegyző úr, elkérhetném az érintett levelet?

– Ó, a fenébe! – szólalt meg von Schaller, a zsebébe nyúlva. – Nincs nálam a szemüvegem!

– Itt tennék még egy megjegyzést – szolt közbe a közjegyző. – Azt hiszem, Galícia a tévedés, ahol Rauten gróf talán még sohasem járt, sokkal ismertebbnek tűnik azonban Sziléziában. Talán emlékszik még gróf úr, egy bizonyos Kuno von Trübenre, aki egykor az erdőben leütött egy embert, kirabolta, majd elmenekült –, és ismeri azt az embert, aki az önnek járó sokéves büntetést elszenvedte a fegyházban?

A közjegyző rövid hozzászólását nyugodtan és hidegen kezdte, de amint ott látta maga előtt a pimasz bűnözőt, bár holtsápadtan, ámde mégis hidegen és megvető mosollyal nézve le rá, vérét mégiscsak elöntötte az epe. Az utóbbi szavaknál mégiscsak indulatossá vált. Magán kívüli állapotba kerülve feltépte az ajtót, és karjánál megragadva elővezette a fiatal Karl Handorfot.

– Vinné el az ördög, egy újabb meglepetés – mormolta maga elé halkan Schaller, de ugyanabban a pillanatban felismerte a sá-

padt embert, aki vele és Rautennel a sétányon találkozott, és most már ő maga is meglepődve felugrott. Ez micsoda már megint?

Karl belépett az irodába, és tekintete Rautenre tapadt, a többieket észre sem véve, és lassan odalépve hozzá, végül megállt előtte, elé tartva a botot.

Rauten csodálkozva nézett rá. Természetesen nem ismerte meg. Ez most mi? De a Kuno von Tröben név, mellyel a közjegyző megszólította, átvillant a fejében. Az egész pokol rászabadult itt?

A sápadt fiatalember mereven a képébe nézett.

– Ismered ezt a botot, te gyilkos? – kérdezte halkán, de szavai ennek ellenére a végítélet harsonájaként hangzottak Rauten füleiben. Mindeddig volt annyi tartása, hogy legalább nyugodtnak tűnjék, de ezek a sorozatos csapások végül szíven találták.

– Tűnj el innen! kiáltotta. – Mit akartok tőlem? Mi közöm van nekem a vén zsidóhoz? (Eddig egy szó sem esett a meggyilkolt emberről.) – Azt hiszitek, úrrá tudtok lenni rajtam? Halál arra, aki elállja az utam! – És ezzel egy görbe kést előkapva mellényzsebéből, az ajtó felé vetette magát, ahonnan Hans eddigre már ellépett, hogy megfigyelhesse a hatást, amit a fiatalember megjelenése vált ki Rautenből. Mielőtt visszaugrott volna, hogy tartsa az ajtót, Rauten már feltépte, és kirohant, de nem jutott messzire. Mux teljes mértékben teljesítette a rábízott feladatot, és az általa igényelt rendőrfőnök pontosan egy órákor megjelent a közjegyző lépcsőjén, hogy a szigorú parancsnak megfelelően ne engedjenek senkit se ki, se be, mielőtt Püster közjegyzőtől speciális utasítást nem kapnak.

Rauten le akart rohanni a lépcsőn, de amint megpillantotta posztján a négy erőteljes fickót, és jól tudta, hogy még a késével sem tud áthatolni, hiszen teljesen elzárták a szűk helyet. Anélkül azonban, hogy akár egy pillanatig is gondolkodott volna, feltépte a legközelebbi ajtót. A konyha volt, és beugrott.

– Jézus, Mária és József! – kiáltott fel az öreg cseléd lány, amint meglátta berontani a holtápadt embert, késsel a kezében.

Neki magának semmitől sem kellett tartania, hiszen Rauten alig vette észre. El innen, volt egyetlen gondolata. Mennyi büncselekményt követett még el, és attól tartott, hogy most mindez kiderül. Vajon ki tudja? De mindaz, amit eddig hallott, elég világosan árulkodott róla, hogy felfedezték. Lehullott a lepel, és a játéknak itt Rhodenburgban vége. Most már csak egyetlen menekvés volt számára: Amilyen gyorsan csak lehet, el kell érnie a lakását. Ha ott magához tudja venni kis táskáját, mely legfontosabb papírjait tartalmazza, és el tudja érni a Rhodenburg közelében lévő erdőt, akkor megmenekült, és így, fogait összeszorítva valami kiutat keresett a meneküléshez.

A konyha azonban zárt volt, csak egyetlen, jelenleg nyitott ablak vezetett az alacsonyabban lévő udvar felé. Van más választása? Még mielőtt üldözői megsejthetnék, merre menekült, már odalent van, a szabadban. Egyetlen ugrással fenn termett a konyhaasztalon, az egész emelet talán 18 láb magas lehet. A következő pillanatban már a mellvéden ült, kését ledobta, testét összehúzta amennyire lehetett, és lesiklott a fal mellett, de közvetlen ezt követően az udvar felől éles kiáltást lehetett hallani.

Berontott a rendőrség.

– Épp most ugrott ki az ablakon! – kiáltotta az öreg cseléd lány.

A rendőrök közül a két fiatalabb megfordult, és lerohantak a lépcsőn. A bűnözőnek azonban nyoma sem volt! Az egyikük a bejárati ajtóhoz futott. Zárva volt, ott tehát nem juthatott ki. A másik kinézett az udvarra, ott hevert a kés, de a menekülőnek nyoma sem volt.

– Ó, megváltóm – kiáltott le az öreg szakácsnő, aki közben odasietett az ablakhoz, hogy megnézzze, hová ugrott a merész ember. – Ott lóg, ott lóg, kiáltozta.

A rendőrök gyorsan összegyűltek az udvaron, hiszen a számukra bűnözőként jelzett menekülő most már nem szökhetett meg, és Hans, aki szintén a menekülő után sietett, most odalépett az öreg cseléd lány mellé.

– Segítség! – sóhajtott a Rauten. – Szedjete le, nem bírom tovább! Segítség! Segítség!

– Az ördögbe – kiáltott fel Hans is csodálkozva. – Hiszen ez itt lóg a csupasz falon! Mi történt?

– Ó, mennyei Atyám! – kiáltotta az öreg cseléd lány –, ez fennakadt a nagy húskampón!

– Segítség! Segítség! – kiáltozta visítózva a Rauten. Megpróbált felegyenesedni, de egész teste csak megrándult a borzalmas fájdalomtól.

– Nincs egy létra odalent? – kiabált le Hans. Püster ekkor szintén odalépett mellé, és felismerte az üldözött kétségbeejtő helyzetét. Ő azonban jobban ismerte a helyi adottságokat, és lekiáltott:

– Egy létra mit sem segít! Ha rendesen fennakadt, képtelen lenne egy ember létrán állva felemelni és kiszabadítani!

– Akkor gyorsan egy kötelet ide – kiáltotta Hans. – Innen lenyúlva köré tudom csavarni. Jöjjön fel mindenki odalentről, hogy össze tudjunk fogni!

– Egy szárítókötelem lenne, de túl hosszú – mondta az öregasszony, és már hozta is.

Hans kikapta a kezéből, szétdobta, és valamennyit felmarkolt belőle, majd kihajolva az ablakon, amennyire lehetett, igyekezett rátekerni a Rauten testére. Püster közben hátul fogta a lábát.

A rendőrök szintén feljöttek. Eközben Hans a párkányon, egyik lába kívül, jó pozícióba került, hogy megragadja a kötelet.

– Bárcsak lenne egy csigasor kéznél – mondta Hans –, azzal még egy gyerek is magasba tudná emelni, de így most olyan nehéz, mint az ólom. Valószínűleg elájulhatott.

A test persze ebben a pillanatban tényleg ernyedten lógott lefelé, de a kötél megtartotta. Bár lassan, de az öt erőteljes férfi apródonként mégiscsak felfelé húzta. Hans ekkor jó fogást talált kabátjának gallérján, és néhány perccel később az élettelen test ott feküdt a konya kőpadlóján.

– És most hová vele? – kérdezte Hans. – Legjobb lenne, ha valaki gyorsan elszaladna a seborvosért, hiszen úgy tűnik, hogy erősen vérzik.

– Inkább egy hordágy kéne – szólalt meg egy másik. – Ott vannak a piac sarkán, azzal minden további nélkül elvisszük a kórházba. Onnan nem tud meglépni, és a legjobb ápolásban részesül.

– Ám legyen – mondta Hans –, addig amennyire lehet, utána nézek a sebének.

Ledobta a kabátját, és felnyitva Rauten ruháit, hamarosan eljutott a vérző helyig. Pocsék seb volt. A kampó, amely okozta, lehetett vagy hét coll hosszúságú, és elég erős ahhoz, hogy akár háromszoros súlyt is megtartott volna. Mi mást tehetett itt, mint legfeljebb ideiglenesen ráhelyezni a zsebkendőjét, de nem tartott sokáig, már vissza is érkeztek a hordággal és két hordárral. Véletlenül találkoztak az utcán egy katonaorvossal, aki felajánlotta, hogy elkíséri a sérültet a kórházba. Persze először ő maga is megvizsgálta a sebet, majd fejét csóválva a kampót. Itt azonban nem tudott tenni semmit, ezenkívül a kórház itt volt egészen a közelben, így a menet minden további nélkül elindult.

– Mi az ördög történt? – kérdezte útközben a katonaorvos az egyik rendőrt –, hogy Rauten grófot a kórházba, és nem apósághoz és anyósághoz viszik? És egyáltalán hogyan került ki a kampóra?

Az orvos nem a megfelelőhöz fordult kérdésével, mivel amaz tudta, hogy rendőrök és jogászok bíróságra tartozó esetet sohasem

beszélnek meg olyanokkal, akik nem tagjai a bíróságnak, ezért a vállát vonogatta, és csak ennyit mondott: – Sajnálom, doktor úr, nincs róla tudomásom. Engem csak azért rendeltek ki, hogy elfogjak valakit. A doktor úr bizonyára közelebbit is megtudhat Püster közjegyzőtől.

Az orvos az ajkába harapott, de nem próbálkozott további kérdésekkel, és hamarosan meg is érkeztek a kórházhoz.

A közjegyző irodájában az öreg von Solberg báró még mindig összeomolva ült a székén, és meg sem moccant a körülötte lévő zűrzavarban. Mindeddig csodálkozva hallgatta, hogyan érik egymás után a vádak a vétkest. Tényleg bűnös lenne? Ebben most már nem kételkedett, ez jól látható volt arcvonásain. És Franciska, szegény Franciska! És nem isteni szerencse, hogy azt is lehet mondani, az utolsó pillanatban menekült meg a borzalmas veszélytől, ami reá várt volna ennek a lelkiismeretlen gazembernek a hatalmában?

Mux közben teljes mértékben a fiatal amerikai nővel volt elfoglalva. Igyekezett megnyugtatni minden vonatkozásban, és arra is kérte, hogy most amilyen gyorsan csak lehet, térjen vissza a hoteljébe. Megígérte neki, hogy még ma este pontosabb hírt visz neki, mit találtak korábbi férje birtokában, hogy arra bejelentesse igényét. Közben semmiben sem szenvedhet hiányt, és várja ki nyugodtan odaát, mialatt a hozzá jóindulatú emberek végzik a dolgukat.

Végül beleegyezett, hogy Mux hazakíséri, a vad lárma, az emberek ki-be rohangálása, akiknek nyelvét nem is értette, félénkké tették, és a kisembernek sikerült is hazakísérnie, mielőtt a sérültet előhozták.

Schaller egyébként szerencsésen kihasználta a pillanatot, amikor mindenki átrohant a konyhába, és nem törődve barátjával, néhány hosszú lépéssel lesietett a lépcsőn, és amikor a rendőrök kirohantak az udvarra, kinyitotta a ház ajtajának zárját, és átsietett az utcán a saját házába.

Amint Hans visszament a szobába, és apját csendben, maga elé bámulva pillantotta meg, rémülten odasietett hozzá. – Papa, drága apám – kiáltotta, átkarolva őt –, ne emészd magad ilyen nagyon, Franciskánk megvan még, és elhárult felőle a szerencsétlenség.

– Igen – válaszolta az öregúr –, és szívemből köszönöm ezt Istennek, de ne aggódj Hans, hogy ez a jelenet mélyen megrázott volna. Ha valamelyest mégis, az építmény nem szenvedett kárt, és mindenkinek nyíltan a szemébe nézhetünk.

– Ezt minden bizonnyal megtehetjük, papa.

– Azonban egyvalamit mondj meg nekem, fiam – mondta az öregember, aggodalmasan, szinte félve nézve a fia szemébe. – Válaszold meg nekem a kérdést, de őszintén!

– Természetesen, apám, őszintén és nyíltan, amilyennek mindig is ismertél.

– Nos, rendben. Akkor mondd meg nekem, hogy ez a gazember – nincs is megfelelő kifejezés német nyelven egy ilyesfajta bűnözőre, és a legkegyetlenebb szitokszó is közönséges hízelgés lenne, ez a Rauten, vagy hívják bárhogyan is, tényleg nemes?

Vidám mosoly futott át a fiatalember arcán, hiszen már tényleg attól tartott, hogy apja elméje károsodott a házát ért szerencsétlenség miatt, amit ez a fickó idézett elő. Mostani kérdése azonban világosan megmutatta, hogy ilyesmitől nem kell tartania. Az öregúr még mindig egészségesen, jó állapotban úszkált régies előítéleteiben, és mindaddig, amíg így tesz, sem szívét, sem elméjét nem rázta meg a mostani csapás.

– Igen, apám – mondta megkönnyebbülve –, persze nem gróf, ezt a címet saját magának adományozta, viszont tényleg báró, és úgy látszik, hogy von Tröben báró, bár a családot nem ismerem közelebről.

– Ez rettenetes – válaszolta a báró –, ez tényleg rettenetes, szegény szülei, ha tudomást szereznek erről a szerencsétlenségről!

– De drága papa, nem hiszed, hogy polgári szülőket legalább ugyanolyan mélyen érintené?

– Nem, fiam – válaszolta az öreg kamarás úr, miközben jelentőségelteljesen rázta a fejét. – A polgároknak csak a saját nevüket, önmagukat kell képviselniük, de a mi köreinkben ez visszahat egészen a legelső ősünkig, és ez szörnyű.

– De apám – mondta Hans halkán –, nem mennénk most haza, hogy Franciskát és a mamát felkészítsük, mielőtt a ráérős népesség megelőz bennünket, és később már kevésbé óvhatjuk meg őket?

– Igen – válaszolta a báró –, igazad van, ez tényleg szükséges, de az idegeim ma már nagyon meg vannak viselve. Menj inkább előre, és egyengesd a pályát. És amit még kérdezni akartam: Sikerült elkapni a bűnözőt?

– Igen, papa – válaszolta Hans –, azonban súlyosan megsérült, amikor kiugrott az ablakon és rendőri felügyelettel átvitték a kórházba.

– Rauten grófot? – kérdezte rémülten a báró.

– Kuno von Tröben urat – válaszolta Hans hideg hangon.

– És von Schaller úr?

– Nem tudom, hová tűnt – mondta nevetve Hans. – Látod, papa, ő is egy báró!

– Szegény családja! – válaszolta az öregúr, és Hans ekkor szúrásfélét érzett a szívében, amint Kathinkára gondolt.

– És a ma esti ünnepség – folytatta az öregúr –, és a sok meghívott vendég...

– Valamennyinél le lett mondva.

– És a szóbeszéd a városban...

– Kevésbé rólunk, sokkal inkább a bűnöző körül fog forogni.

– És az előkészületek a mi házunkban...

– Ha okos vagy, papa, holnap reggel meghívod az egész társaságot, hogy lányod szerencsés megmenekülését megünnepeljük, és így felhasználhatunk mindent, amit az ünnepségre beszereztél, hiszen holnapig mindenestre eláll, és így egyúttal véget vethetsz a városi pletykának is, amennyiben letöröd az egész ügynek a csúcsát.

– Igazad lehet, fiam – mondta a báró némi elmélkedés után. Beszélj erről anyáddal, de nem rögtön, amint hazaértél. Hagyj neki némi időt, hogy össze tudja szedni magát, és saját maga is megfontolja a dolgot! Ő majd meghozza a megfelelő döntést.

– És most apám – kiáltott fel Hans, amint Mux éppen megjelent az ajtóban, és félénken visszahúzódott a sarokba – elsősorban teljes szívből köszönetet kell mondanunk a közjegyző úrnak azért, amit teljesített, hiszen nélküle holnap az a gazember távozott volna szegény Franciskánkkal a világba, és aztán szegyen és nyomorúság költözött volna házukba.

Püster közben hazaküldte Karl Handorfot, aki feltétlenül magával szeretne volna vinni a botot, de ott kellett hagynia. Aztán egy ideig a pultja mellett álldogált, és belsőleg azon szórakozott, hogy a fájdalom milyen változást idézett elő az öregúrban. Végül barátságosan megszólalt: – Kedves von Solberg uram, csak a kötelességem tettem, amire különböző klienseim késztettek.

– De derék módon teljesítette kötelességét – kiáltott fel Hans, odaugorva hozzá, és erőteljesen megrázta a kezét. – És ez nagyon köszönetre méltó! És a kis Mux úr is nagyon derekasan viselkedett és sokat segített nekünk, nem is tudom, mindezt hogyan tehetnének jóvá.

Kezet nyújtott a kisembernek és az öreg báró ekkor szintén odalépett Püsterhez.

– Közjegyző úr, nagy hálára kötelez bennünket, és pillanatnyilag ezért fogadja el kézfogásomat! – Tekintetével Hansot kereste, aki még mindig Mux kezét tartotta a sajátjában. Az egészről persze nem tudott semmit, csak annyit, amennyit itt látott, de mégis szükségesnek tartotta, ha már a fia megtette, hogy ő is kezet

nyújtson Muxnak, aki félénk pillantást vetve a közjegyző felé, csak bátortalanul fogadta el, majd azonnal elhagyta a szobát.

– És most mi lesz Rautennel? – kérdezte Hans.

A közjegyző a vállát vonogatta. – Előbb látnunk kell, mennyire súlyos a sérülése, és a rendőrség mit talált a csomagjában. Mindegyre az ügyről folyamatosan tájékoztatást fognak kapni.

– Akkor gyere, Hans – mondta a báró, belekarolva a fiába, és vele együtt elhagyta a házat.

Ezek után

Von Schaller úr, mint egy nyíl, úgy osont át az utcán, és tűnt el a lakásában. Az ajtó nyitva volt, a cselédlány éppen vizet hozott, és a báró éppen a szobája felé tartott, de a felesége észrevette, és odakiáltotta neki:

– Képzeld csak, Theodor, Solbergék lemondták a mai estét!

– Figyelemre méltó – jegyezte meg Schaller, miközben megállt, feleségére nézve. – Ez elég gyorsan ment! Mi is ugyanezt fogjuk tenni a következő ünnepségünkkel, szívem csücske, és most légy oly jó és pakolj össze mindent, amit magaddal akarsz vinni, különösen az ezüstneműket és az ékszereid, de olyan gyorsan, ahogyan csak lehet, és vitesd ki letétbe a pályaudvarra!

– Megkergültél? – kérdezte szelíd felesége, de mégis riadt pillantást vetve felé, mivel volt valami férje világosszürke szemében, ami nem tetszett neki.

– Nem, édes kincsem, még nem – válaszolta amaz –, de kezdj hozzá rögvest, az ördög nem alszik.

– Történt valami? – kiáltott fel a kegyelmes asszony, férjének képekben gazdag beszédére utalva.

– Igen, szelídségem – válaszolta von Schaller úr. – Rauten nem veszi feleségül Franciskát, a rendőrség elkapta, és Solberg megtartja a pénzét. Elég neked esetleg ennyi újdonság?

– Hát nem megmondtam neked mindig, papa, hogy Rauten veszélyes és gonosz ember? – kiáltott fel Katharina, aki éppen az ajtóban állt, és hallott mindent –, de ezt magad is tudad – fűzte hozzá még halkán, szinte rosszálló hangon. De ezt nem akartad meghallani.

– Mit tudtam én? – kiáltott fel Schaller, gyorsan felé fordulva. – Ostoba fecsegés! Pakold össze a kacatjaidat, és igyekezzetek hamar elkészülni! A következő állomáson, Ohsheimben foglak várni benneteket.

– De hiszen ez nem lehetséges – kiáltott fel von Schaller asszony rémulten –, mi asszonyok képtelenek vagyunk ezt egyedül megoldani!

– Segíteni fogok neked, mama – mondta Katharina nyugodtan. – Azt viszont ne várjátok el tőlem, hogy ezúttal is veletek menjek. Itt fogok maradni.

– Most te is megkergültél? – kiáltott rá a báró, aki éppen be akart menni a szobájába, de ekkor hirtelen sarkon fordult. – Itt maradsz? Hol? Ebben a lakásban? Fizetni tudod a lakbért?

– Nem maradok itt a városban, papa – mondta a fiatal lány, bár kicsit sápadt volt, de mégis határozottnak tűnt. – Túlzottan ismertek vagyunk itt, nem akarom, hogy rosszindulatú emberek gúnyolódjanak rajtam, valamelyik közeli, nagyobb városba fogok költözni.

– És mihez kezd ott a kegyelmes kisasszony? – kérdezte Schaller, belsőleg fortyogva haragjában, de külsőleg alázatos udvariassággal –, talán apja járadékából fog megélni?

– Isten bocsássa meg neked, apám, amit megéltünk az utóbbi években – mondta Katharina komolyan –, és külső pompával igyekeztük eltakarni a nyomort, amelyben éltünk. Nem, hanem kezem munkájából akarok megélni, mint az a derék, bátor lány

teszi, aki ott fent, a patika padlásszobájában lakik. Már beszéltem vele, és őszinte, becsületes tanácsokat kaptam tőle, amit nyíltan, szívből adott nekem, és nem csalásban és ámitásban, melyben az utóbbi hosszú évek alatt éltem.

– De Katharina! – kiáltott fel rémülten az anya –, az isten szerelmére, ezt nem gondolhatod komolyan!

– Badarság! – mondta Schaller, mogorva tekintettel. – Hagyd csak beszélni az ostoba libát, ki tudja, mi költözött a fejébe. Pakoljátok össze a vackaitokat, és ha elfogadtok egy jó tanácsot, igyekezzetek hamar elkészülni vele, vagy megspórolhatjátok magatoknak az egész fáradozást. – Ezzel becsapva maga mögött az ajtót, bement a szobájába.

A kegyelmes asszony gyorsan nekilátott a munkának. Talán tudott valamit korábban történekről, így inkább megspórolt további kérdéseket a hirtelen bukás okairól. A cselédlánynak egyébként szigorú parancsot adott, hogy látogatót ne engedjen be, egyszerűen mondja azt, hogy nincsenek itthon, majd nekilátott saját szobájában a csomagolásnak.

Katharina is a szobájába ment, szíve robbanásig telve, ott aztán ledobta magát kis szófájára, miközben forró könnyek buggyantak elő szemeiből. Csak ez hozott neki enyhülést. Már hosszú idő óta érezte, hogy egyszer rendesen ki kell sírnia magát. Ettől végre jobban lett, szíve megkönnyebbült, és szilárdan elhatározott lépése sem tűnt már olyan borús színben számára, mint eddig.

Magányosan akart kilépni az életbe. Igen! Hát nem volt eddig is mindig egyedül és elhagyatva széles e világon? Bár sokan igyekeztek közeledni hozzá, de becsületének égő érzésével, amivel rendelkezett, és szülei körülményeivel, amiről sajnos pontos tudomása volt, az apja által terjesztett hamis fénnel, ő is csalást követhetett volna el, és csapott volna be olyanokat, akik bizalommal közeledtek hozzá? Ilyet sohasem tett volna, és minden lánykéréssel, akár csak közeledéssel szemben is, ami talán ehhez vezethetett volna, olyan rideg, merev viselkedéssel lépett fel, hogy a

fiatalemberek nem merték kitenni magukat annak, hogy minden biztonnyal kosarat kapjanak.

És milyen heves jelenetei voltak már ezért az apjával! Milyen durván lépett fel a hízogó és udvarias, minden formai elvárásnak megfelelő von Schaller úr saját, egyetlen gyermekével szemben! Ő azonban magába fojtva, mindent csendesen elviselt, és csak a nyomorúság maradt meg számára egész idő alatt.

Ennek most meg kell változnia, és annak tudatában, hogy önállóan és szabadon élhet, a megnyugvás érzése töltötte el szívét.

Nekilátott, hogy rendezze papírjait, és fehérneműjét a mindig kéznél lévő bőröndbe csomagolja, melyet gyakran kellett használnia. Ezzel volt elfoglalva körülbelül fél órán át, amikor odakint mozgolódás volt az előszobában, és a cselédlány bedugta hozzá dagadt fejét az ajtón.

– Kegyelmes kisasszony, a doktor idebent van.

– De nem megmondta a mama, hogy ne engedjen be senkit?

– Persze, látogatókat ne engedjek be – vélekedett a cseléd –, de a doktor urat mégsem lehet csak úgy elküldeni! A mama viszont még nincs felöltözve, legyen szíves átmenni!

Katharina mélyen felsóhajtott. Isten tudja, mit nem adott volna azért, hogy éppen ma ne kelljen beszélnie a doktorral. Másként persze nem lehetett, az udvariasság így kívánta, így nevelték, ezt mindig figyelembe kellett vennie.

– Rögtön jövök. Bekísérte az urat a szalonba?

– Na, természetesen. A másik, szobában minden a feje tetején van. Uramisten, micsoda vircsaft! El akarnak utazni?

– Igen – válaszolta Katharina nyugodtan. – Egyszerű öltözet pillanatok alatt rendezte, és hogy megelőzze a cselédlány további kérdéseit, átmént a szalonba.

– Kegyelmes kisasszonyom – szólalt meg egy halk hang, mivel izgatottnak tűnt, amint a lány megjelent a küszöbön –, végte-

lenül örülök, hogy legalább még egyszer láthatom, mielőtt elhagyom Rhodenburgot.

– El akar menni innen? – kérdezte Katharina, tényleg elcsodálkozva. – Pedig úgy tudom, hogy az utóbbi időben nagyon kiterjedt a praxisa...

– Ez persze tényleg így van – nyugtázta Potter –, de olyan megtisztelő ajánlatot kaptam szülővárosomban, Bonnban, ami ráadásul biztos jövőt helyez kilátásba számomra...

– Ez persze tényleg valami más – válaszolta Katharina halkán –, és ezt senki sem veheti rossz néven, Rhodenburg azonban bizonyára nagyon sajnálni fogja.

– Annyi ügyes orvos van itt – válaszolta Potter kitérően –, de mégsem akartam elmulasztani az alkalmat, hogy elköszönjek, és önnek, valamint a szüleinek megköszönjem a sok kedves órát, amit lehetővé tettek számomra, hogy eltölthessem vendégszerető házukban.

– Papa és mama nagyon el vannak foglalva – válaszolta Katharina zavarban –, éppen arra készülnek, hogy elutazznak.

– Odakint már bőrröndöket láttam kikészítve. Merrefelé indulnak?

– A szüleim? Valószínűleg ismét Berlin felé.

– A szülei? Nem fogja elkísérni őket? – kérdezte Potter csodálkozva.

Katharina késlekedett a válasszal. Jól tudta, hogy apjának helyzete nem lehet titok a városban, különböző városokban és országokban ezt a szomorú távozást már háromszor átélte velük, és kínos volt számára az érzés, hogy Plotternek azt kell hinnie, hogy ő is részese ennek a tisztességtelen viselkedésnek. De mi neki ez a férfi? Egy idegen, és előtte nem tállhatja ki a szüleit, hazudni sem akart róluk. – Nem – válaszolta ezért halkán. – Egy idős rokonomhoz költözök, és náluk fogok maradni.

Potter hallgatott, és csendben, de izgatottan nézett maga elé. Ismerte a fiatal lányt és karakterét. Gyakran látta apja áradózó megnyilvánulásai során arca színének változását és azt gondolta, hogy most már mindent átlát. Von Schaller úr itt nyakig úszik az adósságban, erről tudomása volt, hiszen többé már nem maradhatt titokban. Milyen szomorú helyzetben volt szegény lány ilyen szülők felügyelete alatt, és ne lenne természetes, hogy igyekszik kimenekülni ebből a sorsból?

Szinte bátortalanul reá emelte tekintetét, de a lány még mindig büszkén és öntudatosan állt vele szemben, talán most még inkább, mivel felemelő volt számára az érzés, hogy mostantól egyedül csak saját magához tartozik.

– Kegyelmes kisasszony – szólalt meg végül megindult hangon –, mennyire fájdalmas számomra, hogy meg kell válnom ettől a helytől. Boldog, de mégis fájdalmas időt éltem meg itt Rhodenburgban, és a szív sokkal inkább kitart az átélt szenvedés, mint az örömek mellett...

– Hazájában hamarosan új praxist fog teremteni magának – mondta Katharina halkán –, aztán Rhodenburgot gyorsan el fogja felejteni.

– Az elsőre igen, a másodikra nem a válasz, Katharina, ebben biztos lehet. És ha én... (itt megint elakadt) – ott állt a fiatal lány előtt, és legalább utalni szeretett volna rá, hogy éppen ő volt az egyetlen, ami boldoggá és nyomorulttá tette ebben a városban, de nem volt rá bátorsága, nem merte kimondani, és legjobb volt a mindkét fél számára talán kínossá vált beszélgetést megszakítani. – Túl hosszan vettem igénybe az idejét – mondta bátortalanul, és még a tekintetét sem merte reá emelni. – Ha többé már nem láthatom a szüleit, kérem, ajánljon engem, ön pedig, Katharina – folytatta alig hallható hangon, és most már tényleg képtelen volt úrrá lenni heves felindultságán –, ön pedig barátsággal őrizze meg emlékemet.

– Isten önnel – suttogta a fiatal lány szinte hangtalanul, és kezét nyújtotta a fiatalembernek, de arcának egyetlen izma sem

mozdult. Potter felnézett sápadt arcára, és ekkor két nagy világos könnyecsepp gördült le a lány arcán, amin nem tudott úrrá lenni, és ezt érezve elfordult, hogy elhagyja a termet.

– Katharina! – kiáltott fel Potter, még mindig nem engedve el a lány kezét, mert a könnyek feloldották a nyelvét, megtört a jég, ami, ahogyan gondolta, elzárta előle a lány szívét. – Házuk fényében nem mertem önnek bevallani, hogy teljes szívem csak önért rajong, hogy boldogtalan lennék egész életemben, ha nem mondhatnám meg, hogy mennyire kedvelem! Most azonban magára maradt, saját kezével szakította meg a köteléket, mely szüleihez béklyózta, most beszélnem kell, ha nem akarom, hogy egész életemben a legkeserűbb, de megérdemelt szemrehányásokat kelljen tennem magamnak! Szeretem önt, Katharina, teljes szívemből, egy hűséges és őszinte szív teljes erejével. Legyen a feleségem! Elköltözzünk innen Bonnba, ahol nem fogják kínozni a múlt emlékei, és bízson bennem, ó, kérem, nézzen a szemembe, Katharina...

Annyira lány, panaszos volt az utolsó szó. Katharina kezdetben megpróbálta kihúzni kezét az övéből, de a fiú nem engedte el. A lány szíve szinte hallhatóan vert keblében. Korábban, amikor a lányt még szerencsésnek vélte, bátortalanul visszatartotta magát, csak most a szerencsétlenségében merészkedett a közelébe. És a lány nem tartotta őt mindig is egy jóra való, derék férfi mintaképének?

Még késlekedett. Elfogadhatja-e a felé nyújtott kezét, ha nem tudja, hogy milyen helyzetben van ő maga és a szülei? Ez a gondolat jejes késként hatolt a szívébe.

– Doktor úr – mondta halkán anélkül, hogy felé fordult volna –, köszönöm barátságos szavait, és vigasz lesz számomra eljövő-dő életemben, de...

– Ó, semmi de, Katharina, semmi de!

– De a körülmények annyira megváltoztak a házunkban – folytatta a lány –, hogy házassági ajánlatát nem fogadhatom el. Szegény vagyok, semmim sincs a világon, csak a jó szándék,

hogy dolgozzak, és ezáltal önállóvá tudjak válni. Ami itt körülvesz bennünket, nem más, mint üres, csillogó burok. Apám – folytatta alig hallhatóan – mélységesen el van adósodva, szinte attól tartok, képtelen hitelezőinek megfizetni tartozásait. Schaller bárókisasszony örömmel nyújtotta volna önnek a kezét, de a szegény Katharina...

Nem jutott tovább, a férfi örömujjongással zárta karjaiba. – Nézz rám Katharina! – kiáltotta előbuggyanó könnyekkel. – Nézz a szemembe, szerelmem és csak azután mondd ki, hogy megérdemlem a bizalmatlanságot.

Katharina mozdulatlan maradt, egész testében reszketett, de nem szólt egy szót sem. Végül aztán felé fordult, és boldog pillantással tekintve rá halkán mondta: – Nem csalódtam benned. Jóságos vagy és derék. Amikor jól éltem, hallgattál, és amikor rám tör a szenvedés, segítő kezet nyújtasz felém. A tiéd leszek, a tiéd mindörökre, és hálát adok Istennek, hogy nekem adott téged.

Hans nehéz feladatot vállalt magára: Húgának, anyjának be kellett számolnia a borzalmas eseményről, és már akkor, amikor belépett a házba, és mindenfelé látta az ünnepi előkészületeket és élénk életet, a szolgák nyüzsgését, szinte hiányzott hozzá a bátorsága, hogy most egyetlen szóval mindent a földbe tiporjon.

Elsőként anyjával találkozott.

– Nos, Hans – kérdezte a mama –, hogy tetszik a dekorációnk? Sajnos még nincs itt eléggé a nyár, hogy több virágot hozathattunk volna, de amit fel lehetett hajtani, felhasználtuk, és az öreg Claus, bármennyire is morcos vénember, igazán ügyes volt.

– Megmondjam neked mama, milyennek tűnik nekem ez az egész? – mondta Hans fájdalmas hangon –, mint előkészületek egy temetésre.

– Hans, az ég szerelmére! – kiáltott fel rémülten az anyja –, hogyan juthatsz ilyen borzalmas gondolatra? Tűnj el, ez rémes! De hol van apád?

– Még sétál egyet, vagy sokkal inkább előre küldött, hogy elmondjak neked valamit.

– Hogy nekem elmondjál valamit? – kérdezte az öreg hölgy, aggodalmasan nézve a fiára, aki ma annyira ünnepélyesnek tűnt számára, mint máskor egyébként soha.

– Ma este nem fog itt társaság összejönni, mama. Lemondtam mindenkinél.

– Hans! – kiáltott rá von Solberg asszony felugorva. – Mi történt? Lemondtad mindenkinél? Isten szerelmére, apád hol van, Hans?

– Ne aggódjál, mama – mondta Hans fejét rázva –, a papa jól van és eleven, talán egy fél óra múlva itt is lesz, de...

– Na végre, a bátyám is felbukkant! – kiáltott fel Franciska nevetgélve, amint belépett a szobába. – De a többi úr hol maradt? Még annyi mindent meg kell beszélnünk, és el kell rendeznünk, azt sem tudjuk, hol áll a fejünk.

– Képzeld el – robbant ki az anyából –, Hans lemondta a ma esti társasági összejövetelt!

– Igen? – nevetett fel Franciska –, ez tényleg ő, de az ég szerelmére, Hans – fűzte még hozzá döbbenten –, mi van veled? Hogy nézel ki? Olyan sápadt vagy, és zavart, mi történt?

– Franciska – mondta Hans nyugodtan –, hiszel te a gondviselésben?

– Ez meg micsoda kérdés? – kiáltott fel Franciska, megre-megve egész testében. – Természetesen hiszek benne, ki ne hinnen? De mi van veled? Valami történhetett, valami rettenetes, ő annyira megijesztettél, félni kezdek, ha rád nézek!

– Pedig csak jó hírt hoztam neked, Franciska – mondta Hans szívélyesen –, és el kell mondanom, hogy hajszálynyra menekültél meg egy döbbenetes veszélytől, miközben már holnap egy emberi alakba bújít ördög vitt volna magával a teljes nyomorúságba.

– Leopold? – kiáltott inkább, mint mondta volna ki a szót Franciska. Mi van vele? A lelked üdvösségére könyörgök, válaszolj!

– Istenem, csak nem Rauten gróf? – kiáltott fel az anya is.

– Rauten gróf egy szélhámos, gyáva gyilkos és tolvaj, aki álneven lopakodott be a családukba...

Még éppen idejében ugrott oda, hogy felfogja karjaiba Franciskát. Túl sok volt mindez, túl sok egyszerre, és az elárult menyasszony elájult ott, ahol volt.

Ez legalább átsegítette az anyát első rémületén, mivel a lányáért érzett aggodalom ebben a pillanatban minden szellemi képességét igénybe vette.

Hans mindeközben pillanatnyilag hűgát a komornájára és anyjára hagyta, és alaposan meglepte a személyzetet azzal a paranccsal, hogy mai napra hagyják abba az előkészületeket. A társasági összejövetel egy nappal el lett halasztva, és ezt a konyhában is vegyék figyelembe.

Az pedig egyáltalán nem érdekelte, hogy a szakács odalent szitkozódik haragjában és kijelenti, hogy inkább felhagy a szakmájával és elmegy favágónak, ha egy ilyen munkát kivesznek a kezéből, de Hans ezt nem is tudta meg, különben sem volt más értelme, hogy félelmet keltsen a szakácsnak tanuló fiúban, aki különben is tudta, hogy a főnökével ma nem érdemes viccelni.

A terítéket le kellett szedni és elrámolni. Az egyik cseléd bátoritanul megkérdezte, hogy a virágokat is össze kell-e gyűjteni. Hans azonban ezt határozottan megtiltotta. A virágok maradjanak, és ami esetleg holnapra elhervadna, azt majd frissel ki lehet cserélni.

Amint fel akarta keresni a hűgát, a komorna közeledett felé, akit érte küldtek. A testvére már magához tért, bár sápadtan és könnyeiben fürödve, de sokkal nyugodtabb volt, mint számított rá.

Karjait nyújtotta felé, mintha segítséget várna, amikor belépett a szobájába. Hans odasietett hozzá, megfogta a kezét, és simogatva sajátjában, leült mellé az ágyára. Attól tartott, hogy most még inkább felzaklatja, és csak arra kérte, hogy igyekezzen megtartani a nyugalmát, míg rosszullete teljesen el nem múlik, de Franciska halkán így szólt: – Nem, Hans, most mondj el nekem mindent! Hallod? Ne titkolj el semmit előttem! Már túléltem a szörnyű csapást, most már csak a bizonytalanság tudna kétségbe ejteni.

– Ha elég erősnek érzed magad – mondta a bátyja –, magam is azt hiszem, a legjobb, ha mindent nyíltan és egyszerűen elmesélek. Saját nyugodt értelméd majd felismeri, mekkora szerencsének tarthatod, hogy megmenekültél egy ilyen döbbenetes veszélytől.

És most Hans először bár tömören, majd részletesen is elmesélte a különböző gyanúkat, aztán a bizonyítékokat, melyek felmerültek Rautennel szemben, és Püster közjegyző alapos igyekezetét, hogy a bűnöző nyomára akadjon.

Amikor említést tett az elhagyott asszonyról, aki idáig követte, és nem azért, hogy esküszegő férjét visszanyerje magának, hanem legalább egy részét megmentse annak, amit elloptott tőle, hogy aztán a legnagyobb nyomorban hagyja magára, Franciska megborzongva arcát kezeibe temette, és Hans csendesen így szólt hozzá: – Ez várt volna rád is, szívecském, hiszen hová tudott volna elvezetni téged? A birtokaira? Semmije sincs, talán amit összerabolt, a bőröndjében, és minden gaztetre készen egy pillanatig sem késlekedett volna, hogy magadra hagyjon valahol a vadonban.

– És mi lett vele? – kérdezte az anya bátortalanul.

– Sebesülten fekszik, amit zuhanásakor szerzett, de csak azért fogják meggyógyítani, hogy nyomorult létét börtönben fejezze be. És egy ilyen ember miatt taszítottátok ki szegény Kathinkát a házatokból – fűzte még hozzá keserűen. – Hát nem volt igaza a gyerekeknek, amikor óvott benneteket a gazembertől?

– Ó, istenem, ó istenem – sóhajtott fel az anya. – De ki tartotta volna ezt lehetségesnek! De legalább ezt még jóvá lehet tenni – fűzte hozzá aztán gyorsan. Kathinkának vissza kell térnie hozzánk. Neked is kikapcsolódásra van szükséged, Franciska, és a társasága jót fog tenni neked.

– És azt hiszed, anyám, hogy visszatérne abba a házba, ahonnan kivasárolták? Egyre csak kínozná a gondolat, hogy itt csak egy idegen, és bármely pillanatban ugyanúgy eltávolítható lenne. Nem, ez most már túl késő, de talán mégis van valami lehetőség a kárpótlására, vagy legalább valamivel jóvátenni az ellene elkövetett vétket. De hagyjuk ezt most. Komolyabb gondjaink vannak, de a nehezén már túl vagyunk, mivel Franciskát már megnyugodva látom. Könnyeket se hullass a gazfickóért, kincsem, tényleg nem érdemelné meg, és már szegény Dürrbeck ellen lekövetett gáztettével is kiérdemelné, hogy megbélyegezzék, és akasztófára kerüljön. De most mennem kell – szakította félbe magát. – Még sok dolgom van mára, és ha ebédig nem érek vissza, ne várjatok rám.

Kathinka

Odakint a város előtt, de közvetlenül azzal határosan volt a kórház, ahová Püster közjegyző utasítására kivitték a sebesült foglyot, és ott pillanatnyilag gondos ápolásra átadták. Borzalmas fájdalmak voltak, és az orvos csak aggódalmasan csóválta a fejét, amint megvizsgálta a sebet, és kezelte a lehetőségeknek megfelelően, majd elment a közjegyző házába, hogy megnézzék a hatalmas kampót, mely teljesen behatolt a sérült testébe, és annak súlya miatt még erősebben benyomódott.

Az ellene emelt vád már azáltal is teljes mértékben megalapozott volt, hogy a nagy bőröndjében lévő táskában tizenhárom amerikai kötvényt találtak, melyek sorozatszáma pontosan megegye-

zett a gazember kirabolt és elhagyott felesége által megadottakkal. Hetet közülük az eltelt idő alatt az esedékes kamatokon felül már fel is használt.

A hölgy ugyanúgy pontos leírást adott a nyakékről is, melyet szüleitől kapott esküvői ajándékként, így semmi kétség sem maradt, hogy ez is az ő tulajdona, amit ellopott tőle.

A többi vád azonban csak nehezen, ha egyáltalán bizonyítható lett volna, és ezzel pillanatnyilag még próbálkozni sem lehetett, vagy legalább kérdéseket tenni fel a sérültnek, akit félig öntudatlan állapotban tettek fel ágyára, ahol halkan maga elé nyögdécselve terült el.

Hans járt nála, hogy érdeklődjön utána, de a beteg heves lázban feküdt és fantáziálni kezdett, borzalmas rémképei lehettek, melyek elvonultak lelki szemei előtt.

Amint a fiatal Solberg odalépett az ágyához, éppen félálomban volt, és nyitott szemekkel, bár senkit sem ismert fel, maga elé sóhajtott: – Mit érdekel engem az a bot! Vigyétek innen, nem az enyém, egy báró nem tart magánál ilyen botot, csak a kézműves legények! A zsidót sem ismerem, sohasem láttam. El innen, el innen! Hiszen még él, nem is halt meg! Kinyitja a szemeit, és irgalomért kiáltozik. Aú!

A rémítően visító kiáltást meghallván egy ápoló átjött valamelyik másik szobából, hogy körülnézzon, mi történt. A beteg azonban közben megint elájult, Hans pedig borzongva elhagyta a kórházat.

Lassan ballagott a Brink felé visszavezető utcán. Először betért a „Römisches Haus” hotelbe, hogy felkeresse Rehberg asszonyt, és megnyugtassa, hogy a tulajdonát, ha még megtalálják, mindezenetre vissza fogja kapni. Aztán Püsterhez ment, hogy megbeszélje vele a következő lépéseket,

Muxot egyedül találta az irodában, és barátságosan felé indult, hogy üdvözlje. A kisember azonban félénken visszahúzódott, és kiment a szobából azzal, hogy azonnal hívni fogja a közjegyző

urat. Hans fejét ingatva nézett utána. Mi lehet ezzel a fura emberrel?

Közvetlen ezután bejött a közjegyző és hamarosan elintézték az ügyeket, melyeket meg kellett beszélniük, ez főként az amerikai konzulátust érintette. Hans ugyanis magától fordult hozzájuk, hogy a hazai hatóságokat melynek körülményeskedéséről és lassúságáról már szerzett néhány kellemetlen tapasztalatot, el lehessen kerülni, és ne tudjanak akadályokat gördíteni az asszony elé, tulajdonának visszaszerzésével kapcsolatban. Aztán elmesélte Püsternek, milyen állapotban találta a foglyot, és megtudta tőle, hogy az államügyészség már kezébe vette az ügyet, és az államügyész már felvette vele a kapcsolatot, hogy megkapja az egyes adatokat. Pillanatnyilag mást nem lehet tenni, mint a különböző helyekről információkat beszerezni ennek az embernek a bűnöző tevékenységéről, és az első kihallgatást el kell halasztani addig, míg a sérült valamelyest helyre nem jön.

– Most volna még egy kérdésem, közjegyző úr – mondta Hans, amint amaz befejezte mindezt, és mintha valami döntéssel vívódna, rövid időre elkezdett ide-oda járkálni az irodában. – De előtte még egy kérdés...

- Mivel szolgálhatok?
- Ki ez a komikus kisember itt az irodájában?
- Az én irodámban?
- Mux úrra értem, már a neve is olyan sajátságos...
- Mennyiben komikus?

Az utóbbi időben gyakran figyeltem meg a kisembert – folytatta Hans –, és azt a sajátos felfedezést tettem, hogy mindenkivel a legkövetlenebbül társalog, de velem, vagy apámmal szemben egészen sajátosan bátortalan, sőt, félelmet mutat, pedig egyikünk sem szólt hozzá kemény szavakkal, vagy bántotta volna meg rosszszalló pillantással.

– Tényleg ezt figyelte meg, báró úr? – kérdezte Püster halkán, elgondolkodva.

– Persze, és ez apám esetében különösen feltűnő. A fogadószobában állt nálunk, és könnyek csorogtak az arcán, és most, amikor apám itt volt, és amott ült, Mux pedig kis pultja mellett állt, alig vette le róla a szemét, és csak néha vetett futó pillantást a tárgyaló felek felé. Amint kezet nyújtottunk neki, hevesen reszketett, és ismét könnyek jelentek meg a szemeiben, most pedig szinte kiszaladt, amikor megérkeztem. Igazán szívből fájlalnék, ha esetleg valamivel megbántottam volna, és az minden bizonnyal nem szándékosan történt.

Püster közjegyző egy ideig elgondolkodva nézett maga elé, végül nyugodtan megszólalt: – Solberg úr, sajátos tény, hogy kérdésére a válasz, melyet ebben a pillanatban tett fel nekem, írásban már ott hever a pultomon.

– Ez elképzelhetetlen – kiáltott fel Hans csodálkozva.

– És ennek ellenére igaz – mondta közjegyző –, de egész idő alatt még magammal sem jöttem tisztába, hogy egy titkot, amit valaki rám bízott, közölhetem-e harmadik féllel.

– Egy titkot? De hogyan létezhet bármiféle titok köztem és az ön kis írnoke között? Életemben sohasem láttam korábban.

– De ennek ellenére létezik – válaszolta Püster, lassan bólintva fejével –, és néhány titok széles e világon magasabb és alacsonyabb rangúak között annyira elképzelhetetlen, hogy számítani sem lehet rá, mégis van, akinek nyomorúságot, forró könnyeket és megtört szívet okoz.

– Egyre inkább fokozza a kíváncsiságomat – kiáltott fel Hans.

– A kíváncsiságnak ehhez semmi köze – válaszolta a férfi komolyan –, de bizalommal vagyok ön iránt, von Solberg úr. Apja előtt sohasem szellőztettem volna meg a fátylat, mert a szegény kis boldogtalan embert semmi esetre sem szabad megalázni, akinek bár teljesen ártatlanul, sokat kellett elviselnie. Itt van, olvassa,

de előtte adja nekem becsületszavát, hogy Muxot sohasem fogja elárulni apjának.

– Semmi esetre sem – kiáltott fel Hans, és szemeivel máris átfutotta a lapot, de arcvonásain hamar csodálkozó kifejezés jelent meg. – Ez hihetetlen – kiáltotta halkan maga elé. – Mégis, lehetséges lenne? Mux, szegény kis kitaszított Mux!

A közjegyző ott állt mellette, és csak halkan bólogatott a fejével, és Hans, teljesen összezavarodva, miután átfutotta a sorokat, majd még egyszer figyelmesen átolvasta, megindultan kérdezte:

– Közjegyző úr, igaz mindaz, amit ez a lap tartalmaz?

– A fiatalember saját szájából tudom, hogy magán kívül volt, amikor az ön apja házába első alkalommal be kellett lépnie.

– És apám semmit sem tud róla?

– Ezt a kérdést nehéz megválaszolni. Semmi esetre sem ismeri, de utolsó fizetéskor anyjának azt a határozott nyilatkozatot adta, hogy ez az utolsó hozzájárulása, és még a bíróság sem kényszerítheti továbbiakra. Megtette, amit a törvény előír számára, sőt, valamivel még többet is, tehát további kényszerítésről szó sem lehet. Nyilatkozatában egészen határozottan elhatárolódott minden további követeléssel szemben, és soha többé nem is molesztálták. Az anya kezdetben olyan beteg volt, hogy gyermekét házon kívül kellett táplálni, és ott elhanyagolva baleset érte, és nyomorékká vált. Anyja később ismét magához vette, de a bánat és nincstelenség tovább gyötörték életét. Harminchat évesen halt meg, nem is olyan régen, és mivel Muxnak nem volt pénze, tovább iskolába járni, három évvel ezelőtt írnokként lépett be hozzám.

Hans ledobta a levelet az asztalra, majd szapora léptekkel elkezdett fel-alá járkálni a kis szobában. Püster azonban magához vette és eltette. Végül megállt a közjegyző előtt és nyugodt, de még mindig megindult hangon így szólt hozzá: – Tudja, kedves közjegyző uram, hogy amióta ismét itthon vagyok a hazámban, a magasabb körökben, ahogyan őket az előbb nevezte, átkozottul

kevés jóval, sokkal inkább nagyon szomorú cselekedetekkel találkoztam?

– Kedves báró uram...

– Meg kell mondanom, hogy ebben kevés szerencsém volt – mondta Hans, fejével bólintva. Kezdetől fogva ellenszenves ismeretségekbe keveredtem. Ismerek számos tiszteletre méltó férfiakat is ebben a körben, és jó lelkiismerettel apámat is közéjük számíthatom, de a régies előítélet, hogy őket jobb agyagból gyúrták, sokaknak közülük még mindig az ereiben rejlik. Amit a polgárság köreiben vétekként kellene megbélyegezni, az uraknál nemes passzióknak számít, amivel túlteszik magukat az aggályokon, és kezdem úgy érezni, hogy én nem igazán illek ebbe a szférába. Különös, hogy a becsületérzés egyik fél részéről annyira élesen van kialakulva, hogy egy ütés, egy szitkozódás elegendő ahhoz, hogy egy férfi, aki ezt nem hárítja el magáról, egész életére becstelenné válik, miközben emellett egy megszegett eskü, tehát közönséges esküszegés, hacsak nem bíróság előtt történik, mindennaposá válik, mivel a köreikbe tartozók ezt elnézik nekik.

– Kedves báró uram – mondta Püster vállát vonogatva – ez a fejezet már túl van tárgyalva, de ezáltal semmi sem lett jobb, és ezen mi sem tudunk változtatni, legalább is egy csapásra nem. Az új idők majd lassan de alaposan lemorzsolják és hatástalanítják. De most ne vegyen észre semmit – szakította magát hirtelen félbe –, ott jön Mux, később egyszer még beszélünk róla.

Ne vegyek észre semmit? – kiáltott fel Hans, miközben nyílt az ajtó, és Mux lépett be, egy csomó levéllel a kezében. – Nem, közjegyző úr, többé már nem titok közöttünk, és mivel már megismertem, megíscsak a lelkekre égne!

Mux letette a leveleket a közjegyző pultjára, és éppen vissza akart vonulni, amikor Hans odaugrott hozzá, és kezét nyújtotta felé.

Mux – kiáltotta, meghatottságtól szinte elfúló hangon –, testvérem, nyújtsd a kezed, és legyünk barátok!

– Báró úr! – kiáltott fel Mux és holtsapadtta vált, miközben hátraugrott.

– Báró úr? – ez így nem mehet tovább – mondta Hans megindultan. – A közjegyző úr mindent elmondott nekem, és ezt szívből köszönöm neki, de mostantól tegeződjünk, és mivel soha életemben nem bántottalak meg téged, Mux testvérem, nem utasíthatod vissza, ha erre kérlek.

A kisember, akinek Hans megragadta a kezét, ott állt előtte, egész testében remegve, és képtelen volt megszólalni. Haragudnia kellene a közjegyzőre, mert elárulta titkát, vagy hangosan fel kellene ujjongania, mert olyan ember kezét tartja a sajátjában, aki hűség és testvéries hozzá? Ezek a gondolatok kavargtak a fejében, és csak néhány pillanat múlva emelte komoly, sötét szeméit Hansra félénken és bátortalanul. Aztán széles mosoly ült ki arcára, és lágy, melodikus hangon, miközben megszorította testvérenek kezét, így szólt:

– Köszönöm neked, Hans testvérem, lelkem legbensőbb mélyéről, hiszen barátságos szavaiddal vidámságot és bizalmat hoztál életembe. Annyira magányosan és elhagyatva álltam a világban.

– Szegény testvérem!

– De most hagyjuk ezt – folytatta Mux halkán. – Ha a közjegyző úr mindent elmesélt neked, akkor azt is tudod, hogy apád hogyan viszonyul hozzám.

– De hiszen nem is ismer téged.

– És azt hiszed, hogy személyiségem kedvezőbb hozzáállásra hangolná irántam? – mondta Mux keserűen –, én pedig ez által megint csak nyomasztott és nyomorúságos hangulatba kerülnék. Nem, ígérd meg nekem, hogy egy szót sem fogsz szólani neki rólam vagy létemről. Látod, most már elég boldog vagyok, találtam egy testvért, aki nem szégyell engem, és ebben a pillanatban gazdagnak, túl gazdagnak érzem magam.

– Szegény, jóságos Mux – mondta Hans megindultan. – Megígérem neked, hogy én lennék az utolsó, aki fájdalmat akarna

okozni neked. Legyen úgy, ahogyan akarsz, egyszer talán még meg tudunk egyezni erről.

– És milyen kérése volna még hozzám, von Solberg úr? – kérdezte Püster, aki csendesen de nem kevésbé részvételtjes tanúja volt az előbbi jelenetnek. – Az előbb említette, hogy volna egy kérése.

– Valóban – válaszolta Hans gyorsan, miközben eleresztette testvére kezét –, sőt, még Mux testvérem is segíthet, mert amit megtudtam, azt még elhatározássá kell megerősítenem. Ugyanis előbb, amikor otthon voltam, levelet kaptam Limából, melyben arról értesítettek, hogy talán még ebben az esztendőben vissza kellene térnem Peruba, bár egyáltalán nem áll szándékomban, hogy véglegesen ott telepedjek le. Csak néhány évet kell még odaát kitartanom, és mielőtt útra kelnék, van még valami fontos, amit el kell intézнем, ugyanis nem csekélyebbet, mint hogy meg szeretnék házasodni.

– És ebben kellene nekem segítenem? – mosolyodott el a közjegyző.

– Igen – válaszolta Hans –, de kérem, hallgasson meg. Legfőbb oka annak, hogy visszatértem Európába az volt, hogy keressek magamnak egy feleséget. A perui hölgyek persze elég csinosak, de mégsem felelnek meg az ízlésemnek. Természetesen körülnéztem az itthoni körökben egy alkalmas élettárs iránt, de csak kevés felemelő tapasztalatra tettem szert. Lehet, hogy rossz, vagy talán szerencsés csillagzatom tett számomra lehetővé olyan ismeretségeket, melyek nem voltak célravezetők, de mégis rátaláltam egy rejtett virágocskára, akit már bimbóként is ismertem. Egy szóval Kathinkáról van szó, odaát, a kis varrónőről.

– Kathinka? – kiáltott fel Mux elcsodálkozva, a közjegyző pedig csóválta a fejét.

– Kedves von Solberg uram, nagyon derék dolog öntől, hogy túlteszi magát minden társadalmi előítéleten, és talán derekabb asszonyt nem is találna a földkerekségen, de...

– De?

– Hosszas távolléte következtében talán nem ismeri annyira apját, mint jómagam. Ő elképzelhetetlenül büszke nemesi voltára.

– Erre meg is van minden oka – válaszolta Hans keserű mosollyal. – Az álgróf Rauten, valamint von Schaller úr tényleg nemesnek tartják magukat, és talán azt gondolná, hogy az arisztokratikus Klingenbruch kisasszonyok, vagy von Noltje kisasszony, vagy hívják őket bárhogyan, derék háziasszonyokká válnának?

– A nevezettek talán nem, de minden bizonnyal van még sok derék, rátermett fiatal hölgy.

– Valószínűleg, de hol lehet megtalálni őket? És minek keresgélnek, ha minden megvan a kis Kathinkában, amire szükségem van? Együtt nőttünk fel és gyerekként játszottunk, amikor még jómagam is gyerek voltam. Ezenkívül tudom, hogy Kathinka kedvel engem.

– De mit fog szólni ehhez a város?

Hans felnevetett. – Kedves közjegyző uram, a városnak pillanatnyilag annyi remek, bőséges anyaga van a pletykálásra, és a családomnak ebben bizonyára kimagasló szerep jutott, hogy egy kicsit több vagy kevesebb már nem is számít. De gondolja, hogy engem ez akár egy pillanatra is távol tartana egy már elhatározott lépésemtől? – fűzte még hozzá keserű vonással ajkai körül. Mi mindent beszéltek szegény Dürrbeck barátomról, aki csupán érzelmeinek és becsületének esett áldozatul? Beszélhetnek rólam is, de én legalább boldog leszek! Mit érdekel engem bármi más, érdekel engem egyáltalán a város?

– És beszélt már erről Peters kisasszonnyal? – kérdezte a közjegyző.

– Kathinkával? Még nem – kiáltott fel Hans –, és éppen az a szerencsétlenség, hogy erre nincs alkalmam, így most őt kell előcsalogatnom, ha nem akarom elpocsékolni az elutazásig hátralévő időmet. Egyetlenegy alkalommal kerestem fel a lakásán, és amint első ízben viszontláttam, határozott ígéretet kellett tennem, hogy

ezt soha többé nem fogom megtenni, és természetesen tartom a szavam. Mostanában az volt a szándékom, hogy Franciskát bevonom a titokba, és az ő társaságában látogatom meg, de amilyen a helyzet most odahaza, ez lehetetlen, és más ötletem nincs, mint önnél keresni segítséget.

– Én legyek a lánykérő, báró úr? – mosolyodott el Püster. – ez nem lenne illendő.

– Nem, azt én magam akarom megtenni – mondta Hans –, de én nem mehetek fel hozzá, és sehol máshol nem tudok találkozni Kathinkával, ahol zavartalanul néhány szót beszélhetnék vele, és arra kérném, kedves közjegyző, hogy valamilyen indokkal hívassa át ide.

– Hm – mosolyodott el Püster halkán maga elé –, tehát egy gyengéd randevú a régi, poros akták és tintatartók között. Ha ez most nem történt volna meg, ilyen kéréssel még egyetlen közjegyzőhöz sem fordultak Rhodenburgban.

– Én majd áthívom – kiáltott fel Mux, lekapva kalapját a szögről. – Már tudok is egy ürügyet, és milyen boldog lesz szegény Kathinka!

– Figyelj csak Mux – szólt rá a közjegyző meglepődve –, az ügyet még meg kell fontolni. – Mux azonban eddigre már kint is volt az ajtón, majd odalent az utcán. Hans a sarokablakhoz ugrott, és kicsit félrehúzza a függönyt nevetve nézett utána.

– Drága, jó kis Mux – jegyezte meg, amint visszalépett a szobába. – Bárcsak tudnám, mit tehetnék érte, hogy valamelyest kárpótoljam az átélt szenvedésért!

– Ha szándékában áll – mondta Püster barátságosan –, arra persze volna lehetősége.

– Mi lenne az? Kérem, mondja meg!

– Muxnak csak egyetlen vágya van – mondta Püster: – Tanulni szeretne, de erre nincs pénze, ismeretei viszont vannak. Nem

keresi a szórakozást és kikapcsolódást, hanem lámpa mellett minden estéjét a könyveivel tölti el.

– És mit szeretne tanulni?

– Jogtudományt – válaszolta Püster –, és egy pillanatig sem kétlem, hogy igyekezetével és szorgalmával, éles, természetes értelmével kitűnő ügyvéd lehetne.

– És úgy gondolja, hogy ennek örülne?

– Boldoggá tenné, ha önálló, megbecsült álláshoz juthatna, és ennél több vágya nincs is, másra nem is törekszik.

– Rendben van – válaszolta Hans, és vidám mosoly ült ki arcára. – Ha kis testvéremnek, Muxnak ennyire elképesztően szerény a kívánsága, akkor segíteni kell neki, de ezt majd később beszéljük meg, kedves közjegyző úr, és mindent elrendezünk, mielőtt elhagyom Rhodenburgot. Rövidesen döntenem kell. – Istenem! – folytatta –, már jön is Kathinkával. Figyeljen csak, nekem most hevesen kezd verni a szívem, és nem is szeretnék most csak úgy hirtelen odalépni hozzá. Az egész egy kicsit gyorsan jött most nekem. Mux olyan gyors volt, mint a villám.

– Nagyon örül a fiatal lány szerencséjének.

– Csak nehogy valami utalást tegyen neki útközben, különben Kathinka azonnal sarkon fordul.

– Semmiképpen sem tenne ilyet – mondta Püster, a fejét rázva. – Bármennyire is fiatal, teljes mértékben meg lehet bízni benne. De már itt is vannak a lépcsők. Lépjen egy pillanatra a sarokablakhoz, báró úr, és eressze le a függönyt. Az öreg függöny kezd történelmi hírességekre szert tenni. Már itt is vannak.

Ugyanebben a pillanatban már nyílt is az ajtó, és Mux belépve jelentette: - Íme itt van Peters kisasszony, közjegyző úr. Ugye ráér?

– Engedd csak be! Jó napot, kedves gyermekem!

– Közjegyző úr, azt kívánta, hogy...

– Sok dolga van most? Esetleg minden további nélkül el tudna vállalni egy nagyobb munkát? – mondta az öregember, és kuktakodva nézett a fiatal lányra.

– Ma persze nagyon el vagyok foglalva, mivel este hétig még el kell készülnöm egy ruhával az esti társasági összejövetelhez, Solbergéknél.

– Azt lemondták, gyermekem – mondta a közjegyző. – Nem is hallott a történetekről?

– Nem hallottam semmit – válaszolta a fiatal lány, meglepetten fejét rázva. – Fel sem álltam a gépemtől, de azt hiszem, a mai nappal kerestem annyit, hogy több adósságom már nem lesz. De mi történt Solbergéknél? – fűzte hozzá még gyorsan. – Csak nem valami szerencsétlenség? Nagy isten, a fiatal báró tegnap egy olyan vad lóval vágatott el!

– Rauten grófot bűnözőként letartóztatták.

– Húha! – kiáltott fel Kathinka, és szemei felvillantak. – Tudtam én, hogy gonosz, rosszindulatú ember, de nem akartak hinni nekem – fűzte még hozzá alig hallhatóan, és mélyen felsőhajtott.

– Ismerte Rauten grófot? – kérdezte Püster felfigyelve.

– Csak látásból – válaszolta Kathinka, de úgy tűnt, hogy keletlenül számára ez a téma, és félbeszakítva megkérdezte: – Közjegyző úr, ezért hivatott? A munkámmal ennek ellenére időre el kell készülnöm, akkor is, ha ma nem lesz rá szükség, mivel adott szavam mindig betartom.

– Igen, gyermekem – válaszolta az öregember, ebben a pillanatban tényleg egy kicsit zavarban, mivel egyáltalán nem volt ideje megfontolni, mit válaszoljon. – Lett volna egy munka az ön számára.

– És mi lenne az, közjegyző úr?

– Hm – somolygott Püster, és egy gondolat suhant át fejében –, valami, amit ki nem találna, még ha egy évig is próbálkozna.

- Annyira rendkívüli? – kérdezte Kathinka felnevetve.
- Rendkívüli? Az éppen nem, hiszen tulajdonképpen mindennap előfordulhat, de öreg agglegényekkel, mint amilyen én vagyok ritkán, kedves kisasszony.
- Most már tényleg kíváncsivá tett – mondta mosolyogva Kathinka.
- Tehát ki vele, kiáltott fel Püster. Egy mennyasszonyi ruha!
- Egy menyasszonyi ruhát? – kérdezte a fiatal lány csodálkozva, és elbűvölő mosoly jelent meg csillogó, kék szemei körül.
– És kinek?
- Neked, Kathinka! – kiáltott fel Hans, aki ekkor már nem bírta tovább türtőztetni magát, kirontott a függöny mögül, és oda-szaladt a fiatal lányhoz. – Neked, gyermek, és ha csak fele annyira kedvelsz, mint amennyire én téged, és még nem felejtetted el együtt töltött gyermeki éveinket!
- Von Solberg úr! – kiáltott fel Kathinka halálra rémülve, miközben minden vér eltűnt az arcából. – Ó, istenem, mennyire megijesztett!
- Mux már ki is ment az ajtón, és Püster némán követte. Kathinka ezt észre sem vette, a feje szédült, és meg kellett kapaszkodnia a legközelebbi széken.
- Kathinka – kiáltotta Hans, átkarolva őt, anélkül, hogy a lány ebben a pillanatban képtelen lett volna kiszabadítani magát –, nézz a szemembe, gyermekem, határozottan és őszintén, és amint találkozik tekintetünk, mondd meg nekem, akarsz-e a feleségem, kedves, derék feleségem lenni mindörökre?
- Von Solberg úr – kérlelte Kathinka könnyek között –, ó, ez rémes öntől, nagyon rémes, ilyen tréfát üzni velem...
- Tréfát, Kathinka? – kérdezte Hans –, amikor a szívem majd szétrobban a boldogságtól! Nézz rám, gyermek, és akkor mondd, hogy vajon tréfálok-e. Nemsokára talán ismét el kell hagynom Németországot, hogy visszatérjek abba a távoli országba, ahol

színteret találtam tevékenységemhez, de nem akarok egyedül oda-költözni. Te, testvérkém a régi időkből, kedves, hűséges feleségemként kísérj el engem! Megteszed, Kathinka? Kedvelsz engem annyira, hogy elkísérj a távoli világba?

Kathinka félénken körülnézett. Hová tűnt a közjegyző, hol van Mux, aki áthívta ide? Magukra maradtak, és a szíve annyira elszorult, hogy egyetlen szót sem volt képes kiejteni.

– Haragszol rám, Kathinka? – kérdezte Hans halkán, anélkül, hogy eleresztette volna. – Haragszol rám, hogy átcsaltalak ide? De hiszen szívecském, meg kellett ígérnem, hogy soha többé nem kereslek fel odaát a szobácskában, és hol tudtam volna beszélni veled, hol kérdezhettek volna meg?

– Ó, az a gonosz Mux! – mondta Kathinka alig hallhatóan, és ekkor már teljesen elvörösödött.

– Pedig olyan jóindulattal tette! Enyém akarsz lenni, Kathinka? Mondj igent, szívecském, és soha sem fogod megbánni egész életedben!

– Ah, von Solberg úr – mondta a szegény gyermek –, hogyan tehetném? A saját szülei taszítottak el maguktól, és most vigyek gyűlöletet és békétlenséget a házukba?

– És megbíazol bennem, Kathinka, hogy ezt én fogom kezdeményezni? – kiáltott fel Hans megindultan. Mond csak meg nekem leányzó, tényleg kedvelsz te engem?

Kathinka ekkor már nem bírta tovább, és halkán, szinte lehelve mondta, miközben fejét Hans keblére hajtotta: – Ó, tiszta szívből, nagyon!

– Kathinkám, kedves, drága Kathinkám! – kiáltott fel Hans, szorosan és bensőségesen magához ölelve. – De gondjaidnak most már vége, kincsem! – kiáltotta könnyezve és nevetve. Már nem kell többet rongálni szemeid késő este a lámpa fényénél, most már csak a saját menyasszonyi ruhádat kell megvarnod, amiért az öreg Püster barátom érted küldött! És most be kell hívnom őt, és Muxot, hogy tanúi lehessenek boldogságunknak.

Az öregember maga is örült a fiatal, derék lány boldogságának, Mux pedig ott állt könnyes szemekkel, és csendben és szívélyesen megsimogatta Kathinka kezét, akit ő is nagyon kedvelt.

Hans ekkor elmondta, hogy a mai este kitűzött nagy ünnepséget természetesen törölni kell, hiszen Franciskát a borzalmas hír túl hirtelen és váratlanul érte. A fickó azonban nem ér annyit, hogy tényleg bánkódjon miatta, inkább meg kell mutatni a városnak, szerencsének tartják, hogy megmenekültek attól a veszélytől, hogy feláldozzák neki egyetlen lányukat. Holnap azonban a szülők házassági évfordulója lesz, amit minden évben rendszeresen meg szoktak ünnepelni, és még ma este, ha a szülőket rá lehet beszélni, szét kellene küldeni a holnapi napra átírt meghívókat a különböző vendégeknek.

– De megy ez így? – kérdezte Kathinka szerényen –, már holnap? Hiszen csak ma oldották fel a jegyességet...

– Anyám – mosolyodott el Hans –, a fejébe vette, hogy gyerekeinek ugyanazon a napon kell bekötni a fejét, amikor ez vele megtörtént, és mivel Franciska pácban hagyta, elvárásának én fogok eleget tenni.

– Von Solberg úr! – kiáltott fel Kathinka rémülten.

– Közjegyző úr, kérem, szíveskedjen jegyzőkönyvbe venni, hogy a menyasszonyom ma reggel még magázott és úrnak szólított, ezért megbüntettem! És mielőtt a mélyen elpirult lány megsejtette volna, hogy mi a szándéka, két kezébe fogta a fejét, és alaposan megcsókolta.

– Úgy! – remélem, ezt megjegyezted, de szerintem vissza is adhatod.

– De mégsem gondolhatja komolyan, hogy holnap megköti a házasságot a menyasszonyával – jegyezte meg Püster. Teljességgel lehetetlen volna, eleget tenni a számtalan előírásnak, amit hazánkban megkövetelnek egy ilyen fontos lépéshez.

– Nem – válaszolta Hans –, tudom, hogy ez lehetetlen volna, és Kathinkát sem akarom ennyire hajszolni, de eljegyzésünket

meg fogjuk ünnepelni ezen a napon, és a város tudomására hozzuk.

– Holnap? – kérdezte Kathinka rémülten. – És a szüleid házában?

– Ezért megint meg kell, hogy csókoljalak, kincsem, hiszen ez volt az első alkalom, hogy tegeztél – kiáltott fel Hans, boldogságtól sugárzó szemekkel –, és itt nem kell restelkedned, kedvesem – fűzte még hozzá szívélyesen. A jó öreg, derék közjegyző olyan hozzánk, mintha apánk lenne, és egyébként Mux-szal is tegeződünk.

– Mux úrral? – kiáltott fel Kathinka csodálkozva.

– Igen – válaszolt nevetve Hans, miközben szívélyesen kezét nyújtotta a kisembernek. – De ez egy hosszú történet, később egyszer majd elmesélem neked. Ugye Mux igaz, hogy tegeződünk?

– Igen, Hans – mondta a kisember, és szemei úgy csillogtak, mint két gyémánt –, és én nagyon boldog vagyok ezért.

– Tehát Kathinka, holnap este érted jövök, és a társaságnak bemutatlak, mint menyasszonyomat...

– Az isten szerelmére, Hans – kiáltott fel Kathinka rémülten. – Mielőtt ismét beszéltem volna a szüleiddel? Gondold csak meg, több hölgynek dolgoztam erre az ünnepre is, és azt akarod, hogy lenézzenek, és azt mondják, hogy ez az én varrónőm, akit von Solberg úr kinézett magának feleségnek!?

– Kathinkának igaza van, von Solberg úr – szólát közbe ekkor Püster közjegyző is –, ez nem lenne jó, és mindkettőjüket zavarba hozná.

– És te mit szólsz hozzá, Mux? – kérdezte Hans nevetve a testvérét.

– Nem is tudom – válaszolta a fiatalember –, a nálunk ranghoz illő szokások szerint magam is azt hiszem, hogy megbotránkoztatnád őket.

– Megtaláltad a megfelelő kifejezést, Mux, a nálunk ranghoz illő szokások szerint a munka megbecsületén. Schalleréket még mindenhová meghívják, jöllehet mindenki tudja, hogy a szegény, becsületes kézművesek sanyarú munkáját és kiadásait képtelenek megfizetni, Kathinka pedig, akit kitaszítottak a világba, hősiesen és derekasan megkeresi kenyerét és senkinek sem tartozik egyetlen garassal sem, nem igaz, Kathinka? Ezek szerint tehát ne merészeljen menyasszonyomként megjelenni szüleim házában? Ki előtt kellene lesütnöd a szemed, leánykám? A világ egyetlen hercegnője előtt sem. És azt hiszed, hogy szégyenkezne miattad azért, mert dolgoztál? Ej, szívem, ezt magam is megtettem, fát vágtam és napszámos voltam, és ezáltal semmivel sem lettem rosszabb, megtartottam jó és tiszta lelkiismeretemet és vidám bátorságomat, hogy odamutassam homlokomat az egész világnak. Amikor majd belépsz a terembe, már nem a szegény Katharina Peters varrónő leszel, hanem Solberg bárókisasszony, és talán félsz attól, hogy a karomon mutasd ott meg magad?

– Nem. Hans! – kiáltott fel a fiatal lány, izgalmaiban kipirosodva. – Igazad van, ostoba gyerek voltam, és ha felemelsz magadhoz, akkor méltó is akarok lenni hozzád!

– Ezt úgy mondtad, mint az én régi kis Kathinkám – kiáltott fel Hans ujjongva. – És most szívecském, készítsd elő a báli ruhádat. De ezer ördög – fűzte még hozzá zavartan – azt előbb még el kell készítened...

– Nem, Hans – válaszolta Kathinka mosolyogva. – Van még egy ruhám, amit utolsó ajándékként anyádtól kaptam és elhoztam magammal, de sohasem volt rá alkalmam, hogy viseljem. Csak egy kicsit igazítani kell rajta, és ez menni fog. Ne aggódj miattam. Persze egyszerűen kell és fogok is öltözni, de nem fogok szégyent hozni rád. De most mennem kell – szakította félbe magát. Munkát vállaltam és határozottan megígértem, hogy kész lesz, és nem fogom megszegni adott szavam. Nem igaz? Ugye ezt nem tehetem?

– Nem, szívecském – mondta Hans, megcsókolva a homlokát – soha az életben. Akkor teljesítsd a vállalt kötelezettséged, de kérj segítséget, hogy hamarabb elkészülj vele!

Kathinka a fejét rázta. – Ez nem megy – mondta. – Valami ké-
véssel még tartozok a varrógépért a közjegyző úrnak, és azt most törleszteni fogom.

– De Kathinka!

– Nem akarsz meghagyni nekem azt az örömet, hogy azzal a tudattal tartsam meg emlékként a gépet, hogy saját kétkezi munkámmal szereztem meg? Ha csak egyetlen garas hiányozna, amit idegen kéz adna hozzá, örökre szemrehányás maradna számomra.

– Akkor menj, szívecském, legyen meg a te akaratod, de holnap este értes megyek. Megengeded?

– Megengedem, Hans – mondta Kathinka, de olyan szeretetteljes pillantással és arckifejezéssel, hogy még az öreg közjegyzőnek is könnyek szöktek a szemébe. Ki is csodálkozna rajta, hogy Hans magához vonta és megcsókolta.

Ma igen boldoggá tettél engem, Hans – mondta halkan a fiatal lány – megérdemled Isten áldását és örök szerelmemet. – És mint egy őzike kisurran a szobából, az ajtón és az utcán át fel a szobáskájába.

Rauten gróf

Micsoda zűrzavart váltott ki a rhodenburgi családokban az alig hihető hír, mely a Solberg családban történekről szólt! Már az ünnepség lemondása is meglepte a vendégeket. Mi történhetett? Kezdtet terjedni a városban a pletyka, kezdetben határozatlanul, de nemsokára minden részletében, hogy Rauten gróf egyáltalán nem is gróf, hanem egy gyalázatos bűnöző, akinek csak az járt a

fejében, hogy megkaparintsa a hozományt, és fiatal feleségét valahol egy idegen városban kifossza és nyomorúságosan magára hagyja. Közben betoppant a saját felesége is, akit már meglopott, és von Dürbeck századost is ő ölte meg, egy másik embert leütött, egy családot megmérgezett, és isten tudja, mi mindent fűztek még hozzá, hogy az ügyet még rémesebbé és hátborzongatóbbá tegyék. Ilyen alkalmakkor az emberek általában nem elégednek meg az egyszerű tényekkel, hanem tovább mesélve mindig hozzátesznek valami apróságot, míg végül az ügy egyre terjedelmesebbé válik, és köteteket tölthetne meg.

És a pletykák terjedése közben érkezett meg a Solberg család újabb meghívása valamennyi vendég számára, kivéve a Schaller családot. De hová tűnt Schaller?

Még azon a délutánon, amikor még senki sem törődött vele, hiszen az embereknek más járt a fejében, egy hordárral egy csomó koffert és ládát küldött a pályaudvarra azzal, hogy expressz csomagként adja fel egy baráti címre. Ő maga szokásos öltözetében kiballagott a pályaudvarra, vett egy jegyet az egyik közeli városba, ahová a rhodenburgiak gyakran járnak kirándulni. Ott mi lett vele? Erre senki sem figyelt, de Rhodenburgban többé nem lehetett látni, a hitelezőknek meg ott maradt a kevés bútor, ami nem is a sajátja volt.

Hansnak persze nehéz dolga volt a szüleivel, hogy az ünnepséget másnap este mégiscsak tartsák meg, hiszen belátható, hogy a két öreg ehhez nem volt megfelelő hangulatban, de Franciska segítségével végül sikerült meggyőzni őket. Franciska persze, amint meghallotta a javaslatot, magán kívül volt egy ilyen ötlettől, de ekkor Hans előadta, és ehhez bevetette teljes rábeszélő képességét, hogy az egész város vigasztalan menyasszonynak fogja ábrázolni, és az úgynevezett barátnőinek sokasága győzedelmeskedhetne, hogy egy ilyen vőlegényt gyászol. Húgánál erre győzött a büszkeség, és villogó szemekkel belement abba, hogy a társaság előtt ismét derűs lesz, mint szokott. Tulajdonképpen nem is a vőlegényét veszítette el, hanem csak megmenekült egy már házas

férfitől, és attól, hogy őt is kirabolja, és most amikor a fickó a bíróság kezeiben van, ki kell mutatnia, hogy megveti őt.

És Rauten valóban a bíróság kezeiben volt? Persze rendőri felügyelet alatt állt, de kikerült az emberi büntetés hatóköréből, hiszen a halál már kinyújtotta felé a karját, és az ágyát körülálló orvosok aggódva rázták fejeiket. A sebe annyira borzalmas volt, és olyan súlyosan sérültek belső szervei, hogy megmentése lehetetlennek tűnt, és azért, hogy egyes nyitott kérdések tisztázására kihallgatásnak vessék alá, mindaddig, amíg beszélni képes, az egyik bírósági titkár érkezett a kórházba ágyához, egy jogász kíséretében. Ő azonban nem válaszolt. Borúsan összevont szemöldökkel, belső borzalmas fájdalomtól meg-megránduló arcvonásokkal hevert ott, gúnyosan nézve a jogászra, és félig elharapott átkokat mormolt a szakállába.

Karl Handorf közben hazaért, és kínzó nyugtalansággal járkált fel-alá a szobában. Arról persze meg volt győződve, hogy annak idején ez a fickó követte el a gyilkosságot, ami miatt ártatlanul szenvedett, de hogyan tudná erről meggyőzni a világot, ha nem lehetett tényleges vallomást kiszedni belőle? És ő nem maradna becsstelen egész életében? Mit segít rajta, ha végül a gyilkos megkapja méltó büntetését? Nem bírta otthon, és félelemtől és nyugtalanságtól kínozva kisietett a kórházba, hogy még egyszer lássa a nyomorultat, és szóra bírja. Arra nem is gondolt, hogy valószínűleg talán nem is engedik be hozzá, de mégis ez történt. Amint elérte a kórház bejáratát, és előadta kérését, egyszerűen elutasították. Már urak vannak odafent a bíróságtól, és ha valamit akar ettől a betegtől, akkor a bírósági jogászhoz kell fordulnia, ez határozott utasítás. Senkit sem engedhet a fogolyhoz, és ettől nem szabad eltérnie.

Karl bármennyire is kérte, ez nem segített, és már éppen megakart fordulni, hogy még egyszer felkeresse az öreg Püster közjegyzőt, és az ő közvetítésével talán mégiscsak megkapja az enge-

délyt, amikor a bírósági jogász a kísérijével dolgavégezetlenül lejtött odafentről és vissza akart indulni a bíróságra.

A jogász persze ismerte a börtönből szabadlábra helyezett és Rhodenburgba visszatért Karl Handorfot. A rendőrségnek ismer-
nie kellett az ilyen embereket, hogy szem előtt tartsák őket, ha hivatalosan nem is álltak rendőri felügyelet alatt. Ezenkívül Püstertől teljes egészében ismerte azt a határozott gyanút, amit az elítélt a jelenlegi fogollyal szemben kinyilvánított, és még mindig fennállt annak lehetősége, hogy igazat beszélt, ha nem is akart a fejébe menni, hogy bármelyik német bíróság börtönbüntetésre ítéltna egy ártatlant. Nem volna elképzelhető az az eset, hogy ők ketten együttműködtek, és talán most megpillantva egykori cin-
kostársát, aki annak idején ellene vallott, arra akarná készletni, vallja be, hogy ő maga volt az elkövető?

Mindezek a gondolatok villantak át gyorsan a fejében, és a sá-
padt fiatalemberhez fordulva így szólt:

– Hová akar menni?

– Fel szerettem volna menni, hogy beszéljek a sérülttel –
mondta Karl reszkető hangon –, ő az egyetlen a világon, aki visz-
szaadhatja nevem becsületét.

A jogász egy ideig csendben és kutakodva nézett rá, aztán megszólalt: – Jöjjön! – Megfordult, és felment a lépcsőn a beteg szobájához. Éppen ebben a pillanatban lépett ki onnan az orvos.

– Azt hiszem, jobb lenne, ha most inkább nem zavarnák –
mondta amaz –, éppen most volt görcsrohama, és ha megismétlő-
dik, már nem bírja sokáig. Meggyógyítani semmi esetre sem lehet.

A jogász nem az az ember volt, aki elnéző lenne.

– Magánál van a beteg?

– Teljes mértékben.

– Rendben van, akkor felteszek neki még egy kérdést. Sze-
retném, doktor úr, ha velünk jönne.

– Menjünk – mondta az orvos – sőt, ragaszkodnom is kell hozzá, hogy jelen lehessenek, mert nem szeretném, ha indokolatlanul felizgatnák a beteget, és határozottan kijelentem, hogy tíz percnél többet nem engedélyezek önöknek. Minden másért önöket terheli a felelősség.

– A jogász, aki azon bosszankodott, hogy egy közönséges orvos elő akarja írni neki, hogy mit tehet, csak egyszerűen bólintott fejével, majd Karl Handorffal a nyomában belépett a szobába.

A beteg a hátán feküdt. Szemei csukva voltak, arcvonásain látható volt a fájdalom. Amint észlelte a zajt a nyitott ajtónál, felnézett, és gúnyos mosoly suhant át sápadt arcán, amikor ismét megpillantotta a jogászt. Szemei azonban még inkább tágra nyíltak, látván a mögötte belépő Handorfot, mire borúsan összevonta szemöldökeit.

– Ez meg mit akar itt? – sziszegte összeszorított fogai között. – Mind ide akartok jönni? A szoba nem is elég, hogy befogadjon benneteket! Tűnjetek el, több embert már nem akarok látni, most már mindennek vége!

– Ismeri ezt az embert? – kérdezte a jogász, félig összevont szemeivel a betegre nézve.

– Ezt az unalmas, mindennapos arcot kellene felismernem hét vagy nyolc év elteltével? – nevetett fel Rauten keserűen. – Túl sokat várnak el tőlem, de a botot azt ismerem, azzal ütöttem le a zsidót, és nem csak őt, hanem nyolc nappal később ugyanabban az erdőben a molnárt is agyoncsaptam, aki éppen hazafelé tartott, övében tele pénzzel. És a kollégáid, te aktakukac, valaha is a helyes nyomra bukkantak? És utána még heteken át kószáltam a környéken. De nem csak ez, Amerikában három hullát temettem el az erdőben. Ó, ezer ördög! – kiáltott fel hirtelen összerándulva. Odabent belül ég bennem minden! Tűnjetek el! Tűnjetek már el! Mit akar az a két alak a hosszú fehér köpenyében! Segítség, már megint közeledik, és hideg kezével belenyúl a sebembe. Segítség!

Kimerülten visszazuhant fekhelyére.

– Uraim – mondta az orvos – most határozottan arra kell kérnem önöket, hogy hagyják el a szobát.

– De hallották, mit mondott? – kiáltott fel Karl. – Ó, Istenem az égben! Ó, Istenem!

– Hallottam – mondta az orvos barátságosan –, és ez a két úr itt úgyszintén. De most menjenek, pillanatnyilag többet már nem érhetnek el. Ha ma este, vagy holnap reggel korán megint jobban fogja érezni magát, értesíteni fogom, jogász úr.

A jogász bólintott. A sebesült persze csukott szemekkel feküdt ott, és pillanatnyilag mit sem lehetett kezdeni. Előbbi nyilatkozatát, jobban mondva önvádjait mindenesetre, míg frissen megvoltak emlékezetükben, azonnal jegyzőkönyvbe kellett venni, és egy közeli szobában ehhez Karl Handorfot is bevonták, hogy további felvilágosítást adjon, elsősorban a sziléziai helyszín pontos leírásához, hogy a bíróság az újabb vallomás alapján oda fordulhasson.

Ezen a napon talán jobban elfoglalt ember nem is volt egész Rhodenburgban, mint Hans, éspedig ebben a fiatal amerikai nőnek nem csekély része volt, mivel a legnagyobb igyekezettel törekedett arra, hogy amennyire lehet, mindent visszajuttasson neki, amit Rauten miatt elveszített. Ezenkívül az is kétségtelenül kiderült, hogy jogos tulajdonosa annak a pompás nyakéknek, melyet Rauten a menyasszonyának ajándékozott, és Franciska boldog volt, hogy visszaadhatja neki, hiszen minden emléke a nyomorult-ra olyan volt, mint egy szúrás a szívébe!

Hansnak mindemellett egy csomó bevásárolnivalója is volt, de ezt egészen egyedül intézte, éspedig rendkívül ügyesen, és a holmikat nem a lakására kérette, hanem ládába csomagoltatta, hogy később át tudja adni egy szállítmányozónak.

Amint ismét végigment a Brinken, egy csomó ember sereglett össze abban a házban, ahol Schaller lakott, és hevesen diskuráltak egymással. Hans megtorpant a bejáratnál, de csak egy pillanatra, hiszen nem léphetett be ismét egy olyan ember lakásába, akiről

szinte bebizonyosodott, hogy közreműködött Rauten szélhámos-ságaiban. És mi más célja lehetett ebben, mint saját érdeke, tehát a pénz, egy olyan család átverésével, mely barátságot tanúsított iránta. Az, hogy Schaller nem jelentéktelen összeggel tartozik, nem okozott gondot neki. Tudta, hogy a pénzt soha az életben nem fogja viszontlátni, de ezt már kiheverte.

Csak az egyik embert kérdezte meg, amint odaért a házhoz, hogy mi történik itt, és válaszként megkapta annak igazolását, amit már úgyis tudott.

– Az emberek Schaller urat keresik, és sehol sem találják, de mindenható Isten, egy ilyen előkelő úr...

– Szegény Katharina! – gondolta magában Hans, és már majdnem nekiindult, hogy felmegy, és megkérdezi, segítségére lehet-e valamiben, de aztán mégis eltekintett ettől. Sokkal jobb, ha megbíz valakit, hogy érdeklődjön a körülmények iránt, és így nincs kitéve annak a veszélynek, hogy von Schaller asszony csapdájába szalad, hiszen jól tudta előre, hogy jelentős áldozat nélkül nem szabadulna tőle.

És amott fent lakott az ő Kathinkája, és milyen szívesen szaladt volna fel hozzá a lépcsőn, és zárta volna megint karjaiba az ő kedves kis menyasszonyát! De ez nem volt lehetséges, mert nem illett, és fájdalmat sem akart okozni neki, pedig annyi mindent és fontos dolgot szeretett volna megbeszélni vele.

Az utcán lefelé von Klingebruch alezredes közeledett, de az egyébként oly barátságos és mindig vidám idős úr ma mélyen elmerült gondolataiban. Hans csodálkozva nézett rá, közvetlenül mellette ment el, de az öregúr egyáltalán nem is vette észre. Még csak fel sem emelte tekintetét a földről, úgy ment be a házába.

Vajon mi történhetett? Azonban Hans maga is túlzottan el volt foglalta ahhoz, hogy mások ügyeivel is foglalkozzon. Még örült is, hogy Klingebruch nem szólította meg, hiszen mi másról beszélhettek volna, mint a náluk történt szerencsétlen esetről?

Az estét saját családjában töltötte, jobban mondva helyiségeiben, mivel sem Franciska, sem az anyja nem mutatkozott, hanem saját szobáikban maradtak. Csak az apja ült nála körülbelül egy órányit, de csendben és szótlanul.

Ő is hallotta, hogy von Schaller úr nyomtalanul eltűnt, és mélyen megbántva érezte magát, de sokkal kevésbé az emberek gonoszsága, hanem sokkal inkább a nemesség szétesése miatt, amivel a polgárság által örömmel fogadott fegyvert juttatott annak kezébe.

– Vége van, fiam – szólt Hanshoz, amint később kettesben ültek a teázó asztalnál, és egy ideig maga elé nézett. A régi nemesség kihalt, és látom közeledni az időt, amikor minden tőke és birtok zsidók és spekulánsok kezébe kerül, miközben a régi nemesség lecsúszott nemzedéke szétszóródik a világban, mint Izrael törzse, és megvetés vár rájuk.

– És ebben ki a vétkes, apám?

– Nem tudom – sóhajtott fel az idős úr –, képtelen vagyok felfogni és rájönni, de így van, hiszen aki nem akar vak lenni, láthatja saját szemeivel. Gondolj csak a régi, lovagi birtokok nemesi tulajdonosaira, a tartományok grófjaira és báróira, akik tulajdonképpen annak magvát képezték. A régi időkben övék volt a teljes hatalom, a bíraskodási jog, a robot kiszabása, mindegyik kis hercegség volt a saját tulajdonán, de az új idők szelleme romba dönti egyiket a másik után. A robotot eltörölték, a bíraskodási jogot átvette az állam, néhány hektáron még a vadászatot is megengedik a parasztoknak, a kegyurakból nagyparasztok lettek, és mivel rangjuk szerint a kicsikkel nem konkurálhatnak, hiszen rangjuk arra kötelezi őket, hogy nagy házat vezessenek, egymás után mennek tönkre. Vedd példának Hoheneckhaus-t, mely két teljesen azonos lovagi birtokból állt, melyek öreg barátom, Nossy gróf tulajdonában voltak. Körülbelül tíz évvel ezelőtt, nem sokkal azután, amikor itt hagytál bennünket, arra kényszerült, hogy egyiket eladja, mivel két fia akkora adósságba keveredett, hogy csak így tudta megmenteni őket. Felső Hoheneckhaus-t megtartotta, ahol régi, uradalmi módon gazdálkodott tovább. Kénytelen volt

ősi nevéhez méltó házat vezetni. Alsó Hoheneckhaus-t Levy Rainer zsidó vásárolta meg, de a saját módján gazdálkodott rajta. Ahelyett, hogy a nagy, pompás urasági épületben lakott volna, gyárat csinált belőle, ő maga pedig a mellette lévő intézői házba telepedett be. Nem tartott társasági összejöveteleket, és természetesen nem is hívták meg ilyenekre, de a birtok ettől kezdve már nem hasonlított egy lovagi birtokra, hanem egy méhkasra, és mi lett ennek a következménye? Négy héttel ezelőtt Levy Rainer Felső Hoheneckhaus-t is megvette a gróftól, aki képtelen volt tovább fenntartani, miközben a zsidó kögazdag emberré vált. És ez csak egy példa, ezernyi más közül, a világ csúszik lefelé a lejtőn, lassan de biztosan a teljes káosz felé.

– De mondd csak, apám, a nemességnek nem kellene arra törekednie, hogy ezt elkerülje? Meg van ugyanaz a szellemi ereje, mint a polgárságnak, miért nem képes ugyanúgy élni vele?

Az öreg báró a fejét rázta. – Ez nem megy, fiam – mondta nyugodtan. – Ez teljes lehetetlenség lenne, a nemesség kénytelen lenne feloszlatni saját magát.

– És ez olyan nagy szerencsétlenség lenne, apám? Nézd csak meg az észak-amerikai unió hatalmas birodalmát, ott egyáltalán nincs nemesség.

– Igen, igen – válaszolta a báró, kezével elhárító mozdulatot téve. – Tudom, mit akarsz mondani, ott azonban köztársaság van, de mielőtt én egy köztársaságban akarnék élni, inkább tegyenek be apáim csendes kriptájába. Isten őrizzen engem a köztársaságtól.

– De mégis milyen derék emberek vannak a polgárság köreibben, apám! Vedd csak példaként von Schaller asszonyt, vagy Klinglenbruch alezredes asszonyt, és állítsd szembe velük a mi kis Kathinkánkat, aki elsőként látta át von Tröben urat, aki Rauten grófnak nevezte magát, és éppen ezért kellett elhagynia a házunkat.

– Ez nem az én hibám volt, Hans – válaszolta az öregúr gyorsan. Szavamat adom, hogy elég fájdalmat okozott nekem annak

idején, amikor a gyerek elhagyta a házunkat, de ő maga akarta, és mi mégsem kérlelhattük volna, hogy maradjon, ezt beláthatod.

– Fájdalmas volt ez számodra, apám?

– Minden bizonnyal, fiam, hozzászoktam, hogy Kathinkát saját gyermekemnek tekintsem, és még nem felejtettem el, de ki sejthette annak idején, hogy ördögöt fogadtam be a házunkba, a pokoli régió gonoszabbat nem is küldhetett volna ide. Ó, mivel érdemeltem én ezt ki, ó mivel?

– Apám – mondta Hans halk, elfojtott hangon, határozottan apja szemébe nézve – vannak esetek, amire értelmünk nem talál magyarázatot. Azt kérdezed, mivel érdemelted ki. Mások nem láthatnak beléd, ezt magadnak kell megtenned, és nem találsz semmit? A kérdést nem kell megválaszolni, apám, fűzte hozzá még gyorsan, amint észrevette, hogy az öregúr rémülten néz rá. – Csak saját magadhoz kell igazodnod, és nem találsz semmit, ami talán válasz lenne? De most teljesen más fejezetre tértünk át – szakította félbe magát hirtelen, mert észrevette, hogy az öregúr elsápadt. – Másvalamiről akartam beszélni veled. Nem csak lehetséges, hanem valószínű, hogy még ebben az évben vissza kell térnem Peruba...

– Megint el akarsz menni? – kérdezte az apja rémülten.

– Leveleket kaptam, melyek ezt legalább is kilátásba helyezik – mondta Hans – bár pillanatnyilag még nincs semmi határozott, és különben is csak néhány évről van szó, hiszen nem ott akarok meghalni. De előtte el kell még rendeznem itt egy ügyet, ami talán meg fog nyugtatni téged, papa, hiszen attól kezdve már nem folytathatok vad életet.

– És mi lenne az? – kérdezte az apja, és várakozva felnézett rá.

– Meg akarok nőülni, apa.

– Megházasodnál? – kiáltott fel csodálkozva a báró.

– Ha ez neked így jobban hangzik, igen.

– És kit vennél el? Fogalmam sincs, hogy melyik családhoz fordultál!

– Semelyikhez, papa – válaszolta Hans nyugodtan. Egy egyedülálló, szegény, de derék lányt választottam.

– Hans! – kiáltott fel a báró rémulten.

– Azt akartad volna inkább, hogy egy nemes hölgy legyen a menyasszonyom? – kérdezte Hans keserűen –, például Katharina von Schaller, legyen ő bármilyen derék és becsületes, de vele együtt egy csaló, szélhámos sógort kapnák?

– Az öreg báró mélyen felsóhajtott.

– Vagy valamelyik könnyelmű fiatal Klingenbruch kisaszszonyt, aki pokollá tenné az otthonomat...

– De Hans, vannak még mások is! – kiáltott fel von Solberg úr.

– Valóban – nevetett fel Hans –, és a többiek közül választottam magamnak egyet, és azt hiszem, meg leszel elégedve vele.

– És megtudhatnám a nevét? Talán szégyelled magad miatta?

– Istenemre mondom, hogy nem, apám – mondta Hans megindultan. – De mivel anyám szívére vette, hogy gyermekei kapcsolátát a saját házassági évfordulóján kell megkötni, és bár holnap esküvőnk még nem lehetséges, de legalább holnap este baráti körben szeretnénk megünnepelni eljegyzésünket.

– És nem tudhatom meg, kit akarsz leányomként a házamba vezetni?

Hans nevetve a fejét rázta. – Ma még nem, papa, hiszen oda lenne az egész meglepetés, de biztosítlak, hogy jól választottam, és az utóbbi időben szerzett tapasztalataink alapján azt hiszem, hogy egy derék polgárlányt fogok menyedként eléd vezetni.

– Hans! – kiáltott fel az öreg báró döbbenet.

– Ezenkívül – fűzte még hozzá Hans –, nem áll szándékomban magas nemesi származású hölgyet vinni magammal abba távoli idegen világba, hiszen milyen társasági körülményeket tudnék ott biztosítani neki? Legfeljebb a kóluszok és kreolok kevert rasszából némelyeket, ráadásul a legtöbbjük durva, képzetlen népesség. Nem, papa, azt hiszem, választottammal megalapoztam a boldogságomat, és lehetséges, hogy te is örömet fogsz lelteni benne.

Az öreg báró mélyen felsóhajtott, de a közelmúlt eseményei mégiscsak megtörték régi büszkeségét. Egyáltalán nem mert ellenszegülni teljesen önállóvá vált fiával szemben, és miután Hans nemsokára visszavonult saját szobájába, legalább még egy órán keresztül ült egyedül az asztal mellett, és a nemesi előjogok szételésén morfondírozott, melyek ráadásul gyermekeik és unokáik jogait is aláássák.

Így jött el a következő nap, és a Solberg házban folytatták az ünnepi előkészületeket, bár nem volt igazi lelkesedés, hiszen a cselédek is érezték, hogy csak kényszeredett, erőszakkal előidézett az ünnep, hogy tompítsák mindazt, ami a család szívét nyomja. Természetellenesnek tűnt, hogy Franciska, a kegyelmes kisasszony ennyire könnyedén túlteszi magát egy férfi elvesztésén, akit eddig további életének irányítójaként képzelt el.

Talán Hans volt az egyetlen, aki nem osztozott ebben a nyomasztó és kellemetlen érzésben, hiszen az a tudat, hogy sikerült megóvnia hűgát egy borzalmas katasztrófától, valamint saját boldogsága következtében a legkevésbé sem érdekelte, hogy mit gondolhat minderről a város. A saját útját járta, és Rhodenburg majd láthatja, ami ezek után történni fog.

Egyébként már kora reggel végigfutott a pletyka a városon, hogy „Rauten gróf”, ahogyan általában még mindig nevezték, ma hajnalban elhunyt. Tegnap este és éjszaka még a legborzalmasabb kínokat állta ki, szabad pillanataiban azonban olyan borzalmas leleplező nyilatkozatokat tett saját bűnöző pályafutásáról, hogy még az örök is visszariadtak tőle. Egy kétségbeesett ember vége volt ez, aki úgy képzelte, hogy áldozatai állandóan ott állnak felette, és kínozzák. A lelke nem eltávozott, hanem erőszakkal tép-

ték ki testéből, és ha volt ember, akinek már a földön kellett pokoli kínokat kiállnia, akkor az Rauten volt, a lelkiismeretlen bűnöző.

Amint Hanshoz eljutott a hír, kiment a kórházba, de a bűnöző haláltságának már vége volt. A test mereven és hidegen hevert a hullaházban szalmáján, és még annyi történhetett vele, hogy kijelölnek számára egy helyet a temető kerítése mellett.

A Solberg családhoz is elért a hír, hiszen hogyan is lehetett volna ezt titokban tartani! Magára Franciskára azonban sokkal inkább bátorító, mint nyomasztó hatással volt. Most már szabad volt, a bűnöző után nem hullatott könnyeket, a halottal együtt annak vétkeit is eltemetik.

És közeledett a délután. Hans egész nap még nem látta Kathinkát, de végül már nem volt nyugta. Hiszen nem tudhatta, hogy esetleg valamire még szüksége van-e, és barátságtalan lenne, ha nem kérdezné meg!

Lüktető szívvel lépett be a házba, de még fel sem ért az első emeletre, amikor találkozott az öreg alezredessel, aki mindkét kezét felé nyújtva szívélyesen felkiáltott:

– Ez nagyon barátságos öntől, kedves Solberg, hogy végre egyszer megint meglátogat bennünket. Jöjjön csak! Annyi megbeszélni valónk van, és őszinte részvétünk a szerencsétlenséggel kapcsolatban...

Hans bizonyos mértékben zavarba jött. A legkevésbé sem gondolt látogatásra a Klingenbruch családnál, de mégsem akarta megsérteni a kis, jóindulatú embert azzal, hogy visszafordul. Őt magát valóban megkedvelte, de hölgyei társaságában nem érezte magát jól és otthonosan, és lehetőleg kerülte őket. Ez persze most már nem volt lehetséges, és jól-rosszul fel kellett mennie vele az emeletre, és jól tudta, hogy most megint végig kell szenvednie az őszi napi pletykát.

– Von Solberg úr, valóban ritka megtiszteltetés, amiben most részesít bennünket – kiáltotta az öreg a felesége felé, amint be-

léptek a szobába. Már azt gondolhattuk volna, hogy visszautazott Peruba, ha nem látjuk néha odaát ki-be járkálni!

– Kegyelmes asszonyom, az utóbbi időben igen mozgalmas életet életem, hölgyeim, örülök, hogy jó egészségben látom önöket.

– Ó, istenem, igen – folytatta az alezredesné –, mi is így tapasztaljuk! De lehetséges lenne, hogy egy ilyen férfi, mint ez a Rauten gróf...

– Hagyjuk ezt – szakította őt félbe Hans –, a szerencsétlenség egyszer már megtörtént, és a bűnöző megkapta büntetését.

– Joggal – bólintott az alezredes –, a csirkefogó! De mit szól Schaller szomszédunkhoz? Nézzen csak át, a hitelezők már birtokba vettek mindent!

– Szegény Katharina kisasszony! – jegyezte meg Hans.

– Katharina kisasszony – mondta Flora fejét hátravetve –, úgy döntött, hogy Potter doktorné lesz.

– Valóban? – kiáltott fel Hans gyorsan. – Ennek tényleg szívből örvendek.

– Más lehetősége nem maradt – jegyezte meg a fiatal hölgy.

– Ha nem tévedek, már régen csendes vonzalmat érzett a doktor iránt – vélekedett Hans. – Legalább is azt hiszem, ezt vettem észre.

– Aligha – válaszolta Henriette –, aki ma meglehetősen tartózkodónak mutatkozott, és elsősorban Hans-szal szemben viselkedett úgy, mintha valami miatt meg lenne sértődve, amiről Hansnak persze sejtelmes sem volt. – Pusztán érdekházasság, és véleményem szerint Katharina egész ügyesen oldotta meg a problémáját.

– Schaller meglépett – szólt közbe az alezredes, aki pontosan tudni vélte Henriette véleményének okát –, és von Schaller asszony kezdetben néhányszor elájult, most viszont már derekasan

civakodik a szégyentelen népséggel, és kezdi visszafoglalni az emeletet.

– Katharina még odaát van?

– Nem, az egyik barátnőjéhez költözött, míg megkötheti a házasságot Potterrel, de addig eltelhet még néhány hét.

Hans lassan maga elé bólintott, de a téma kínos volt számára, így inkább másokra váltott.

– Ugye minden bizonnyal eljönnek ma este, hölgyeim, nem igaz? A meghívások kicsit megkésve lettek szétküldve, de a bekövetkezett események miatt talán elnézik nekünk, és a ruházatukkal már tegnapra elkészültek.

– Ennek ellenére kénytelenek lesznek megbocsátani nekünk, von Solberg úr – mondta az alezredesné méltósággal –, mivel kifejezetten táncos estről van szó, és mi még megboldogult sógor-nőmet gyászoljuk.

– De a fiatal hölgyeknek nem kell feltétlenül táncolniuk!

– A fekete ruházat túl feltűnő lenne a kiöltözött vendégek között – jegyezte meg az anya – és Henriette a maga részéről már kimentette magát.

– Hans nem igazán jött rá, hogy miért, de némán meghajlott a fiatal hölgy felé, aki úgy tűnt, hogy ezt újabb sértésnek vette, mert fejét felvetette, mintha megsértődött volna, és olyan pillantást vetett anyja felé, mintha azt akarta volna mondani: – Hát történt már veled ilyesmi egész eddigi életedben? – Hans azonban mással volt elfoglalva, mintsem, hogy erre figyelt volna, a talaj már égett a talpai alatt, mert már indult volna Kathinkájához.

– De ön bizonyára jönni fog, kedves alezredes – fordult ekkor az öregúrhoz. A papa nagyon számít önre, de hiszen tudja, kártyaparti minden bizonnyal lesz.

– Nem tudom, kedves Solbergem, de ha valahogyan lehetséges, menni fogok – válaszolta az öregúr zavart pillantást vetve a

felesége felé, de az ő arcvonásairól ebben a pillanatban semmilyen kifejezést nem lehetett leolvasni.

– És mi lehet azt akadálya? – kérdezte Hans, és nem vette észre közben a gúnyos mosolyt ebben a pillanatban az alezredesné ajkai körül. – Jöjjön csak, nagy örömet fog okozni nekünk. Elképzelheti, milyen sivár lett a házunk tegnap óta. De mától majd megint minden más lesz – fűzte hozzá csillogó szemekkel –, és hogy én is segíthessek, kénytelen vagyok most ajánlani magam. Nekem is van egy titkom, hölgyeim, és az önök papája ma éjjel hazahozza ennek a titoknak a feloldását.

– Egy titok? – kérdezte az alezredesné feszülten.

– Később majd kiderül – válaszolta Hans, mindenki felé meghajolva, majd szívélyesen megszorította az alezredes kezét, és gyorsan az előszoba ajtaja felé sietett, amit aztán be is csukott maga mögött, de ez mit sem segített. Flora legalább olyan gyorsan utána ment, és kikukucskálva a kis tolóablakon még időben észrevette, hogy von Solberg úr, pont úgy, ahogyan gondolta, a lépcsőn nem lefelé, hanem felfelé igyekezett. És ki mást látogatna meg odafent, mint a fiatal varrónőt, Peters kisasszonyt?

– Hát ezt egy kicsit erősnek találom – jegyezte meg, amint visszatért a szobába, és odalépett az ablaknál álldogáló testvéréhez. – Világos nappal nem szégyelli magát, felszaladni a kisasszonyhoz, és ráadásul előtte még meg is látogat bennünket! Mit szólna hozzá, Henriette?

A fiatal hölgy a vállát vonogatta. – Szokása az illetlen viselkedés – válaszolta. – Hozzám meg egy szava sem volt, talán mert nem passzol az arisztokratikus elképzeléseibe. Más nem is hiányzik nekem, mint a pereputtya!

– De a polgári kisasszonykához fel tudott szaladni! – jegyezte meg Flora.

– Gyerekek, nektek mindig a legrosszabbra kell gondolnotok? – kérdezte jóindulatúan az alezredes. – Nem lehet valami megrendelése ma estére éppúgy, mint nektek is volt korábban?

– Úgy, és az illik, hogy ő maga megy fel? – fortyant rá Flora az apjára. – A komornát nem küldheti, mi?

– Úgy van – szólt közbe az alezredesné, jelentőségteljesen bólintva fejével. – Ilyen ügyekben a férfiak nem hagyják pácban egymást.

– De kedves szívecském!

– Te meg maradj csak csendben, éppoly gonosz vagy. Egyik olyan, mint a másik, pláne, amikor tisztára akarod mosni magad. De miféle titokról lehet szó, amit megemlített, csak azt szeretném tudni.

– Kétségtelenül eljegyzésről – kiáltott fel hirtelen Flora. – Hát nem örömteli eseményről beszélt?

– Ha azt hiszi, hogy ez érdekel bennünket, akkor nagyon téved – jegyezte meg Henriette éles hangon.

– És hogyan illik, pont most tenni ilyet – fűzte még hozzá Flora –, amikor eljövendő sógorát épp most tartóztatta le a rendőrség!

– Az egész társaságot nagyon alkalmatlannak találom a mai napon – jegyezte meg az anya. – Alkalmatlan és taktikátlan, és éppen ezért nem akarom, hogy a lányaim részesei legyenek ennek.

– Én csak arra vagyok kíváncsi, meddig marad még odafent – mondta Flora, és megint elhagyta a szobát.

Az alezredes szívesen válaszolt volna valamit a feleségének, de jobbnak tartotta, ha nem szólal meg. Éppen arra készült, hogy elmenjen otthonról, ezért fogta a sapkáját, és elhagyta a házat.

A történet vége

Kathinka persze megrémült, amint Hans hirtelen belépett a szobájába, és legszívesebben meg is haragudott volna rá, de ez nem sikerült, hiszen éppúgy sóvárgott utána, mint Hans őutána, és mennyire boldog érzéssel töltötte el, hogy most már egészen sajátjának mondhatja.

De még annyi dolga volt, hogy Hans csak rövid ideig maradhatott, és aztán mennyire félt a mai estétől. Mennyire félt a szülői fogadtatásától, amikor Hans lányukként minden előkészítés nélkül visszaviszi házukba a kitaszítottat!

Hans azonban jól ismerte a szüleit éppúgy, mint a hűgát is. Az illő hangnem persze kéregként fogta körül minden cselekedetüket, de szívük azért még jó és lágy maradt, és éppen ebbe vetette határozottan bizalmát. Így most csak a pontos időt beszélték meg, amikor elhozná menyasszonykáját. Arra kérte, addigra pontosan készüljön el, és amint elindult, kezébe átcsúsztotta első ajándékát, amit neki hozott, egy ékszer a mai estére, de olyan egyszerűt, amennyire csak lehetett, mellyel szülei elé kellene lépnie. Nem mást, mint egy egyszerű zsinórt pompás korallokkal. Ezt választotta számára, és nagyobb örömet, mint ezzel az ajándékkal, nem is szerezhetett volna Kathinkájának.

A hangulat a Solberg házban persze nem volt éppen ünnepélyes, és az egész meghívás leginkább demonstráció volt a közvéleménnyel szemben: A családot nem nyomasztja a gazember pusztulása, és nem szégyenkeznek miatta, hanem sokkal inkább szabad akaratukból történik. Valamennyien, talán Hans kivételével a Solberg házaspár házassági évfordulóját sokkal inkább szép csendben ünnepelték volna meg a mai napon, vagy még inkább, emésztették volna meg a történeteket, hiszen milyen gondolatok, romba döntött remények fűződnek hozzá. Hans azonban megtalálta a helyes megoldást, hogy szüleit arra kényszerítse, szabaduljanak meg a búskomorságtól. Nem szabad ilyennek tünni a világ

előtt, és az öreg báró, éppen, hogy visszanyerve lelki nyugalmát, teljes igyekezettel egyet értett vele, és Hans ezen kívül még mindig tartogatta meglepetését.

Ámde éppen az öreg báró lelkét terhelte nagy súllyal Hans utalása az eljegyzésre. Hiába törte a fejét, hogy az általa ismert lányok közül, vagy akiket Hans megismerhetett, kit választhatott, hiszen annyira rövid ideje maradt olyan ismeretségre szert tenni, melyre rááldozhatná egész életét.

Néhányszor erős késztetést érzett, hogy beszéljen erről a feleségével, és meghallgassa véleményét, de aztán attól is tartott, hogy még inkább felidegesíti az asszonyt. Hans egyszer már a fejébe vette a dolgot, és majd meglátja, hogyan tudja megoldani a felmerülő problémákat. Különben is, milyen hatalma lehetne fellette? Saját vagyona és akarata tekintetében független volt, és hogy semmibe veszi a társadalmi előítéleteket, azt sajnos már többször is bebizonyította, ez nem kétséges.

Egyre közeledett az esti összejövetel órája. Az egész Solberg ház tündöklően ki volt világítva. Egymást érték az érkező elegáns kocsik, és pompásan kiöltözött női alakok bő ruhákban és virágokkal díszített loknikkal suhantak be a házba. Majdnem valamennyien elfogadták a meghívást, hiszen épp ma voltak rendkívül kíváncsiak, a barátságos háziak hogyan viselkednek egy ilyen borzalmas családi eseményt követően.

Ha azonban arra számítottak, hogy von Solberg urat és feleségét másmilyennek találják, mint máskor bármikor, akkor ebben csalódnuk kellett, hiszen ők annyira részesei voltak az előkelőségnek, hogy az elvárásoktól eltérően viselkedtek volna: Barátságosak és méltóságteljesek voltak. Belsőleg bármit is érezhettek, a kívüllátnak ehhez nem volt semmi köze. Az előkelő társaság előtt nem mutathatták ki, a fájdalom csak a csendes, elnéptelenedett házban lesz lehetséges.

A vendégek közül néhányan elég tapintatlanok voltak, és érkezéskor részvétüket fejezték ki az öregúrnak a történetek miatt, de ő ezt gyorsan visszautasította. – Úgy néz ez ki, mint egy gyászoló

ház? – mondta mosolyogva. – Inkább nevezném a hála ünnepének, hogy az Úr ma, a házassági évfordulónk napjára megóvott bennünket egy súlyos szerencsétlenségtől, és ezt én így is szeretném felfogni.

Csak Franciska látszott sápadtabbnak a szokásosnál, de túl sokat is vártak el szegény lánytól már ma, és alig huszonnégy órával a borzalmas felismerést követően teljes ünnepi öltözetben kellett ismét megmutatkoznia egy társaság, leginkább közömbös emberek előtt. Ennek ellenére teljes mértékben uralkodni tudott magán, csak néha, amikor szüntelenül kutakodó tekintete olyan szemekre talált, melyek csendes együttérzéssel nézegették, villantak fel szemei, és rövid időre orcái elszínesedtek.

Hans a többiekkel együtt fogadta a vendégeket, és pedig a maga szokásos nyílt és derűs módján. Joggal tekintette magát az ünnep megteremtőjének, hiszen ezek a helyiségek ma sivarak és üresek lennének, és könnyek folynának, ahol most gyémántok villognak és még szebb szemek csillognak jókedvűen és fiatalos örömmel.

Azonban a legnagyobb türelmetlenséggel várta a pillanatot, amikor alkalmasnak tűnhet, hogy rövid időre eltávozzon. Előzőleg még utasította a beszerezett kis zenekart, hogy a zenélést ne kezdjék el addig, míg ő erre jelzést nem ad. Odakint már előállt apja elegáns kocsija, és nemsokára elindult a városba.

– Kathinkám! – kiáltott fel ujjongva, amint belépett a kicsiny szobácskába, ahol a lány teljes báli öltözetben várakozott rá. Anynyira egyszerűen volt öltözve, teljesen fehérbe, fejdíszként egy vörös kaméliával a hajában és a korall nyakláncsal a nyakán, melyet Hans hozott neki ma, de mennyire kedvesnek és szelídnek látszott, mennyire leányosan és riadtan állt ott vele szemben! – Drága, kedves Kathinkám! Ó, hogy most magaménak mondhatlak, milyen boldoggá, kimondhatatlanul boldoggá tettél engem!

– Én, én? – mondta Kathinka halkan és mélyen elpirulva. – Jóságos Hans, az egész életem most már a tiéd, és ami erőmből kitelik, azt minden bizonnyal meg is fogom tenni, hogy ezt a lépésem soha ne bánjad meg!

– És most gyere, kincsem! – kiáltott fel a fiatalember, szelíd csókot nyomva ajkaira. – És ma éjjel utoljára fogsz aludni ebben a szegényes kamrácskában, mivel Semmlein úrral odalent már megállapodtam, hogy holnap befogad téged a saját lakásába...

– De Hans!...

– Többé nem lakhatsz magányosan, szívecském, ráadásul nem egy tetőkamrában – kiáltott fel a fiatalember. – Mostantól a menyasszonykám vagy, akit mindaddig, míg egészen egymáshoz nem tartozhatunk, minden nap meg fogok látogatni, és akivel órákon át csevegni szeretnék, és ez nem volna illendő, ha idefent lagnál magányosan, már csak a szeretetreméltó Klingenbruch hölgyek miatt is. Bízz csak rám mindent, kincsem, gondoskodni fogok rólad, hogy semmiben se szenvedj hiányt, és most édes Kathinkám, gyere, hogy köszönj a szülőknek!

– Ah, én annyira félek, Hans!

– Félsz? – mosolyodott el a fiatalember. – Akkor előre, és ugorj be a kocsiba. Vagy akkor is félsz, ha veled vagyok?

– Nem, Hans – válaszolta jószívűen. – Egész életem a tiéd, és talán ebben a nehéz órában is rád bízhatom magam. Bízva Istenben, becsülettel nézhetek családot szemébe, és az is biztos, hogy ők sem feledkeztek meg rólam teljesen.

Hans boldogan vezette karján menyasszonyát lefelé a meglehetősen meredek és teljesen sötét lépcsőn. Csak az első emeleten pislákol a lépcsőnél egy gázláng, és éppen amint elhaladtak mellette, nyílt az ajtó, és von Klingenbruch alezredes lépett ki rajta, kicsit megkésve. Flóra, aki ajtót nyitott neki, észrevette a lépcsőn közeledő fehér ruha tündöklését, és természetesen megállt, hogy kifigyelje, ki jöhet lefelé ilyen ünnepi ruhában, hiszen mégsem lehet valaki a második emeletiek közül.

– Üdv, alezredes – kiáltott felé Hans, amint felismerte. – Ve-lünk jöhet, a kocsim odalent áll az ajtó előtt.

– Kedves von Solberg uram, ön végtelenül szívélyes – mondta a kisember, maga is valamelyest meglepődve, amint ész-

revette a bárót egy bálozásra kiöltözött hölgy társaságában, lefelé közeledni a második emeletről!

– És ön lesz az első, akinek bemutatathom kedves kis menyasszonykám. Ah, kegyelmes kisasszony, ön is itt van? Többé már nem maradhat titokban. Kedves alezredesem, Katharina Peters kisasszony, a menyasszonyom. Az uraságot ismered, ugye, kincsem. Von Klingenbruch alezredes és lánya kisasszony.

– Örvendek! – kiáltott fel Flora, és úgy becsapta az ajtót, hogy megzörrentek az előszoba ablakai.

Klingenbruch zavart pillantást vetett hátra, hiszen lánya nevetlensége szúrás volt szívébe, de gyorsan visszatért jólelkűségre.

– Kedves Solbergem – mondta szívélyesen – ha tényleg én vagyok az első, akinek bemutatja menyasszonykáját, akkor csak azt remélem, hogy minden jókívánság, amiben a mai napon még részük lesz, legalább annyira őszinte legyen, mint az én első üdvözetem önök felé. Isten áldja meg önt és kedves menyasszonyát, és bárhol is legyenek, higgye el, hogy az öreg Klingenbruch őszinte részvétellel lesz önök iránt.

– Tudom, kedves alezredesem – mondta Hans, tényleg meghatódva az egyszerű szavaktól, miközben szívélyesen megrázta a kisember kezét. – De most indulás! Már túl sok idő telt el itt, és odaát el sem tudják képzelni, hogy hová lettem. Menjünk, és ön, kedves, öreg, barátom, legyen a vőfély!

Néhány perccel később az elegáns kocsi a város utcakövein zötyögött. Odafent Klingenbruchéknál három hölgy állt a nyitott ablaknál, és a kocsi után néztek, míg szemeikkel követni tudták, de a boldogok a kocsiban nem is figyeltek erre. A könnyű kocsi nemsokára megállt a kivilágított Solberg ház előtt, és a szolgák igyekeztek kinyitni a kocsi ajtaját, hogy fogadják az uraságot. Hans kisegítette fiatal menyasszonyát, és Kathinkával a karján az alezredes kíséretében beléptek az emberekkel teli terembe.

Kathinka persze minden tagjában reszketett. Ugyanazok a helyiségek voltak, melyekben gyermekként lakott, majd reménytele-

nül kerülnie kellett, hogy valaha is visszajöjjön ide, most pedig a ház lányaként tér vissza. A világos fénytenger közben teljesen elvakította. Érezte, erői kezdik elhagyni, ezért szorosan megkapaszkodott kedvese karjában.

– Bátorság, szívecském – suttogta amaz. – Senki előtt sem kell lesütni a szemed. Bátorság, ott van apám, gyere, odavezetlek hozzá!

A vendégek alig figyeltek fel a párra. Azt persze látták, hogy Hans von Solberg egy hölgyet vezet be a terembe, de egy idegen is lehetett, akit csak bekísért. Sokan közülük már látták korábban Kathinkát a házban, de ki gondolt volna most a szegény lányra, akit, jól tudták, a család elküldött, és tovább nem is törődött vele? A mostani jelenség nem is hasonlított a korábbi Kathinkára. Karcsú, sápadt, éteri alkat volt, és amint végiglibbent a fiatal Solberg karján a teremben, lábaival szinte alig érintette a padlót.

Az öreg báró vette észre elsőként. Amikor Hans elhagyta a termet, sejtette, hogy elérkezett az idő, megoldódik a rejtély, és kínos nyugtalansággal töltötte el a percek, míg fia visszatért. Most belépett a terembe, és a fiatal hölgy, akit a karján vezetett, a menyasszonya volt, mostantól a saját lánya, és reszkető léptekkel indult eléjük. Minden annyira összerosódott szemei előtt, hogy képtelen volt felismerni a közeledő idegen arcvonásait.

– Apám! – kiáltott fel Hans, és odasietve hozzá átkarolta –, az áldásod kérem, apám! Nem ismered fel a kis Kathinkát?

– Kathinka? – kiáltott fel az öregúr, és két karját fellig fel-emelve állt szemben a bátortalanul reá felnéző fiatal lányra. – Kathinka, te vagy az, gyermekem? Tényleg te lennél?

– Kedves, drága apám! – kiáltott fel Kathinka, és már nem tudta tovább türtöztetni magát. Mit is érdekelték őt a kiöltözött emberek, akik körülvették őket. Nem látott, és nem is hallott mást, mint a régi, kedves, régen nem hallott hangot, nevét kiáltva felé, és hangosan felzokogva az apa keblére vetette magát, aki szorosan átölelte, és a homlokát csókolgatta.

Hans közben észrevette anyját. – Anyám! – kiáltotta, átkarolva őt, és odavezette apjához. – Visszahoztam a lányod, az én kedves menyasszonyom. Lágy jó hozzá, mama, hiszen megalapozta fiad boldogságát.

– Hans! – kiáltott fel az anyja félig rémülten és megállt, de Franciska odalépett hozzá. A szerencsétlenség, mely érintette, meglágyította szívét, és ami korábban elidegenítette testvérétől, borzalmas igazolást kapott. Szapora léptekkel Kathinkához igyekezett, és átkarolta, és amint anyja közeledett, Hans kitörő ujjongással karját fellendítette, jelzésként a hosszasan várakozó zenészeknek, és ugyanabban a pillanatban felharsanó tus hangjai töltötték be a tágas termet.

Hans azonban menyasszonyát elvonva anyjától, inkább felémelve, mint vezetve a terem közepére kísérte, és amint a mámorító harsonának vége lett, hangos, ujjongó hangon felkiáltott: – Uraságok, kedves vendégek és barátaim! Nem a gyász ütötte fel tanyáját ezekben a helyiségekben, ahová persze tegnap beköltözött, ma a küzdőteret át kellett adnia a boldogságnak. Az a gazember, aki álnéven és ranggal egy időre befészkelte magát szíveinkbe, és Kathinkát elválasztotta tőlünk, most visszavezettem szüleimhez, gondjainkba vett testvérkémet, a menyasszonyomat!

És a zene ekkor jeladás nélkül újabb tusra zendített rá, miközben a kedves lány ott állt, mintha bíborszínű festékkel öntötték volna le. De túl sok ideje nem maradt, mert mindenki odatódult hozzá, hogy sok boldogságot kívánjon neki, és bár a fiatal hölgyek némelyike nem szívből mondta, a barátságos szavakat egyikük sem tartotta vissza. De mindez a jegyeseknek pillanatokon belül boldogsággá folyt össze, és amint a zenekar vidám galoppra váltott, Hans átkarolta menyasszonyát és ujjongva repült vele végig a termen.

Ettől megtört a jég és elszállt a kellemetlen érzés, mely mindeddig nyomasztotta a társaságot. Hiszen mindenki tudta, hogy mi történt, és nem tudott teljes mértékben elzárkózni a gondolattól, hogy a vidámságnak csak a fájdalmat és csalódottságot kellene elfednie. Most azonban, a boldog jegyespárral az élen, örömköny-

nyekkel az öreg von Solberg báró szemeiben, hiszen Kathinkát mindig nagyon kedvelte, mint saját gyermekét, mindez jó fordulatnak tűnt. Többé már nem mesterkél volt az ünnep, valóságossá vált, és ez az érzés hamar magával ragadta az egész társaságot.

Egyik szünet közben, mialatt Franciska Kathinkával karon fogva fel-alá sétált a teremben, az öreg Solberg Hans-szal az egyik ablaknál állt. Hans tekintetével szelíd menyasszonykáját követte, és apja is egy ideig a testvérpárt figyelte, akik a fia segítségével találtak ismét egymásra. Ennek ellenére mélyen felsóhajtott kebléből úgy, hogy arra Hans is felfigyelt.

– Mi van veled, apám? Milyen gond nyomaszt még?

– Gondnak éppen nem nevezném, kedves fiam – mondta az öregúr –, de mégiscsak egy szomorú, nyomasztó érzés.

– Ma este?

– Persze, mivel épp a mai este igazolja nagyon, és más, korábbi bizonyítékokat idéz elő emlékezetemből. A nemesség csúszik lefelé a lejtőn, Hans, a régi, szép időknek már vége, eltűnőben van, és egyre inkább terjednek a demokratikus eszmék, sajnos a mi köreinkben is, és a korábbi, méltóságos rang helyét egy közönséges fém, az arany veszi át.

– Nemesfémnek számít, papa – mosolyodott el Hans.

– Valóban – bólintott az öregúr a „nemes” szót hallván. – De annak más jelentése is van: azonban ott is eltűnőben, mert egy darab száználmas papír mostanság gyakran többet ér, mint egy halom arany. Az arany most a nemességgel küzd az uralomért, és sajnos tagadhatatlan, hogy utóbbi napról napra egyre inkább vesztesre áll.

– És ezt szerencsétlenségnek tartod, apám? Nem inkább az idő gyakorlatias szelleme, ami nem beképzelt, vagy gondolt érdemekkel, hanem valódi számokkal akar kalkulálni?

– Ezt nem tudod megítélni, Hans – mondta nyugodtan von Solberg úr –, hiszen teljes mértékben az új irányzathoz tartozol, amit épp most bizonyítottál be rangon aluli választásoddal.

– Rangon aluli választás, apám? – mondta Hans fejét rázva. – Rangon aluli választás alatt egy boldogtalan házasságot értek, amikor férj és feleség képtelenek békében élni egymás mellett, semmi mást.

– Én azonban másvalamit értek ez alatt, és sajnálattal látom, hogy mindenfelé ez terjed.

– És haragszol rám, hogy Kathinkát választottam kedves feleségemnek?

A báró hallgatott. – Előnyösebbnek tartottam volna – szólalt meg végül –, ha egyenrangú családból választottál volna feleséget, de ha már éppen Kathinkát választottad, ezért nem haragszok rád. Egyébként is egész idő alatt a lelkemre égett, hogy annak idején eltaszítottuk magunktól. Különben a te rangon aluli választásod nem az egyetlen, hanem az egész városban kezd elterjedni. Szegény von Dürrbeck százados egy énekesnőt akart feleségül venni, von Schaller kisasszony Potter doktor jegyese lett, Henriette von Klingenbruch kisasszonynak pedig éppen tegnap este volt az eljegyzése a gazdag Meyer bankárral.

– Klingenbruch kisasszony? – kiáltott fel Hans gyorsan és csodálkozva. – Mikor küldte a kártyáját?

– Tegnap este. A tegnapi napon éppúgy, mint ma reggel természetesen senki sem volt közülünk olyan hangulatban, hogy felfigyeljen egy ilyen bejelentésre, és mivel nem állt szándékunkban, hogy a vőlegényét is meghívjuk, a hölgyek valószínűleg elmaradnak.

– Nos, hát akkor azt is értem, hogy Henriette von Klingenbruch miért kezelt engem annyira sértő módon félvállról, amikor ott jártam, hiszen egy szóval sem említettem az eljegyzését, és pedig abból az egyszerű okból, mert nem volt róla tudomásom. Tehát az örökségből nem lett semmi, és maradt a misszió?

– Egyesek valóban azt állítják, hogy ebben a házasságban a misszió is közrejátszott – bólintott az apa –, és valószínűleg a fiatalabb lánynak is valami gazdag férjet fognak keríteni.

– Szerencse fel – mondta nevetve Hans –, de kezdődik a zene, papa. Ez a tánc megint az enyém Kathinkával. – És már repült is a boldogság felé.

Rhodenburg mindeközben nem szabadult izgalmából, hiszen mindig akadt valami új és érdekes megbeszélni való, de a legtöbb esetben az álgrof Rautennel összefüggésben, aki bármit is követelt, nagy szolgálatot tett a városi pletykának.

Rauten persze már meghalt és eltemették, és már nem lehetett elítélni, de a különböző vádakkal kapcsolatos tényállásokat ennek ellenére amennyire lehetséges volt, tisztázni kellett, hogy kiderüljön, talán még más személyek is kompromittálva lehettek. Ennek során persze egyértelműen kiderült, hogy von Tröben úr és a későbbi Rauten gróf egy és ugyanazon személy volt. A molnár meggyilkolása és kirablása is, amit a haldokló megadott, tényleg megtörtént, és a tettet annak idején sohasem tudták azonosítani. A rhodenburgi bíróság az annak idején elítélt Karl Handorf aktáit is bekérte, hogy lehetőleg valami eredményre jussanak. Hány hónap, esetleg év szükséges ehhez, nehéz volt megjósolni, a nép hangja így az ügyet saját kezébe vette.

Abban, hogy Karl Handorf, a derék asztalosmester fia, és mindig nyugodt, törvénytisztelő ember, büntetését igazságtalanul töltötte le, már senki sem kételkedett, és a tényleges gyilkos beismerő vallomását követően ez futótűzként terjedt az egész városban. Most már csak az volt a kérdés, hogyan lehetne visszaadni a szerencsétlennek becsületét, mivel ezzel kapcsolatban már semmi kétség sem maradt. Egy bírósági nyilatkozat, ha ilyen még egyáltalán beszerezhető lenne, csak keveset használna, talán elolvasnák, egy ideig beszélnének róla, de aztán el is felejteneék.

Semmlein udvari patikus ekkor kezébe vette az ügyet, már csak az öreg Handorf iránti barátságból is, aki egyre emésztette

magát, hogy egyetlen fia Amerikába akar távozni, de be kellett látnia az okot, amely oda űzi. Magához hívta Handorf összes segédjét a két tanonccal együtt az udvari patikába, ahol hosszas és titkos beszélgetést folytatott velük, ami úgy tűnt, mindenki egyetértésével végződött. Semmleín legalább is a beszélgetés végén elővett egy üveg saját készítésű duplaköményt, és egy tál pörkölt mandulát, és ezzel a rendkívüli csemegével vendégelte meg az embereket.

Ugyanezen a napon az öreg asztalosmester nagyon szomorúan és leverten üldögélt az asztal mellett. Csak Hummel volt még velük, és az öreg megpróbálta még egyszer lebeszélni a fiát, de eredménytelenül.

– Látod, apám, mondta Karl nyugodtan –, hogy a valódi gyilkos vallomása ellenére az emberek még mindig félénken tartózkodnak tőlem. A bíróság később talán hoz majd egy felmentő határozatot, de magad is tudod, hogy addig talán még évek telhetnek el, és ezt kellene nekem itt nyugodt semmittevéssel kivárnom? De ezt már annyiszor megbeszéltük, ez egyszer már így van, apám, és elképesztően nehéz megküzdeni a kialakult előítéllettel.

Odakint az ajtón erélyesen kopogtattak, és Handorf mester csodálkozva emelte fel fejét.

– Szabad! – kiáltotta Hummel, mire az ajtó kinyílt, belépett a legidősebb segéd munkaruhában, kék köténnyel, felgyűrt ingujjakkal és mögötte a másik öt segéd, és a két tanonc zárta az érkezők sorát, egyikük zsebkendő hiányában állandóan csupasz karjába törölgette az orrát zavarában.

– Üdv, emberek – mondta az öreg Handorf csodálkozva, és felállt székéből. Kellemetlen érzés rándult meg szívében, hiszen érezte, hogy valami rendkívüli készül, abban meg már végképp kételkedett, hogy valami jót fog hallani.

Ekkor előlépett az öreg segéd, szokásos sipkájával kérges kezében és így szólt: – Ne vegyék rossz néven mester úr és mester

asszony, de mi segédek megegyeztünk valamiben, amiről szeretnék beszámolni.

– És mi lenne az, Wolters? – kérdezte az öregember, miközben határozottan nézett a beszélő szeméibe.

Wolters azonban nyugodtan állta tekintetét. – Tudjuk, mi a helyzet itt a házban. A mester megöregedett és szeretne nyugalomba vonulni, és a fia, a Karl pedig Amerikába készül, mert itt barátságtalanul bánnak vele, és elvették becsületes nevét...

– Wolters! – kiáltott fel az öregember, de a segéd nem hagyta félbeszakítani magát.

– Karl csak azért akar Amerikába távozni, mert a város eddig rossz embernek tartotta, aki pénze miatt agyonütött valakit. Mi azonban most már tudjuk, hogy ez nem igaz, akkor sem, ha börtönben ült miatta, és a bíróságok most nem szívesen látnák be, hogy egy ártatlant ítélték el. Mester, mi segédek valamennyien becsületes, derék emberek vagyunk, akkor is, ha csak szegény munkások, de a kézművesek ismernek bennünket. Valamennyien azért jöttünk ide, hogy Karlt arra kérjük, ne menjen Amerikába, hanem maradjon itt, és vegye át a műhelyeket. Mi valamennyien hűségesen és becsületesen ki fogunk tartani mellette, jó és derék mesterünknek fogjuk tartani, és Isten verjen meg engem, ha bárki rosszat mond róla, és annak csontjait össze fogjuk törni a testében.

– Wolters! – kiáltott fel Handorf könnyező szemekkel, miközben megragadta az öreg segéd fenyegetően ökölbe szorított kerges kezét, és megrázta reszkető kezeivel. – Wolters, ezt komolyan mondja?

– Komolyan ez a véleményünk – nem igaz, emberek?

– Úgy van, így legyen! – kiáltották valamennyien a segédek, és egyikük, amelyik már több mint egy éve dolgozott Handorfnál, még hozzáfűzte: – Persze csak akkor, ha Karl nem haragszik ránk azért, hogy eddig nem akartunk szóba állni vele. De tudják, mester, egy becsületes kézműves ad a tisztességes társaságra is, és mi nem tudhattuk, hogy ő ártatlan.

Karl megrendülten állt az emberek előtt, arcát kezeibe temetve, és nagy könnycseppek gördültek elő ujjai közül, de most kihúzta magát, és meghatott, szinte fuldokló hangon kiáltotta: – Haragudnom kellene rátok? Hát nem ugyanezt tettem volna én is a helyetekben? Nem, nem haragszok, és ha megint derék, becsületes emberekkel dolgozhatok együtt, és nem kell kitaszítottként magányosnak lennem, akkor a hazámat sem kell elhagynom, és apámat, az ő korában! Köszönöm, ezerszer köszönöm nektek, jóemberek a barátságos szavakat, és bízhattok benne, hogy hűséges bajtársok leszek!

Ekkor körben kezét ráztak, még a tanoncok is sorra kerültek, és boldogabb emberek, mint ma Handorf lakásában, aligha voltak az egész városban, Hanst és Kathinkát sem kivéve.

A legderűsebb azonban Hummel volt, mert a segédek közös fellépésében volt valami republikánus, ami határtalanul imponált neki. Kijelentette, valamennyien megérdemelnék, hogy amerikaiak legyenek. Ha kívülállónak tekintenék, legyenek ma este valamennyien a vendégei, a mester, a mesterné, és Gretchen és Karl és a tanoncok is, és hogy Karl egy derék, becsületes fickó, arra a saját bőrét is kockára tenné.

És a lárma és ujjongás közepén Semmlein udvari patikus lépett be. – Na – szólalt meg, amint a többiek által észre sem véve benyitott az ajtón – szerintem egész vidám dolgok történnek itt!

– És az udvari patikus is velünk tart – kiáltott fel Hummel – és éljen az udvari patikus, hip, hip, hip, hurrá! És a segédek, akik arra vonatkoztatták a felkiáltást, hogy tulajdonképpen a kisember készítette őket arra a lépésre, ami már a bőrük alatt volt, maguk is csatlakoztak a felkiáltáshoz úgy, hogy zengett az egész szoba, és odakint az utcán csodálkozva álltak meg az emberek.

– Istenem, milyen jól szórakozik a társaság! – nevetett fel Semmlein – és mindez az Amerikába indulás előtt?

– A Karl itt marad, udvari patikus úr – kiáltott fel túlradó örömmel az anya –, átvesszi apja műhelyét és most már minden jóra fordult!

– Na, szerintem vigye el az ördög a szomorúságot! – kiáltotta Semmlein úr, és úgy összecsapta a kezeit, hogy mint egy pisztolylövés hangja töltötte be a helyiséget. – És mit mondtam mindig? – A becsületesség mindig felülkerekedik, a szélhámosság pedig eltűnik a pincében! Handorf papa, itt a kezem, és boldogságot és áldást az új élethez!

Sok mesélnivaló már nem maradt. Kathinkát a Solberg család, jól érezve, hogy a vele szemben elkövetett igazságtalanságot jóvá kell tennie, a régi szeretettel visszafogadta, és a legboldogabb mindannyiuk közül az öreg Claus volt. Tizennégy nappal később, közvetlenül az ifjú pár esküvője után Hans fiatal feleségével néhány hónapra Olaszországba utazott, leginkább Kathinka miatt, hogy alaposan be legyen vezetve egy új életbe, és kiszakadjon a régi körülmények közül. Hans ezt megelőzően minden intézkedést megtett, és bőséges eszközökkel ellátta Püster közjegyzőt, hogy Mux féltestvére teljes nyugalommal folytathassa tanulmányait, és amint később néhány évre Peruba kellett utaznia, majd Kathinkával és kis családjával visszatért a hazájába, derék ügyvédként látta viszont, aki Püsterrel társulva már hírnévre tett szert a városban.

Von Schaller asszony nem sokkal férje elmenekülése után, mivel Katharinát nem tudta rábeszélni, hogy vele tartson, egyedül utazott el. Hová? Senki sem tudta, feltelhetően egy korábban a férjével megbeszélt randevúra, hogy a méltóságteljes házaspár operációit újra megkezdhesse. Schallernek azonban nem volt szerencséje. Végső kétségbeesésében igen veszélyes ötlete támadt, váltókat hamisított, de elkapták, és börtönbe került. Senki sem tudja, hogy ezek után mi lett a feleségével.

A fordító munkái a
Magyar Elektronikus Könyvtár
kínálatában:

Nagy Károly:	Egy fotóamatőr visszaemlékezései
Kraft, Robert:	Starke: Egy modern bőrharisnya
Laverrenz, Viktor:	Az afgán kém
Gerstäcker, Friedrich:	A Wendelsheim örökség
Gerstäcker, Friedrich:	A halott útvámszedő
Möllhausen, Balduin:	Párbaj Kaliforniában
Friedrich Armand Strubberg:	Ugrás a mélybe
Friedrich Armand Strubberg:	A philadelphiai krózus
Gerstäcker, Friedrich:	A kolónia
Gerstäcker, Friedrich:	Egy kőszívű anya lányai
August Schrader:	Elégtétel
Ernst von Bibra:	A gyémánt átka
Ewald August König:	A csavargó lánya
Gerstäcker, Friedrich:	Egy kalandos nászút története
Gerstäcker, Friedrich:	Sarokház